

KÖPRÜLÜ KÜT.
452
M. ASIM BY.

سروری حافظ

سکه کلب علی خان

فتة الكهف يجي كلبهم
لم يمنع غدا كلب علی

سکه محمودی صاحبی خان محمد
ز صلب آن درویکتی احمد
وجود آمد یکینی خان محمد

در
فکندست به پیش از حسرت دیدار میلرزد
او تا غنه بر سری یار مرنه از رقابت میلرزد

حرف الالف

حرف الباء

حرف التاء

برو بکار خود ٤٥ لعل سیراب ٤٦ روز کابارت ٤٧ منم که گوشهٔ میخانه ٤٩

بشکفته شد گل زلف آشفته ٥١ زلفش هزار ٥٢ خدا چه صورت ٥٣

درین زمانه رفیق ٥٤ ما از خیال تو ٥٥ کنون که بر کف ٥٧ اگر بلطف بخوانی ٥٨

خلوت گزیده را ٥٩ صحن بستان ٦٠ یا رب این شمع ٦١ اگرچه عرض هنر ٦٢

خوشتر ز عیش ٦٤ ما بی غمان ٦٥ اگرچه باده فرح ٦٦ بنال بلبل اگر ٦٧

عیب رندان مکن ٦٩ کنون که میدمد ٧٠ برو ای زاهد ٧١ ای نسیم سحر ٧٢

خمی که ابروی ٧٤ بکوی میکده ٧٦ سینه ام ز آتش ٧٧ عارف از پرتو ٧٩

جنت باتفاق ٨٠ ساقی بیا که ٨١ بلبل برگ گل ٨٢ دیدی که یار ٨٣

بی مهر رخت ٨٤ زگریه مردم ٨٥ مردم دیدهٔ ما ٨٦ زاهد ار راه بعشق ٨٧

صبا آمد و ٨٨ شنیده ام سخن ٨٩ صبح دم مرغ چمن ٩١ دل و دینم ٩٢

روی تو کس ٩٣ بدام زلف تو ٩٤ حال دل با تو ٩٥ ای هدهد صبا ٩٦

ای غایب از نظر ٩٧ یارب سببی ساز ٩٨ زان یار دلنوازم ٩٩ مدام مست ١٠٠

المنة لله که در ١٠١ حاصل کارگه ١٠٢ چه لطف بود ١٠٣ ای شاهد قدسی ١٠٤

آن ترک پریچهره ١٠٦ جز آستان توام ١٠٧ [illegible] ١٠٨ غمش تا در دلم ١٠٩

میر من خوش میروی ١١٠ تو دل شد که آتش ١١١ خیال روی تو ١١٢ گر دست زلف ١١٣

چو آن خجسته نظر ١١٤ [illegible] ١١٥ در دور که یار ١١٦ که بر تربت ١١٧

روشن از پرتو ١١٨ نظر پیر زمان ١٢٠ خم زلف تو ١٢١ روز هجران ١٢٢

دلم ملال گرفت ١٢٣ حدیث سرو و گل ١٢٤ سخن شناس ١٢٥

حرف التاء

درد ما را نیست ١٢٧

حرف الجیم

[illegible] ١٢٨

حرف الخاء

اگر بمذهب تو خون ١٢٨	ببین هلال ١٣٠	حرف الخاء	دل من در هوا ١٣١
حرف الدال	دیدی ای دل ١٣٢	سحر بلبل حکایت ١٣٣	بلبلی خون جگر ١٣٤
بیا که ترک فلک ١٣٥	چو باد عزم ١٣٦	کنون که در چمن ١٣٧	صوفی نهاد دام ١٣٨
سالها دل طلب ١٣٩	دوستان دختر ١٤١	بسر جام جم ١٤٢	بعد از این دست ١٤٣
دست در حلقهٔ ١٤٤	دل از من برد ١٤٥	یاد باد آنکه ١٤٦	دلبر برفت و دل ١٤٧
واعظان کین ١٤٨	دانی که چنگ و عود ١٥٠	آنان که خاک را ١٥١	شاهدان گر ١٥٣
گفتم کیم ١٥٤	غلام نرگس ١٥٦	سمن بویان ١٥٧	شراب بی غش ١٥٨
چه مستیست ١٥٩	حسب حالی ننوشتی ١٦٠	دمی با غم بسر ١٦١	دلم جز مهر مهرویان ١٦٢
بنی دارم گرد ١٦٤	دلی که غیب نمایست ١٦٦	هر آنکه جانب ١٦٧	شاهدان نیست ١٦٨

[illegible] ١٤٩

از دیده خون دل ١٦٩	چو دست در سر زلفش ١٧٠	مسلمانان ١٧١	یارم چو قدح ١٧٢
ساقی ار باده ١٧٣	مژده ای دل که ١٧٤	گل بر رخ یار ١٧٥	دوش آگهی ١٧٥
خسروا گوی ١٧٦	ساقی حدیث ١٧٧	بر سر آنم که ١٧٨	جمالت آفتاب ١٧٨
حسن تو همیشه ١٧٩	تنت بناز طبیبان ١٨٠	آن کس که بدست ١٨٠	کسی که حسن ١٨١
آنکه از سنبل ١٨٢	دوش از جناب ١٨٣	برید باد صبا ١٨٤	آنکه رخسار ترا ١٨٥
اگر روم ز پیش ١٨٦	جان بی جمال ١٨٧	روشنی طلعت ١٨٨	سالها دفتر ١٨٩
دوش در حلقهٔ ما ١٩٠	یاد باد آنکه ١٩١	تا ز میخانه ١٩٢	رسید مژده که ١٩٣
هر که شد محرم دل ١٩٤	پیش از اینت ١٩٥	عکس روی تو ١٩٧	نقد صوفی ١٩٨
نفس برآمد و کام ١٩٩	خوشا دل که ٢٠٠	گداخت جان ٢٠١	مرا مهر سیه چشمان ٢٠٢
در ازل پرتو ٢٠٢	یاد باد آنکه ٢٠٣	باشد ای دل که ٢٠٥	خوشست خلوت ٢٠٥

[illegible] ١٧٢

[illegible] ۷ [illegible] ۲۸۰
[illegible] ۲۸۴

سر سودای تو ماما ٢٨٩ | میفزیم هر نفس ماما ٢٩٠ | مرا بوصل تو ماما ٢٩٠ | هوس باد بهار ٢٩١

سحر چون خسرو ماما ٢٩٢ | بیا که رویت ماما ٢٩٤ | واد کراترا ماما ٢٩٥ | سفیده دم ٢٩٦

تنم ز ریخ فراق ماما ٣٠٠ | گفتم که خطا ٣٠١ | حرف الراء | الا ای طوطی ٣٠٢

اگر بود عمر ماما ٣٠٤ | بو شعرم کشته ماما ٣٠٥ | روی بنمای وجود ماما ٣٠٥ | ای صبا نکهتی از خاک ٣٠٧

ای صبا نکهتی از کوی فلان ماما ٣٠٨ | انجام از فروغ ماما ٣٠٩ | عید است آخر گل ماما ٣١٠ | صبا ز منزل جانان ٣١١

روی بنمای مرا ماما ٣١٢ | دیگر ز شاخ سرو ماما ٣١٣ | شرح فردست ماما ٣١٤ | نصیحتی کنمت ٣١٤

دلا چندم بریزی ماما ٣١٥ | رقیبان مایه شرب ماما ٣١٦ | سرو بالا بلند ٣١٧ | حرف الزاء

منم که دیده بدیدار ماما ٣١٧ | هزار شکر که دیدم ماما ٣١٩ | خوش آن شبی ماما ٣٢٠ | برآ بمیکده ٣٢١

عروس گل دگر ماما ٣٢٣ | دراکه دل خسته ماما ٣٢٣ | ای سرو ناز حسن ماما ٣٢٤ | بر نیاید از تمنا ٣٢٥

حال خونین دلان ماما ٣٢٨ | خیز در کاسه زر ماما ٣٢٧ | دلم ربوده لولی ماما ٣٢٨ | بیا و کشتی ما ٣٢٩

حرف السین | ای صبا کر بگذری ماما ٣٣٠ | جانا ترا که گفت ماما ٣٣١ | دارم از زلف ٣٣٣

در عشق کشیده ام ماما ٣٣٤ | دلا رفیق سفر ماما ٣٣٥ | گلعذاری ز گلستان ٣٣٦ | حرف الشین

اگر رفیق شفیق ماما ٣٣٧ | ای همه شکل تو ماما ٣٣٩ | فکر بلبل همه ماما ٣٤٠ | باز ای دل تنگ ٣٤١

بدور لاله قدح ماما ٣٤٢ | باغبان گر پنج روزی ٣٤٤ ماما | خوش شیراز ماما ٣٤٥ | ببرد از من قرار ٣٤٦

دلم ربوده شد ماما ٣٤٨ | دوش با من گفت ماما ٣٤٩ | در عهد پادشاه ماما ٣٥١ | سحر [illegible] ٣٥٢

شراب تلخ میخواهم ماما ٣٥٥ | صوفی گلی بچین ماما ٣٥٧ | کنار آب پاید ماما ٣٥٩ | بجان خواجه و حق ٣٦٠

ما آزموده ایم ماما ٣٦٢ | تاسیتی از کوشه ماما ٣٦٣ | یارب آن نو گل ماما ٣٦٥ | جو برشکسته ٣٦٦

من خرابم ز غم یار ماما ٣٦٨ | جو جام لعل تو نوشم ٣٦٩ | حرف الصاد | نیست کسی را

از رقیب دلم | حرف الضاد | حسن جمال تو جهان ماما | بیا که میشنوم

حرف الطاء | گر دعذار یار من | حرف الظاء | ز چشم بدرخ خوب

عبد الله بن محمد ...
غفر الله ذنوبه وستر
عيوبه بحق محمد
البشير النذير
صح

[illegible] بن محمد [illegible]
غفر الله ذنوبه وستر
[illegible] بحق محمد
البشير النذير
صلعم

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله الذی حفظ الذکر عن تحریف ریب المنون کما قال انا نحن نزلنا الذکر
وانا له لحافظون • والصلوة علی حافظه بتعلیم لافظه کما فی لوح المحفوظ • وعلی
صحبه وآله الحافظین برموزه والمحفوظ • وبعد بو سروری شکسته دل روز
کاردن منفعل شویده تقریر نقال • وبیان احوال قلوبرکه اصحاب قالدن سلف
صالحین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین • احوال طریقتی واسرار حقیقتی • رمز
دائما وتعمیه واخطار بقلب ایتمشلر حضرت مولانا سورر **بیت**
خوشتر آن باشد که سر دلبران • گفته آید در حدیث دیگران • وبو رمزکن
الجنحه لسان غیب وترجمان الاسرار لقب وبرلن شمس الدین محمد الحافظ
الشیرازی قدس الله سره العزیز • جمع اشعارنده رمز والفاظ • وصورت مجازده
اسرار طریقتی اختیار ایدوب اما احوال سلوکدن غافل واسرار طریقتدن نا اهل
اولنلر قصور فهملرندن انکارکلی قلوب وبعضیسی متحیر قلوب • **شعر** وکم

من عائب قولاً صحیحاً • وآفته من الفهم السقیم **مطلع** جاهلان منکرند علمی را • که زجهل
غمی ندانندش • گرچه ایمان محض آن باشد • چون ندانندش کفر خوانندش •
واهل دلدن طرفا • نوار باب قلوبدن عرفا گاهی بو فقیره • مایل اولوب بعض
اسراری سایل اولوب بو حقیر دخی بلدوکم قدر تحقیق مرام • وتقریر کلام
تغریر تبدیل وترک دلیله تقریر اولنمق طلب اولنوب بعض اوقات
انکا مصروف علی وجه الاجمال معنی مجازی بیان • ومعنی حقیقی عیان اولندی
تا که ناقص وقاصر اولندی وناقصلر تام وکامل وعامی وغافل اولنلر اهل
دل اولالر لکن مکابر ومعاند اولنلر آیات وبینات حضرت خدادن معجزات
ظاهرات انبیادن • قناعت اولمزلر وجهه تصدیق وایقان قلمزلر خدمت
خواجه حافظ اندکبی بی فهم اولنلر لطیفه ولطف وجهیله جواب ایتدکلر مطلع
مطلق دیمشدر **مطلع** سخن شناس نه دلبرا خطا اینجاست • چو بشنوی
سخن اهل دل مگو که خطاست • لاجرم بو ادراک ومعاندلر بو خود بین وکاسدلر
جهل وحیلیه پرسنده • وعنادا اصلی دایره سنده قالورلر نعوذ بالله الحافظ من
ذلک احفظنا یا حفظ عن المهالک فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین **حرف**
الالف الا یا ایها الساقی ادر کأسا وناولها • الا حرف تنبیه در یا حرف
ندادر وای اسم مبهم در معرف باللام اولان اسم حرف ندا داخل اولمق ایچون
وسیله در والکاها تنبیه داخل اولمشدر تاکید ایچون ولفظ الساقی صفتدر
ای لفظنه وادر امر حاضر در اداره دن وکأس شول قدح در که انده شراب
اوله وناول امر حاضر در مناوله دن وکأس مؤنث در انوکیچون مؤنث ضمیری
ارجاع اولنمشدر که معنای مصراع بو در که آگاه اول ای ساقی دور ایتدر
طولو قدح وصون آنی • ساقیدن مراد واعظ وناصح ورشد وذوق ویرجی

دکاندن مراد شول وعظ ونصیحت وطلبه لر حکمتدر که آدمه شوق ورغبت ویرر
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها • معنی مصراع که عشق الهی آسان کوزندی
اول آسان ایدی وشدی مشکللر پس سالک طریقت وطالب حقیقت اولنه ذوق وشوق
ویرمک کرک تا کاهللنمیوب وصول الی الله حاصل اولنجه سعی بلیغ ایده • ببوی نافه
کاخر صبا زان طره بگشاید • آخرند تا اولن لفظنده همزه وحدة افاده ایدر نافه
کبی ولفظ آخر بونک کبی محللرده فارسیده صرفدر بعض معانده استعمال
اولنور وصبا جانب مشرقدن اسن یله صبا درلر و هر سحر وقتنده اسن یله دیرلر
وطره آلنه دوکیلن صاچه دیرلر معنی مصراع بودر که بر نافه قوقوسی ایله
که آخر صبا اول طره دن آچه طره دن مراد حجاب جمال کبریادر صبادن مراد
تجلی الهیدر نافه قوقوسندن مراد فیض حقدر • زجعد زلف مشکینش
چه تاب افتاد در دلها • جعد قوزجق دیمکدر تاب برنجه معنی ایله کلور بونده حرارت
وضیا معناسنه در ومعنای مصراع بودر که انک مشکین زلفنک قوزجغندن
نه حرارت ونه نور دوشدی کوکلره • جعددن مراد طبقات حجاب ومراتب استغفاردر
بمی سجاده رنگین کن کرت پیر مغان کوید • کرت لفظنده تا خطاب ایچوندر
مغ آتش پرستدر ومغان جمع او ومعنای مصراع بودر که شراب ایله سجاده‌یی
بویه اکر سکا پیر مغان دیر ایسه شرابدن مراد عشقدر پیر مغاندن مراد شیخ
ومرشددر که حرارت وشوق صاحبی اوله یعنی سجاده دن مراد عبادتک
عشقیله اولنمیوب زاهد خشک اولمه اکر سکا پیر ومرشد دیر ایسه • که سالک بیخبر
نبود ز راه ورسم منزلها • معقول قول بودر یا نقول بمی سجاده رنگین کن مضمونی
ایدی بونک تعلیلدر یعنی سالک بیخبر دکلدر منزللرک رسمندن وراهندن یعنی
وصول الی الله منزللرینک رسم وعادتنه وراه وصلتی عشقیله اولمقدر که اونوب

طرف

طریقا الی الله طریق شططادر • مرا در منزل جانان چه امن وعیش چون هر دم • بکا جانان
منزلندن نه امن ونه عیش چونکه هر دم جانانن مراد حضرت حقدر بو منزلدن مراد
سلوک مرتبه لریدر که چوقلق عقبه لر وشیطان اضلال ایدوب الحاده دوشرمک
واردر پس بن که سالکم مراتب سلوکمده ومنازل وصولده چوق خطرلر واردر
چون اویله در وصول الی الله حاصل اولمدین بکا نه عیش نه دوام انس حق واردر
• جرس فریاد میدارد که بربندید محملها • جاک فریاد دوشر یعنی فریاد ایدر بغلک
محمللری که بو منزل خطرلو یردر بونده قرار اتمک جرسدن مراد طریق خطرین بیان
ایدنلردر نتکم خدمت مولانا بو در بیت نی حدیث راه پرخون می کند • قصه‌های عشق
مجنون می کند • پس سالک وصول الی الله حاصل قلمینجه وتمکین تحصیل ایتمینجه تلوین
خلاص اولوب امین اولمز ودوام انس حاصل قلمز • شب تاریک وبیم موج وگردابی
چنین هایل • قره کیجه موج قورقوسی وکردابک بو مخلصین قورقنجی شب تاریکدن
مراد ظلمت حب دنیا وظلمت نفس وهوادر وبیم موجدن مراد عقبات بحر سلوک
وتموج دریای عصیان وتهیج واغوای شیطاندر وکردابدن مراد الحاده دوشمک
یا طریقدن کالوب دیو بر برزخ قالمقدر • کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها • قنغ
بله لر بزم حالمزی دریا کنارنده یوکی یوکلری بونلردن مراد وصول الی الله حاصل قلنلر
وجذبه الهیه ایرشوب واصل اولنلردر بعضلر مراد ملائکه در دیمشلر • همه کارم
زخود کامی به بدنام کشید آخر • دوکلی اشم کند ومرادجه اولمکدن بدناملغه
چکدی آخر مراد بودر که شیخ ومرشدسز سلوک ایدنجون بدنام اولدم که اخبار
فیه نحن ندر بو کلامکه من لا شیخ له فالشیطان شیخه لاجرم بدناملغله مشهور نام
اولدم • نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها • مجمن محفلی قالور بر رازکه
اندن دوزه لر محفللری یعنی مجمن مجلسلر ومجموعه لر اولم حادثه بلکشور اولسه

اول رازی سویلر اولسه لر اوله رازیچون مخفی و مستور قالور پس طریقت اهلی گرکدر که
شیخ ارشاد ایله سالکه تا که بدنام شیخنا نام اولمیه که الدلیل ثم السبیل دیمشلردر حتی الرفیق
ثم الطریق دیمشلردر • حضوری گر همی خواهی ازو غافل مشو حافظ • حضوری لفظنده
اولان حرف یا وحدت ایچوندر و خواهی لفظنده اولان یا خطاب ایچوندر ازو لفظ مصرعک
ثانی مضموننه اشارتدر معنای مصراع اگر حضور ایسترسک اندن غافل اولمه
ای حافظ • متی ما تلق من تهوی دع الدنیا واهملها • متی ظرف زماندر و فعل مضارع
جزم ایدر و ما زائده در و تلق اصلنده تلقی ایدی جزم ایچون اخرنده الف ساقط
اولمشدر و لفظ من اسم در اکثریا اهل عقل اولنلره اطلاق اولنور و تهوی
دوردنجی بابدن هوی محبت معناسنه در ودع امر حاضر در ودع یدعدن و اهمل
امر حاضر در افعال بابندن و دنیا مؤنثدر انوکیچون اکا مؤنث ضمیری رجاع اولنور
معنای مصراع بو در نه وقت که ایرشورسن سودگک کیسه دنیای ترک ایله دخی اهمال
ایله یعنی انی صالیویر برکه دوننه واکا قلبکی متعلق قلمه که تعلق دنیا عبدی مولادن
بعید ایدر که دنیا کی ما یعبد کی عن مولاک و خدمت مولانا بو در بیت بنده کل
ازاد باش ای پسر چند باشی بند سیم و بند زر و گفته شیخ سعدی بیت
تعلق حجابست بیحاصلی • چو پیوندها بگسلی واصلی و ایضا ای فروغ ماه حسن
از روی رخشان شما • ای حرف ندا در منادی محذوفدر و فروغ ضیا معناسنه در و رخشان
یلدرجی معناسنه در معنای مصراع بو در که ای محبوب حقیقی حسن ایک نوری سیزک
یلدرجی یوزکدندر بلکلکه چونکه مصنف رمز ایلدی که وصول الی الله عشق ایله
اولمق اقربدر بونده اکا تنبه ایدر که اوّل عشق محبوب حقیقی عشق گرکدر که سایر محبوبلرک
حسن جمالی انک افتاب رویندن بر تاب در • آب روی خوبی از چاه زنخدان
شما • خوبی لفظنده اولان حرف یا مصدریه در یعنی خوبلق یوزینک صویی سیزک

الکزک

6

الکزک قیوسندن در یعنی شولکه سبب وصول درعشق حقدر و جمال بی زوال حسن افتاب
حقیقی در بیت حسن مهربان چه ماند بروی یار ما • پرتو مه دیگر و نور تجلی دیگر است
• کی دهد دست این غرض یارب که همدستان شوند • قچن ال ویرر بو غرض کیم برحالله و بر
قصه لو اولالر • خاطر مجموع ما زلف پریشان شما • بزم جمع اولمش خاطرمز سیزک پریشان
زلفکزدن مراد غیب هویت اولن بر اراده • پریشان اوله یا غیب هویت بزم خاطر
مجموعمز • عزم دیدار تو دارد جان بر لب آمده • لفظ جان بر لب آمده جمله حالیه در
یعنی سنک دیدارک عزمن دو تر جان لبه اوزره گلدوکی حالده • باز گردد یا برآید
چیست فرمان شما • بو مصراع استفهامدر گرو دوننمی یا چیقونمی ندر سیزک فرمانکز
بوندن مقصود قضای حضرت خدایه کمال رضادر بیت وکلت الی المحبوب امری
کله • وان شاء احیانی وان شاء اتلفا • دو رداراز خاک خون دامن چو بر ما
بگذری • ابراق دوت لطیبر قدن و قاندن اتکی چون بزم اوزرمزدن کیچه سن •
کاندرین ره کشته بسیارند قربان شما • که بو یولده سیزک قربانکز اولمشلر چو قدر
خاکدن مراد اصل بدندر و قاندن مراد تلوث عصیاندر و گذردن مراد فیضان الهی در
واتکی ابراق دوتمق صفت قدوسیت دور ایله تجلی ایتمکدر و مصراع مضموندن مراد
کثرت عصیان سنک قدوسیکا حضر ویرمز دیمکدر بیت گرمن آلوده
دامنم چه زیان • همه عالم گواه عصمت اوست • دل خرابی میکند دلدار را آگه کنید • خرابی
لفظنده اولان حرف یا مصدریه در یعنی کوکل خرابلق ایدر دلداری خبردار ایدک
مراد قلب منقلب و ویرانه دنیایه میلی کلی ایدر حضرت حقدن طلب هدایت ایدک دیمکدر
زینهار ای دوستان جان من و جان شما • البته ای دوستلر بنم جانم سیزک جانکزدر
که جمله ارواح و نفخت فیه من روحی مقتضاسنجه اصل واحددندر پس و تعاونوا علی البر
والتقوی حسبنجه معاونت و ضیانت ایدک • کس بدور نرگست طرفی نبست از عافیت

کمرسنک کوزک زماننده برکوشه و بر نظر نغلدی عافیتدن و نرکسدن مراد ظهور کیفیت
عشقدر چون حضرت حق اعطا کیفیت محبت ایدیکمه سلامت عقل معاش بولمز ما به که نفروشند
مستوری به مستان شما یکدر مستورلق جامه‌سنی سزک مستورکزه زیرا چون تجلی لاهوت
ظاهر اولا تجلی ناسوت ظهور بولمز بخت خواب آلوده ما بیدار خواهد شد مگر بنم اویقوده یتمش
بختم اویانق ایسترمکر زانکه زد بر دیده آبی روی رخشان شما زیرا اوردی کوزه اوزره
سزک بلدرجی یوزوکز صوینی مراد تحکم والمستغفرین بالاسحار بیدار و سحرخیز اولوب
بلکه احیاء اللیل ایتمکدر بیت هر که بیدار بود دولت بیدار برد دوست در جلوه ولی در ره عاشق
بیدار کجاست با صبا همراه بفرست از رخت گلدسته‌ای صبا ایله همراه کوندر رخکدن بردسته
کل مراد نفحات ربانیه‌در بو که بوئی بشنویم از خاک بستان شما بو که بود که لفظندن
مخففدر اولا که بر قوقو ایشیدم سزک بستانکز طپراغندن سب خیز که در رخت گلزاری مرسید
الحق نفحاتی ای پسر مرده بو سیت صد ساله زمی هردان نفخه حیات ای پسر عمرتان
باد و مراد ای ساقیان بزم جم عمرتان لفظنده حرف تا خطاب ایچوندر و الف نون علامت
جمع در عمرکز اولسون سزلره وحی مراد اولسون ای بزم جم ساقیلری ساقیدن مراد غزل
اولنمه بیاد اولنانلردر گرچه جام ما نشد پرمی به دوران شما اکر نه بزم جامعمز ایله طلو اولمدی
سزک دورانکزده جام ما قلبدر پرمی اولدوغی نقصانی قصد رقصوری مردان استعداده
سب نیست هرگز بخل در فیاض ما هست استعداد در ما لیک کم میکند حافظ دعائی
بشنو آمینی بگو حرف یا ایکی یرده وحدت ایچوندر یعنی حافظ بر دعا ایدر ایشیت بر آمین
دی روزی ما باد لعل شکرافشان شما لفظ روزی یای اصلیله رزق معناسنه در
بزم رزقمز و نصیبمز اولسون سزک شکرچاشنی لعلکز مراد طلب اسرار اخبار لدنیه‌در رشته
بلکه خواجه حافظک عادتی بو ایمشکه بر شهره غزل کوندره اولسه مخلص لان بیتدن
اشعه بریخ بیت سویلیوب یازر ایمش بو غزلی یزد شهرنه کوندر راوکو بو ابیاتی

یزمش

یزمش ای صبا با ساکنان شهر یزد از ما بگو عبارتدر ساکنانه کرکدر ای ورن ایچون با ساکنان
دیمشدر ای صبا یزد شهرنک ساکنلرینه بزدن سویله کی سر حق ناشناسان گوی چوگان
شما لفظ کی اصلنده که ای در حرف ندادر منادی محذوفدر معنای مصرع که ای ساکنان
شهر یزد حقی بلمینلرک باشی سزک چوکانکزک طوپی اولسون گرچه دوریم از بساط
قرب همت دور نیست اگرچه قرب ظاهر بساطندن دورز اما همت دوردکلدر
بنده شاه شمائیم و ثناخوان شما اول زمانده شیراز شهرنده پادشاهی وار ایمش
بزدخی بنده‌سی اول پادشاهک خطابدر ای شهنشاه بلنداختر خدا را همتی
لفظ را بونده قسم ایچوندر ای یلدزی بیوک پادشاه الله ایچون برهمت ایله
تا ببوسم همچو گردون خاک ایوان شما ایوان کسر همزه ایله عربیده و فتحله فارسیده رتبه‌لو
مکان عالیه دیرلر که انده پادشاه اوتورور ولابیضا ساقی بنور باده برافروز جام ما خطابدر
یعنی ای ساقی عشق نوری ایله مشعل ایلدر بزم قلبمزی مطرب بگو که کار جهان شد بکام ما
ای مطرب یعنی خبردار ایدجی واعظ سویله که جهانک ایشی اولدی بزم مرادمزجه یعنی
قضایه رضا ویردک و هر نه ایش اولسه اکا تسلیم کلی و قبول اقبال قلدق ما در پیاله
عکس رخ یار دیده‌ایم بز قلبدن تصفیه سببی ایله معشوق حقیقی یوزینک عکسنی
مشاهده قلمشوز ای بیخبر ز لذت شرب مدام ما ای غافل اولان بزم دائم شربمز
لذتندن چندان بود کرشمه و ناز سهی قدان استفهام انکاریدر اول کلو
اولورمی نازی سرو قدلرک یعنی اولماز کاید بجلوه سرو صنوبرخرام ما که جلوه‌یه
کله بزم صنوبر خرامانلو سرومز پس نظر عاشق معشوق حقیقیه‌دکدر سب گر برشود
جهان همه از ما منظران واللّه لیس نظر عینی الا سواک هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد
بعشق هرگز اولمز اول کمسه که انک کوکلی عشق ایله زنده در ثبت است بر جریده عالم
دوام ما ثبت ثابت معناسنه در جریده دفتر معناسنه در سب گر بمیرد نفس دل زنده بود

همچو اوبس اولمیه دوبکر • ترسم که صرفه‌ئی نبرد روز بازخواست • صرف مزید معناسنه در
بهمزه وحدت انجوندر روز بازخواست قیامت کونی دیمکدر بونده ظرفیت ملحوظدر معنای مصراع خور
قرین بر زیاده نکه التیمه قیامت کوننده • نان حلال شیخ ز آب حرام ما • بزد لفظنک فاعلی
نانه در بوندن مقصود ترهیب ریا و ترغیب اخلاصدر • ای باد اگر بگلشن احباب بگذری
زنهار عرضه ده بر جانان پیام ما • ای یل اگر دوستلر گلشننه اوغرییسن
البته عرض ایت بن جانان خفته بزم پیاممزی • کو نام ما ز یاد بعمدا چه می بری
دی بزم آدمزی الکغیدن قصدله نه کیدررسک • خود آید انکه یاد نیاید ز نام ما •
کلک اکرکلدر اول خود الکمق کلمه‌کرک بزم ناممزدن بو ابیاتدن مقصود احبادن دعای
طلبنه ارشاددر که رسول الله صلی الله علیه وسلم بلاله دیر ایدی اذکرنی عند صالح
دعائک یا بلال • مستی بچشم شاهد دلبند ما خوشست • مستی لفظنده حرف یا
مصدریه ودر بچشم لفظنده حرف با سببیه در شاهد محبوب معناسنه در معنای مصراع
مستلک بزم کوکل بغلیجی محبوبک کوزی سببی ایله خوشدر مراد بودر که عیون الله
ناظرة الینا ملاحظه سیله عقل بعاشدن غافل اولمق خوشدر • زان رو سپرده‌اند
بمستی زمام ما اول یوزدن اصحاب مشاهده مستلکه بزم یولادری که العقل عقال
المرء پس احسن اولدر که زمام اختیار تصرفاً ضبط ایده اولا • حافظ ز دیده دانهٔ اشکی همی فشان •
خطابدر ای حافظ دیده‌دن اشک دانه‌سنی صاچ • بکشا که مرغ وصل کند قصد دام ما
• اولا که مرغ وصل قصد ایده بزم داممزه یعنی بزه شکار اوله که رسول علیه الصلوة
والسلام بیورمشدر ما من عبد بکی علی ذنب فی الدنیا حتی یتحدر الدموع علی خده
الا حرم الله تعالی وجهه علی النار • دریای اخضر فلک و کشتی هلال • فلکک تشبیهی
دکزه و هلال کمیسی • هستند غرق نعمت حاجی قوام ما • بزم حاجی قواممزک نعمتنه
غرقلردر حاجی قوام اول عصرک اولولارندن برسخی کمسنه ایمش خواجه حافظ کندودننه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

بناءً غزل تمام ایتدکدن صکره اتمام کمال ایدوب حسن و سائر نعمت ایدر • وله ایضا • صوفی بیا که آینه صافیست
جام را • خطابدر ای صوفی کل که اینه‌سی صافدر جامک یعنی تصفیه قلب تحصلدر • تا بنگری
صفای می لعل فام را • تا کوره سن لعل رنکلو شرابک صفاسنی یعنی عشق ذوقی لذتنی فیما بعد
ایده سن • عنقا شکار کس نشود دام باز چین • عنقا کمسنک شکاری اولمز آغی
دکشودر • کانجا همیشه باد بدست است دام را • که انده دایما الک النده در مراد عنقادن
دنیادر که نیست هست نما در یا مراد دنیادر اختلکدر که موجود کالمعدوم
طلسمدر که خبر وارد اولمشدر • من طلب مالم یخلق اتعب نفسه ولم یرزق • در عیش نقد
کوش که چون آبخور نماند • آب خور بونده وصف ترکیبدر لفظ مفرد دکلدر یعنی عیبه
دورش که صو ایچیجی قالمدی وانقطاع ایدجک قالمدی مراد بودر که بالفعل طاعته دورش
دنیایه و بقایه اعتماد ایله • آدم بهشت روضهٔ دار السلام را • بهشت لفظی بونده
فعل ماضی در هشتن لفظندن یعنی آدم ترک ایلدی دار السلامی بغچه‌سن یعنی جنتی
• در بزم دور یک دو قدح درکش و برو • کندوسی بونک مضموننی تفسیر ایدر دیر • یعنی
طمع مدار وصال دوام را • آدم علیه السلام اوغلنه وصیت ایدوب دیمش اوغلم
دنیاده فکر بقا ایتمه بن جنتله بقا فکر ایدوب غافل اولوب چیقدم • ای دل شباب
رفت نچیدی گلی ز عیش • ای دل یکتلک غنچه‌سندن بر کل دیرمدک • پیرانه سر مکن هنری
ننگ نام را • پیرانه سر لفظی پیرلک وقتی دیمکدر بونده ظرفیت ملحوظدر یعنی پیرلک
وقتنده بر هنر ایله عار نام انکجون مراد بودر که یکتلک زماننده طاعت ایتمدک باری
پیرلک وقتنده ایله • در غم ما روزها بیگاه شد • روزها با سوزها همراه شد • راز
درون پرده ز رندان مست پرس • بر پرده‌نک ایچندن رندلردن صور مستدن
مراد مستغرق عشق الهی اولانلر رندن مراد کسوت و صورت اختیار ایتیوب ملامیه‌دن
اولانلر ایدی • کین حال نیست صوفی عالی مقام را • اشارت راز درون پرده‌یه بلکدر

بعض نسخه‌ده صوفی یرینه عالم واقع اولمش • مارا بر آستان تو بس حق خدمتست • بعض
نسخه‌ده نعمتست در یعنی عالم ارواحده الست بربکم نداسنده بلی دیوب اعتراف عبودیت
ایدوب ونعمت قربت معنویه ایله متنعم اولمشوزدر • ای خواجه باز بین بترحم غلام را •
ای افندی کرم و نظر ایله رحمت ایله قوله • بیت • کریم چون در احسان بروی خود بگشاید •
دگر بوجه گدایان در گشاده نه بندد • حافظ مرید جام میست ای صبا برو وفرهو نذر
وز بنده بندگی برسان شیخ جام را • قولدن قوللق ایرشدر شیخ جام ایله حکایت ایدرلرکه
خواجه حافظ تازه جوان ایکن چوق نظم معنا یادرد کل ایمش اما مناجات باری و طلب
باری ایتمکدن خالی دکل ایمش اتفاق بولده برکون بر سر شراب زنکنده برقدح شربت
نوش ایدوب سرشمدن کروای اوغل سویله دیوب اندن صکره خواجه حافظدن بو کلو
نفایس کلمات ظاهر اولمش بو بنده شیخ دیدوکی اول پیردر واول پیر خضردر دیرلر
بوندن صکره اول غزله نظر قلکه انلک کبی اسرار طریقتدن وفای بحر حقیقتدن خبر
ویرر • وله ایضا • ساقیا برخیز درده جام را • الف ساکنه بونده اسم اولک اخرنده
ندا ایچوندر ولفظ در زایددر تاکید ایچون ای ساقی دور ویر قدح تا که مست الهی
اولالم • خاک بر سر کن غم ایام را • طبراق باشنه ایله یعنی باشنه طبراق دوک ایام غمنک
بیت • غم دنیا منه برگردن جان • دلا چندان که چندانی نشیر زد • ساغر می بر کفم نه تا ز بر
• شرابلک قدحی کفم اوزره قو تا باشمدن • بر کشم این دلق ازرق فام را • جلم
یعنی چقارم بو کوک یکلو خرقه‌یی مراد مستحق اولوب ترک ریا ایتمکدر یا ملامیه طایفه
سندن اولمقدر • گرچه بدنامیست نزد عاقلان • یعنی مست الهی اولمق اگرچه بدنام
لقدر عقل معاش عاقللری قتنده • بعض نسخه‌ده عاقلان یرینه زاهدان واقع اولمش
یعنی اگرچه ملامیه اولمق بدنام اولمقدر زاهدلر قتنده • ما نمی خواهیم ننگ و نام را •
بز عار و ناموس ایستمزز یار دلارام ایسته رز • باده درده چند ازین باد غرور •

یعنی

یعنی عشق الهی ویرینجه دک بو غرور و نفس بلی • خاک بر سر نفس نافرجام را • جمله دعائیه در
یعنی طبراق باشنه عاقبتسز و فائده‌سز نفسنک • دود آه سینه سوزان من • بعض
نسخه‌ده سوزان یرینه نالان واقع اولمش فی الواقع مصراع ثانی مضمونی اول قیاسیدر
• سوخت این افسردگان خام را • یاقدی بو دکمش خاملری زیرا شیخ سوزنلک
راحتی مؤثردر • بیت • آتشست این بانگ غنای نیست • باد هر که این آتش ندارد
نیست • محرم راز دل شیدای خود • کندو دلی گوکلک رازنک محرمی • کس نمی بیند
ز خواص عام را • کیمسه کورمز خواص عامدن زیرا عقلک عقل معاش مجازیدن حق سرین فهم
ایده مز اوحق الحقیقه بونلر عقلک عقل معاشیدر • بیت • محرم این هوش جز بیهوش
نیست • مر زبان را مشتری جز گوش نیست • با دلارامی مرا خاطر خوشست
بر دلارام ایله بنم خاطرم خوشدر • کز دلم یکبار بربرد آرام را • که کوکلمدن بر اوغوردن
الدی آرامی مراد حضرت خدادر که جذبه و مجذوب قلابک دیوب بیری بیزدن الوب
کندویه مجذوب قلمشدر • بیت • بخود ره نیست در کوی تو مشتاقان شیدا را •
خم زلف بقلابست محبت می کشد ما را • ننگرد دیگر بسرو اندر چمن • رخی
نظر ایتمز سرو ده چمنده • هر که دید آن سرو سیم اندام را • لاجرم هر کیمسه کیم
وصول الی الله حاصل ایدوب مشاهده حق حالنه واصل اوله دخی سنیه نظر قلمز
صبر کن حافظ بسختی روز و شب • صبر قل ای حافظ قتیلغه کیجه کوندز • عاقبت روزی
بیابی کام را • عاقبت برکون بولاسن مرادی • وله ایضا • صبر آرد آرزو ورنه شتاب
صبر کن والله اعلم بالصواب • وله ایضا • دل می رود ز دستم صاحبدلان خدا را • دردا که
راز پنهان خواهد شد آشکارا • صاحبدلان منادادر ولفظ را قسم ایچوندر کوکل کیدر
المدن ای صاحب دللر الله ایچون مراد اهل اللهدن معاونت طلب ایتمکدر معنای
مصراع ثانی جفا که کزلو سر آشکار اولمق استر • بیت • بعد از امروز آشکارا

دوست میدارم ترا • از تو چون پوشیم که بیداد دست می دارم ترا • کشتی شکستگانیم
ای باد شرطه برخیز • یعنی صنیمسلرزای موافق اولان یل دور • باشد که باز بینیم آن
یار آشنارا • مراد بودر که کثرت عصیانم سببی ایله ورطهٔ هلاکه دوشمشز طول عمر ایله
موته قریب اولمشوز ای توفیق طاعت بزه رفیق اول اولا که آشنا اولوب بذاتن
ایشندوکمز یاری مشاهده ایده وز • ده روزه مهر گردون افسانه است و افسون
اون کونلک فلک محبتی افسانه و افسوندر • نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا •
لفظ جای مقحم در یعنی یارانه ایلکی فرصت صای ای یار الفرصة تمر مر السحاب حنیجه
دولت و قدرته وفا و بقا اولمز • در حلقهٔ گل و مل خوش خواند دوش بلبل • گل و
مل حلقه سنده خوش اوقیدی دون گیجه بلبل مراد حلقهٔ گل و ملدن خطاب حقدن
اولان انبساط و انک قدر و بلبلدن مراد اول جانبدن اولان تنبیه بینه در
هات الصبوح هبوا یا ایها السکارا • هات اسمدر اسماء افعالدن اعطنی معناسنه
وصبوح صباح وقتنده ایجیلن شرابه در و هبوا صیغهٔ جمع امر حاضردر و برک صبوحی دیر یکه
ای سرخوشلر دیمکدر بعض نسخه ده فات الصبوح واقع اولمشدر بو تقدیرجه الصبوح
مرفوع فاعلی اولور فات صباح شرابی فوت اولدی دیمکدر بو بیتده اول حدیث شریفک
مضمونه اشارت وارد که رسول علیه السلام بیورمشدر • ان الله تعالی ینزل الی السماء
الدنیا فی کل لیلة جمعة • بعض روایتده بعد ثلث کل لیلة فیقول هل من تائب فاتوب
علیه هل من مستغفر فاغفرله • آیینهٔ سکندر جام جم است بنگر • اسکندر آیینه
اندی که بر میل اوزره برکندرب اکا نظر ایدوب هر مملکتی اندن کورمش اول آیینه نک
خاصیتی هر مملکتی کوسترمک ایمش خواجه حافظک مرادی بودرکه آیینه شول قلبدرکه
عشق الهی طرفی اولا اکا نظر قلنه جامک دنیانک اخری خراب ایدوکین کوسترر نتکیم
دیر • تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا • بونده بر پادشاه هلاک اولدیکه اسکندر دارا

الذه

الذه هلاک اولدی بیت شنیدم ملک دارا گشت دار الملک اسکندر • نه اسکندر
باند اکنون نه دار الملک و نه دارا • ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت • یعنی ای صاحب ملک
دنیا یا صاحب ولایت عقبا سلامت شکری چون • روزی تفقدی کن درویش بی نوارا
• تفقد حاضر اولمین نسنه یی استمکه و المعنه دیرلر و نوا برنیجه معنایه کلور بونده رزق
و حسن حال معناسنه کلور یعنی بر کون بو قله درویش بی رزقی و یا حسن حالی اولمین
سالک بی بهره یی پرسیدن شکسته دلان اهل فضلرا • نقصان فضل نیست
مزید زیادتست • نظر کردن بدرویشان منافی بزرگی نیست • سلیمان با چنین
حشمت نظرها بود با مورش • آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرفست •
آسایش اسم مصدردر آسودن معناسنه در گیتی کسر کاف عجمی ایله جهان دکلمه سی معناسنه
در تفسیر این دو حرفست جزوده بونک تفسیری ایکی حرفدر یعنی ایکی شی قلیلدر
اندی بیانی وجهی ایله ذکر ایدر • با دوستان تلطف با دشمنان مدارا • تلطف
لطف کوسترمک معناسنه لفظ مدارا فارسیدر عربیسی مداراة در نتکیم رسول صلعم
بیورمشدر امرت بمداراة الناس پس مدارا یوشاق ایدوب عداوتی اورتمکه درلر
• در کوی نیکنامی ما را گذر ندادند • ایو آدلولق محلسنده بزه کیجت ویرمدیلر مراد
بزه انتظام احوال و منصب و مال ویرمدیلر دیمکدر • گر تو نمی پسندی تغییر کن قضا را •
اگر سن بکنمدک ایسه تغییر قیل قضایی نتکیم امام شافعی رحمة الله علیه دیمشدر شعر رضینا قسمة
الجبار فینا • لنا العلم و للاعداء مال • فان المال یفنی عن قریب • وعلم الله باقی لایزال •
• آن تلخ وش که صوفی ام الخبائثش خواند • اول اجی کبی که صوفی جیفه لر اناسی اوقدی
یعنی ام الخبائث در دیدی بوندن مراد ریاضتدرکه نفسه خبیث و مکروه کلنلرک
اصلیدر پس هر کیمکه صوفی صورت اولوب عاشق سیرت اولمیه حفت الجنة بالمکاره
حسبنجه اول بوکا مکروه کلور • اشهی لنا و احلی من قبلة العذارا • لفظ اشهی و احلی
ح

اسم تفضیلدر شهوندن وحلودن وعذاری رانک فتحی وکسری ایله جمع عذاردر که یکر
معناسنه یعنی تشنهای درکلدر ولذیذدر یکر اوبکمدن زیرا ریاضت وعبادت که سبب
وصول حضرت اولا امرندکلو رحمت اولور سه تعبت ورحمتدر بیت کوهر گنج الهی همه اسم
لکان را بتست می شناسم • هنگام تنگدستی درعیش کوش ومستی • هنگام مطلق وقت
معناسنه اولمق شایع درکاه اولور که وقت معین ومحدود مراد اولور نتکم هنگام گل
دیرلر و بوبیته واقع اولان یا حرفی مصدریه در معنای مصراع بودر که الطار لنی
وقتنده یستلکه دورلش مراد بودر که فقر وقلت یستولی اولدیغی حضرت حقله
انسم وعبادته مستغرق و بیخود اول رسول الله علیه الصلوة والسلام حضرتنه فجین غم
عارض اولسه واستعینوا بالصبر والصلوة حسبنجه نمازه مشغول اولوردی • کین
کیمیای هستی قارون کند گدا را • کیمیا بو نک علی الثون اتکه درلر وقارون مشهور
مالداردر معنای مصراع بودر که بو وارلق کیمیاسی قارون ایدر گدایی یعنی اول که مستغرق
بحر الهی اولا اکا غنای قلب حاصل اولور بلکه طهارت اوزره اولنلره غنای صوری
دخی حاصل اولور که رسول الله صلعم بویورمشدر • دم علی الطهارة یوسع علیک الرزق بیت
رزق معلومی اولان ارزاقه ایلر اعتماد • فقر صبر اهلی اولان رزاقه ایلر اعتماد • سرکش
مشو که چون شمع از غیرتت بسوزد • بعض نسخده سر برکش واقع اولمش وتا ی خطاب
بسوزد لفظنه داخل اولمق کرک ایدی غیرت لفظنه داخل اولدی وزن ایچون معنای
مصراع بودر که باش چکیجی اولمه یا باش بوقوجله شمع کبی که غیرتدن یقرسن •
دلبر که در کف او موم ست سنگ خارا • سوزد لفظنک فاعلی دلبردر خارا بوند
برک معناسنه در مراد بودر که تعظیم وکبریا کوسترمکه العظمة ازاری والکبریاء ردائی
فمن نازعنی فیهما فقد ادخلته النار حسبنجه حق تعالی سنی موم کبی یقیه شعر تواضع یا فتی
فکل حابن ولا فخر علی الطین لطین • ترا ما حالة من فخر وکبر • سوی الموری یا ابلیس لعنت •

خوبان

[illegible]

خوبان پارسی کو بخشندگان عمرند • پارسی فارسیدن فارسی معرب پارسیدر و پارسی کوی
وصف ترکیبی در ولفظ خوبان پارسی کوی خبردر معنای مصراع بودر که فارسی اوده عشق
وشوق ویروب پیری کوبیا جوان ایدوب عمر باغشلر حضرت مولانا دیمش فارسیه
کوکه تازی خوشتر است عشق را خود صد زبان دیگر است • ساقی بشارتی ده
رندان پارسارا • ساقی بشارت ویر یعنی زاهد پیرلره مراد بودر که ای خوانده وکوینده
قرمه ویر زاهد پیرلره که شوق فارسی کلامی استماع ایدوب ذوق سماع حاصل ایلیوب
عشق شوقله دیه از حافظ بخود • شکر اندر سپیدپوشم که جوانست جان من از عشق
نپوشید این خرقه می آلود • حرف با بخود لفظنده مصاحبت یا سببیت ایچوندر و می آلود
وصف ترکیبی در وصفت خرقه در معنای مصراع بودر که حافظ کندو بیله کندی بو شراب
بولشمش خرقه مراد بودر که حافظ کندو لکیله کیمدی ملامیه لباسی بلکی اولیای تحت
قبای لا یعرفهم غیری حسبنجه حق تعالی ستر ویوشندن ایچون بو لباسی کیدردی • ای شیخ
پاکدامن معذور دار ما را • ای اتکی پاک شیخ معذور دوت بزی وله ایضا رونق عهد
شبابست دگر بستان را • رونق بوز کوزللکی و بوزصوی معناسنه در عهد بونده زمان
معناسنه در شباب بونده تازه لک معناسنه در دگر دیکردن مخففدر بونده دخی معناسنه
در بوستان واوستغ بیدر و اویله فارسیدر معنای مصراع بودر که تازه لک زمانه
کوزللکی وار دیو بستانک مراد بستاندن عالم ملکا شغفدر انک تازه لکی سالکه
ابتدای فیضان الهی در • میرسد مژده گل بلبل خوش الحان را • الحان جمع لحندر لحن
بونده آوازه معناسنه در گلدن مراد معشوق حقیقی در و بلبلدن مراد عاشقدر وخوش
الحان اولدوغی لساننده ذکر الله اولدوغی در • گر ببرسی کدام ذکر او لبت افضل الذکر
لا اله الا الله • ای صبا گر بجوانان چمن باز رسی • باز بوره ده گرو معناسنه در معنای مصراع
بودر که اگر چمن جوانلرینه ای صبا ایرشه سن صبادن مراد سحرادر اوکانی توجه قلبی در

جوانان جمندن مراد علم مکاشفه تازه ایرشن سالکلردر • خدمت ما بربسان
سروگل و ریحان را • سرودن مراد علو مرتبه بولنلردر گلدن مراد روایح طیبه و اخلاق
حسن ایله متصف اولانلر بونده تنبیه واردر که ارباب سلوکدن استمداد اتمك اگر
بیت پادشاهان جهان جون بعنی خسته شوند • استعانت زدر کوشه نشان طلبند •
گر چنین جلوه کند مغبچه باده فروش • جلوه جالقمق جالقنمق بوروملکه در مغبچه نصرانی
اوغلنجق غنچه دیرلر باده فروش وصف ترکیبی در وصفنده مغبچه در معنای مصراع بودرکه
اگر بو بخلیل شیوه ایله حرکت ایدرسه شراب صاتجی نصرانی بچه بوندن مراد مقام ارشاده
واصل اولوب تمام تمکین بولمش سالك واعظدر • خاك روب در میخانه کنم مژگان را
خاك روب وصف ترکیبی در و لفظ در بونده قپو معناسنه در مژگان جمع مژه در
معنای مصراع بودرکه کیمی نه دل مراد عالم هو یتدرکه محل فیض و تعظیم تکلمدر
بیت از استان برمغان سر جرا کشم • دولت درین سرا وگشایش درین درست •
ای که بر مه کشی از عنبر سارا چوکان • ای حرف ندادر منادی محذوف در یعنی ای خالص معناسنه
در چوکان فصحانك عندنده جیم عربی و کاف فارسی ایله مستعملدر که ترکیده جوکند در
معنای مصراع بودرکه ای اوزره چکرسن صاف عنبردن جوکان مراد حضرت حقك
استتاری وکتم اسراریدر • مضطرب حال مکردان من سرگردان را • خطاب
منادی اولان دلبردر ایله بن بیچاره دونجی چون سالکه استتار حق اولا مضطرب
الحال اولور بیت دیدار می نمایی وپرهیز می کنی • بازار خویش واتش ما تیز میکنی •
ترسم این قوم که بر دردکشان می خندند • درد ضم دال ایله چرك معناسنه در بونده
شرابك تورتسی در معنای مصراع بودرکه قورقرم بو قوم دردکشلر اوزره کوله
او قوم که دنیا لذتنه مشغوللردر ترك شهوات و لذات ایدوب عشق الهی حرارت
وکدورتلرن نوش ایدن سالك حقیقت اولان طالب حق اولنلره کوله قورقرم بز

اندردن

اندردن • در سر کار خرابات کنند ایمان را • خرابات فسق اوی ویکدر معنای مصراع بودرکه
خرابات اهلی بخشنده ایده لر ایمانی یعنی الکا صرف ایده لر ایمانی بودرکه خرابات دنیا
توغل ایدوب اخرتدن غافل اولوب کندو حالنرا غلیوب حسن حال اولان عاقبت
خیده حد دونده اولنلر کوکلنر سلوب الایمان اولالر العیاذ بالله تعالی
حیزده واردر اولمشلر جود قسوة القلوب و قسوة القلوب من کثرة الذنوب
من کثرة الذنوب من نسیان الموت و نسیان الموت من طول الامل وطول الامل
من حب الدنیا وحب الدنیا رأس کل خطیئة • یار مردان خدا باش که در کشتی نوح
یار بونده مصاحب معناسنه در معنای مصراع بودرکه الله ارنلرینه یار اول که نوح
نمکسنده • هست خاکی که باب نخورد طوفان را • خاکی نوطنده حرف یا وحدت
ایچوندر یعنی بر طپراق واردر یا بر طپراقه منسوب واردرکه بر صویه المز طوفانی انی
مراد حضرت نوح علیه السلام بونده تنبیه واردرکه ارباب سلوکه مرشد ویار
گرکدر نیته کم حضرت مولانا دمشلر بیت خلوت از اغیار باید نی زیار • پوستین
بهر دی امدن نی بهار • هرکه را خوابگه این منزل مشتی خاکست • خوابگه خوابکاهدن
مقصود کاه لفظی کاه زمان ایچون کاه مکان ایچوندر بونده مکان ایچوندر
مشت بومرق واوج معناسنه کلور بونده اوج معناسنه در و حرف یا وحدت ایچون
در معنای مصراع بودرکه هرکیمکه که اویقوسی یری بر اوج طپراقدن منزل در •
گو چه حاجت که بر افلاک کشی ایوان را • ایوان یوقارو جه بیان اولنمشدر
بونده چاردق معناسنه در استعمال اولنور معنای مصراع دی نه حاجت
افلاک اوزره چکه چاردقی بیت ای که سر اینی بلند ایدن گنبد مغرورسن •
غافل اولمه کم کبیر ربر کون الکا دوز داجل • بروازخانه گردون بدر ونان •
مطلب • بدر امدن و بدر رفتن طرزه کلمك معناسنه در اویله معنای مصراع

فلک اوتوندن طشره کیت اتمك استمه ❊ که این سپه کاسه دراتونك ❊ مهانرا لکین اصلنده
که این در سپه کاسه سپه کاسه دن مقصود در سپه کاسه لك خسته دن عبارتدر معنای
مصراع بودرکه بوقره جانقلو آخوردیلر قونیغ ❊ ماه کنعانی من مسند مصران تو شود ❊ ماه
مخاطبدر کنعانی لفظنده حرف یا نسبت ایچوندر مسند لفظی طیانجق معناسنه در بونده
تخت مراد ران توازادلق معناسنه در معنای مصراع بودرکه ای بنم کنعانه منسوب ماهم
مصر تختی سنك اولور ❊ گاه آنست که بدرود کنی زندان را ❊ گاه بونده زمان
معناسنه در بدرود کردن اسلمك یعنی وداع اتمك دو تمکدر معنای مصراع بودرکه
اول وقتدرکه وداع ایدهسن زندانی مراد ماه کنعانیدن روح انسانیدر زنداندن
مراد الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر حسبنجه دنیادر مصردن مراد عالم الهی در روحك
روح تحصیل فضایل وفواضل ایدوب غرحقه استحقاق ادله الکاموت زندانلدن خلاص
اولوب مصره اخوندن مسند نشین اولمقدر بیت خوش آن وقتی که من بیرم سلامت ❊
می برم ایان رسانم جان مشتاقم بسوی حضرت جانان ❊ در سر زلف ندانم که چه سودا
داری ❊ زلفنك باشنده بلمم نه سودا داودر سنك ❊ باز برهم زده گیسوی مشک افشانرا
کروقرش موروش اتمش سن گیسوی مشک افشانی مراد زلفدن غیب هویت در وگیسودن
مراد طریق سالکلر یعنی غیب هویتدن بر سر خفی واردرکه الطرق الی الله تعالی
بعدد انفاس الخلایق موجنبم کند و کا طرق تخلقه فلاک که هر بندن بوی مشک
کلوب اول بوی ایله سکا وصول بولنور بیت هر نه بولدن استه سه طالب ابر زدن
سکا عاشقه وصلك بولن لطف ایدوب اسان ایلرك ❊ حافظا می خور و رندی کن و
خوش باش ولی ❊ مرهون در ❊ دام تزویر مکن چون دیگران قران را ❊ تزویر راغی
ایله غیرلر کبی قرآنی بوینه تبیه واردرکه مرائی بدتردر فاسقدن بیت مرائی کافر
معبود دارد مرائی را ازان گفتند مشرك ولا ابضا اگر آن ترك شیرازی بدست آرد

دل‌آرا ترك صنما ایله سکون رائله خطا وختن ودشت قبچاق مملکتنك اهلنه در انلرك
قومی آق یوزلو وقره کوزلو وقره قاشلو وجغتا اولو قلرندن اوتری عجم شاعرلری
محبوبلرینه برسبیل تشبیه ترك اطلاق ایدرلر شیرازی لفظنده اولان حرف یا نسبت ایچوندر
و شیراز خواجه حافظك کندو شهریدر و کندو شهرینك محبوبی صلاح اوزره اولدوغی ایچون
پس اگر اول شیرازی محبوب اله آله بزم کوکلمزی دیدوکندن مراد بودرکه اگر صلاح اوزره
اولورسه که بزم کوکلمز خوشنود اولمق لغی انکله در ❊ بخال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را ❊
انك هندو بکنه بغشلیم سمرقند وبخاراینی مراد بودرکه انك حسنانك بر حقیرینه عوض
نه دنیا ونه آخرت اولورلر الا کندوسی ملکیت بولور زیرا حدیث قدسیدرکه یا ایها الشباب
التارك شهوته لاجلی انت عندی بمنزلة ملائکتی بلکه ملکه هندو اسم مملکتدر هندی
اول مملکته نسبتی اولنلردرکه اخرندن اولان یا نسبت ایچوندر اما اولر یاردن
اولمق وآدمی اولمق لازم دکلدر خلاف هندونك پس هندو ایله هندینك ایکی
جهتدن فرق واردر بری بوکی غیری اقلیمدن کلوب هندده وطن ایدنه هندی درلر
هندو دینمزلر بری بوکه آدمی اولمیان هندی دیرینکم هندی قلیج دیرلر اما هندو دینمزلر
ایدی بو مصراع یا مجاز وارددر یا بوقاعده ده کلیت یوقدر و هندو اصلنده هندوی
در ضمیر متصل اولیجق یا مضاف اولنجق یا ظاهر اولور ❊ بده ساقی می باقی که در جنت
نخواهی یافت ❊ ویر ساقی شراب باقی که جنتده بولمیه جکسن ❊ کنار آب رکناباد وگلگشت
مصلی را ❊ رکناباد برارماق آدیدر شیرازده و آنده بیرام نمازی قلنه جق یری برجه
بر تماشاگاهدر واردر انکا گلگشت مصلی دیرلر معنای مصراع بودرکه جنتده بولمزسن
رکناباد صویی کنارینی و مصلی تماشاگاهنی مراد بودرکه ای واعظ وگوینده وای
حکمت کوی وخواننده شراب ساقی که عشق الهیدر رو رغبت وطاعتدر ویر
انی اول صونك کنارینده و مصلی صحبتکاهنده که عبادت ایده لم زیرا جنتده عبادت

پری بولنمز که انده طاعت اولمز • بهار بزمی جو رومن سوی باغ • بنشان باشد که بکذارم
نماز • مرد مسجد رفتنی باید مرا • لاجرم بایم ثواب آبی بنانه • فغان لولیان شوخ شیرین کار و
شهرآشوب • لولی اصلی ایله قرجی کوزلی جمع کوزلی لولیاندر و شوخ مطبوع و مقبول وجلب
اولانه دیرلر و شیرین کار اولدر که حرکاتی لذیذ اوله و شهرآشوب شول محبوبدر که شهره
فتنه براغه یعنی فغان بو جنس محبوبلر • چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را
ترکان جمع ترکدر خوان اصلده سفره یه دیرلر بونده نعت مراددر یعنی الجلیس الترک
صبری کوکلدن ترکلر یغما نعمت ایتدکلری کبی مراد بودر که محبوب مجازیمی بزم محبوب
حقیقیه مجتمع کامل اولمغه مانع اولدی انوکچون دیر • ز عشق ناتمام ما جمال یار مستغنیست
• بزم ناقص مجتمعمزدن یارک جمالی مستغنی در • برنگ بوی خال و خط
چه حاجت روی زیبا را • تکم وما الحلی الا حلیة النقیصة تتم من حسن اذا کان قصیرا
واما اذا کان الجمال اذا کان موفرا کحسنک لم یحتج الا ان یزورا

• حدیث از مطرب و می کو و راز دهر کمتر جو • سوزی مطربدن و میدن دی دهر رازنی
اکلمه ایسته مراد بودر که سوزی واعظ و مرشددن و عشق الهیدن سویله اسرار
افلاکی ازه جق ایسته • که کس نکشود و نکشاید بحکمت این معما را • که کمسه آچدی و آچماز
حکمت ایله بو معمای مراد بودر که علم غیر نافعدن بحث تضییع عمردر انکچون رسول الله
علیه الصلوة والسلام دیمشدر اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع • من از آن حسن
روزافزون که یوسف داشت دانستم • روزافزون وصف ترکیبی در یعنی بن اول
کون ارتوجی حسندن بلدم که یوسفک واردی • که عشق از پرده عصمت برون
آرد زلیخا را • که عشق حفظ پرده سندن طشره کتورر زلیخایی مراد بودر که خاصیت
عشق ظهور و اظهاردر هر کیمک که عشقی کامل اوله کشف حجاب ایدوب کندوی حفظ ایلمز

اگر

11 12

اگر بداشو وحالم عجب نیست • بدانند هر کسی که عشق شکست • بدم گفتی و خرسندم عفاک
الله نکو گفتی • بیره مزد دیدک فانم الله عفو ایله سون ایو دیدک • جواب تلخ می زیبد لب لعل
شکرخوارا • شکرخوار وصف ترکیبی در مضمون مصراع استفهام انکاریدر آجی
جواب یراشورمی شکر ییجی لعل لبه مراد بوندن نصیحتدر که سالک یرامز سوز جواب اولمغی
ترک ایتکچون دیر • نصیحت گوش کن جانا که از جان دوستتر دارند • نصیحت
ایشیت ای جان که جاندن سوکلو دوترلر • جوانان سعادتمند پند پیر دانا را
• سعادتلو یکتلر عالم پیرک نصیحتنی بونده تنبیه واردر که پیر اولان خبرکوی ترک
و عالم اولان خبرکوی ترک ناکه انکسی ترخصده جمع اولیجی خبرکوی لق معززا و لا
و تنبیه واردر که پیر عالمک پندین اشتمک بدخلق نشانه سیدر و پند یاپندن بوندن
بلند بیت اولمز انکچون دیر • غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ •
غزل دیدک دری دلدک کل خوش اوقی ای حافظ • که بر نظم تو افشاند
فلک عقد ثریا را • که سنک نظمک اوزره صاچه فلک اورکز دکمن • ولهُ ایضاً
صبا بلطف بکو آن غزال رعنا را • خطابدر ای صبا لطف ایله دی اول اهو بچه رعنایه
مراد بودر که ای سحر اده اولان توجه قلبی فنا جانده دی حضرت خدایه • که سر بکوه
و بیابان تو داده ما را • که باشمزی طاغه سحرایه ویروب دردسن بزم مرادمز
بودر که سنکچون کار باری ترک اتمشدر بونده تنبیه واردر که ابتدای سلوکده
و تبتل الیه تبتیلا موجبنجه طرفه سندن انقطاع کرکدر نته کم رسول الله علیه السلام
ابتدای حالده مکه دن جنوب جبل حراده اولور ایدی • بیت در عشق تو بر خواستم
از همه کار • کیمی کار کسنی بنیت که کاری دارد • شکرفروش عمرش دراز بادچرا
عمرش دراز باد جمله معترضه دعائیه در شکر صاتجی که عمرک اوزون اولسون نیچون
• تفقدی بکنند طوطی شکرخوارا • بر احوال صورمق ایدرسن شکر چینیجی طوطی

[illegible]

ایجون شکرفروشندن مراد کلام لذیذده و لذت خدای ذوقنی ویرمکه قادر اولنلر
و طوطی شکرخواردن مراد کلام لذیذ فهمنه و لذت خدای ذوقنه قابل اولانلر زیرا بونلر
تنبیه وارددر واعظ و مرشد فقد و قابل استمک گرکدر نیت که واجدر مرید مرشده
طالب اولا مرشد لابد اوا قابله راغب اولا • چو با حبیب نشینی و باده پیمایی • چون
حبیب ایله اوتورسن باده اولچه یعنی پیمانه قونارسن یاد آر • بیاد آر محبان بادپیما را
خاطرده دوت بیل اولچیجی محبلری مراد بودر که چون سالک قرب حضرته بولا
یاراولنلری یاد اتمک گرک نتکم رسول الله صلعم لیلة المعراجده السلام علینا دیو کندن
صکره وعلی عباد الله الصالحین • غرور حسنت اجازت مگر نداد ای گل • غرور حسنک
اجازت ویرمدی مگر ای گل • که پرسشی نکنی عندلیب شیدا را • پرسش اسم مصدر پرسیدندن
معناسنه در شیدا بوینمش دیوانه گبی اولمش دیر ازمعنای مصرع بودر که برحضور مع
ایتمزسن بلبل اشفته مراد بودر که حضرت عزت و کبریای ذات بونی اقتضا ایدر
که عاشق و طالب نالان و گریان اوله انگچون ادعونی استجب لکم بیورمشدر
بیت بکوشش تا تکلف آری کلید گنج وجود • که بطلب نتوان یافت گوهر مقصود •
بخلق لطف توان کرد صید اهل نظر • خلق لطفیله اهل نظری شکار ایتمک اولور
به بند دام نگیرند مرغ دانا را • بندله دخی آغله دوتمزلر مرغ عالم مراد اهل نظر و مرغ
داناندن واعظ و مرشددر که بونلر سماع قبول و حسن ارادت ایله صید اولنور
بیت شیخ از طالب حق حسن ارادت خواهد • چون فروشنده که او قیمت کالا طلبد •
ندانم از چه سبب رنگ آشنائی نیست • بلمزم نه سبیدن آشنالق قفوسی بو قدر
سروقدان سیه چشم ماه سیما را • سروقدلر قره گوزلر آی سیمالولر مراد بودر
خوب صورت جوانلر حضرت حق ایله آشنالقلری یوق بیت روی در آن کن که
ترا روی داد • صد در امید بروت گشاد • جز این قدر نتوان گفت در جمال تو عیب

بوندن

بوندن غیری دیلدن ولمز سنک جمالکه عیب • که رنگ مهر و وفا نیست روی زیبا را •
که محبت و وفا رنگی بوقدر یرا شوق بوزندن مراد بودر که خوب رویلرده محبت
حق و وعد عبودیت وفا یا عهد توبه و وعد شیخه وفا بو قدر • بشکر صحبت
اصحاب آرشنای نجف • اصحاب صحبتنی و نجف اشنالغی شکر ایله • بیاد آر غریبان
دشت صحرا را • خاطرده دوت بیابان و صحرا غریبلرینی مراد بودر که اصحاب
طریقت صحبتنه ایرنلر و قرب حق ایله آشنا اولنلر بوصحبتدن دور و قرب
حضرتدن مهجور اولانلری یاد ایدوب دعای خیر ایله شاد ایتمک گرک
در آسمان چه عجب گر ز گفته حافظ • آسماندن نه عجب یعنی عجب دکل حافظک
دیمشندن یعنی سویلدوکی سوزدن • سماع زهره برقص آورد مسیحا را • زهره نک
سماعی رقصه گتورر مسیحای زهره که زلزله فلکدر چون حافظک عشق الهی و
شوق حق ختنده اولان کلامندن سماعه گله عجب دکلدر که روح الله بودخی
وجد ایلدن رقصه و چرخه گله بیت شوق حقدن در بو قوت کوش ایله بیزاراغ •
مولوی وش چرخ چرخه کیروب ایدرک سماع • وله ایضا دوش از مسجد سوی
میخانه آمد پیر ما • دون گیجه مسجددن میخانه جانبنه گلدی بزم پیرمز مراد بودر
مسجدده عبادتدن ترقی ایدوب اندن عالم هویت طرفنه گلدی بزم پیرمز
مراد بودر که بزم اصلیدر بوب اول عالمه وارمق گرک • در خرابات مغان ما نیز هم
منزل شویم • خرابات مغانده بز دخی قوناقداش اولالم بعض نسخده در خرابات
طریقت ما بهم منزل شویم یعنی خرابات طریقتده بز پیرمز ایله منزلده اولالم •
اینچنین رفتست در عهد ازل تقدیر ما • بو نجلین گچمش عهد ازلده بزم تقدیرمز
مراد بودر که چون پیرمز ایله اشارت گتمز وارد رعمل ترقیده دخی موافقیز اگر
ما مریدان روی سوی کعبه چون آریم چون • اولکه چون اماله ایله و کیف معناسنه

فاعلاتن مفاعلن فعلن

[illegible]

بزمرد ابوزی کعبه جانبنه بنجه کنوره لوم جونکه مراد بودرکه بز ظاهرده بنجه قلالم • روی
بسوی خانهٔ خمار دار دبیرما • یوزنی خمر صاحبی خانه سی جانبنه دوتر بزم بیرمز مراد
کیفیت عشق ویرن طرفه دیمکدر که اول عالم الٰهیدر شیخ کمال خجندی دیمشدر بیت
عرفات عشق باران سر کوی یار باشد • بطواف کعبه رفتن درترسم عار باشد • چوسر
بر آستانش زسر نهادی • بصفا و مروه‌ات دل دکرت چه کار باشد • عقل اکر داند
که دل دربند زلفت چون خوش است • عقل اکر بلیدی که کوکل زلفک بندنده
نیجه خوشدر • عاقلان دیوانه کردند از پی زنجیر ما • عاقللر دیوانه اولورلر ایدی بزم
زنجیرمز ایچون مراد زلفکدن و زنجیردن اسرار الٰهیه و تقییدات احقدر انلر ایله
مقید اولمق الذاشادر بیت زلفی زنجیری اوللدن بو ننمزده قیدمز • عالمی اطلاقه
دوشدک قلبجه بو قدر قیدمز • مرغ دل را صید جمعیت بدام افتاده بود • کوکل
قوشنی ایچون جمعیت صیدی آغه دوشمش ایدی • زلف بکشادی ز دست ما بشد
نخجیر ما • زلفی آچدک بزم الیمزدن کتدی بزم آوممز مراد بودر که تقییدات الٰهیه ایله
مقید ایکن جمعیت قلب بزم صید فراولمش ایدی اول قیددن اطلاق اولنوب
جمعیت قلبمز الدن کیدوب خاطریمز مصالح و مشاغل دنیایه اشتغال ایله پریشان
اولدی • روی خوبت آیتی از لطف بجون کشف کرد • سنک خوب یوزک
لطفندن بر آیتی بزم اوزریمزه کشف ایلدی • زان جز لطف خوبی نیست
در تفسیر ما • اول سببدن لطف و خوبلقدن غیری دکلدر بزم تفسیرمز
ده یعنی بزم بیانی ایتدکمز لطفدر و خوبلقدر مراد بودر که شول کسه که صفت جماله
و ذوق اللطف وصفنه مظهر اوله اندن ظهور ایدن لطف و جمال اولور
خلاف انک صفت جلاله و قهره مظهر اوله • با دل سنکینت آیا هیچ در کیرد
شبی • سنک داشه منسوب کوکلکه عجبا هیچ تأثیر ایدرمی برکیجه • آه و آتشناک

سوز

سوز سینهٔ شبکیر ما • بزم اودلو آهمز کیجه ایلدکمز ناله دن سینه مزک حرارتی مراد دل
سنکیندن صفت قهر جلال در و ترک عنا ایتدر و سنبر حالدر بیت اکر از جانب
معشوق نباشد میلی • کوشش عاشق بیچاره بجای نرسد • باد بر زلف تو آمد شد
جهان بر من سیاه • یل سنک زلفک اوزره کلدی جهان بکا سیاه اولدی یعنی
باد که باد در اکا ایرشدی جهان بنم عینمه سیاه و عیشم تباه اولدی مراد
باددن هوای نفسدر چون اول غیب هویت و استار الوهیت کلدی روشنای
عینمه ملکدر اولوب عالم الٰهی بکا سیاه اولدی • نیست از سودای زلفت بیش
ازین توفیر ما • بو قدر سنک زلفک سوداسندن بوندن زیاده بزم وافرلکمز
مراد بودر که هوا اصلی طنزه عالم غیب جانبندن ترقیمز اولمیوب بلکه زیاده‌مز
کدورت اولدی • تیر ما ز کردون بکذرد حافظ خموش • بزم آهیمز اوقی
فلکدن کیچر ای حافظ دیلم اول یعنی ساکت اول بنی انجیتمه تا که اینچهم کندویی غایب
منزله سنه تنزیل ایدوب بویله دیر اما مراد روحک نفسه خطابیدر که دیر ای نفس
ایسم اول سنک افعالک ضرری عرضه دکل کند و حالکادر و الا حضرت حقه سندن
شکایات ملومدر بنم آهلم اوقی فلکدن کیچر مقبول حضرت حق اولور • رحم کن برجان
خود بپرهیز کن از تیر ما • رحم قیل کند و جانکا بپرهیز قیل بزم اوقمزدن بلکه
روحک مرادی وصول الی الله اما نفسک افعالی سبب نفرتدر لاجرم قوه استخلاصی
واردر • و له ایضا بملازمان سلطان که رساند این دعا را • سلطانک
ملازمندن کیم ایرشدرر بو دعائی ملازملر کند و نه مخصوص اولان خذمتکارلردر
که بشکر پادشاهی ز نظر مران کدا را • که پادشاهلق شکری ایله نظردن
سورمه کدایی دیوان اشعار بحسب الظاهر حضرتندن اولدوغی اعتبار ایله
پادشاهدن مراد محبوب مجازدر اول نصیحت انکادر ظاهرا بیت زکات حسنی

ثنا عملی معمول شیخ فعولن

ویروب کوزتلر • بو نعمتک شکرین نیجه قیلالر • که خلق اچنده اشرف ایکن انسان • بونلر اوندن
اما مراد پادشاهدر واکا بنده در حقیقتده نظم که دادالمز جهانده کرچه ظالم شاهدن •
پادشاهک قورقوسی اولمق کرک اللهدن • سلطنت شکرانه سی اولسون تکبر ایله •
سائلی محروم ایدوب سوره صفین درکاهدن • زرقیب دیوسیرت بخدای خود پناهم
شیطان سیرتلو رقیبدن کنده و خدایه صغنوردم مراد رقیبدن پادشاهه تنزللی اولان
عدودر • مکران شهاب ثاقب مددی کند خدا را • مکر او شیطانه اتلن نورلو شهاب
برمدد ایلیه الله ایچون • چه قیامتست جانا که بعاشقان نمودی • نه قیامتدر ای جان
عاشقلره کوستردک • رخ همچو ماه تابان قد و سرو دلربا را • یلدرجی ای کبی یکاعی
کوکل قاپوجی سرو قدی مراد بودر که رخ غذائر جمال ایکن بو دکلو اضطراب وانفعال
ویرر حضرت حقک جلالی اثاری ظهور ایدیجک اضطراب نیجه اوله کرک بیت نور
دیدم ازقیام قدچون قیامتش • روز قیامت این دل ترسنده چون بود • دل عاشقان
بسوزی چوعذار برفروزی • عاشقلرک کوکلین یقرسن چون عذاری یالکلندررسن
• دل جان غذای رویت بنما عذار ماه را • دل جان یوزکا فدا اولسون کوستر عذاری بزه
مراد اولدر اکرچه عاشق تجلی متحمل اولمز اما بزه وصلتی مهلک اولمق یکدر فرقتده
صاغ اولمقدن بیت وصلکه ایرن اولور دیرارین ایر کورا کا • تشنه غرق اب اوله یکدر
خشک لب صاغ اولمدن • همه شب درین امیدم که نسیم صبحگاهی • دوکلی کیجه را ایتدیم
که صباح وقتی ایلی • به پیام آشنایی بنوازد آشنا را • آشنا خبری ایله اوخشیه
آشنایی مراد نسیم صبحگاهیدن فیض الهی در و آشنایاندن ملائک رحمت و ارواح
مجرده وصفات فعالدر که مکوناته متعلق اولور کرشل خلق ارادت • ثمره سیاهت ارکرد
بجون ما اشارت • سنک قره کربیلک اکر اتدی ایسه بیم قائمه اشارت مراد مژه دلاح
صفت قهر و قبض واستیلادر • نظری کن ای عزیزم که چگونه کشته ما را • برنظر

قبل

قبل ای عزیزم که نیجه قتل ایلدی بزی مراد صورت شکایتده استعطادر • بخدا که جرعه
ده که بعاشق سحرخیز • الله ایچون برجرعه ویر بس سحر قالقیجی عاشقه • که دعای صبحگاهی
اثری کند شما را • که سحر وقتنده اولان دعانک بر اثری اوله مراد حضرت
حقه اوکند ویله اندویروب فیض سحری طلب ایدوب مصراع ثانی مضمونیله تعلیل در که
وقت سحر محل اجابت دعواتدر • زفریب چشم جادو دل دردمند خون شد • چشم
جادونک آلدامسنده کوکل قان اولدی • زفریب او ببینش غلط ملکی نگار را • انک
آلدامسندن فکریله غلط ایلدی ای نگار مراد بوندن که روح انساندر نفسه خطاب
ایدر که روحک نفس سوکلوسیدر انوکیچون نگار دیر اهل حسنک چشم جادوسیندن
دردمند کوکل قان اولشدر اول چشم جادونک آلدامسندن اندیشه ایله ای نفس
مطلوبه • دل دردمند حافظ که زهجر تست پرخون • حافظک دردمند کوکلی که سنک
هجرکدن پرخوندر • چه شود اکر زمانی برسد بوصل یارا • نوله اکر بر زمان ایرشه
وصله ای یار مراد محبوب حقیقی در حضرتنه خطابدر وله ایضا صلاح کار کجا و من خراب
کجا • یعنی صلاح ایله بن خراب و رسته مابیدها فوار در • انوکیچون دیر • ببین
تفاوت کار از کجاست تا بکجا • کنایه در بو یله یازلور اما تلفظده تاب کجا اوقنور
قافیه صحیح اولمق ایچون بو کلامده مراد نفسندن غروری دفع در نکم صلاحدن بری دیمش
شعر احب الصالحین • نفسهم لعل الله یرزقنی الصلاح • چه نسبتست برندی صلاح و
تقوی را • نه نسبت واردر رندلک صلاح و تقوایه یعنی نسبت یوقدر • سماع
وعظ کجا نغمه رباب کجا • نغمه عربیدر فارسی سرود در ترکیسی ایردر رباب اقلیمی در
وودورت تللی طنبوره دراز • دلم زصومعه بگرفت خرقه سالوس • کوکلم صومعه دن
دوتلدی یعنی اوصاندی ریا خرقه سندن مراد جمع زهد خشکله کدورت ریادن یکرندم
دیکلار خسرو دهلوی حالت نزعنده دیمش بیت زدنیای رود خسرو بیا دانش

همکو ید • دلم بگرفت از غربت تمنای وطن دارم • کجاست در مغان شراب ناب کجا
مراد قنده درست عشق اولمق مجازی وصدق وعشق الهی واخلاص دیمکلر • بشد که
یاد خوشش باد روزگار وصال • بشد برقت معلقه در فاعلی روزگار وصالدر
که یاد خوشش باد جمله دعائیه در یعنی کچدی زمان وصال کلمه خوش اولسون • خود آن
کرشمه کجا رفت آن عتاب کجا • اول رقنده کچدی واول عتاب قنده مراد بودرکه
اگر اول وصول حاصل قلمش ایدم اول حضرتدن جمال وجلال مشاهده ایدر ایدم اول وصال
روزکاری سوردم بیت خوشا وقتی که بودم بذات پاک او همدم • رفیقم شادی و
غم بود هم لطف جفا با هم • ز روی دوست دل دشمنان چه دریابد • دوستک
یوزندن دشمنلرک کوکلی نه دویه • چراغ مرده کجا شمع آفتاب کجا • سونمش
چراغ قنده کنش شمعی قنده مراد بودرکه بر قلب که غافل اوله قابل اصلاح وصلاحدر
اما بر قلب میت اوله قابل اصلاح وفلاح دکلدر • چو کحل بینش ما خاک آستان شماست
• چو بزم کوزمزک کحلی سیزک آستانکزک یعنی اشیکزک طپراغی در • کجا رویم
بفرما ازین جناب کجا • جناب وک اطرافنه دیرلر خطاب حضرت خدایه یا پیر مشوایه در
• مبین بسیب زنخدان که چاه در راه است • کورمه الماک اولمسین یعنی آلمه
کورکه قیو یولده در • کجا همی روی ای دل بدین شتاب کجا • قنده کیدرسن ای دل
بو اسرعلک ایله قنده مراد حسن دنیایه مایل اولوب صرف دن غافل اولمق خطادر
دیمکدر • قرار صبر ز حافظ طمع چه می داری • بعض نسخده صبر یرینه خواب
واقع اولمشدر • قرار صبر حافظدن نه طمع دوتارسن • قرار چیست صبوری کدام
خواب کجا • قرار ندر صبر کنقی در اویقو قنده • مراد عاشقده صبر قرار و اویقو اولمز
دیمکدر بیت قرار در کف آزادکان نگیرد مال • نه صبر در دل عاشق نه آب
در غربال شعر عجبا للمحب کیف ینام • کل نوم علی المحب حرام وایضا الف قافیه سنده

حرف خواجه

[illegible]

حدیث خواجه حافظک حکایتی بیتی حسب حال واقع اولمشدر بعض غزللری احوال طریقت
چندان تعلق ایلیوب اکثر نسخده بولنمیوب اما بعض نسخده بولنوب تعمیم فایده
ایچون شرح اولندی بری بو غزللردر که خواجه حافظ سفره کیتمک لازم کلوب معشوقی
ایله کیدوبنک ویرنسنده اول آن احوالی نظم اتمشدر • ما برفتیم تو دانی دل غمخور ما
• بز کتدک سن بلورسن بزم غم یجی کوکلمز بلیور • بخت بد تا بکجا می برد آبشخور ما
• بر فن بخت دخی قنده التور بزم صواد قربنی بو سفر فرزندمز بختدندر واقع اولان
دخی نه رزق ونصیب محلنه الته بزی [illegible] جفت کشنک اشنی خدا بلور کاهی
سفرده دوشریه بر یکا سفر • ز نشانمز چون زلف تو در زرگیرم کرنک صاجو سنندن
سنک زلفک کبی التونده دوتم • قدمی کز تو سلامی برساند بر ما • بر قدم که
سندن سلام ایرشدوره بزم یانمزه یعنی سفرده ایکن بر کمسه سندن بکا سلام
ایرشدوره بن انی کوزم باشی جواهری اکنده دوتم که اشکلم کوهرلرینی اولقدر
دوکم که انک انلرک اکنده اولوب انلر ایله مزین وآراسته در • بدعا آمده ام هم
بدعا دست برآر • دعایه کلمشم هم دعایه ال قالدر بو کلام وداع زماننده اولان حالی
بیان ایدر • که وفا با تو قرین باد و خدا یاور ما • که وفا سکا قرین اولسون خدا اولسون
بزم یاردمجیمز • ترسم که همه عالم بسرم تیغ زنند • سنک یاشلیغون اگر جمله عالم باشمه
قلیچ اورسه • نتوان برد هوای تو برون از سر ما • سنک هوائی بنم باشمدن چیقره
اولمز بیت اگر هر دم زنی صد تیغ بر ما • بریدن از تو نتوانیم قطعا • فلک آواره بهر سو
کندم می داری • فلک بنی هر جانبه آواره ایدر بلورمیسن • رشک می آیدش از صحبت
جان پرور ما • عجب دکلدر اکا بزم جان بسلیجی صحبتمزدن یعنی هر کیمکه بزم ایله
مصاحبت ایله سه بزم صحبتمز اکا غذای جان اولور فلک حسد ایدوب بزی اندن
دور ایدوب غذای روحدن اننی مهجور ایدر بیت کامل جو کان ونقد سخن کوهر ورست

مددان غنیمت اری نوعیشی بیرست • کر همه خلق جهان بر من تو حیف کنند • اکر دوکلی خلق
جهانک بلا و ستم ایدهلر • نکشد از همه انصاف ستم داور ما • حاصلی دوکلی دن عدل اتمکی و ظلمی
بزم حاکممز بیت نه که ظلم ایلین ظالم کرک بیر کره اولسون • نه کون بن ایتمزم دعوی سنی
اللهه صالدم بن • روز باشد که بیاید به سلامت باز م • کون اوله که کله سلامت ایله یکا
کرو • وه که خوش آن روز که آید بسلامی بر ما • ای خوش اول کون که کله بر سلام ایله بزم یانمزه
مکر معشوق بوکه کلوب سلام ویرمک عادت اتمش الا تحسر و تحزن ایدوب کروانی تمنی ایدر
بیت درخانه غم یارم به سلام آمد • این بیت حزن نه الحال و از السلام آمد
هر که کوید سفر دور نداری حافظ • هر کیمسه که دیرسه ایراق سفرک یوقدر حافظ • کو داری
سفر سر نبرد از سر ما • سفر او زلفک باشی التمز یعنی باشی قالدرمز بزم باشمزدن • وله ایضا
لطف باشد گر نپوشی از گدا ماروت را • کدا لفظی جمع کدا اعتبار ایدوب روت
لفظی رویت لفظندن مخففدر معنای مصراع بودر که لطف اولور اگر اورتمزسن یوزک
کدادن روت لفظی ترکیب اولنور ماروت اولور اسم ملکدر او بلیه معنا لطف اولور
اگر اورتمزسن کدادن ماروتی دیمکدر • تا بکام دل ببیند دیده ماروت را • ماروت
لفظی منه اعتبار اولنجق اسم ملکدر اما بونده ما لفظی ایله روت لفظندن مرکبدر که روت
لفظی رویت لفظندن مخففدر او بلیه معنای مصراع بودر که تا کوکل مراد ایله کوره بزم
کوزمز سنک یوزک دیمک اولور بیت ماروت را بکش گر دیم نیست
که کر دیم نیست ما روی ماه ماروت • همچو ماروت نیم دایم در بلای عشق درد • ماروت
کبی یوقرو دایم بلای عشق دردده • کاشکی هرگز ندیدی دیده ماروت را • نوله ایدی
کاشکی کورمسیدی بزم کوزمز سنک یوزک • کی شدی ماروت در چاه زنخدانت
اسیر • قچن اولوردی ماروت سنک زنخدانک قیوسنده اسیر • تا نکفتی نسخه
از حسن تو ماروت را • تا دیمیدی برشته سنک حسندن ماروته • بوی کل برخوانت

کوی

کوی از هوا اندر چمن • کوی بونده دیکسن و صناسن معناسنه در کل رایحه سی قالدی
دیه سن ای پری چنده • بلبلان مستند کوی و دیده ماروت را • کوی کونده کوینک
معناسنه در بلکه اندن ترخیم اولنان کوی لفظنه یای حکایت ادخال اولنمشدر
ماروت لفظی بونده مفرددر اما ذات ملک مراد دکل بلکه صفت مراددر که ساحردر
و دیده یه صفتدر معنای مصراع بودر که بلبلر مستدر و کوینده ساحر کوزی ایچون
• می کشد جور و جفا تا به زهجران ای صنم • چکرم جور و جفاک ایرلغندن ای صنم
• لطف فرما تا ببیند حافظ ماروت را • لطف ایت تا کوره بزم حافظمز سنک
یوزکی برما مطلعک مصراع ثانیه سنه نسبتدر مطلع قلبکدر و مصراع اوله نسبت
ما ایله روت ترکیبی ایله در ملک اسمیدر • وله ایضا • تا جمالت عاشقان را زد بوصل
خود وصال • یعنی عاشقلره طمع و یرو کند وجه اظهار ایدوب احتجاب ایتدی • جان
دل افتاده اند از زلف حالت در بلا • یعنی غیب ایدوستدن و عالم غیبدن بلا یه
دوشمشلردر • آنچه جان عاشقان از دست هجرت میکشد • اول نسنه که
که عاشقلر هجرکدن چکر • کس ندیده در جهان از کشتگان کربلا • کمسه کورمدی
جهانده کربلا شهیدلرندن یعنی فرقنده مثالم زره وصلنه منتظرلردر • بیت
سن ماهک آب عارض هجر بیله حالمز • یکزشو ماهه که دوش آیه بدن جدا • ترک من
رامی کند رندی مستی جان من • خطا کند و جانه در ترک مستوری و رندی
کرده باید اول ک مستورلک و زهد ترک کرک اولا بیت صنمه یولکده حجاب اولا
بیکانه مذهب نکیش • کرورم هر نیجه مذهب سنک مذهبک اصحاب طریقنده بر بیر نه صورتدا
سنک مذهبک ندر جواب ویردی مذهب لته • وقت عیش و موسم شادی
و هنگام شراب • مراد بودر که تعلقات دنیا و تعلقات ملکوی ایله مقید اولیدن
• پنج روز ایام فرصت را غنیمت دان هلا • یعنی فرصت آنی غنیمت بلوب

عبادته صرف قیل که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر نعمتان مغبون فیهما
کثیر من الناس الصحة والفراغ بیت نصیحت همینست جان بدر • که عمرت عزیزت
ضایع مکردان • حافظا گر پای بوس شاه دستت می دهد • ای حافظ اگر شاه
اوپمکه ال ویررسه • یافتی در هر دو عالم رتبت عز و علا • رتبت ضم را ایله مرتبه معناسنه
در علا فتح عین ایله یوجه لک معناسنه در مراد سلطان حقیقی حضرتنه قربت طرقدر از اپ
وضی اگر جهان سعادتیدر بیت گو ببین روز من در رو سلطان خویش باش • بعد
سلطانی گدای خوش آید مرا • یاد ایدر ببین دلا عالمده سلطان اولدوغی • خاکبوسنده
اولشهلک بیچاره دربان اولدوغی عرف الباء گفتم ای سلطان خوبان رحم کن بر این
غریب • دیدم ای خوبلرک سلطانی رحم ایله بو غریبه سلطان خوبان دن مراد حضرت حقدر
غریبدن مراد روح انسانیدر که عالم الشهادة بونده قلوب عند الشهادة دن دوار اولوب
الی الوصول طلب ایدوب رحم و شفقت استر بوندن تنبیه واردرکه انسان گندویی دنیاده
غریب بلوب وطن اصلی غربتده اولمق گرکدر نته کم رسول الله صلعم بیورر که کن فی الدنیا
کانک غریب او عابر سبیل وعد نفسک من اصحاب القبور بیت چند • ازین دار الغرور بی
ساختن دار السرور • چند ازین دار الغرور ساختن دار القرار • وسالکه تنبیه واردرکه
مردم مناجات و عرض حاجات ایتمکدن و طلب اعانتدن خالی اولمیه که بیت خداوندا اولمز
ایسه گر عنایت • اولور گمراه جان بولمز هدایت • گفت در دنبال دل ره گم کند مسکین
غریب • دنبال ضم دال ایله قویرق وارد معناسنه در گم کند لفظی کاف فارسی ضم ایله یتورمک
معناسنه در معنای مصراع بودرکه دیرکه گوکل اوینک اردنجه یولی یتورر مسکین غریب
جواب حضرت حقدر که عنایت قلوب ملسوبه حایل اولمق گرکدر رسول الله علیه السلام
بیوررلر ان فی الجسد لمضغة اذا صلحت صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهی القلب
واصحب طریقت دیمشلر در عنایت خدا ناگاه اید دگر بر دل آگاه ایدر نیس خلاصه جواب

بودرکه

بودرکه عنایت حقه شرط قلبک جناب کبریایه توجهی در بیت اگر بر دل از غیر دوست
سازی پاک • صفا ز وحدت حرف انور دگنی ادراک • گفتمش مگذر زمانی گفت معذورم
بدار • مگذر نهی در گذشتن لفظندن یعنی دیدم الکا گیجه بر زمان دیدی معذور ردوت
خانه پرور دی چه تاب آرد غم چندین غریب • خانه پروراودرکه براوگ جماعتن مسلیه
حرف یا وحدت الحاق ایتدر تاب طاقت معناسنه در چندین بو قدر دیمکدر که کثرت دل عبا
رتدر یعنی اوسلکیجی نه طاقت گتورر بو قدر غریب غمنه بوندن تنبیه واردرکه حالک
مراتب سلوکدن بر مرتبه در دایم و مهتدا اولمز لمعان برق گبی تیز گچر • خفته
در سنجاب شاهی نازنینی را چه غم • سنجاب شول جانوردرکه درسینه گوزک ایدرلر
ودرسنه دخی سنجاب دیرلر نته کم بوندن او یله در شاهی لفظنده اولان یا مصدریه
در نازنینی لفظنده اولان یا حرف وحدت الحاق ایتدر یعنی پادشاهلق سنجابنده یاتمش
نازنینه نه غم • گر ز خار و خاره سازد بستر و بالین غریب • اگر خار و خاره دن دوزه
دوشکی و یصدوغی غریب بوندن تنبیه واردرکه سعت عیش و تنعم ایله وصول الی الله
بولنمز دخی تنبیه واردرکه اغنیا وارباب تنعم فقرا و ضعفا حالنی بلمز بیت لبیرا
بیندهی وادی شب و روز • شهی عالی همه سلطان با هوش • نه چندان مشتغل
باشی بعشرت • که بیداد فقیر انرا فراموش • ای که در زنجیر زلفت جان چندین
آشناست • ای حرف ندا در منادی محذوفدر که محبوبدر بوندن مراد حقیقی در
یعنی ای محبوب حقیقی سنک غیب الهویتک قیدندن معتقد و محبوسلر بو دکلو جان آشنا
• خوش فتاد از خال هندویت بر رخ زنگین غریب • مراد بودرکه خوش دوستمی
اول اسرار غیبیه انواع تجلیات اولذره بیت تجلی ایدر جلا اولور و ماتی • نه خوشدر
قلبه اسرار اولسه مکشوف • می نماید عکس می در رنگ روی مهوشت • گوربنور شراب
عکسی سنده ای گبی رو یک رنگنده • همچو برگ ارغوان بر صفحه نسرین غریب • ارغوان

بیر لعلی کبی اف کل یوزی اوزره غریب مراد شربدن عشقدر که مراد بیان اولندی صفحه‌ده
شربتدن مراد جمال حق و صفاتی و عالم الهیه بیاضیدر که جمال حقک زیبی عالم الهینک
زینتی عشقدر بیت بی نظیر اگرچه در حسن و جمال نازنین • لیک عشق من بحسن کشته
تحسین و پست • پس غریب افتاده است آن نو رخط گرد رخت • پس با عربی بونده
نیچه وجوهی معناسنه درکه لفظی کسر کاف عجمی ایله بونده چوره معناسنه در معنای
مصراع بودر که زیاده غریب دوشمشدر اول قرنجه خط رخک اطرافنه • اگرچه بود در نگار
ستان خط مشکین غریب • اگرچه نگارخانه چینده خط مشکین غریب اولمز
مراد وضع حق استغراب و استحسان در که خط اندن چینده در اندن بشر انلک دخی
ظاهرنه غریب بر رسم اولور و در رنگ بریرده اولمز که نگارخانک ولیک اطرافنده بیر
جمله نقشاندن عد اولنور پس نقاش ازل نگارخانه چینی مشابه سنده اولان
صورت حسنده عجب خطا بارنگ یازمشدر خط حسن بندو دلب لعل را حسن
یاقوت را چنانکه لنز نشهر حسن خط • کفتم ای شام غریبان طره شبرنگ تست
• شبرنگ بونده وصف ترکیبی در کیجه رنکلو معناسنه و طره نک صفتی در معنای مصراع
بودر که دیدم ای دلبر غریبلرک شامی یعنی اخشامی سنک کیجه رنکلو زلفکدر بیت
سیز زلفکده قرار ایلیوب دیدی کوکل • کیجه هرقنده اولور ایسه غریب انده یاتور
• در سحرگاهان حذر کن کز بنالد این غریب • سحرگاهان جمع سحرگاه در یعنی سحر وقتنده
حذر قیل اگر اغلیه بو غریب بونده دخی تنبیه وار در که سحر اوقاتی اجابت
دعا محلیدر بیت سحر اجابت دعوات از دو چیز بود • که دلت صفوت قلبت و از ربا
خاک • گفت حافظ آشنایان در مقام حیرتند • جناب عزیزدن خطاب رو حاضر در
یعنی اول حضرت دیدی ای حافظ آشنالر حیرت مقامنده درلر نه کم دیمشلر شعر قد تحیرت
فلک خذ بیدی • یا دلیلا لمن تحیر فیه • کار باری حیرتست و عبرتست • حیرت اندر حیرتست

۱۸

دور بنود آن شنید خسته و غمگین غریب • بعید کلدر اگر او نوره خسته و غمگین غریب
و الرضا میدمد صبح کله بست سحاب • دمد لفظنده می ارانه حاللر و مدمد فعل مضارع در
دمیدن لفظندن و میدن اوفورمک و بل اسمک و او دیر بتمک و اچلمق
و گوزه قبر قبرا ولمق و صباح وقتی طاک بلی بلورمک معناسنه در بونده تقته وار در
معنی آخر مراد در و کله کسر کاف عربیله و تشدید لام ایله پرده معناسنه کللور
معنای مصراع بودر که شمدیکه حالده بلود صبح وقتی و بلوت پرده بغلادی الصبوح
الصبوح یا اصحاب • صباح شرابی ای یاران مراد بوندن وقت شرنکده
که صفای قلب و اخلاص ایله عمل ممکن اوله عشق و شوق ایله عمل بز عبید ترکیب در هم
و اراکمن بسکا وقت سفر بوزین غافل او تورمه وقت و زمان دور مهبوب کیدر
میچکد ژاله بر رخ لاله • چکد مضارع در چکیدن لفظندن و چکیدن طامق معناسنه
در ژاله چه و قدغی دیمکدر ضعیفی و بل اوفورلمش تو لوم و ظلو معناسنه کللور
بونده معنای اول مراد در یعنی شمدیکه حالده طاملر لالنک یکاغی اوزره چه المدام
المدام یا احباب • مراد بیت اولدوغی کبی ترغیبدر می و زد از چمن نسیم کلشت
و زد مضارع در وزیدن لفظندن که اسمک معناسنه در نسیم کوچک یله در که
یعنی شمدیکه حالده اسر چمنک کوچک یلی • نبوشید دایما می ناب • پس با عجمی ایله بونده
قارچ ایچه معناسنه در نبوشید جمع امر حاضردر ناب بونده صاف معناسنه در
یعنی ایدی ایچک دایما صافی شرابی مراد عشق خالص و اخلاص محض ایله عبادت
ایدک دیمک • تخت زمرد ز دست گل بچمن • مراد اصلنده تشدید را ایله بر کوک
جوهر در بونده تخفیف ایله اوقونور وزن ایچون معنای مصراع بودر که زمرد تختنی
دوشمش گل چمنده • راح چون لعل آتشین دریاب • راح مراد و خمر در و چون بونده
مثل معناسنه کللور آتشین صفت صبغه نسبتدر و صفت لعلدر و دریاب لفظ

امروز یافتن نتوانند. ایرشمک و الکلق معناسنه. معنای مصراع بو در ان شه منسوب لعل
شراب الکله دوی وجوش ایتدی. در چنین موسم عجب باشد. بو تکلیکی زمانده عجب اولور
که ببندند میکده ها بشتاب. نه با غلیه لر یعنی قپیه لر میخانه دا استعجال ایله مراد میکده دن
موضع فنا جاندر. در میخانه بسته اند مگر افتح یا مفتح الابواب. میخانه قپوسنی بغلیه شلر در
مگر و لفظ دیگر وجهی معناسنه در. یا مصراع اوله مصروفدر ثانیه مرهوندر افتاح بوندن
اجیغه سعی اتمکه دیرلر یعنی اچی ویرای قپوز اچیجی مراد حق تعالی دن رغبت و عباد ندر
وانبساط و فیض طلب اتمکدر. لب لعل ترا حقوق نمک. مرهوندر صحبت برجانسینه
نای کباب سینه اجانی اوز. مراد لعل لبدن بطون کلامدر یعنی ان للقران
بطنا ولبطنه ابطنا الی سبعة ابطن حسبنجه انشا شو قدر سینه لری کباب اولمش
جانلر. بو بطون کلام و طیبات معانی لذت و ربوب کالملح فی الطعام اولمشدر
حافظا غم مخور که شاهد بخت. ای حافظ غم یه که بخت محبوبی عاقبت بر کشد
زچهره نقاب. عاقبت جگر یعنی اخر یوزدن نقابی ظاهر یوزدن مراد غم یه هر کشینک
بر معادی وار در دیمکدر. بیت. دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نگشت
دایما یکسان نماند کار دوران غم مخور. اما سلوک اعتباریله چهره دن مراد شئون تجلی
در که سالک انک کیفیتنه مطلع اولوب بیخود لک اولنمه. و له ایضا. صبح دولت
میدمد کو جام همچون افتاب. لفظ کو کاف عربیله قنی دیمکدر یعنی دولت صبحی بلورلر
ستندیکر حالده قنی افتاب کبی قدح. فرصتی زین به کجا یابد. ده جام شراب. بوندن
یک فرصت قنده اولور ویر شراب قدحی چوق بوندن سابق اولان وقت جمعیت
خاطر ایله عبادته ترغیب ایلدی اول حالک عقبینی واقع اولان فیضان الهی ظهورینی
ذکر ایدوب بو حالده عبادته اقبال کلی قلمغه ترویج ایدرسن صبح دولتدن مراد
ظهور فیض حضرت حقدر و افتاب کبی جامدن مراد قلبی تصفیه ایدوب افتاب عالم

تاب

20

تاب کبی روشن ایدوب انکله فیضان وافر طالب اولمقدن چون حق تعالی طرفندن
فتح باب و کشف حجاب ظهور ایده بوندن یک فرصت قنده اوله لاجرم
کیفیت عشقله تکلیف اولنمق گرک. خانه بی تشویش ساقی یار مطرب خوش نوا
خانه تشویشسز ساقی سودکم یار مطرب خوش نغمه لو. موسم عیش است و دور
ساغر عهد شباب. موسم عیشدر و قدح دوری و تازه لک زمانیدر مراد
خانه بی تشویش اولمقدن تصفیه قلب قلنوب نفی ماسوی اولندوغیدر و ساقی
یار اولمقدن حضرت حق کندوسی کیفیت ویردوکی و مطرب نکته گوی اولدوغی
واعظ و شیخ اسرار الهیه سویلدوکیدر لاجرم بو حال موسم عشرت روحانیه و دور
کیفیت الهیه در و تازه لک زمانیدر که اوایل سلوک و فیض زمانیدر.
از پی تفریح طبع و زیور حسن و طرب. تفریح فرحلندرمک معناسنه در زیور
زینت معناسنه در طرب شادلق معناسنه در و زیور معطوفدر تفریح لفظنه
معنای مصراع بودر که طبع فرحلندرمک ایچون و حسن و شادلق زینتی ایچون
خوش بود ترکیب زرین جام با لعل شراب. خوش اولور ترکیبی التونک
قدحک رنگین لعل ایله شربدر حقیقتده نظر التون قدح تن عاشقلرکه صارودر
لعل مذابدن مراد کلام حقدر نغمه جواهر لعل کبی در و سیال که لوح محفوظدن
منزل اولوب قالب قلبنه داخل اولوب و خاصیت قران تفریح و تزیین. بیت
چو بشنوی کلامی تو زمره عشاق. شوند شادی بخوانند نعره یاهو. شاهد
مطرب بدستافشان پای کوب. محبوب و خواننده ال سلکیجی و مسلر ایاق
قاقیجی مراد بوندن سماع حالی تصویر ویاندر. غمزه ساقی چو چشم می پرستان

مست خواب • ساقینک غمزه سی می پرستارک کوزی کبی او یقوسنی بو استغراقده
اولنلره یعنی اولنلره حالتی بیاندر بیت ندانی که شوریده حالان مست •
چرا برفشانند در رقص دست • گشاید دری بر دل از واردات • فشانند سر دست
بر کاینات • خلوت خالیست وجای امن نزهتگاه • وانس • نزهتگاه
شنلک یری دیمکدر انس ضم همزه ایله غفلت ریعنی اوکرا اولمقدر معنای مصراع بودرکه
خلوت خالیدر وامینلک یریدر واو کرو شنلک یریدر • معرکه این صحبت بیابد
یابد او صفای فتح باب • هر کیمکه بو صحبتی بولور بولور اوله نو فتح باب بیت اکا
کیم اوله حقک انسی حاصل • اولور بو زبادن او بوکا واصل • از خیال لطف
می مشاطه چالاک طبع • مشاطه دوزکوجی خاتونه در چالاک طبع وصف
ترکیبی در وصف مشاطه در یعنی شرابک لطافتی خیالندن طبع چالاک مشاطه در
در ضمیر ملک گل خوش میکند پنهان گلاب • گل یپراغی ایچنده خوش کزر اکگلاب
شرابدن مراد محبتدر مشاطه دن مراد صنع الهیدر پس حق تعالی بو ز کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف حسنجه سودی دیدیلر که مخلوقاتی
خلق ایده لاجرم بو محبت ولطایف ملاحظه سندن صنع حق که • اذا اراد الله شیئا
ان یقول له کن فیکون • هو جنبجه چابکدر گل یپراغی ایچنده گلابی پنهان وحلول
سریانیله حال ایدر • تا شدان مه مشتری درهای حافظ را قدام • تا اولدی
اول مه مشتری حافظک دررلرینه دایم کلامنه رغبتی • میرسد هر دم بگوش
زهره کلبانک رباب • ایرشور هر دم زهره قولاغنه رباب اوازی مراد بودرکه
الیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه فقط سنجه ایو سوزن اول

حضرته

حضرته ایر بیت ایرشسون حضرته دیرسن کلامی • ایو سوز ایله بلند اولسون
مقامی والا ایضا ز باغ وصل تو جوید ریاض رضوان آب • ریاض جمع روضه در
روضه باغچه در بوندن رضوانه اضافت معلوم اولدرکه مراد جنتدر یعنی
سنک وصلک باغندن ایستر رضوان جنتلری صوی مراد بودرکه ای حضرت
عزت سنک صفت لطف جمالک اثریدر جنت وبوندن استفاضه ایدر طراوت
ولطافت • ز تاب هجر تو دارد شرار دوزخ تاب • سنک هجرک شعله سندن
دوزخ جهنم فیلچی حرارتی مراد بودرکه ای حضرت عزت سنک صفت قهر جلالک اثریدر
جهنم وبوندن کسب ایدر سوز وحرارت بیت بهشت جنتی باغ لطفک
بربر سبزکی • هفت دوزخ نار قهرکدن یا قلکش بر لهب • بحسن عارض و
قد تو برده اند پناه • سنک عارض کوزللکنه و قدکا التجا ایدرلر صنعنی •
بهشت طوبی و طوبی لهم وحسن مآب • جنت دخی طوبی کوکچکلکنه التجا
ایچوندر وکوزل مرجوع یری مراد بودرکه بهشت وطوبینک حسن التجاسی جمال
لایزالکه ایتدکلریندندر • چو چشم من همه شب جویبار باغ بهشت • بنم کوزم
کبی دوکلی کیجه جنت باغی ایرماغی • خیال نرگس مست تو بیند اندر خواب •
سنک مست کوزک خیالنی کورر اویقوده یا دوشده نرگس مست وچشم سرخ
شول سنز التهابه دیرکه تقصیر سالکه باعث اولور پس مراد اولدرکه عین الله
تسلی ایدر بنم عینم تکم جویبار جنتدن تسلی ایدر وانک خیالنی خوابده کورد
رم و عینم آب روان اولور جویبار کبی • بهار شرح جمال تو داده در همه فصل
بهار • سنک جمالک شرحنی ویرمش هر فصلده • بهشت در کجیل تو کرد تابدر

جنته سنك ذكر جميلك ايلمز رهبر بابده • مراد بودركه هر حسن جمالكه فانى اولنور
مظهر جمال حق تعالى دركه اندن جمال حضرت حقه انتقال قيلنور كويا هر صاحب
جمال اول جمال بى زوالى شرح ايدوب ذكر جميلين وصف ايدر • بسوخت اين دل وهم جان
بكام دل خود نرسيد • يانذى بو كوكل وجانم كندو مرادنه ايرشمدى • بكام
اكر برسيدى نرنجنى خوناب • المراد ايردى دوكمز ايدى قانلو صو بو بيتنه
وارد ركه وصلت حقه ايرمس اغليو طالب اولمى كرك • بيت • اكر بيار رسيدى چرا طرب
نكنى • اكر بوى نرسيدى چرا طلب نكنى • لب دهان ترا اى بسا حقوق نمك
سنك لبكا واغزكه اى بنجه نمك حقى • كه هست بر جكر ريش سينه هاى كباب •
كه وار دريارهلو جكر اوزره دخى كباب سينه لر اوزره • كمان مبر كه بدور تو عاشقان
مستند • كمان الله كه بسنك دوركده عاشقلر مستدرلر • خبر ندارا ز احوال زاهدان
خراب • خبر كيوقدر خراب زاهدلر احوالندن مراد بودركه سالك عاشق اولنلر
مست حق اولورلر زاهد خشك اولنلر دخى جذبه و وجد ايله مستغرق اولمش
لردر • مرا بدور لبت شد يقين كه جوهر لعل • يعنى سنك لبك دورنده يقين
اولدى كه جوهر لعل پديد مى شود از آفتاب عالمتاب • ظاهر اولور آفتاب
عالمتابدن يعنى شويله ديركه لعل اولور بكا بو خبر يقين اولدى كه لبك لعل نكلو
اولدوغى يوزك كونشنك تاثيرندندر مراد بوندن كلامك ظهورى وجهك شوقندندر
ديمكدر • بعشق روى تو حافظ غريق بحر بلاست • يعنى سنك يوزك عشقنده حافظ
بلا دكزنده غرق اولمشدر • كه قوت مى شود اينك بيا كه مى درياب • كه قوت اولور
شمدى بكل برابرش يوندن مراد حضرت حقدن معاونت طلب اتمكدر بعض

نسخه منحصر اولان بيت بويله واقع اولمشدر • مهل كه عمر به بيهوده بكذرد
حافظ • قوبه كه عمرك باطله كيچه حافظ • بكوش حاصل عمر عزيز را درياب •
چالش عمر عزيزك حاصلنى بولاسن • شعر • نصيحت بمنت جان بدر • كه عمر عزيز
ضايع مكردان • والضا • بجان خواجه وحق قديم وحق درست •
حرف با قسم ايچوندر يعنى خواجه نك جانى حقيچون وحق قديم حقيچون وصحيح عهد
حقيچون • كه مونس دم صبحم دعاى دولت تست • بنم سحر وقتنك مونسى
سنك دعاى دولتكدر كلامده بعده سحرخيزلغه ترغيب ايدوب حالا كندونك
سحرخيزلغن بيان ايدر وسحر وقتنده ذكر حق ايتدوكن ذكر ايدر بوندن مقصود غيرله
ترويج در پس مراد نظر جان خواجه دن مراد جان خواجه كائنات عليه الصلوة
والسلام وحق قديمدن مراد روح انسانى ديمكدر حضرت عندليب الهى مربى
اولدوغيدر وعهد درستدن مراد حضرت حق اسماء حسنى ايله ذكردر • سرشك من
كه ز طوفان نوح دست نبرد • سرشك واشك ايكيسى بر معنايه در كوز ياشى ديمكدر
دست بردن ودست يافتن غالب اولمق وظفر بولمق معناسنه در يعنى بنم كوزم
ياشى كه طوفان نوحه غالب اولدى • زلوح سينه نيارست نقش مهر تو شست •
نيارست رانك كسرى ايله وفتحه ايله صيغه ماضى در نفى قدرت ايچون استعمال
اولنور زمان ماضيده شست لفظى يودى معناسنه مستعملدر يعنى سينه لوحندن
قادر اولمدى سنك محبتنك نقشينى يومغه مراد بودركه طوفان نوح زماننده آلتى
اى ايدى بنم خود طول عمرمده بنجه مصايب وهموم وبنجه مصاعب وغموم واقع اولوب
طوفان نوح زمانندن زياده درم اولوب بويله ايكن ذكر الله صحيفه قلبمدن

ضایع اولمیوب کالنقش فی الحجر تاثیر ده بیت اشک ایله تصویر کیمز قلمدن لا ابرماه
نقش فی الحجر • بکن معامله وین دل شکسته بخر • بر معامله ایله بو صنق کوکلی صتون
ال که با شکستگی ارزد هزار درست • که صنقلغله دکر یوز بیک درست مراد بودر
انا عند المنكسرة قلوبهم فحواسی دلالت ایدر که حق تعالی جل جلاله کوکلی صنق اولنلرک
قتنده در اولیه صنق کوکل الق حضرت حق بولمق اولور لاجرم بونک کبی کوکل یوز
بیک صتون غفلت و غرورده اولان کوکلدن یکدر • ملامتم بخرابی مکن که مرشد
عشق • بنی خرابلق ایله ملامت ایلمه که عشق مرشدی • حوالتم بخرابات کرد روز نخست
بنی خراباته حواله ایلدی اول کون کی کونده یعنی ازلده مراد بودر که عمارت دنیا ایله
عمارت عقبی بر یره اولمز برن عشق مرشدی دنیا فی خراب اولکه اخرت معمور اولمغه
شوق ایلدی بیت • عقل کفتا خانمانت باز ویران ساختی • عشق کفتم ای نادان
چه ویران این زمان معمور ساخت • بصدق کوش که خورشید زاید از نفست • صدقه
دورش که کنش طوغه نفسکدن • که از دروغ سیه روی گشت صبح نخست • که یلاندن
قره یوزلو اولدی اول کون که کون صبح یعنی صبح ایکی در اولکی صبح کاذبدر حکم که
صبح صادقدر صبح کاذب اوکنجه قرنلق اولور ایسه کاذبک یوزی قرنلقه بولندی و صبح
صادقک نفسلردنجه کنش طوغر ایسن دخی صدقه دورش که نفسکدن افتاب معنوی
طلوع ایده کاذبک صوکنده ظلمتدر کون کوره صادق اول دیدرار دنجه شمس صدقله
هر بار • دلا طمع مبر از لطف بی نهایت دوست • مبر لفظی فتح میم ایله و ضم با ایله
بریدن نوطمندن نهی در یعنی ای کوکل طمع کسمه دوستک نهایتسز لطفندن
چو لاف عشق زدی بس باز چابک چست • ضم جیم عجمی ایله مرادف چابکدر مراد بودر که

کاهی

23

کاهی اولا فیض فضل طریقت و سد باب حقیقت اولور سالک اول
بابده امید کسمک روا دکلدر بلکه سعی و کوشش کرکدر که من قرع الباب
ولج ولج ومن جد وجد بس عادت الله بویله در اوایل سلوکده باب سد
ایدر تا عشق صادق ایله رعنا و نازک دل ممتاز اوله • بلبلینه عاشقک صدق و وفا
ایتمز حبیب • کورمینجه خسته لک دردن دوا ایتمز طبیب • شدم ز دست تو شیدای
کوه و دشت هنوز • اولدم سنک الکدن کوه و صحرا دلوسی هنوز • نمی کنی بترحم
نطاق سلسله سست • ایتمزسک مرحمت ایله زنجیر قوشاغنی یعنی دکمه سنی کوکلنک
ناله بندن بوشانوب خلاص میسر اوله بیت • یار حبیبنی نیچه ترک ایدوب اولم
مشغول غیر • زلفی زنجیری مسلسل کردن جانمده در • مراد بودر که حق تعالی بنی
محبته بغلامشدر بن انک دیوانه سی اولوب طاغ و صحرالرده طولنورم اکر انک
ایله بندن بوشانوب کندو قولا بمه کیدر ایدم ترحم ایلیوب زنجیری کوکلمک ایتمز ناکه
انک ضبطندن و محبتی قیدندن اولم تو تقدیرجه ترجم قنقی به قید و رنفیه قید
دکلدر علم آصفی از دل مجویم کو بند آصف سلیمان پیغمبرک وزیرنک آدیدر
صاحب علم ایدی انکچون دیر که • که خواجه خاتم جم یاوه کرد باز نجست • که خواجه
یعنی حضرت سلیمان خاتم سلطنتنی یاوی قلدی کرو واردی مراد بودر که اهل
دللرک قلبی و ذهنی خاتم سلیمان کبی پادشاهلرک سبب سلطنتیدر و هر کیمکه
دلجوی اوله سلطنت بولور یا دنیاده یا عقبی ده • بعض نسخه ده بیت سابقک
بدل بو بیت واقع اولمش • زبان مور با صف دراز گشت از آن • قرنجه
نک دلی آصفه اوزن اولدی اندن • که خواجه خاتم جم یاوه کرد باز نجست •

که خواجه جم خاتمین یا بوی قلندری کرو وارمدی مراد بودر که هر ملک سبب سلطنتی
ضایع ایدوب کروانی طلب ایتمه مو کبی حقیر اولور و مراد سلطنتدن سلطنت ابدیه‌در
وانک خاتمی قلب سلیمدر • یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم کبی کفر
و عصیاندن و میل جهاندن فارغ اولان قلب قائم سلیمان علیه السلام بدر • مرنج
حافظ واز دلبران حفاظ مجوی • حفاظ کسر حا ایله محافظه و حمایت معناسنه در
معنای مصراع بودر که انجنم حافظ دلبرلردن حمایت و محافظت ایستمه گناه باغ
چه باشد چو این درخت نرست • باغک نه گناهی اوله چون بو اغاج یعنی درخت
حفاظ بتمدی مراد دلبران لفظندن معنای لغویسی در یعنی گوکل آلجی یارکه دنیانک
زخارف و نقوشی در بونلردن وفا و حمایت رجا اتمک خطادر که دنیاده
وفا و بقا اغاجی بتمشدر بیت دنیا کوزلرندن ای استین وفایی • یوق
نسنه ایدرسن یوق هیچ بولنمز ولی الضنگ رواق منظر چشم من آشیانهٔ تست
رواق بونده چارطاق معناسنه در منظر نظرگاه معناسنه در و بو نون اوللی اضافت
بیانیه در آشیان و آشیانه معناسی مصراع بودر که بنم چشم منظری چارطاق سنک
یواک یعنی مکانکدر • کرم نما و فرود آکه خانه خانهٔ تست • نما نمودن لفظندن
امر در و فرود آمدن لفظندن امر در معناسی اشنه کل دیمکدر منتدن الکه
دخی فرود آمدن دیر معنای مصراع بودر که کرم کوستر اشنه کل که او سنک اوکدر
مراد شاهد و تجلی طلب اتمکدر • بزلف و خال و خط از عارفان ربودی دل
زلف و خال و خط ایله عارفلردن قاپدک گوکلی • لطیفه‌های عجب زیر دام و دانه
تست • عجب لطیفه‌لر سنک اغلک و دانک النده در مراد غیب هویت و عالم

غیب

غیب و عالم برزخ ایله سالک و عالم ف اولنلری کندوکه جذب ایتدکی دیمکدر •
دولت بوصل گل ای بلبل سحر خوش باد • سنک کوکلک گل وصل ایله ای سحر بلبل
خوش اولسون • که در چمن همه گلبانگ عاشقانهٔ تست • که چمنده دوکلی سنک
عاشقانه آوازکدر مراد سحرخیز اولوب ذاکر اولنلرکه فیض حقه واصل اولوب
وصول الی الله حاصل قلدقلرندن و انلره استحساندر • علاج ضعف دل ما بلب
حوالت کن • بزم کوکلمزک ضعیفی علاجین لب حواله ایله • که آن مفرح یاقوت
در خزانهٔ تست • که اول مفرح یاقوت سنک خزینکده‌در مراد کلام الهی ایله
قوت قلب طلب اتمکدر • بتن مقصرم از دولت ملازمتت • ایله مقصرین سنک
ملازمتک دولتندن ولی خانه زندیسی سنک اشکک ظهر غیبدر مراد معراج جسمانیه
استعدادم یوقدر اما معراج روحانی بنده حاصلدر دیمکدر • من آن نیم که دهم نقد
دل بهر شوخی • من اول دکلم که ویرم کوکل نقدین هر شوخه یعنی هر محبوبه
در خزینه بمهر تو و نشانهٔ تست • خزینه‌ملک قپوسی سنک مهرک و سنک
علامتکله در مراد بنم قلبمک تعلقی ما سوا ایله دکلدر دیمکدر • تو خود چه لعبتی
ای شهسوار شیرین کار • لعبت احلده اوین اجون دوزلنمش اره در که
بولعبت باز دیمکدر یعنی نیجه متصرف سن ای چابک و یوراک و خوب کار • که تو
سن چو فلک رام تازیانهٔ تست • توسن لفظ فتح سین ایله کوره دیمکدر و حرف
یا وحدت ایچوندر و معنای مصراع بودر که فلک کبی بر کورسنک قمچه‌که مطیع در مراد
حضرت حقک قدرت کاملسن بیاندر • چه جای من که بلغزد سپهر شعبده باز
نه بنم یرم که طیره نورحقه باز فلک ازین حیل که در انبانهٔ بهانهٔ تست •

حیل کستر جادوفن باابله جمع حیله دراثبانه واثبانه طفرجق معناسنه در قفنای مصراع
بودرکه بوحیله اردن که سنک بهانک طفرجوغندن مراد مکاید حقی بیانیدر که
ومکروا ومکر الله والله خیر الماکرین حسبنجه مکر حقدن خوف کرک که غالب مطلقدر
سرود مجلست اکنون فلک برقص آرد • سنک مجلسنک ایرلشمدی فلکی رقصه کتورر •
که شعر حافظ شیرین سخن ترانه تست • که طاتلو سوزلو حافظک شعری سنک
ترانکدر مراد کلام لذیذک وشعر بلیغک تاثیرین بیان ایدرکه رسول الله علیه السلام
بیوردی ان من البیان لسحرا وان من الشعر لحکمة • وله ایضا • دل سراپرده محبت اوست
کوکل انک محبتی اچی طولوسی در • دیده آینه دار طلعت اوست • کوز کبی انک
یوزینک اینه داریدر مراد بودرکه محبت حق بنم درون دلمده در مجرد ذکری لسانده
دکلدر • بیت • جان ودلدن کرکدر خالقی ذکر ایلمک • یوقسه بالله دیمکله کلمز اول کوزلر
وکوزم اغی انک اینه سی اولوب دیده دایم انک شاهد حسن اوروسون بندن اول
بنجه غایب اولور • من که سر بر نیاورم بدو کون • بن باشمی اندرمزم ایکی جهانه
کردنم زیر بار منت اوست • بوینم انک منتی یوکی التنده در مراد بودرکه هرکز ذل
استغنا ایدوب عرض حاجت اتمشم ممکن اما حقدن استغنایه امکان یوقدرکه
وجمله احتیاجم مقرّر در خصوصا اول معشوق بن عاشق صادقم • بیت • حاجتی
کدم قمو سندن ورسندن دکل • قنغی عاشقدر اوکم معشوقه محتاج اولمیه • •
تو وطوبی وما وقامت یار • خطاب عابد زاهد عامی یعنی ای عاشق اولمیان سن وطوبی
اغاجی بز که عاشقلرز بز ویار قدی یعنی سکا اول کرک بزه بو کرک • فکر هر کس بقدر
همت اوست • هر کسنک فکری انک همتی مقداریدر مراد بودرکه علو الهمة من

الایمان

الایمان موجبنجه عاشقک همتی وصلت حق تعالی علمنک همتی در وصول جنت
وماسوی در • بیت • روی تو بایدم نه باغ ونه بهشت چه کنم بوستان
وبیرنه • من که باشم دران حرم که صبا • لفظ صبا مرهو نذر • پرده دار حریم حرمت
اوست • بن که اولام اول حرمدن که صبا بیلی انک عزت وحرمتنک پرده داریدر
مراد حضرت حقک حضرتیدر کهانک علو شانی بیانیدر که اول حضرتک پرده
داری که جبرائیل وملائکة المقربین اولا بشر عاصیه نه قدر وخبر واردر • کر من
آلوده دامنم چه زیان • اکر بن اتکی بولاشمش یعنی ملوثم نه زیان • همه عالم کواه
عصمت اوست • دوکلی عالم انک عصمت وعفتنک شاهدیدر مراد عاشقک
عصیانندن حضرت حقک قدوسیتنه نقصان کلمدوکن بیانیدر • دور مجنون کذشت
نوبت ماست • مجنونک زمانی کچدی بزم نوبتمزدر یعنی شمدی زمان بزمدر
هر کسی پنج روز نوبت اوست • هر بر کمسنک بش کون نوبتیدر مراد بودرکه
دنیا دار البقا دکلدر همان عمل وطاعته مبادرت وفاعت کرک تاخیرک افتی
چوقدر • بیت • بوکون ای خواجه سعی ایت ایله طاعت • دیمه یارن در چوقدر التاخیر
آفت • ملکت عاشقی وکنج طرب • عاشقلق ملکنی وشادلق بوجاغی یعنی
بونلرکه بنم ایچون حاصلدر • هرچه دارم ز یمن دولت اوست • هرنم واریسه
انک دولتی برکتندندر مراد بودرکه عاشق حق اولوب دنیا قوللوغندن ازاد اولمق
برملکه پادشاهلقدر وکوشه فراغنده اوتوروب دنیا غمندن خلاص بولمق
مؤید شادلقدر وبونلر عنایت اثریدرکه بن کدایه نصیب اولدی • بیت • عجب مفلس
کدا ایدی بوکوکلم کشور غمده • بن اول جام عشقیله فرح ملکنه شاه ایتدم •

شرارا اهله اندم لیکسم بیز رنک فغان • بالکشمه شعلهٔ آهی بکا رشکا اندم • سروی
بالشمه سلطان ایکن اولدم دکابنده • گدا اولدم شها اولدم که جهانی بنز ترک جاه اندم
من و دل گر فدا شدیم چه شد بس • دخی گوگل اگر فدا اسم نه اولور یعنی نه زیان
اولور • غرض اندر میان سلامت اوست • یعنی غرض اصلی و مقصود کلی اونک ذاتنک
سلامتی در مراد بودر که نفس و مرادات قلبی فدا اتمک گرک تا که حقوق حق تعالی
و مشاهدهٔ حضرت مولی سلامت قالا • بی خیالش مباد منظر چشم • انک خیالنسز گوز
اولمسون گوزی و نظرگاهی • زانکه این گوشه خاص خلوت اوست • زیرا بو گوزم
انک خلوت خاصی در مراد بودر که گوزی غیردن فارغ قلمق گرک که عین عبرت ایچون
خلق اولنمشدر • هر گل نو که شد چمن آرای • هر یکی گل که اولور چمن بزه یجی • اثری
رنگ بوی صحبت اوست • انک صحبتی قوقوسنک و رنکنک اثریدر مراد بودر که
گلک رنک لطیفی و بوی طیبی وار در عالم الهیدن گلمشدر حضرت حقک صحبت
معنویسنک اثری که بو ایله رنک خوب و بوی محبوب ایله چمن بزمکا ای قرین
علمشدر • فقر ظاهر مبین که حافظ را • فقر ظاهر گورمه که حافظک • سینه گنجینهٔ
محبت اوست • سینه سی انک محبتی خزینه سی در مراد بودر که غنای قلبی اولنه
و محبت حق ایله طولنه فقر ظاهردن غم یوقدر • وایضاً • سر ارادت ما و آستان
حضرت دوست • بزم ارادتمز باشی و دوست حضرتنک ایشکی • که هرچه بر سر ما
میرود ارادت اوست • که هر نه که بزم باشمزه اوزره گلیدر یعنی واقع اولور
انک ارادتی در مراد بودر که بن مریدک باشنی یا رضا و تسلیم باشنی آستانهٔ دوستدن
قالدرمزم و انک قضاسنه رضا و بر تسلیم دربوبنده تنبیه وارد که مرید ده علامت

گاه حق و تسلیم رضا گرک • نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر • دوستک
نظیرین گورمدم اگرچه آیدن و گوندن • نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست
قودم آینه‌لری دوستک رخ مقابلنده • مراد حضرت حقک مثلی یوق ایدوکن
بیاندر • بیت • نگارا من ترا همتا ندیدم • نداستم ترا همتا ندیدم • صبا
ز حال دل تنگ ما چه شرح دهد • صبا بزم طار گوگلمز حالندن شرح ویره که چون
شکنج ورقهای غنچه تو بر تست • لفظ شکنج کسر شین و فتح کاف ایله بونده
بو کلمه معکسنه و لفظ تو ایکی یرده اشبا عدد ربوبنده • فات معکسنه در معنای مصراع
بودر که غنچه ورقلرنک بو کلمی کبی فات فات اوزرنده • مراد بودر که قلبک
غموی دنیا و اسراری چو قدرانی خارجدن کمسنه بلمک احکامی یوقدر • نه من سبوکش
این دیر رندسوزم و بس • سبوکش وصف ترکیبی در و دستی چکیجی دیمک اولور رند
سوز دخی وصف ترکیبی در رند یاقجی دیمک اولور بس یا عرب اوله بونلک اکجی
معکسنه در معنای مصراع بودر که بن ایچی بو رند یاقجی کلیانک دستی چکیجی دکلم
بسا سرا که در این آستانه خاک سبوست • بانچه معکسنه در سر لفظنده اولان
الف الف اطلاق دیر اولمه رخ معنای خاک کلمه اولمحسن و لطفا ویرر معنای
مصراع بودر که نیچه باشی بو آستانده دستی طپراغیدر مراد دیردن عبادتخانه
در رندسوز اولدوغی شوق و حالت و ذوق بو هلاک ایتدوگی در سبوکش اولمق
شرابخه دستی ایله ایچکدر که کثرت شرب خمردن عبارتدر بوبنده مراد و افر عشق انکدر
و نیچه ارنارک دنیا اولوب عبادتخانه وفات بولوب باشی خاک اولوب اول خاکدن
دستی دوزلوب لاجرم انک بردستی طپراغی اولمشدر • بیت • توسنی ندیدم عشق

مسکین بکردی ٭ تا روزگار دخاک جو دستش همی نکرد ٭ پس عاشق حق اولوب طالب
وصلت اولان او طلبده اولمک کرک بیت کرچه نتوان بدوست ره بردن ٭
شرط یاریست در طلب مردن ٭ مکر تو شانه زدی زلف عنبر افشانرا ٭ مکرکه
طبراق اوردک عنبر صاچجی زلفه ٭ که باد غالیه سا کشت خاک عنبر بوست ٭ غالیه
مسک دیدکلری و سا بونده ادات تشبیه در معنای مصراع بودرکه عالم هوینک
نشر فیض ایلدک که هوای نفس و خاکون معطر اولدی ٭ نثار روی تو هر برک کل که
در چمن است ٭ سنک یوزک نثار اولسون هر کل یبراغی که چمنده در ٭ فدای قد تو
هر سرو بن که بر لب جوست ٭ سنک قدکه فدا اولسون هر سرو دبی که ارمق کناریده
اوزره در مراد بودر که هر جمیلی جمال الهی ایچون ترک ایتملدر که لن تنالوا البر
حتی تنفقوا مما تحبون ٭ پس عاشق حق جمله ماسوای انک ایچون ترک ایتمک کرک
زبان ناطقه در وصف شوق او لالست ٭ نفس ناطقه نک دلی انک شوقی و منقند
دلسوزدر ٭ چه جای کلک بریده زبان و بیهوده کوست ٭ نه دلی کسلمش و باطل
سویلیجی قلمک پریدر مراد حق تعالیه شوق و محبتی دانرا ایدوکین بیاندر و عشق
حال در قال ایله عیان اولمز دیمکدر بیت هرچه کریم عشق را عیان و بیان ٭ چون
بعشق آیم خجل کردم ازان ٭ رخ تو در دلم خواهم نهفت ٭ سنک کاغذ کو کلمه کلدی
مراد بولسم ارک در ٭ چراکه حال نکو در قفای حال نکوست ٭ نیجونکه ایو حال ایو حال
ارکه سنده در بونده تنبیه وار در که تفال مشروح و ممدوحدر ٭ نه این زمان دل
حافظ در آتش طلب است ٭ حافظک کوکلی بو زمانده آتش طلبده دکلدر ٭ که داغ
دار ازل همچو لاله خود رو دست ٭ که انک داغ داریدر که کندو دن بیتجی لاله

لبى

لاکبی بونده تنبیه وار در که معتبر اولان عشق الهی ازلی اولیدر بیت عشقم ای
جان عارضی سومک دکل ٭ داغ ولدر لاله کبی داخی والیصنکر آن سیه چرده
که شیرین عالم با اوست ٭ اول قرابغز که عالم کانک لطف انکله در ٭ چشم میکون
لب خندان دل خرم با اوست ٭ شراب رنکلو و کوز اطواقی و شاد کوکل انکله در
مراد هرکه که صاحب حسن در مظهر جمال حق در دیمکدر اکرچه قاپی دکل ایسه دخی
پس خوبی مرات بلوب انده جمال حقی مشاهده مطلوب وانی مظهر نظر ایتوب
مقصود اصل حسن حق اولمق کرک بیت اکر در رو مهر دبی بچشم دل نظر نکر دامی
جز بدان روی که هست آیینه رؤیت ٭ اکرچه شیرین دهنان پادشاهانند
ولی ٭ اکرچه طاتلو اغزلو پادشاهلر در اما او سلیمان زمانکه خاتم با اوست
٭ او زمانک خاتمی یعنی سلیمانیدر که یوزک انکله در مراد بونلر بیت اولند
بیانی اولنان مرادی تصریح کبیدر پس اکر خوبلر پادشاهلر در اما سلطان
خوبان حضرت سبحاندر که خاتم سلیمان و نفاذ امر و فرمان اونکدر که له الخلق
والامر و هو احکم الحاکمین ٭ خال مشکین که بران عارض کندم کونست ٭ مشکلی
کبی بک که اول بغدای الکلو عارض اوزره در ٭ سر آن دانه که شد رهزن
آدم با اوست ٭ آدمک یولنی اورن دانه نک سری انکله در مراد بودر که آدم
عم خلاف امر الهی بر دانه میل ایدوب جنتدن چقدی پس امر حق مخالف نیجه
نفس هوای مایل اولان جنته نیجه داخل اولور خاله میل خلافدن خالی دکل
بلکه خلافدن بر دانه در بیت تصل الذنوب الی الذنوب ٭ وترجی درج
الجنان و نیل فوز العابد ونسیت ان الله اخرج ادم منها الی الدنیا

بنیشو واحد • دلبرم عزم سفر کرد بخدا یاران • دلبرم عزم سفر ایلدی الله ایچون یارانلر
یعنی یاران بکا یاری قیلک • چکنم با دل مجروح که طرهم با اوست • بنم بلیم
مجروح کوکلم ایله که مرهم انک ایله در مراد دلبردن صفت فیض الهی در و سفر
دن مراد انک اعراض ایدر که ستار فلد ظهور فیض که اندن قلب سالک مجروح
اولور یا مراد دلبردن شیخ و مرشد در انک سفرندن مراد مریدن مفارقتی
در یا ظاهر یا باطنا • روی خوبست و کمال و هنر و دامن پاک • چونکه بوله
در لاجرم همت پاکان دو عالم با اوست • ایکی جهانده پاکلرک همتی
انک ایله در مراد بو در که اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه حسبنجه یوزی کوزل اوله
اهل کمال و فضل و طاعت و ارباب عصمت و عفت اولنلر ایله اولیا عظام
و ملائکه کرام حقنی قرین اولالر • که باین نکته توان گفت که آن سنگین دل
بو نکته یم دینمک اولور اول حالته منسوب کوکل • کشت ما را و دم عیسی مریم با اوست
• قتل بزی حال بو که عیسی مریم نفسی انک ایله در مراد ظهور صفت قهر و جلال در
حضرت خداوند جلالدن منزهدر نعوذ بالله تعالی من قهره وجلاله • حافظ
از معتقدانست گرامی دارش • حافظ معتقدلردندر انی مخدوم طوت • زانکه
بخشایش بس روح مکرم با اوست • زیرا چوق ترحم جان معظم انک ایله در مراد بو در که
هر کیمکه معتقد و اهل تقوی اوله ان اکرمکم عند الله اتقاکم موجبنجه عزت حضرت الهیه
ده معزز و مکرم در پس اکا تکریم و تعظیم لازمدر بیت عزت اولدر که حضور
حقده اوله کان عزز غزنه صایه انی کیده عزل موت ایله والیضاً وارم
امید عاطفتی از جناب دوست • عاطفتی و جنابتی لفظلرنده اولان حرف

ها

28

هانکه ایچوندر نکرده مفاسی ویره ایعنی تعلیم مراد اولمز لیس معنا مصراع اول
بو در که دوترلو میلی ایدرم دوست جنابندن • کردم جنابتی و امید بعفو اوست
جنابت ایلدم و امیدم انک عفونه در مراد بو در که عصیانم وار در اما حضرت
حقدن میل و غایت رجا ایدریم که اللهم انک عفو تحب العفو فاعف عنی
حسبنجه عفو اوامرین • دانم که بگذرد ز سر جرم من که او • بیلورین که کچر بنم کناهم
باشندن که او • گرچه پریوشست ولیکن فرشته خوست • اگرچه پری
کبی در اما فرشته خو در مراد بو در که حضرت حق عز اسمه یعلم ما فی انفسکم
و یعفو عن السیئات مقتضاسنجه دخی قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم
لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا موجبنجه گناهدن کچر زیرا اگرچه
قهار و ذو الجلال در اما غفار ذو الجلالدر بو بنده تنبه وار در ارباب سلوکک
شول کلامنه که دیشلردر • مرید چون توبه ایده هر گز گناه ایشلمین گرکدر که •
درگاه حقه چوق ایدوب طلب فیض ایتمک گرک بیت کریم اولان ایدر چون
عفو عصیان ذنوب فضلی ایلمکه اکرم اشیدر گناهم کوردی ستر ایتدی کرمندن
ایدر احسان چون آهم اشیدر • چندان گریستیم که هر کس که بر گذشت • اول
دکلو اغلدم که هر کیمکه کچدی • در اشک ما چو دید روان گفت کین چه جوست
بزم کوز یاشمزی چون آقر کوردی دیدی بو نه ایر نقدر مراد اغلقدن کثرت
راضی و تضرع یاری و فوت عبادتلی و انواع عبودیتده و هرکه دن مراد سالک
اولا هرکه در که چون طریقه سالک و نفسانیتی مالک اولا عین قلب ایله حسن
حال اتمزدن و مجازی عبادتمز مشاهده ایده تعجب ایدوب دیر بیت

چونکه بو بنده ترک ایدوب عصیانه ایلش کوزی یاشی ارماق • واز افتادمش عبادتی حقه
لایقی ای تهی ارماق • سر ما چو گوی در سر کوی تو باختیم • باشلری طوب کبی
سنک محلک باشنده اویناوق • واقف نشد کسی که چه گوییست وین چه کوست
• واقف اولمدی کمسه که نه محلدر و بو نه طوبدر مراد بودر که بنجه هوا و هوس و شهوات
باشلرینی سنک قربنک جانبنده و وصلک باچه سنده قطع اتدک که بیلدی تمام و حقوقلر
وآره یوب ترک ایتدکمزدر زیرا بونلر محسوس دکل امر عقلی و معنوی در • بی گفت
و گوی زلف تو دل راهی کشد • گفت گوی ترکیبه سوز و کلچی در یعنی سوز دکلچی سوزلک
کوکلی چکر مراد نطق ظاهر که سنک غیب ظاهرک قلبی جذب ایدوب ایدر دیمکدر
با زلف دلکش تو کرا رای گفت گوست • سنک گوکل چکیجی زلفک ایله کیمک سوز
و کلچی فکری واردر مراد جذب روحانی و اضطراری در دیمکدر بیت منجود
ره یافت در کوی تو مشتاقان شیدا را • خم زلفت به تلا حجبت میکشد ما را •
بیجت آن تا و تبسم از و نشان • اجدر او آنمز که کورمز اندن نشان • بیوست دهان
آن میان و نمیدانم که آن چه موست • خیلدر او ایل و بلمزم که اول نه قلدر مراد
دهاندن تکلم در که نطق الهی تلفظ ظاهری ایله دکلدر و مراد میاندن ربط و تعلق
درکه طلب ایله مطلوب اورتسنده اولور که امر دقیقدر ادراکی اولنمز تکلیف احتیاج
سی اولنه عمریست تا زلف تو بوی شنیده ام • بر عمردر یعنی برخیلی مدتدر تا سنک
زلفکدن بر قوقو واردیشم • زان بوی در مشام دل من هنوز بوست
او قوقودن بنم گوکلم مشامنده هنوز قوقو واردر مراد بر عمردن ازلده عنیب ابوم
اولنا هدایت قوقودر که حالا انک حالتی باقیدر • دارم عجب ز نقش خیالت

که چون

که چون گذشت • چون اما او بله دریغا تعجب ایدرین سنک خیالک نقشی که بنجه
گچدی • از دیده ام که دایمش نگارشت و شوست • گوزمدن که هردم اشکی
یومق وار تیمق در مراد محبوب حقیقی خیالنک بر دری و سلامت ایله حضوری در
• حافظ بدست حابر پشان تو ولی • ای حافظ بره مرد سنک پریشان حاکک اما
بر بوی زلف تو پریشانیت نکوست • سنک زلفک قوقوسی اوزره پریشانلغک
ایود ولیضاً این شب قدری که کویند اهل خلوت امشبست • اول بر قدر
گیجه سی که درلر اهل خلوت بو گیجه در • یارب این تاثیر دولت در کدامین کو
کبست • عجب بو دولت تاثیری قنغی یلدزدن مراد بودر که سالکه قنغی گیجه که فیض
و فضل حق غالب و ظاهر اولا اول گیجه شب قدر در بیت ای خواجه چو می
ز شب قدر نشانی هوسیست • شب قدرست اگر شب قدر بدانی • تا بگیسوی
تو دست ناسزایان کم رسد • تا سنک زلفک لایق اولمیانلرک الی ایرشه • هر دلی
در حلقه در ذکر یارب یارب ست • هر بر کوکل بو حلقه دن یارب ذکر ایدنده در یعنی
یارب دیو ندا ایدر صیانت طلب ایدر مراد کیشیدن طریق طالبدر که حوصله
و ادراکه قوتی اولمیوب الماده دوشمک احتمالی اولنلردن صیانت دیمک
گرکدر بیت هر که بی باکی کند در راه دوست • ره زن مردان بود نامرد
دوست • کشته چاه زنخدان توام کز هر طرف • سنک الگک قیوسنک مقتولی
و هلاکیم که هر طرفدن • صد هزاران گردن جان زیر طوق غبغبست • الکا
یوز بیک جان بویی سقف چنبر التنده در مراد چاه زنخدان مشکلات اسرار تنزیهیه
در که انجوم سالک انک هلاکیدر رجیع کثیر اندر منحیر قالمشلر بیت ای رهبر

نه بپای عقلست • خاک قدم عشق ورای عقلست • سری که بسر فرشته زان بخبر
ست • ای عقلک بی عقل چه جای عقل است • شهسوار من که مه آینه دار روی او
نیم شهسوارم که آی انک یوزینک آینه داریدر • تاج خورشید بلندش خاک نعلی مرکبست
• یوجه کنشک تاجی انک مرکبنک نعلینک طپراغیدر مراد شهسواردن روح اعظم در
که روح انسان اندن بر نفخه دربره دن مراد استفاضه نوره قابل اولان قلبدر که
اندن انعکاس قبول ایدر و انک مرکبندن مراد بدن انساندر و تاج خورشید که
کلکنده نکته نوریدر تضمین لفظنک خاکی درکه نور شمس خاکه برابر اولوب بدن انسان
نکته زیر فرقد سعید ربیت دانست خور زوال خود ای ماه برج فضل • زان روی
خود بپای ترا خاک میکند • عکس خوی بر عارضش بین کافتاب گرم رو لفظ واو رسمی
ایله می قافیه سنده استعمال اولنانلردرکه بدنون چقرعرق منعکسه یعنی عکسی انک
عارضی اوزره کورکه بوزی اسی کعنش در هوای این عرق تا هست ار روشن ثبت است • در هوای این عرق هر روز در تب است
• بو عرق ک هواسنده تا که وارد راکا ارکون اسم دریعنی نجوم کبی منورمراد بودر که
بدن انسانک جالا روحیله درانوکیچون روح کندوکوندکره مطلوب و محبوب اولان
منفور و مبغوض اولور و روح انسانی نفخه رحمانی در لاجرم فی الحقیقه حسن جمالی
جمال سبحانی در آفتاب بودکلودوری و ظهوری ایله اول مرتبه درکه اثر جالدان
مجموع منورمسی • نخواهم ترک لعل یار و جام می • بن یارک لعل و جام می ترکنی استمم
ترک کدر • زاهدان معذور دار یدم اینم مذهبست • ای زاهدلر بنی معذور دوتک
که بو در بنم مذهبم مراد لعل یاردن کلام الهی در و جام میدن مراد عشق حقیقی
در پس صفت کلامه مظهر و عاشق مشرب اولدوغم اجلدن لطائف معارف بکلمکدن

خالی اولمیوب و روان دلده اثر عشق ظاهر درست منظهر صفت کلام و اصحاب
عاشق مشربم • زاهد بی ذوقه ایدک مذهبم بودر بنم • اگرنه ناوکی بردل من
زیر چشمی میزند • اول که اوقی بنم کوکلم او زره کوز التنده اورر • قوت
حافظ جان حافظش در خنده زیر لبست • حافظک جانی فداسی انک لبی التنده
اولان خنده در مراد اوقدن نظر قهر جلالدر و چشمدن مراد صفت بصر در زیر چشم
اولدیغی مخفی قلبه جراحت ارشد رب متأثر قلدیغی در و خنده دن مراد لطف و
جمالدر زیر لب اولدیغی مستور و خفی اولدیغی در و اول عاشقه غذای روحانی در
بیت • بر نظر قهر ایله کوکلومی مجروح ایدر خنده لطف ایله جانمی مشروح ایدر
بو بیدی بیت بو غزل تمام اولدقد نصکره مخلص بیتدن اول اولان بیته مناسب
بر بیت دیمش • آب حیوانش ز منقار بلاغت میچکد • منقارقوش بورنی در یعنی
آب حیوات انک بلاغتی بورنندن طملر • زاغ کلک من بنامیزد چه عالی مشربست
لفظ نامیزد ایکی لفظدن مرکبدر بری بنام لفظی بری ایزد لفظی در ترکیب اولنجق
الف حذف اولنمشدر و بنام لفظنده اولان حرف باقسم ایچوندر الله آدی ایچون دیمک
اولور معنای مصراع بودرکه بنم قلمم قرغه سی الله آدی ایچون نه عالی مشربدر
و ایضا گر مطلب طاعت و پیمان و صلاح از من مست • طلب ایتمه طاعتی و عهدی
و صلاحی بن مستدن • که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست • که قدح چکیجیلک ایله
مشهور اولدم الست کوننده اهل ظاهر طلب بنی اهل طاعه حمل ایدر او بلیه تجرای
بیت فقنده استغراق و توغل اولور اما مراد اولدکلدر بلکه اهل هوایه و ارباب
دنیایه خطابدر پس معنی بیت بودرکه ای اهل هوا و صاحب دنیا بندن سکا طاعت

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

واطاعت وعهد وموافقت وصلاح امر دنیا وعشرت طلب ایتمه که بن عشق الهی
سکرینی نوش ایتمک ایله مشهور اولدم ازلده **بیت** بن که اولدم هدایه مظهر
اومه تسن کاهلیم فا دله شر • من همان دم که وضو ساختم از چشمهٔ عشق • بن همان
ساعت که ابدست الدم عشق چشمه سندن • چار تکبیر زدم یکسره بر هرچه هست •
دورت تکبیر اوردم بر اوغوردن هر نه نسنه اوزرینه که وار در مراد بودر که ماسوی موجود
اوزره میت نمازنی قلدم یعنی موجودی کل شیء هالك الا وجهه حسبنجه میت بلدم •
بیت جز خدا را چو مرده دانستم • مرده را دل نمی دهد عاقل • می بده تا دهمت آگهی
از سر قضا • شراب ویر تا سکا خبردارلک ویره یم سر قضا وقدردن • که بروی که شدم
عاشق وبر بوی که مست • که کیمك یوزنه عاشق اولدم دخی کیمك قوقوسی اوزره مست اولدم
مراد شرابدن غلبات عشق درکه وجد واعمال ایله اولا که مستوجب سلامت احوالدر
وخطاب اهل حال اولنه در یعنی بکا شوق وعشق زیاده لکن ویر تا که قضاء الهی وتقدیر
ازلی بنی جمال حقده عاشق واندن جذبه ایله مست ایتدکن سکا خبر ویره یم • کمر کوه کمست
از کمر مور اینجا • اوتلکی کمر بر قیالی بیوك طاغدن یولنمش یومری قیا معناسنه در یا بیوك
طاغدن اشقه اولان کوچیك طاغ معناسنه در ایکنجی کمر قوشاق معناسنه در ولفظ
اینجا درکاه حقده ومقام عشقه اشارتدر مراد بودرکه اول درگاه کبریاده قوی اولنلر
وچوق عمل قلنلر ضعیف اولنلردن وعصیان قلنلردن احقردر • نا امید از در رحمت
مشو ای باده پرست • رحمت قپوسندن امیدسز اولمه ای شرابی معبود ایدنوب چوق نوش
ایدن • بجز ان نرگس مستانه که چشمش مرساد • اول مستانه کوزدن غیری که اکا کوز
اورمسون یعنی کوز دکمسون • زیر این طارم فیروزه کسی خوش ننشست • بو پیروزه چرخ

دریم آتی یعنی بو کوك رنکلو فلك التنده برکمسه خوش اوتورمدی مراد بو جهانده کمسه
خوشلق ایله اوتورمدی چشم محبوبدن غیری دیمکلدر **بیت** راحتی جنت ابسه
دار محنت جهان • راحت جنت بولینور محنت دنیا ایله • جان فدای دهنت باد
که در باغ نظر • جان سنك اغزکه فدا اولسون که نظر باغنده • چمن آرای جهان خوشتر
ازین غنچه نبست • جهانك چمن بزیجیسی بوندن خوشترق غنچه باغلدی مراد بوندن
مصنوعدن صانعه انتقال وحسن مصنوعدن کمال صانعه استدلالدر **بیت**
دهن یار غنچه بکزیمز • کم انك اغزی وار در دلی یوق • مشکل ایسلر جهانده بحید در
حقه نسبت ولیکن شکلی یوق • حافظ از دولت عشق تو سلیمانی شد • بوندن
مرادی کندو تفسیره وبیان ایدر • یعنی از وصل تواش هست کنون باد بدست •
یعنی سنك وصلکدن الك الندن یل وار در **ولیضاً** زاهد ظاهر پرست
از حال ما اگاه نیست • لفظ ظاهر پرست وصف ترکیبی وصفت زاهد در • هرچه
گوید در حق ما جای هیچ اکراه نیست • هر نه دیرسه بزم حقمزده هیچ استکراه یری
یوقدر یعنی دکلدر مراد بودر که اهل ظاهر اهل باطن احوالنه جاهلدر وجاهلی
معذور طونمق سنن انبیادن وآداب اولیادندر • در طریقت هرچه پیش
سالك آید خیر اوست • یعنی سالکه اوکنه هر نه کلور ونه واقع اولورسه طریقتده
خیر اودر اگرچه ظاهرا شر کورینورسه دخی • بر صراط مستقیم ای دل کسی گمراه نیست
• بو بیتك مضمونی بیت اوله تعلیل کیدر • تا چه بازی رخ نماید بیدقی خواهیم راند
تا نه اوین یوز کوستورسه بر بیدق سورسك کرکدر • عرصهٔ شطرنج رندانرا مجال
شاه نیست • رندانك شطرنجی بساطنه شاه مجالی یوقدر مراد بودر که جانب شاهنشاهیدن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

مهربازی وفعل ظاهر اولورسه تدبیر جزئی وصبر جمیل کوسترمک کرک زیرا عاقبت اولنلره
شاهد مقابله والتفات ایله مخاصمه مجالی یوقدر • چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش
• ندر بو سقف بلند که نقشی چوق ساده در • زین معما هیچ دانا در جهان آگاه نیست
• بو معمادن هیچ عالم جهانده آگاه دکلدر مراد بو سقف بلنددن فلکدر که ساده کورینور
اما نقشی چوقدر بونک سرینه عالم عالم واقف دکلدر • این چه استغناست یارب
وین چه قادر حاکمست • بو نه استغنادر عجب وبو نه قادر حاکمدر • کین همه زخم نهان
هست ومجال آه نیست • که بو دکلو کزلو زخم وار آه مجالی یوقدر مراد بودر که جانب
معشوق حقیقیدن قلب عاشق صادقه جراحتلر ایرر اما آه وفریاد ایتمز بر عجب استغنا
وقدرت علیادر بیت سینه داغ اورسه دلبر آه قلمز دل ایلیور • شاهد مخصوص اولملق
ایچون تمغه شاهد اول • شول کوکلکم داغ درد ایله نشاندار ایده خدا • بنجه فریاد ایلمک
کم خاص اللهی در اول • صاحب دیوان ما کویی نمی داند حساب • بزم وزیر اعظممز کویا
حساب آخرت بلمز • کاندرین طغرا نشان حسبة لله نیست • کر بو توقیع پادشاهیده حسبة
لله نشانی یوقدر مراد بوندن وزیره بندر که حساب آخرتی بیلوب حسبة لله عمل قلوب
دولت باقیه بولوب آخرتی سعادت مؤبد قله بیت بوکونکه دولته مغرور اولمه •
اوکات فکر ایله یارین نولور احوال • هر که خواهد کو بیا و هرچه خواهد کو بگو • یعنی هر کیمکه
کلمک ارادی کل وهر نه سویلمک ارادی سویله دیدی • کبر و ناز و حاجب و دربان درین
درگاه نیست • کبر دخی ناز دخی قپوجی بو درگاهده یوقدر مراد درگاه حقده کمال انبساط

ورخصت

ورخصت اولوب رد وسد اولمدغن بیاندر • هرچه هست از قامت ناساز بی
اندام ماست • هر نه که وار در یعنی عدم موافقت بزم دورنشز واندام سز قامتمزدندر
• ورنه تشریف تو بر بالای کس کوتاه نیست • یوخسه سنک خلعتک کمسنک قوینه قصه
دکلدر مراد بزم استعدادمزده نقصان وار در سنک فیضکده قصور یوقدر دیمکدر
زیرا فیاضده بخل یوق دیمکدر معناسی استعدادی اولنه استعدادی مقداری فیض ایدر
دیمکدر • بر در میخانه رفتن کار یکرنگان بود • میخانه قپوسنه اوزره کتمک یکرنک
ویک جهت اولنلرک ایشیدر مراد میخانه دن خانقاه وعالم هو بیدر ویکرنک اولنلر
دن مراد صفای قلبی اولوب ارباب صدق واخلاص اولنلردر رباعی درخانه
از بهر جهت می پویی • در وی همه ذکر ازین جهت میکویی • تا در جهتی ز بی جهت
بی خبری • بکذر ز جهت چو بی جهت می جویی • خود فروشانرا بکوی می فروشان
راه نیست • کندویی صاتنجیلره شراب صاتنجیلر محله سنه یول یوقدر بوندن تنبیه
وار در که سالک فنا اختیار اتمک کرک که اکا کیفیت عشق وهوا ویره بیت
ای آنکه طریق عشق ما می پرسی • باید که ز خویشتن بکلی کذری • بنده پیر خراباتم
که لطفش دائمست یعنی عمارت دنیا استمین پیرک قولیینکه لطفی دائمدر
طمع وغرض یوقدر وکندودن فیض کمال بولوب افاضه سی دائم وسمندر •
ورنه لطف شیخ وزاهد کاه هست وکاه نیست • یوخسه شیخ وزاهد لطفی کاه وارد
وکاه یوقدر زیرا انلرده طمع وغرض وار در وفیضده کمال بولمش دکلدر در بس افاضه لری

مستمر و دایم دکلدر • حافظ ار بر صدر نشیند ز عالی همتیست • حافظ اگر صدر اوزره
اوتورمز سه عالی همتلکندندر • عاشق دردکش اندر بند مال و جاه نیست • شرابک
بوسن جکیجی عاشق مال و منصب قیدنده دکلدر رباعی خوش خاطری که منصب
جاه آرزو نکرد • خرم دلی که در طلب ملک و مال نیست • در وضع روزگار نظر
کن بچشم عقل • احوال کس مپرس که جای سؤال نیست • وایضا این بیتده اوار
که رسید از دیار دوست • بو نامه دار پیک که ایردی دوست دیارندن مراد
پیک نامه داردن رسول الله ع م در دوستدن مراد محبوب حقیقی در و دیارندن
مراد عالم الهی در • آورده حرز جان ز خط مشکبار دوست • کتوردی جان
حرزنی دوستک مشکبار خطندن حرز جاندن مراد قرآندر که مکتوب فی المصاحف
در انو کچون خط مشکبا اطلاق ایلدی بونده تنبیه واردر که سلوک اهلنه اتباع
رسول و اللهك قولنی قبول لازمدر بیت میان تو و دوست دریای پهنست
رسیدن بوکا پی گذشتن نباشد • گذشتن ز دریا بکشتی بود سهل • که تا
بگذری زو غم تن نباشد • بدان کشتی آن بحر شرع نبیست • نگه کن که او را
شکستن نباشد • خوش می دهد نشان جمال و جلال یار • خوش ویرر یارک جمالی
و جلالی نشانی که یا ایها النبی انا ارسلناک شاهدا و مبشرا و نذیرا و داعیا الی
الله باذنه و سراجا منیرا احسنیجه بشیر و نذیر و داعی الی الله و سراج منیردر
• تا در طلب شود دل امید وار دوست • تا طلبده اوله کوکل دوستک امیدلوسی

بیت

بیت یا رسول الله ایدوب وصفین قلوب دعوت اکا • رغبت عاشقلرک ارتدک
اللهدن بکا • دل دادمش بمژده و خجلت همی برم • کوکل ویردم اکا مشتلق وحی
اوتنورم • زین نقد کم عیار که کردم نثار دوست • بو وزنی اکسک نقددن
که قلدم دوست صاجوسی بیت یار ایچون اکسکلی قلبی ویردم اولدم شرمسار
قلب چونکم قلبدر هیچ اولمز اکا اعتبار • شکر خدا که از مدد بخت کارساز • شکر الله که
ایش دوزیجی بخت مددندن • بر حسب آرزوست همه کار و بار دوست • آرزو
مقدارنجه در دوکلی کاری و بوکی دوستک مراد بودر که رسول حقدن خبر بلدک
و دوستک خبرندن الدق که لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی لاجرم
بخت کارساز که توفیق الهی در بزی زمره ذاکریندن حصار حقه داخلیندن
ایلدی بیت قالب قلبم کروب حصن حصینه بولدی امن • ذکرم و فکرم همیشه
چونکه الا الله در • وحی پیغمبردن خبر الدق که المرء مع من احب یوم القیمة بیت بوندن
اوزکه مژده اولورمی که دیمشدر رسول • کیم کیمی سور محشرده انکله قوپر اول
سپهر دور قمر را چه اختیار • فلکک سیری و قمرک دوری ایچون نه اختیار • در
گردش اند بر حسب اختیار دوست • دونشده درلر دوستک اختیاری حسبی اوزره
مراد بودر که حکما سعادت و نحوست حرکات و اوضاع افلاک و کواکبه و عمری دور قمره
و سایر سیارات دورنه اسناد ایدرلر بونلرک سیر و دوره اختیاری یوقدر فضلا
که تأثیرلری اولا ایسه یدو رو مؤثر حضرت حقدر هر کاری بزاندن بیلورز

اربادفتنه بهر دو جهانرا بهم زند • اگر فتنه یعنی ایکی جهانی بربرینه اوره • ما و چراغ
چشم و رهٔ انتظار دوست • بز دخی گوز چراغی دخی دوستک انتظاری یولی
مراد بودر که نکبت دنیا و عقوبت عقباده • و دفع بلا و حصول نعماده نظر و انتظار
جانب حضرت کبریاده • در لکل الجواهری بمن آرای نسیم صبح • برکحل الجواهر بکا کتور ای سحر
یلی • زان خاک نیکبخت که شد رهگذار دوست • اول ایو بختلو طپراقدن که اولدی
دوستک اوغراغی مراد نسیم صبحدن فیض سحری درکه وکحل الجواهردن مراد انبیاء الهی
درجانب قدسدن طلب اولنور که دیدهٔ رمد دیده گشاده اولوب مشاهدهٔ دیداره
آماده اوله • ماییم و آستانهٔ یار و سر نیاز • بز و یارک اشیکی و روحجت
وتضرع باشیدر • تا خواب خوش کرا بود اندر کنار دوست • تا خوش اویقو
کیمه اوله دوست کنارنده مراد بوندن قربت حق بولنه نختردرکه وصلت بی نهایت
وقربت بی مقرندر خلاف وصل محبوب مجازینک و تقرب شاهی و فانک بیت
وصل او درکم اولمیه صوکی ندامت یا غضب • تا جوارنده سنی آسوده ایده لطف رب
• دشمن بقصد حافظ اگر دم زند چه باک • دشمن حافظ قصدنه اگر دم اوره نه غم
منت خدایرا که نیم شرمسار دوست • منت الله که دخی دوست اوتانمیجی مراد
دشمندن ان الشیطان لکم عدو حسنجه شیطاندر یاخود اعدی عدوک نفسک التی
بین جنبیک موجبنجه نفسدر هر برینک قصدی مقرردر منت خدایه که المعصوم من
عصمه الله مقتضاسنجه عصیاندن حفظ ایده و کیجون شرمسار دکلم والی الصفا

مرحبا

مرحبا ای پیک مشتاقان بده پیغام دوست • مراد پیک مشتاقاندن پیغمبر عم در بوندن
سابق اولان غزلده رسول جانب الهیدن ارسال اولنوب تبلیغ وحی ایتدکن ذکر ایتمش ایدی
بونده مرسل الیهم اولنلرک حسن قبولی کرک ایدوکن ذکر ایدر بیت خدای حضرتی
ارسال ایتدی چونکه رسول • کرکدر ایده پس دعوتینی حسن قبول و مشتاقلردن مراد
عاشق حق و سالک طریقت و طالب حقیقت اولنلردر غیر اجهان و یرسه انلر جانی
ویرملکرک انوکیچون دیر • تا کنم جان از سر رغبت فدای نام دوست • تا ایدم جانی
رغبت اوجندن دوستک آدینه فدا بیت آن درم دادن سخی را لایقست
جان سپردن خود سخای عاشقست • والهٔ شیداست دایم همچو بلبل در قفس
حیران و دیوانه در بلبل کبی قفسده • طوطی طبعم زعشق شکر و بادام دوست
طبعم طوطیسی دوستک شکر و بادامی عشقندن مراد طوطی طبعدن روح انساندرکه
قفس تنده محبوسدر و شکر و بادامدن مراد تلذذات الهیه درلا جرم انک محبتندن حیران
و دیوانه اولوب قفسده قیدلنمکن الکا منجذبدر بیت دلم محب لب لعل و چشم
بادام است • ببند زلف گرفته چو مرغ بادام است • زلف او دام است و خالش
دانه آن دام من • انک زلفی آغدر و بکی اولا غلطانه سیدر و بن • بر امید دانهٔ
افتاده ام در دام دوست • هر دانه امیدایله دوشمشم دوست اغنه مراد زلفدن
غیب هویت و خالدن مراد عالم غیب ایدوکی بیان اولنمشدر یاخالدن مراد حاشیهٔ
جزئیه در و زلفدن مراد حب الهی در بیت بدام و دانهٔ کس مرغ دل نکردی مبتلا

ولی بصید تو آن زلف و خال شد باعث • سر فتنی بزنگیر و تا بصبح روز حشر • باشی مسلکلرن
قالدرمز تا حشر کونی صباحنه دک • هر که چون من در ازل یک جرعه خورد از جام دوست
• هرکیمکه ازلده بر جرعه ایجدی دوست قدحندن بنم کبی مراد بو درکه شول کسکه عالم
ارواحده مظهر جذبات حق اولدی انک کیفیتی زائل اولمز تا دوستنه واصل اولنجه
بیت مست می بیدار گردد نیمشب • مست ساقی روز محشر بامداد • می نگنجم شمه
از شرح شوق خود از آن • دیدم برشمه کند و شوقم شرحندن انو کچون • من نمی خواهم
نمودن بیش ازین ابرام دوست • بن استمزم کوسترمک بوندن زیاده دوست ابرامنی
مراد بو درکه کند و شوقم سویلک کند و می مدح وخود فروشدر بو جندن زیاده ابرام
اینک استمزن اما تفرع و نیاز بوزندن ابرام محمود حدر که خبرده وارد اولمشدر
ان الله یحب اینن المذنبین والحاح الملحین • میل من سوی وصال و قصد او
سوی فراق چونکه بویله در • ترک کام خود گرفتم تا برآید کام دوست • کندو مرادم
ترکنی طوتدم تا حاصل اوله دوست مرادی بیت یکی پیش شوریده حالی
نبشت • که دوزخ تمنی کنی یا بهشت • بگفتا مپرس از من این ماجرا • بپسندیدم
انچه او بپسند و مرا • گرد هد دستم کشم در دیده همچون توتیا • اگر بکال ویرسه جکلم
کوزه توتیا کبی • خاک راهی کان مشرف گشت از اقدام دوست • بر یول طپراغن که
اول مشرف اولدی دوست قدملرندن مراد اقدامدن اثار فیض دربشلکه اندن اثار فیض
الهی مرور ایتمش اوله امرنه دکلو خاک کبی فقیر حقیر ایسه دخی بنم کحل عینم بلکه نور چشم درکه
انك

انک سببی ایله کوزم کشاده اولور خاک پای یار در ایلکی کوزم ایچون توتیا ••
ظلمت ایچره راهنی کورمک ایچون ویرر ضیا • حافظا اندر درد او می سوز و بی درمان
باز • ای حافظ انک دردی ایچنده یان درمانسزلق ایله دوزل و قوشول
زانکه درمانی ندارد درد بی آرام دوست • زیرا درمانی یوقدر دوستک
قرار و سکونسز دردنک مراد بو درکه درد الهی یه علاج پذیر اولمز بلکه فی الحقیقه
مرض دکلدر انو کچون دوا اولنمز بلکه غیری دردلره دوادر بیت وای در دل
ای دوست در دست • بحمد الله که ما را هست در دست ولی ایضا اگر صبا
گذری افتدت بکشور دوست • ای صبا اگر اوغرمق اولورسه سنک دوست مملکتنه
بیار نفحه از گیسوی معنبر دوست • کتور بر قوقو دوستک معنبر کیسوسندن مراد صبادن
بو نده دخی توجه سحری در کشور دوستدن مراد عالم الهی در نفحه کیسودن مراد
غیب هویتدن رایحه در بیت سنبلندن بو کتوردی بو بیکا • کور نه بن بادصبا
اولان شواسن • بجان او که بشکرانه جان برافشانم • انک جانی چنچون شکرانه
ایله جان صاچم • اگر بسوی من آری پیام از بر دوست • اگر بنم جانبمه کتوررسن بر خبر
دوست قتندن مراد جان دوستدن صفت جاندر پیامدن مراد اوامر و نواهی
و کلام الهیدر لاجرم انک اجراسیچون بذل روح اینمک گرکدر بیت نوله عاشق
جان ویرسه اول اشکر لب شکرنه • چونکه اول لعل شکر گفتار آکا جان ویرر •
وگر چنان که دران حضرت نباشد بار • اگر شویله که اول حضرتده سکا اجازت

فما علمی فعلنا من علمی فعلنا

اولمیه یعنی وارمغه توبه لر قفو گتوره اوله بس • برای دیده بیاور غباری از در
دوست گوزا چون گتور بر توز دوست قپوسندن مصراع اول مضمونی وحضرت
تعبیری دلالت ایدر که کاه حجاب کبریا حاجب اولوب یا قصور استعداد مانع اولوب
چو قفاش مهده ظاهر اولمیوب مکاشفه بابی فتح قلنمیوب سالک محجوب اولور اما
بو اثر پیدا اولور که بونک کبی درگاه عالیه دخول واول حضرته وصول تحفهء لایقه
سز اولمز پس عبادتی زیاده ایدوب کسب کمال استعداد ایتمک گرک دیو غفلتدن
انتباه حاصل اولوب مرض عین زائل اولور لاجرم قپو توزندن مراد بو وجهدن
اولان سبب تیقظ در و بونده تنبه وار در که اهل طاعت اولوب ملازمت
درگاه حق قلن فیض الهی حصولندن محروم اولمز قلیل و کثیر بهره مند اولور
بیت کیمکه کلک خدمه محروم کوندرمز خدا • چون دیمشلر لا یضیع الله اجر المحسنین
من گدا و تمنی وصل او هیهات • بن گدا و انک وصلی تمناسی هیهات • مگر
بخواب بینم خیال منظر دوست • مگر دوشنده کورم دوست نظرگاهی خیالنی مصراع
اول مضمونی بیت سابق مفهومنی تحقیق ایدر که جناب عزت حضرت حق غایتده
بلند و عالی مقدار و الکا وصول نهایتده دشوار و رو جانب بندی پست و بیقدر در که
مابینده اصلا مناسبت و هرگز استعداد وصلت یوق لاجرم الرؤیا الصادقة
جزء من ستة واربعین جزء من النبوة حسبنجه مکاشفه مهدهء منامی میسر اولا و بونده
تنبه وار در که مراتب انبیانک ومنازل اولیانک اولی رؤیا در بیت دیدم چو جواب
روی خویش • بیزار شدم من از بیداری • دل صنوبریم مجو بید لرزانست • بنم صنوبری

قلبم

36

قلبم سکود کبی دیترچی در • زخشر قد بالای چون صنوبر دوست • دوستک چام اغاجی کبی
بالا قدی حسنندن مراد قدد تجلیء الهی ممتد وطویل و برحال اوزره مستطیل
اولمق در که بو دولت هرکیمه میسر اولمز بیت دیدنت خوبست اگر خود ساعتی عشقست
• پادشاهی گر همه یکدم خوشست • اگرچه دوست بچیزی نمی خرد ما را • اگرچه
دوست بر نسنیه المز بزی • بعالمی نفروشیم موی از سر دوست • بر عالمه صاتمزز
بر قیلی دوست باشندن مراد باشندن صفت ارادتدر که اول متعلق اولنجق
صفت قدرت هیچ بر نسنه‌یه ایجاد ایتمز و بر قیلدن صفت ارادتدن بر تعلق
جزوی در که انک تعلقی بزم مرامز حصولنه و حضرت حق وصولنده کافی و وافی
در لاجرم برآنی عالمه صاتمزز بیت یارک ارادتیله بولینور جوهر مراد •
صاتمزاز ارادتیله مریدانی عالمه • چه باک شاد ارشود از بند غم دلش آزاد • نوله اگر
اولورسه غم بندندن کوکلی آزاد • چو هست حافظ مسکین غلام و چاکر دوست
چون حافظ مسکین دوستک غلام و چاکری در مراد بودر که من جعل الهموم هما
واحدا کفی الله سایر همومه حسبنجه هرکیمکه حضرت حقه بنده اولوب جمله عمومی غم
آخرت قلسه حق سبحانه وتعالی انک سایر غمومنه کفایت ایدوب غمدن آزاد
اولور بیت بندهء تک هر خرجی اولور چونکه مولی اوستنه • ساکه بنده اوللی
شاه ما سه ور شادر در وله ایضا • بیا که قصر امل سخت سست بنیادست •
قصر کوشک امل امید و سخت قتی درست گلکشک در بنیاد تمل در معنای مصراع
بودر که امل که امید کوشکی قتی سست تملدر • بیار باده که بنیاد عمر بر بادست

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کفو شرابی که عمل تملی یل او زره مراد بیاره ویکدن طریقهٔ دعوت وحقهٔ ارشاد
درشرابدن مراد عشق الهی در بس طول املدن و رجاء بقادن وعمره اعتمادن
نهی در رباعی وفا زعمر مراد از جهان وبهره زمال • حضور وقت ز ایام
فرصت از مه وسال • من این خیال تصور کنم فلک گوید • زهی تصور باطل
زهی خیال محال • لاجرم فانیه اعتماد اتیوب فرصتی فوت ایلمیوب عبادته کوشش
ایدوب جانب بقایه مایل اولمق کرک بیت صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق
نیست فردا گفتن از شرط طریق • غلام همت آنم که زیر چرخ کبود • اول
کمسنک همتی قولیم که کوک فلک التنده • زهرچه رنگ تعلق پذیرد آزادست • هر
نسنه دن که تعلق رنگن قبول ایده آزاده در مراد بو در که دنیاده اولنلر که فانیلر در
بونلره تعلق قیدندن آزاده اولوب یعنی بونلره تعلق اتمیوب والاخرة خیر وابقی
حسبنجه آخرته وعالم الهی یه تعلق کرکدر بیت تعلق حجابست وبی حاصلی •
چو پیوندها بگسلی واصلی • چه گویمت که بمیخانه دوش مست وخراب • ندام
سکا که میخانه ده دونکیجه مست وخراب اولدوغم حالده • سروش عالم غیبم
چه مژدهها دادست • سروش ملک معناسنه در بعضلر ملک مخصوص یعنی جبرئیل در
دیدلر عالم غیب ملکی بکا نه مشتلقلر ویردی مراد میخانه دن موضع عبادت
وعالم هویتدر و مست وخراب اولمقدن مراد کیفیت عشق الهی ایله متکیف اول
مقدر ومشتلقلری کندوسی بیان ایدوب دیر • که ای بلند نظر شاهباز سدره نشین

لفظ

لفظ بلند نظر ولفظ سدره نشین وصف ترکیبی در یعنی ای عالی نظر ایدیجی وسدرة
المنتهی ده اوتوریجی شاه باز • نشیمن تو نه این کنج محنت آبادست • نشیمن
موضع اقامت دیمکدر ویا دمعمور معناسنه وآفرین معناسنه در وادات اسم مکان
در معنای مصراع بودرکه سنک اقامتک یری بو محنتی چوق بوجاق دکلدر بونده تنبه وار
درکه بونده اقامت اتمیوب اعلی علیین جانبنه توجه اتمک کرک کسب ثواب وتکمیل
نفس ایله بیت من شاه باز قدسم از لامکان بریدم • بهر شکار صیدی در قالب
آرمیدم • ترا ز کنگره عرش میزنند صفیر • صفیر سقلق وقوش اوازی معناسنه در
معنای مصراع بودرکه سکا عرش بدنندن آوازه اورلر • ندانمت که درین دامگه
چه افتادست • بلمزم سنی بو آغ بریه ندن دوشدک • نصیحتی کنمت یادگیر و
درعمل آر • سکا بر نصیحت ایدرن ازبر ده دوت وعمل کتور • که این حدیث
زپیر طریقتم یادست • که بو سوز بر پیر طریقتدن ازبرمده در واول بودر
• مجو درستی عهد از جهان سست نهاد • اسسته عهد درستلکین اصلی وبنیه سی
کوشک جهاندن • که این عجوزه عروس هزار دامادست • که بو قری بیک کویکی
کلمنجه بیت جهان که بو قدر آزادی ایلمش داماد • طلاق ویره نی قورتلدی
غیرلی ابدی هلاک • غم جهان مخور وپند من مبر از یاد • جهان غمنی یمه بنم نصیحتمی
خاطردن گیدرمه • که این لطیفهٔ عشقم ز رهروی یادست • که بو عشق لطیفه سی
بکا بر یوله کیدیجیدن خاطرده در بیت غم وناحنه بر گردن جان • ولاجنداکه

چندانکه نیرزد • رضا بداده بده وز جبین گره بگشای • ویرلن رضا ویر آلدن
دوکمی چوز یعنی قاشک جانبنده انقباض کوسترمه • که بر من و تو در اختیار نگشادست
• که بنم و سنک اوزرکه اختیار قپوسن آچمامشدر بیت از رخنهٔ قلم هیچ دگرگون نشود
• وز خوردن غم بجز جگر خون نشود • گر در همه عمر خویش خونابه خوری • یک قطره
از آنچه هست افزون نشود • نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل • عهد و وفا
نشانی یوقدر گلک تبسمندن • بنال بلبل عاشق که جای فریادست • اکله ای عاشق
بلبل که فریاد ییریدر مراد بودر که زخارف دنیا بی وفادر و گلک خنده‌سی استهزادر
بیت بیوفایه دل ویرن اولور پشیمان عاقبت • حسرت و فرقتله ایدر آه و افغان
عاقبت • حسد چه می بری ای سست نظم بر حافظ • نه حسد التزمین ای سست نظم حافظه
• قبول خاطر و لطف سخن خدادادست • خاطر قبولنی و سوز لطفنی حق تعالی ویرمشدر
بونده تنبیه واردر که الفاضل محسود مضمونجه اهل فضل محسود اولور و اهل کماله آلتق
اولدر که کمالی فضل حق بیله و شکر نعمت قیله بیت شکر کثیر حقه که چوق ویردی
علم و اهل فضل • چندان اگرچه ویرمدی جاه و درم بکا • غم ایله موت بله چون اولور فوت
جاه و مال • علم و عمل بقادر چو خیل و حشم بکا • جاهل کوزینه خارم و دشمن کوزینه تیر
• اندر هلاک اولورسه حسددن نه غم بکا ولِه ایضاً تا سر زلف تو در
دست نسیم افتادست • تا سنک زلفک اوجی یل الینه دوشمشدر • دل سودا زده
از غصه دو نیم افتادست • سودا اورمش کوکل غصه‌دن ایکی پاره دوشمشدر مراد

زلفدن

زلفدن عنب بوینه در و نسیمدن هوای نفسدر چون عنب بوتنک اوجی هوای نفس
الینه دوشه اخلاصه ریا خلط اولور لاجرم سودای عشق الهی اورمش کوکل غمدن
ایکی پاره اولور کاهی اخلاص کاهی ریا سمتنه دوشر بیت اخلاص خالص اولور
ایدی دلده دایما • بولسه هوای نفسدن اول بر زمان خلاص • چشم جادوی تو خود
عین سواد سحرست • سنک جادو کوزک خود عین سواد سحردر • این قدر هست
که این نسخه سقیم افتادست • بو قدر وار که بو نسخه سقیم دوشمشدر مراد چشمدن عین در
و عین لفظنک بر معناسی ذات شیٔدر لاجرم محبوب مجازی عینی گویا که ذات سواد
سحردر که تأثیر ایدر اما بر کتابک نسخه‌سی که سقیم یعنی یکلش اوله صحت معنی بولنمیوب
غلطه دوشلور پس حب عین محبوب مجازی غلط انداز در بیت
کوز کوزلدر گرچه حکم طبراغده اول اول جودر • خاک فکری ایله پاک اولا که کوکلی برمدن
• در خم زلف تو آن خال سیه دانی چیست • سنک زلفک بوکلمنده اول قره بک
بیلورمیسن ندر • نقطهٔ دوده که در حلقهٔ جیم افتادست • مرکب نقطه‌سیدر که
که حلقهٔ جیمده دوشمشدر بو بر خیال خوبدر بونک نظیرین ابن عبد الواسع نام شاعر
دیمشدر بیت همچو نونست زلف تو بر رخ • خال مسکین چو نقطهٔ نونست
مراد بوندن نکته افتادست عبارتندن فهم اولنور بودر که جیم الجه نقطه
طاملمش کبی خال سیاه خم زلفده قدرت قلمندن طاملمش مرکب نقطه‌سیدر
بیت بر قطره مرکبدر اول خال رخ دوست • طامش ورق رویینه قدرت

قلمندن • زهی صانع که قدرتی قلمندن طاملبن خال مشکین اولور • زلف مشکین
تو در گلشن فردوس عذار • سنك مشكه منسوب زلفك عذار جنتی گلستاننده
چه جیست طاوس که در باغ نعیم افتادست • ندر طاوسدر که نعیم باغنده دوشمشدر
بو بیتده زلفه مشکین اطلاقی و عذاره گلشن فردوس اطلاقی و زلفه کرو طاوس
اطلاقی و عذاره باغ نعیم اطلاقی عجب استعاره و تشبیه بلیغ در اما مراد قدرت صانعی
بیاندر که یوزه بو وجهله حسن ویرمش لکن ادنی مرض ایله رنکی ایل اولوب
وقبرده اول دو کلجك زلفدر بیت تاب سنبله بوزلور رنکی رخك • قبرده اول
دوکیلن زلفدر • دل من از هوس بوی تو ای مونس جان • بنم کونکلم سنك قوقوك
هوسندن ای جان انیسی • خاك راهیست که در پای نسیم افتادست • یول طپراغی
غبار که ریح طیبه ایاغنه دوشمشدر مراد بودر که رایحهٔ جانان هوسندن خاك اولمق
کرك اکا واصل اولمق حاصل اوله که من تواضع رفعه الله بیت غبار اولاوغنجون
تواضع ایله فزو • همت بیلکه اسرقالدرانی پو فرو • همچو گرد این تن خاکی
نتواند برخاست • یعنی تو ز قالقدغی کبی بو بدن خاکی قادر اولمز قالقمغه •
از سر کوی تو زان رو که عظیم افتادست • سنك محلك باشندن اول یوزدن که
عظیم دوشمشدر مراد بودر که سالك اولانی حق جانبنده محکم دوشوب اندن کتمکه مجال
اولمیوب ایرلمق محال اولمق کرك بیت شویله دوشدم کوی یارمده که اولم خاکی
اولم • روز محشر اولمیجه باشمی قالدرمیم • سایهٔ سرو تو بر قالبم ای عیسی دم

سنك

سنك سرولك یعنی قدك کولکه سی بنم بدنم اوزرنه ای عیسی نفس • عکس روحست که بر عظم
رمیم افتادست • جان عکسیدر که چورمش کمك اوزرنه دوشمشدر مراد بودر که
فاذا سویته و نفخت فیه من روحی حسبنجه حیات بن نفخهٔ رحمن در لاجرم جاندندن
رواندر • آنکه جز کعبه مقامش نبد از یاد لبت • اول کمسه که انك کعبه دن غیری مقامی
یوق ایدی سنك لبك اکمدن • بر در میکده دیدم که مقیم افتادست • میخانه قپوسی
اوزره کوردم که مقیم دوشمشدر مراد بودر که زاهد خشك اولانه سندن لذت آلوب
مقام کیفیت روحانیه ده مقیم اولمشلردر بیت لبك کیفیه تندن لذت المش صوفی
باس • بلوب اسرارنی کورانی مقیم میکده دوشمش • حافظ دل شده را با غمت
ای جان عزیز • کوکلی کتمش حافظه که سنك غمك ایله ای عزیز جان • اتحادیست
که در عهد قدیم افتادست • بربرلك واردر که عهد قدیمده دوشمشدر مراد عالم ارواحده
الست بربکم کوننده اولن انس در یا روح انسانی نفخهٔ رحمانی اولدوغی اتحاد در
وله ایضا حرف گل در بر و می بر کف و معشوق بکامست
گل بانده شراب ایاغوزرنده معشوق مراد ایله • سلطان جهانم بچنین روز غلامست
• سلطان جهان بونك کبی وقتده بکا قولدر مراد کلدن حال کشف حجاب و فتح
ابواب در و شرابدن مراد عشق الهی و شوق معنوی و کیفیت روحانیه در و معشوقدن
مراد محبوب حقیقی در پس شول کمسنه که جنبنده حجاب حقدن فتح و کشف اوله و عشق
الهی و کیفیت پادشاهی النده حاضر اوله و جناب کبریا اکا اجابت دعوات

مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفاعیل

وتحصیل مرادات فلله باشاه عالمه اکا محتاج اولوب اول اندن کمال استغنا ایله
مستغنی اولورنته کم شیخ کمال دیر بیت وست سلطانانه نمی بوسه کمال
نیست سلطانرا بدر رویش احتیاج • کو شمع میارید درین جمع که امشب •
دی شمع کتورمک بو جهه که بو کیجه • در مجلس ما ماه رخ دوست تمامست • بزم
مجلسمزده دوستکک آی یوزی تمامدر مراد بودر که شونلرکه نور تجلی ایله منور
اولالر سائر انواره حاجتلری اولمز بیت شب چراغی نیلرم نور جمال
یار ایله • شمعه حاجتمی اولور نور تجلی وار ایکن • در مذهب ما باده حلالست
ولکن • بزم مذهبمزده شراب حلالدر آغا • بی روی تو ای سرو گل اندام حرامست
• سنک یوزک سز ای سرو گل اندام حرامدر مراد بودر که شرابکه عشقدر بزم
مذهبمزده حلالدر عشق الهی اولورسه اما حق یوزلنسز یعنی مجازی وشهوانی اولورسه
حرامدر • در مجلس ما عطر میارید که جانرا | بزم مجلسمزه خوش قوقو کتورمکه جانه
• هر دم ز سر زلف تو خوش بوی مشامست • هر دم سنک زلفک اوجندن
خوش بوی دروماغی مراد جان مشامی زلف یاردن خوشبوی اولمغدن عالم
هویتدن اثر وعلاقه وجذبه وپیوند پیدا اولمغدر بیت هزاران وار اوله
خوشبو کلمز هیچ بکا بو • مشام جان بر اولمز جو بوی زلف دلبردن •
کوشم همه بر قول نی و نغمهٔ چنکست • قولاغم دوکلی نی قولی و چنک نغمه سی اوزره
در • چشمم همه بر لعل تو و کردش جامست • کوزم دوکلی سنک لبکه وقدح دونمه سی

اوزره در

60

٣٦ اوزره در مرادی دن مرشد کامل وچنکدن پیر مکمل در ولبدن مراد کلام حق
وجامدن مظهر عشق در ودونمه سندن مراد دوران ایدوب نوبت کند وبه
کملا کمن اسنک درلاجرم مرید صادق وطالب عاشق کلام کاملی وپند پیره کوش
وتوبه وکلام حکمت وپند وموعظت کوزلمکله اولور وغیری نسنه دن ذوق
المز • از چاشنی قند مکو هیچ وز شکر • قند وشکر لذتندن دیمه هیچ • زان لب که
مراد لب شیرین تو کامست • اول یوزدن که بکا سنک طاتلو لبکدن مراد وار در
یعنی مرادم حاصل اولور بامرادم اولدر مراد بودر که الذ الاشیا استماع کلام حق
ومناجات وجود مطلقدر پس غیری لذتلره میلم یوقدر • تا کنج غمت در دل ویرانه مقیمست
• تا سنک غمک کنجی ویرانه کوکلده مقیمدر • همواره مرا کنج خرابات مقامست •
همیشه بکا خرابات بوجاغی مقامدر مراد بودر که کنج ویرانه ده اولور چون کنج غم
الهی بو دل خرابی مقام ایدنمشدر بنم مقامم دخی کنج خرابات اولمشدر که خبرده وارد
اولمشدر • انا عند المنکسرة قلوبهم والمندرسة قبورهم • رباعی کنج ویرانه ده
اولورمش چونکه کنج • تو له ویران اول قلب مستجا • بن خراب ایتدم خراباتی مقام
تا اولم غایت خراب اندر خراب • از ننک چه کویی مرا نام زننکست • عاردن
نه دیرسن که بکا نام عاردن در یعنی عار اهلی اولدوغم اجلدن نام وشهرت بولدم
• وز نام چه پرسی که مرا ننک زنامست • نامدن نه سوررسن که بکا عار نامدن در
بودر که دنیای دونه بنده اولمق دناءت دربن انده عار ایدرم اول جهتدن
نام ونشان وشهرت واعتبار بولدم ونام ونشان بولمق وخلق ایچنده شهرت حاصل
قلمق وجود وانانیتدر لاجرم اندن عار ایدرن که درویشه لایق دکلدر

رباعی نه مردست آن بر مردان این راه • که مغلوب زن دنیای دون شد
• نخواهد مرد راه دین شهرت • ازان نام آوران اندر کمون شد • میخواره
و سرگشته و رندیم و نظرباز • شراب خوار و حیران و رند و نظرباز • وانکس که چو
ما نیست درین شهر کدامست • اول کمسه که بز جلبین دکلدر بو شهرده قنقی در یعنی کیمدر
مراد شراب خواردن عشق الهی ایله دایم مکیف اولیجی در و حیراندن مراد تدبیر معاشدن
غافل اولیجی در و رنددن مراد اعمالندن قطع نظر ایدیجی در و نظربازدن عیان
عبرت ایله نظر ایدیجی در و شهردن مراد سلوک شهری و اخلاص دیاری در
غافل اولدر شهر مرده دایما هوشیار اولا • بی زبان اولا ولیکن جمله چشم و گوش
اولا • با محتسبم عیب مگویید که او نیز • محتسبه عیبی دیمک که او دخی • پیوسته
چو ما در طلب شرب مدامست • منفصل بز جلبین شرب شراب طلبنده در • بیت
غم خواری جهان جهالتست فضل عقل • پس عاقل آن بود که بود مست و بی غم آن
• حافظ منشین بی می و معشوق زمانی • ای حافظ اوتوره شراب بز معشوقه بز
بر زمان • کایام گل و یاسمن و ماه صیامست • که گل و یاسمن ایامی و اوج آیی در
مراد میدن عشق الهی در و معشوقدن محبوب حقیقی در و ایام گلدن اوقات
مکاشفه در و ایام یاسمندن ازمان بیاض قلب و صفای خاطر در و ماه
صیام خود وقت عبادتدر لاجرم فرصتی فوت ایتمیوب بونکبی محلده طاعته اشتغال
کرکدر بیت ایام کسب واریکن صرف ایله کافر رحی • فرصت یعنی فوت ایتدن
فوت ایلیکن فرصتی و ایضا باغ مراچه حاجت سرو و صنوبرست • بنم با نمک
نه حاجتی وار در سرو و صنوبره • شمشاد خانه پرور من از که کمترست • بنم

اوده

اوده بسلنمش شمشادم کیمدن اکسکدر • باغدن مراد عالم مکاشفه در انده محسنات
باغ ظاهره احتیاجی یوقدر زیرا علو مرتبه و درجات فیض و ترقیات معنویه که قلب
خانه سنده مربی و حاصلدر اندن اکسک و کل بلکه ارتوقدر • ای نازنین پسر
تو چه مذهب گرفته • ای نازک و نازلو اوغلان سن مذهب دوتمشسن •
که تا خون ما حلال تر از شیر مادرست • که بزم قانمز سکا انا سودندن حلال
رکدر مراد پسردن انی رأیت ربی لیلة المعراج علی صورة شاب امرد حسنجه
حضرت الهی در بیت آن پسر بینه دو زشب همه شب تا بروز • پاک
زنده چون خود و سی اسکی یا بوج کیمه وار • نازنین اولدغی ذو العزة و الجمال و الکبریا
و الجلال اولدغی در و قاندن مراد نفسانیتی قتل درکه بو طیب در غزل
نفس اگر مرده شود زنده پاینده بود • یار اگر کشت مرا خواست حیات باقی • چون
نقش غم ز دور ببینی شراب خواه • چون غم صورتنی ایراقدن کورهسن شراب
ایسته • تشخیص کرده ایم مداوا مقررست • تشخیص مرض المشوز در علاج
مقرر در مراد بو در که غم محبتن ظاهر اوله عبادته و حب الهی یه سعی و توغل
قلکه حبب الی من دنیاکم ثلث الطیب و النساء و قرة عینی فی الصلوة
مقتضاسنجه هر بارکه غم کلدی صلوته مشغول اولدق کوزم نوری و کوکلم سروری
مقرر اولدی بیت هر نجن قلمز نمازی کوزلم مقرور اولور • خاطر غمگینه
شادی ایرر سرور اولور • از آستان پیر مغان سر چرا کشیم • بعض نسخده
سر کجا برم واقع اولمشدر • دولت درین سرست و کشایش درین درست
• دولت بو بشده در و فتح بو قپوده در مراد بو در که اهل الله قپوسندن

دور اولمق باعث دولت مؤبد و فتح باب تقرب حضرت عزتدر بیت از در
اهل صفا دور مشو ای دل من * هرکه دورست ازین در نجد انزدیکست ترجمه
اهل وفادن قپوسندن سن ایراغ اولمه صقین * کم ایراغ اولدی بو اردن اولور اول حقه
یقین * در راه ما شکسته دلی میخرند و بس * بزم بولمزده صنق کوکللونك
صاتون الورلر انجق * بازار خودفروشی ازان راه دیکرست * کندن صاتجلق بازاری
اول یر بولدن در مراد بودرکه ارباب طریقتك قناعی انکسار قلب و نیستی در و حضرت
حق ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم حسبنجه مشتری در بیت
بونلرن ایو تجارت اولورمی کورای فقیر * بویله صنقلی قلبی قناعوکی حق آلا * اما
خود فروشلق و هستی اول یر بولدن یعنی طلب دنیا بولندن در بیت رباعی
از کبر مدار هیچ در دل هوسی * از کبر بجایی نرسیدست کسی * جون زلف بتان
شکسته کی عادت کن * تا صید کنی هزار دل در نفسی * دی وعده داد وصلم و
در سر شراب داشت * دون بکا وعدهٔ وصل ویردی باشنده شراب وار ایدی
امروز تا چه کوید و ازش چه در سرست * بوکون تا نه دیه و انك نه در باشنده
مراد بودرکه محبوب مجازی حسن و لطف و شراب غرور و عنف و شراب جوانی و کامرانی
و شراب دولت و کامرانی مستلکندن خالی دکلدر پس دون وعدهٔ وصل ایدی
شراب حسن و لطف باشنده ایدی اما انك وعده نه اعتماد یوقدر بوکون نه دیه یعنی
شاید که انك خلافن سویلیه باشنده نه شراب وار اولا و نه فکر وار اولا نته کم بر عاشق
دیمش رباعی هرکه نشستی قدح نوش کنی * از رشك مرا خراب و مدهوش کنی
کفتی که جو می خورم ترا یاد کنم * ترسم که تو ی مست فراموش کنی * اما محبوب

حقیقی

حقیقی بر صاحب جمال و جمیل الفعال درکه ان الله لا یخلف المیعاد مقتضاسنجه خلف وعد
ایتمز بیت جون غیر خدا جب اولور صکره ندامت * غیری کوزلی سومه سن
اللهی سو درسلم * یك قصه بیش نیست غم عشق وین عجب * بر قصه دن ارتق دکلدر
عشق غمی بو عجب * کز هر کسی که می شنوم نا مکررست * که هر برکسه دن که اشتدم
تکرار دکلدر یعنی عشق بر قصه در اما هر کمسه دن که اشتدم اول اشتمش کبی حظ
ایدرم بکا تکرار کلمز مراد بودرکه هر باری که عشق الهی و خبر حب حقیقی و اخبار
حقیقت و احوال آخرت سویلنور اکرچه همان بر حکایه در اما هر واعظ و شیخدن
و مرشد و پیردن که استماع ایدرم همان شمدی اشتمش کبی ذوق و حظ
ایدرم که خبرده وارد اولمشدر لن یشبع المؤمن من خیر یسمعه حتی یکون
منتهاه الجنة * شیراز و آب رکنی و آن باد خوش نسیم * شیراز خواجه حافظك شهرنك
اسمیدر عرب قتنده انك اولندن اسمی اصطخر در شهر قدیمدر که سلیمان عم وحی اکا
وارمشدر آب رکنی و رکنا باد انده بر نهرك اسمیدر نسیم بو بزه رایحهٔ طیبه سی اولان
دیمکدر بو مصراعك مضمونی منتادر * عیبش مکن که خال رخ هفت کشورست *
ان عیبله که بودی اقلیمك یکانی یکی در بو مصراعك مضمونی خبرده مراد بوندن
حب الوطن من الایمان حسبنجه کندو وطننی مدح و اکا اظهار محبتدر و حضور
قلب اولماز عبادت اولی ایدوکنه تنبیه در بیت کوی یاره وارسم اولمز
مناجاتمده ذوق * کیم حضور قلب اولمسه تمام اولمز نماز * فرقست از آب
خضر که ظلمات جای اوست * فرق وارد راب خضردن یعنی آب حیاتدن که ظلمات
انك بریدر * با آب ما که منبعش الله اکبرست * بزم آبمز ایله که انك چقدغی یر الله اکبر

دیدکاری مکاندر • ما آب روی فقر و قناعت نمی بریم • بز فقر و قناعت یوزی
صوین التمزز یعنی ضایع ایتمزز • با پادشه بگوی که روزی مقدرست • پادشاهه
دی که رزق مقدردر عرض دولت ایتمیوب رزق استدم شاهدن •
نیچه بیللر کلدی زر فم حضرت اللهدن • حافظا چه طرفه شاخ نباتیست کلک تو
ای حافظ نه عجب نبات بوداغی در سنک قلمک • کش میوه دلپذیرتر از شهد و شکرست
که انک میوه سی زیاده مقبول قلب در بالدن و شکردن بر طرفه لوله
در قلمک ای سروری کم • آب چون ظلمتی ایچنده در روان وله ایضا
روضهٔ خلد برین خلوت درویشانست • روضه یعنی در خلد بوده جنتدر برین
یوقارغی دیمکدر • معنای مصراع بودر که یوقاروغی جنت باغچه سی درویشلرک
خلوتیدر نوله درسم خلوت درویشه جنت باغچه سی • انده غم
اولمز نعیم و رؤیت دیدار اولور • مایهٔ محتشمی خدمت درویشانست
محتشمی اسم مفعول صیغه سی اوزره در یاء مصدریه ایله حشمتلنمک و اولولق دیمکدر
یعنی اهل هیبت اولمغک مایه سی درویشلر خدمتی درکه من خدم خدم
دنیا اولولرینه ابدن خدمتی اولر • فقرا اهلنه کم ایله سه خدمت عزیز اولور
• گنج عزلت که طلسمات عجایب دارد • گنج کاف عجمی ایله خزینه و دفینه
معناسنه در یعنی دفینهٔ عزلت که عجب طلسملری وار درکه اکا وصول جانفادر
• فتح آن در نظر رحمت درویشانست • اول طلسملرک فتحی درویشلر
رحمتی نظرنده در رباعی جهانک هر قناعی هر هواسی • طلسم در گنج عزلت بابنی
• طلسم بوزه مز بوبخه طلسمی • مکر اول جهانک فانی در • انکیه همت بهند باکی

نکبر

نکبر خورشید • اولکه انک اوکنده قور نکبر تاجنی کنش • کبریاییست که در حشمت
درویشانست • بر عظمتدر که درویشلرک هیبتنده در درویش
که او معرفت و قربت حق یافت • او سلطنتی یافت که شد مسند او عرش •
قصر فردوس که رضوانش بدربانی رفت • جنت کوشکی که رضوان انک
قپوجیلغنه کتدی • منظری از چمن نزهت درویشانست • درویشلرک شنلکی
چمندن بر نظرگاهدر ایلمز قصره نظر اولان مقبا شاهله • جنته
قنده بقر اولان قرین اللهله • آنچه زر میشود از پرتو آن قلب سیاه • اول نسنه که
التون اولور انک ضیاسندن قره قلب • کیمیاییست که در صحبت درویشانست
• بر کیمیادر که درویشلر صحبتنده در قلب عاصی ابدی قالمی کیمیای عشق
دوست • بوته خلوتده انی خالص التون ایلدی • از کران تا بکران لشکر
ظلمت ولی • کران و کرانه فتح کاف عربی ایله فراک معناسنه در یعنی عالم براوجدن
براوجه وارنجه ظلم لشکریدر اما • از ازل تا ابد فرصت درویشانست •
یعنی آولدن اخره دکن درویشلرک فرصتیدر درویشلر رانیت تعلق بجانب
ملک • اوراچه غم دوزد و حرامی و ظالمان • دولتی را که نباشد غم از آسیب زوال
• بر دولته که غم اولمیه زوال فتنه سندن • بی تکلف بشنو دولت درویشانست
• بی تکلف اشت درویشلر دولتیدر ملکو جاهی از سلطنت بیش
بنشست • که ایمن تر از ملک درویشی نیست • خسروان قبلهٔ حاجات جهانند ولی
• پادشاهلر جهان حاجتلری قبله سی درلر ولی • سببش بندگی حضرت درویشانست
• انک سببی درویشلر حضرتنه قوللغی در حق تعالی شاه عالم اولنه

وبردوکی بخت حفظ درویشان ایچون درخدمت ایشان ایچون ای توانگر مفروش
این همه نخوت که ترا • ای غنی صاحب بو قدر تکبری که ایسنک • سر و زر در کنف
همت درویشانست • یعنی والتونکر درویشلر همتی صفتنه غنده در •
خور منکر زانکه درویشان دین • سد یاجوج اندوا و نادزمین • کنج قارون
که فرو می رود از قهر هنوز • قارون خزینه سی که طلر قهردن هنوز • خوانده
باشی که هم از غیرت درویشانست اوقومش سن اولا که هم درویشلر
غیرتندندر رباعی سرمایهٔ ملک جاودان درویشست • سر همه پیدا و نهان
درویشست • افلاس و گدایی نبود درویشی • برداشتن دل ز جهان درویشست
• روی مقصود که شاهان بدعا میطلبند بعض نسخه ده بویله واقع اولمش چهره
بخت که دل می برد از شاه و گدا • مظهرش آینهٔ طلعت درویشانست •
انک ظهوری یری درویشلر یوزی آینه سی در مراد بودر که مطلوب اولان دولت
دولت باقیه در و اول درویشلر یوزنده ظاهر اولور رباعی دولت اولدر که
اولمیه زائل اولا باقی سنکله عقباده • یوقسه نه دولت اولسون اول دولت •
کاوکسن مفلس اندن اخراده • من غلام نظر آصف عهدم کورا • بن آصف عهد یعنی
زمان وزیری نظرینک قولیین که اکا • صورت خواجگی و سیرت درویشانست
• خواجه لقی صورتی و درویشلر طریقی واردر بیت از درون شو آشنا و از برون
بیگانه وش • اینچنین زیبا روش کم می بود اندر جهان • حافظ اراب حیات
ابدی میطلبی • ای حافظ اگر آب حیات ابدی استرسنک • منبعش خاک در خلوت
درویشانست • انک چشمه سی درویشلر خلوتی قپوسنک طپراغی در بعض نسخه

مخلص

مخلص واقع اولان بیت بویله واقع اولمش • حافظ اینجا بادب باش که سلطانی و
ملک بعض نسخه ده سلطان و ملکدر • همه از بندگی حضرت درویشانست
• دوکلی درویشلر حضرتنک قوللغندن درعجب سر الهی در که ترک دنیا ایدنلرک
خدمتن ایدنلره حق تعالی استدکلرین ویرر و انلرک دعاسی بونلرک حقنده مستجاب
اولور و اگر کندولرک دعاسی کندولر حقنده مستجاب اولمز بلکه بلا مسلط اولور
انوکیچون شیخ کمال خجندی دیر بیت گر دلت بشکست دلبر ساقی افزون کن
کمال • گر بشکست جام مجنون قصد لیلی دیگرست وله ایضاً دردیر
مغان آمد یارم قدحی در دست • آتش پرست کلیساسنه کلدی یارم بر قدح النده
اولدوغی حالده • مست از می و میخواران از نرکس مستش مست • یار شرابدن
مست میخوار انک نرکس مستندن مست مراد دیر مغاندن شیخ و مرشد حکمنده
اولان خانقاه و موضع عبادتدر و کلام روح انسانی کلامیدر و انک یاری
عقلدر که عالم الهیدن بیله کلمشدر روح موضع عبادتده کلدکن عقل فکر معاشده
و ملاحظهٔ کسب دنیاده ایدی اتفاقا عشق الهی اکا تأثیر ایدیجک اولدخی
شراب عشق الهی نوش ایدوب کندو باسر خوش ایدوب بقیهٔ بادهٔ عشق
نوش اتمک صددنده ایکن فکر ماسوی ترک ایدوب روحه موافقت ایلیوب
متکیف و بقیه نوش اتمک اوزره ایکن کلوب میخوارکه قوای روح و حواس
بدنیه در انک ذات مستندن مست اولدی جملهسی بر حال اوزره اولدیلر
در رباعی منزل آلمز یول اری چون رهبر و همراه استر • سالک ایرمی مراده
عقل اکا یار اولمه • روح سلطاندر وزیری عقل و عسکردر حواس •

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

مشهور اولمز عدو بو جمله هوا اولمه • در نعل سمند او شکل مه نو پیدا • انک آتی
نعلنده یکی ای شکلی ظاهردر • وز قد بلند او بالای صنوبر پست • انک بلند قدنده
صنوبر قامتی الچق در مراد بوندن عقلک علو مرتبه سن بیاندر که بعض مراتبنده فلکده ملک
کبی درو نفس قدسیه نسبتنه واریجق پرده بلند طبع و قوی فهم اولنلر اندن الچق در
زیرا نفس قدسیه مرتبه سنه واریجق نظریات اکا بدیهی اولوب اکتساب دن مستغنی
اولوب فیضان الهی یه تمام محل اولور • آخر بچه کویم هست از خود خبرم چون نیست
آخرینه وارد یه یین کندیمدن خبرم چون یوقدر مراد بوندن روحه عقل موافقت ایدجک
روح بحر توحیده مستغرق اولوب کندو نفسندن دخی غافل اولدغن بیاندر رباعی
جز یاد توام از دل ناشاد برفت • در سینه هوای کل و شمشاد برفت • مستغرق
ذکر تو چنانم که ز ذکر • در ذکر تو ذکر توام از یاد برفت • از بهر چه کویم نیست
با او نظرم چون هست • ندن اوتری یوق دیم اکا نظرم چون وارد ر بیت
آنکه از حق نیست غافل یکنفس • کی تواند گفت اینجا نیست کس • شمع دل
دمسازان بنشست چو او برخاست • همراز لرک کوکلی چراغی او توردی یعنی سوندی
چون اول قالقدی یعنی کندی مراد بودر که نور قلب حضرت حقک موافقتی و توفیقیله
در چون اندن موافقت و مرافقت اولمیه نور قلب منطفی اولور رباعی
اگر توفیقک اولورسه رفیقم • چراغ قلب اولور کوکلم پر نور • اگر دور ایده سن
نور هدای • نعوذ بالله اولور چشم و دل کور • وافغان ز دل یاران برخاست
چو او بنشست • دخی افغان یاران کوکلندن قالقدی چون اول اوتوردی
مراد بودر که چون حضرت حق موافقت و مرافقت ایده عشق و محبت و شوق و حالت

زیاده

زیاده اولور بیت گر شوی دور از برم هجر و ملالم میکشد • گر شوی نزدیک من
شوق وصالم میکشد • گر غالیه خوشبو شد در گیسوی او پیچید • اگر غالیه خوش
قوقولو اولدی انک زلفنه دولاشدی مراد بودر که هر نسنه ده که طیب و لطف
وارد ر حضرت حقک طریقه مائل اولور که الجنس الی الجنس یمیل بیت سر مطلب
بقدرتست چه حاجت بدلیل • همه دانند که الجنس الی الجنس یمیل • ور وسمه کمان
کش شد در ابروی او پیوست • اگر راستلق یای چکیجی اولدی ایسه انک قاشنه
اولاشدی مراد بودر که هر رنک و تعلق که وارد ر حضرت حقک اصلاننه راجع
در رباعی گر بدرقهٔ لطف تو ننماید راه • از راه تو هیچ کس نگردد آگاه •
وانکه که بده رسید یافت توفیق • توفیق رفیق ار نشود وا ویلاه • بازآی
که باز آید عمر شده حافظ • کرو کلک کرو کله حافظک کیتمش عمری مراد رعایت
غالب اولماسی در چون اول غالب اولا جمیع عمر عبادته صرف اولمش مثابه سنده
اولور پس عمر ضایع اولمش اولمز بیت در تو شیطانی و رحمانی در
از شمار هر که باشی آن بدی روز شمار • هرچند که نیاید باز تیری که برفت از شست
هرنه دکلو که کلمز کرو براق که کندی شست دن بونده تنبیه وارد ر که کیدن
عمر کرو کلمک محال در پس تضییع عمر قلیوب قضاء ما فات ایچون توفیق اخلاص
و فضل خاص طلب قلمق کرک والا صوک پشیمانلق فائده ایتمز نته کم عالم روحده
بر قلبی زنده یه بر میت دیمش غزل ای دریغا فوت شد عمر عزیز • غصه
ماند و قصه نتوان گفت نیز • ای دریغا ندانستیم ما • کار کردن می توانستیم ما
لاجرم امروز حیران مانده ایم • در پشیمانی بزندان مانده ایم • عمر خود

می بكذرد همانند میغ • دست بادارى چه بابى هى دریغ والایضا
خواب آن نرگس فتان تو بی چیزى نیست • خطاب محبوب مجازیه یعنى سنك اول
نرگس فتانك اویقوسی قولاینه دكلدر احتمالدر كه مكر الهى اولوب بنى غفلت
ویروب صید ایتمك ایچون اوله • تاب آن زلف پریشان تو بی چیزى نیست • یعنى
سنك اول زلف پریشانك بوكلمكى قولاینه دكلدر احتمالدر كه بنى اول كمند ایله
قید ایتمك ایچون اوله س خال جانانه زلفى دام ایتمشدرر • بنجه قلبى اكا رام
ایتمشدرر • بند ایدوب بونلارى انده بند ایله انى • وصلى خام ایتمشدرر
• از لبت شیر روان بود كه من میگفتم • لبكدن سود اقرایدى یعنى تازه
ایدك كه بن دیدم • این شكر گرد نمكدان تو بی چیزى نیست • بو شكر
سنك طوزلغك یاننده قولاینه دكلدر نمكدان اغزى شكر طوطاغى در مراد
بودر كه ملاحت ایله لذت نفسانیه ره زن سالك ایدوكن ایركنده بیلوب
اندن اجتناب قلدم س دهان یار بود چون دهانهٔ شر وشور •
به انكه مرد طریقت ازان باشد دور • چشمهٔ آب حیاتست دهانك اما
لبك مطلوب دراقا • بر لبت چاه زنخدان تو بی چیزى نیست • لیك اوزره دیمكك
معناسى لبكدن فضله وانك اوزره سر بر چاه زنخدانك قولاینه دكلدر اقاطع
ایدوب بو كادوشمك خطرى وار در العیاذ بالله رباعی چاه ذقن یار دردر چاه
جهنم • اوغرامق دایرهٔ سینه صفى آدم • جان درانى تو بادكه یقین
میدانم • سكا جان اوزنلغى اولسنه كه یقین بیلورم • دركمان ناوك مژگان
تو بی چیزى نیشت • قاشكیه یانده كرپك اوقى قولاینه دكلدر یعنى بنى هلاك

ایتمك ایچوندر سكا بعد از اوزنلغى اولسنه مراد بودر كه كمان ابروك قربان اولیین
دیه تیر مژه مهلاك ایلرسنى • مبتلاى بغم ومحنت واندوه وفراق • یعنى بو فنده
انلرا ه مبتلا كس • اى دل این ناله وافغان تو بی چیزى نیست • زیرا دردى اولانك
ناله وافغان ایدرای كوكل س ناله وفریاد دربوخته جان اكلنجه سى •
كیم اولودیمارك آه ایله فغان اكلنجه سى • دوش باد از سر زلفش بگلستان
بگذشت • دون كیجه یل انك زلفى اوجندن كلشنه اوغردى • اى گل این چاك
گریبان تو بی چیزى نیست • یعنى اى گل یوقاك یرتمق سنك اول لطف قوقوسى
شوقندندر س بو بیت شنید گل مگر از باد صبحدم • همچون سرورى جامه خود
چاك میكند • درد عشق ارچه دلا از خلق نهان میدارد • درد عشق اگرچه كوكل
خلقدن گزلر • حافظ این سینهٔ نالان تو بی چیزى نیست • اى حافظ سنك
جوابكلیچی سینك قولاینه دكلدر مراد بودر كه عشق كه صدق ایله اوله آخرین دن
ظاهر اولور پس معتبر بودر اول كلدر كه دعوى بلا دلیل اوله س
دعوى عشق كردن آسانست • لیك اورا دلیل وبرهانست • وبونده تنبیه
واردر كه اخلاص اولدر كه عبادتى كتم ایده لر آثارندن ظهور ایده رباعی
حیفا كه اسیر ننگ وناميم • شد عمر تمام وناتماميم • در ما على نبث مى نماییم •
گویا كه مخلصیم وهمایم والایضا برو بكار خود اى واعظ این چه
فریادست • كه وعظكده رفع صوت ایدرسن كیت • مرا فتاد دل از ره ترا
چه افتادست • بنم كوكلم یولدن دوشدى سكانه دوشدى مراد بودر كه
وعظ نصیحت ایدنلرك ودعوى كشف كرامت قلنلرك اكثرى اهل قال لدر
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

صاحب حال کلدر انلرک قولنه ارباب حال چندان اعتبار قیلمزلر انوکچون بویله دیرلر
بیت یا واعظ الناس قد اصبحت متهما • اذ عبت منهم امورا وانت تاتیها •
میان او که خدا آفریده است از هیچ • انی بیلمک که حق تعالی هیچدن خلق ایلمش
دقیقه ایست که هیچ آفرین نگشادست • بر دقیقه در که هیچ بر مخلوق آنی اچمشدر
مراد میاندن تقدیر ازلی در که حق تعالی ایله هر شخصک اوزرینه یازلمشدر آنی حضرت خدا
کتم عدمدن اختیار ایدوب قضا ایتمشدر وآنی کمسه بلمز رباعی در کوی قضا
نه ره که ز می دانم • نه سر قضا و نه قدر میدانم • میدانم این که از قدر نتوان جست
• از سر قضا همین قدر میدانم • گدای کوی تو از هشت خلد مستغنیست •
سنک محله‌ک دلنجیسی سکز جنتدن مستغنی در • اسیر بند تو از دو جهان آزادست •
سنک بندک اسیری ایکی جهاندن آزاد در مراد بو در که قرب حضرت حق حاصل اولمق
طالب مشاهده اولنلر جنته محتاج دکلدر قید الهی یه مقید اولوب حاصلدن مصون
اولنلر جهاندن آزاد در رباعی نعمت فردوس زاهد را و مارا روی دوست • قیمت
هر کسی بقدر همت والای اوست • دست و پای من ببست از معصیت ملکت نداد
• شرمی بداشتم دیدم که جرمم اندوست • اگرچه مستی عشقم خراب کرد ولی •
اگرچه عشق مستلکی خراب ایلدی بنی اما • اساس هستی من زان خراب آبادست •
بنم وارلغم بنیادی اول خرابدن آباد در مراد بو در که مست عشق حق اولوب عمارت
دنیایه مشغول اولیوب عقل معاشی معطل اولان دنیاسی جهتندن خراب اولور
لکن حقیقتده ابدیته سنک بنیادی و بنای آخرتی بو ویرانه لکدن معمور در بیت
ای دل اگر بدیده تحقیق بنگری • درویشی اختیار کنی بر توانگری • ولا منال بیداد

وجور

وجور یار که یار • ای کوکل ایکله ظلم و جور یاردن که یار • ترا نصیب همین
کرده است واین دادست • سکا نصیب بونی ایله مقدر و بونی ویرمشدر
مراد بو در که ظاهرا فقر و ذلت و بلا و محنت که کوریلور اگرچه ظلم صورتنده
کوریلور عطای الهی و عطیه ابدیه در که جناب عزت جبری بودر رباعی
ما بلا را بکسی عطا نکنیم • تا که نامش ز اولیا نکنیم • این بلا گوهر خزینه ماست •
ما بهر کس کهر عطا نکنیم • بکام تا نرساند مرا لبش چون نای • مراد ایرشدیرمیه
بنی انک لبی نای لبی • نصیحت همه عالم بگوش من بادست • جمله عالمک نصیحتی بنم
قولاغمده یلدر مراد بو در که اگر وعظ و نصیحت اول جناب کبریادن لذته باعث
اولورسه فبها ونعمت والا بی فائده کلام اولور رباعی عاقل اولدر جمله
پندی دیکلیه • اول کلامه عالم و عامل اولا • یوخسه پند و ناصح ایله قصه خون •
بر اولور سامع اگر عاقل اولا • برو فسانه مخوان و فسون مدم حافظ •
یوری افسانه یعنی قصه اوقمه و افسون اوفورمه ای حافظ • کزین فسانه و افسون
مرا بسی یادست • که بو افسانه و افسوندن بنم چوق خاطرمده در مراد بو در که
الکلام قول بلا عمل ایسه جناب قدسده مقبول اولمز زیرا بو بخیلین گفتاری کردار
اولمدقجه بی شمار در النصیحة سهل والمشکل قبولها رباعی نصیحت ایلکدر
خلقه آسان • ولیکن واعظه دوتماسی مشکل • قولاید آمر ایدرسه خواجه وش اول •
ولی دوتماسی کوچ چون عبد مقبل • وله ایضا لعل سیراب بخون تشنه
لب یار منست • صوبه قانمش قانه صوسز لعل بنم یارمک لبی در مراد بوندن
اشارتدر اول خبره که اخبارده وارد اولمشدر الا طال شوق الابرار

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

الحق وانا اشد اليهم شوقا **غزل** بکشتن من اکر لب کشاید ٭ وکوید بعذر زانکه جانش
ستان بنزد من آرد ٭ جز این ندانم ازین حکمت الهی را ٭ که عیش صحبت او باید این غریب
دیار ٭ اکر فضیلت بسیار بودی عمر دراز ٭ ندادی مهلت ابلیس تا بروز شمار ٭ وز
بی دیدن او دادن جان کار منست ٭ آنی کوردکدن صکره جان ویرمک بنم ایشمدر
مراد بوندن اشارتدر اول حدیث شریفه مضمونه که من احب لقاء الله احب الله
لقاءه که بو حال حالت نزعده اولور شول کیمسه اول حینده مشاهدهٔ دیدار ایدر
بی تردد وجان نثار ایدر **بیت** پرده از پیش برانداز که مشتاقانرا ٭ لذت دیدنت
از تلخی جان کندن غم ندهد ٭ ما شرم ازان چشم سیه با دشنهٔ مژکان دراز ٭ اول کسنک
او تیمه سی جرده کوزدن اولشود حق اوزون کربکدن ٭ هرکه دل بردن او دیدو
درانکار منست ٭ هرکیمکه المک کوکل المسن کوردی وبنم انکارمده در مراد
بودرکه شول کسه که جمال باکمال حضرت خدایی عین قلب ایله مشاهده ایده اکا کوکل
ویرر زیرا جمالک خاصه سی قلب سلیمی جذب اتمکدر **رباعی** اثر که چنین جمال باشد ٭
کر دل ببرد حلال باشد ٭ وانکس که چنین که جمال او ٭ دل می ندهد وبال باشد ٭
ساروان رخت بدروازه مبر کان سر کوی ٭ ای دوه جی اسباب وقماشی شهر قپوسنه
الته که اول محله باشی ٭ شاهراهیست که منزلکه دلدار منست ٭ براولو یولدر که
بنم دلدارمک منزلی باشیدر لاجرم متاع واسباب ایله انی تنک اتمک اولمز مراد
ساربانیدن نفسدرکه حاکم تن در ورختدن مراد متاع دنیادر ودروازه
دن مراد طریق قیددر اکا ترک دنیا ایله سلوک کرکدر ٭ بنده طالع خویشم
که درین قحط وفا ٭ کند وطالعک قوللیین که بو وفاقز لقده ٭ عشق آن لولی

سرمست

47

سرمست وفادار منست ٭ اول لولی سرمست عشقی بنم وفادار مدر مراد بوندن
جذب حقی محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر اذا اراد الله بعبد خیرا زهده فی
الدنیا ورغبه فی الاخره وبصره بعیوب نفسه **بیت** طالعم غایت ایودر
تجرد دنیالق ٭ لیک چون علم وعمل قصد ایلیسم اولور سعید ٭ طبله عطر کل ودرج
عبیر افشانش ٭ کل عطرنک طبله سی وانک عبیر افشان حقه سی ٭ فیض یک جشمه
زبوی خوش عطار منست ٭ بنم عطارمک خوش قوقوسندن بر شمه فیضدر مراد
بوندن جمله اقوال صادقه نک وجمیع افعال طیبه نک وحتی افعال حسنه نک واخلاق
حمیده نک منشا ومناسی حضرت حقک فیضی وفضلیدر دیمکدر **بیت** انکه بعنایت
آشنا شد ٭ از فیض تو عزمن تست آشنا شد ٭ وانکه دره حرص وازبیهوده ٭ مقهور تن دل
من تست آشنا شد ٭ باغبان همچو نسیم زدر باغ مران ٭ ای باغبان یل کبی بنی باغ
قپوسندن سورمه ٭ کاب کلزار تو از اشک چو کلنار منست ٭ که سنک کلزارک
صوبی بنم کلنار کبی اشکمدن در مراد باغباندن رضوان یا حضرت رحمن دروکلزار
دن مراد جنتدر لاجرم خشیت حق ایکون اغلمق اکا زینت وباعث رحمتدر رسول
الله علیه السلام بیورمشدر ٭ لا یلج احد النار بکی من خشیه الله حتی یعود اللبن
فی الضرع وحق تعالی جل شانه بیورمشدر تلک الجنه اورثتموها بما کنتم تعملون
٭ شربت قند کلاب از لب یارم فرمود ٭ قند وکلاب شربتنی یارمک لبندن
بیوردی ٭ نرکس او که طبیب دل بیمار منست ٭ انک کوزی که بنم خسته کوکلمک
طبیبیدر مراد نرکسدن صفت بصر وهدایتدر لاجرم اندن حاصل اولان اهتدا
وطاعت باعث ذوق ولذتدر **بیت** خدا کم امر ایدر عبده عبادت ٭ دیلرکم بوله

بوله‌لر ذوق جنانی ۰ اگر کند ایچون اولمیدی طاعت ۰ بنهشند. واضح امر ایدردی آنی

۰ آنکه در طرز غزل نکته بحافظ آموخت ۰ اولکه که غزل طرز نده حافظه نکته

اوگرتدی ۰ یار شیرین سخن و نادره گفتار منست ۰ بنم ظطلو سوزلو غریب سوزلو

یار مدر مراد حضرت حقك صفت علم و کلام ایله تجلی ایتدوکیدر بیت علم و کلام

مظهری اولدم عجبیدر ۰ بر ایله یسم صحابن دوری کمال ایله والضحی روزگار است

که سودای تبان دین منست ۰ مراد بتلردن معبود حقیقی و آنك اسما و صفاتی در

و دین اعتقادمقتضاسنه در لاجرم بر روزگار در یعنی سلوکدن یعنی سلوکدن مقام

تجلیه وارد قدن صکره بونلرك سودالرنه و مقتضیلرنه مطیع اولمشمدر که گاه

تجلی ذاته مظهر اولورم گاه اسما و صفاتدن برنه مظهر اولورم پس کا ظهوراتو

منفعت گوروروم ۰ غم این کار نشاط دل غمگین منست ۰ بو ایشك غمی بنم غصه لو

کوکلومك سروری در یعنی بو انقلاباته تحمل صبردن اگرچه غم حاصل اولور اما چون

مقتضیات ذات و اسما و صفاتدر بونلره مظهر اولمق محض سعادتدر پس بو حال قلب

خزینه‌مك فرحی در بیت دلم در عشق بابروست امروز ۰ رجانان در سرم سوداست

امروز ۰ دیدن لعل ترا دیده جان بین باید ۰ سنك لعلك گورمکه جان گوزی گرکجی

گوزرك ۰ این کجا مرتبه چشم جهان بین منست ۰ بو قندن بنم جهان گورجی

گوزمك مرتبه سیدر مراد لعلدن اسرار لطیفه الهیه در آنی ظاهر بین اولان گوز

گورهمز یا لعلدن مراد کثرت موجوداتدن و تعدد صفاتدن تجاوز ایدوب

وحدت ذاته و محض تجلیاته مرآت اولمقدر رباعی بیرون ز حدود کاینات است

دلم ۰ برتر ز احاطه جهات است دلم ۰ فارغ ز تقابل صفات است دلم ۰ مرآت تجلیات

ذات است دلم ۰ یار من باش که زیب فلك و زینت دهر ۰ بکا مقارن اولکه

فلکك زینتی و دهرك زینتی ۰ از مه روی تو و اشك چو پروین منست ۰

سنك یوزك آیندن و بنم اولکلی اشکلمندر مراد بودرکه عالمك خلقتنه باعث

عشق و محبت اولمشلردر و هر خصوصك شرف و زینتی عاشق و معشوق ایله در

که هر طالب عاشق و هر مطلوب معشوقدر پس حسن نظام و کمال انتظام بو ایکیسنك وجودی

لاجرم عاشق و معشوق اولمه نسنده جهت جامعه واردر بو ایکیسنك اقترانی بنابرین

بیت اجتماع یار با یاران خوشست ۰ یا یعنی گبر صورت سرگشت ۰ تا مرا

عشق تو تعلیم سخن دانی داد ۰ تا بکا سنك عشقك سوزبلك تعلیمن ویردی ۰

خلق را ورد زبان مدحت و تحسین منست ۰ خلقك وردی بنم مدح تحسینمدر

مراد کمال ایله اتصافم اثر فیض و فضل الهی در و فی الحقیقه ممدوح و محبوب

اولدر بیت فعل معزی بمحبوب بدین له ۰ جمیعهم لك قد دانوا و ما فطنوا

بیت دولت فقر خدایا بمن ارزان دار ۰ فقر دولتی یارب بکا ارزانی دوت

۰ کاین کرامت سبب حشمت و تمکین منست ۰ که بو کرامت بنم هیبتمك و قدرتمك

سببی در مراد بودرکه عزة الدنیا بالمال و عزة الآخرة بالاعمال حسنه دخی الفقراء

الصبر جلساء الله تعالی یوم القیمة مقتضاسنجه فقر سبب عزت آخرتدر بیت

با فقر بسازم که مرا فقر خوشست ۰ گر هیچ ندارم چو تو دارم همه هست بیت

یارب ز دو کون بی نیازم گردان ۰ وز افسر فقر سرفرازم گردان بیت

قدر فقری بلمدوکی بو فقرك بولدی صفت ۰ آنی ابراهیم ادهم آلدی ویروب

سلطنت ۰ واعظ شحنه شناس این عظمت گو مفروش ۰ شحنه شناس

وصف ترکیبی در صفت واعظ در شحنهٔ بیلمی واعظ دی بوغطتی صمانه سن
زانکه منم کلبه سلطان دل مسکین منست • زیرا سلطان منم کلاهی بنم
مسکین کوکلمدر مراد بودر که مراتب معارف الهیه یه دن و درجات مقامات
حقیقیه دن ادنی مرتبه قادر اولان تکبر اتمک لایق دکلدر که لا یسعنی
ارضی و لا سمائی و لکن یسعنی قلب عبدی المؤمن التقی النقی الوداع حسبنجه
بنم قلب مسکینم مقر الهی در بیت کدایان را ازین معاخر منست • که
سلطان جهانی با ماست امروز • یا رب آن کعبهٔ مقصود تماشاکه کیست •
یا رب اول مقصود کعبه سی کیمک تماشاکاهیدر • که مغیلان طریقش کل و نسرین منست
که انک طریقی مغیلانی بنم کل و نسرینمدر مراد کعبهٔ مقصوددن جناب قدس در
و انک تماشاهیدر سن استین طریقنک محنتن اختیار اتمک کرک بلکه آنی عین راحت
بلمک کرک بیت کوی یاره طعن دشمندن قچن وار رقچن • کعبه وار فرشوکم خار
مغیلاندن قچر • شوقدم دیمن کشی کعبه صنعاسن • جکر خار مغیلانک جفاسن •
ازکه دریاکری آموخت خیال تومکر • کیمدن دکز ایلمک اوکرندی خیالک مکر •
ره نمایش شده این اشک جو خونین منست • انک قولاغوزی اولمش بنم بو قانلو
اشکلمدر مراد بودر که خیالنده کشی نیجه فکر عمیق و عریض ایدرکو بیا دریا
ایجاد ایلر و ایجاد بحر عمل مشکلدر بونک کبی کار دوشوار اوستادسز اولمز
و بو عمله اوستاد کرکم بایدر بلکه بنم اشکمه منحصردر مکر بو عمله اکا بو راه نما و اوستاد
اولمشدر بو کلامده کندونک کثرت بکاسنه و اشک چشمی خونین اولدوغنه
تصریح واردر و بو کنایه ایدر که آنک کثرت عصیانی اچون و عاقبت کاری
نامعلوم

نامعلوم اولدیغچون جوف اغلمق لا یعذر بیت • برکناه ایچون چون آدم نیجه یللر
اغلادی • چون کناه ایچون نیجه بل اغلمقدر حق سکا • آخری محمود ایکن اندی مختار چون
قیام • سندخی برلحظه دور رب آغلکچور ه بق سکا • حافظا ز حشمت پرویز
دکر قصه مخوان • ای حافظ پرویزک حشمتندن دخی قصه اوقومه • که لبش جرعه کش
خسرو شیرین منست • که انک لبی بنم جرعه ایچیجی خسرو شیرینمدر مراد لبدن کلام الهی
و الهام ربانیدر و جرعه دن مراد اسرار و احوال طریقت و بعضیده ذوق و کیفیت در
بو عظمت قنده اولور که سلطان السلاطین کلام روحانیله اسرار لطیفه اشراب
ایده • بونک ایچون بر شیخ شبلی دیمش • لو علم الملوک ما نحن فیه لجالدونا بالسیوف
و ایضا • منم که گوشهٔ میخانه خانقاه منست • یعنی بن اول کمسنه یم که میخانه [illegible]
کوشه سی بنم خانقاهمدر مراد بودر که نقشبندیه طریقی اوزره خلوت در انجمن
کلامی حسبنجه هر بیر بنم خانقاهمدر کوشه میخانه دخی اولورسه یاخود بو کلام
قلب قبیلندندر یعنی خانقاه بکا کوشه میخانه در که انده شراب عشق الهی نوش
ایدوب تکلیف اولورم • دعاء پیر مغان ورد صبحکاه منست • پیر مغان
دعاسی بنم صباح وقتی وردمدر که من لا ورد له لا وارد له حسبنجه هر صباح ورده
مشغول اولورن • کرم ترانهٔ چنک صبوح نیست چه باک • اکر بکا صبوح چنکی ترانه
سی یوق ایسه نه غم • نوای من بسحرکاه عذر خواه منست • بنم صدام سحر وقتنده
بنم عذر خواهمدر • ترانه دن مراد آیین محبت و اظهار نیاز حضرتدر پس مراد اولدر که
سحرده سوز و شوق و فغان ایده ... اکر بر ایندوکی اداب عبادتی رعایت ایده مز
سم بنم صدا و آهم تقصیرم ایچون عذر خواهدر بیت در همه کار جهت تقصیرم

ای کرباکه بی قصور نوبی • عجز من هست عذر تقصیرم • عفو کن بی سبب غفور تویی •
زپادشاهم کدا فارغم بحمد الله • پادشاهدن و کدادن فارغم الحمد لله • کدای خاک
در دوست پادشاه منست • دوست قپوسی طپراغی کداسی بنم پادشاهمدر مراد
بودرکه پادشاهدن مال و منصب استمزین واکا عرض حاجات اتمزین لاجرم
اندن فارغم وکدا کبی اظهار فقر اتمزین وانک سلکنه کیرمزین پس اندن دخی
فارغم اکا نتولکه حضرت حق بابنده کدا اوله که رجایی اندن ایده بنم پادشاهم
اولدرکه اندن فیض و همت رجا ایدرن بیت بر دو عالم بپادشاهی میکنم
کرچه از ایزد کدایی میکنم • لا تنظر الی فقیر مفلس • چون بکلبخت رهنمایی میکنم
• غرض ز مسجد و میخانه ام وصال شماست • یعنی عبادتخانه اهل ظاهردن
و معبد اهل سلوکدن بنم غرضم وصول الی الله در • جز این خیال ندارم خدا کواه
منست • یعنی بوندن غیری خیالم یوقدر خدا کواهدر بیت که معتکف
دیرم و که ساکن مسجد • یعنی که ترا می طلبم خانه بخانه • مرا کدای تو بودن
ز سلطنت بهتر • بکا سنک کداک اولمق سلطنتدن یکرکدر • که ذل و جور
و جفای تو عز و جاه منست • که سنک اذلالک و جور و جفاک بنم عزتم و منصبمدر
بیت بنده خوار توام لیک خداوند جهان • نه چنان شاه که او بسته در بندم نهان
• ازان زمان که برین آستان نهادم روی • اول زمان که بو آستانه اوزره
قودم یوز • فراز مسند خورشید تکیه کاه منست • کنش مسندینک یوقاروسی
بنم سوکنجک یرم در مراد بودرکه شول کمسه که آستانه حضرت حقده بحسب الظاهر ذلیل
اولور عند الله تعالی عزیز و جلیل اولور که ان اکرمکم عند الله اتقیکم • مکر بتیغ اجل

جنبم

٥٠ خیمه برکنم ورنه • مکر قلیچ ایله اجل بنم چادرم قوپره یوخسه • رمیدن از در دولت
نه رسم و راه منست • دولت قپوسندن اورکمک بنم عادتم و یولم دکلدر
بونده تنبیه وار درکه آستانه حضرت حقده اولمق و خدمت عبادت قلمق دولت
نشانیدر بیت هرکه در درکاه شاه آید بدولت میرسد • رو بمسجد
کز نخواهی منصب غفران را • کناه اکرچه نبود اختیار ما حافظ • بعض نسخده
ما بر نه من واقع اولمش مصراع ثانی اوقنده اولان تو لفظنه اول مسندر
• تو در طریق ادب باش کو کناه منست • کناه اکرچه بنم اختیارم دکل ایدی دیو کدن
حالا کندوی غایب منزله سنه تنزیل ایدوب یا تجرید طریقیله شخص آخر انندن
سویلرکبی کندو نفسنه خطاب ایدوب دیرکه ای حافظ سن ادب طریقنده اول
دی بنم کناهمدر • ولی ابر هم کار شکفته کل حمرا و کشت بلبل مست •
اجلدی قزل کل و اولدی بلبل مست • مراد کل احمردن معشوق حقیقیدر وانک اچلمه
کثرت فیض و فتحی و کشف جمال اتمه سیدر و بلبلدن مراد شیخ و مرشددر و مستاولدغی
شراب تجلی و کشف آنی بیخود قلدغیدر بیت یارب دل پاک و جان آکاهم ده
آه شب و ناله سحرکاهم ده • در راه خود اول زخود مرا بیخود کن • وانکه بیخود ز خود
بخود راهم ده • صلای سرخوشی ای صوفیان باده پرست • سرخوشلق صلاسی یعنی
سرخوشلغه چاغرمق ای طالب کیفیت اولن صوفیلر مراد باب فیضان مفتوح اولوب
قلب مرشد مشروح اولدوغی زماننده جانب حقه توجه و اقبال و تحصیل کیفیته
اشتغال ایدک دیمکدر بیت که فرصت غرض ست چون فوت شد • لبس
دست حسرت بدندان بری • اساس توبه که در محکمی چو سنک نمود • توبه بناسی

فعا علی فعلاتن فعلاتن فعلا

که محکم لکلاه طاشی کبی کورینوردی مراد بودر که قسوة قلب وآخرتدن رجوع کالحجارة
بلاسنده قسوة موجنجه بیرکرایدی • بیبین که جام زجاجی چه طرفه اش بشکست
نکوز که صرحه قدح آنی نه عجب صدای • مراد جام زجاجدن قلب صافیدر که الله تأثیر
نامی واردر بیت اذا ربی قلب المرء کان دعاؤه • الی هدف المقصود
بینهما سدا الاجرام سنکدل اولنلرک قلب و نصافی قلب اولنلرک صحبتی ایله
منکسر اولور بیت قلبی نرم اولنلر ایله صحبت ایت ای سنکدل • قلبک اکجنده وقت
اولمیه تا قلب قلب • بیار باده که دربارکاه استغنا • کتور شرابی که استغنا
درکاهنده • مراد بارکاه استغنادن جناب قدسدر والله الغنی وانتم الفقراء حسبنجه
جمله دن غنی و مستغنی در • چه پاسبان وچه سلطان چه هوشیار وچه مست •
مراد بودر که درکاه الهیده فقرا ایله غنی و عاقل ایله غنی بکساندر فاذا نفخ فی الصور
فلا انساب بینهم مقتضاسنجه نسب وحسب معتبر دکلدر بیت پادشاهم دیو مغرور
اولمه ای شاه جهان • باب حقده شاه ایله درویش جون یکسان اولور • اولمه غمکین ای
فقیر و بیکس و بی چیز اولان • صورتا اولن فقیر اول باده سلطان اولور •
درین رباط دو در جون ضرورتست رحیل • بو ایکی قپولو کاربان سرایده چون
ضروریدر کوچ • رواق و طاق معیشت چه سربلند وچه پست • معیشتک چارطاق
وصفه نه بوجه الحق یعنی هیچ تفاوت یوقدر مراد بودر که دنیا دار بقا دکلدر
بونده تکلف بنا خرج زاید وامر لغودر بیت دنیا که در و ثبات کم می بینیم
باهر فرحش هزار غم می بینیم • چون کهنه رباطیست کز هر طرفش • راهی به بیابان
عدم می بینیم • ودار بقا دار آخرت در بوندن قرار انده قرار بنا سنده اولمق

ارک بیت اگر دل از غم دنیا جدا توانی کرد • نشاط عیش بباغ بقا توانی کرد
• بنای این نبود جز بسنک کندن دست • تو نازنین جهانی کجا توانی کرد •
مقام عیش میسر نمی شود بی رنج • مراد بودر که مقام عیش که انس حضرتدر که دار
جنت در زحمتسز اولمز که خبرده وارد اولمشدر رجا الجنة بلا عمل نوع من الذنوب
• بلی بحکم بلا بسته اند روز عهد الست • بلی الست بربکم عهدنی بلا ایله قبله مشار
درکه الولاء والبلاء توءمان بیت مرد را مردانه بلا و رنج بدید • بیر بساط
نشاط را نشد • تا نشد سفته کوهر ز الماس درخور تاج پادشاه نشد • نکست
نیست مرتجان ضمیر و خوش می باش • وار ایله یوق ایله انجمه ضمیری خوش اول
که نیست سیرت بیننجام هر کمال که هست • که بو قلعده هر کمالک آخری که واردر
مراد بودر که دنیانک وفاسی یوقدر بونلر ایچون غم چکمک خطادر بیت عاقلان
میل بسوی بت نکنند ای وثنی • هم امید کرم و لطف تو جاهل دارد • هر که خواهد بکند
از تو مرادی حاصل • حاصل آنست که اندیشه باطل دارد • شکوه آصفی و اسب باد
منطق طیر • آصفلق هیبتی و بیل آتی و قوش دلی • بباد رفت و از و خواجه هیچ طرف
نبست • بیله کندی اندن خواجه یعنی سلیمان علیه السلام هیچ ازجی حصه یا غلدی
مراد بوندن بیت سابقک مضمونی تحقیقدر بیت هر دم ز زبان مرد ده همی •
کوید این سخن • لیکن تو کوش هوش نداری که بشنوی • دل در جهان مبند که با کس وفا
نکرد • هر روز بر سری نهد این تاج خسروی • ببال و پر مرو از ره که تیر پرتابی
• هوا برفت زمانی ولی بخاک نشست • قوی برق و قنادیله کیته بولان که پرتاو اوقی
• هوا دوندی بر زمان ولی طپراغه او توردی یعنی بر مقدار زمان هوا ده اکلنوز

اما آخر بره ابنز بیت ولو کانت الدنیا تدوم لواحد • لکان رسول الله فیها مخلداً
زبان کلک تو حافظ چه شکر ان کوید • سنک قلمک دلی حافظ نیجه انک شکرین ایده
که کفته سخنش می برند دست بدست • که انک سوزنک سویلنمشنی الترالدن اله
بیت سرو رباقلمه نیجه بوکا شکر قلا • که یازدوغی اوقته تا که حشر اولنجه قلا •
ولا ایضاً زلف آشفته و خوی کرده و خندان لب و مست • یعنی دلبر که
زلفی قرشمور شش اولمش و ترلمش و لبی کولجی و مست • پیرهن چاک و غزلخوان و صراحی
در دست • کوکلی یرتق و غزل اوقیجی و صراحی الده • نرکسش عربده جوی و لبش افسوس
کنان • کوزی جنکلاجی و لبی لطیفه ایدجی • نیمشب دوش ببالین من آمد بنشست
نصف لیلده دون کیجه بنم بصدوغمه کلدی اوتوردی • سر فراکوش من آورد باو
از حزین • باشی یوقرو بنم قولاغمه کتوردی یومشق آوازیله • کفت ای عاشق بیچاره ء
من خوابت هست • دیدی ای بنم بیچاره عاشقم اویقوک واربو محلده علماء بیان
تشبیه مرکب بالمرکب دیدکلری وارد رکه امور متعدده منتزع اولان هیئتی بر امور
متعدده دن منتزع اولان هیئته تشبیه ایدرلر بو نده وحی جناب قدسک غیب هویتی
غیر متمیز اولوب وهدایت سالکه مجدو ساعی اولوب والکا بسط و رغبت ایدوب
وجناب کبریا کشف ایلیوب وشوق و ذوق ویرملک صددنده اولوب کاه جلال
کاه جمال کوستوروب کیجه حالنده غفلتدن ایقاظ ایتدوکنک هیئتنی که امور معقوله
دن منتزع امر عقلی در بو اوج بیتده مذکور اولان بر محبوبکبا وصافنی که امور
محسوسه در انلردن منتزع اولان هیئته تشبیه درکه سالکه کاهی فیض الآهی
غالب اولوب اکا تشویش ایچون حالت عجیبه فضل ایتدوکی بیاندر پس سالکه طالبه
وعاشق

وعاشق صادقه ینبغی اولدرکه اول حالده عشق الآهی حرزی ایله متکیف اولوب نومی
کندویه حرام ایدوب جناب قدسه بر شوق و ذوق متوجه اولا انوکیچون دیر
عارفی راکه چنین باده شبکیر دهند • بر عارفه که بو نجلین شراب شبکیر ویره لر
کافر عشق بود کر نبود باده پرست • منکر عشق الآهی اولور اکر عشق الآهی نوش ایدوب
کیفیتله خروش ایدوب احیاء لیل قلب اقبال حضرت ایتمزسه • برو ای زاهد و
بر دردکشان خرده مکیر • یوری ای زاهد دردکشلره طعن اورمه • که ندا
دند جز این تحفه بما روز الست • که ویرمدلر بو تحفه دن غیری بزه الست کونندده
مراد بودر که شغله طلب حق ایتمک عطیه ء الآهیه در عشاق طائفه سنه
ازلده بو ویرلمشدر زاهد خوشککبی یبوست ایله عبادت ایتمز بلکه بر شوق و حالت
اولور • آنچه او ریخت به پیمانه ء ما نوشیدیم • اول نسنه یی که اول بزم قدحمزه
دوکدی ایچدک مراد قدحدن قلبدر ایچلدن مراد قلب دوکیلن ایله متکیف
اولمقدر • اکر از خمر بهشتست وکر از باده ء مست • یعنی اکر حق عبادت
اولا باشوق و حالت و جذب کلی اولا • خنده ء جام می و زلف کره کیر نکار
شراب قدحنک کولمه سی نکارک دوکم دوکم زلفی • ای بسا توبه که چون
توبه ء حافظ بشکست • ای نیجه توبه یی حافظ توبه سی کبی صدی توبه که رجوعدر
اهل دللر توبه دیو اهل دنیانک اعزندن رجوع ایدوب دنیایه اقبالنه درلر
بونک صنمسی دنیایه توجهدن اعراض ایدوب جناب حقه اقبالنه باعث اولمق
در وجامدن مراد احوال سالکدر که جناب خدادن فایض اولور و زلفدن
مراد غیب هویتدن اولان تعیناتدر پس مراد بودر که ظهور احوال و قیود

غیب هویّت نیجه هم کبی متوجّه دنیا بی و طالب ما سوا بی اول حالدن رجوع ایدوب رب
کندو سمتنه توجّه ایتمشدر بیت بخود رهیست در کوی تو مستان خان شیدا را
خم زلفت بقلاب محبت میکشد ما را و الیضاً زلفش هزار دل بیکی تار مو
ببست انک زلفی بیک کوکلی قیل تلی برسی ایله باغلدی مراد زلفدن غیب هویتدر
و هزار کثرتدن عبارتدر بر تلدن مراد بر جذبه در لاجرم بر جذبه ایله نیجه کوکللره
بغلامشدر که اکا کرفتار اولمشلردر راه هزار چاره کر از چار سو ببست بیک
چاره ایدجک یولنی دورت طرفدن باغلدی مراد نیجه عاقل و مدبری منجبر قلدی
دیمکدر بیت نوله کر کار جهاندن اوله بیکار کوکل عشقله بسته اولوب اولدی
جو ناچار کوکل تا هر کسی ببوی نسیمی دهند جان تا هر بر کمسه بریل قوقوسی ایله
ایله ویره جان بکشود نافه و در آرزو ببست آجدی بر نافه یعنی زلفی
جو زدی آرزو قپوسن یعنی قپادی مراد بودر که غیب هویتدن امر عشقه
بر دورلو جذبه ارشد ردی تا که انک حبتی ایله ضم اولالر و بونک سببی ایله شهواتدن
ممنوع اولالر بیت یکی شربت ازان لعل لبم خوش بچشاند از جمله شهوات
جهانم برهاند شیدا زان شدم که نکارم چو ماه نو اندن دیوانه اولدم
که نکارم یکی ای کبی ابرو نمود و جلوه کری کرد و رو ببست قاشن کوستردی
وصالنه تعلق ایلدی و یوز بغلدی یعنی یوزی اورتدی مراد ابرودن ابتداء
سلوکده ظاهر اولان فیضدر و جلوه دن مراد اندن صکره ظاهر اولان اوضاع
لطیفه و حالات عجیبه در یوز اورتمک استتار حالدن عبارتدر لاجرم زمان استتارده
عاشقه جنون عارض اولور بیت کوردی لیلی یوزندی بورندی انی مجنون
دولتی

دو شندی کوه و دشته مجنون ساقی بجند رنک می اندر پیاله ریخت ساقی نیجه رنک
ایله شرابی قدحه دوکدی این نقشها نکر که چه خوش در کدو ببست بو نقشلری
کور که نه خوش قبا قده باغلدی مراد ساقیدن واعظ و شیخ و شوق و حالتدر
و شرابدن مراد کلمهٔ حکمت و عشق الهی در و پیاله دن مراد قلب مسترشد و طالبلردر
و رنکدن مراد فنون عبارات و علوم و انواع طرق سلوکدر و قباقدن مراد
قالب طالب و مریددر بوندن اولن نقشلردن مراد طلاب و سالکین ضمایر و خواطرنده
اولان علوم و معارف و مراتب و سلوک و درجات و انلرک بونلرده اولان
تغایر و تفاوتی در یارب چه نغره کرد صراحی که خون خم یارب نه نعره اوردی
صراحی که کوپک قانی یعنی شراب با نغمهای قلقلش اندر کلو ببست انک
قلقل نغمه لری ایله بوغزده باغلندی یعنی منجمد و منعقد اولدی صراحیدن مراد
طالبلردر و کوپدن مراد عشق الهی و علم حقیقت سویلین واعظلر و مرشدلر
حقیقتدر و قانندن یعنی شرابندن مراد اول عشق و علمدر و صراحینک قلقل دیمه سی
علم صوری و معرفت ظاهری طلبنده مجد و ساعی اولوب علمده کاهل اولدوغی
در و علم بلا عمل بی نفع اولوب و علم ایله عمل قلمین طریقتدن محروم اولدوغی
ایچون مرشد و ناصح لال اولوب نفسی دوتلدی و غزدن نغمه دوتلودر غزل
زمان ضایع مکن در علم صورت مکر چندان که در معنی بری راه جو معنی
یافتی صورت رها کن که ان تخمست وانها سر بسر کاه اکر ابراط جولا هی نداند
نیفزاید بجز پیچ فدر جولاه مطرب چه پرده ساخت که در پرده سماع
مطرب نه پرده دوزدی که سماع پرده سنده بر اهل وجد و حال در

ماو هو بست • اهل وجد و حال اوزره ماو هو قپوسن بغلدی مراد مطربدن
شوق وانس حق ویرندروانک استغفار واستغراب اولنان پرده سندن مراد
مشاهدهٔ حق واستغراق افاده ایدن اغاضه سیدر لاجرم من عرف الحق کل لسانه
حسنبجه اهل حال ولنه نطقه مجال اولمز **بیت** تمنیت من اهوی فلما رأیته •
بهتت فلم املک لسانا ولا نطقا • گفتم که حسن وچهرهٔ اورا صفت کنم • دیدم
یعنی کندو نغمه دیدم که انک حسن صورتنی وصف ایدرم • او روی خود نمود
ودر گفت وگو بست • اول کندو یوزنی گوستردی سوز وصاو قپوسن
بغلدی مراد بوندن بودرکه قائل وناصح جمال الهی وصفنه شروع ایدوب فنا
واستغراقه دوشوب کنکعلال اولور **بیت** بسیار سخن دردل بهر تو کنم
حاضر • چون روی تو می بینم آنها رود از خاطر • حافظ هر انکه عشق نورزید و
وصل خواست • ای حافظ هر اولکه که عشق صیندی و حق وصل استدی • احرام
طوف کعبهٔ دل بی وضو بست • گوکل کعبه سی طوافی احرامنی ابدستسز بغلدی مراد
بودرکه وصول الی الله تعالی کمال و نظافت ایله اولمغک شرطی متعذر **وله ایضا**
خدا چو صورت ابروی دلگشای تو بست • حق تعالی چون سنک گوکل اچیجی
قاشک صورتن بغلدی یعنی انی خلق ایلدی • گشاد کار من اندر کرشمهای تو بست
• بنم ایشمک اچلمه سنی سنک نازایله نظر کده ایلدی مراد بوندن نفس انسانک
روح انسانیه خطابی درکه دیر حضرت حقک سنک چشم وابروکک صورتنی اچیجی
ایلدی بنم جنابه عزیزلن عملمک فتحنی سنک التفاتکده وعین عنایتکده ایلدی
بیت چونکه ایده اهتمامی شاه روح • ایرشور نفس نغمه یه چوق فتوح •

مراد

مرا او سرو چمن را بخاک راه نشاند • بنی او سرو چمنی یول طپراغنه دوکدی • زمانه
ناقصب و نرگس و قبای نو بست • زمانه نا سنک نرگس و قباکک قصبنی بغلدی
مراد بو درکه نفس روحه دیر اینی و سرو چمن حرکته قادر دکلز بن بدنسز و سن سز
و سرو جانسز سن که روح سن و قدک وار در انلر ایله گوزرو حرکت ایدرسن **بیت**
چون بدان قلمرو عمل مرکز جهانده جانسز • بن نیجه کار ایده بیلم ای گوکل جانانسز •
نگار ما و دل غنچه بس گره بگشود • یزم ایشمزدن و غنچه گوکلمزدن نیجه دوکوم اچدی
• نسیم گل چو دل اندر پی هوای تو بست • گل یلی چون گوکلی سنک هواک اردینه
باغلدی مراد نسیم گلدن حضرت حقدن وارد اولان باد عنایتدر چون انک میلی
روحک محبتنه اوله نفسک نیجه بغلو ایشنی و غنچه گبی دل تنکی اولنک قلبی فتح اچر •
مرا ببند تو دوران چرخ راضی کرد • بنی سنک بندکه دوران چرخ راضی ایلدی
ولی چه سود که سر رشته در رضای تو بست • ولی نه فائده که ایلک باشنی یعنی اختیاری
سنک رضاکده بغلدی مراد بودرکه نفس روح قیدنده یعنی بوبنده مقید در بوکا
رضاسی وار در زیرا بدن اکا الترده اما مطلق العنان اولیوب دایما کندو
هواسنده گتمکه روح مانع در اول جهتدن تمام رضا اوزره دکلدر **بیت**
نفس گرچه بروح مانوس است • لیک در بند او ست محبوس است • چو نافه
بر دل خونین من گره فلک • نافه گبی بنم قانلو گوکلمه دوکم براقه • چو عهد با سر زلف
گره گشای تو بست • چون عهدی سنک گره اچیجی زلفک ایله بغلدی مراد بو درکه
ای روح چون تصرف سنک قبضهٔ قدرتکده در سن بنی قبضه دوشورمه فتح و کشف
الهی یه مظهر قلمغه سعی ایله • تو خود حیات دگر بودی ای زمان وصال • سن خود

برحیات وحق ایدکه ای وصال فانی ، خطانکر که دل امید در وفای تو بست
، خطایی کور که کوکل امیدی سنک وفاکه بغلدی یعنی حیاته و عمره وفا اولور
صاندی مراد بودر که زمان وصال مشاهده جمال علی الدوام اولمز که مشاهده الا
بین التجلی والاستتار بیت شوخی که وابابا دل و مائل جفاست ، عمر عزیز ماست
چه حاصل که بی وفاست ، ز دست جور تو گفتم ز شهر خواهم رفت ، سنک جورک
الندن دیدم که شهردن کیتمک استرن ، بخنده گفت که حافظ برو که پای تو بست
، کولمک ایله دیدیکه حافظ یوری کیم سنک ایاغک بغلدی مراد بودر که نقش روح
بیوک ایله معتقد اولدر اختیار انفکاک اندک الندن ، دکلدر که مصراع ثانی مضمونی
علی وجه اللطیفه بلکه بتجهیز طریق اوزره در ، وله ایضا ، درین زمانه
رفیق که خالی از خلل است ، بو زمانه ده که بولنمش خللدن خالی در ، صراحی و
می صاف و سفینهٔ غزلست . صراحی دخی شراب صافیدر دخی غزل کیسی در
مصراع اول مضمونده اشارت واردر که بو زمانه ده رفیق بی خلل بولنمز رباعی
یک دوست چنانکه دوستی را شاید ، نامد بکف و امید نیست که آید ، فی الجمله هر آنکه
دوستی طلبد ، بر خاک نشسته باده می بپاید ، مراد بونده صراحیدن قلبدر و شراب
صافیدن مراد علم بی ریا و بی طلب دنیا در و عشق الهی و حب حقیقیدر و سفینهٔ
غزلدن مراد کتابدر بیت در زمانه به ز دانش یار نیست ، مرد دانا را
ازین به کار نیست ، سفینه لفظ اشارتدر که مراد کتاب شریعتدر رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورمش انما مثل شریعتی کمثل سفینة نوح فمن رکبها نجا ومن
تخلف عنها غرق ، جریده رو که گذرگاه عاقبت تنگست ، جریده بونده

علایقدن

56

علایقدن مجرد معناسنه در و عاقبت راحتلک معناسنه در یعنی مجردلکیت راحتلک اوغراغی
طاردر بونده تنبیه واردر که مال و ملکی اولیوب علایق و عوایقدن مجرد اولنک
راحتلکی زیاده در بیت کیه برانند درین ره گذر ، هر که تهی کیسه تر آسوده تر
پیاله گیر که عمر عزیز بی بدلست ، قدح طوت که عمر عزیز بی بدلدر یعنی شراب عشق الهی نوش ایله
و طاعت و عبادته خروشنه مشغول اول عمری ضایع ایتمه که سرمایهٔ بی بدلدر رباعی
لا تنخدعن بامتداد العمر ، واغتنم فرصة قبل نفاذ العمر ، بانیک اهلة الشهور انقطعت
کالمنجل شکلا لحصاد العمر ، نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس ، ملول عربی
اعتبار اولنجق اوصانجی معناسنه در ملالت اوصنمق معناسنه در فارسی اعتبار اولنجق
غصه لو معناسنه در ملالت غصه لنمک معناسنه در بونده معنای فارسی مناسبدر یعنی
یالکز بن عملسزلکدن غصه لو دکلم الجق ، ملالت علما هم ز علم بی عملست ، علمانک
ملالتی دخی علم بی عملدندر مراد بوندن عمله ترغیبدر و علمائی افراد بالذکر
ایتدوکی زیرا برکسنه نک علمی اولوب عملی اولمامق اسباب و آلاتی اولوب جنکده
قوللنمامق کبیدر اولیوب اسیر اولمق کبی عیبدر رباعی در رفع حجب کوشش نه در جمع کتب
، کز جمع کتب نمی شود رفع حجب ، در طی کتاب کجا بود نشاء حب ، طی کن همه را
وعدا الله وبت ، بچشم عقل درین ره گذار پر آشوب ، عقل کوزی ایله بو فتنه
و اضطرابی چوق اوغراقده ، جهان و کار جهان بی ثبات و بی محلست ، جهان
دخی جهانک ایشی ثباتسز و محلسزدر مراد ره گذار پر آشوبدن نوت در که اندن جهان
و کار جهانک مقصدر بیت ان لحظه که دست اجل از پا فکند ، نه مال بفریاد رسد
و نه فرزند ، یا خود مراد بوندن طریقت و وصول الی الله در که اندن جهان و کار جهان

کرده کلدر لاجرم عمل بالاخلاص اک بیت چونکه ترا صدیت بود در زیر دلق
چون تمامی خویش را صوفی بخلق • دلم امید فراوان بوصل روی تو داشت
کوکلوم واقرامیدی سنک یوزوک وصلنه دوتر • ولی اجل بره عمر ره زن املت
• ولی اجل عمر یولنده امل ره زنی در مراد بودر که وصول الی الله اچون عمل ایتمک املنده
بن ولی اجل مانع اولمق املنده بن بیت چند روزی برو یارم اقامت ارزو نشت
• اما اجل عشرت مکن وعمر مستعجل بباش • بلکه طره ماه جهره وقصه مخوان • دوست
برای یوزلونک زلفنی وقصه اوقمه یعنی دیمه • که سعد ونحس زتاثیر زهره وزحلست
• که سعد زهره نک ونحس زحلک تاثیرندندر مراد بودرکه غیب سوندن محروم
ناوثقی دوت که تصرف حضرت خلک قبضه قدرتنده در تاثیر کواکبدن دکلدر
رباعی علم نجوم جون نیجه اسرار بیلدرر • جمله سی واردر انوکچون خلل ختی • ظن ایتمه
لیکن انجم افلاک ایدر عمل • هرکاری ایلین درد الله حضرتی • بهیچ دور نخواهند
یافت هشیارش • بهیچ دورده آیق بولمه لر کرکی انی • چنین حافظ مست
باده از الست • بویله که بزم حافظ ازل شرابی مستیدر بونده تنبیه واردر که
خواجه حافظک غزللرنده ذکر ایدوکی شراب دنیا شرابی دکلدر و تنبیه واردر
دنیا شرابی مستی آیلمق اولور مست شراب ازلی ابدی مست قالور ومعنای سابق غزل
لاحق مطالعه دن مفهوم اولور وله ایضاً ما را زخیال تو چه پروای
شراب است • بیزه سنک خیالکدن نه شراب پرواسی واردر • خم کو سر خود گیر که خمخانه
خراب است • کوپ دی کندو باشک دوت یعنی کندو تدبیر کره اول خمخانه یعنی میخانه
خرابدر مراد بودرکه شول کمسنه که انده محبة الهی واردر اول مست ازلی اولور غیری
شرابه

شرابه احتیاجی اولمز بس اول کمسه میخانه معمور قلمز بیت مسجدی معمور ایدر مؤمن کلام
حق بود • برنیجه فاسقدر میخانه معمور ایدن • کر خمر بهشت است بریزید که بی دوست
• از جنت شرابی دخی اولورسه دوکک که دوستسز • هر شربت عذبم که دهی عین
عذابست • هر طاتلو شربت که بکا ویره سن عین عذابدر بونده تنبیه واردر که
دوست رضاسنسز هر شراب وشربت والوان نعمت مقبول عاشق دکلدر • افسوس
که شد دلبر و در دیده گریان • حیف که کتدی دلبر واغلیجی کوزده • تحریر خیال خط
او نقش بر آبست • انک خطی خیالی تحریری صو اوزره نقشدر مراد بودر که دلبر
صوری کتدوکنه نظر افسوس سخنی معلنه در ومصراع ثانی مضمونی ایله انک عدم ثباتن
بیان ایدر که کل شیء هالک الا وجهه بیت زان نداده عاقلان دل جز باو • کل شیء
هالک الا وجهه • بیدار شو ای دیده که ایمن نتوان بود • او یان ای کوز که امین اولمق
اولمز • زین سیل دمادم که درین منزل خوابست • بو نفس نفس وقات قات سیلدن
که بو اویقو منزلنده در مراد منزل خوابدن دنیادر که محل غفلتدر وسیلدن مراد
حوادث واسبابدر که جوقدر لاجرم غفلتدن اویانوب تدبیر زاد آخرت قلمق لازم
در ناکاه اجل کلوب موتیله اویتمزدن اوکدین که الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا
بیت وکم من فتی یمسی ویصبح ضاحکاً • وقد نسجت اکفانه وهو لا یدری
• معشوق عیانست میکذرد بر تو ولیکن • معشوق آشکاره کچر سنک اوزرکه اما
اغیار همی بیند ازان بسته نقابست • اغیار کورر انوکچون نقاب باغلامشدر مراد
بودرکه حضرت حق جمیع مظاهرده ظاهر وافتاب عالمتابدن اظهردر لیکن نوردن
کندویه نقاب ووجه جمیله حجاب ایتمشدر نوری کندوبی ساتردر بو خصوص عاشق

صادقدن وطالب لاابعدن کندوبی سترا ایچون دکل بلکه اغیاردن استتار
واحتجاب ایچوندر کون قنی طاهر ایکن کم یوزینی کوره مز الک برعجب
سیردر که یوزی کندویه اولمش حجاب • کل برخ رنکین تو تا لطف عرق دید • کل
سنک رنکلو رخک اوزره تا عرق لطافتن کوردی • در آتش رشک از غم دل غرق
کلابست • کوکی آتشنده کوکل غمندن عرق کلابدر مراد بوندن صنع حق استغراردر که
خاک تیره دن صورت سبزه خلق ایدر وکلده رنک و بو وکل خنده رنک رو
ایجاد ایدر وکل رخ رخنده عرق پیدا ایدوب کلی اول غیرتدن آب عرق ایلیوب بلکه
اریدوب کلاب ایلر • در کنج دماغم مطلب جای نصیحت • بنم دماغم کوشه سنده
استمه نصیحت یرین • کین حجره پراز زمزمه چنک و ربابست • که بو حجره چنک
وافلق آوازه سندن طلو در مراد چنکدن پیر طریقت و ربابدن صاحب وجد و
حالت در و خطاب عقل معاشه و اهل دنیایه در ای یکان نصح ایلین
تحصیل مال و جاه ایچون • پند پیر بوق قوبنی لطف ایله کل الله ایچون • راه تو
چه راهیست که از غایت تعظیم • سنک یولک نه یولدر که غایت عظمتدن • دریای
محیط فلکش عین سرابست • دریای محیط فلک اکا عین سرابدر مراد بوندن عالم
الهی نهایتده وسیع ایدوکن بیان ایدر ای برادر چی نهایت درکهیست •
بر هرآنچه میرسی باالله مه ایست • سبزست در و دشت بیا تا نکذاریم •
یشیلدر قیو و صحرا کل تا ترک ایتمیلم • دست از سر آبی که جهان عین سرابست •
الی برصو باشندن یعنی شرابدنکه جهان عین سرابدر مراد سبزدن تازه لک زمانیدر که
یس بوزمانده عشق الهی و خدمت پادشاهی ترک اولنموب دنیا ترک اولنمق کرک

سرابکی

سراب کبی نیست هست نادر • در بزم دل از روی تو صد شمع برافروخت •
صحبتده کوکل سنکه یوزکدن یوز چراق یاقدی • وین طرفه که بر روی تو صد کونه حجابست
• بو عجبدر که سنک یوزک اوزره یوز دورلو حجاب واردر مراد بودر که نور ظاهر
فی نفسه و مظهر لغیره در بویله ایکن آفتابک یوزینه نقابدر آفتاب حقیقی که حضرت
خدادر نورندن نیجه قلبه روشنا حاصل ایکن وجه باقی نوری ایله مستوردر •
بی روی دلارای تو ای شمع دلفروز • سنک کوکل بزه یجی یوزک سز ای کوکل نور
لندرجی شمع • دل رقص کنان بر سر آتش چو کبابست • کوکل رقص ایدیجی در
اوداوزره کباب کبی مراد بودر که دل که نور تجلیدن مهجور اولا مضطرب اولور
بیت آتش حراری نورندن اولوبدر چونکه دور • نوله کوکلم دونسه پر پر
آتش اوزره چون کباب • حافظ چه شد از عاشق و رندست و نظرباز • یعنی
نوله حافظ اکر عاشق و رند و نظرباز ایسه • بس طور عجب لازم ایام شبابست •
نیجه عجیب طوریکنلک ایام شبابه لازمدر مراد رنددن اعماله التفاتی اولمین در
ونظرباز عین عبرت ایله نظر ایدندر و شبابدن مراد سالکه مبتدیدر چون سالک
قوی طلب و عالی همت اولا عاشق صادق و اعماله غیر معتمد و عین عبرت ایله ناظر اولور
وله ایضا کنون که برکف کل جام باده صافست • شمدیکه کلک النده
شراب صافی قدح واردر • بصد هزار زبان بلبلش در اوصافست • یوز بیک
دلیله بلبل انک اوصافنده در مراد کلدن معشوق حقیقیدر و جام باده ده
صافی لذه اولمق عشقی ریا توفیق ایدوکی در و بلبلدن مراد عاشقدر چون
محبوب ساقی می صافی اوله عاشق حامد و وصاف اولور بیت چون یار

معا علی معلاس معا علی معیله

زلطف خود ساقی بکند • کی باشند که اختیار باقی باشد • بخواه دفتر اشعار و راه
صحرا گیر • اسنه اشعار دفترنی و صحرا یولنی طوت • چه وقت مدرسه و بحث کشف کشاف
• نه وقت مدرسه و بحث کشف کشافدر مراد دفتر اشعاردن سلوکه بدرقه سلوک
احوالنی و عشق الٰهی ذوقنی بلدوره • و صحرادن مراد جانب حق و آخرتدر که شهرستان
دنیادن اعراض صوری ایتدیرلر ایچون چون توفیق الٰهی رفیق اوله تصوف کتابلرین
استیعاب جانب حقه توجه قلوب علم ظاهره اشتغالی و جز عمل قیل و قالی ترک
ایتمک گرکدر بیت ای دل طلب کمال در مدرسه چند • تحصیل اصول و حکمت و هندسه
چند • هر فکر که جز فکر خدا وسوسه است • شرمی ز خدا بدار کین وسوسه چند •
ببر ز خلق و ز عنقا قیاس کار بگیر • کسل خلقدن و عنقادن ایش قیاسن دوت
که صیت گوشه نشینان ز قاف تا قافست • که گوشه نشینلرک آوازه سی قافدن
قافه دکدر مراد بوندن عزلته ترغیبدر که علیت [illegible] اعزت و لام لطف بولنور
رباعی صحبت عالم نیست دانش وره • منقطع باش تا نماندنت • گر شوی گوشه گیر همچو [illegible]
بر سر دیده ها نشانندت • فقیه مدرسه دی مست بود و فتوی داد • و یردکی
فتوی بودر • که می حرام ولی به ز مال اوقافست • که شراب حرامدر اما یکدر
مال اوقافدن مراد بودر که مال اوقافده حق عبد خلط اولنمق وارد را انک حرمتی
اشددر • بدرد و صاف ترا حکم نیست خوش درکش • بوسه یه و صافی یه سنک
حکمک یوقدر خوش چک یعنی نوش ایله • که هرچه ساقی ما کرد عین الطافست
• که هر نه که بزم ساقیمز ایلدی عین الطاف و محض احساندر مراد بوندن قضایه
رضایه ترغیبدر و جانب الٰهیدن هر نه صونلورسه خیر بیلوب نوش ایتمکه ترویج درکه جرم

وارد

وارد اولمشدر • من لم یشکر علی نعمائی • و لم یصبر علی بلائی • و لم یرض بقضائی فلیطلب ربا
سوائی • بیت صبر اوود رکم بلایه قتلمیسن • آنی بلمک عطاد راکه رضا • حدیث مدعا
و خیال هم کاردان • مدعیلر سوزی و بزم ملامتلده شارک اولنلر خیالی • همان حکایت
زردوز و بوریاباف است • همان زردوز و حصیردوقیجی حکایتی دریوبیندا لف و
نشر غیر مرتب واردر مراد بودر که بزم ملامتکارده متحد اولنلر زردوز کبی آثار نفس اظهار
ایدنلردر و مدعیلر حصیرجی کبی اعمال خسیسه ابراز ایدنلردر بیت بوریاباف اگرچه
بافنده است • بر ندش بکارگاه حریر • خموش حافظ این نکتهای چون زر سرخ
• ساکت اول ای حافظ و بو قزل آلتون کبی نکته لری • نگاه دار که قلاب شهر صرافست
• صقلا که شهرک قلابی صرافدر مراد بو قزل آلتون کبی نکته لردن کندو کلامنده صورت
مجازده ذکر ایتدوکی دقایق طریقتدر و قلاب شهردن مراد کندو شهرنده واعظ
و شیخ صورتنده اولانلردر پس بونلر نادن صاقلکه آلتوب سکه یه ایدنوب
خلق آلدهمیسن رباعی پوشیده مرقع اند این خامی چند • بگرفته ز طامات الف لامی
چند • نارفته ره صدق و صفا گامی چند • بدنام کننده نکونامی چند • ومن لطف
اگر بلطف بخوانی مزید الطافست • اگر لطف ایله اوقورسک یعنی دعوت ایدرسک
زیاده لطفلردر • و گر بقهر برانی درون ما صافست • و اگر قهر ایله سورر ایسن
یعنی رد ایدرسن بزم ایچمز صافدر مراد حضرت حقه خطاب ایدوب قضایه رضاسن
بیان ایدر نظم یکی میخواهد از تو جنت و حور • یکی خواهد که از دوزخ شود دور
• و لیکن ما نخواهیم این و آن چیست • مراد ما همان خشنودی تست •
بنامه وصف تو کردن نه حد امکانست • نامه ده سنک وصفک ایتمک حد امکان

دکلدر • چواکه وصف تو بیرون زحد او خاست • بنجونکه سنک وصفك طشره در
اوصاف حقدندر مراد بوندن دخی حضرت حقه خطاب ایدوب توصیف
حضرت عزندن عجزنی بیان ایدر بیت از همه در صفات و ذات خدا • لیس شیء کمثله
ابدا • بچشم عشق توان دید روی شاهد ما • عشق کوزی ایله کورملو اول نور
بزم محبوبمزك یوزنی • که نور دیده خوبان ز قاف تا قافست • که خوبلرك کوزی
نوری قافدن قافه دك مراد بزم محبوبمزدن حضرت حقدر و عشق کوزندن مراد
انك محبتیله بینا اولان کوزدر و خوبلرك کوزی دیمکدن مراد خوبلردن بینا
اولان کوزدر و خوبلرك کوزی جلك کوزدر لاجرم انك نوری زیاده اولور بیت
آن دیده که زنور پذیرد او را • هر ذره بود آینه دوست نما • ز دفتر رخ
دلدار آیتی برخوان • دلدارك رخی دفترندن بر آیت اوقی مراد اول آیتدن الله تعالی
اعلم سوره بقره ده اولنان آیت کریمه درکه ولله المشرق والمغرب فاینما تولوا فثم
وجه الله • که آن بیان مقامات کشف کشافست • که اول کشف کشفی مقاماتنی
بیان ایدر مراد بیاندن مضمون آیت کریمه در و کشافدن مراد معنای لغوی جهتیله
اهل کشفدر و انك کشفی الكا اولان فیض و فتحدر و مقاماتی هر سنده ده شاهد
حق قلدوغیدر بیت جهان مرآت حسن شاهد ماست • فشاهد وجهه فی کل ذرات
• چو سرو کر سرای یار سنکدل با ما • سرو کبی سرکش سن ای طاشی کوکللو
یار بزم ایله • چه چشمهاست که بر روی تو ز اطرافست • نه کوزلردر که
سنك یوزکه اطرافدن در یعنی نیجه کوزلر یوزوکه ناظرلردر مراد بوندن کندو
قبض و استتارا اولدغندن تحزنی و غیره بسط و قبضا اولدغنه تحسردر

بیت

بیت نمای روی باغیر و بمن ننهی چه حالست این • اگر کوبی که دل بردارم
از مهرت محالست این • تراکه مائده خلد و نزل مهناست • یعنی سکا
که مائده خلد و نزول مهیادر • ازان نوال کرینم روان در اعرافست •
اندن ایکله اکر بو کا جان یعنی اگر بنم جانم اعرافده ایسه مراد بودر که وصلنده
اولان فرقتده اولانك حالنی بلمز بیت من شرب الزلال و هو ریان • لا یعرف
حال من هو عطشان • عدو که منطق حافظ طمع کند در شعر • عدو که حافظ سوزینی
طمع ایدر شعرده • همان حدیث همای و طریق خطافست • همان همانك حکایتی
و قرلانغوج بولیدر یعنی انك ایله بونده تفاوت فاحش واردر مراد بوندن
بودر که بنم کلامم شعر صورتنده ارشاددر لاجرم هما بلندا اولدوغی کبی بودخی
کلام اعلی در و دشمن که بکا نظیره قصد ایدر انك کلامی شعر محض در پس بو کلامدن
مراد شول کلامدر که انده دعوت الی الله اوله و من احسن قولا ممن دعا
الی الله و هو مؤمن لاجرم کندو بابدیع اینمز بیت دعوت حق ایلین
سوزی و در بنم مدح ایتدکم • کر جلم اول سوز دخی کندو کلامدر بنم
ایتمش مصرعی مفاعلاتن مفاعلن فاعلاتن
وله ایضا خلوت کزیده را بتماشا چه حاجتست • خلوت اختیار ایتمش
کمسنه تماشایه نه حاجتی واردر بو نده تنبیه واردر که خلوت اختیاری
ترك تماشای ماسوی در زیرا خلوت محل مشاهده حضرت خدادر بیت
هرکه در خلوت نشیند سیر صانع میکند • انکه بیرون می رود مصنوع می بیند
همان • چون کوی دوست هست بصحرا چه حاجتست • چون دوستك
محله سی واردر صحرایه نه حاجت واردر بیت از دل تو شود مائل تماشاکه

• برو بمسجد جامع که جای پسر انست • جانا بکاجتی که ترا هست با خدای •
ای جان بر حاجت که سکا وار در حق تعالیه • آخر دمی بپرس که مارا چه حاجتست
• آخر بر دم صور که بزه نه حاجتدر تا بیت جو خبر کن با کسی بجای خبر تو دان
• که گفته اند حدیثی که ماندین و ندان • ای پادشاه حسن خدا را بسوختیم • ای
حسن پادشاهی الله ایچون یاندق • آخر سؤال کن که گدا را چه حاجتست • آخر
صوره گدانک نه حاجتی وار در بیت سابق لطف وجهله خطاب عامد ر
بو بیت پادشاه صورته خاصدر پس معنی اولدر که شاه تجسس احوال گدا اقله
والکا خدمت لازمه سن ادا قله بیت پادشاه او سینه واجبدر خدانک
خدمتی • خدمتی بودر کم اول ایده گدانک خدمتن • ارباب حاجتیم و زبان
سؤال نیست • اهل حاجتیز سؤال دلی یوقدر • در حضرت کریم تمنا چه حاجتست
• یعنی کریم حضرتنده تمنایه حاجت یوقدر بیت سابقک مضمونی تحقیقدر که
پادشاهه احوال فقرائی تفحص لازمدر و جانب الهی یه تلمیح در بیت عالم السر
واخفی صفت حضرت اوست • پس چه حاجت که کنی حال خود او را تفصیل • محتاج
قصه نیست گرت قصد جان ماست • بو نده خطاب عزت حضرته در مراد بودر که
تفصیله و بجه احتیاج یوقدر اگر سکا بزم جانیمزه قصد وار ایسه • چون رخت
ز ان تست بیغما چه حاجتست • چون متاع و اسباب سنکدر یغمایه نه حاجت
واردر بیت چون جان از ان تست چه حاجت بقال و قیل • وقتی که خواستی
بتو تسلیم می کنم • جام جهان نماست ضمیر منیر دوست • چون که بویله در
اظهار احتیاج خود آنجا چه حاجتست • کند و احتیاجلی اظهار اتمکه اندن نه حاجت
واردر

واردر بیت داشت بودم بدل تا که رسم بوصل تو • حمد لله گشت حاصل آنچه
در دل داشتم • آن شد که بار منت ملاح بردمی • اول گتدی که بکمچی یوکن چکر
ایدم • گوهر چو دست داد بدریا چه حاجتست • گوهر جو ال ویردی یعنی اله
گردی دریایه نه حاجت واردر • ای عاشق گدا چو لب روح بخش یار • ای
گدا عاشق جو یارک جان بغشلیجی لبی • میداندت وظیفه تقاضا چه حاجتست
• بیلور سنک وظیفه کی تقاضایه نه حاجت واردر مراد بوندن بودر که
مرید طالب عباد تنده مجد و ساعی اولوب فضل حقدن قسمته راضی اولوب
طلب فیضده متقاضی اولمیق گرک بلکه تا خیر فیضانی کندونک قصور استعدادندن
بیلمک گرک بیت یارب بکو که عدالک در جانب راضی • فضلکدن اومر فیضی
دکلدر متقاضی • ای مدعی برو که مرا با تو کار نیست • ای مدعی یوری کم بنیم
سنکله ایشم یوقدر • احباب حاضر اند با عدا چه حاجتست • احباب حاضر
ز در اعدایه نه حاجت واردر بلکلکه مدعی کاه عدو و معاکسنه استعمال اولنور
نته کم بو بیتده بیت درد خود را با طبیب مدعی خواهم نمود • تا نسازد
چاره درد بی دوا ای دوست او کاه علمده تفوق وطریقتده کمال دعوا
ایدنه اطلاق اولنور نته کم بو بیتده • حافظ تو صبر کن که هنر خود عیان
شود • ای حافظ سن صبر ایله هنر خود آشکار اولور • با مدعی نزاع و محا
کا چه حاجتست • محاکا فارسی محاکاه عربیدر یعنی مدعی ایله نزاع و حکایت
اتمک و مشابهت نه حاجتدر بونده تنبیه واردر که علم ظاهر اهلی دعوای
فضل ایله اظهار اثر اتمک گرک عیان اولا و طریقت اهلنه ادب اولدر که

کندوده قال اولمیوب حال ظهور ایده بیت فضل اهلنه تألیف کرک لاف اکمز
فیض اهلنه فضل اولکه ایده حالتنی کتم ولی اعتنا صحن بستان ذوق
بخش و صحبت یاران خوشست صحن بونده میدان معناسنه در و مبتدادر مضاف
بستانه ذوق بخش وصف ترکیبی در و خبر مبتدادر صحبت دخی مبتدادر مضاف
یارانه خوشست خبریدر و بو جمله اول جمله یه معطوفدر معنای مصراع بودرکه صحن
بستان ذوق بغشلیه جی در و صحبت یاران خوشدر مراد صحن بستاندن
صفهٔ خانقاه در و یاراندن مراد اصحاب طریقتدر رباعی خرد را دوستان جاهست
دل زیور دین و زینت دنیاست نعمت همه را اگرچه بسیارست نعمتی بهتر
از رفیق کجاست وقت گل خوش باد کزوی وقت میخواران خوشست
گل وقتی خوش اولسونکه اندن میخوارلک وقتی خوشدر مراد گل وقتندن زمان
مکاشفه و فتح بابدر و میخواردن مراد شراب عشق نوش ایدوب مست الهی
اولنلردر مربع نه خوشدر برنجه یار طریقت شراب حقی بی غم ایده لر نوش
اوله لر مست بیهوش الهی قیلالر کار دنیایی فراموش از صبا هردم مشام
جان ما خوش می شود صبادن هردم بزم جانمزده داغی خوش اولور اری اری
طیب انفاس هواداران خوشست بلی بلی هوادارلرک نفسلری کوکلکی
خوشدر مراد صبادن نفحهٔ سبحانی و فیض ربانی در که اهل الله دماغندن واصل
اولوب اندن دماغ روح معطر اولور قطعه کوشمه برسه نفس اهل دل
کوکله اولورده اولور روح کشاد غنچه گل بینه که هر صبحدم خوش آچلور چونکه
اکا ایر باد ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد گل نقاب اچدن

کوچ

کوچ قصدین دوزدی ناله کن بلبل که فریاد دلفگاران خوشست
ناله ایله ای بلبل که کوکل اوکارلرک فریادی خوشدر مراد بیت مزبورک مضمونندن
بودرکه کشف و فیض تمام ظاهر اولمدین کرو قبضه دونیجک سالک عاشقه
وقت فریاد اولور و بو دردن فغان صفای عاشقاندر بیت بلبلکه
از درد گلش فریاد دارد صبحدم عاشق را زان نالها دلشاد دارد صبحدم
مرغ شب خوانرا بشارت باد کاندر راه عشق گیجه اوقیجی مرغه بشارت
اولسونکه عشق یولنده دوست را با نالهٔ شبهای بیداران خوشست
دوسته اویانغلرک گیجه ای ناله ای خوشدر مراد مرغ شب خواندن احباء الله
ایدوب تلاوهٔ قرآن قلوب دعا ایلیندر و حضرت حقه والمستغفرین بالاسحار
حسبنجه نوحه خوشدر بیت ناله دارم هر شبی من تا سحر که بی شمار چون
شنیدم دوست دارد دوست این فریاد را از زبان سوسن آزاده ام
آمد بگوش سوسن آزاده نک دلندن کلدی قولاغمه کاندرین دیر کهن
کار سبکباران خوشست که بو اسکی کلبه ده یوکی یینی اولنلرک کاری خوشدر
مراد فقیر اولنلرک حسن حالنی بیاندر بیت زابنای دهر وقت کسی خوش نمی
شود خوش وقت که آنکه معتکف کنج عزلتست هر سفله یی بکنج قناعت کجا گذر
این نقد در خزانهٔ ارباب همتست نیست در بازار عالم خوشدلی
ور زانکه هست بو قدر بازار عالمده خوشدللک اولور ایسه شیوهٔ رندی
و خوش باشی عیاران خوشست رندلک شیوه سی و عیارلک خوش اولمه
خوشدر مراد رندلردن اعمالنه التفاتی و اعتمادی اولمیندر و انلرک شیوه پسندلن

مراد انک لطف حقه صفای خاطر ایله توجهی در و عیارلردن مراد اخلاص ایله عمل ایدوب
دنیادن آزنسنه ایله قناعت ایلیوب آخرت عملنه اشتغالی کثیر اولاندر بیت
دنیا مطلب تا همه دینت باشد • دنیا طلبی نه آن واینت باشد • حافظا
ترک جهان گفتن طریق خوش دلیست • ای حافظ ترک جهان دیمک خوش دللک
یولیدر • تا نپنداری که احوال جهان داران خوشست • تا صنمیسن که جهان
دونلرک احوالی خوشدر قطعه با دل گفتم ای گنی جمع مال • بسی رنج بر خویش
باید گماشت • بس از پهرا تا بماند بجای • شب و روز می بایدت پیش داشت
• وزین جمله این حال مشکلترست • که آخر بحسرت بباید گذاشت •
ولابعضا یارب این شمع دلفروز زکاشانه کیست • لفظ دلفروز
وصف ترکیبیدر وصف شمعدر کاشانه برنیجه معنایه گلور بونده دولت خانه
معناسنه سیدر معنای مصراع بودر که عجب بو کوکلی یالکلندرجی شمع کیمک سعادت
خانه سندندر • جان ما سوخت بپرسید که جانانه کیست • بزم جانمز
یاقدی صورک کیمک جانانه سیدر مراد شمع دلفروزدن عقل معاددر که دولت خانه
الهیدن کلمشدر کوکلی نورلندرر و جانی یعنی نفس انسانی ریاضت ایله یقر بیت
خوش آن آتش که چون در دل فروزد • بجز حق هرچه می آید بسوزد • حاصلا
خانه برانداز دل و دین منست • شمدی بنم کوکلمو دینمک خانه سن آنجی و خراب
ایدیجیدر • تا هم آغوش که می باشد و هم خانه کیست • تا کیمک قوجاغنده اولور
وکیمک همخانه سیدر مراد بودر که عقل معاد کوکل طول امل ایله یاتوب و نفس دن
دیوانه کی آیینی بوزوب خراب ایدر و روح انسانی ایله هم آغوش و هم حجره در

[illegible]

بیت این سگ نفس شوم و بدکاره • که هم آغوش تست هموار • پیش ازان
کو ترا بیند وحست • محکمش بند کن که دشمن تست • باده لعل لبش کز لب من
دور مباد • انک لعل لبی شرابی بنم لبمدن ایراق اولمسون • راح روح که و پیمانه ده
پیمانه کیست • کیمک روحنک شرابی و عهد و پیرجیسی و کیمک قدحی در مراد بودر که
عقل معاد لبنک کلامی که باده کبی کیفیت ویرر اهل هدایت روحنک شرابی و یار
موافقی و بر شراب قدحیدر که مست حق ایدر • بید بهر که نسخ افسونی و معلوم
نشد • و یر رهر کمه اکا افسون و معلوم اولمدی • که دل نازک او مائل افسانه
کیست • که انک نازک کوکلی کیمک افسانه سنه مائلدر مراد بودر که هر کمه کندو
زعمنجه عقل معاده اتباع دعوی ایدر عجبا اول کیمک دعواسنه قائل و کیمک
هدایتنه مائلدر بیت عقل رهبر ایدوب حقه هدایت دیلرن • لطف
حقدن دخی هم اکا عنایت دیلرن • یارب آن شاه وش ماه رخ و زهره
جبین • یارب اول پادشاه کبی و ای بکا فلو و زهره آلنلو • در یکدانه که و کوهر
یکدانه کیست • کیمک لولوء فریدی و کوهری بی نظیریدر مراد بودر که عقل
معاد شاه کبی حاکمدر و ماه کبی حسن الوجهدر و زهره کبی ظهوری روشندر
و کوهر فرید کبی ذی قیمت و معتبردر بیت شاه آن به که کردار قوی رای اساس
• کسوتن رانکه دارد رشته طالع عدوست • دولت صحبت ان شمع سعادت
پرتو • اول سعادت نورلو شمعک صحبتنک دولتی • باز پرسید خدارا که به پروانه
کیست • صورک الله اچون که کیمک پروانه سیدر یعنی کیمک پروانه سیله صحبت
و مقارنت ایدر مراد عقل معاد ایله صحبت دولتی قنقی روحه میسر اولور که هر کمه

به بو سعادت نصیب اولمز ❁ گفتم اه از دل دیوانهٔ حافظ بی تو ❁ دیدم آه
حافظك دلوكو كلندن تبسم زیر لب خنده زنان گفت كه دیوانهٔ کیست ❁
طوداق التنده مخفی جه كولركه بیدی كلمك دیوانه كیسدر مراد بودركه الجنون فنون
حسبنجه هر كوكلده بر دورلو جنون اولور كه بر نسنه یه مفتون اولوب اكا مشغول
اولوب آخردن غافل اولور عاقل مجنون اولدركه باقی یه مائل اولوب فانیدن
فارغ اولا ❁ بیت جوان و پیر كه دربند مال و فرزنداند ❁ نه عاقلند كه طفلان
ناخردمندان ولہ ایضاً اگرچه عرض هنر پیش یار بی ادبیست ❁
❁ اگرچه هنر عرض ایتمك یار اوكنده بی ادبلكدر مراد بوندن ریا روا دكلدر دیمكدر
بیت از ادب نبود به پیش شه مقال ❁ خاصه خود لاف دروغین و محال ❁
زبان خموش ولیكن دهان پر از عربیست ❁ دل دونمز اما آغز عربی ایله طولودر
مراد بودركه اخلاص له عمل ایتمك نه قول بر دوغل بیت نیستم هیچ شاه جمله زبان
همچو آیینه ام همه دیده ❁ پری نهفته رخ و دیو در كرشمهٔ حسن ❁ پری یوزن
اورتمش و دیو حسن نازنده مراد بوندن اهل فضل و مقبول حق مستور و مغلوب
و حقیر و محجوب اما دیو صورت و شیطان سیرت اولان عزتو نازده ❁ بسوخت
دیده زحیرت كه این چه بوالعجبیست ❁ یاندی كوز حیرتدن كه بو نه بوالعجبلك
در مراد بودركه اهل نظر بو خصوصدن سوزان و حیران شعر هذا الذی
ترك الاوهام حائرة ❁ وصیر العالم النحریر زندیقا ❁ سبب مپرس كه چرخ از
چه سفله پرور شد ❁ سبب صورمه كه چرخ ندن دنی پرور اولدی ❁ كه كام بخشی او را
بهانه بی سببیست ❁ كه انك مرادو یرمسنه بهانه بی سبب لكدر ❁ بلكه عادتی اهل فضلی

محروم

محروم ایتمكدر شعر قل للذی بصروف الدهر عیرنا ❁ هل عاند الدهر الا من له خطر
اما تری البحر تعلو فوقه جیف ❁ ویستقر باقصی قعره الدرر ❁ وفی السماء نجوم غیر
ذی عدد ❁ ولیس یكسف الا الشمس والقمر ❁ درین چمن گل بی خار كس نچید
بو چمنده گل بی خار كیمسه دوشرمز ❁ چراغ مصطفوی با شرار بولهبیست ❁
مصطفایه منسوب اولان چراغ ابولهبه منسوب اولان شرار ایله در یعنی دنیا دار محنتدر
بونده محض راحت اولمز بیت زین بیوفا جهان مطلب راحتی كه هست ❁
شهدش قرین زهر و گلش همنشین خار ❁ وحق هر عزیزه بر باطل منكر و حسود بولنور
نته كم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنه ابولهب خصم اولمش ایدی شعر
كل العداوة قد ترجی ازالتها ❁ الا عداوة من عاداك عن حسد ❁ به نیم جو نخرم
طاق خانقاه و رباط ❁ یارم اربه المزین خانقاه و تكیه كمرینی ❁ مرا كه مصطبه
ایوان و پای خم طنبیست ❁ یا كه كه ساقیخانه یعنی میخانه صفه در و كوب
دبی جاودانی در مراد بودركه بن كه مخلصم خرابات بكا محل مناجات و موضع راحت
دركه محل رباط دكلدر لاجرم شول مكاندن بكدر كه موضع ریا اوله بیت
جون دكلدر منزل زرق و ریا میخانه جز ❁ بكدر اول یردن كم اول زرق
ریا دكاندر ❁ جمال دختر رز نور چشم ماست مگر ❁ اوزم جبوغی قزینك
جمالی بزم كوزمز نوریدر مگر ❁ كه در نقاب زجاجی و پرده عنبیست ❁
كه زجاجی نقابده و عنبی پردهده در بلكه حق تعالی عین انسانیده طبقه
و امواج رطوبتدن تركیب ایتمشدر بو ترتیب اوزره در طبقهٔ صلبیه
و طبقهٔ مشیمیه و طبقهٔ شبكیه و رطوبت زجاجیه در رطوبت جلیدیه

وطبقهٔ عنکبوتیه ورطوبت بیضیه وطبقهٔ عنبیه وطبقهٔ قرنیه وطبقهٔ
ملتحمه یه کم شاعر دیمش بیت کرد آفریدگار تعالی بلطف خویش •
چشمت بهفت پرده وسه آب منغمس • صلب ومشیم وشبکه زجاجی وپس جلید
پس عنکبوت وبیض وعنب قرن وملتحم • وبو ترتیب باطندن اعتبار اولنمق
ایله درلاجرم بو بیتده شرابک صرچه قدحده اولمسی وبر مرهٔ عینده کلمسی
اعتباری ایله بر رطوبت ایله بر طبقیه اشارت ایدر ومضمون بیت محتمل الضدین
درصدح احتمالی واو ذم احتمالی وار • دوای در وخود اکنون از ان مفرح
جوی • کندو دردک دواسن اول مفرحدن استه • که در صراحی چینی وشیشهٔ
حلبیست • که چینی صراحیده وحلبی شیشه ده در بو بیتک مضمونی دخی محتمل الضدین
در بیت خرابی در شراب صوفی جوان خواهدر • خیر آب بله لفظنی کور که شیر ابدر
• هزار عقل وادب داشتم من ای خواجه • بیک عقل وادبم وار ایدی بنم ای خواجه
• کنون که مست وخرابم صلای بی ادبیست • شمدیکه مست وخرابم بی
ادبلکه صلا مراد بودر که لایؤمن احدکم حتی یقول الناس انه مجنون حسبنجه حضرت
حقی شویله ذکر ک که مست ولا یعقل اولاسن وترک تکلف وتصنع ایده سن
که دائما بی ادبلک اولا بیت ترک تکلفت جو داب طریق ماست • عیبم مکن
پیش تو گر بی ادب شوم • بیاری که جو حافظ مدام استظهار • کنور
شرابی که حافظ کبی مدام بنم ارقلنم • بگریهٔ سحری ونیاز نیم شبست •
سحری اغلمه ونصف لیل نیازنه در مراد بوندن نصف لیلده نیازه ترغیب
وسحرده سوز وگدازه ترویج در بیت عجب ملکیست ملک صبحگاهی •

که

منعون از غم غنا غم متعالی عمل عالمان

که بابی مغفرت از فضل شاهی • اگر زاری کنی آن دم بسوز ریش • در ان لحظه بیابی
هرچه خواهی • عجب وقتیست وقت نیم شب نیز • بس آن وقتیست بانگ بادشاهی
• اگر شب آرده باشی جرم وعصیانی • بکن توبه جو آید صبحگاهی • وله ایضا
خوشتر ز عیش وصحبت باغ وبهار چیست • باغ وبهار عیش وصحبتدن خوشترق
ندر مراد عیش وصحبتدن دوام انس حقدر وباغدن کشف وفتحدر وبهاردن
عالم بسط وانبساط در لاجرم کشف وعالم بسط ودوام انس حق وصحبت الهی
دن خوشترق نه واردر • ساقی کجاست گو سبب انتظار چیست • ساقی قنده
در دی سبب انتظار ندر مراد شوق وذوق ویرمکه قنی فرصتی فوت ایتمکه که
دیگلدر بیت هر فرصت از دست اگر بایدت • که گوی سعادت ز میدان بری
• که فرصت عزیزست اگر فوت شد • بسی دست حسرت بدندان بری • هر وقت
خوش که دست دهد مغتنم شمار • هر خوش وقت که ال ویره غنیمت صای • کس را
وقوف نیست که انجام کار چیست • لحسیه علم یوقدر که آخر کار ندر مراد بودر که
شاید بو وقتدن صکره مرض وعرض وموانع اخر واقع اولوب طاعت
فوت اولا بیت تو این وقت فرصت غنیمت شمار • که فردا بداند نباید بکار
• پیوند عمر بسته بموییست هوشدار • عمر اتصالی بر قیل ایله باغلنمشدر عقل
دوت یعنی عقلی جمع ایت • غمخوار خویش باش غم روزگار چیست • کندو
غصه کی ییجی اول غم روزگار ندر بیت تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فردا •
هرچند فریاد کنی سود ندارد • معنی آب زندگی وروضهٔ ارم • آب حیات
وجنت بانحهٔ سی معنی • جز طرف جویبار ومی خوشگوار چیست • ارمغ

کن زندان و خوش سکی شرابدن عبارتدر بو بیتده لف و نشر مرتب وارد
که می خوشکوار آب زندکی یه و طرف جویباره ضده دارمه معروفدر و مراد
بودرکه آب حیات عشق الهی و غلت پادشاهدر زیرا موت حقیقیکه عذاب
آخوندر اندن خلاص ایدوب حیات مؤبده مؤدی اولور وارماق کنار زندوبعنی
صفای خاطر اولکلی کماندر عبادت ایمان بالفعل جنته ورحمته وصوله در بیت
الکلام ایدر توفیق طاعت • اعاربندرکم اولدر اهل جنت • مستور و مست
هردو جو از یک قبیله اند • مستور اولان که مست اولملک ایکیده بر قبیله
دندر • ما دل بعشوه که دهیم اختیار چیست • بزکوکلی کیمک شیوه سنه ویره لوم
اختیار و مختار ندر مراد بودرکه اهل کسوت و طریقت اولمیج یا زاهد خشک
اولان و سالک طریقت اولوب عاشق مشرب اولان الطرق الی الله تعالی بعدد
انفاس الخلایق موجبنجه طالب حق اولقده بر قبیله دندر بز قنقی کسنه نک مسلکنه
سلوک ایده لوم مختار ندر دیو استغفار ایدر بیت شراب عشوه و مستی باک
مشرب بود حاصل • وکرنه راه هشیاران بکیر و ورعلکن جدت • راز درون
برده چه داند فلک خموش • برده ایچنک رازنه نه بلور فلک سوس • ای مدعی
نزاع تو با برده داریست • ای مدعی سنک نزاعک برده دوتن ایلهدر
مراد بودرکه بعض آثارکه اوضاع فلکیه دن ظهور ایدر انی حقدن بلمیوب
اکر فلک ایله نزاع ایدوب اندن شکایت ایتمک روا دکلدرکه اخبار سلفدن
دربو کلام که کتب نصایح و مواعظده یازلمشدر بیت قال الجدار للوتد لم تشقنی
قال سل من یدقنی فان الذی ورائی ماخلانی ورائی • سهو وخطای بنده
کرش

66

65 کرش نیست اعتبار • فولک سهو وخطاسنه اکر انک اعتباری اولسیدی • معنی عفو
ورحمت امرزکار چیست • یارلغیجینک عفو ورحمتی معناسی ندر مراد بودرکه
عصیان بنده مرات غفران حضرت رحمن درکه لولم تذنبوا انتم لجاء الله تعالی
بقوم یذنبون فیغفر لهم حسبنجه عصاتک عصیانی حضرت غفارک مظهر غفرانی
در و بوندن مقصود عصیانه ترغیب دکلدر بلکه کثرت ذنوب ایله رحمت حقدن
امیدی کسلمه دیکلدر بیت خسروا اکرچه من کنه کارم • مظهر عفو خویش کردانم
• زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست • زاهد شراب کوثر و حافظ
قدح دیلهدی • تا در میانه خواسته کردکار چیست • تا او آرده حق تعالی
دیلکی ندر مراد بودرکه هر کسک برشیئه ارادتی وار در اما اراده الله تعالی
سنه متعلق ایسه اول ظهوره اولور بیت یکی خواهد که باشد اهل جنت •
یکی خواهدکه یابد فیض فضلت • نباشد هرکز از اینها خدایا • یکی را کز تو
بود آزادت • وله ایضا ماهم این هفته شد از شهر وبچشم
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
سالیست • بنم آیم بو هفته کتدی شهردن کوزومه بر ییلدر • حال هجران
تو چه دانی که چه مشکل حالیست • هجران حالنی سن نه بیلورسن که نه مشکل حالدر
مراد بوندن فرقت محبوب مجازی صورتنده فراق معشوق حقیقی بیانیدر
که سنة الوصل سنة والهجر سنة موجبنجه محبوبک بر هفته فرقتی بر ییل
کلور و برعاشق دیمشدر بیت یکروز در فراقت صد سال می نماید • زینجا
قیاس میکن با خود حساب سالی • اولیه محبوب حقیقی فرقتی مدة مدیده دن
بروواقع اولمشدر انکله ماتی کثیر و فراقی عسیر در و مضمون مصراع ثانی

بوکا دلالت ایدرکه بو هجران حالنی بیلمز انوکیچون حضرت مولانا دیر رباعی
بشنو این نی چون شکایت میکند • از جدایبها حکایت میکند • مردم دیده
ز لطف رخ او در رخ او • کوزبیلی انک یوخ لطافتندن انک رخنده • عکس خود
دیدگمان برد که مشکین خالیست • کندو عکسنی کوردی ظن ایلدی که خال مشکینی
در یعنی رخی آیینه کبی مصفی در کوزبیلی انکا نظر ایدجک کندو عکسنی انده کوروب
شویله ظن ایدر که انده بر خال سیاه واردر مراد بودر که حسن ظاهر غلط
انداز در حس بصر بودکلو حذاقتی ایله غلط فاحش ایدر بیت ز تاب روی
چو خورشید او هزاران سوخت • نعوذ بالله از آن آتشی که پنهانیست •
میچکد شیر هنوز از لب همچون شکرش • سود طمع هنوز انک شکر کبی لبندن
• اگرچه در شیوه گری هر مژه اش قتالیست • اگرچه شیوه ده ایدجلکده هر بر کربکی
قتال ایدجیدر مراد بودر که صاحب حسن ظاهر صدانت سنندن مهلک اولور
انکا ربط قلب ایتمک کندوئی ورطهٔ هلاکه آتمقدر ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة
حسبنجه اندن اجتناب لازمدر بیت ساخت از لب شربتی بهر شفای خستگان
• طرفه شربت که از رویش خسته را رنجور ساخت • ای که انکشت نمایی بکرم
در همه شهر • ای تکه کرم ایله یا لبنان کس یعنی برماق ایله کوسترلورسن کرم ایله
دوکلی شهرده • وه که در کار غریبان عجبت اهمالیست • واه که غریبلر
ایشنده سنک عجب اهمالک واردر مراد بودر که کرمک کرمی موقعنده واقع
اولمیجق ممدوح و نافع اولمز بیت ز کات آن لب میگون بمی پرستان ده
• قبول خیر محالست اگر نه در مجلست • بعد از نیم بنوه سایه یه جواهر فرد

بوندن حکمی بلکا جو مهر فروش مبهمی اولمز • که برین نکته دهان تو خوش استدلالیست
• که بو نکته او زره سنک اغزک خوش استدلالدر یعنی جوهر فرد که انکا
جزء لا یتجزی دیرلر یعنی شول جزء که اصلا انقسامه قابل اولمیه متکلمون بونی
اثبات ایدوب هر جسم بر نیچه جزء لا یتجزی دن مرکبدر دیرلر حکما بونکا
انکار ایدوب هر جسم اندن مرکب دکلدر بلکه هیولی و صورتدن مرکبدر
دیرلر خواجه حافظ دیر که حسن بعد بنم جزء لا یتجزی نک وجودنده شکم قالمدی
که سنک اغزک جزء لا یتجزی در غایتده صغرندن اصلا انقسامه قابل دکلدر
مراد بودر که حسن ظاهر مطمح نظر اتمیوب آلت ملاحظه قلوب اندن مسئلهٔ
علمیه یه انتقال ایتمک کرک بیت منع نتوان شد ز نظامی رخ ز لفک کوزه در • چون
دور تسلسل ده حکیمک نظری وار • بلکه حسن سبب تحصیل علم اولمق کرکدر
یوق ایکن قرینده برقار ده الف اما که بن • سوخته اولدم یار دانشمنده اولدم
اهل علم • مژده داند که بر ما گذری خواهی کرد • یعنی مشتلادیلر که بزم
اوز ریمزه اوغره سک کرک • نیت خیر مگردان که مبارک فالیست •
نیت خیری دوندرمه که مبارک فالدر مراد بودر که محبوب حقیقی ان الله
لا یخلف المیعاد موجبنجه خلف وعده ایتمز اما محبوب مجازی جندان عهده
وفا ایتمز اندن وفا اومق خلاف واقعدر بیت دگر افسوس کنانم مگو
لطف کنم • که سوخت زدروغ تو راستی اینت • کوه اندوه فراقت
بچه حیلت بکشد • سنک فراقک غصه‌سی طاغنی نه حیله ایله چکه • حافظ
خسته که از ناله تنش چون نالیست • حافظ خسته که ناله دن تنی نال کبیدر

مراد بوندن خلق الانسان ضعیفا حسبنجه لذو ضعفنی و یاد فراق حضرت عزت
بارگران ایدوکن بیاندر و بونلک ضمننده طلب وصلت و تلاق در بیت
فرقت مارا مبدل کن کریما با تلاق • چند سوزیم از فراق آه از فراق اه از فراق •
ولہ ایضاً اگرچه باده فرحبخشی و باد گلبیزست • فرح بخش وصف ترکیبی
در وصفت باده در و گلبیز دخی وصف ترکیبی در وصفت باده در اصلده گلبیخ
ایدی بیختن لفظندن که مستقبلاتنده خازایه قلب اولنور معنای مصراع بودر که
اگرچه شراب فرح بغشلیجی و یل گل الیجی در و یل گل الکدن مراد یل گل بیراغن
یرندن قوپاروب براکنده و پریشان ایتدوکی در یعنی اگرچه شراب مفرح و گل یا
بیراغی پریشان اولوب عشرت زمانی دراما • بیانک جنک محو زمی که محتسب
تیزست • جنک اوازی ایله ایچه شرابی که محتسب حدتلو و غضبناکدر مراد
باده دن عشق الهی در و باد دن مراد عنایت حضرت حقدر و گل پریشان
اولمق عنایت حقدن فیضان کشف منتشر و فاش اولمقدر و چنکدن مراد
افشای اسرار و اعلان اخبار در و محتسب اهل ظاهر در یعنی فیضان الهی فاش
وظاهر اولوب و فضل حق غالب اولیجق افشای اسرار اتمکه اهل ظاهر فهم
ایده میوب خلاف شرع الکلوب تعدی ایدرلر نته کم حسین منصوری بردار
و ذوالنونی در زندان ایتدیلر بیت چون زبان خواهد کند رازش عیان •
یقتلون الانبیا با دل بخوان بیت چونکه حلم اندر کف رندان بود • لاجرم
ذوالنون در زندان بود • صراحی و حریفی گرت بچنگ افتد • بر صراحی و بر حریف
الرسنک ایا که دوشه • بعقل نوش که ایام فتنه انکیزست • عقل ایله ایچ که
ایام

ایام فتنه قوپرجی در مراد صراحیدن مقام و حریفدن مراد صاحب لبر در لاجرم
بو مقامده غیره افشای راز منهی در بیت چون قلم در دست غداری بود •
بیکمان منصور برداری بود • در آستین مرقع پیاله پنهان کن • خرقه یکنده
قدحی گزله • که همچو چشم صراحی زمانه خونریزست • که صراحی کوزی کبی زمانه
قان دوکیجیدر یعنی اسرار طریقتی و اخبار حقیقتی فاش ایله که اهل زمان خونخوار
و اهل الله بونلرک فتنه سی خوردر بیت ای اولیای حق را از حق جدا شمرده •
کرظن نیک داری در اولیاچه بکند • زرنک باده بشوییم خرقها در اشک •
شراب رنکندن یوبالم خرقه لری کوز یاشنده • که موسم ورع و روزکار پرهیزست
• که پرهیزکارلق موسمی و پرهیز زمانی در مراد توبه و انابت ایدوب و تدارک ذنب
ایلیوب اغلیوب کندو تطهیر اتمکدر که دیمکدر رسول الله صلی الله علیه و سلم
بیورمشدر لو تعلمون ما اعلم لبکیتم کثیرا و لضحکتم قلیلا و عمر آخره کلوب تمام
پرهیز زمانی اولمشدر بیت چو پاک آمدی برحذر باش و پاک • که عصمت
ناپاک رفتن بخاک • سپهر برشده پرویز نیست خوان افشان • سپهر فلکدر
برشده یوقرو اولمش یعنی اعلی دیمکدر پرویزن الکدر خوان افشان وصف
ترکیبی در وصفت پرویزن در معنای مصراع بودر که فلک اعلی الکدر قان
صاحبجی • که ریزه اش سر کسری و تاج پرویزست • ریزه او واق و پرنسه دن
دوکیلن خرده در و کسری معرب خسرو در عجم پادشاهی اولنه اطلاق اولنور
مطلقا و پرویز هرمزاوغلی خسرو لقبی در معنای مصراع بودر اندن دوکیلن
خرده کسرینک باشی و پرویزک تاجی در مراد بودر که عمره اعتماد ایتمیوب تدبیر آخرت

فلیق ایدک که فلکه نسبت قوتیله ادمی ضعیفدر انسان خود نفسنده ضعیفدر بیت
بیچاره کسیست آدمی زاد خاکیست که پف کنی بر باد • مجوی عیش خوش از دور
واژگون سپهر • ایسته‌مه خوش عشرت فلکک معکوس دورندن • که صاف این سر خم
جمله دردی آمیزست • که بوکوپ باشنک صافی جمله بوسه قرشقدر بیت سپهر کوژ
بجنبی بدامن که نهاد • که گردنش برسن برنست چون گوهر • گرا بنزم بقا داد
ساغری زخوشی • که هم دران جلرش خون نکر چون ساغر • عراق و فارس کرفتی
بشعر خوش حافظ • عراق ولایتی و فارس مملکتنی دوتدک خوش شعر ایله حافظ
• بیا که نوبت بغداد و وقت تبریزست • کلکه بغداد نوبتی و تبریز وقتی در
مراد شعر خوشندن حقه ارشاد ایدندر و عراق دیوب عجم و فارس دیوب
شیراز دیادن مراد اتمشدر که بو ایلی ولایتنک قومی قابل ارشاد اولوب
حقی قبول اتمشلردر اما بغداد قومی اکثر شیعه مذهب و تبریز خلقی اکثر رافضی
اولدوغی اجلدن انلرک ارشادی زمانی کلدی در وله ایضا
بنال بلبل اگر بامنت سر یاریست • ایکلی بلبل اگر بنمله سنک یارلق باشی وار ایسه
• که ما دو عاشق زاریم کار ما زاریست • که بز ایکمز عاشق زار و زار ایشمز زارلق
دربونده تنبیه وار در که عاشقه نیاز صفتی لازمه وحشته در بیت
من و مجنون دو غریبیم که غم شادی ماست • هر که این نکته ندانست نه از وادی
ماست • دران زمین که نسیمی وزد ز طره دوست • اول یرده که بر یل ایسه
دوست طره سندن • چه جای دم زدن نافهای تاتاریست • نه تاتاری
نافه‌لرک نفسی او راجاغی یرده مراد نسیمدن عنایت حقدر که عبد اندوکی دز و طره

عیب

عیب هویتدر چون اول طرفدن بر نسیمه واصل اولا هزار روایح طیبه‌دن اولیدر
بیت باطره تو سنبل شوریده حال جست • جای که ابروی تو نماید هلال
جست • بیار باده که رنگین کنیم جامه زرق • کتور شرابی که بویاهلم ریا قفتانی
• که مست جام غروریم و نام هشیاریست • که جام غرور مستی یوزاده هشیارلقدر
مراد بودرکه مجرد خرقه پوشلق کمال دکلدر کمال اولدر که عشق الهی ایله تکیف اولوب
غروردن عریان اولنه بیت ای خوش آن هوشیار لا بعقل • که بود از همه
جهان غافل • خیال زلف تو بختن نه کار خامانست • سنک زلفک خیالی بشورلک
خاملر ایشی دکلدر • که زیر سلسله رفتن طریق عیارست • که زنجیر التنده کتمک
عیارلق یولی در مراد بودر که غیب هویت فکرنی اتمک پخته و کاملر حالی در
و سلسله طریقت التنده مرور رند و عاقل اولنلر طریقیدر بیت عاقل اولدر
ترک ایدوب فانی یولنی • راه باقی بوله و سالک اوله • و عمل لله اولوب فکری
غیری اولمیه بیت عبادت کز بی اجر و ثوابست • آن تجارت دان بر عارف
نه رنجست • آن که هست آن عین خسرانش • لطیفه ایست نهانی که عشق از و
خیزد • نهانی موخر مبتدا و لطیفه ایست مقدم خبر در یعنی برکزلو حالت لطیفه وار در
که عشق و محبت اندن قالقر یعنی پیدا اولور • که نام آن نه لب لعل و خط زنگاریست
• که انک ادی لب لعل و خط زنگاری دکلدر مراد بودر که عشق الهی صورته
دکلدر که حس ظاهر ایله احساس اولنه بلکه امر روحانیه در که قوه روحانیه ایله
ادراک اولنور بیت ما نه آشفته نقشیم که در آب و گلست • نظر پاک نباشد نگران
بر خط و خال • قلندران حقیقت بنیم جو نخرند • حقیقت قلندرلری یارم

اربه یه المزر • قبای اطلس انکس که از هنر عاریست • اول کمسنک اطلس قفتانینی لباس
فاخره اعتبار یوقدر یعنی اول کمسنک اطلس قفتانینی که هنردن عریاندر مراد بودر که
هنر معرفة الله ایله متجلی اولمقدر بیت کویم خبری باتو زدرویش و توانکر •
تاریخ بباید که گذشتی از پی دنیا • قارون بتجمل بنه ارض فرو شد • عیسی زتجرد زده
بر اوج فلک پا • جمال شخص نه چشمست و موی و عارض و خط • شخصک جمالی
کوزو قیل و یوز و خط دکلدر • هزار نکته درین کار و بار دلداریست • بیک
نکته بو دلدارلق کار و بارنده واردر مراد بودر که اعتبار حسن صورته دکل حسن
سیرته در لاجرم صورتدن منزه اولوب محض لطف اولان حضرته ربط قلب
ایتمک کرک بیت هست دلدار بما ناظر و حاضر همه جا • هر که دل می ندهد خاطر او
عاطر نیست • باستان تو مشکل توان رسید آری • سنک آستانکه ایرشمک
مشکلدر بلی • عروج بر فلک سروری بدشواریست • سرورلک فلکنه چقمق
کوچلک ایله در مراد تقرب حضرت حق حاصل قلمق آسانلق ایله اولمز و بکدر
بیت کجا بدامن وصل تو دست من برسد • که پایه تو بلندست و دست من کوتاه
• سحر کرشمه وصلش بخواب میدیدم • صباح زماننده انک وصلی نظرین دوشده
کوردم • زهی مراتب خوابی که به ز بیداریست • آفرین بو اویقو مرتبه لرینه که
اویانقلقدن یکدر مراد رؤیای صادقه اولی ایدکن بیاندر بیت کر تو صحبت
داری بادلبر بخواب • خواب خوش بادت ترا هر شب بخسب • جفای دوست
نهایت رسید و می ترسم • دوست جفاسی غایته ایرشدی و قورقرن • که انتهای جفا
ابتدای بیزاریست • که جفانک نهایتی بیزارلغک ابتداسیدر مراد جفادن قبض

واعراض

70

۶۹

واعراض حقدر اول علی وجه الکمال اولمق غنج و دلال کل بلکه علامت اعراض
کلی در العیاذ بالله تعالی • دلکش بناله میازار و ختم کن حافظ • کوکلنی ناله
ایله انجیته و ختم ایله حافظ • که رستکاری جاوید در کم آزاریست • که ابدی
اخلاص از انجیتمکده در مراد حضرت حقی طلب ده نیاز ایچون ناله ایدوب انجیتمکدن نهی
در که سعادت ابدی قناعتده در بیت آرزو دل حق است بدان این که
از او • دینی طلبی نه عقبی و نه حال • آنانکه از او بجز او هیچ نخواست • تا دینی و
عقبی بتو آید بکمال • وله ایضاً • عیب رندان مکن ای زاهد پاکیزه
سرشت • رندلری عیبلمه ای طبیعتی پاک زاهد • که گناه دگران بر تو نخواهند نوشت
• که غیرک کناهی سنک اوزرکه یازمسه لر کدر مراد بوندن غیرک عیبنه نظردن
نهی که ظولمن شغله عیوبه عن عیوب غیره و کندو عیبنی اصلاحه ترغیبدر که
کشیه عذاب و ضرر کندو کناهندن ایرر زیرا ولا تزر وازرة وزر اخری
حسبنجه غیرک کناهی الکا ضرر ایتمز انوکیچون دیر • من اگر نیکم و گر بد تو برو خود را
باش • بن اکر ایو اکر قبیح بسن بوری کندو کاینچون اول یعنی کندو تدبیرکده
اول • هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت • هر کیم آنی بجرا خر کار که اکدی
بیت اینچنین گفت پیر معنوی • ای برادر هر چه کاری بدروی • مراد
بوندن نهی منکردن نهی دکلدر زیرا نهی منکری ترک کندو تک کناهیدر بلکه
مراد بودر که نهی منکر ایدن شویله کرکدر که نهی توبه و انابه ترغیب ایده
اما رحمت ارحم الراحمین دن نومید ایتمکه جهد اوزره سویلنه انوکیچون دیر
• نا امیدم مکن از سابقه لطف ازل • بنی مایوس ایلمه لطف ازلک

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

رحمت سابقه سندن که خبرده وارد اولمشدر که حق ازلده عرش اوزره قلم
قدرت ایله یازمشدر انی انا الله سبقت رحمتی غضبی ، تو پس پرده چه دانی
که که خوبست و که زشت ، سن پرده اردنده نه بیلورسن که کم کوزلدر و کم چرکیندر
بیت گرچه جرم من از عد بیش است ، سبقت رحمتش ازان بیش است
همه کس طالب یارند چه هشیار چه مست ، دو کلمکه یاره طالبلردر نه ایق نه مست
همه جا خانهٔ عشقست چه مسجد چه کنشت ، دو کلی بر عشق اویدر نه مسجد نه کلیسا
مراد بودر که اعتبار مکانه دکل اول مکانده اولان عبادته در بیت برخاقه
بواقعه بودر که دایما ، هر برده کم نماز قلهلر روا ، نه من از خلوت تقوی بدر افتادم
وبس ، بن تقوی خلوتندن طشره دوشمدم انجق ، پدرم نیز بهشت ابد
از دست بهشت ، بابام دخی جنت ابدیی الدن قودی یعنی آدم علیه السلام
عصیان سببیله جنتدن چیقدی که دیمشلردر اول الناس اول الناسی بیت گرچه
عصیان کرد آدم بعد ازان توبه کرد ، تا خلف باشد کسی کو خوی بابا را گذاشت ، نیستم
من و خلوت در میکده ها ، بنم تسلیم باشی مینی نه ارقبوسی کریجی یعنی سر تسلیمی او قپویه
قوشم مراد میخانه اردن عبادتخانه ادرلا جرم کرکدر که مرید سر تسلیم وارادتی
اول قپویه قویه پس معنی مراد بودر ، مدعی گر نکند فهم سخن کو سر و خشت ، مدعی
اکر سوزی فهم اتمز ایسه دی باشی و کرپج مراد بوندن مدعیلر دشمندر اکر بزم
رمزیله اولان سوزمزی اکلمز ایسه دی باشنه کرپج وطاش شعر لا یبصر المحب
العیب کله ، لا بعض ان کان فیک راضیا لکنه یری الفضل عیب عین العدو
ان کان قاضیا ، باغ فردوس لطیفست ولیکن زنهار ، و غافل اولمه تا نخوری

شمری

شمری سایهٔ بید و لب کشت ، غنیمت قیل ایسن سوکود کولکه سن و اکین کنارن مراد
بودر که جانا عاقبتده اولوب نعمت عبادتده اولوب سوکود کولکه سنده و اکین
کنارنده اولمق غنیمت عظیمه در وفضیلت عظمیه در وصوله وسیله در رباعی
کنجست درین خاک که در کون نگنجد ، آن کنج خراب ازین کنج بهانه است
فالحمد لمن آنکه درین خانه دهن یافت ، سلطان زمینست و سلیمان زمانه است
بر عمل تکیه مکن زانکه دران روز ازل ، عمله طیانمه زیرا اول ازل کوننده
تو چه دانی قلم صنع بنامت چه نوشت ، سن نه بیلورسن قلم صنع سنک آدکه نه یازدی
رسول الله صلی الله علیه وسلم بویورمشدر ان احدکم یجمع خلقه فی امه اربعین یوما
یکون علقة مثل ذلک ثم یکون مضغة مثل ذلک ثم یرسل الله الیه الملک فینفخ
فیه الروح ویؤمر باربع کلمات یکتب رزقه واجله وعمله وشقی او سعید فوالله
ان احدکم او الرجل لیعمل بعمل اهل الجنة حتی ما یکون بینه وبینها غیر باع او ذراع
فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل النار فیدخلها وان الرجل لیعمل بعمل اهل
النار حتی ما یکون بینه وبینها غیر ذراع او ذراعین فیسبق علیه الکتاب فیعمل
بعمل اهل الجنة فیدخلها و عبد الله انصاری دیمش ، هر کس از آخر ترسد عبد الله از
اول بیت شاید که ز دیدها برانی جیحون ، تا عاقبت کار تو چون باشد چون
حافظا روز اجل گر بکف آری جامی ، ای حافظ اجل کوننده اکر ایاغه کتورر
برقدح ، یکسر از کوی خرابات برندت به بهشت ، برکزدن و براوغوردن
خرابات محله سندن الله سنی جنته مراد روز اجلده برجامدن آخر وقتده
کلمهٔ شهادتدر که خبرده وارد اولمشدر من کان آخر کلامه لا اله الا الله

فیدخل الجنة و مرادکوی خرابایدن مجلۀ دنیادر هر کیمکه آخر دمده لا اله الا الله
محمد رسول الله ایله ختم اولا بو خرابات جهاندن روضۀ جنانه وارر بیت
بوقت آخر عمرم خدایا میسر کن که با ذکرت بمیرم • کر نهادت همه اینست زهی نیک
نهاد • اکر بنیاد بودر کلی بویله زهی ایو بنیاد • ور سرشتت همه اینست
زهی خوب سرشت • واکر طبیعتک ویوغرلک دوکلی بویله زهی خوب طبیعت وترکیب
بیت هرکه را صورتش بود محبوب • سیرتش هم ازان بود خوشتر • سخن و
صحبتش غنیمت دان • که نیابی کسی ازان بهتر ولبعضهم کنون که
می دمد از بوستان نسیم بهشت • شمدیکه اشبو بوستاندن جنت یللری من وشراب
فرح بخش و یار حور سرشت • بوندن فرح بخشلق شراب و حور طبیعتلو
یار مراد بودرکه بهار اولوب فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحی الارض بعد موتها
حسبنجه آثار رحمت ظهور ایدوب بوستاندن جنت یللری اسیجک بن شراب عشق
الهی که غم دنیایی فراموش ایدر ب سرور ویرر وحور طبیعتلو یار یعنی ایها
الشاب التارک شهوته لاجلی انت عندی بمنزلة ملائکتی موجبنجه بونک کبی یار
ایله قرین اولورن بیت چون کوشۀ فراغت اولا و بهار اولا • عارف
اودرکه اهل عبادتله یار اولا • کدا اکرچه انسزند لاف سلطنت امروز • کدا
بچون سلطنت لافن اورمزیلورن • که خیمه سایۀ ابرست و بزمکه لب کشت
• که چادر بولوت کولکه سیدر و صحبت یری اکین کناریدر مراد بودرکه بر فقیر
کمه صوانی فراغنده و مکان عزلتده طاعت و عبادتده اولا پادشاهلق لافن اورسه
لا یعذر بیت درویش را که ملک قناعت مسلم است • درویش نام دارد و
سلطان

سلطان عالم است • چمن حکایت اردی بهشت میکوید • چمن اورته بهار آیی
حکایتن ایلر یعنی نیسان حالیله انک قدومن سویلر • نه عارفست که نسیه خرید
ونقد بهشت • عارف دکلدر اول کمسنه که ویرسی آلدی ونقدی قودی مراد
بودرکه بهار وصفای خاطر زمانی اولیجق کسب حال وتحصیل جاه ایدوب بعده
حضوره ایرمک استیوب بوزمانی وحال عیش مال ایلوب عبادت بهشتنه
سعی اتمک کرکدر بیت ما روضه نخواهیم تو هر جا که بیایی • کر طرف چمن هست
بانقد بهشتست • وفا مجوی ز دشمن که پرتوی ندهد • وفا استه دوشمندن
که برضیا ویرمز • که شمع صومعه افروزی از چراغ کنشت • که صومعه افروز
لق شمعی کلیسا چراغندن مراد بودرکه نفس که اعدی عدوک نفسک التی بین
جنبیک حسبنجه دشمن قویدر اندن وفا اومه که کلیسا چراغی منشنده دراندن
خانقاه ضیاسی حاصل اولمز بیت وزین نفس که مکاره است ابلیس نکه دار خدایا
از شر هر دو • بمی عمارت دل کن که این جهان خراب • شراب ایله کوکلی معمور ایله
که بو خراب جهان • بران سرست که از خاک ما بسازد خشت • اول سودادر زیره
درکه بزم طبراغمزدن کرپیچ دوزه مراد بودرکه هلک المسوفون مقتضاسنجه عجلوا
بالصلوة قبل الفوت وعجلوا بالتوبة قبل الموت مفهومنجه تزجک توبه واطاعت
وعشق الهی و عبادت ایله قلبکی خصال ذمیمه‌دن تطهیر ایدوب خصائل حسنه ایله
معمور قلوب یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم موجبنجه
سلامت حاصل ایده سن • ملکن بنامه سیاهی حقارت می نکرست • نامه سیاهلق
ایله بن مستی حقارت و ملامت ایتمه • که آکهست که تقدیر بر سرش چه نوشت •

که واقعدر که تعذیر انک باشنه نه نیزدی مراد بوندن غزل سابقده اولان
سکزنجی بیتده . بیان اولنان درکه حدیث شریف ذکری ایله شرح اولنمش ایدی
• قدم دریغ مدار از جنازهٔ حافظ • قدمی دریغ دوتمه حافظک جنازه سندن
• اگرچه غرق گناهست می رود به بهشت • اگرچه گناهه غرقدر جنته گیدر
مراد بوندن انا عند ظن عبدی موجبنجه کندو ایچون رحمت وجنت رجا ایدوب
تفأل ایدر بیت نیاید از من آلوده طاعتی خالص • ولی برحمت وفضلت
امید واری هست تفأل خواجه حافظ شویله روایت اولنور که خواجه حافظ وفات
ایندوکی کون بعض عزیزلر نمازینه حاضر اولمغه عزیمت ایدوب بر غلیظلک
کتکدن امتناع ایدوب مکر اول معضرده . دیوان حافظ ایمش اول کیسه کل
دیواندن تفأل قلدیمشلر اولدخی دیوانی آچیجق بیت مزبور گلمش
والبعضا برو ای زاهد و دعوت مکنم سوی بهشت • یوری
ای زاهد بنی اهل بهشتدن یوغرفوی مراد بودرکه الدنیا حرام علی اهل الآخرة
والآخرة حرام علی اهل الدنیا وکلاهما حرامان علی اهل الله حسبنجه بنی حق تعالی
کندویه عاشق اولاندردن قلدی طالب بهشت قلمدی لاجرم بکا جنت گرکمز
دیوار گرک بیت روی تو باید نه باغ بهشت • چلنم بوستان دیرینه
یکه جوز جز من هستی نتواند برداشت • چرا به وارلق خرمنندن قالدرمم
• هرکه در راه فنا در ره حق دانه نکشت • هرکیمکه فنا یولنده طریق حقده
دانه اکمدی • تو و تسبیح و مصلا و ره زهد و ورع • سن و تسبیح و سجاده
و زهد و پرهیزکارلق یولی • من و میخانه و بس یار و ره دیر و کنشت •

[illegible]

بن و میخانه و ایچی یار و کلیسای نصاری و کلیسای یهودی یولی مراد بودرکه
بکا عشق مجازی و یار طلبی و ملامتیه طریقی گرک طریق اخلاص سترحالدر بیت
زاهد در صومعه و رزیدن من رندی نزشت • رندی آنست که در میکده زاهد
باشم • صنم از من مکش ای صوفی صافی که حکیم • بنی شرابدن منع ایله ای صوفی
صافی که خدای حکیم • در ازل طینت ما را بمی ناب سرشت • ازلده بزم
خمیرمزی شراب صافی ایله یوغردی مراد بودرکه بنی عشق و شوردن منع ایله
ای صوفی ساده و عشقدن خالی که حضرت حق بزم جبلتمزده عشق و شوق
قومشدر بیت هنوز ملک وجود از شب عدم طالع • نکته بودکه
بودم چو صبح بهدم عشق • صوفی صاف بهشتی نبود هرکه چو من • اهل
جنت صوفی صافی اولمز هرکیمکه بنم کبی • خرقه در میکده ها در گرو بادهٔ نشت
• خرقه‌ٔ میخانه‌لرده شراب رهننده قومدی مراد بودرکه صوفی صافی اهل
بهشت اولمز عشق الهی ایچون لبس ریایی ترک ایتمیجه بیت بستان و
نظربازان نظرها دار و ان چشمان • مکر دیوانه زاهدکه جوی عقل و هوش
• راحت از عیش بهشت و لب حور دل • عیش بهشت و لب حوردن
راحتی اولمز • هرکه او و امن دلدار خود از دست بهشت • هرکیمکه
اول کندو دلداری اتکنی الدن قودی مراد بودرکه هرکیمکه ذیل حقه تشبث
ایتمیه حرامه واصل اولمز بیت ای شاه عالم چون بود هرچیز با فرمان تو
• زان روی گویم ترا دست من و دامان تو • حافظ لطف حق ازباب نو
دارد • ای حافظ اگر حقک لطفی سکا عنایت دوته • باش فارغ ز غم

دوزخ و ایمن ز بهشت • فارغ اولمش جهنم عذابندن و ایمن جنتدن مراد
بودر که من نوقش فی حسابه فقد عذب جنبنجه هر کیمک که حسابنده دقت
اولنه خطا و نقصانی ظاهر اولوب معذب اولور لاجرم رحمت و راحت بولان
مسامحه و عنایت حق ایله بولور بیت چون ز ره لطف عنایت کند •
جمله مهمات کفایت کند وله ایضاً ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست
ای سحر یلی یارک قرارگاهی قنده در • منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست
عاشق کش وصف ترکیبیدر وصفت مه در عیار لک و بالک مقتسنه در
وصفت بعد صفتدر معنای مصراع بودر که اول عاشق اولدوریجی عزیز آینک
منزلی قنده در مراد نسیم سحردن فیض سحری در و یاردن و مه دن مراد
محبوب حقیقی در اگرچه مکاندن و منزلدن منزه در اما بولنه جق محلی وار در
نته کم موسی علیه السلام دیمش این اجدك یا ربی خطاب عزت ایرشمش که
انا عند المنکسرة قلوبهم و المندرسة قبورهم بیت دریلرده پیرم کوکلی صنقلر
اولوارده پیرم قبری ینقلر • شب تارست و ره وادی ایمن در پیش •
قره کوکیجه ده وادی ایمن یولی اوکده • آتش طور کجا موعد دیدار کجاست • طور
آتشی قنده دیدار وعده سی یری قنده در موسی علیه السلام خاتونی ایله شعیب پیغمبر
علیه السلام دیارندن صلهٔ رحم ایچون کیدرکن قره کوکیجه ایچنده خاتونک بورسی
دوتوب ناره احتیاج اولوب طور طرفندن نور الهی ظهور ایدوب موسی علیه
السلام آنی نار صنوب اهلنه بونده دورک دیوب اول جانبه متوجه اولوب
انده کلیجک کلام ربی اشتدی نته کم حق سبحانه و تعالی حکایت ایدر آیت
کریمه

74

٧٣ کریمه ایچنده • فلما اتیها نودی یا موسی انی انا ربك فاخلع نعلیك انك بالواد المقدس
طوی لاجرم سالکه نسبت بو دنیا بر قره کوکیجه در وادی ایمن که عالم آخرتدر
اوکده در و لمعان انوار الهیه و فیضان رب العالمین اول جانبدن ظاهر
اولوب سالکه ذاهب اولور اما مقصود اصلی دیدار در بیت عاشق
آرامد بکوشش دینی و عقبی نخواست • جانب طور آمدن مقصود موسی دیگرست
• هرکه آمد بجهان نقش خرابی دارد • هرکیمکه کلدی جهانه خرابلق نقشینی
دوتر یعنی آخر خراب اولور • در خرابات چه پرسید که هشیار کجاست •
بیخانه ده صورمکه آیق قنده در بلکه هپ مستدر لاجرم دار فناده اولنلر
جمله فانی اوله کرکدر بیت هرکه آمد بجهان اهل فنا خواهد بود • انکه پاینده
و باقیست خدا خواهد بود • وعجب بودر که اهل جهان جالس فی السفینة کبی اوتورر
کن کیدرلر بیت دوتا بنشسته ایم در دیر فانی • نشسته می روی و می ندانی
• انکس است اهل اشارت که بشارت داند • انکس است مقدم خبر و اهل اشارت
نوح مبتدادر و بو جمله مبتدانک خبری بشارت داند خبری یعنی اهل اشارت اولکمسه درکه
بشارت بیلور • نکته‌ها هست بسی محرم اسرار کجاست • نکته لر وار در چوق محرم
اسرار قنده در بیت دل دریابد اسرار معانی • که روشن شد بنور جاودانی
• اول اسراردن بری بودر که نفس فقردن فخر با وجود که فقر سبکبار اولمق
در و حساب یسیر و اجر کثیر اولمق علامتیدر • از مایه و سود جهل دست بشوی
• سود تو اهل بس که تهی دست بشوی • و بری بودر که اولاد و توندن اکثر
بونی بیلمز که انما اموالکم و اولادکم فتنة موجبنجه اولاد و فتنه در بس موت اولاد

نقصان فتنه‌در واهل جنت اولمق باعثی درکه من مات له ثلثة صغار وجبت
له الجنة اصحاب دیمشلر واثنان یا رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش واثنان
بیت چون موت ولد اولور ایمش باعث رحمت • صبر ایله اکا کرچه کلور نفسه زحمت
ویری بودرکه عزت استر ذلتدن تجربونی بلمزکه عزت آخرت ذلت نفس ایله
بولنور نظم زحکمت بیاموز همت نکنه • که در هردو عالم شوی بی نیاز
لباس طریقت چو در بر کنی • زذلت مرنج وبعزت مناز • ویری بودرکه فوتدن
بجز حیات استر بونی بلمزکه تعب دنیادن خلاص و وصول حضرتیونک سببی ایله
اولورکه موت باب آخرتدر بیت چون حباب فانیه در بو حیات • اولمینجه ایره
مزسن باقیه • هر سر موی مرا با تو هزاران کارست • بنم هر بر قلم باشنک سنک
ایله نیجه بیک ایشی واردر • ما کجاییم وملامت گر بیکار کجاست • بز قنده یوز
ملامت ایدجی قنده در مراد هزاران کثرتدر تعیین عدد دکلدر لاجرم
بن کا زدنیاده اولیوب سنک ذکر و فکرکده اولوب جمیع اعضام واجزام
سکا متوجه اولوب ذاکر اولمشلردر مثلا بر قیلم موجود اولدوغی اجلدن
لی حال ایله برشکر ایدر وجوهر یعنی قایم بذاته اولدوغی سببدن برشکر
ایدر وجسم اولدوغی اجلدن برشکر ایدر وجسم نامی اولدوغی سببدن
برشکر ایدر و محل عرض اولدوغی اجلدن برشکر ایدر وقس علی هذا اینکی
آخرتدن بطال اولوب ذکر حضرت خدا ایتوب بونک کبی کار وارندن غافل
اولان ایله بزم اورتمزده تفاوت فاحش واردر • عقل دیوانه شد آن سلسله
مشکین کو • عقل دیوانه اولدی اول مشکین زنجیر قانی • دل زما گوشه گرفت ابروی

دلدار

ایش سزه

75

دلدار کجاست • کوکل بزدن کوشه دوتدی دلدار قاشی قنده در مراد بودرکه
عقلکه دیوانه اولوب دنیا عاشقی اولانی قید محبتیه کرفتار ایتمک کرک بیت
چو دل دیوانه شد می باید آن زلف • که جز زنجیر او را نیست تدبیر • وکوکل که
کوشه اختیار ایدر دیر بدر که کوشه محراب اختیار ایده • باده ومطرب وگل
جمله مهیاست ولی • یعنی جمله اسباب حاضردر اما • عیش بی یار مهیا نشود یار کجاست •
عشرت یارسز اولمز یعنی یارسز حاضر اولمز یار قنده در مراد بودرکه بر کیمده که اسباب
غنا وامتعه دنیا اوله اما قرب حق حاصل اولمامش ایسه حظ آخرت اکا میسر
اولمز • حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج • ای حافظ خزان یلندن زمانه
جمنده انجنه • فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست • فکر معقول بیورکنمز گل
قنده دز مراد بودرکه خزانسز بهار اولمز نیته که خارسز گل اولمز وغمسز آدم اولمز
بیت جور دشمن چه کند گر نکشد طالب دوست • گنج و مار و گل و خار و غم و شادی
بهمند والا بضا • خمی که ابروی شوخ تو در کمان انداخت • اکر بکلی
که سنک شوخ قاشلک یایه آتدی و برافقدی یعنی یای جکر کبی اکدی • بقصد خون
من زار ناتوان انداخت • بن ضعیفک قانی قصدنه اتدی و برافقدی مراد
قاشلرینک اکری اولمسندن سالکک درجه سندن سقوطی وانک
موجبیدر لاجرم سالک چون درجه سندن ساقط اولا مرتبه هلاکه وارر
اندن لذت دولتدن بیلوب تدارک قلمق کرک بیت کرم نمودی و مارا بداد جاه
بلند • خطا بدیدی مکرزان مقام افکندی • همی کنیم بجناب تو گریه و زاری •
بان مقام دگر باز بنده را بندی • شراب خورده و خوی کرده ماشدی بچمن

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

شراب اججش و تر لمش اولدغی حالده چون کتمش ایدک چنه • که آب روی تو آتش
در ارغوان انداخت • که سنک یوزک صویی آتشی ارغوانه اتدی و براقدی
بیک کرشمه که نرگس بخود فروشی کرد • بر ناظر نظر ایله که نرگس کندوی صتججلق
ایلدی • فریب چشم تو صد فتنه در جهان انداخت • سنک کوزک آلداتمسی
یوز فتنه‌یی جهانه اتدی و براقدی • زشرم آنکه بروی تو نسبتش کردند
انک حجابندن که سنک یوزکه نسبت ایلدیلر • سمن بدست صبا خاک در دهان
انداخت • سمنی صبا الی ایله طپراغی اغزه اتدی • بنفشه طره‌ء مفتول اگرچه
میزد • بنفشه اورلمش زلفه دوکوم اوررایدی یعنی کندوی تزیین ایدرایدی
صبا حکایت زلف تو در میان انداخت • صبا سنک زلفک حکایتن اورته‌یه
اتدی و براقدی یعنی انک وصفن ایلدی بو دورت بنده تشبیه مرکب بالمرکب
واردر نه کم بو مقاره ده تفصیل اولنمشدر لاجرم مراد جناب قدس شوق و ذوق و ملک
ایله و سالک امرنده جد و سعی اتمک ایله فضای فیضه توجه معنوی ایدوکی
داول حالک لطافتی زنکین و لطیف اولنه شوق ویردوکی و عین الله
قلوبی مشغول و مسخر ایدوکی و هر حسن الکا نسبت اشارت اولدغی و غیب
هویت جمیع مشکلاتندن اصعب ایدوکی بیاندر • من از ورع می و مطرب
ندیدمی زین پیش • بن پرهیزکارلغدن شراب و مطرب کورمامش ایدم
بو ندن اول • هوای مغبچکانم در این و آن انداخت • مغبچه‌لر محبتی
بنی بوکا و الکا آتدی و براقدی مراد بودر که بن تصوفدن اجتناب ایدوب
شراب عشق الهی نوش ایتموب واعظ و شیخی کوش اتموب بو عالمدن غافل

ایدم

ایدم تازه طالبلر کوروب اندکی شوقی بکا سرایت ایدوب هم واعظ و شیخ کلامن
استماع هم شراب عشق ایله سماع ایدم • کنون بآب می لعل خرقه می شویم •
شمدی لعل شراب صویی ایله خرقه یوزر یعنی عشق الهیه مستغرق اولورز • نصیبهء
ازل از خود نمی توان انداخت • یعنی تقدیر ازل ایله اولان حصه‌ء حقیقه‌ء
کندودن اتمک اعلمز مراد بودر که تقدیر الهی رد اولنمز که المقدر کاین
حسبنجه مقدر اولان البته اوله کرکدر بیت امضاء قضا و تقدیر خدا
ردمی نشود بر و رضا ده • نبود رنک دو عالم که نقش الفت بود • ایکی عالم
رنکی یوق ایدی که انس نقشی وارایدی یعنی الارواح جنود مجندة فما تعارف منها
ائتلف و ما تناکر منها اختلف موجبنجه بیت کوردم ای جان یار سنی کوزم
آچوب لعلکی • آشنا بیلدی بنله عالم ارواحدن • زمانه طرح محبت نه این زمان
انداخت • زمانه محبت بنیادنی بو زمان براقمدی یعنی حق تعالیه محبتم ازلی
درکه انک صو بندن در بیت معشوق که اسیر حالش نشناخت • در
ملک ازل لوای خوبی افراخت • نه طاس سپهر بود و نه مهره مهر • هم خود با خود
نرد محبت می باخت • بزم کاه چمن دوش مست بگذشتم • چمن صحبتکاهنه دون
کیجه مست اوغرادم • که از دهان تو ام غنچه در گمان انداخت • که سنک اغزکدن
غنچه بنی ظنه براقدی یعنی غنچه‌نک دهان تنکنی کوردم انک حتی بو تجلیدن دهان
تنکی وار اولادیو کمانه دوشوب بو ذوقی مست اولدم مراد بزم کاه چمندن
انس حق طلب اولنان مجلس در و غنچه‌دن مراد فتح کلام قلیل و کشف قبض
بسیر درلاجرم سالک طالب انس ایکن فیض جزئی ظهوراته مست اولور

بيت گفتم از شيخ بپرسم چه بود چاره محو • ديدم آن نيز چو من بيخود و لا يعقل بود • خواب خط عذار تو ام تعالى الله • سنك عذارك خطنك خوابي بن تعالى الله
• چه كلك بود اين نقش دلستان انداخت • نه قلم ايديكه بو كوكل النجي نقشي آتدى و براقدى مراد بوندن قلم صنع حق تحسين دركه عذار ياقوت رنكدر و خط خوب بيرز بيت ياقوت كامل بدبسى خطها نوشت او برورق
• كامل بترست انكس كه بر ياقوت بنويسد خط • مكركه ميش حافظ درين خراب بود • مكر حافظك صبح وكشى بو خرابقده ايدى • كه بخشش ازل ش درى مغان انداخت • كه انى ازل عطاسى مغان شرابنه اندى مراد بودركه فيض الهى و فضل كشف حق مشارب اختلافيله مختلف اولور مكر حافظك فيض سلك عشقدن ايمش عطاى ازلى انى شوق و ير رشيخ ارشادنه دوشوردى مرشد پابس ايله مانوس اولمدى بيت دامن پير مغان گرفته ايم با بدست
• من گشته بجا طالب مرشد باشم • جهان بكام من الكنون شود كه دور زمان
• جهان بنم مرادمجه شدى اولور كه دور زمان • مرا بندكى آصف زمان انداخت
• بنى آصف زمان يعنى وزير عهدك قولغنه اندى شويله حكايت ايدرلر كه خواجه حافظك شيرازه پادشاهى كاه يزد پادشاهى دعوت ايدوب مصاحبت و كسب فضيلت ايدب كاه پادشاه هلاك وزيرلرى اهل فضل مصاحبتى سعادت بيلوب خواجه حافظ ايله صحبت و مصاحبت ايدوب و بوندن تلمذ و استفاده ايدرلر ايمش وزير زمان بو منوال اوزره خواجه حافظ ايله مصاحبت ايدر ايمش خواجه حافظ دخى من لم يشكر الناس لم يشكر الله حسبنجه شكر نعمت قلوب بو مخلصدن صكره

بازلى

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

بازلن بيني انك حقنده سويلمش والايضاً يكوى ميكده هر سالكى كه ره دانست • يعني نه محله سنه هر بر سالك كه يول بلدى • درى دگر زدن انديشه تبه دانست • بر قپو دخى اورمغى باطل فكر بلدى مراد ميكده دن مقام محبت و محل تجليدر لاجرم سالك كه بونك يولن بيله غيرى قپويى قاقمق و غيرى قپويه عرض حاجت اتمك فكر فاسددر بيت بدر غير دگر بار نخواهم رفتن •
حيف باشد كه درين فكرت فاسد باشم • بر آستانه ميخانه هر كه يافت رهى • يعني نه اشك اوزره هر كيمكه بولدى بر يول • ز فيض جام مى اسرار خانقه دانست
• شراب قدحى فيضندن اسرار خانقاهى بلدى مرادمنجانه دن خانقاه مذكور اولنلر و جام ميدن مراد عشق الهى ايله حالى او لا قلبدر پس هر كيمكه اول مقام ايشكنه يول بولدى قلب مرشد فيضندن اسرار خانقاهى بيلوب و بولوركه فضل فيضى حاصل قلور • زمانه افسر رندى نداد جز بكسى • زمانه رندلك تاجنى ويردى شول كمسه دن غيرى يه • كه سرفرازى عالم درين كله دانست • كه عالمك سرفرازلكن بو كلاهدن بلدى يعني زمان رندلك تاجنى شول كمسه ويرديكه عالم سرفرازلكن بو كلاهدن بلدى مراد بودركه فقر و رندى تاجى بر تاج دولتدركه زمانه انى انك قدرين بلمينه ويرمز غزل فقير رندان باشد كه با فقر • بر دم هر دم استغنا نمايد • كدا است انكه چون بيند غنى را • براى حاجت خود وا نمايد • و راى طاعت ديوانگان ز ما مطلب • دلوار طاعتندن غيرى بزدن استمه
• كه شيخ مذهب ما عاقلى گنه دانست • كه بزم مذهبمز گ شيخى عاقللكى گناه بلدى مراد بودركه اصحاب طريقت و ارباب حقيقت قتنده عاقل للقى يعني عقل معاش

صاحبی اولق گناهدر که عقل معاش العقل عقال المرء حسبنجه آفتدن عوق ایدر
بیت عاقل دیوانه کا ولور اولمیه دیوانه وش • اولدر مجنون عاقل اولا
مجنون حق • هر آنکه راز دو عالم ز خط ساقی خواند • مراد اولکه کم ایکی عالم رازنی
ساقی خطندن اوقودی • رموز جام جم از نقش خاک ره دانست • جام جم رمز
ایرج یول طپراغی نقشندن بلدی مراد ساقیدن که شوق الهی ویرن درانک خطی
بوددر بیت فناوی بوجهاندر بقاوی اوجهان • پس هرکیمکه ایکی عالم سرینی
بو خطدن بلدی جام جم رمز و اشارتلرن یول طپراغی نقشندن اوقور بیلور
بیت اگرچه جام جم اول دهد ذوق و فرح اما • نظر خوبکه بکن کآخر خاک آید
از وحاصل • چو جم بودند بس شاهان نمردند از زمان خاکند • یعنی بس احوال
ایشان را که از خاک و گاه از گل • دلم ز نرگس ساقی امان نخواست بجان • کوکلم
ساقی گوزندن امان دیلدی جانه • چرا که شیوه آن ترک دل سیه دانست •
نیچونکه اول قره کوکلو ترکک شیوهسن یعنی عادتن بلدی مراد ساقیدن مرادرا
ننوکرد اولاندر انک نرگس عینی غنایی در انک شیوهسی قتل نفس در و سیه دل
دیدوکی تعبیر بالنقیض در یعنی انک روشن دللکی بونی اقتضا ایدر که اماته النفس
احیا ما حسبنجه نفسی اولدوره که حیات ویره پس هر بد صادق قلیا زهدرکه تسلیم
اولا بیت درد شه بود ر لازم شحنه اولا تسلیم • تمثیل بونک بودکاملیت
للفتال • ز دست کوکب طالع سحرگهان چشمم • طالع یلدوزی الندن سحر وقتلرنده
بنم گوزم • چنان گریست که ناهید دید و مه دانست • اویله اغلدی که زهره گوردی
و آی بلدی مراد بودر که طالع شوملغندن و عبادتده قصوردن و نحوست سعادت
آفتدن

٧٧ آفتدن سحرلرده اغلدقلری عزبادی آسمانه ایردی بیت چون قرار ایتمز بنمله اول
قمرطلعت کنش • پیربیدر کوکه چقارسه آه و افغانم بنم • خوشتر از این نظر که لب جام
و روی ساقی را • خوشتر اول نظر که قدح لبی و ساقی یوزنه • هلال یکشبه و
ماه چاردهه دانست • برکیجه لک هلال و ایکی اون دوردی بلدی مراد بوندن
عکس یعنی خوبدر اول نظر که هلالی قدح لبی و بدر آیی ساقی یوزی بیلوب
عشرت عبادت قلا یا مراد بودر که بوندن انلره انتقال قلوب نظری
عین عبرت اولا بیت در بزم قدنوشان چون ساقی و می بینم • می لعل
بنده ادم سا تحشن ترا دانم • حدیث حافظ و ساغر که می زند پنهان • حافظ
و ساغر سوزن کم کزلو اوره یعنی کیم کزلو سویلر • چه جای محتسب و شحنه پادشا
دانست • نه محتسب و صوباشی نایبی پادشاه بلدی مراد بودرکه عاشق اولان
و شراب محبت نوش قلان اعلان و اظهار ایلمک مستحقدر بیت بعد از امروز
آشکارا دوست میدارم ترا • از تو چون پوشم که بیدا دوست میدارم ترا
• بلند مرتبه شاهی که نه رواق سپهر • بلند مرتبه مبتدادر و نه رواق فاعل
دانسندر و جمله مبتدا المجموع نه رواق سپهر مضمون مصراع ثانیدر اعنی • نمونه
زخم طاق بارگه دانست • معنای بیت بودرکه برمرتبه سی بوجه پادشاهدرکه
فلکک طقوز چارطاقی کندوی آنک بارگاهی کمری اکیلکندن برنمونه بلدی معنی
مجازی به حمل اولنورسه کندو پادشاهی علی وجه المبالغه مدح درکه عادتی
اوزره مخلص بیتندن صکره اولان بیتده ذکر اتمشدر اما مراد معنای حقیقی در
که حضرت حق بر بلند مرتبه پادشاهدرکه طقوز فلک انک عظمت و جلالی

وکبر با وکال بارکاهنک کمری نمونه سیدر ولا ایضاً سینه ام ز آتش
دل بر غم جانانه بسوخت • بنم سینم کوکل آتشدن جانانه غمنده یاندی • آتشی
بود درین خانه که کاشانه بسوخت • بر آتش وار ایدی بو اوده که او یاندی
یا اوی یاقدی مصراع ثانی اوله تعلیل کبی در مراد بودر که حرارت قلب شویله
غالب کلدی که سینه اوده اولان فکر ماسوی جمله یانوب محو اولا • ای خوش آن
آتش در سینه فروخت • هرچه غیر دوست بکشد جمله سوخت • تنم از واسطه
دوری دلبر بکداخت • بدنم دلبر اقلقی سببی ایله اریدی • جانم از آتش
مهر رخ جانانه بسوخت • جانم جانانه نک رخ محبتی آتشدن یاندی مراد بودر که
تن فرقت دردندن نحیف ولطیف اولدی کرک که لطافت جهتی جانه اولوب
سبب قربت اولا و جان که مراد بوندن انده نفس در یانمق کرک که محو فانی اولا
بیت روز مندی مکن ای خواجه بزر • که کار زبون خواهی افت • فربهت کرد
بسی نعمت وناز • زان بیندیش که چون خواهی رفت • با چنین حرمه ندانم که چه سان
• بدر مرک برون خواهی رفت • هر که زنجیر سر زلف پری روی دید • هر کیمکه
بر پری یوزلونک زلفی اوجی زنجیرینی کوردی • دل سودازده اش برمن دیوانه
بسوخت • انک سوداوده اوش کوکلی بن دیوانه یاندی مراد بودر که کرفتار اولانلر
بیلور کرفتار حالنی بیت جز بهمدردی نکویم درد یار • او بو دکم یا باب اثا
درد یار • سوز دل بین که بس آتش تشنم دل شمع • کوکل حرارتن کور که عشقم
آتشنک کثرتندن شمع کوکلی • دوش برمن ز سر مهر چو پروانه بسوخت • دون
کیجه بنم اوزرمه محبت اوجندن پروانه کبی یاندی مراد بودر که سوز و شوق و آتش
عشق

عشق غالب اولمغه سبب رحمت وشفقت اولور بیت محل رحمت اولسم عجبی
که درد اهلی اولور رهبر ده مرحوم • آشنایان نه غریبند که دلسوز منند •
آشنالر غریب دکللر که بکا کوکلری یانجی در یعنی آشنالرک بکا کوکلی یانسه عجب
دکللر • چون من از خویش برفتم دل بیکانه بسوخت • چون من کندم دن کتدم
یا دل کوکل یاندی مراد بودر که غلبهٔ حرارت بویله کرکدر که مبتلا اولان
مرحوم خاص وعام اولا بیت اکرچه دیده ور دل شد ز قربت مرحوم •
خرقهٔ زهد مرا آب خرابات ببرد • بنم زهدم خرقه سن مینا نه صوی الدی
یعنی تو بر لیوب الوب کتدی • خانهٔ عقل مرا آتش خمخانه بسوخت • بنم
عقلم اون مینانه آتشی یقدی مراد زهد خشکم لباس حجب آلهی بی کیدرب
بنی عاشق مشرب ایلدی و عقل معاشم خانه سن آتش محبت حق فانی ایدوب عاشق
دیوانه اولدمکه عاقل طریقت بودر بیت زاهد اولدر زهدی یا پس اولمیه
عاقل اولدر کار دنیا بلمیه • چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست •
قدح کبی کوکلم ایتدکوم توبه دن صندی • همچو باده جکرم بی می وپیمانه بسوخت
• باده اصلا قاینمش شرابه در یعنی قاینمش شراب کبی جکرم شراب بنز وقدحسز
یاندی مراد بودر که توبه دن قلب منکسر اولور زیرا ترک هوای نفس در و جکر ذخی
شراب ایله ترطیب اولنور کس انسز متأثر اولور پس علاج بودر که نظم بتره عشق را
جز عشق دیکر چیست جه نعم البدل ایله تسلی قلنه بیت سبب وپه وانا دبنر تیب
لف ونشر • دل ز دعده راه و جکر را معوی تاند • ماجرا کم کن و باز آکه مرا مردم چشم
• ماجرای اکسک ایله کرو کل که بنم کوزم بیکی • خرقه از سر بدر آورد و بشکرانه بسوخت

خوفه یه بلشدن چقاردی وشکرانه سببی ایله یازدی شویله حکایت ایدرلر که
خواجه حافظک بر دوستی وار ایمش جاینلرنده شکرآب واقع اولوب اول دوست
بوندن منقطع اولوب بعد زمان مکتوب گوندرب جاینده واقع اولان
ماجرایی ذکر ایتمش خواجه حافظ انک مکتوب وخبرندن زیاده حظ ایدوب
کوزی نورلنمش وزمان سابقده عادت ایمش برکیسه برفرح واقع اولسه
اسکی لباسنی چقاروب آتشه اوروب لباس فاخر گیوب اظهار سرور ایدر ایمش
لاجرم اول عادته بنا دیر که ماجرای الکسک قیل یعنی مضا ما مضی دیوب آنی فراموش
ایدوب کرو مصاحبتک کلک خبر کردن کوزم مردمی سرور بولوب کهنه لباسی اوراق ایدوب
تازه لباس گیوب مسرور اولمشدر مراد بودرکه چون ازلده دوست حقیقی ایله
عقد مودت اولمش ایدی **شعر** بینی وبینک نسبة فی المحبة مستورة عن علم العالم
• نحن اللذان تعارفت ارواحنا من قبل ان یخلق طینة آدم • اما کثرة عصیان
باعث انقطاع اولوب مبتلای بلا اولمش ایدم **بیت** شدم از یار جدا و ببلا افتادم
• چه بلا بود که از یار جدا افتادم • ویرا یکس چون انده لمعۀ عنایت ظهور ایدوب
عینی بر نور ایتدی **بیت** بدید آمد بدیده نور از آن نور • شد این دیده ودل
خویش بدین مسرور • لازم اولدیکه رغبت وطلب زیاده اولوب دیم **بیت**
بیا بیا که من مستمند زار توام • اگرچه نیست بیازوی فرار توام • ترک افسانه
بگو حافظ ومی نوش دمی • ترک قصه دی یعنی افسانه وحکایتی ترک قل وشراب ایچ
بردم • که نخفتیم شب وشمع زافسانه بسوخت • که یاتمدق وایومادق کیجه وشمع
افسانه ایله یاندی یعنی کیجه یاتمدق واویومدق اما عبادت اندل قصه وحکایت سویلندک

موم

موم وچراق اول حال ایله عبث یاندی مراد بودرکه کیجه اویانق اولیجق لغو سوز
سویلنمیوب شراب عشق الهی نوش ایدوب یعنی ذکر وعبادته اشتغال گرک
بیت هنگام سپیده دم خروس سحری • دانی که چرا همی کند نوحه گری • یعنی که
نمودند در آیینۀ صبح • از عمر شبی گذشت تو بیخبری **ولی ایضاً** عارف
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
از بر تو می راز نهانی دانست • عارف شراب خمسندن گزلو رازی بیلدی •
گوهر هر کس ازین لعل توانی دانست • هر کسک گوهرن بو لعلدن بیلمک اولور
مراد شرابدن عشق الهی وسلوک طریقتدر وانک خاصیتی اندن حاصل اولان نور
وصفای قلبدر وانکله مکاشفه وفتح ومشاهدۀ اسرار حاصل اولور وسالکلرک
مشاربی مختلفه واستعدادلری متغایره دره که بعضی ادنی توجه ایله چوق ترقی
ایدر وبعضی متوسط الحال وبعضی چوق سعی ایدر فیضی قلیل اولور زیرا فیضان
الهی بحسب الاستعداددر لاجرم هر کسک جوهری بو لعل عشقدن معلوم اولور
بیت بجد وجهد میسر کجا شود وصلت • که قرب پادشاهان جز بسعی دولت
نیست • قدر مجموعۀ گل مرغ سحر داند و بس • گل مجموعه سنک قدرنی بلبل
بیلور انجق • که نه هر کو ورقی خواند معانی دانست • که هر ورق اوقیان معانی
بیلور دکلدر مراد بودرکه کتاب تصوف قدرنی عاشق سالک اولان
بیلور انجق اهل ظاهر وعلم عادت اوقیین بیلمز **بیت** ورق روی تو عاشق
نکو می خوانند • دیگران آن خط خوب تو مشوش دانند • عرضه کردم دو جهان
بر دل کار افتاده • عرض ایلدم ایکی جهانی ایشی دوشمش وتجربه ایتمش کوکله •
بجز از عشق تو باقی همه فانی دانست • سنک باقی عشقکدن غیرینی دوکلی فانی

بلدی مراد بودر که مجرد امور وکاردان اولان عشق الهیدن غیری هر علمی
فانی بیلمک کرک بیت جز عشق اورا مکزین جودانی • العمر فانی والعشق باقی
• سنگ وگل را کند از یمن نظر لعل وعقیق • طاشی و بالچغی نظر بره کتندن
لعل وعقیق ایدر • هر که قدر نفس باد یمانی دانست • هر کیمکه باد یمانی نفسنک
قدرنی بلدی مراد بودر که رسول الله علیه الصلوة والسلام یمن جانبندن
اویس القرنی رایحه سن دویوب انی لاجد ریح الرحمن من قبل الیمن دیر ایدی
پس هر کیمکه اهل الله رایحه سن دویوب وانک قدرنی بلوب انلر کبی اهل فضل وکمال
سنگ وگل کبی سخت وظلمانی اولانی جوهر کرنمایه ایدر بیت گر تو سنگ
صخره ومرمر شوی • چون بصاحبدل رسی جوهر شوی • ان شنو اکنون که زابنای
عوام اندیشم • اول کدی شندیکه عوام اوغللرندن غصه لنم • محتسب خم
دربن عیش نهانی دانست • محتسب دخی بو عیش نهانیده بلدی یعنی بنی مراد
بودر که اخبار سلوکدن واسرار الهیه دن دو قسم اولوب بو بابده تکلم ایدر
اما عوام الناس قصور فهملرندن بکا سوء ظن ایده لر بلکه هجوم وغلو ایلیوب
ضرر ایرشدررلر دیو وهم ایدر ایدم حالا محتسب حاکم بنم اخبار واسرارمی
ابدوکم وصورت مجازده سویلدیکم اسرار حقیقتی ایدوکن بلدی اولیله اولیجق
عوام ناسدن غمم قالمدی بیت اهل عرض اولمق کرک سترقال • قدرو
خالی بلمز الا اهل حال • ای که از دفتر عشق آیت عقل آموزی • ای کیمسه که
عشق دفترندن عقل آیتن اوکرنورسن • ترسم این نکته بتحقیق ندانی دانست
• قورقرین بو نکته یی تحقیق ایله بلمکه قادر اولمیه سن مراد بودر که حکما وعقلا
علم

علم الهی والهیاتدن ادلهٔ عقلیه ایله اوکرنوب سلوک ومشاهده ایله حقی بلمزلر
غالب بودر که تحقیق ایله بلمکه قادر اولمزلر بیت حق دلیل عقل ایله بلمک
بعید دور • حق دلیل وارکه اکا منع ودخل یوق • می بیاور که ننازد بگل از
باغ جهان • شراب کتور که کوکنمز گل ایله جهان باغندن • هر که غارتگری باد
خزانی دانست • هر کیمکه خزان یلنک یغماجلغنی بلدی مراد شرابدن عشق
الهی وعباددن عاقل اولان انکا اشتغال ایدب عمره اعتماد اتمزکه ناکاه باد
اجل اسوب باد خزان کبی گل عمری فنایه ویرر بیت چه خوش باغیست
باغ زندگانی • گر ایمن بودی از باد خزانی • لطفها کرد بتان مصلحت وقت
ندید • انک لطفی بزم راحتلغمزی مصلحت وقت کورمدی یعنی شمدیلکده قنده
بزه منکشف کورمدی • ورنه از جانب ما دل نگران دانست • یوخسه بزم
جانبمزدن کوکل تعلقمزی بلدی یعنی بزم عاشقلغمز وکمزی بلدی مراد بودر که
مقتضای حکمت ربانیه بویمشکه بز شمدی راحت اولیوب محنت طاعتده اولوب
زمان قلیلده محنت سببی ایله ابدالآباد راحته واصل اولاوز بیت
محنت بباید مدتی تا دو نماید راحتی • هر کو ندیده ظلمتی در آب حیوان کی رسد
• حافظ این گوهر منظوم که از طبع انگیخت • حافظ بو گوهر منظومی که
طبعندن قوپاردی • اثر تربیت آصف ثانی دانست • آصف ثانینک تربیتی اثری
بلدی مراد بودر که اهل فضل اولان کندو فضائلنه مغرور اولمیوب فضل حقی
واثر غیری بلمک کرک بیت هرچند اثرم نوشته چندین ورقست • از کسب
من فقیرنی فضل حقست • وبونده تنبه واردر که وزیر اولان اهل فضلی تربیت

ورعایت ایدب صفای خاطر و ترتیب کندوسی دخی ممدوح الیه قلم و مذکور افواه انام
اولا بیت بزرک نیست بنزدیک اهل فضل کسی • مکر کسی که کسی را بزرک کرداند
و له ایضا حسنت باتفاق ملاحت جهان کرفت • سنک حسنک ملاحت و لطافت
اتفاقی ایله جهانی دوتدی • آری باتفاق جهان می توان کرفت • بلی اتفاق ایله
جهانی دوتمق اولور مراد بو درکه وتعاونوا علی البر والتقوی جنبنجه اهل صلاح
اتفاق ایدوب جهان آخرتی دوته لر و حواس بدنیه و قوای روحانیه اتفاق
ایدجک دولت دارین اولالر یعنی دوته لر بیت پادشاه عقل لشکر شوند
یار • نانند را اتفاق چنین هر جهان کرفت • افشای راز خلوت ما خواست
کرد شمع • خواست وارد لفظلرینک فاعلی شمع در علی سبیل التنازع یعنی بزم خلوتمز
سرینی آچق دیله دی شمع • شکر خدا که سر دلش در زبان کرفت • شکر الله
که کوکلنک سرینی دلنده دوتدی یعنی حضرت خدا مراد بو درکه بز کیجه لرده خلوتده
ایتدیکمز عبادتی خلقدن کتم ایدر ایدک شمعدن غیری که مطلع و مطلع اولدی و اول
افشای راز ایده ویرایدک حق تعالی آنی سویلتمدی که اخبار شیلحون لابد
من کتمان الطاعات اذ بها ترجو النجاة بیت چنانکه معصیت خویش میکنی
تو نهان • بکن عبادت و طاعات همچنین پنهان • میخواست کل که دم زند
از رنک و بوی تو • دیلدی کل که نفس اوره یعنی سویلیه سنک رنکک و بویکدن
• و زغیرت صبا نفسش در دهان کرفت • صبا غیرتندن انک سوزنی آغزده
دوتدی یعنی نسیم یلنک برودتی انکا آغز آچدرمدی که کل آچلدی مراد بو درکه
افشای سر یارک نهایت و معقبی بلایه منتهی در بیت افشای سر یار کناه عظیمدر

منصوری

82

منصوری اول کناه ایله بردار ایتدیلر • زین آتش نهفته که در سینه منست •
بو مصرع مبتدا در بوکز نوا تشد نظم نیم سپند ه در • خورشید شعله ایست
که در آسمان کرفت • بو مصراع خبردر کنش بر شعله در که آسمانده دوتدی
مراد بو درکه حدیث قدسی بو جنبنجه لا یسعنی ارضی و لا سمائی ولکن یسعنی
قلب عبدی المؤمن التقی النقی الوادع قلب مؤمن متقی عرش اعظمدن اعظمدر
که مقر الهی و محل آتش شوقدر که آفتاب عالمتاب اندن بر شعله در بیت
آفتابه نور مهر حقدن ایرر شوق تاب • ظاهر اولمز ذره زیرا دوغمینجه آفتاب
• آسوده بر کنار چو پرکار می شدم • دکلمش کنارده پرکار کبی ایدوم
• دوران چو نقطه عاقبتم در میان کرفت • دوران نقطه کبی بنی عاقبت اورته
دوتدی مراد بو درکه دنیا دار المحنت در بونده راحت استیوب محنته
صبر ایدوب دار آخرتده راحته و وصوله ایجون سعی اتمک کرک بیت تا برده
رنج کنج میسر نمی شود • مزدان کرفت جان برادر که کار کرد • آن روز عشق
ساغر خرمنم بسوخت • اول کون شراب قدح عشق خرمنم یقدی • کاتش ز عکس
عارض ساقی در آن کرفت • که آتش ساقی یوزی عکسندن اول ساغره دوتدی
بیت زین پیش کرچه خلق کرفتی زما سبق • عشق آمد و نماند نشانی زما سبق
خواهم در آتش افکنم اجزای خویش را • هستی چو مانعست نماند زما ورق
• خواهم شدن بکوی مغان آستین فشان • کتمک دلرین مغان محله سنه اتکلریمی سلکرک
یعنی استغنا ایله • زین فتنه ها که دامن آخر زمان کرفت • بو فتنه لردن که آخر
زمان اتکلین دوتدی مراد بو درکه فتنه نفس و شیطاندن و فتنه حکام مفسدن

وفتنهٔ اختلاط عوامدن امن زاویهٔ زاویه وگوشهٔ عزلتدر پس گوشهٔ فراغت
اختیار ایتمک احسن احوالدر بیت هر لذتی که هست بجام جمشیده گیر
• هر ملکی که هست در آفاق دیده گیر • ملک سکندر و زر قارون عمر و نوح • این همه گیر کس
ندیده ولیکن تو دیده گیر • می خور که هر که آخر کار جهان بدید • شراب ایچکه هر کیمکه
جهانک آخر کارین گوردی • از غم سبک برآمد و رطل گران گرفت • غمدن یعنی
کلدی واغر رطل دوتدی مراد کیفیت عشق الهی ایله متکیف اولوب غم جهاندن
خلاص اولمقدر بیت انجام دهر حسرت و زاری و شیون است • زان روی دل
نبست درو مرد پیش بین • دل در جهان مبند که بسیار کس چو تو • دل در جهان
ببست و بپاسود پیش از این • بر برگ گل بخون شقایق نوشته اند • گل یپراغی
اوزره شقایق قانی ایله یازمشلردر • کانکس که پخته شد می چون ارغوان
گرفت • اول کیمسه که پخته اولدی ارغوان کبی شراب دوتدی مراد بودر که بو نیکلک
نجاسی بوقدر پس عاقل و پخته اولان زخارف دنیایه رغبت ایتیوب شراب عشق
الهی که عبادتندر آنک نوشنه اشتغال ایدر بیت خام حالی کار دنیا قلمه در
• پخته حالی کار عقبی قلمه در • می ده که بجام زر که صباح صبوحیان • شراب ویر آلتون
قدح ایله که صبوحیلرک صباحی • چون پادشه بتیغ زر افشان جهان گرفت •
پادشاهی آلتون صاچیجی قلیج ایله جهانی دوتدی مراد آلتون قدحدن قلب
خالصدر لاجرم قلب صافیدن حب الهی الق اولنق طلب قلوب سحرخیز اولوب
عبادت ایتمکدر که بونلر دعالری مستجاب اولوب جهانگیر اولورلر بیت
علی الصباح که مردم بکار و بار روند • بلاکشان محبت بکوی یار روند •

حافظ

حافظ جواب لطف ز نظم تو میچکد • ای حافظ چون لطف صوفی سنک نظمکدن طملر
• حاسد چگونه نکته تواند بران گرفت • حسود نجه خطا دراولور انک اوزرینه نکته
دوتمغه بعض نسخه مخلص سینی بویله واقع اولمش • فرصت نگر که فتنه چو در
عالم اوفتاد • فرصتی گور که فتنه چون عالمه دوشدی • حافظ بجام می زد و
از غم کران گرفت • حافظ شراب قدحنه دوتدی غمدن کنار دوتدی مراد
بودر که ایام فتنه و فترتده مسجد و خانقاهده شراب عشق الهی نوشنه مشغول
اولوب یعنی عبادتده اولان امین اولوب غمدن کنار اولور وله
ایضا ساقی بیا که یار ز رخ پرده برگرفت • ای ساقی گل که یار یاناقدن
پرده گوتردی و قالدردی • کار چراغ خلوتیان باز در گرفت • خلوتیلرک
چراغی ایشی گرو تیزلندی یعنی یاندی مراد بودر که ظهور و تجلی درکه اول زمانده
اهل خلوت اولنلرک چراغ قلبی نورلنور شوق ویریجک ترغیب عبادت ایدیجک
محل اولور • آن شمع سرگرفته دگر چهره بر فروخت • اول باشی دوتلمش یعنی
سوندرلمش شمع دخی ورکو یوزینی یالکلندردی • وین پیر سالخورده
جوانی ز سر گرفت • بو ییللمش یعنی چوق یاشامش پیر یکیتلکی باشدن دوتدی
یعنی کرو تازه یکیت اولدی مراد بودر که قلب که نورینه انطفا کلمش ایدی کرو
نورلندی و سالک اولان پیر رغبت عبادت و نشاط طاعت ایله جوان
اولوب تازه لندی • آن عشوه داد عشق که تقوی ز راه رفت • اول عشوه‌یه
ویردی عشقله تقوی یولدن کندی • وان لطف کرد دوست که دشمن
حذر گرفت • اول لطف ایلدی دوستکه دشمن حذر دوتدی مراد بودر که

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

عشق الهی شول جذبه حالدر که زاهد خشک عاشق مشرب اولدی و اهل ظاهر سالک
طریقت اولدی و دوست اولقدر اظهار رحمت ایلدی که شیطان بزدن
حذر ایدوب اضلالمزدن مأیوس اولدی بیت موجب قربست جذبهٔ دوست •
حرز و حصن حصین عصمت اوست • زنهار ازین عبارت شیرین دلفریب •
• حافظ بو طاتلو و کوکل الداجی عبارتدن یعنی بونی حفظ ایدوب نا اهله حرف
ایله • گویی که نه بستهٔ تو سخن در شکر گرفت • کانه شکر بستک یعنی اغزک سوزی
شکر دوندی یعنی شکر ایله قابلندی مراد بودر که اسرار الهیه عزیز و شریفدر
آنی نا اهلدن مستور قلق واجبدر ایدوب بیقدر قلمه بیت سخن گرچه خیال انگیز
باشد • چو بر گوی ملال انگیز باشد • عزیزست از یکی یاقوت پاره • ز بسیاری
ماند خوار خواره • با رغمی که خاطر ما خسته کرده بود • بر غم بوئی که بزم خاطرمز
خسته ایتمش ایدی • عیسی دمی خدا بفرستاد و بر گرفت • بر عیسی نفس گوندردی
حق تعالی که اول غمی گوتردی و قالدردی مراد غمدن عدم وصول حضرت عیسی نفسدن
مراد مرشد کاملدر بیت بود هر کاری استاد دشوار • برو استاد را اول
بدست آر • در سرو قد که بر مه و خور حسن می فروخت • او سرو قامتلو که آیه
و گونشه حسن صاتار ایدی • چون تو درآمدی پی کار دگر گرفت • چون ایچرو
کلدک غیری ایشه آرادن دوندی یعنی حسن صنعتنی ترک ایتدی مراد بودر که هر
حسن و جمال حسن الهی ظهوراتیدر جمله محو اولور بیت گون گیبی بر ایدلون برو اول ماه
ظهوری • مه پاره اگرچه ذره قدر قالمدی نوری • زین قصه هفت گنبد افلاک
پر صداست • بو غصهٔ عشقدن افلاکک یدی قبه‌سی صدا ایله طولودر • گوییه

نظر

نظر ببین که سخن مختصر گرفت • نظری قصه اولن گور که سوزی مختصر دوتدی مراد ۸۲
بودر که عشق الهی وانی بیان اعلی و بلند مرتبه در اما نظری قاصر اولنلر
بونی ادنی و قلیل دوتدیلر بیت سخن بنزد سخندان بزرگوار بود • از آسمان
سخن آمد سخن نه خوار بود • سخن چونک بگویی هزار نیست یکی • سخن
چونک بگویی یکی هزار بود • حافظ تو این دعا ز که آموختی که بخت • ای حافظ
بس بو دعایی کیمدن اوگرندک که بخت • تعویذ کرد شعر ترا و بزر گرفت • حمایل
و بازو بند ایلدی سنک شعرکی و التونه دوندی یعنی التون ظرف ایچنه قودی
مراد کلامک اخبار حقیقت و اسرار طریقت ایدکی بیانی و اهل بخت و یار اولانی
انی حرز جان قیلدوغی ذکردر وله ایضا بلبل برگ گلی خوش رنگ در
منقار داشت • بر بلبل بر خوش رنگ گل یپراغی بورننده دوتمش ایدی •
و اندر آن برگ و نوا خوش نالهای زار داشت • اول ازنده و نغمده خوش
زارلکه ناله‌لری وار ایدی • گفتمش در عین وصلی ناله و فریاد چیست •
دیدم اول بلبله عین وصلده بس ناله و فریاد ندر • گفت ما را جلوهٔ معشوق
در این کار داشت • دیدی بزی معشوق جلوه‌سی و نازی بو ایشه دوندردی
مراد بلبلدن سالک عاشقدر و برگ گلدن مراد وصول الی الله دن حاصل اولانی
حقیقتدر لاجرم بو عاشق واصل ایکن نالان گلمسنک خوش ناله‌لردن ایدر
ایدی پس سؤال وار داولدیکه عاشق واصلده بو ناله و فریاد ندر اول صوبنوک
جواب باصوابیدر که تعزز و کبریای حضرت حق تعالی عاشق واصل ایکن دخی
نالان ایدر بیت عاشق و اصل اوله فریاد و ناله ایله • شیوهٔ معشوق فنان

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

عاشق نالان ایدر • یاره واصلدر اگرچه خوف بحر و فلک قهر • گوزلرن گریان ایلر
بغرینی بریان ایدر • یار اگر ننشست با ما نیست جای اعتراض • یار اگر بزم
ایله اوتورمدی ایسه اعتراض یری دگلدر • پادشاه کامران بود از گدایان
عار داشت • پادشاه کامرانلر گدالردن عار دوتدی مراد بوندن عظمت
وکبریای حضرت خدایی بیان ایدر بیت ازوی صحبت نه نیست از ذات گدا
یک نظر از شاه گر باشد گدا یا نیز بست • در نمی گیرد نیاز و ناز ما با حسن دوست
اینرا تمیز بزم نیاز و نازمز دوست حسننه • خرم آن کز نازنینان بخت برخوردار داشت
• خرم اولکه نازنینلردن نصیبلو بخت دوتدی مراد بودر که
بزم نیاز و اعزازمز اول حضرتنده تأثیره لایق دگلدر مگر حضرت خدا فضل و رحمتندن
عنایت ایده بیت وما توفیق وحمل الیه فنا و یستجیب بلطفه الداعی •
خیز تا بر کلک آن نقاش جان افشان کنیم • قالق بو قارده تا که اول نقاشک قلمی اوزره
جان صاچالم • کین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت • که بو دکلو عجب
نقشی پرگار دورشنده دوتدی یعنی بودکلو نقوش عجیبه نقش ایتدی مراد
عجایب صنع حق سبحانه بیت بودکلو نقاوش عجایب که گوررسن •
نقاشی همان بردر اولور رب مصور • گر مرید راه عشقی فکر بدنامی مکن •
اگر عشق یولنک مریدی ایسک بدناملق فکرن قلمه • شیخ صنعان خرقه رهن
خانه خمار داشت • شیخ صنعان خرقه‌سن صاچاجیه رهن دوتدی یعنی بو کاری
عار ایمیوب بدناملق اختیار ایلدی بیت عشق و ناموس ضد یکدیگرند • هر دو
یکجای جمع می نشوند • وقت آن شیرین قلندر خوش که در اطوار سیر • اول شیرین

قلندرک

 قلندرک وقتی خوشدر که سیر طورلرنده • ذکر و تسبیح ملک در حلقه زنار داشت • ذکر
و تسبیح ملکی زنار حلقه سنده دوتدی مراد بودر که اهل کشوف صورتنده اولیوب
ملامتیه منتسبده ذاکر و مسبح اولان ریادن پاک اولور بیت سیر سلوک انکه بود
پاک باک • نیست در وقت ان بدمهد که نیکیش خاک • چشم حافظ زیر بام قصر آن
حوری سرشت • حافظک گوزی اول حوری طبیعت محبوبک کوشکی التنده
شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت • جنات تجری من تحتها الانهار رسمی
دوتدی • مراد قصردن قبه راس در که بودکلو قوی و حواس اندن ظاهر و ناشی
حقدر رالکانه فلس حقدر و بوقبه نک التنده حافظک عینی اغلمق ایله نهر جنت
بعینه که اندن آب جاری اولور و بوندن تنبیه وارد که حق تعالی ایچون جاری اولان
گوز یاشی نهر جنت گبی عزیز و شریفدر وله ایضا دیدی که یار
سر جور و ستم نداشت • دیدی لفظنک مفعولی اندن اشغه مذکور اولان جمله در اخر
بیته دگین نداشت لفظنک فاعلی ضمیر مستتردر که راجعدر یاره • و مفعولی جور و ستم
در • بشکست عهد و زغم ما هیچ غم نداشت • بشکست لفظنک فاعلی خفی ضمیر
یاردر و مفعولی عهددر و نداشت لفظنک فاعلی دخی ضمیر یاردر مفعولی و زغم
ما هیچ غمدر مراد بوندن یاردن نفس در و خطاب حضرت خدایه در و متکلم اولان
روح و عقلدر و عهددن مراد عالم ارواحده اولان عهددر پس روح و عقل حق تعالی
عز اسمه حضرتنه خطاب ایدوب دیرلر که یارب بزه عالم ارواحده یار اولان و بدن
مرکبنه سوار اولان نفس ظلم باشندن بغیری کار دوندی و عهد قدیمی صدی و بزم
غممزدن غم دوتمدی شعر اواقنعت نفسی بالیسر بلغة • من المال تکفینی الی

[illegible]

یوم تکفننی • وان هی لم تقنع فلک مصیبة • اصیبت بها بالمال والعقل والدین
• یارب مکیرش ار چه دل چون کبوترم • یارب دوتمه اول یاری اگرچه کوکر
جین کبی کوکلمی • افکند وکشت و عزت صید حرم نداشت • اوج فعلک
فاعلی ضمیر مستتردر که راجعدر یاره وایکی اوکلی مفعول دل چون کبوتر در
تنازع طریقیله واو جنجی فعلک مفعول عزت صید حرمدر یعنی اول یار کبوتر کبی
کوکلمی دوشوردی وقتل ایتدی وصید حرم عزتن دوتمدی مراد بودر که
یاری نفسه عذاب ایتمه اگرچه حرم عزتکده اولان قلبک عزتن بلیوب
هلاک ایلدی بیت دل که بود محرم و هم محرم است • محترمش دار چون
صیدم حرم شد حرام • نفس من ار حرمتش نیک ندانی بدست • عفو تو جویم
ولیک از در رب الانام • بر من جفا ز بخت من آمد و گرنه یار • بنم اوزریمه
جفا بنم بختمدن کلدی یوخسه یار • حاشا که رسم لطف و طریق کرم نداشت •
حاشا که لطف رسمنی وکرم طریقنی دوتمامش اوله مراد بونده یاردن حضرت
خدادر که شانی عطادر اما نفس شوم ظالمه و بخت متعدی در بیت
هرچه از حق برسد محض عطا و منت است • هر بلایی که بمن می رسد از نفس
منست • با این همه هر آنکه نه خواری کشید ازو • بو دوکلی ایله هر اول
کمسه که خورلق چکدی اول یاردن • هرجا که رفت هیچ کسش محترم نداشت •
هر یره که کتدی هیچ کمسه انی محترم دوتمدی مراد بودر که کیدن اندن لطف وکرم
صادر اولمق در پس هر کیمکه بو جمله ایله اول اللهدن خورلق چکیه یعنی اکا عبودیت
وعبادت ایتمیه ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین حسبنجه عزیز و محترم اولمز • ساقی

بیار

بیار باده با قدحی بکو • ای ساقی کتور شرابی وقدحیله دی • انکار ما مکن که چنین جام
جم نداشت • بزم انکار ایتمه که بونک کبی قدح جام جم دوتمدی یعنی چلک
بونک کبی جامی یوغیدی مراد بودر که ساقیدن مراد معلوم اولندر وباده دن
مراد عشق الهیدر وقدحدن مراد دشمندر وقدحدن مراد قلب صافیدر
پس دشمنه دیمک کرک بزم انکار ایتمه که بونک کبی قدح دوتمامش ایدی و ملک
اولمامش ایدی بیت گدای در تو بحشمت گر شمارند • صفای دلش جام
جم می شمارند • هر راه که رو بحرین درش نبرد • هر یوله کیدیجی که یولی انک
قپوسی حرمنه التمدی • مسکین در ید و وادی و ره در حرم نداشت •
مسکین کیدی دریدی یعنی قطع بریه ایلدی و یولی حرمه دوتمدی یعنی التمدی
مراد بوندن مشغول سالکدر ایچون تحریض درکه سلوک ایدوب وصول الی الله حاصل
اتمیه بیت نوله کر ماتم دوتر سالک محروم اولان • یکدر بیلکه تا اندا
هالک مرحوم اولا • حافظ ببر تو گوی سعادت که مدعی • ای حافظ الت
سعادت طوپنی که مدعی • هیچش هنر نبود و خبر نیز هم نداشت • هیچ انک هنری
یوق ایدی و خبر دوتمز ایدی یعنی هنردن خبری دخی یوق ایدی مراد بونده
علم و فصاحت و فضل و بلاغت سعادت ایدوکی ذکر و انوکچون مشکلدر
بیت بعلم کوش ز عرفان تنت شود که جرم میوه چوبی بوست لذید
لذیذ ترست • و له ایضا • بی مهر رخت روز مرا نور نماندست
سنک رخک کنشک سز بکا نور قالمامشدر • وز عمر مرا جز شب دیجور نماندست
عمردن بکا قره کوکیجه دن غیری قالمامشدر مراد بوندن بدن طرفندن

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

جانه خطابدر که چون آفتاب روح غارب اولا بدن گوننك نوری قالمز
لاجرم عمردن فرصت گوکیجه دن غیری قالمز یعنی هر وقت مظلم اولور پس بیش
عبادت ایلکدر بیت بمیرد هر انکه زمادر بزاد • بباید عبادت گرفتن بزاد •
هنگام وداع تو زبس گریه که کردم • سنکله وداع وقتنده چوق اغلمقدن
دور از رخ تو چشم مرا نور نماندست • سنك رخکدن ایراق بنم گوزمده
نور قالمدی مراد بوندن وضع بدن طرفندن روحه خطابدر که پس وداع
ایدوب گیدجك بن چوق اغلرم سنك یوزك مفارقتندن که گوزمده نور قالمدی
فی الواقع روح بدندن مفارقت ایتدکده بینور قالور گوزدن یاش و مراد بوندن
عالم فنادن روحك انتقالی بیاندر بیت خوش گشت قصر حیات و نگار خانه
عمر • ولی چه سود که مرگش خراب خواهد کرد • می رفت خیال تو زچشم فرو می گفت
گیدر ایدی سنك گوزمدن و دیر ایدی • هیهات ازین گوشه که معمور نماندست
• مقول قول بو مصراعدر مراد روحك بدندن حال ایله کلامی حکایتدر که چون روح
گوزدن گیده برگوشه خراب اولور بیت جانرا بسوی دوست زخانه عزیمتست •
• این وقت از تنست • با ولیك وصلتست • وصل تو اجل را زسرم دور
همی داشت • سنك وصلك اجلی بنم باشمدن ایراق دوتر ایدی • از دولت هجر تو
کنون دور نماندست • سنك هجرك دولتندن الآن ایراق قالمدی فی الواقع
مادامکه روح بدنه متعلق و متوصل اولور اجل و موت بدندن بعید اولور
چون مفارقت قلد اجل قریب اولور که مفارقت روح و قران موت مثلا زمانی
در و بونده تنبیه واردر که هجر دوست موتی استلزام ایدر یعنی دوست هجرندن

اصبعدار

خیالکمینهم ص

اصبعدر بیت عاشقانرا ترك جان کردن نه چندان مشکلست • ترك جان
سهلست اما ترك جانان مشکلست • نزدیك شد آن دم که رقیب تو بگوید
بقیه اولدی اولدمکه سنك رقیبك دیه • دور از درت آن خسته مهجور
نماندست • سنك قپوکدن ایراق اول خسته مهجور قالمدی یعنی اولمشدر
بیت نهان شد روز وصل یار و شام هجر پیدا شد • کجایی ای اجل کاسباب
رحلتم مهیا شد • من بعد چه سود از قدمی رنجه کند دوست • من بعد نه فائده
اگر قدم رنجه ایدوب دوست • کز جان رمقی در تن رنجور نماندست • رمق
بقیه روحه دیر یعنی جاندن بر بقیه خسته تنده قالمشدر مراد بودر که
چون اجل ایره احبا و اطبا فائده اتمز بیت چو اجل دامن کسی گیرد • دست
او بر نمی توان پیچید • در هجر تو گر چشم مرا آب نماند • سنك هجرکده اگر بنم
گوزمه صو قالمیه یعنی اغلمقدن آب تمام اولا • گو خون جگر ریز که معذور
نماندست • دی گوزمه جگر قانن دوك که معذور قالمشدر یعنی الا عذر
یوقدر شعر یا طالب افراق دمی بالبکاء • سنکا رسیلها علی الخدین
مالی جه • ان تهرقه فی یدی مهلا فانا اهرقه عینی • صبرست مرا چاره
هجران تو لیکن • صبر در بکا سنك فراقك چاره سی اما • چون صبر توان کرد
که مقدور نماندست • نعطف چون امالة ایله در یعنی نیجه صبر ایتمك اولورکه قدرت
قالمشدر بیت بیمار غمت را بجز از صبر دوا نیست • صبرست دوای من
و دردا که مرا نیست • حافظ زغم و گریه نپرداخت بخنده • حافظ غمدن
اغلمقدن فرصت بولمدی گولمکه ایله • ماتم زده را داعیه سور نماندست • ماتم

سالی

زده دوکون بعشق قالمه مقدر مراد بوندن موت ملاحظه سیله ترک سوانک
تنبه در • ولی الحضرات زگریه مردم چشم نشست درخونست • اغلقدن
کوزبیکی اونوزیش در قان اچنده • ببین که در طلبت حال مردمان چونست •
کورکه سنک طلبکده کشیلرک حالی نیجه در مراد بودرکه مردم چشم غرق خون اولمغی
دوست طلبی ایچون در وصول طلب شدید سزا اولمزلنه کم دیشلر در بیت
تا دیده دل خون نشود چند سال • راهی ننموده اند از قال بحال • بنیاد لعل تو کی چشم
مست میگونست • سنک لبک باده کی شراب کبی مست کوزک مسز زجام غم می لعل
که بجوزم خونست • غم قدحندن لعل شرابی ایچم قاندر مراد لعلدن بطون کلام
واسرار الهیه در و چشم مستدن مراد ظهور و تجلی ذاته در پس لبک اسرار الهیه
یاد ایدوب آقا تجلی اولمسوب تنبیه ایلچی عیش ملکه اولور بیت لعل نابک
باده کس لب میگونس • نوش باده کیم ایدم مهر دمده قان اولور بکا •
زمشرق سرکوی تو آفتاب طلعت تو • سنک مملکت باشی شرقدن یوزک کنشی •
اگر طلوع کند طالعم همایونست • اگر طلوع ایدرسه طالعم مبارکدر مراد بودرکه
سرکویدن مراد جانب الهی در و آفتاب طلعتدن مراد تجلی فیض در چون سالکه
فیض تجلی حاصل اولا سعادت طالعدر بیت خرم آن چشم که هر روز نظر بروی تست
شادمان آن سرکه هردم در دماغش بوی تست • حکایت لب شیرین حدیث
فرهادست • حکایت مبتدادر مضافدر لب شیرین حدیث خبر بدر مضافدر فرهاده
یعنی شیرینک لبی حکایتی فرهادک سوزیدرکه فرهاد وانی سویلر مراد بودرکه من احب
شیاء اکثر ذکره جهتنجه عاشقلک ذکری لب یاردر • شکنج طره لیلی مقام

مجنونست

مجنونست • لیلانک صاچی بوکلمی مجنونک مقامی در مراد بودرکه عاشقلک مقامی زلف
زلف نکار و غیب هویدادر • دلم بجو که قدت همچو سرو دلجویست • کوکلی
آره که قدک سرو دلجو کبی در مراد قددن استوا استیلاء الهی درکه ضرورتی قلب
مایل و مجذوب ایدر • سخن بکو که کلامت لطیف موزونست • سوز سویله که
کلامک لطیف و موزوندر مراد سوزدن اشارة الهی و فتح باب فضلدر
که محبوب و خوبدر بیت خوب رو باید نکو خلق نکو گفتار هم • زانکه کاری هرکسی
مانند روی او بود • زدور باده بجان راحتی رسان ساقی • شراب دوراندن
جانه براحت ایرشدر ساقی • که رنج خاطرم از جور کردونست • خاطرمک
مرض فلک دورنک جورندندر مراد دور باده دن غلبات عشقدر که اول مستولی
اولیجق دور زمانی فراموش ایدوب راحت ویرر • ازان زمانکه چشم برفت
رود عزیز • رود ایرماق معناسنه و ایر معناسنه و ساز کرشی معناسنه و محبوب
وعشرت معناسنه کلور بونده معنای رابع مناسبدر • کنار دامن من همچو رود
جیحونست • بنم یانم و کنارم جیحون ایرماغندن طلودر مراد فراقک شدتی بیاندر
بیت لعذرن قنا مراده کل شی • فما شئ امر من الفراق • چکونه شاد شود
اندرون غمکینم • بنجه شاد اولور غملو ایچم • باختیار که زاختیار بیرونست
• اختیار اول مصرع اولده قصر و قدر • اختیار ثانی قدرت معناسنه در یعنی قدرتدن
خارجدر مراد کند و عجزن بیاندر وحضرت حقه تسلیمی عبادتی اظهار ایدوب
بیت در دست جو نیست عنان ارادتی • بلذا شیم کرم او چه میکند •
زبیخودی طلب یار میکند حافظ • بیخودلغدن یار طلبنی ایدر حافظ • چو مفلسی که

چو مفلسکه طلبکار گنج قارونست • بر مفلس کبی که گنج قارون طلبکاریدر مراد کندونک
حقارتی وجناب قدسک عظمتی بیان ایدر تا جوم انبیاء عظام واولیاء کرام طلبکار
اولدغی حضرتدر احاد امّه وعوام واوسط ناسه الکانه لیقت وار در بیت
من و وصلت چه خیالست که در خاک درت • نقش پیشانی شاهان جهان می بینم •
والبضا مردم دیده که جز برخت ناظر نیست • بنم کوزم بیکی سنک یوزکدن
غیریه ناظر دکلدر مراد مردم دیده دل عینی عبرت ایله نظر ایدوب ما سوا دن
شاهده حق ایدر و مردم بو یله کر کدر دیمکدر بیت کر به سر شود جهان همه از ماه
منظران • والله لست او نظر طوغالی سواک • دل سرگشته ما غیر ترا ذاکر نیست
• بزم باشی دونمش کوکلمز سندن غیریه ذاکر دکلدر ذاکر بونده ذالک مجرورندن در
ضم دال ایله قلبله اکمغه دیرلر بیت نه هر وقتم بیاد خاطرایی • که خود هرگز نمی
کردی فراموش • عاشق مفلس اگر قلب دلش کرد نثار • عاشق مفلس اگر قلب قلبنی نثار
ایندی ایسه • مکنش عیب که بر نقد روان قادر نیست • آنی عیب ایتمه که کیجر
نقده قادر دکلدر مراد عاشق فقرک حضرت حقه نثار ایدجک نسنه سی یوق
ایدوکی بیان ایدر بیت کر متاعی جوف اولان ایر یه وصل وامنی • عاشقک
جانندر متاعی انه کشی قلیل • اشکم احرام طواف حرمت می بندد • بنم کوزم یاشی
سنک طوافک احرامنی بغلر • کرچه از خون دل ریش دمی طاهر نیست • اکرچه یاره لو
کوکلک قانندن بر دم طاهر دکلدر مراد اثار روا عالندن تلوث ویا وار دکی بیان ایدر
که کل اناء یترشح بما فیه جنبه درون صافی اولمغندن ظاهر اولور بیت پاک
کردان خانه دل از غیر • تا در آید شاهد معنی رو • چون توصورة را بیار •
ابنه •

الهمة من الايمان حديث صحيح
المرء يطير بهمته كالطير بجناحيه
ومن طلب وجد وجد
عالي الهمة صح

آبی نه • کی نماید شاهد معنی برو • عاقبت دست بدان سرو بلندت برسد
• عاقبت بر امرزک الی سنک سرو بلندوکه ایرشور • هرکه را در طلبت همت او قاصر
نیست • هرکیمکه سنک طلبکده همتی قاصر دکلدر مراد بودر که علو الهمة من الایمان همت
اولان اهل ایمان اولور وصل جانان بولور ومراد حاصل قلور بیت
سرو عالی همت اولدیغیچون اولمشدر بلند • اهل دل الزاتی قدی یاره تشبیه
قلدر • از روان بخشی عیسی نزنم پیش بودم • عیسینک جان بغشلیغندن
نفس اورمزم سنک اوکلکده • زانکه در روح فزایی چو لبت ماهر نیست •
زیرا جان ارتغده سنک لبک کبی ماهر بوقدر یعنی دکلدر مراد بودر که اعتبار
جانه دکلدر بلکه آنکیله تحصیل مراتب در • من که در آتش سودای تو آهی نزنم
• بن که سنک سوداک آتشنده آه اورمزم • کی توان گفت که بر داغ دلم صابر
نیست • قچن دیمک اولور که داغه بنم کوکلم صابر دکلدر مراد کندونک اهل
صبر ایدوکی بیان وصبر نه حده ر بیت بغایت صبر لهو دست ازان رو
خدا فرمود نعم العبد ایوب • بسته دام قفس باد چو مرغ وحشی • قفس اغنک
باغلنمش اولسون وحشی قوش کبی • طایر سدره اگر در طلبت طایر نیست
سدره قوشی یعنی جبرائیل اگر سنک طلبکده اوچجی دکل ایسه مراد بوندن طالب
حق اولمیجه مذموم اولوب دعاء علیه قلنمغه مستحق ایدوکی بیان ایدر وطالبک
قدری مطلوبک مرتبه سی حسنبجه ایدوکی ذکر ایدر که قیمة المرء ما یحسنه بیت
در خانه ء غم بودن از همت دون باشد • اندر دل دون همت اسرار
تو چون باشد • بد هر چه بحی لرزی • می دانکه همان ارزی • زان روی دل عاشق

ر اشتهیت ... ، الایام ... جمعه و ... شب
... بیلنک ... شنبه
... جاه و ... جنبی
ومن ... عالمه ... صح

... سرو بلندت برسد
در طلبت همت او قاصر
و ر که علو الهمه همت
... فلو بیت
... لزاتی قدری یاره تشبیه
... نکی جان بغشلیه باغندلر
... لبت ماهر بیت
... طلدر مراد بودر که اعتبار
... آتش سودای تو آهی بزم
... ن کفت که بر داغ دلم صابر
... رد کلدر مراد کند و نکا اهل
... صبر لیو دست ازان رو
... جو مرغ وحشی قفس اغنک
... رو در طلبت طاهر بیت
... کل ایله مراد بودن طلب
... بخی ایدوکی بیان ایدر وطلبک
... ثمت المرء ماهیه بیت
... ندر دل دوان همت اسرار
... ارزی زان روی دل ... .

جون فلك كه طلبكار كنج قارونست ● بر ... كه ...
حقارتی وجناب قدسك عظمتی ...
اولدی حضرتدر احاد ائمه وعوام و ...
من و وصلت چه خيالست كه در خاك ...
وله ايضاً مردم ديده كه جز ...
عربيه ناظردكلدر مراد مردم ديده دن ...
ث ايدر حق ايدو مردم بو يله كركدر ...
منظران ● والله لست او نظر طو غالی س...
● بزم بيش ونمش كوكلمز سندن يغيره ذا...
ضم دال ايله قلبله كمنه ويرابيت نه ...
كردی فراموش ● عاشق مفلس اگر قلب دل ...
ايدنلر ايله ● مكنش عيب كه بر نقد روا ...
نقده قادر دكلدر مراد عاشق فقرك ج...
ايدوكی بيان ايدر بيت كر متاعی جو ف...
جاندر متاعی انكشتی قلبل ● اسكم ا...
سنك طوانكر اهوانی بغلر ● كرچه ازخو...
كوكلم قاتدنده برده طاهر دكلدر مراد اثار ...
كه كلانه يرشخ بافيه جنبه درون صا...
كردان خانه دوان از نظر ● تا در آيد ...
... ● ... بون و ...
● ابيه

نامه
٢٤ جمعه
١٦ قر تحكمه
٦٠ ليمو
٢٠ قهوه
٤٠ نازه
٢٠ بيز
٢٥٢ تكه
٠١٦ سود
١٦ سود سبت
١٠ نان
١٠ او طلق
٢٠٤
٢٠ نازه
١٦ سود ثلثا
٤٨ سود اربعا وخميس وجمعه
٢٠ نازه
٤٠ ليمون
١٥ او طلق
٢٠ اربا
٣٩٤
٢٠٠ تسليم
١٩٤
٦٠ قهوه
٢٥٤
٢٥٤ تسليم
كبنه ... بدا والنه
١٠ نازه
١٦ سود سب
١٤ او غلانه
٣٩
١٠

نامه
١٦ سود احد
١٠ قر تكمله
٢٠ قهوه
٤٠ لحم
٢٤ بو كرلجه
١٠ نازه
١٢٠
٢٩ بكوز
١٦ سود اثنين
١٠ نازه
١٨٥ ثلثا ... دا و دلنة
١٠
١٦ سود ثلثا
١٠ نازه
١٦ سود اربعا
١٠ نازه
١٦ سود بنجشه
٩٠ لحم
١٥٨
١٠ نازه
١٦٨
٦٠ قهوه
٥٠ نازه لحم
٢٤ بو كرلجه
٢٠ فرنجبه
١٥ ليمون
٢٠ يورتقال
١٨٩
٨ الى اثنين
٣٥ شمعه
٢٣٢ سب
جهارشنبه

ازعرش فزون بکشد • روز اول که سر زلف تو دیدم گفتم • اول گونده
که سنک زلفک بکشنی کوردم دیدم • که پریشانی این سلسله را آخر نیست
• که بو زنجیر پریشانلغنه آخر یوقدر مراد روح انسانی الست بربکم نداسی کوندنده
عیب هویت تعلق ایدوب بونکله ذاتی و صفاتی و جهتی و مصنوعاتی بی غایت
ایدوکی فهم بیاندر بیت ای خدایی بی نهایت جز تو کیست • در دو عالم
جز تو یک موجود نیست • سر پیوند تو تنها نه دل حافظ راست • سکا اتصال
سوداسی یالکز حافظ کوکلنه دوغرو دکلدر • کیست آنکس که سر پیوند تو در خاطر
نیست • کیمدر اولکس که اتصال هواسی آنک خاطرنده • دکلدر مراد بوندن
علم تصوف غایتنی بیاندر که وصول الی الله دریس بو مطلب هر طالبک مطلوبی در
بلکه جهان مطلوب اولدر بیت جهانده اگرچه عاشق دوتر برنسه یه معشوق
قنوانک سودکی صندر ولیکن سودوکی بلمز والقصه راه هست
راه عشق که هیچش کناره نیست • بعض نسخه ده بحر بیت بحر عشق واقع اولمش
بر یولدر عشق یولی که هیچ انک کناری یوقدر • وانجا جز آنکه جان بسپارند چاره
نیست • اول یولده جان اسپارلقدن غیری چاره یوقدر بیت وارای
طریق عشقه نهایت بولمدن • جان ویرمک ابتدادر اکا یوقدر انتها • مراد
وسیر فی الله تناهی دکلدر مراد عقلدن عقل معاشدر که اول عشق الهی دن
منع ایدر طلب دنیایه مراد ایدر اما عاشق صادق او طالب تحقیقدر و لا یتنه حکم
ایدمز که عقل معاش ایله یعنو ولده بیت زبیر جهان دیده ادم سوال
بمهر معیشت زمال بضاعت چه سرمایه سازم • که سودی دهد گفت اگر می توانی قناعت •

مردم

[illegible]

88 هر دم که دل بعشق دهی خوش دمی بود • یعنی هر دم که عشقه کوکل ویرسن اول دم خوش
دم اید وکنده شبهه یوقدر • در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست • خیر
ایشده استخاره یه هیچ حاجت یوقدر استخاره برایشه شروع ایتمک دلسه خیر یمیدر
شر میدر دیو تفاؤل ایدوب خیر و اختیار ایتمکه دیرلر مراد بودر که عشق الهی
و طلب آخرت خیر محض در انونکچون استخاره ایتمکه حاجت یوقدر پس خیرلو ایشه
شروع دلیجک توقف و استخاره لازم دکلدر بیت ساقی بیار باده چه
جای تفکر است • در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست • از چشم خود بپرس
که مارا که میکشد • که می لفظ اسمدر و لفظ کشد قسم منحنی ایله کشتن لفظندن
مضارع در یعنی کشد و کوزکدن صور که بزی کم اولدر در • جانا گناه طالع و جرم
ستاره نیست • ای جان طالعک گناهی و یلدزک جرمی یوقدر مراد چشمدن
عینادر عین لفظنک بر معناسی ذات شیء در یعنی هو الذی یحیی ویمیت حسبنجه
اماتت حضرت حقدندر و بو ذات الله هلاکیم و تاثیر ذات حقدن بلوم
طالع ولادته و کوکب استناد قلمز بیت تاثیر از حقست نه از طالع و
نجوم • با آفتاب جای ظهور ستاره نیست • او را بچشم پاک توان دید چون
هلال • انک یوزنی پاک کوز ایله کورمک اولور هلال گبی • هر دیده جای
جلوه آن ماه پاره نیست • هر کوزلی اول ماه پاره نک جلوه سی یری دکلدر مراد
بودرکه تجلی جمال حقه نظافت اکر کدر نته کم خواجه حافظ کندوسی دیر بیت
غسل در اشک زدم کاهل طریقت گویند • پاک شو اول و پس دیده بران پاک
انداز • وصیت شم طریقه رندی که این نشان فرصت صفای رندلک طریقه سن که

بونلر • چون راه گنج بر همه کس آشکاره نیست • دفینه یونامه کیسه آشکاره دکلدر
مراد رندلکدن اعمالنه ناظر اولیوب اخلاص ایله عبادت ایدوب ترک ریا اتمکدر
انما من عمل الا وسایبة من الریا قوتجنجه ریانک دقایقی واردر هرکسه آنی ادراک
ایلمز بیت کس را خبر نشد ز رموزی دهانی تو • سریست این که بر همه کس آشکاره
نیست • نکرفت در تو کریه حافظ بهیچ روی • اثر اتمدی سنکا حافظک اغلمسی
هیچ وجه ایله • حیران آن دلم که کم از سنک خاره نیست • اول کوکلک حیرانیم که
سنک خاره دن اکسک دکلدر مراد مخاطبدن نفیدر زیرا کاه دیل یعنی قلب
دیر انفسه دارا ایدر یعنی نفسه شویله برکه و وفاسز در که الکا کریه و زاری کار
اولمز ولہ ایضاً ساقیا آمدن عید مبارک بادت • ای ساقی

بیرام کلمه سی مبارک اولسون سکا • زان مواعد که کردی نرو دازیادت • اول
وعده لر که ایتدک کتمه سون خاطرکدن مراد ساقیدن معلوم اولان شوق و حالت
ویران مرشد در که اکا بیعت قلنمشدر چوق ارشاد و فضل و فیوض وعده قلمشیکن ایدی
چون رمضان کلدی کندو عبادته مشغول اولوب و اعتکاف ایچون خلوته داخل
ارشاددن فارغ اولمش ایدی لاجرم عید کلیجک مرید صادق و طالب عاشق
اکا دعا قلوب وعده لرن تذکیر ایدوب طلب ارشاد ایدر • وی شکفتم که دراین
مدت ایام فراق • عجبده یم که بو فراق مدتنده • بر کرفتی ز حریفان دیلو دبس
می دادت • کتوردک شویله حریفلردن کوکلکی دیمک سکا کوکل ویردلر مراد
زمان اعتکافده کندو عبادتنه مشغول اولوب مریدلردن فارغ و غافل اولدوغی
عنوان شکایت ایدر کبی طلب و رغبت اتمکدر • برسان بندکی دختر رزکو

بدرای

بدرای • خطاب ساقیه در یعنی ایرشدر اوزم جوبوغی قزینه قوللوغمزی یعنی خدمتمزی
بو کلامی دی طنطنه جق • که دمی همت ما کرد زبند آزادت • که بزم همتمز
نفسی سنی بندد ن آزاد ایلدی مراد دختر زردن شراب در شرابدن مراد عشق الهی در
و شوق و حالتدر شیخ خلوتده ایکن اولدخی مقید و محبوس ایدی مریدک طلبی
و همتی دخی آنی قیدو بندن خلاص ایتدی • شادی مجلسیان در قدم مقدم تست
• اهل مجلسک شادلغی سنک مقدم مکرمک قدمنده در • جای غم باد هر آن دل که نخواهد
شادت • غم یری اولسون اول کوکل که شاد لغک استمز مراد شوق و حالت
ظهوری مرید طالبک سروری ایدوکن بیان و روان استمیوب غمناک اولمق دیکون
دعا علیه در رفع الواقع مست عشق اولمیوب کوکلی غم و نیامنکی اولور بیت
بشنو سخنم تو باده کس نوش • تا جمله غم کنی فراموش • شکر ایزد که ازین باد
خزان رخنه نیافت • نیافت لفظنک فاعلی بوستاندر شکر الله که بو خزان یلندن
کوکه بولدی یعنی منضرع اولدی بیت بوستان سمن و سرو و کل شمشادت •
خطاب بونده دخی دختر زره در سنک سمن و سرو و کل و شمشادک بوستانی مراد شیخ خلوتده
و فراغتده اولدوغی مریدک اهمالنه سبب اولدی دیمکدر بیت همیشه کلش دولت
تو سبز خندان باد • میانه باغ سعادت چنانکه فصل بهار • چشم بد دور کزین تفرقه
خوش باز آوردت • لفظ چشم بد دور جمله دعائیه در آوردت لفظنک فاعلی طالع
و اکا معطوف و لانعدد مذکور اراق اولسون که بو بر شاملغدن کرو کتوردی
• طالع و نامور و دولت مادر زادت • دولت طالعه معطوفدر سنک
نامدار طالعک و انا ندن طوغان یعنی قدیمی دولتک مراد حب الهی محبتهم

وبجنونه حسنیجه قدیم نامدار اولوب وبهنده طالب حدیث نبوی بو حسنه ازلی
اولدوغنی بیان ایدر **بیت** عشق تو بود با من روزی که من نبودم • گم گشته
بودم از خود و عشق تو ره نبودم • رسول الله علیه السلام بیوردیلر ان الله تعالی
خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره فمن اصابه ذلک فقد اهتدی ومن اخطأ
فقد غوی • حافظ از دست مده صحبت این کشتی نوح • حافظ الدن ویرمه
وکیدرمه بو نوحک صحبتنی • ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت •
یوخسه حوادث طوفانی النور وکیدەرر بنیادکی مراد نوحدن کیسندن مرشددر
وطریقت ایچنده اولان حوادث وفساد طوفاندن اسلامقده اولورد
بنیاد دین وایمان واسلام سالم اولوب آفاتدن مسلم اولور **بیت**
می شوم غرقه درین ورطه بلکو بنید کجاست • کشتی نوح که در مهلکه طوفانم
ولبعضهم شنیدم سخن خوش که پیر کنعان گفت • اشتیمشم
خوش سوز که پیر کنعان دیدی یعنی یعقوب علیه السلام دیدی • فراق یار نه آن
میکند که بتوان گفت • یار فراقی آنی ایتمز که دیمک کوجی بنه مراد فراق یاردن حضرت
حقدن دور اولمقدر که عالم الهیده روح انسانی حضرت عندیت الهیەده ایدی
شمدی دوردن عشق اولان دیوانه وار وبرالم زار اولدوغی اول فرقتده در
حدیث هول قیامت که گفت واعظ شهر • قیامت قورقوسی حدیثنی که ویدی شهر واعظی
کنایتست که از روزگار هجران گفت • بر کنایتدر که هجر کونندن دیدی مراد
بودر که حضرت حقدن مفارقت الهی هول قیامتدن اشددر **بیت** فراق یار که اندم
نشانش گفتم • از دوزخ معاذ الله خطا گفتم که دوزخ زان بتر باشد • واول که

وصلت

وصلت حق حاصل قلمش اوله هول قیامتدن غمی اولمز **بیت** دیدم نرگس حبیب
مال ایدوب وصلیمون اولمش چوق • دیدی واعظ اکا وصل ایکون اولنه
حب اولمز • نشان یار سفر کرده از که پرسم باز • سفر ایلمش یار نشانی کیمدن
صورم کرو • که هرچه گفت برید صبا پریشان گفت • که هرنه دیدیسه صبا یلی
پریشان دیدی • مراد سفر اتمش یار وآخرته کیدن یاردر که فریق فی الجنة وفریق
فی السعیر حسبنجه الندن نشانی وخبری بلمکه غایبده خبر درکه توجه سحری که گاه احسن
حال وگاه خلافی خبر ویرر **بیت** یاران که یک یک از من بیدل جدا شدند
کس را وقوف نیست که هر یک جدا شدند • غمی کهن بمی سالخورده دفع کنید
اسکی غمی بیلمش یعنی اسکی شراب ایله دفع ایدک • که تخم خوشدلی اینست که
پیر دهقان گفت • که کوکل خوشلغنک تخمی بودر که اکنجی قوجه دیدی مراد غمی
کهنەدن معاصی قدیمەدر وشراب کهنەدن توبه ایله طلب سبق رحمت ازلی در
وانابت اعتنا وفضل لم یزلی و پیر دهقاندن عمل صالح و بند مصالح ایلدر
بیت چو شنید شبلی ازین جای خراب • بعد ازان دیدیش جوانمردی بخواب
فغان که آن مه نامهربان دشمن دوست • نامهربان لفظی دشمن ودوست
لفظی وصف ترکیبیدر وصفت آن مه در یعنی فغان که اول آی که شفقتسز
دوشمن دوستیدر • ببین که صحبت یاران خود چه آسان گفت • کندو یارانی صحبتنی
ترکنی نه آسان دیدی یعنی یاران صحبتنی ترکن آسانلق ایله ایلدی مراد اول
مهدن نفس درکه روح انسانی وقوای بدنیه نک محبوبی در ومعصیت اجرا
تونله عذاب ایتدرمکه اقدام ایدرکی شفقت وشیطانی برو تنور دوشمنی دوستدر

دولتم

دور ویرانلق شهوت سببیله روحی وقوای ترک ایدر **بیت** مسلم
آنکه کردد ترا ملک سلیمانی • که خاتم را ز دست دیو نفس خویشتن ستانی
• من و مقام رضا بعد ازین و شکر رقیب • یعنی بن اکا من بعد رضا قائلمزه
اولمق و رقیبه شکرین قلمق کرک • که دل بدرد تو خو کرد و ترک درمان گفت •
که کوکل سنک دردکا خو ایلدی و ترک درمان قلدی دیو مراد منی طیدن حضرت حقدر
چون قلب درد الهی ایله مانوس اولا درمانی ترک ایدر قضایه رضا ویروب
مخالف اولندن شکایت ایتمک کرک **بیت** حقدر که قوقوکه اولان حاکم
قاضی • لایق قوله اولدر که اوله قضایه راضی • گر باد مزن گرچه بر مراد
زود • دولتم او مه و اعتماد قله اگرچه یل مراد او زرنه اسه کردجی • که این
سخن بمثل باد با سلیمان گفت • که بو سوزی قصه و تمثیل ایله باد سلیمانه دیدی
مراد باد دن دولت دنیا و عمری و فادرکه هر بری بیبقادر بونلره اعتماد خطادر
بیت چون باد وزیدست جهان ای زنده • هر لحظه روان بود ونا زنده
• مزن ز چون چرا دم که بنده مقبل • مزن لفظنک مفعول دم اولور بنده مقبل
مبتدا او ریعنی نیده و نیچون دن نفس اورمه که مقبول قبول • قبول کرد بجان هر
سخن که جانان گفت • قبول کرده خبر مبتدا در بجان لفظی قبول کرده متعلق سخن
در یعنی قبول ایلدی جانیله هر سوزی که جانان دیدی مراد بودر که حق تعالیه اعتراض
ایتمه هر نه بیوردی ایسه جانله قبول قیل عبد مقبل حالی بودر **بیت** بن بستان دوش
دو چشم خونفشان قایم خسروا • هر نه امر کوارسه باشم اوستنه جان اوستنه •
بمهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو • بر مهلت سببیله که فلک سکا ویره یولدن کتمه

تما

• ترا که گفت که این زال ترک دستان گفت • سکا کیم دیدیکه بو قری
مکر و حیله ایتدی مراد بودر که مساعده همه فلک مغرور اولوب طریق مستقیمدن
چقمق کرک که مساعده فلک مکر و حیله در اکا فریفته اولمق بلادندر **بیت** جیقمق
مغرور مشو که فلک شعبده باز • بازی بماید که شود با تو نکوساز • بسیار کس
ازانبو دست نکوئی • گشته بهرا یکان خویشتن باز • که گفت حافظ از اندیشه
تو باز آمد • کیم دیدیکه حافظ سنک فکرکدن کرو کلدی • من این نگفته ام آنکس
که گفت بهتان گفت • بن بونی دیمدم اول کس که دیدی بهتان دیدی مراد
بودر که عاشق صادق ترک سودای یار ایتمز اکا بونی اسناد عظیمدر نته کیم بر عاشق
دیمش **بیت** چیزیست که در ازل مرا در سر بود • کی دست که تا ابد
مراد ریش ایتمث **وله ایضا** صبحدم مرغ چمن با گل نوخاسته
گفت • سحر وقتنده بلبل یکی بیتش گله دیدی • ناز کم کن که درین باغ
بسی چون تو شکفت • نازی الکل قلکه بو باغده نیجه سنک کبی آچلدی •
گل بخندید که از راست نرنجیم ولی • گل کولدیکه دوغرو دن انجنمزین اما •
هیچ عاشق سخن تلخ بمعشوقه نگفت • هیچ عاشق تلخ جوابی معشوقه دیمدی بو کلام
فرض و تمثیله طریق ایله در یعنی اگر بلبل و گل صاحب عقل اولالر و اهل نطق اولا
لر مابینلرنده مکالمه اولورایدی مراد بودرکه عاشق صادق حضرت حقه اعتراض
ایتموب جمیع حالده عرض نیاز ایتمک کرک ان الله غنی عن العالمین حسبنجه
والله الغنی وانتم الفقراء موجبنجه حضرت خدا غنی مطلق و بنده محتاجدر
و هر نه ایدرسه اکا روا و محل اعتراض دکلدر **بیت** هم چون تو هزار عاشق

از غم گشتم • گر خون کز آلوده ملکشت انگشتم • تا ابد بوی محبت بمشامش نرسد
مشام کوننده مفهوم ادراک ایدیجیه دراوانده اولان ضمیر هر که لفظه راجعدر
پس مصراع مرهوندر یعنی ابدی محبت شامه‌سنه یرمیوی • هر که خاک در میخانه
برخساره نزفت • هر کیمکه میخانه قپوسی طپراغنه یکاق ایله یوروندی مراد
میخانه‌دن مقام عشق و طلبدر پس هر کیمکه محبت الٰهی ادراکی اولناجق یره
واروب خدمت و عبادت ایتمه اول ادراکدن محروم اولور بیت دلا گر
تو جوینده جوهری • نخستین طلب کیمیاگر جوهری • کمربند و خدمت کاملی
که از خدمت او شوی مقبلی • اگر نشه خواهی بعطاره • ملک خویشتن را
بخانه گرو • گر طمع داری از ان جام مرصع می لعل • داری لفظنک مفعولی می لعلدر
و مرصع انکا دیرکه انده جواهر برکیمش اولا یعنی اگر طمعک وار ایسه اول مرصع
قدحدن لعل شرابه • در یاقوت بنوک مژه‌ات باید سفت • نوک لفظی فتح
نون و سکون واو ایله هر نسنه‌نک ایتی اوجنه درلر و مصراع
اول مضمونی جزادر یعنی انجوی و یاقوتی کیرپک اوجیله دلمک گرک مراد جام مرصع
قلب مرشد کاملدر انده انک جواهر معانی برکیمش در و لعل شرابدن مراد
عشق الٰهی در انجودن مراد گوز یاشیدر که قانلو اوله پس قلب مرشددن
عشق الٰهی استیین گوزدن یاشلر دوکوب قانلر اغلمق گرک و گوز یاشی
کربیکده‌ و برمک گرک • در گلستان ارم دوش چو از لطف هوا • جنت
گلستانده دونکیجه چون هوا الطافندن • زلف سنبل بنسیم سحری می آشفت
• سنبل زلف سحر یلنه قارشدرر مراد گلستان ارمدن عالم ملکاشفه‌در و هوا

دن مراد حب الٰهیدر و زلف سنبلدن مراد غیب هویتدر و نسیم سحریدن
مراد توجه سحرگاهیدر چون حب الٰهی ده لطافتله عالم مکاشفه‌ده غیب
هویت ایله توجه قلب سحری مفتوح فنای جهانی شاهده ایدوب و یر
• گفتم ای مسند جم جام جهان بینت کو • دیدم ای جم تختی ایسنک جام جهان
بینک قانی • گفت افسوس که آن دولت بیدار بخفت • دیدی حیف که
اول او یانق دولت اویوبیدر مراد دولت و سلطنت باقی و کامل ایدوکن
بیاندر بیت مغرور اولمه دولته ای پادشاه دهر فرعون چوق پادشاهی
ولی بو اولدی اندوکیمی • سخن عشق نه آنست که آید بزبان • عشق سوزی
اول دکلدر که دله گله بیت زبان عشق نداند که او نکته شناس •
که این لغت نه باوضاع تازی و عجمست • ساقیا می ده و کوتاه کن این
گفت و شنفت • ای ساقی شراب و یر و قصه ایله بو دیه‌یی و اشتمه‌یی مراد
ساقیدن شیخ ایدوکی مرارا مذکور اولمشدر خلاصه مراد بودر که ای واعظ
و شیخ ارشاد قولی تقلیل ایدوب ارشاد فعلی ایله یوب تعلیم عمل قلوب
اعمال اندرر • اشک حافظ خرد و صبر بدریا انداخت • حافظک گوز یاشی
عقل و صبری دکزه اندی • چکند سوز غم عشق نیارست نهفت • نیلسون
عشق غمی‌نک حرارتنی قادر اولدی کزلمکه مراد عقل و صبری دریایه اتمقدن
اندری بتورمک بو غلبت عشقدن پاشی اولور و بو حال عشاق ایچنده
معتبردر بیت چنان گشتم ز مستی و خرابی • که خاکی را نمی دانم ز آبی
درین خانه نمی یابم کس را • تو با عاقل بیا باشد بیابی • دلا بو بیت همی

آید پلنکی • ملکر در آتش عشقش کبابی • بنکذاری که مردم خوش بخسبند •
که از دیوانه کی بی صبر خوابی • بباطن خوب معموری بغایت • بظاهر می نمایی که
خرابی ولبعضهم دل ودینم شد و دلبر بملامت برخاست •
کوکلم و دینم کندی و دلبر سرزنش قلمنه دوردی • کفت با ما منشین کز تو سلامت
برخاست • دیدی بزمله اوتوره که سندن سلامت قالقدی مراد دیندن
یعنی لغو اعتباریله طاعت وانقیاددر و دلبردن مراد شیخ طالب صادقک شیخی
محبوب ومطلوب طوتدوغی خلاصه مراد بودرکه غلبه عشق وحالتدن کوکلم قبضه
ارادتدن چقوب وشیخه اطاعتدن کیدوب شیخ دخی بو حالتمه کوروب صورت
رد کوستردی بیت عشقم چو بپیش دید مرا طعنه زد جیب • از بهر عشق طعنه
بمحبوب خوشتر نیست • که شنیدی که درین بزم دمی خوش بنشست •
اوکلی لفظ اسمدر وشنیدی خطاب عامدر ومضمون بیت استفهام انکاریدر
که نه در آخر صحبت بندامت برخاست • کیمی اشتدککه بو صحبتده بر زمان
خوش اوتوردی که صحبت آخرنده ندامت ایله قالقمدی یعنی کیمکه بو بزمده
بردم خوش اوتوردی که صحبت آخرنده ندامت ایله قالقدی مراد بودرکه کیمکه
سلوک طریقت ایدوب بزم الهی ده اوتورسه طعن دشمن وعوام اشتدر
بیت کوی یار طعن دشمندن قچن وارر قچن • کعبه وار مزشوکم خار مغیلاندن
فجر • شمع اکر زان رخ خندان بزبان لافی زد • شمع اکر اول کولوجی یوزدن لاف
اوردی ایسه • پیش عشاق تو شبها بغرامت برخاست • سنک عشاقک اوکنده
اوده مکه دوردی یعنی خصمک بیلوب اعتذارایچون اوری دوردی مراد

بودرکه

بودرکه انوار ضعیفه نور الهیه بهر کزمشابه دکلدر مشابهت خطادر بیت
شمعی که تشبیه ایدر بلسم بو حسن مهوشی • شمع بر مفتول سرد زعشقدر انک آتشی
• در چمن باد بهاری ز کنار کل و سرو • چونکه بهاریلی کل و سرو کنارندن • بهوا
داری آن عارض و قامت برخاست • اول عارض و قامت هوادارلغی یعنی
محبتی ایله قالقدی مراد عشق الهی اربرده محرک ومحرک اولوب جوش وخروش
ایدوکی بیاندر بیت آتش عشقت که اندر من فتاد • جوشش عشقک کلکلر
می فتاد • مست بکذشتی و از خلوتیان ملکوت • مست کچدی اهل خلوت ملکدن
• بتماشای تو آشوب و قیامت برخاست • سنک تماشا کیله فتنه قیامت قالقدی
مراد مست کچمکدن ظهور فرط تجلی در وعموم دست رحمت الهی در • پیش رفتار
تو پا بر نکرفت از خجلت • سنک یورویشک اوکنده ایاق قالدرمدی اوتنجوغندن
سرو سرکش که بناز قد و قامت برخاست • باش چکیجی که وکه قد وقامت
نازیله قالقدی مراد رفتاردن حضرت حقک آثار وافعالدرکه بفعل ما یشاء
ویحکم ما یرید حسبنجه در نه که دل ایدر خلاف ارباب جاه وو دولتک واصحاب
ملک وسلطنتک که تکبر و تفضلری وارامما تصرف وایجاده متعلق اولان امورده
مشار ومحر انلر و کدای بی سرو پای ایله یکساندر بیت سروازاد از هوای
قیامت جان پرورش • شد چنان مجنون که چاک دنده مرغان بر سرش • لاجرم
اهل ملک و مال نخوت و تکبرت ایدر اما قدرت ایجاد واثراری یوقدر بیت
ای مصور دو تیلوم قدنی تصویر ایده مس • شیوه رفتارنه اندن نه تدبیر ایده اسن
• حافظ این خرقه بینداز مکر جان ببری • ای حافظ بو خرقه یی آت مکرکه جان قورترمیا

وایجاده قدرتلری یوقدر

کاتش از خرمن سالوس وکرامت برخواست • که آتش ریا وکرامت خرمنندن قالدی
مراد ریا صورتی وکرامت دعوی سی ترک عمل دیمکدر که بتغییر شکل لاجرم الاکل لزوم
در و ترک الدین للدنیا من جمیع الدنیا موجبنجه عمل آخرت اتیله طلب دنیا غایتده
شومدر بیت زاهد اهل ریا دوزخی درد بدیم • اگر اینانمز ایسک اوشته
وارسن کوررسن • ولبعضنا روی تو کس ندید هزارت رقیب هست •
سنک یوزک کوردی بیک رقیبک واردر • در غنچه هنوز صدت عندلیب
هست • غنچه لغنده سنک هنوز یوز بلبلک واردر مراد حضرت حق پس پرده ده
مستور ایکن ظهور تجلی ایتمکسزین مخالف ومنازع وعاشق وطالب چوق
دیمکدر بیت او در درون خانه وغوغا میان کشهر • ای وای از آن زمانه
که بباز ار در رو • گر آمدم بکوی تو چندان غریب نیست • ای سنک محلکه کلدم
ایسه اولدم کلو غریب کلدر • چون من در این دیار هزارت غریب هست •
بنم کبی بو دیارده سنک بیک غریبک واردر مراد غریبدن روح انسانیدر
وکوی یاردن مراد جانب طلب حقدر وبو دیارده عاشق غریب چو قدر
• هرچند که دورم از تو که دور از تو کس مباد • نه قدر کم اراغم سندن
کم ایراغ اولمسون • لیکن امید وصل توام عن قریب هست • لیکن سنک
وصلک امیدی عن قریب واردر مراد بودر که ابن رب التجلیل وابن عبد الجلیل
حسبنجه طالب حق اول حضرتدن بعید در اما غایت تصوف فانی قریب اجیب
دعوة الداعی وصول الا التهدرلا رفع حجب ایله اکا وصول عن قریب میسر در
• در عشق وخانقاه وخرابات فرق نیست • عشقک خانقاه ومیخانه فرقی

بو قدر

بو قدر • هرجا که هست پرتوی روی حبیب هست • هر یرده که واردر حبیب
یوزی ضیاسی واردر مراد بودر که حق حضرتی تجلی ایتمکه موضع مخصوص
شرط دکلدر بیت بشنو کرم حق راغ فعل مشو ای طالب • در دید خدا کوینده
لبیک همی کوبند • انجا که کار صومعه را جلوه می دهند • اول یرده که خانقاه
ایشنه صالنقلق ویرر • ناقوس دیر راهب ونام صلیب هست • رهبان
کلیسانک چاکی وصاجی دی وآردر مراد بودر که حق تعالی هادی اولدوغی
کبی مضل در لاجرم یضل من یشاء ویهدی من یشاء مقتضاسنجه صومعه نک
رونقی انک هدایتی وکلیسانک ناقوسی وصلیبی انک اضلالیله در • عاشق که شد
یار بحالش نظر نکرد • کم عاشق اولدیکه یار انک حالنه نظر قلدی • ای خواجه
درد نیست ولیکن طبیب هست • ای خواجه درد بو قدر ولیکن طبیب واردر
معنای مصراع اولدر که استفهام انکاری در پس مراد هر کیمکه عاشق اولدی
یارانک حالنه نظر قلدی لاجرم دردی اولنه طبیب بولنور بیت
ای دل بیار درد بجوید آران طبیب • کانجا که درد هست یقین دان
طبیب هست • ای خواجه درد بو قدر ولیکن طبیب واردر • فریاد حافظ
این همه آخر بهرزه نیست • حافظک فریادی آخر باطل دکلدر • هم قصه غریب
وحدیث عجیب هست • هم غریب قصه وعجیب خبر واردر مراد بودر که درد
درون وحالی دل کونی اولان ناله وفریاد ایدر بیت ناله را هرچند
می خواهم که پنهان بر کشم • سینه میکوید که من تنک آمدم فریاد کن •
ولبعضه بدام زلف تو دل مبتلای خویشتن است • سنک زلفک

اغنه کوکل کندو مبتلاسیدر مراد غیب هویت تقیید و گرفتار اولدوغدر • بکشش
بغمزه که اینش سزای خویشتن است • قتل ایل غمزه ایله که بو انک کندو لایقدر •
مراد غمزه دن صفت قهر و غلبه در • یعنی غیب هویتنه و ذات مطلقه متعقل
ایدوب اطلاع قصد ایدنک صفت قهر و استیلا ایله انانیتی و وجودی محو اولنق
لک فانی موجود اولیجق ذات مطلق ظهورنه محل و مظهر اولمغه استعدادی اولور
و بو محض لطف حقدر • بیت آهنکه زنار ظلمتش نزود • او قابل انوار چو انش
نشود • گرت ز دست بر آید مراد خاطر ما • اگر سنک الکدن کلور ایسه بزم
خاطریمزک مرادی • بدست آر که خیری بجای خویشتن است • الهٔ کتور که کندو
یرکده خیردر مراد طالب عشقدن فیض دریغ ایتمک مقتضای حکمت الهیه ایدوکی
ذکردر • بیت بوسه و ربدان زکات حسنکی منع ایتمه کم • مستحقه ویرکوردوم
زیرا زکات • بجانت ای بت شیرین من که همچون شمع • سنک جانک حقیچون
ای بنم بت شیرینم شمع کبی • شبان تیره مرادم فنای خویشتن است •
قره کوکیجه لرده مرادم کندمی فنا ایلمکدر مراد بودر که سالک طالب اویانیق اولوب
قره کوکیجه لرده عبادت ایدوب نفسک وارلغنی فانی اتمکدر • بیت چو سودای
شیخ مرغان فزود ان خرس ملامت • چو بنوائی که بکیجو از وجود خویشتن
کاهی • چو رای عشق زدی با تو گفتم ای بلبل • چون عشق فکرن اوردک
دیدم ای بلبل • مکن که آن گل خودرو برای خویشتن است • ایتمه یعنی
عشقکه اولکندو بچی کل کندو فکر یله در مراد بلبلدن عاشق طالبدر و گل خودرودن
مراد حضرت حقدر که نقیض ذاته وجود حسنیچه کندو وجودی کندو دندر لاجرم

اما

97

اما طالب اولوب سالک طریقت اولانه الا تسلیم و رضا کرک • بیت اگر
تو طالب یاری ز خویشتن بگذر • بدو رضا و بگو هر چه تو خواهی کن • بعشقلک
چین و چگل نیست چین کل محتاج • چین بر مشهور مملکت آدیدر و بو کلمه معکنه
کلور و چگل کورجستان یعنی ترکستان ولایتنده بر کوزللری چوق برک آدیدر
یعنی چین و چگل مملکتلرنده اولان مشک کل بو کلمی محتاج دکلدر • که نافهاش
ز بند قبای خویشتن است • که انک نافه ای کندو قفتانی دوکه سندندر مراد بودر که
حضرت حق تعالی بو جمال جمیل تزیینی و توصیفدن مستغنی در • مرو بخانهٔ ارباب
بی مروت دهر • کیتمه مروتسز اهلنک اوینه • که کنج عافیت در سرای خویشتن
است • که سکا راحتلق بو جاکی کندو سرایندهدر • بیت بیا بنال رخنه
دربوبا دکر دن • بنا خس راه در خار ابر بدن • بکش دان فرو رفتن
نکو ساز • ببیلک دیده آتش بار بچیدن • ببرق سر نهادن چون شیر بار
ز مشرق جانب مغرب دویدن • بسی بر جامی اسا ننز نماید • که یارت
دو پاک کشیدن • بسوخت حافظ و در شرط عشق جانبازی • یاندی حافظ
عشق جانبازلق شرطندن • هنوز بر سر عهد و وفای خویشتن است • هنوز
کندونک عهد و وفاسی باشی اوزره مراد بودر که عاشق و صادق عشق وقدن
ندکلو جفا کورسه اعتراض ایتمک کرک • بیت غمزه تا چند کنی رنجه باز از
کمال که بصد تیغ نخواهد تو دل رنجاند • حال دل با تو گفتنم هوس است •
کوکل حالنی سکا دیمک هوسیدر • خبر دل شنفتنم هوس است • کوکل خبرن
اشتمک هوسیدر مراد بودر که کوکل بندن کنیش سنده قرار اتمشدر بندن

[illegible]

گنداکده ایسکا وبوسه سندن الماغه جزبن اشتمك هوسمدر بیت گرتوانی ای
صبا بکذرشتی درکوی او ⁕ وزدولت خواهد ببر از من پیامی سوی او ⁕ جو دلم را
بیابی آکه کو حرارت یار وصل ⁕ من چنین محروم تو پیوسته هم زانوی او ⁕ طمع خام
ببین که قصه فاش ⁕ خام طمعی کورکه فاش قهقهه ⁕ از رقیبان نهفتنم هوس است
رقیبلردن کزلمك هوسمدر مراد بودر که عشق الهی ایله اتصافم مشهور
اولمش ایکن عوامدن ستر ایتمك نجین اوله گرکدر ⁕ شب قدری چنین عزیز
و شریف ⁕ بر قدر کیجه سی بو مجلس عزیز و شریف کیجه ⁕ با تو تا روز خفتنم
هوس است ⁕ سنکله تا کوندوزه دك یاتمق هوسمدر مراد نومده مشاهده
واقع اوله صباحه دك استغراقده اولمغی طلبدر بیت قنقی کیجه کم او مه دل
جانومه تابش اولور ⁕ نور احد حقی بلا اول شب نقریس اولور ⁕ و ماه که در دانه
چنین نازك ⁕ و مه که بو مجلس نازك ایچون ⁕ در شب تار سفتنم هوس است
⁕ قرانو کیجه ده دلمك هوسمدر مراد بودر که وصول الی الله و وصلت الهی بر
در شاهدانه در که حقان کاملا اولنلر روز روشنده بونی دلمکه قادر اولمز
اول ایجبدر بن قرانو کیجه ده دلمك استرن ⁕ ای صبا امشبم مدد فرمای ⁕ ای صبا
بو کیجه بکا مدد ایت ... که سحرگه شکفتنم هوس است که سحر وقتنده اچلمق
هوسمدر مراد صبادن بونده فیض فضل حقدر که مکاشفه سحرگاهی ایله انکله اولدی
ایلا اولور بیت اگر از جانب معشوق نباشد میلی ⁕ کوشش عاشق بیچاره [illegible]
⁕ از برای شرف بنوك مژه ⁕ شرفدن اوتری کرپکلری اوجی ایله ⁕ خاك راه تو
رفتنم هوس است ⁕ سنك یولك طپراغنی سوپرمك هوسمدر مراد طریق حدود

مژگانی

مژگانی جاروب قلمق کسب شرف ایتمکدر و بیلکدر بیت گفته و از راه ما بردار گرد
و خار را ⁕ با مژه هر صبحدم گفتم بردارم بچشم ⁕ همچو حافظ برغم مدعیان ⁕ حافظ
کبی فضلا دعوی ایدنلر قهرینه ⁕ شعر رندانه گفتنم هوس است ⁕ رندانه شعر دیمك
هوسمدر مراد شعر رنداندن تصوف کلمات صورت مجازیده کتورملکلردر ننه کم
بو بیتده بیان اولندی بیت عارفانه اصطلاحاتی خوش است ⁕ روی
پوشیده عباراتی خوش است ولیفه ای هدهد صبا بصبا می
فرستمت ⁕ ای صبا هدهدی سبا ولایتنه کوندروم سنی بنگر که از کجا بکجا می
فرستمت ⁕ نظر فلکه قندن قنده کوندررم سنی مراد صبادن بونده نفحات رحمانیه
در که جهت مشارق روحانیه دن کلور و سبادن مراد ولایت عز درکه سلیمان
عقل حکمتده کلور لاجرم بو ایکی اقلیمك اورتسنده یوز بعید وار در ⁕ حیفست
طایری چو تو در خاك دار غم ⁕ طایری حیفدر واندده حوف یا وحدت ایچوندر چو تو
صفت طایردر و در خاکدان غم خبر در بو جمله حیفدر رحیفست مقدم خبری در
یعنی حیفدر سنك کبی قوش غم چو پلکنده یعنی بر ده اولمق ⁕ زانجا بآشیان وفا می
فرستمت ⁕ یوره دن وفا یوه سنه کوندررم سنی مراد خاکدان عنصردن دنیادر
واشیان وفادن عالم الهی در لاجرم نفحات رحمانیه و توجهات روحانیه جانب حقه
متوجه اولك ⁕ در راه عشق مرحله قرب و بعد نیست ⁕ عشق یولنده قرب و بعد
قوناغی یوقدر ⁕ من بینمت عیان و دعا می فرستمت ⁕ کوردم سنی اشکارا و دعا
کوندردم سکا خطاب بونده محبوب حقیقیه در عین عیان قلبی ایله مشاهده و مراتب
معنویه ایله بعید در برزخ النفس الا ما قرب و بعد یوقدر ⁕ هر صبح و شام قافله از

صعود فاعلاتن فعلن فعلن فاعلاتن
[illegible]

دعای خیر • هر صباح و اخشام دعای خیردن بر قافله • و در صحبت شمال و صبا
فرستمت • شمال و صبایلری مصاحب و رفقا زنده ده کوندررم سکا خطاب
بونده دخی معشوق حقیقی یه در وجه ده وارد اولمشدر بر جماعت ملائکه دن
صبح نمازنده و بر جماعت ملائکه دن اخشام نمازنده نازل اولیجق کیجه بیله اولان
جماعت ملائکه صعود ایدوب عبادت عباده حضرت حقه عرض ایدرلر و اخشم
نمازنده بر جماعت ملائکه دن نازل اولیجق کوندز بیله اولان ملائکه صعود ایدوب
عباده عبادی حضرت حقه عرض ایدرلر لاجرم عباده عباد هر صبح و شام دعای خیردن
بر قافله حضرت حقه کوندررلر • ای غایب از نظر که شدی همنشین دل •
ای نظردن غایب اولان که کوکل مصاحب اولدک • می کویمت دعا و ثنا
می فرستمت • سکا دعا ایدرم مواجهت و ثنا کوندررم مراد بودر که محبوب حقیقی
عبد غایب جدن غایبدر اما قلبله مصاحبدر پس ای حاضره دعا ایدرکبی دعا
ایدر و غایبه سلام کوندررکبی ارسال ایدر • تا لشکر غمت نکند ملک دل
خراب • تا سنک غمک لشکری اینجه کوکل ملکنی خراب • جان عزیز خود بفدا
می فرستمت • کندو عزیز جانمی فدا وجهیله کوندرورم مراد بودر که قلب
عموم عارض اولوب فکر حقدن محجوب و خراب قلمغدن بذل روح اولی در
اساندر بیت عاشقانرا ترک جان کردن نه چندان مشکلست • ترک جان
سهلست اما ترک جانان مشکلست • تا مطربان ز قول و غزل آگهی دهند
تا مطربلر بنم قولمدن سکا خبر ویرلر • قول و غزل بساز و نوائی فرستمت
• قول و غزلی دوزن ایله و مقام ایله کوندرورم سکا بونده دخی خطاب معشوق
حقیقی‌یه

حقیقیه مراد مطربدن خواننده و کوینده در عرض مناجاتی نظم ایله بیان ایتدوکی
ذکر در که مجالسده بنم غزللرم اوقنوب درکاهکده عرض حاجتم یوجه اولسون
انوکیچون دیر پس نظم مذموم دکلدر بیت پیش و پس هر دو وصف کبریا •
پس شعر آمد پیش انبیا • رقص باید که ناتف غیبم بمژده گفت • ای ساقی کوکل که
ناتف غیب بکا مژده ایله دیدی • با درد و صبر کن که دوائی فرستمت • درده
صبر قیل دوا کوندررم مراد صبره ترغیبدر بیت ولا درد بنو لخت صبر میکن
• مگر برون نهی جا از مهالک • مرهم پیوسته بر یک حال • بنو دلعل الله یحدث بعد
ذلک • در روی خود تفرج صنع خدا بکن • کندو یوزکده الله صنعنه تفرج
قیل • کآیینه خدای نمای می فرستمت • که الله کوسترجی آیینه کوندررم سکا
مراد بونده جناب حقدن عبده خطاب ذکر در صورت انسانی بو آیینه ایله در
که بونده حق حضرتی مشاهده اولنوب صنایع عجیبه سی مطالعه اتمک ایله •
حافظ سرود مجلس ما ذکر خیر تست • ای حافظ بزم مجلسمزک آتوی سنک ذکر
خیر کدر • تعجیل کن که اسب قبائی فرستمت • استعجال قیلکه آت و قفتان کوندررم
سکا مراد بونده جناب الهیدن خواجه حافظه خطاب روحانی بیاندر
که شوقنکله عبادتی و اشتیاقی حضرته چوق عرض اولنور و ذکر بالخیر قلنور
اولا طال شوق الابرار الی لقائی و انا اشد شوقا الیهم منهم حسبنجه حقدن
اکا دخی شوق غالب اولوب پس براق و حله ایله دعوت اولنور علی وجه التعجیل
وارمق یار اولمق سفر تعجیل قلمق ارک • و له ایضا • ای غایب
از نظر بخدا می سپارمت • نظردن غایب اولان که الله اصمرلدم سنی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

جانم بسوخت و بدل دوست دارمت • جانمی یاقدک کوکلدن دوست دوتدم
سنی مرادمی طلبدن شیخ و مرشددر که مرید صادقی نظرنده غایب اولمش
اما مریدلکا دعا ایدوب و اکرچه اول بونی فرقت ایله یا زحمت ایله یاقمش
اما صادق و عاشق اولان مرید آنی سوب دیر • تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک
• تا کفن اتکینی چکمیم طپراغ آیاغی آلتنه یعنی تا که اولمیم • باور مکن که دست
ز دامان بدارمت • اینانمه که الی سنک اتککدن دوتم یعنی قویوویرم بس
طالب صادق بویله کرکدر دیه بیت عشقکی ترک قلمز میچال بنم الک سنک •
جوریله سنی قومزم ارقه بنم کونکلمک سنک • محراب ابرویان بنما تا سحرگهی
قاشلک محرابین کوستر تا سحر وقتنده • دست دعا برارم و در گردن آرمت
• دعا الین قالدررم سنی بوینه کتوررم مراد شیخدن فی الجمله عرض حاجاد
طالبدن توجه و اقبال اولوب جانبینده کمال اتصال اولمغه اشارتدر •
گر بایدم شدن سوی هاروت بابلی • اگر بکا کتمک اولورسه بابله منسوب
هاروت جانبنه • صدگونه جادوی بکنم تا بیارمت • یوز دورلو جادو
لق ایدم تا کتورم سنی مراد بودر که جون مریدک مرادی وصولنه واسطه مرشددر
هرنه سحر و افسون میسر ایسه انکله شیخی تحصیل و انکله توسل کرکدر • یارم
بده زکرم بر خود تا بسوز دل • ایجازت ویر بکا تا کرمکدن کندو یانکه
تا کوکل حرارتله • در پای دمبدم گهری از دیده بارمت • ایاغکا دمبدم
کوهری کوزدن یاغدررم سکا مراد فرقتدن کوکلمده یعنی کوکلده آتش کوزمده
آب وار ایدوکی بیاندر • صد جوی آب بسته ام از دیده در کنار • یوز صو
ایرماغی

ایرماغی بغلمشم کوزدن کنارده • بر بوی تخم مهر که در دل بکارمت • محبت
تخمی قوقوسنه یعنی انک رجاسنه کوکلده اکرم بعض نسخه‌ده بو بیت واقع اولمش •
میگریم و مرادم ازین اشک سیل بار • اغلرم و مرادم بو سیل یاغدرجی کوز یاشندن
• تخم محبت است که در دل بکارمت • محبت تخمیدر که کوکلده اکرم سکا • خونم
بریخت در غم هجرم خلاص داد • قانم دوکدی و هجر غمدن خلاص ویردی • منت
پذیر غمزه خنجر گذارمت • سنک خنجر اوروجی غمزه‌ک منتنی قبول ایدیجی بن بیت
بوندن ارتقدر سنک فراقک طالبه • انکیچون موتی انک اوستنه ترجیح ایدر
• خواهم که پیش میرمت ای بیوفا طبیب • دلرین که سنک اوکککده اولم ای
وفاسز طبیب • بیمار باز پرس که در انتظارمت • خسته‌کی واصور که سنک
انتظارکده‌یین بیت دیدن روی حبیبم مطلب جان منست • بیش او مردان جهانا
عید قربان منست • حافظ شراب و شاهد و رندی نه وضع تست • ای حافظ
شراب و محبوب سنک وضعک دکلدر • فی الجمله میکنی و فرو میگذارمت • فی الجمله
ایدرسن اشته الوریم مراد عشق و محبوب حقیقی و اخلاص وجه الکمال اولمقدر که
کمترنک کاری دکلدر و بملدر غزل حرف تا یارب سببی ساز که یارم بسلامت
یارب بر سبب دوز و بر بهانه که یارم سلامتله • بازآید و برهاندم از چنگ
ملامت • کرو کلوب بنی قورتره ملامت پنجه‌سندن ارجح نسخه‌ده بو غزل سابق عقبنده
واقع اولوغی اقتضا ایدر محبوبک خلقدن طعن ملامت ایشدوب و پنجه ملامته گرفتار
اولمش ور آنی استر که بوندن خلاص ایده لاجرم انک اشتیاقندن دیر •
خاک ره آن یار سفر کرده بیارید • اول سفر ایلمش یارک یولی طپراغن کتورک • تا چشم

مقصود [illegible]

ایدرکه یار دوراولان شیخ و مرشددر که [illegible] ایرنده بعضی زمان ایدر [illegible]

جهان بین کنمش جای اقامت • تا جهان کوزجی کوزی ایدم انکا قانی یعنی خاک
راهنی کوزمدن منکس ایدم تا که توتیای روشنا کبی جالب اولنه • فریاد از شش
جهتم راه ببستند • فریاد که التی یردن یولم بغلدی اول التی فنق دربلیلم • آن
خال و خط و زلف و رخ و عارض و قامت التیسنه لاجرم شیخ و مرشد ارلکه بو سری
روایت ایدوب بطانیخ راه ایدوب جانب حقه ارشاد قیله • امروز که در دست
توام مرحمتی کن • بکون که سنک الکده یم مرحمت قیل • فردا که شوم خاک چه سود اشک
ندامت • یارن طپراق اولم نه فائده پشیمانلق کوزیاشی مراد خاطبدن نفس اماره
در • ای انکه بتقریر و بیان دم زنی از عشق • ای اول کیمسه که تقریر و بیان ایله نفس
اورسن عشقدن • ما تو نداریم سخن خیر و سلامت • لفظ خیر و سلامت جمله دعاییه
درکه بادلفظ مقدر در یعنی بزم سنکله سوزمز بو قدر خیر و سلامت اولسون مراد
بودرکه عشق حال کرک قال ایله معلوم اولمز شول مدعی که انی لفظ ایله سویلر انکله مقال ایلک
اولمز بیت هرچه کویم عشق را شرح و بیان • چون بعشق آیم خجل باشم ازان
• درویش مکن ناله ز شمشیر احبا • خطاب در یعنی ای درویش ناله ایله احبانک جفاسندن
کین طایفه از کشته ستانند غرامت • که بو طایفه یعنی مقتوللردن الورلر قان بهاسی
مراد بودرکه احباء طریقت شمشیر ریاضت ایله درویش سالکک نفسنی قتل ایدرلر • اما انلر
احباء را حسنیه حیات ابدیه ویررلر لاجرم مال و قان بهاسی المغه مستحق اولورلر
در خرقه زن آتش که خم ابروی ساقی • خرقه یه اود اور یعنی خرقه یی یاق که ساقینک
قاشی بو کلی • بر می شکند کوشه محراب امامت • ضرب ایدر امامت محرابی کوشه
سنی مراد بودرکه ای خرقه پوش اوتوب کوشه محرابده عبادت قلوب زاهد خشک

اولان

اولان خرقه یی یاقوب عشقله متکیف اول که ساقی شراب باقی صورت ربانی قوبر
فنا ایدر طریق اخلاص اهل رشاد ایله ریادن خلاص ایلر بیت بر بسته بود
و شکل قلب قلب منت • بشکست ساقی هیهات او را بیک فرجی • حاشاکه
کمن از جور و جفای تو بنالم • حاشاکه بن سنک جور و جفاکدن انکلیم •
بیداد لطیفان همه لطف است و کرامت • لطیفلرک ظلمی و کلی لطف و کرامتدر
خطاب حضرت حقه یا مرشد طریقته در که اول نظر لطیف یا خود نظر کرامت بیت
هرنه کم حقدن کلور یا اهل حقدن ای کوکل • ظلم ظن ایتمه انی لطف و کرامتدر
یقین • کوته نکند بحث سر زلف تو حافظ • قصه قلمز سنک زلفک اوجی بحثنی
حافظ • پیوسته شد این سلسله تا روز قیامت • متصل اولمشدر بو زنجیر
تا روز قیامته دک مراد سر زلفدن سلسله طریقتدر که لا یزال امتی ظاهرین
علی الحق حتی یاتی امر الله حدیث شریفنک شرحنده دیمشلردر که بو امتدن مراد
اصحاب طریقتدر بونلرک سلسله و ارشادی قیام قیامته دک باقی اولسه کرکدر
غزل زان یار دلنوازم شکریست با شکایت • اول کوکل
اوخشایجی یاردن شکرم وار و شکایت ایله • کر نکته دان عشقی خوش بشنو
این حکایت • ای عشق نکته دانی ایسک ایشت بو حکایتی مراد یار دل
معشوق مجازی در دلنواز اولدیغی جهتدن شکر اولنور اما خدمتی
تضییع عمر در که اندن اجر و ثواب اولمز اول جهتدن شکایت انونکچون دیر
بی مزد بود و منت هر خدمت که کردم • ثواب بیزاری دی و منتسز هر خدمت
که ایتدم • یارب مباد کس را مخدوم بی عنایت • یارب اولمسون اول کسیه

عنایتنز مخدوم • رندان تشنه لب را جامی نمی دهد کس • صو ویرز رندلره بر قدح
ویرمز بر کسنه • گویی ولی شناسان رفتند ازین ولایت • گویا ولی بلنلر
گیتدیلر و بو ولایتدن مراد بوندن اهل فضل و فیض اولانلر که قدری بلنیوب
رعایت قلنمدن شکایت ایدر رباعی مراز دست هنرهای خویشتن فریاد
• که هر یکی بدگرگونه دادم ناشاد • درین زمانه فریادرس نمی یابم • مرا
رسد که رسانم بآسمان فریاد • در زلف چون کمندش ای دل مپیچ کانجا
انک کمندی کبی زلفنه ای گوکل دولاشمه که انک یعنی اول زلفده • سرها برید
بینی بی جرم و بی جنایت • باشلر کسلمش گورسن گناهسز مراد کسلمش
باشدن بونده ظاهر بوزندن زلف قللری نک باشلری کسلدیکیدر یعنی بوزندن
مراد اگر اولگان باشی کسلمش کبی عمل آخرنه قادر اولمز دیملو بیت از زهد
بهتر سپری وار ای حکیم • تا از خدنگ غمزهٔ خوبان حذر کنی • جنت
بغمزه خون خوردمی بستندی • گوزک غمزه ایله بزم قانمزی اجدی و سن
بکندک و قبول قلدک • جانا روا نباشد خونریز را حمایت • ای جان روا دکلدر
قان دوکیجیه حمایت • مراد بوندن ولا ترکنوا الا الذین ظلموا موجبنجه ظالم ایله
منع در بیت ظالمه میل ایلک نهی دربلا ای عمو • حق تعالی بیوردی هو
دیدی لا ترکنوا • درین شب سیاهم گم گشت راه مقصود • بو قره گیجه یادی
قلندی مقصود یولی • از گوشه برون آی ای کوکب هدایت • بر گوشه دن
طوغ ای هدایت یلدوزی مراد شب سیاهدن دنیا در و مقصوددن مراد
حق تعالی در تخلصه لاجرم هدایت نوری اولمنجه راه مقصود بولنمز

دانی

دانی کمال جون رسد از تیره روزکاری • سر بر زد آفتابی از مشرق عنایت
• از هر طرف که رفتم جز حیرتم نیفزود • هر طرفدن که کتدم تحیرم و غمدن غیری
ارتمدی • زنهار ازین بیابان وین راه بی نهایت • صقین بو بیابان و
بو نهایتسز یولدن مراد طریق حقدر که انکا نهایت یوقدر نه کم دیدی • این
راه بی نهایت صورت نمی توان بست • بو یوله نهایت صورتی تعلق اولمز
• کش صد هزار منزل بیشست در بدایت • که انک منزلی زیاده در
ابتدا اسندن بو معنی یوقاروده کچمش ایدی • عشقت رسد بفریاد گر خود
بسان حافظ • یعنی عشق بر شور سنک فریاده که غزی دکل اگرچه حافظ کبی
قران زبر بخوانی بر چارده روایت • قرآنی سینه دن اوقورسن اون دورت
روایتدن مراد بودر که در والهای در زمان قضایه ده فریادرس
نهانی عشقدر • بعض نسخه ده تکریر قافیه ایکی بیت واقع اولمش بری بودر
بیت ای آفتاب خوبان میجوشد اندرونم • ای خوبلرک طلعتی بنم اچیم • یک
ساعتم بگنجان در سایهٔ عنایت • بر ساعت بنی صیغدر و متمکن قیل عنایت
کولکه سنده • و بری بودر • هر چند بر وی آیم روی از تو بر نتابم •
هر نه قدر کلوب یوزدک بنم صوچم و عرضم سندن یوز دوندرمزم • جور از
حبیب خوشتر کز مدعی حمایت • حبیبدن جور خوشتر قدر مدعیدن
حمایت لفظیدن در غزل حرف تا مدامست می دار و نسیم جعد گیسوت
• مدام بی هست دو نار گیسوک قوقوسی نسیمی • خرابم میکند هر دم فریبی
چشم جادو بیت • خراب ایدر بنی هر دم سنک جادو گوزک الدامسی مراد

محبوب مجازیدن شکر وشکایتدر غزل سابق کبی **بیت** خرابات کن شاهد خانه کن
مده دل بجز خون شو این سخن ● پس از چندین شکیبایی شبی یارب توان دیدن
● بو دکلو صبرلقدن صکره بر کیجه عجب کوزلر کوره لرمی ● که شمع دیده افروزیم در
محراب ابرویت ● که کوز شمعین یاقوز سنک قاشک محرابنده ، مراد محبوب مجازیده
روشنای دیده حصول معتبر دکل ایدوکی بیاندر ● یارب دلم از بنات نعش پریشان
در حفظ خوش و عارض مهوش برهان ● یعنی که جمال خویشتن بیرون زهمه
●
بنمای مرا ازین کشاکش برهان ● سواد لوح بینش را عزیز از بهر آن دارم
● نظر کوزک قره سنی یعنی کوز بیبکنی انوکچون عزیز دوترم ● که جان را نسخه
باشد ز نقش خال هندویت ● که جانه مثال اولور سنک هندو بکک نقشندن
توگر خواهی که جاویدان جهان یکسر بیارای ● سن اگر استرسک که ابدی جهانی
براو عنوردن بزه یه سن ● صبا را گو که بردارد زمانی برقع از رویت ● صبایه
دی که قالدره بر زمان برقعی یوزندن ، بو نده خطاب محبوب حقیقی یه در مراد
صبادن فیض فضله سحری در اول نقاب کبریایی رفع ایدجک جهان جان فزتن
اولور ● اگر رسم فنا خواهی که از عالم براندازی ● اگر فنا رسمین و عادتین
عالمدن قالدرمق استرسن ● بیفشان تا فرو ریزد هزاران جان ز هر مویت ●
سنک یعنی زلفکی تا آشفته دوکله یعنی قیددن قورتیله نیجه بیک جان هر قللردن
بونده دخی خطاب معشوق حقیقی یه در ومراد ظاهردر ● من و باد صبا مسکین
دو سرگردان بی حاصل ● بن دخی صبا یل دخی ایکی سرگردان بی حاصل ● من
از افسون چشمت مست و او از بوی گیسویت ● بن کوزک افسوننده مست واول
کیسوک

کیسوک قوقوسندن مست ، مراد چشمدن عین ودر وعین لفظنک بر معناسی
ذات شیدر پس لاجرم بن ذات الله تسخیرینک مستی اولوب سرگردان عشق اولدوغم
دنیادن بی حاصلم نته کم صبا یل اول غیب هوتیدن قوقو آلوب مست و سرگرداندر
بیت کاربان بوی زلف یار اوغرامیدر بو ● واغلب دوشمش صبا یل چرا میلر کی
زهی همت که حافظ راست کز دنیی و از عقبی ● زهی همت که حافظک دنیا و
عقبیدن ● نیاید هیچ در چشمش بجز خاک سر کویت ● هیچ کلمز انک کوزینه
سنک محلک طپراغندن غیری مراد بودر که عاشق عالی همت ما زاغ البصر و ما
طغی حسبنجه دوشندن غیره نظر اتمیوب ترک دنیا و عقبی ایتمک کرک **بیت**
علاج درد برسیدم طبیب عشق را روزی ● ز فکر عقبی و سودای دنیا داد
پرهیزم **غزل باحرف ی** ● المنة لله که در میکده باز است ● منت الله که
میخانه قپوسی آچقدر ● زان رو که مرا بر در او روی نیاز است ● اول یوز
دن که بکا انک قپوسنه نیاز یوزی وار ، مراد میکده دن مقام طلب در
معابد و مساجد دن لاجرم هر قچن نیاز یوزن کتورسم سرور دیو بدر
بیت بیا ای طالب قیمت بها نقدیست شه حاضر ● که آن سلطان نفرماید برو
تا سال آینده ● خمها همه در جوش و خروشند ز مستی ● کوپلر دخی جوش
و خروشده در مستلکدن ● وان می که در آنجاست حقیقت نه مجاز است
و اول شرابکه انده در حقیقتدر مجاز دکلدر مراد [illegible] دل شیخ و مرشد
و اهل حال اولندر که جوش و خروشده و شوق وحالنده در لر ● از وی همه
مستی و غرورست و تکبر ● و ز ما همه بیچارگی و عجز و نیاز است ● بزدن دخی

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

[illegible]

بیچاره‌لک و عجز و نیاز در مراد بودر که مرشد اهل حالدن صادر اولان بت
حق و گریه و زاری و ظهور عظمت یار بدر و بزدن تنزل و تسلیم و تذلل
و عرض حاجتدر که مریده ایدوب بودر ● رازی که بخلق نگفتیم و نهفتیم ●
بر سر که خلق اولکنده دیدم دخی گزلدم ● با دوست بگویم که او محرم رازست
دوست قتنده دیرو زکه او محرم سردر **بیت** گل ایدی سودکم گزلوجه
سکا دیه یوم ● کیمسه گوشه ایچره شمز حکایتدر ● شرح شکن زلف خم
اندر خم جانان ● جانانک بو کلم بو کلم اچنده زلفی قورمش شرحنی ● کوته نتوان
کرد که آن قصه درازست ● قصه اینمک اولمز که اول آفرنده مراد بودر که
مراتب غیب هویت اخبارن تفصیل ایتمک کرک کو بیانه محتاج و بسط کلام
اقتضا ایدر مقامدر **بیت** با زلف تو قصها که دارم ● کوته نکنم که شب
درازست ● یا دل مجنون خم طرهٔ لیلی مجنونک گوکلی لیلینک زلفی بو کلمی در
رخسارهٔ محمود کف پای ایازست ● محمودک یکاغی ایازک اباغی ایاسدر
مراد مصراع اولادن بودر که عاشق صادقه کمال تضرع و تذلل ده کرکدر **بیت**
دل کی نگفد نیاز عذری ● سرمایهٔ عاشقی نیازست ● بردوخته‌ام دیده چو باز
از همه عالم ● دیکمشم کوزی طوغان کبی دو کلی عالمدن ● تا دیدهٔ من بر رخ
زیبای تو بازست ● تا بنم کوزم سنک یارهٔ شوقا یوزکه اجلشدر مراد
ظاهردر که دوست یوزنه گوز اچوب طالب دیدار اولان جمیع ماسوی اللهدن
گوز یومق کرک ● در کعبهٔ کوی تو هر آنکس که آید ● سنک محلک کعبه‌سنه هر که
گله ● از قبلهٔ ابروی تو در عین نمازست ● سنک قاشک قبله قبله‌سندن

عیبی

عیبن نمازده در مراد بودر که هر کیمکه مسجده کلور انتظار الصلوة فی الصلوة
موجبنجه عین نمازده در یا هر کیمکه جانب الهی یه توجه ده در فکری و ذکری
حق تعالی عبادتی اولوب عین نمازده در **بیت** بهر وقتی که روی
آن بت سوی بیش ● دلا بگذار خوش وقت نمازست ● ای مجلسیان سوز دل
حافظ بشکید ● ای اهل مجلس سکیس حافظک کوکلی حرارتنی ● از شمع بپرسید
که در سوز گدازست ● شمعدن صورک که حرارنده و ایریمکده در مراد بودر
اهل درد اولان بیلور اهل درک حالنی **بیت** شمع الکاهست هر شب
فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن از دل پر سوز من ● کوشه نشیندر و کویدیسی بر کوزمن **غزل حرف التا**
حاصل کار که کون و مکان این همه نیست ● کون و مکانک دکانک حاصلی بو دو کلی
دکلدر ● باده پیش آر که اسباب جهان این همه نیست ● بنم شرابی اوکه کتور که
اسباب جهان بو دو کلی دکلدر مراد بودر که کارخانهٔ جهاندن دکانیدن حاصل اولان
بیوفادر **رباعی** همی اندر جهان ایا نبود هیچ بقا ● مهر او در دل خود از چه
نهی بند شاد ● و اسباب جهان آخرته بله کتمز **بیت** توانگری نه بمالست
نزد اهل کمال ● که مال تا لب گورست بعد از آن اعمال لاجرم عشق الهی
الله کتورمک کرک که والباقیات الصالحات خیر عند ربک ثوابا و خیرا املا
فقط شیمه باقی و نافع اولان اولدر ● از دل و جان شرف صحبت جانان
غرض است ● دل و جاندن جانان صحبتی شرفی غرضدر ● همه اینست و گرنه
دل و جان این همه نیست ● دو کلی بودر یوخسه دل و جاندن بو دو کلی بو قدر
مراد بودر که انسان ندن قلب ادراک روح پاک وار در وصلت و صحبت

حقّ شوقن تحصيل اتمك غرضى اچوندر وجمله اولدركه مقصود اصليدر وسيله
وواسطه منزله‌سنده در دولت آنست كه بى خون دل افتد بكنار • دولت
اولدر كه كوكل قانسز يعنى اصانلق ايله كناره كله • ورنه باسعى وعمل باغ جهان
اين همه نيست • يوخسه عمل وسعى ايله باغ جهان بو دوكلى دكلدر مراد بودر كه
سعادت اول كمسه‌نك كه كوشش وسعى وعمل ايتمز فضل حقّه مظهر اولا و رحمت ايله اوله
جمال جانان كرك باغ جهان دكلدر بيت عارفك رحمتى جلا اولمق كركدر
اچون • ايته عابد وش عبادت جنّت اچون نار اچون • منّت سدره وطوبى
زپى سايه مكش • سدره وطوبى منّتنى سايه يعنى كولكه اچون چكمه • كه اكر
بنكرى اى سرو روان اين همه نيست • كه اكر نظر ايدرسك اى سرو روان
بو دوكلى بو قدر مراد بودر كه شجردن مراد ثمردر زحمت ومنّت انى كبى
چكمك كرك شجره سايه اچون زحمت ومنّت لغودر بيت زحمت آن شجر
مكش كه ازو • بار نباشد همين بود سايه • پنج روزى كه درين مرحله
مهلت دارى • بش كونكه بو قونقده مهلتك واردر • خوش بياساى
زمانى كه زمان اين همه نيست • خوش كلسون بر زمان كه بو دوكلى بو قدر
مراد بودر كه دار دنيا دار القرار دكلدر بو بنده قدّه قليلكه متمكن سن
دنيا غنى‌يه و تحصيل مال وجاه اچون زحمت چكمه از زمانده استراحت
فراغ دنيا ايله عمل آخرته مشغول اول • برلب بحر فنا منتظرم اى ساقى • فنا
دكزى كنارنده منتظرز اى ساقى • فرصتى دان كه زلب تا بدهان اين همه نيست
• بر فرصت بيل كه لبدن دهانه دك بو دوكلى دكلدر مراد بحر فنادن دنيادر
كه

كه بونك كنارنده محو وفانى اولمق صددنده‌يز پس اى ساقى شراب باقى فرصتى
فوت ايتمه لبدن آغزه وارنجه‌يه دك بقايه اعتماد يوقدر بيت خليفه زاده
خفى بصورت ومعنى • به پنج روزه فانى چو باشدى مغرور • ازين نهنك
مكن ملكى انديشه وچون كل خوش باش • بر دو پر تلفده انديشه ايتمه
وكل كبى خوش اول • زانكه تمكين جهان كذران اين همه نيست • زيرا
كيچجى جهانك قدرت ومكان ويرمه‌سى بو دوكلى بو قدر مراد بودر كه
جهانده بكا قدرت وعزّت ومكان ودولت ويردى سلوك طريقت
ايدرايسم بو دنيا غم پرتلور و بوفكرى ايدوب پرتلوب آچلقدن
قاچه كل كبى پرتلوب آچلوب خوش حال اولور جهان فانى حظّ باقى
وصولنه مانع اولمغله بيت از چشم جوان جان وجهانرا كذارند
تا خوش كذارانيم جهان كذرانرا • زاهد ايمن مشو از غيرت بازى رندان
• زاهد ايمن اولمه غيرت اويونندن حقّك • كه ره از صومعه تا دير مغان
اين همه نيست • كه يول صومعه دن كليسايه مغانه بو مسافه بو قدر مراد
بودركه زاهد زهدنه مغرور اولمغى و مكر حقّدن غافل وامين اولمغى كرك
كمالاتنى عزّالله تعالى كعفره موجنيجه ... خطا درهم عبادت ايدوب هم خوف
ايتمك كرك • دردمندى چو من وسوخته زار و نزار • بن كبى يانمش
زار وضعيفك دردمندلكى يعنى آشكاره‌در • ظاهرا حاجت تقرير وبيان
اين همه نيست • ظاهرا تقرير وبيان حاجتى بو دوكلى بو قدر يعنى زائددر
بيت بكر زلف نكار ولعنونى اى مه بد مهربان • كونى يوزينى كودكم روشن

دکل مکون کبی • نام حافظ رقم نیک پذیرفت ولی • حافظک نام و شهرت
عار رقمی قبول ایتدی اما • پیش رندان رقم سود و زیان این همه نیست
• رندانه کنده اصلی و زیانی رقمی بو دکلی بو قدر بیت رند عارف بود از عار
عاربدان • فخر رندان بود از ترک همه عار جهان
چه لطف بود که ناگاه رشحهٔ قلمت • نه لطف اید بکه ناگاه سنک قلمک نمی •
حقوق خدمت ما عرضه کرد برکرمت • بزم خدمتمز حقلرنی عرض ایلدی سنک
کرمکده شویله حکایت اولنور که خواجه حافظک بر عالی جناب کمینه انشاسی انشا
اولوب دعای دولتنه اشتغالی اولوب اول که بر آخوردن مکتوب
ارسال ایدوب خواجه حافظه سلام یازمش بو دخی انک جوابنده بو غزلی
دیمش مکر اول که بونی فراموش ایتمش ایمش انوکیچون رشحهٔ قلمک بزم حقوق
خدمتمزی کرمکده عرض ایدوب اندرمق ریزیس مراد بو نده ارباب دولته
نصیحتدر کرمت دولت اولوب احبابی فراموش خصلت قبیحه در رباعی
ای دوستان و یاران از خدا خواستم منصب و جاه چون رسیدند
آنچنان گشتند • که مرا خود ندیده اند براه • بنوک خامه رقم کرده ئی
سلام مرا • قلم او جیله سلام یزمش بلکه • که کارخانهٔ دوران مباد
بی قمت • که دوران کارخانه سی سنک رقمکسز اولمسون مراد بو نده
مکتوب الیه الانه بندر که سلام و کلامی کتب ایدنه دعای خیر ایتمک کرک
رباعی زهی سلام تو آتش بس سفینهٔ روح • زهی کلام تو مفتاح گنجهای فتوح
منم که داد ز طوفان غم خلاص مرا • معاونات کریم تو چون سفینهٔ نوح •
نکویم

نکویم از من مسکین بسهو کردی یاد • دیمز مکه مسکینی سهو له یاد ایتدک • که در
حساب خرد نیست سهو در قلمت • که عقل حسابنده حکم سهو بو قدر قلمکده
مراد بو ندن دخی مکتوب الیه اولانه نصیحتدر که مکتوب ارسال ایدنه سهو
نسبت ایتیوب کرم استاد اتمک کرک • مراد دلیل ملک دان بشکر این توفیق
بنی دلیل قلمه بو توفیق الهی شکر یله • که در نکست دولت سرو عزیز محترمت
• که دولتک دولت سرودسی عزیز و محترم مراد بو ندن عزیز و محترم اولانه
بندر که یار قدیمی واضحی دینی فراموش ایتمک کرکه قطعه اذا ما غاب عنك اخوك •
وفيا • ولم يكتب اليك فقد جفاك • بیا که با سر زلفت قرار خواهم بست •
که که سنک زلفک اوجی ایله قرار بغلاسم کرک • که کر سرم برود بر ندارم از قدمت
• که اکر باشم کیدرسه دخی قالدرمیم باشی ایاغکدن مراد بو ندن نصیحتدر
اولکسه که بر صاحب نعمتن احسانن کوردن انک خدمتنده قایم کرک بیت
هر که را بر بساط بنشستی • لازم آمد بخدمتش برخاست • ز حال ما دلت آگاه
شود ولی دقتی • بزم حالمزدن سنک کوکلک خبردار اولور اما بر وقتده •
که لاله بردمد از خاک کشتگان غمت • که لاله بتنه سنک غمکدن اولمش
الکلرک طپراغندن مراد بو در که نعمتده اولان مختنده اولانک حالنی بیلمز بیت
چو از چاکهای سینهٔ من نیست خوبان را • ازین غم چاک می سازم قبا بیدل
کریبان را • صبا ز زلف تو با هر گلی حدیثی راند • صبا سنک زلفکدن هر برگله
بر سوز سویلدی • رقیب کی ره غماز داد در حرمت • رقیب غمز و ننه یول ویردی
غمازه سنک حرمکا مراد رقیب و عدودن سنک پایه که غمازه مانعی اولمز

از بست

بیت داد از دست رقیب دیوسیرت ای پری • کو پدا انزا ولی است و نیکو ازا

مانع است • سرّا زحال دل خستگان چه غم که مدام • سکا خسته لک کوکلی حالندن

نه غم که دایم • همی دهند شراب خضر جام جت • و بر زلال حیاتی سکا جامدن

مراد بوندن غنی و صحیح اولان فقیر و مریض اولانک حالن بلمدکی بیاندر •

دلم مقیم در دوست حرمتش میدار • بنم کوکلم سنک قبول مقیم درانی محترم دوت

• بحکم آنکه خدا داشت بی المت • اول حکم ایله الله دوتدی سنی المنه مراد بوندن

محتاج الله اولا نه محتاج اولانک حاجتن روا ایتمک شکر نعمت ایدوکی بیاندر

بیت حاجتن ایله روا المحتاج اولانک سرورا • غیره محتاج اولمدی غمک

وبر وب شکرانه سنی • کمین کهست تو خوش تیز روی هشدار • بوسی بربدار

سن خوش تیز گیدر سن • ملک که گرد برآید ز شاه ره عدمت • تیز رو لکا اینه

که توز قالقر سکا عدم شاه راهندن مراد بونون ارباب دولته نصیحتدر که

غرور آتنه سوار اولوب فتن سور ملک گرک ناگاه سلطان بولندن توز قالقا دیو

حوادث بلا و موت ظهور ایدر بیت همت دار عنان کشیده رو که اکز نکار • بر قریب

خوبان ز جهان خواهی رفت • همیشه وقت تو ای عیسی صبا خوش باد • دایما ای

صبا عیسی سنک وقتک خوش اولسون • که جان حافظ دلخسته زنده شد بدمت

• که دلخسته حافظک جانی دیرلدی سنک نفسک ایله مراد عیسی صبادن

کندو یه دوست خبرن گتورن در که آنک کلامی بوکا تازه جان ویردی بیت

ای من اب حیات سخن چون جانت • درین مرده مرجان دگر پیدا شود •

وله ایضاً ای شاهد قدسی که کشد بند نقابت • ای قدس مجبوبی کم اچر سن

نقابله

نقابک بندنی یعنی بیچه کی • وی مرغ بهشتی که دهد دانه و آبت • ای جنت

قوشی کم ویرر سکا دانکی و صو یکی مراد بوندن دو رادلان مریدک وبار

طاعنده داهل قدس و جنتک ضرقتی اچون لونه و فریاده ارشاد و از نوکچون

دیر • خوابم بشد از دیده درین فکر جگر سوز • او یوم گتدی کوزدن بو جگر

سوز فکر دن • کاغوش که شد منزل آسایش خوابت • که کیمک قوجاغی اولدی

اویقک منزلی و مأوی کاه بعض نسخه بو بیته بدل بو بیت واقع اولمشدر

• رفتی زکنار من دلخسته بناگاه • کیتدک بن دلخسته نک کنارندن ناگهان

• تا جای که شد منزل آسایش خوابت • تا که کیمک یری اولدی منزلک

و استراحتک واویقک مراد بوندن مرید شیخ نظرندن کمال اولمدین

گتمک مذموم ایدوکنه اشارتدر • هر ناله و فریاد که کردم نشنیدی

• یعنی ناله و فریاد ایلدم سکا ایشتمدی • پیداست نگارا که بلند است

جنابت • ظاهر در ای نگار که یوجه در جنابک مراد بوندن عالی جناب

اولان مرشد شیخک بندنی صفا ایتمدکنه طمع و تکبر اولوب دردمندک

فریادنی اشتمیه استهزادر • درویشم نمی پرسی و ترسم که نباشد • درویش

صورمدک و قورقورن که اولمیه • اندیشه آمرزش پروای ثوابت •

یارلغنمق فکریله ثواب قیغوسکا مراد بوندن فکر مغفرت و پروای ثواب

اولمق مذموم و مشئوم ایدوکنه تنبیه در و مفتاح الجنة حب المساکین موجبنجه

درویشلرک محبتی و رعایتی محل وجه دو تمیس درالکاه رندر • ای قصر

دل افروز که منزلگه انسی • ای کوکل نورلندرجی قصر که انس و موانست منزلی

کاهس • یارب مکناد آفت ایام خرابت • یارب ایله مسون آفت ایام سنی
خراب مراد قصردن خانقاه و منزل عباددر اگرچه ظاهرا اهلی وبناقصر نه
دعادر اما مقصود مقتداء داربقادر بیت مافقر جاروداق درین مرحله
فنا • چون عاد وچون ثمود مغرنس نمی کنیم • چون قصر عشق درین حجره
خلود • چون نوح چون خلیل مونس نمی کنیم • د درست سرآب درین
بادیه هوشدار • ایراقدر صونمک باشی بوهواده عقل دوت • تاغول بیابان
نفریبد بسرآبت • تابیابان آدمی الدمیه سنی سراب ایله مراد بوندن طالب
حقه بیندر که اب حیات معنوی یاشس بعیددر که عقلک بشقا جمع ایدوب
مرشد کامل بولوب اکا تابع اولمق کندوکی آدم کبی کوستورب واب اولمیان
اب کوسترن شیخ ناقصه اقتدا اتمک کرک بیت ای با ابلیس آدم
روی بهست • پس بهردستی نباید داد دست • تیری که زدی بردم از غمزه
خطا رفت • براوق که اوردک بنم کوکلمه غمزه دن خطا کتدی یعنی خطا ایدوب
باخود راست دوقندی • تا بازچه اندیشه کنی راه صوابت • تاکیرو نه
فکر و تدبیر ایده رای صوابک مراد بودر که مرید عالی جناب اولوب شیخی رنجیده
خاطر ایده خطاسن بلمز رباعی حقا که جی متابعت پیر راه در
طالب بجای مطلب ره نیافت • از هیچ رو بهیچ دری ره نمی دهند • انرا
که ز آستانه او روی دل نتافت • تا در ره پیری بچه آیین روی ای دل
• تا پیرلک بولنده نه قانون ایله کیدرس ای کوکل • باری بغلط صرف شد
ایام شبابت • حیف که غلط ایله صرف اولدی یکیتلک کونلری مراد

پیرلك

پیرلك زمانندهٔ کمال صلاح واخلاص اوزره اولمغه ارشاددر بیت
آنهی بهنگام پیری مر تمنای نفس جوانان مده • راه دل زد آن چشم خماری •
عاشقلرك کوکلی یولن اوردی اول خماری کوز • پیداست ازین شیوه که مست
شرابت • ظاهردر بو شیوه دنکه مست ایدوکن درسنك شرابك مراد چشمدن
عین در و عین لفظنك بر معناسی ذات شیدر و بوندن ذات حق مراددر
ذات حق تجلی ایده عاشقلره رباعی ازسفیهم رتبهٔ ببین جمله اسرار هست
• وزجمال لایزال هفت وپنج چارهست • تن چوسایه بر زمین وجان
پاك • عاشقا در بهشت عدن من تحتها الانهار هست • حافظ نه غلام است
که از خواجه گریزد • حافظ اول قول دکلدر که افندیدن قاچه • لطفی کن وباز آ
که خرابم ز عتابت • بر لطف ایله دخی کرو کل که خرابم عتابکدن مراد بودر که
شیخ و مرشد کندوبی غلام و خدمتکار بیلمك کرك انونکیچون مشایخ یازدقلری
مکاتبده عنوانلری خادم الفقرا دیوب یازرلر و تنبیه واردر که مرید و طالب
نقدر عالی جناب ایسه دخی شیخ کلمك کرك نعم الامیر علی باب الفقیر بئس الفقیر
علی باب الامیر حسبنجه امیر فقیره کلمك ممدوح در بیت آفتاب از علو همت خویش
• هم بتابد بخانهٔ درویش • و فقیر امیره کلمك مذموم در بلکه استغنا اکرك فی
الحقیقه درویش صالح محتاج الیه در غزل با حرف تا آن ترک پری چهره
که دوش از بر ما رفت • اول پری یوزلو کوزل دون کیجه بزم قاتمزدن کتدی
یعنی کندوکی یول خطا یولیدر طریق ثواب دکلدر مراد ترك پری چهره دن
نفس در که روحك محبوبیدر و انکله خلوص ترك ایدوب خطا ودر لاجرم

نعم [illegible]
[illegible]

مصاحبت روحدن وخدمت حقدن خطا گوربلوب خطا پولندن ماسوایه گیتمز
• تا رفت مرا ز نظران چشم جهان بین • تا که گندی بنم نظرمدن اول
جهانی گورجی گوز • کس واقف ما نیست که از چشم چه ها رفت • بزم واقف دکللر کیم
گوزدن نه گیتدی مراد اول چشمدن نفسدر که جهان گورجی ور جانان گورجی
دکلدر لاجرم اول گیدجک کسنه واقف دکلدر که روحم عیننده نه گیتدی که اینجه
شاهد فوت اولدی وبو حسرتدن نه ئیلر دوکدی • بر شمع برفت از گذر
آتش دل دوش • شمع اوزره گیتدی کوکل آتش گیجه سندن دل کیم یعنی کوکلم
اودی شمعی یاقدی یاندی اما اول حالتده شمع اولدی که ان دودکه از
سوز جگر بر سر ما رفت • اول تتوندن که جگر حرارتندن بزم باشمزه اوزره گیتدی
مراد بودر که روح یورکدن اه جگر ایدر حرارتدن تتوندن باشه چیقر انو گیچونکه
نفس موافقت ایتیوب دوست یولنده موافقت ایلمز • دور از رخ او دمبدم
از چشمه چشم • انک یکاعندن ایراق دمبدم گوزم چشمه سندن • سیلاب
سرشک آمد و طوفان بلا رفت • گوز یاشی سیلابه گلدی طوفان بلا گیتدی مراد
روح نفسدن آیرلنسدن دوستدن فرقتدن چوقلق اغلیوب زیاده غم والم اوکدن(?)
بیاندر • از پا فتادیم چو آمد غم هجران • آیاقدن دوشدم چون هجران
غمی گلدی • در درد بماندیم چو از دست دوا رفت • درده قالدق چو الدن
دوا گیتدی مراد روح نفسی هجرانندن و دوست فرقتنده آیاقدن دوشوب یعنی
منزل المقصوده قالوب درد و درمانده قالدوغنی بیاندر بیت • درده درمان
بولنمز بن فقیر درمانده بس • غرق خونم حیرت فرقتده بیلم قانده یم • دل گیتدی(?)
وصالش

وصالش بدعا باز توان یافت • کو کلدی یدی انک وصالی دعا ایله کرو بولنق
اولور • عمریست که عمرم همه در کار دعا رفت • بر عمری یعنی بر مدت قدیم در که
عمرم دو کلی دعا ایشنده گیتدی یعنی دعایه صرف اولدی مراد روح نظرده عاده
اولوب موافقت نفس وصال دوست استدوکن بیاندر • احرام
چه بندیم چون آن قبله نه اینجاست • احرامی نیجه باغلیم اول قبله انده دکلدر
• در سعی چه کوشیم چو از مروه صفا رفت • سعیه نه دوشیم چون مروه
دن صفا گیتدی مراد بوندن بودر که النفس هی الصنم الاکبر خصیصه نفس روح حاکم معبوده
در اول بویله اولیجق احرام سلوک و وصول الی الله بغلنق مشکلدر ومراتب
سلوک و منازل وصولده سعی [illegible] مقصود که حصول بعیددر • دی گفت
طبیب از سر حسرت چو مرا دید • دون غمیم دیدی طبیب حسرت اوجندن چون بنی
کوردی • هیهات که رنج تو ز قانون شفا رفت • حیف که سنک مرضک
شفا قانوننده گیتدی مراد بوندن مشیخک نجتربدر(?) که مادامکه نفس روحه
ماسوایه متعلق در وصال الی الله حصولی کتابی تصوف حکمته فی العذر و قابل علاج
دکلدر بیت • درد دوست مراد و دل شوریده که انرا • سالکی نتوان کرد بدرمان
ارسطو • ای دوست بپرسیدن حافظ قدمی نه • ای دوست حافظی صوردعه(?)
بر ایاق قو • زان پیش که گویند او دار فنا رفت • اندن اوکدن که دیه لر
دار فنادن گیتدی مراد بودر که مادامکه روح بدنده در دار فناده در
چون نفس موافقت الله وصول الی الله میسر و تدبیر دار بقا تحصیلدر بیت
تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فردا • هرچند که فریاد کنی سود ندارد

والیف جز آستان توام در جهان پناهی نیست • سنکن ایکلرا
غیری بکا جهانده بر پناه یوقدر • سر مرا بجز این در حواله کاهی نیست • بنم باشمه
بو قپوکدن غیری بر حواله یری یوقدر مراد بوندن ظاهردرکه متوکل اولانك
عقبه حقدن وانك قپوسندن غیری پناه و حواله کاه یوقدر بیت ندارم
هیچ کس را من پناهی • جز تو فرموده فروالی الله • عدو چو تیغ کشد من سپر
بیندازم • دشمن چو قلیج چکه بن قلقانی آترم • یعنی جنکه و دفعه مباشرت ایتمزم
که تیغ ما بجز از ناله و آهی نیست • که بزم قلیجمز ناله و آهدن غیری دکلدر مراد
بودرکه صلاح الضعفا الشکایت موجبنجه بنم کبی فقیر و ضعیفك جنکی النی
ظاهر ایله دکلدر کاه ناله و کاه آه ایلهدر • زرا مکوی خرابات بر نتابم روی
منی نه محله سی بولندن یوزی دوندرمزم • کزین بهم بجهان هیچ رسم و راهی
نیست • که بوندن بلك بکا جهانده هیچ عادت و بر یول یوقدر مراد کوی خراباتدن
عشق الهی و کیفیت ذوق و شوق تحصیل اولنان مقامدر مسجد و خانقاه و
مجلس وعظ و ذکر کبی لاجرم طالب حق اولانه بوندن یك وجه طریق یوقدر
بیت برغم اولانك کوکلی سرو رایلر میکده • نیجه سن بوز دوندرم جانا •
بن درکاهدن • زمانه کر فکند آتشم بخرمن عمر • زمانه اکر براقه آتش بنم عمرم
خرمننه • بکو بسوز که بر من برک کاهی نیست • دی که باقی بنم اوزرمده بر صمان
یپراغی یوقدر مراد بوندن فقیر اولانك غم جهاندن امین ایدوکی بیاندر بیت
اگر عالم بسوزد آتش فتنه درین دوران مرا غم نیست • که زیرا ملکمده بر یك برگ کاهی
نیست • غلام نرگس جماش آن سهی سروم • اول شکار کوزلینك طوغرو قامتلو
کوزی

کوزی قولیم • که از شراب غرورش بکس نگاهی نیست • که انك شراب غروردن
کمسه یه نظری یوقدر مراد قندن شول طریقده مستقیم اولوب و ساری المغفرة
حسبنجه ثواب شکارلیل اهل نظردرکه شراب عشق الهی دن مغرور و مسرور
اولوب کمسه یه نظری یوقدر لاجرم بونلرکسنه قول اولمغه لایقدر • چنین که
از همه سو دام راه می بینم • بو یله که هر طرفدن یول آغذه کوردم • بجز
حمایت زلفش مرا پناهی نیست • انك زلفی صنعنه سندن غیری بکا صغنق
یوقدر مراد بودرکه بو جهانده هر طرفدن طریق حقه مانع اولور بند و
دام چوقدر المعصوم من رحمه الله تعالی مقتضاسنجه حضرت حقك عنایتنه
صغنق یوقدر بیت کرچه بسی دشمنان قصد بکارم کنند • عصمت حق
از همه حصن حصین منست • عنان کشیده رو ای پادشاه حسن جمال
او یاغی جیلکلر کیت ای حسن جمال پادشاهی • که نیست بر سر راهی که داد
خواهی نیست • که بر یول یکشی یوقدر که انك اوزرنده بر شکایتچی یوقدر
بوندن مراد پادشاهی ظاهره بیندرکه استعجال ایله کیتمیوب تعلم ایدوب
بالذات استماع اتمك کرك و مرشده تنبه درکه نفس ظالمه دن ظلم کورمش
متشکی چوقدر تانی ایله بونلرك ظلمنی دفع و مظالم الندن تخلیص چاره
ایده بیت مباش در پی آزار هر چه خواهی کن • انجه ملکه رنجه اولمه
نه استرسن قیل • که در شریعت ما غیر ازین گناهی نیست • بزم شریعتمزده
بوندن غیری بر کناه یوقدر مراد بودرکه اهل طریقت مذهبنده آدم
انجتمك جرم عظیمدر بیت کافر بر ابشه کرد آتش اندر کعبه زن

ساکن میخانه باش و مردم آزاری مکن • عقاب جور کشادست بال در همه شهر جور
طوشنجلی قنادا اچمشدر دوکلی شهرده • کمان گوشه نشینی و تیر آهی نیست
بر گوشه نشین یای و بر اوقی یوقدر مراد بودر که شهرده ظالم وار اما بر گوشه
نشین صالح کیمسنه قدی کمان و تیر آهی یوق که ظالمی هلاک ایده ایلک ظالمه دیمک
ارک بیت امروز بجور هرچه خواهی بکنی • فردا بتو نیز هرچه خواهند کنند •
خزینهٔ دل حافظ بزلف و خال مده • حافظک کوکلی خزینه سنی زلف و خاله
ویرمه که کارها چنین حد هر سیاهی نیست • که بونک کبی ایشلر هر سیاهک
حدی دکلدر یعنی هر بر قره قول خزینه دارلغه لایق دکلدر مراد بونده مرشد
کامله تنبیه‌در که مریدکه ناقص اولا اکا خلافت و تصرف قلوب تفویض
اینمک وجه و مناسب دکلدر وله ایضاً غزل ساقی بیار باده که ماه
صیام رفت • ای ساقی کتور شرابی که اوروج آیی کتدی • درده قدح که موسم
ناموس نام رفت • قدح ویر که آر ناموس و آوازه‌سی کتدی مراد بوندن
ساقیا آمدن عید مبارک بادت • دیدیکی محلده ذکر اولاندر که شیخ و مرشد
رمضانده خلوتده و اعتکافده اولوب کانه نام و ناموس ایچون خلوتده
عبادته توغل ایدوب مرید و محب اولانلرک ارشادندن فارغ اولمش
ایدی حالا اندن ارشاد و شوق و تحصیل ذوق طلب ایدرکه ویر • وقت
عزیز رفت بیا تا قضا کنیم • عزیز وقت کتدی کل تا قضا ایده‌لم • عمری که بی‌حضور
صراحی و جام رفت • بر عمر که صراحی و جام حضورسز کتدی لاجرم انک وقتی کیدجک
مریدلرک زمانی کلوب اندرک تحصیل احوالی و مقام قضا اولنمق لازم اولور

درتاب

درتاب توبه چند توان سوخت همچو عود • توبه حرارتندن نیجه‌دک
یانمق اولور عود کبی • می ده که عمر در سر سودای خام رفت • شراب
ویرکه عمر سودای خام باشنده کتدی مراد بوندن عوامک طریقندن اعراض
و دنیا اقبالدر لاجرم معنی بودرکه عوام کبی نیجه‌دک طریقندن اعراض
و دنیایه اقبال حرارتندن یانمق اولورکه بو بر سودای خامدر عشق الهی‌دن
که اقبال حق ایدوب ماسوایی بالکلیه فراموش ایده‌لوم انوکیچون دیر
مستم کن آنچنانکه ندانم ز بیخودی • بنی اول یله مست قیلکه بیلمیم بیخودلکدن •
در عرصهٔ خیال که آمد کدام رفت • خیال میداننده کیم کلدی قنغی کتدی مراد طلب
استغراقدر بیت ساقیا باده بده مست بکن چندانم • تا شوم فارغ از
اندیشه و غمها و سرور • بر بوی آنکه جرعه جامت بما رسد • اول قوقو اوزره
یعنی اول امید اوزره که سنک قدحک بقیه‌سی بزه ایرشه • در مصطبه دعای
تو هر صبح و شام رفت • غریب خانه‌ده سنک دعاک هر صباح و اخشام کتدی
یعنی واقع اولدی مراد خاطبدن شیخ در یعنی سالکلر شیخه که عشق الهی ایرشمش
و مست حق اولمشدر اندن بقیه بزه دخی ایرشمک ایچون خانقاهده هر
صبح و شام دعا اشتغالده ایدک • دل را که مرده بود حیاتی بجان
رسید • کوکل که میت ایدی بر حیات جانه ایرشدی • تا بوی از نسیم
نوشش در مشام رفت • تا بر قوقو نسیمندن انک بورنمزه کتدی مراد بوندن
شیخ فیضندن بر نشئه مشام قلبه واصل اولوب تازه جان بلکه حیات جاودان
بولدوغنی بیاندر • زاهد غرور داشت سلامت نبرد راه • زاهدک

عزوری وار ایدی سلامت ایلمدی یولی • رند از ره نیاز بدار السلام رفت
رند نیاز یولندن جنته کتدی مراد بوندن غرورلکشی معنی بیاندر نیازه
ارشاد دور • نقد دلی که بود مرا صرف باده شد • بو کوکل نقدی که وار ایدی
بنم شرابه صرف اولدی • قلب سیاه بود از آن در حرام رفت • قلب سیاه ایدی
انوکچون حرامه کتدی مراد بودر که عشق الهی اهل دنیایه حرامدر بنم قلبم الکا صرف
اولدیکه اول کیمیادن قلبی خالص ایدر • دگر مکو نصیحت حافظ که ره نیافت
• دخی دیمه حافظ نصیحت که یول بولمدی دیو • گم گشته که باده شیرین بکام
رفت • یعنی بر ازمشکه که طاتلو شراب طاغنه کتمش اوله الکا یول بولمدی
دیو نصیحت ایتمه مراد بودر که شول خیال اولان کمسنه که انک عشق الهی مذاقنه
کیده مهتدی دیرسن انی هدایت بولمدی دیو ارشاد قلمه بیت راهیست
راه عشق بغایت خوش و نزدیک • هر ره که جز این نیست همه دور و دراز است
والضحی غمش تا در دلم ماوی گرفتست • انک غمی تا بنم کوکلده
آرام دوتمشدر • سرم چون زلف او سودا گرفتست • بنم باشم انک زلفی کبی
سودا دوتمشدر مراد بودر که کیمک قلبنه غم حق کله سودای عشق الهی انک باشنه
کلور • لب چون آتشش آب حیاتست • انک آتش لبی آب حیاتدر • ز آبش
آتشی بر جا گرفتست • انک صویندن بر آتش یرده دوتمشدر مراد لبدن کلام
لاجرم کلام الله آتش کبی مؤثردر و آب حیاتدر که موت حقیقی کلمکدن حافظ
در لاجرم اول آب حیاتدن یرده آتش شوق دوتمشدر بیت سبق چون
برده ام الحمد لله • چو شکر خورده ام الحمد لله • عجب آییست چون آتش بسوزد

کدافت

کداخت افسرده ام الحمد لله • همای همتم عمریست کز جان • بنم همتم همایی بر عمر
یعنی بر مدتدر که جاندن • هوای آن قد و بالا گرفتست • اول قد اعلی هواسن
دوتمشدر مراد بودر که علو الهمة من الایمان حسنجه اول حضرت والالی وصول
همت ارکک بیت هوای وصل قدش میکند دل چو روشن • اگرچه پایه اوبیت
همتش عالیست • شدم عاشق به بالای بلندش • عاشق اولدم انک یوجه قدینه
• که کار عاشقان بالا گرفتست • که عاشقلرک کاری آنی یوجه دوتمشدر یعنی
ترقی ایتمشدر مراد بودر که اظهار مظهر بهمة بو جهتجه عاشق و طالب اولان
ترقی وارتفاده اولور شعر بمقدار الله تکتسب المعالی • ومن طلب العلی
سهر اللیالی • چو ما در سایهٔ الطاف اویم • چونکه بز انک لطیفلری کولکه سنده
یوز • چرا او سایه از ما وا گرفتست • نیچون اول کولکه بزدن کرو دوتمشدر
یعنی مراد اول کولکه بزدن کرو دوتمشدر یعنی کرو دوتمز دیمکدر • نسیم صبح
عنبر بوست امروز • صباح یلی عنبری قوقولودر بوکون • مگر یارم ره صحرا گرفتست
مگر یارم صحرا اولن دوتمشدر مراد فضل سحری بو کون غالب اولدی مگر فیض
عام وارم نام اولمشدر دیمکدر • ز دریای دو چشم گوهر اشک • ایکی گوزم
بحرندن گوز یاشی گوهری • جهان در لؤلوی لالا گرفتست • جهانی لؤلؤی بی‌نظیر
دوتمشدر یعنی بی مثال انجو یله دوتمشدر مراد بودر که گوز یاشی عالم الهیه
زینتی در اکا بو مذهب لؤلی لالا رغبتی در بیت اشکمی سایل دیو سوره
قبولکدن سرو را • گرفتم در حضر بر کشهدانه در قرتیم • حدیث حافظا ای سرو
صنوبر • حافظک سوزی ای سرو جام اغاجی • چو وصف قد تو بالا گرفتست

انک قامتی وصفی کبی ترقیده دوتمشدر مراد بودر که کلام علو ومولونک علوی اعتباریله در
چون حافظ انک قدینی وصف ایدر یعنی سبحان ربی الاعلی دیوب علوینی ذکر ایدر
انجلین بونک سوزی ده حق ترقی ایتمشدر بیت چون قلم لوحده وصف رخک
ایدر کوزلوم نه عجب کون کبی مشهور اولورسه غزلم وله ایضا میر من
خوش میروی کاندر سر پا میرمت • بنم بکم خوش کیدرسن باشدن ایاغه اولورم
سکا و هلاکلم • ترک من خوش می خرامی پیش بالا میرمت • بنم محبوبم خوش
صالنورسن قدک اوکنده اولورم مراد جریان قضایه رضا ویروب هرنه واقع اولور
اندن محبوب بیلمکدر • گفته بودی که بمیری پیشم این تعجیل چیست • دیمشدک که
اولورسک بنم اوکمده بو تعجیل ندر • خوش تقاضا میکنی پیش تقاضا میرمت • خوش
تقاضا ایدرسن تقاضا اوکنده یعنی تقاضادن اوکدین اولورم سکا مراد کل
نفس ذائقة الموت موجبنجه بوندن خبر ویردک لاجرم ارادتک موتم متعلق ایتمش چونکه
موتم مرادکدر استعجال ایدوب عزرائیل کلمزدن اول مبادرت ایتمک استرم مقصود
موتوا قبل ان تموتوا موجبنجه موت اختیاریله اولمکدر • عاشق و مهجور و مخمورم بت
ساقی کجاست • عاشق و دوران و مخمورن ساقی دلبر قنده در • کو خرامان شوکه
پیش قد رعنا میرمت • دی صالنسکه قد رعنا اوکنده اولورم سکا مراد شیخ و
مرشدک رفتار و روش مقتضاسنجه افنای نفس ایتمکدر حکایت خونی را
کشت شاهی در عقاب • دیدان شب صوفی او را انجاب • در بهشت عدن
لب خندان میکذشت • کاه شادان که خرامان میکذشت • صوفیش کفتا ترا این منزلت
• کی میسر شد بکو خوش علتست • کفت چون خونم روان شد بر زمی • میکذشت

انجا

انجا عجب اعجبی • در نهان از زیر چشم آن بیر راه • کرد و من طرفة العینی
نکاه • این همه تشریف صد چندین دکر • یافتم از عزت آن یک نظر •
انکه عمرش رفت تا بیمارم از هجران او • اول که بر عمر کندی خسته بن انک هجرا
نندن • کو نکاهی کن که پیش چشم شهلا میرمت • دی بر نظر قلکه چشم شهلا
اوکنده اولورم سکا مراد عین شیخدن نظر طلبیدر یا عین الله ناظرة الینا
حکمنجه عین الهی نظری ایله تسلیم اولمقدر • کفته لعل لبم هم درد بخشد هم دوا
• دیمشسن بنم لعل لبم هم درد بغشلر هم دوا • کاه پیش درد و کاه پیش
دوا میرمت • کاه درد اوکنده کاه دوا اوکنده اولورم سکا مراد کلام ملک
بعضا وعید بعضا وعد اولوب کاه رهبتدن کاه رغبتدن هلاک اولدغم
بیاندر بیت چون مکس آلوده ای جان صاف • کی رسی سیمرغ را در کوه قاف
• غم مخور چون تائب آیی پیش او • صد فتوحت پیش آید بی خلاف • خوش
خرامان میروی چشم بد از روی تو دور • خوش صالنی کیدرسن بد نظر کوز
سنک یوزکدن ایراق • دارم اندر سر خیال آنکه در پا میرمت • باشمده
اول خیالم واردر که سنک ایاغکده اولم مراد خدمت شیخده جنم اولق دیلمکدر
کرچه جای حافظ اندر خلوت وصل تو نیست • اکرچه حافظک یری سنک
وصلک خلوتنده دکلدر • ای همه جای تو خوش پیش همه جا میرمت • ای
محبوب سنک دوکلی یرک خوشدر دوکلی یر اوکنده اولورم سکا مراد شیخه
خطابدر که خلوت کرب اربعین چلکه قادر دکلم اما سنک همتک هر یرده
واصل اولور سنک هر یرده هلاکلم بیت کفت شیخی چون جهان

116

پابند نیست • هرکه دل بندد درو دل زبند نابست وله ایضاً
مدتی شد که آتش سودای تو در جان ماست • بر مدت اولدیکه سنک سوداک
آتشی بزم جانمزده در • زان تمناها که دایم در دل ویران ماست • اول تمنالردن
که دایم بزم ویران کوکلمزده در مراد بودر که دلده وصول الی الله رجاسی سببی ایله
جانده آتش سودا واردر بیت هرگز هوای وصل تو از جان ما نرفت •
سودای سلطنت ز سر این گدا نرفت • مردم چشم بخوناب جگر غرق از آن
بیلکه زم بیکلری قانلو صویه غرق درانوکچون • چشمهٔ مهر رخش در سینهٔ نالان
ماست • انک ایکیاغی کنشک چشمه سی ایکیلیکی سینه مزده در مراد بودر که طاش
قان ایچنده افتاب تابندن لعل اولور بزم مردم چشممزدخی لعل اولمغی اسبابی
مهیا اولمشدر ولعل حصولنه خوناب جکره استغراق اکرکن نته کیم دیر بیت
گویند سنگ لعل شود در مقام صبر • آری شود ولیک بخون جگر شود • لاجرم
مردم چشم لعل کرنمایه اولوب وصول حق اکچون سرمایه اولمغه خون جگره غرق
کرک بیت دی کردم از ان غمزه شکایت لب او گفت • واری
هوس نوش مرنج از الم نیش • آب حیوان قطرهٔ زان لعل همچون شکرست
• آب حیوان بر قطره در اول شکر کبی لعلدن • قرص خور هر عکس از روی
آن مه تابان ماست • کنش جرم کبی برعکسدر بزم اول آی تابانمز یوزندن مراد
بودر که آب حیات بر قطره در کلام الهیدن زیرا اول حیات اشباحه
سبب اولور بو حیات ارواحه سبب اولور و قرص خورشید بو دکل جثه
عظیمه سی ایله و نور محض اولمسی ایله وجه باقینک عکسیدر • تا نفخت فیه من روحی

شنیدم

شنیدم شد یقینم • یعنی تاکه فاذا سویته ونفخت فیه آیتنی اشتدم یقینم اولدی
بر من این معنی که ما زان وی او زان ماست • یعنی بو معنی که بز انکز اول
بزمدر مراد بودر که حق تعالی ملائکه یه دیدی قچن که بنی آدمی تمام ایدوب وکا
روحمدن اوفورم پس بوندن اکلنور که روح انسان نفخهٔ رحمان ایمش او بلیه
بو معنی معلوم اولدیکه بز انک و اول بزمدر • هر دلی را اطلاعی نیست بر اسرار
عشق • هر بر کوکلک اطلاعی یوقدر اسرار عشقه • محرم این سر معنی دار علوی
جان ماست • بو معنی دار سرک محرمی بزم علوی جانمزدر مراد بودر که اسرار
الهیه یه وقوف قلبک و جان علوی کرک زیرا سفلیاته مشغول اولان بو سردن
خبردار اولمز بیت گر همی خواهی که سر عشق را واقف شوی دیدهٔ دل را از
جمله ما سوی اول پوشش • چندگوی ای ندکر شرح دین خاموش باش • نیجه
سویلرسن ای واعظ دین شرحن ساکت اول • دین ما در هر دو عالم صحبت
جانان ماست • بزم دینمز ایکی عالمده جانانمز مصاحبتی در مراد بودر که طریقت
اهلنک دینی ترک دنیا و ترک عقبی ایدوب صحبت مولی اختیار اتمکدر و دنیاده
طاعات و مناجات ایله اخرتده مشاهدهٔ جمال ذات ایله بیت مارا
بحال جنت و نعمت چه حاجتست مقصود ما بهر دو جهان جون لقاست
• حافظا تا روز آخر شکر این نعمت گذار • ای حافظ اخر کونه دک بو نعمتک شکرن
ادا قل • کان صنم از روز اول مونس و مهمان ماست • که اول صنم اول کوندن
بزم مونس و مهمانمزدر مراد صنمدن معبود حقیقیدر اول که جان و دله مونس
و قونق اولا بوندن اعظم نعمت اولمز لاجرم انوکچون آخر عمره دک شکر لازمدر

[illegible]

وله ایضا خیال روی تو در هر طریق همره ماست • سنك
یوزك خیالی هر یولده بزم یولداشمزدر • نسیم بوی تو پیوند جان آگه ماست • سنك
قوقوك نسیمی بزم جان آگهمزك اتصالی و سبب ارتباطیدر مراد بودر که
هر نه طرفه که کتسك فاینما تولوا فثم وجه الله حسبنجه وجه حق خیالی بزم رفیقمزدر
و حضرت حق طرفندن قوقو دویمق سبب اتصالمزدر **بیت** راه راولان
زاهد اول برتو رود ربزه • بند آیدن زنجیر زلفه اندن اول بودر بزه •
برغم مدعیانی که منع عشق کنند • سئوال مدعیلر رغمنه که عشقی منع ایدرلر • جمال
چهره تو حجت موجه ماست • سنك یوزك حسنی بزم موجه حجتمزدر مراد بودر که
انلر که عشقدن منع ایدرلر وجه فانی جهتندن منع ایدرلر اسه منعلری توجه دلیللری
بحجزمز مقرردر و اما کل شیء هالك الا وجهه موجبنجه وجه الله جهتندن منع ایدرلر
منعلری مندفعدر که وجه باقی بزم حجت موجهمزدر **بیت** عشقهای
کرمی زنکیو د • عشق بنو و عاقبت تنك بود • ببین که چاه زنخدان تو چه میکوید
• نظر قلغه سنك چاه زنخدانك نه دیر • هزار یوسف مصری فتاده در چه
ماست • بیك یوسف مصری بزم قیومزه دوشمشلردر مراد بودر که جمال جمیل
الهی بر وجه اجلادر که غایتده احسن و ابلج اولانلر انك هلاکی و مبتلاسیدر
بیت آن عجب نیست که عاشق شود صاحب رش • عجب آنست که
عاشق تو محبوبانست • اگر بزلف دراز تو دست ما نرسد • اگر سنك
اوزون زلفکه بزم الیمز ایرشمز ایسه • کنه بخت پریشان و دست کوته ماست
بزم بخت پریشانمزك و قصه الیمزك کناهیدر مراد غیب هویته اطلاعمز اولمادیغی

برزم

برزم قصور استعدادمزدندر و چلکدر **بیت** دلدار تو بنشد رخ خویش بکس اما •
ای وای که طاقت دیدار ندار یم • عجب در خلوت سرای خاص بکو • خلوت
سرای خاصی قنوسی قپوجی اسنه دی • فلان ز کوشه نشینان خاك در که ماست
• فلان بزم درکاهمز طپراغنك کوشه نشینلرندندر بو بیت مرهوندر
بصورت از نظر ما اگرچه محجوبست • صورتده بزم نظرمزدن اگرچه ممنوعدر
همیشه در نظر خاطر مرفه ماست • دایم بزم آسوده خاطرمزك نظرنده
در مراد بودر که سالکه که مدت مدیده درکاه حقدن ملازمتده حضرت فتاح
الفتح باب ورفع حجاب ایلکجون تضرع اتمکه ایرك درانو کجون دیر •
اگر بنام حافظ در زند بکشای • اگر دیلنکه ایله حافظ قپو قاقرسه آچ
که سالهاست که مشتاق روی چون مه ماست • که بنچه ییللردر که بزم آی کبی یوزمزه
مشتاقدر بکولنطفنك مقولی اندن صکره واقع اولان مصراع ثانی و بو ایکی بیت
مضمونیدر **وله ایضا** کر ز دست زلف مشکینت خطائی
رفت رفت • اگر زلف مشکینکدن بر خطا کلدی ایسه کتدی یعنی ماضیه
حسبنجه اولان اولدی کیدن کتدی • ور ز هندوی شما بر ما جفایی رفت رفت
• اگر سنك هندوکدن بزه بر جفا کلدی ایسه کتدی مراد زلف مشکیندن
یا غیب هویت یا عین وحدتدر که اندن روایح طیبه مشام ارواحه وصول
بولور و انك خطاسی بزه استعداد کامل و کمال ایلکیی فیض و حصولیدر و هندو
دن مراد ظلمات تشردر و انك جفاسی فیض و کشفك ظهور و انجلادن صکره
انقباض و صفاسیدر • برق عشق از خرمن پشمینه پوشی سوخت سوخت

[illegible]

عشق شمعنی اگر بویوک گیجنک خرمن یاقدی ایسه یاقدی « چو شاه کامران گر بر
گدای رفت » مراد سوزدن شاهلک جوری اگر بر گدا اوزره گتدی ایسه گتدی
مراد بودر که غلبهٔ عشق صوفینک وارلغن افنا ایدرسه رضا ویرمک گرک زیرا عشق
بر پادشاه کامراندر و صوفی بر گدای ناتواندر پس حکم و تصرف انکدر و اندن
عین الم ایرمینجه عالم وصل اولمز بیت « در نامهٔ سعادت خود درد نند عشق
بی داغ رقم دولتی ننوشت » بعض نسخه ده خرمن یرینه خرقه واقع اولمش مراد
اندن خرقهٔ ریا اولمق گرک اگرچه ظاهرا جوردر اما فی الحقیقه واسطهٔ کرمدر
بیت « پشمینه پوش خرقهٔ سالوس تا نسوخت » از جامه خانهٔ کرمت
خلعتی نیافت » گر دل از غمزهٔ دلدار باری برد و برد » اگر بو گوکل غمزهٔ
دلداردن بر یوک گوتوردی ایسه گوتردی « در میان جان و جانان ماجرای
رفت رفت » جان و جانان اورتاسنده بر ماجرا گتدی ایسه گتدی مراد بودر
دلداردن قهر صوری نعمت معنویه در نته کم علی رضی الله عنه دیمشدر سبحان من
اشتدت نقمته لاعدائه فی سعة رحمته وسبحان من اتسعت رحمته لاولیائه
فی شدة نقمته بیت « ما را ز درد عشق تو با کس حدیث نیست » هم پیش
یار گفته بشود ماجرای یار » از سخن چینان ملالتها پدید آید ولی » طعن
ایدیجیلردن ملالتلر ظاهر اولورسه ولی « گر میان همنشینان ناسزایی رفت
رفت » اگر مصاحبلر اورتاسنده لایق اولمیان گتدی ایسه گتدی مراد بودر که
طعان و غماز اولنلرک عادتی طعن و ملامتدر اول عجب دگلدر عجب یاران
اورتاسنده ناسزا واقع اولمقدر انکا دخی تحمل گرکدر بیت « جلک ایل المحنتی

دشمنلرندن

دشمنلرندن « بنم هب چکدکم یاران الندن » در طریقت رنجش خاطر نباشد
می بیاور » طریقتده خاطر انجنمک اولمز شراب گتور « هر کدورت را که بینی
چون صفای رفت رفت » هر کدورتی که گورورسن چون صفای خاطر گتدی
یعنی واقع اولدی اول کدورت گتدی مراد بودر که خاطرده رنجیده لک واقع
اولسه عشق الهی ایله دفع ایتمک گرک « عشق بازی را تحمل باید ای دل پایدار
عشقبازلغه تحمل گرک ای گوکل محکم و ثابت قدم اول « گر ملالی بود بود و گر جفایی
رفت رفت » اگر بر ملال ایدی ایدی واگر بر خطا ایسه گتدی مراد بودر که
عشقباز اولان جفاکش و اهل صبر گرک که ملال و خطا باقی اولمیوب گیچه گتدی گوره
حکمه فلان ایدی درلر که ایدی گیچمش نسنده استعمال اولنور و گتمش نسنه
ده گتدی دیرلر بیت « گر در بلا فتاده ای دل مشو ملول » چندین بلا گذشت
واین نیز بگذرد » عیب حافظ گو مکن واعظ که رفت از خانقاه » حافظک
عیبنی دیمه ای واعظ که گتدی خانقاهدن دیو « پای آزادان نبندند
از بجایی رفت رفت » آزاده لک ایاغن باغلمزلر اگر بر یره گتدی ایسه
گتدی مراد بودر که آزاده اولان بر قید ایله مقید اولمز مطلوب مطلق العنان
اولور و هر یره طالب جانان اولور بیت « چراغ عالم علوی فراهم زنی
آید » تو اندر صومعه دیدی و ما در کنج ویرانه

وله ایضاً

هر آن خجسته نظر کز پی سعادت رفت » هر اول مبارک نظرلو که سعادت اردنجه
گتدی « بکنج میکده و خانهٔ ارادت رفت » میخانه بوجاغنه و ارادت
اوینه گتدی مراد بودر که مبارک نظرلو اولان که طالب سعادت اولا خانقاه

طرفنه مریدک اونه کیدر بیت تو که با مردم کوته نظر در چاه کنعانی ،
بمصر آنا که خوش بینی جمال یوسف رعنا ، برطل نیم منی کشف کرد سالک راه
برباره م بطال طلوا ایله کشف ایلدی سالک راه اولا ، رموز غیب که در
عالم شهادت رفت ، غیب رمزلری که عالم شهادتده کتدی یعنی واقع اولدی
مراد بودر که کثرت عبادت ایدن کیفیت عشقله زیاده تکلیف اولان صاحب
کشف اولور اسرار غیبی عالم شهادتده کشف اولور ، بیا و معرفت از من
شنو که در سخنم ، گل و معرفتی بندن اشیت که بنم سوزمده ، ز فیض روح
قدس نکته استفادت رفت ، روح مقدس یعنی جبرائیل فیضندن نکته استفاده
سی واقع اولدی مراد بودر که ان روح القدس نفث فی روعی لن تموت
نفس حتی تستوفی رزقها حسبنجه والهام الولی کوحی النبی موجبنجه کلامده
جبرائیلک فیضندن استفاده اولنمش نکته واردر ، مجوز طالع مولود من
بجز رندی ، استه بنم طالع مولودمدن رندلکدن غیری ، که این معامله
با کوکب ولادت رفت ، که بو رندلک معامله سی ولادت یلدزی
ایله واقع اولدی بو بیتک معناسی شرحنده تفصیل بودر که کیجه و کوندز یکرمی دورت
ساعت در هر ساعت کواکب سبعهٔ سیاره دن بیرینه متعلق در هر مولود که بر
ساعتده اولور طوغار اول ساعتک کوکب ولادتی در اقتضاسی نیجه ایسه
مولودده اول حال ظهور ایدر مثلا بر ساعتک کوکبی زهره یلدزی اوله
اول ساعتده طوغان ولد اهل عیش و عشرت و صاحب ذوق و حالت و مائل ساز
و صحبت و رند طریقت طبیعت اولور و بر ساعتک کوکبی که مشتری یلدزی

اوله

اول ساعتده طوغان ولد اهل صلاح و صاحب فلاح و مائل زهد و تقوی
و قابل فیض و هدی اولور پس مراد ظاهر بو زندان بودر که بنم کوکب ولادتم
رندلک یعنی فسق و صحبت اقتضا ایدر لاجرم طالع مولودکده بنده بوله جق
بودر و مراد تحقیق بو زندان بودر که بنم کوکب ولادتم رندلک یعنی اعمالنه
ناظر اولمیوب اخلاص عبادت اقتضا ایدر لاجرم طالع مولودکده بنده
بوله جق بودر ، ز بامداد بدست دگر برآمده ، صباحدن غیرک الی ایله وبر
غیر واسطه سیله جقه کلدک ، وظیفهٔ عید وشین مگر زیادت رفت ، دونکی
کیجه که شراب وظیفه سی مگر خاطرکدن کتدی مراد بودر که ورد سالک وقتنده
ادا اولنمیوب فوت اوله نماز قضا ایدرکبی وقت آخرده قضا اولنمق کرک
لاجرم ورد شبانه فوت اولیجق صباحدن آنی قضا ایتمک کرک بیت ساقی
اثر صبح اینک پیداست ، کو ساغر وان بادهٔ دوشینه کجاست ، برخیز
که بسیار نخواهی خفتن ، بنشین بمراد دل که خواهی برخاست ، مگر بمعجزه
گوش طبیب عیسی دم ، مگر معجزه ده درشه طبیب عیسی نفس ، چوا که حال من
خسته از عیادت رفت ، نیچون که بن خسته ایشی عیادتدن کتدی یعنی اول
دائره دن که مطلوب کورمک ایله علاج پذیر اولا مراد بودر که کثرت شتابدن
مرض قلبم بجید در شیخ کاملک علاج دعائی و درمان غذایی ایتمک کرک
، هزار شکر که حافظ ز کنج میکده دوش ، بیک شکر که حافظ میخانه
بوجاغندن دونن کیجه ، بکنج زاویه طاعت و عبادت رفت ، طاعت و عبادت
تکیه سی بوجاغنه کتدی مراد بودر که یعنی بوندن تنبه درکه ضلالدن هدایته

کلکش شکر واقرا ایمک اگر ولە ایضاً شکر ازین لب لعلش بخشیدیم
و برفت ٭ بر شربت انک لعل لبندن طاتمدق کتدی ٭ روی مه پیکر او سیر ندیدیم
و برفت ٭ انک آی کبی یوزینی دوینجه کورمدک کتدی مراد بوندن شول مسافر
کلن واعظ و شیخ درکه انک وعظ و نصیحتندن منتفع اولنمدق و مشاهده سیله
مشرف و افر حاصل قلنمدین کیده مرید و طالب اولانلر انک فرقتندن تحزن ایده
انوکیچون دیر ٭ کوی از صحبت ما نیک بتنگ آمده بود ٭ کانه بزم صحبتمزه و
مصاحبتمزدن محکم طارلغه کلمش ایدی ٭ بار بربست و بگردش نرسیدیم و برفت
یوکه بغلدی و انوک توزنه ایرشمدک کتدی مراد بوندن علی الغفلة و علی وجه الاستعجال
کندکس بیاندر ٭ بس که ما فاتحه و حرز یمانی خواندیم ٭ بزینجه فاتحه و حمایل یمانی اوقیدق
٭ وز پیش سورهٔ اخلاص دمیدیم و برفت ٭ اردنجه سورهٔ اخلاص اوقوردک
کتدی مراد بوندن تنبه در الا که مرید و طالب و عاشق و محب شیخ و مطلوب و دوست
و محبوب عقبنجه فاتحه و دعا اوقیوب اوقورمک اگر ٭ عشوه می‌داد که از کوی ارادت
نروم ٭ شیوه ایدر ایدیکه محله‌سندن کیتمزم یعنی مرید ارادت محله‌سندن کیتمزم و مریدلری
ترک ایتمزم ٭ دیدی آخر که چنان عشوه نخریدیم و برفت ٭ کوردک آخر که انک
کبی شیوه آلدق و الدندق کتدی مراد بودر که اول کیتمزم دیدی بز دخی استغنا
ضمنده اهمال ایتدک اول عدم رغبت فهم ایدوب هجرت ایتدی ٭ گفت از خود
ببرم هرکه وصالم طلبد ٭ دیدی کندودن کسرم هرکیمکه وصالم طلب ایدر
٭ ما با قیدولی از خود خوش بریدیم و برفت ٭ بز انک ایدی ایلمش کندوه قودن
کسلدک کتدی مراد بودرکه وصلت یار و وصل شیخ استینن نفسندن کسلمک
اگر

گرک بز تحصیل استعداد ایلدک طلب فیض ایدجک وقتده کتدی کویا فکشربند
تعبیر ایتمک دیر بیت من زدوست تو خویشتن بکشم ٭ تا رو دست مجنون زنیالا
یی ٭ سنده جان در چمن حسن و لطافت لیکن ٭ لفظ جان مبالغه اسم فاعلدر
جیندن لفظندن یعنی مبالغه ایله صاحبی اولدی حسن و لطافت چمننده اما
٭ در گلستان وصالش نچمیدیم و برفت ٭ انک وصال گلستاننده صحابنی
کتدی مراد بودر که اول شیخ کمال بولمش و تقرب و قربت حاصل قلمش و تکمیل
مرتبه سنه وارمش الک مرابتندن بر فیض تحصیل ایدەمدک کتدی بیت
با تو همه کار ما مهیاست ٭ بی تو همه هیچ حاصل نیست ٭ همچو حافظ همه شب ناله و
زاری کردیم ٭ حافظ گبی دوکلی کیجه ناله و زارلق قلدق ٭ کای دریغا بوصالش
نرسیدیم و برفت ٭ که ای ضعیف و دریغ انک وصالنه ایرمدک کتدی مراد
بوندن تنبه درکه اهل صلاح وار باب فلاح فرقتی و عدم وصلتی ایچون
و حضرت حق فراقی ایچون فریاد و زاری ایتمک لازمدر که مصیبت عظمی بودر
بیت آوره صد هزار غم افتراق تو ٭ کاش مرده کشته بودی از فراق
تو ولە ایضاً ٭ دردا که یار غم دردم باند و رفت ٭
درده ندا ایدوب زیاده هجرت کوستوروب دیر دردا و دریغا که یار
بنی درد و غمنده قودی و کتدی ٭ ما را چو دود بر سر آتش نشاند و رفت
٭ بزی توتون کبی اود اوزره دکدل و کتدی مراد بوندن غزل سابق
کبی شیخ و مرشد فراقی ایچون تحزندر ٭ مخمور باده طرب انگیز عشق را
عشقک نشئه‌لک قوبرجی شرابنک مخموره ٭ جامی نداد و زهر گدای چشاند و رفت

برفوج و برمدی کدالتی زهرتی طاتدردی وکندی مراد بودرکه عشق الهی که مفرحدر
سالک مبتدی که انک محبوزی در شیخ طریق فقرد نکه نفس اماره زهرکبی تلخ کلور
بر باره طاتدرب عشق الهی قدحن اچورمیوب خاربهار لکندن کنجورمیوب کندو
کندن شکاهندر ﴿ چون صید او شدم من مجروح خسته را ﴾ چون انک صیدی اولدم
بن مجروح خسته ﴿ در بحر غم باند و جنبیت براند و رفت ﴾ غم دکزنده قودی وید کی
سوردی وکندی مراد مرید اولدم اما اول بنی بحر حیرتده قویوب رفیقلقلرنی
ایله کتدی دیو حکایه ایدر ﴿ گفتم مگر بحیله بقیدش درآورم ﴾ دیدم یعنی کندوم
مکر و حیله ایله قیده کتورم آنی ﴿ از من رمید و توسن بختم رماند و رفت ﴾ بندن
اورکدی و بختم کورهسن اورکتدی وکندی مراد ارادت کوسترب شیخی اولمق
استدم اما بکا التفات اولیوب نفرت ایدوب بختمک آتن اورکوتوب قالدوروب
اورکوب کدوب دردم دیرشدردی ﴿ خون دلم چو در دل بس جای تنگ
یافت ﴾ کوکلمک قانی چون کوکلده یری طار بولدی ﴿ گلگون ز راه دیده
بصحرا رواند و رفت ﴾ گل رنگ آتی صحرایه یلدردی وکندی مراد کوزندن قانلو
یاش اقدوغنی بیاندر ﴿ چون بنده را سعادت خدمت نداد دوست ﴾ چون
قوله سعادت خدمت ویرمدی دوست ﴿ بوسید آستانه و خدمت رساند و
رفت ﴾ اوپدی ایشیکی خدمت ایرشدردی وکندی مراد بودرکه مرید
خدمته قبول اولنمه کندو یه اوب اولدرکه آستانه یوز سوروب حضرت شیخه
سلام ایرشدروب کیده ﴿ بیت گل در چه جای بود که مرغ سحرگهی ﴾ گل جایده ایدیکه
بلبل بر سحر وقتی ﴿ آمد بباغ حافظ و فریاد خواند و رفت ﴾ گلدی حافظک باغنه

فریاد

فریاد او قودی وکندی مراد گلدن کشف و فیضدر و بلبلدن مراد عقل معاددر که
طالب کشف و فیضدر و باغ حافظدن مراد قلبیدر چون گل کشفی مستور
بولدی فریاد و فغان قلدی وکندی ﴿ وله ایضا ﴾ کس نیست که افتاده
آن زلف دوتا نیست ﴾ کیم یوقدرکه اول ایکی قات زلفه دوشمش اوله کلدر
مراد زلفدن غیب هویتدر دوتا اولدیغی فهم ایتمهسی مشکل اولدیغیدرکه اسا تعلق
ایله آچلمز لاجرم هرکمه انکا طالبدر که هیچ کمسه یوقدرکه حقی استمیه اما انکا مانع چوقدر
انونکیچون ﴿ در رهگذر کیست که دامی ز بلا نیست ﴾ کیمک اوغراغی واردر که
براغ بلادن یوقدر مراد بودرکه هرکمه بر طریقه سلوک ایدوب حقه طالب اولور
انکا وصول ایچون مانع بولنور لاجرم بر مرشده حاجت واردرکه مرآت حق اولا
انونکیچون دیر ﴿ روی تو مگر آینهٔ نور الهیست ﴾ سنک یوزک مگر آینهٔ
نور الهی درخطاب مرشدهدر ﴿ حقا که چنین است و درین روی و ریا
نیست ﴾ فی الواقع بویله در بو سوزده یوز سویلمک و ریا ایله دیمک و کلادر
مراد بودرکه مرشد طریقت و شیخ حقیقت وجهی مشاهدهسی نور الهی
آیینهسی درکه نور حق انک یوزندن کورینور ﴿ زاهد دهدم توبه ز روی
تو زهی روی ﴾ زاهد بکا توبه ویرر سنک یوزکدن زهی یوز ﴿ هیچش نه خدا
شرم و ز روی تو حیا نیست ﴾ هیچ اللهدن اوتنمز سن و سنک یوزکدن
حیاسی یوقدر مراد بودرکه زاهد خشک کندو ریا ایله عبادت ایدر بلا وجه شیخی
نیلرسن دیو توبه ویروب نصیحت ایدر وصول الی الله مرشدسز اولمدوغنی بلمز
اللهدن اوتانمز و مرشدک وجه وجیهندن استحیا ایتمز ﴿ ای شمع سحرگه ﴾

بحال من وخود کن ای شمع سحر دم بنم حالمه وکندو حالکه اغله کبی سوز نهانی نه
تراهت بانیست که بو کزلو حرارتسک یوق ایسه بزه یوق دکلدر مراد بو درکه
شمعک ظاهری حرارتی وار نهانی یوق انوکیچون اغلمق ارک بزم نهانی حرارتمز وار
بزه رحم ایدوب اغلمق ارک الله شهید وکفی الله شهیدا الله تعالی شاهددر
وکافی در شاهد اولمق جهتندن کبی کریه کم از زیر کشش خون شهدا نیست
که بو اغلمق شهدانک قانی دوکلکدن اکسک دکلدر نرکس طلبد شیوه چشم تو زهی
چشم نرکسنک کوزلمه شیوه سن استر زهی کوز مسکین خبرش نیست در
سر و در دیده حیا نیست مسکین نرکسک عقلی یوق باشنده واوتنمق یوق
کوزنده مراد بو درکه طرفینده نرکس کبی بی بصر اولان شیخ بصیر شیوه سن
وتصرفن استر بوکنده ونک عقلسزلغندن وبی بصرلغندندر لاجرم بی عقل وبی بصر
اولانی ترک ایدوب عاقل وبصیر اولان مرشددن استعدادک مقدارنجه فیض
طلب ایتمک ارک از بهر خدا زلف مبارای که مارا الله ایچون زلفی بزه که بزه
شب نیست که صد عربده با باد صبا نیست کیجه یوقدر که یوز جنک باد صبا ایله
بو قدر مراد بودرکه شیخه خطاب ایدوب دیر بزم استعدادمز کامل اولمدن
عیب صوبت وصفن اینمه که شوقمز زیاده اولوب فیضان الهی ایله جنک ایدوب اندن
قصور کوردیو طلبمز غالب اولور دی می شد وکفتم صنما عهد بجای آر دول
کیدر ایدی دیدم ای صنم عهدی یرینه کتور کفتا غلط خواجه درین عهد وفا نیست
ویدی غلط ایتدوکسن یا غلط ایتمسن که بو زمانده وفا یوقدر یا بو عهده وفا
بو قدر مراد بودن مرشد ایله اولان معاهده وانک جوابنی تذکر در چون چشم تو دل
می برد

می برد از کوشه نشینان چون سنک کوزک کوکل آلور کوشه نشینلردن
دنبال تو بودن کنه از جانب ما نیست سنکا ارد بجه اولمق کناهی بزم جانبمز
دن دکلدر مراد بو درکه شیخ چون کوشه نشین اولان صوفیلرک کوکلین آلور
ضروری اتمک جذبه سی ایله اتمک ارد بجه کیدرلر بونلره کناه عد اولنمز بیت
بجود ره نیست در کوی تو شاهان شیدارا خم زلفت بقلاب محبت میکشد
مارا باز آی که بی روی تو ای شمع دلفروز کر و کل که سنک یوزک سنز
ای کوکل نورلنند رجی شمع در بزم حریفان اثر نور وصفا نیست
مصاحبلر صحبتنده نور وصفا اثری یوقدر مراد سنزایدن مرشد خطابدرکه
اول حاضر اولمیجق صوفیلر صحبتنده نور وصفا اثری اولمز کر پیر مغان مرشد
من شد چه تفاوت اکر پیر مغان بنم مرشدم اولدی ایسه نه تفاوت
وار یعنی تفاوت یوقدر زیرا در هیچ سری نیست که سری ز خدا نیست
هیچ بر باش یوقدر که انده حق تعالیدن بر راز یوقدر یعنی هر سرده الله دن
بر سر وار در مراد بونده پیر مغاندن شول شیخدرکه انده حرارت اوله علم
وفضلی یوق ایسه دخی لاجرم انلر ایله شیخ فاضل اولورسه تفاوت یوقدر
زیرا هر سرده بر سر حق وار در بیت از عرش تا بفرش اکر بنکری بعقل
در هیچ ذره نیست که سری عجب نیست کفتی بر خورشید که من چشمه
نورم دیمیش سن کنش قاتنده که بن چشمه نوردن دانند بزرکان
که سزاوار سها نیست بلورلر اولولر که سها لایق دکلدر مراد بودرکه
نور الهی یه نسبت شمس سها ویلدیزلری کوچک یلدز قدر دکلدر تنها زغریبان

اثر ذی جمیل کست ۶ عزیزلر بنازدر ذا الجمیل در ازلی ۶ جانا مگر این قاعده در شهر شما نیست
ای دلبر بو قانون مگر سزک شهر کزده یوقدر مراد عزیزلر احسان والتفات
اولمدغندن شکایتدر بیت لم یبق فی الدنیا کریم یرتجی ۶ منه النوال ولا
ملیح یعشق ۶ عاشق چه کند گر نکشد تیر ملامت ۶ عاشق نیله سون هیچ ب
ملامت اوقنی ۶ با هیچ دلاور سپر تیر قضا نیست ۶ هیچ بهادر ایله بر قضا
قالقانی یوقدر مراد بودر که حق تعالینک قضاسی تیری البته اثر ایدر انی
منع ودفع ایدر قالقان یوقدر ۶ در صومعه زاهد و در خلوت عابد ۶
زاهدک صومعه سنده و عابدک خلوتنده ۶ جز گوشهٔ ابروی تو محراب دعا نیست
سنک قاشک گوشه سندن غیری محراب دعا یوقدر مراد ابرودن رمز الهی
وبروز خفی در لاجرم زاهد خشک اولان صومعه سنده و صوفی عاشق خلوت
خانه سنده انی محراب دعا ایدنوب اکا متوجه اولور ۶ ای چنگ فرو برده
بخون دل حافظ ۶ ای پنجه سن طالدرمشکه حافظک یورکی قاننه ۶ فکرت
مگر از غیرت قرآن خدا نیست ۶ فکرک مگر الله تعالی قرآنی غیرتندن یوقدر
مراد بودر که حافظک قلبی محل قرآندر انک قاننه پنجه طالدروب الوان
قرآن غیرتندن غافل اولمغلک ۶ وله ایضا ۶ روشن
از پرتو رویت نظری نیست که نیست ۶ سنک یوزک پرتوندن روشن بر نظر یوقدر که
یوقدر یعنی سنک یوزک پرتوندن روشن و کحل بر نظر یوقدر ۶ منت خاک درت
بر بصری نیست که نیست ۶ سنک قپوک طپراغی منتی بر بصر اوزره یوقدر که یوقدر
یعنی بر بصر یوقدر که سنک قپوک طپراغی منتی انک اوزرنه اولمیه مراد بوندن
حضرت

[illegible]

حضرت حقک هر نظره ده نوری و هر عینه کحل جلاوی وردکنک شکریدر اینکله
ارشاد ایدر ۶ ناظر روی تو صاحب نظرانند آری ۶ سنک یوزک ناظری
اولانلر صاحب نظرلردر ولی ۶ سر گیسوی تو در هیچ سری نیست که نیست
۶ سنک زلفک سوداسی هیچ بر باشده یوقدر که یوقدر یعنی هیچ بر باش
یوقدر که سنک زلفک سوداسی انده اولمیه مراد بودر که ذات حقه
ناظر و طالب اولان اهل نظر اولنلردر که حقی بلدن فرق ایدرلر
اما هر کس سنک غیب هویتک سوداسنده در لیکن بعض محظی و بعض بی بهره در
۶ اشک من گر زغمت سرخ برآید چه عجب ۶ بنم گوزم یاشی اگر سنک غمکدن
قزل چیقرسه نه عجب ۶ خجل از کردهٔ خود پرده دری نیست که نیست ۶
کندو عملندن شرمسار پرده یرتجی یوقدر که یوقدر یعنی هر کس که پرده سی یرتوب
آچله و احوالی منکشف اوله کندو عملندن شرمنده در وکل یوقدر مراد بوندن
هر کسنک عصیانی و عبادتنده نقصانی معترف در پرده سی یرتلوب احوال
آچله خجالت ظاهر اولور پس گوزم یاشنک حمرتی دخی اول خجالتدن در دیو
اظهار تحزن ایدر وچون بو حالده عموم وار در رحمتدن حرمان یوقدر
دیو تسلیت قلب ایدر بیت من حور ودن و گر و نیکوان گردیدن ۶
به زانکه برزق زاهدی ورزیدن ۶ گویند بهشت بی گناهان بینند
۶ پس وی بهشت کس نخواهد دیدن ۶ آب چشمم که بر و منت خاک در
نیست ۶ گوزم یاشی که انک اوزرنده سنک قپوک طپراغی منتی وار در
۶ زیر صد منت او خاک دری نیست که نیست ۶ انک یوزدن منتی التنده بر قپو

طپراغی بو قدر که یعنی بر قبو طپراغی بو قدر که انک بو زمینی التنده اولمیه مراد بو درکه
حضرت حق قبوسندن الکا محل حاصل اولا هر قبو الکا محتاج اولور ، تا بدامن
ننشیند ز نسیمش گردی ، تا انک اتکنه قونمیه یلدن بر توز ، سیل خیز از نظرم
رهگذری نیست که نیست ، قانغی سیل بنم نظرمدن بر یول اوغراغی بو قدر که
بو قدر یعنی بر یول اوغراغی بو قدر که انده بر سیل قالمیه مراد بو درکه بحر عصیانم
وتسکین طغیانم ایچون اغلرم تا که درگاه حقه اندن غبار اریمه ، تا کارترا
سفر عشق چو امست حرام ، تا زکله عشق سفری حرام در حرام ، که بهر گام دران
ره خطری نیست که نیست ، که آدمده اول یولده بر خطر بو قدر که بو قدر مراد
یعنی بر آدم بو قدر که انده بر خطر اولمیه مراد بو درکه سفر عشق الهی ایدن جفا
کش اولوب زحمت زحمت اختیار اتمک ارک بیت کسی که راه رو زحمت
اختیار کند ، تو مرد نازی سفر را کجا توانی کرد ، تا دم از شام سر زلف تو هر جا نزند
، تا سنک زلفک اوجنک شامندن ار برده نفس اوریه یعنی اندن سوز سویلیه
، با صبا گفت شنیدم سحری نیست که نیست ، صبا ایله دیدم اشتدم بر سحر بو قدر که
بو قدر یعنی بر سحر بو قدر که صبا ایله دیدم و اشتدم اولمیه مراد بو درکه هر کیمکه اسرار
هویتدن ار برده یعنی اهل و نا اهل اوکنده راز آچه انکله جدل و بحث
ایدوب نهی ایدرم ، مصلحت نیست که از پرده برون افتد راز ، حکمت
دکلدر که بر پرده دن طشره چقه راز ، ورنه در مجلس رندان خبری نیست که نیست
، یوخسه رندلر مجلسنده بر خبر بو قدر که بو قدر یعنی بر خبر بو قدر که رندلر مجلسنده
اولمیه مراد بو درکه رندلر یعنی مخلصلر حقایق شریعتی و دقایق طریقتی واخبار

مراتب

127

مراتب ولایتی و اسرار غیب هویتی بلورلر اندرک مجلسنده بونلر معلوم در لکن
افشای راز مذموم در انلر ایچون سویلمزلر ، من ازین طالع شوریده برنجم
ورنه ، بن بو شوریده طالعدن انجنورم یوخسه ، بهره مند از سر کوی تو کسی
نیست که نیست ، نصیبلو سنک محله باشندن برغیر بو قدر که بو قدر یعنی
برغیر بو قدر که سنک درگاهکدن نصیبی اولمیه مراد بو درکه حضرت حق مجیب
الدعوات در هر کیمکه درگاهنه کله محروم دوندرمز بنم حاجتم روا اولمدوغی
طالعمک شومندندر و استعدادمک قصورندندر ، از حیات لب
شیرین تو ای چشمه نوش ، سنک طاتلو طوطاغک لبلرندن ای طاتلو
چشمه ، غرق آب عرق اکنون شکری نیست که نیست ، صویه و ترلره
غرق اولمش بر شکر بو قدر که بو قدر یعنی بر شکر بو قدر که صویه و تره
غرق اولمیه مراد لب شیرندن کلام الهی درکه معدن لذاتدن صادر و نازل
اولمشدر هر کلام لذیذ و بلیغ انک حجابندن غرق عرق و آب در و بحر خجالته
مستغرق در بیت مبتر نیست قرآن را نظیر ، خدا فرموده ازان فأتوا
بسوره ، نه من دل شده از دست تو خونین جگرم ، یالکز بن عاشق سنک
الکدن جگری قانلو دکلم ، از غم عشق تو پر خون جگری نیست که نیست
، که سنک عشقک غمندن پر خون بر جگر بو قدر که بو قدر یعنی بر جگر بو قدر که
سنک عشقک غمندن پر خون اولمیه مراد بو درکه هر کیمکه یاره علاقه سی وارسه انکا
دل داده و صادق در جگری پر خون و اغلمده و نفس مرده و جان زنده اولق
ارک بیت ندانم هیچ کس در عهد حسنت ، که با دل باشد الا بی بصارت

یلی را اگر ببینی گشته ز دوست ، بو یار دوستانش ده بشارت ، شیر در
بادیهٔ عشق تو روباه شود ، ارسلان اسنك عشقك صحراسنده دلكو اولور ،
آه ازین راه که دروی خطری نیست که نیست ، آه یولدن که انده بر خطر یوقدر
که یوقدر یعنی بر خطر یوقدر که بونده اولمیه مراد بوندن طریق عشق خطرناك
ایدکی بیاندر بونده بنجه شیرژیان روباه ناتوان اولور بیت عجبان
سهل مپندار طریق عشقش ، عربان گفته درین مرحله کم من عقبات ، از
وجود این قدرم نام ونشان هست که هست ، بنم وجودمدن بوقدر
نام ونشان واردر که واردر ، لیکن از ضعف درانجا اثری نیست که نیست
لکن ضعفدن انده بر اثر یوقدر که یوقدر یعنی ضعفدن بر اثر یوقدر که انده
اولمیه مراد بونده عبادت جهتندن ضعف کمالده اولوب طاعتده نقصانی
حکایتدر ، غیر ازین نکته که حافظ زتو ناخشنودست ، بو نکتهدن غیری
که حافظ سندن خوشنود دکلدر ، درسراپای وجودت هنری نیست که نیست
، باشدن ایاغه سنك وجودکده بر هنر یوقدر که یوقدر یعنی بر هنر یوقدر که
سنده اولمیه مراد بوندن نفسنه خطابدر که کمالاتك چوق اما روحه موافق
دکلدر اول جهتدن سندن بنم رضام یوقدر دیر وله ایضاً
نظر پیر مغان موجب عیش و طرب است ، پیر مغان نظری عیشك و شنلکك موجبی
در ، روضهٔ میکده را آب هوای عجب است ، میخانه باغچه سنك عجب آب و
هواسی واردر مراد پیر مغاندن بنجه کره معلوم اولان شوق و حرارتی اولان
مرشددر لاجرم انك نظری عیش و عبادتك و فرح آخرتك موجبیدر و میخانهدن

[illegible]

مراد

123

مراد خانقاه و عبادتخانهدر که اندن کیفیت عبادت حاصل اولور لاجرم اول
باغچه نك عجب آب و هواسی واردر که روحانی صفا ویرر بیت سر ارباب کرم
در قدم او اولیست ، اهل کرمك باشی انك قدمنده اولمق اولیدر ، غیر ازین
شرح و بیان جرأت و ترك ادبست ، بوندن غیری شرح و بیان جرأت و ترك
ادبدر مراد اهل کرمدن ایلك صاحبی اولنلردر لاجرم انلرك باشی شیخ برحلت
قدمنده اولمق اولیدر که مراتب معنویه و درجات اخرویه تحصیل ایدهلر
بوندن غیری شرح و بیان یعنی شیخك مراتب و مقاماتنده و کیفیت و حالاتنده
درهٔ جسارتدر و بولك حدیمزدن تجاوزدر ، قصهٔ جنت و آوازهٔ بیت المعمور
جنت قصهسی و بیت المعمور آوازهسی ، شرح از جلوهٔ خمخانهٔ بیت العنب
است ، اوزم اوی کوبخانهسنك جلوهسی شرحیدر مراد بودر که بیت العنب که
دنیادر بونده بنجه دورلو تلذذات واردر خمخانهدن مراد کیفیت الهیه ایله
متکیف اولنلرك مقامیدر انده اولنلرك حرکات غریبهسی اولور ، خاطر عاطر ما
بادهٔ لعل طلبد ، بزم خوش قوقولو خاطرمز لعله منسوب یعنی لعل رنك شراب
استر ، همسك اندر طلب نقره و جذب ذهب است ، خسیس کوشی
طلبنده و التون چکمکدهدر مراد بودر که بزم خاطرمز حضرت حق جانبندن
قوقو ویرر و کیفیت عشق الهی ویلر اما اهل دنیا سیم و زر ویلر بیت
گرچه شادی که سیم و زر داری ، زود بنود و جمله بگذاری ، در ازل بر سر هر کس
قلمی رفت خموش ، ازلده هر کسنه نك باشی اوزره بر قلم کتمشدر ساکت اول
، کعبه و بتکده و جنت و دوزخ سبب است ، کعبه و بتخانه و جنت و جهنم

سبب ظاهر در مراد بوندن مؤثر حقیقی نظر ازلی در باقی اسباب صوریلردر
دیمکدر • گنج بیار میسر نشود قصه مخوان • دفینه بلا رنج میسر اولمز قصه
اوقومه • دولت مصطفوی را طلب بو لهبی است • مصطفی یه منسوب ابولهب
طلبی واردر یعنی رسول الله علیه السلام دولتنه ابولهب طالب و مزاحم در مراد بودر که
هر نیکلک بر بد ضدی وندی بولنور بیت جور دشمن چه کند گر نکشد طالب دوست •
گنج و مار و گل و خار و غم و شادی بهمند • گوهر پاک بود جوهر خشت لیکن •
گوهر و اصل پاک جوهر و باده عظمت اولور اما • بجل کوش که خشت نه بال و
نسب است • عمله دورش که عظمت اصل و نسب ایله دکلدر مراد بودر که
دنیاده اگرچه اصل و نسب اعتباری ایله عظمت اولور لکن فاذا نفخ فی الصور
فلا انساب بینهم حسبنجه آخرتده اصل و نسب اعتباری یوقدر اعتبار عمل و طاعت
در • دل حافظ بهمین رای بتوفیق خدای • حافظک کوکلی بو فکر ایله الله تعالی
توفیقی ایله • جاودان سعی کنان روز و شب اندر طلب است • ابدی
سعی ایدجی گیجه و گوندز طلبده در مراد بونده طلبده علی الدوام سعیه
ترغیب در بیت بکوش تا بکف آری کلید گنج وجود • که بی طلب
نتوان یافت گوهر مقصود • والضحی خم زلف تو دام کفر و دین است
• سنک زلفک بو کلی کفر و دین آغی در • نه کارستان تو یک شمه است
• سنک کارخانکدن بر شمه بودر مراد خم زلفدن طبیعت و استتار غیب هویتدر که
انده کفر اهلی و اهل اسلام گرفتار در صنع الهیدن برشمه بودر بیت
کفر این در طریق او پویان • وحده لا شریک له گویان • لبانت عجز نیست لیکن

سنك

سنک لبک معجز عیسی در لقا • حدیث طره است حبل المتین است • سنک صاچک
سوزی حبل متین یعنی محکم ایپدر مراد کلام الهی احیای قلب ایدکی و غیب
هویت بحثی محکم ایپ کبی طویل و ثابت ایدوکن بیاندر • بدان چشم
سیه صد آفرین باد • اول قره گوزه یوز آفرین اولسون • که در
عاشق کشی سحر آفرین است • که عاشق دپله جیلکده سحر یره دیجی در مراد
عین الهی صاحب تأثیر اولوب نیجه عاشقلری هلاک ایتدوکن بیاندر
بیت فدای چشم تو صد جان و دل که در شوخی • هزار شعبده از
عین دلبری داند • عجب علمیست علم هیئات عشق • عجب علمدر هیئات
عشق علمی • که چرخ هشتمش هفتم زمین است • که سکزنجی فلک یدنجی
یردر مراد مرتبه عشقک علونی بیاندر که فلک ثامن اکا نسبت یدنجی
یر گبی الحق در • تو پنداری که بد گو رفت و جان برد • سن صانورسنکه
یره صز سو بلیجی گیتدی و اولدی و جان قورتردی • حساب با کرام
الکاتبین است • انک حسابی کرام الکاتبین ایله در مراد بوندن آنی بیان
در که یره مز ار موت ایله خلاص اولمز ایدوکن عملر وان علیکم لحافظین
کراما کاتبین یعلمون ما تفعلون موجبنجه کراما کاتبین دفترنده مکتوبدر
یوم جزاده حساب اولنور • ز چشم شوخ تو جان چون توان برد • سنک
شوخ گوزکدن نیجه جان قورترمق اولور • که دایم با کمان اندر کمین است
که دایم یای ایله بوسوده در مراد عین الله ناظرة الینا حسبنجه نظر
حضرتدن اختفا ممکن دکل ایدوکی و موتدن خلاصه چاره یوق ایدکی بیاندر

مشو حافظ زکید زلفش ایمن ؛ اولمه حافظ انک زلفی مکرندن امین ؛ که دل
برد و کنون در بند دین است که کوکلی آلدی شمدی دین قیدنده در مراد
بوندن مکر الهی دن امین اولمغه تنبه درکه ولا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون
بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش ؛ ز جام عشق می نوشید حافظ ؛ عشق
قدحندن شراب ایچدی حافظ ؛ مدامش رندی و مستی ازین است ؛ مدام
انک رندلکی و مستلکی بوندن در و بعض نسخه ده بویله واقع اولمش ؛ بجان می
کشد چو حافظ نازش ای دل ؛ جان ایله چک حافظ کبی نازنی ای کوکل ؛ که ناز
نازنینان نازنین است ؛ که نازنینن نازلی نازنین در یعنی کوزللرک نازی
کوزلدر بیت یقبل القلب عنی کو فاک ؛ کل ما یفعل الملیح ملیح ؛ ؛
ولہ ایضاً روزه یکسو شد و عید آمد و دلها برخاست ؛ اوج
برجانبه اولدی و بیرام کلدی و کوکللر قالقدی ؛ می زمیخانه بجوش آمد و می
باید خواست ؛ شراب میخانه دن جوشه کلدی ارکدر و دیلمک مراد بوندن
سابقا ساقیا آمدن عید مبارک بادت دیدوکنده و لاحقا ساقیا بیار باده
که ماه صیام رفت دیدکنده مراد اولان کبی درکه رمضانده مشایخ و زهاد
خلوت و اعتکافده اولوب مرید عاشق و سالک صادق محجوب و مهجور و اوشاد
و شوقدن دور ایدی چون صوم برطرف اولدی کوکللر قالقوب قوبوب
و شراب عشق الهی خانقاهدن جوشه کلوب اول شرابی استیجک زمان اولدی
بیت غافل و چشم عاقبت بین دارد ؛ می خوردن و دست حفظش دارد ؛
نامش نبریم بدست بر خواهم داشت ؛ تلخی که مزاج جان شیرین دارد ؛ نوبت

زهد

زهد فروشان گران جان بگذشت ؛ زهد صاتیجی جانی ثقیللر نوبتی کیچدی
؛ وقت شادی و طرب کردن رندان برخاست ؛ رندلرک شادلغی
و شنلکی وقتی دوردی مراد بودرکه زاهد خشک اولوب خلقه زهد صاتوب
و کندوبی خلوت نشین و عابد کوسترنلرک قدقی کیچوب مخلص اولنلرک
شوق و ذوق ایله عبادت ایدجک زمانی کلدی دیمکدر ؛ چه ملامت
رسد آنرا که چو ما باده خورد ؛ نه طعن ایرشور اکا که بزجلین شراب ایچر
؛ این نه عیب است و نه این بی خبری و نه خطاست ؛ بو عیب دکلدر و
بی خبرلک دکلدر و خطا دکلدر مراد بودرکه شراب عشق الهی نوش ایدوب
اول کیفیت ایله متکیف اولانه نه طعن ایرشور که بو عیب و جهل و خطا
دکلدر ؛ باده نوش که درو هیچ ریائی نبود بر شراب ایچیجی که انده هیچ
بر ریا اولمیه ؛ بهتر از زهد فروشی که درو روی و ریاست ؛ یکدر اول
زهد صاتیجیدن که انده یوز و ریا اوله مراد مرائی فاسقدن اشد در و یکدر که
مرائی بهر نه دکلو مسه ریا ایله عمل کوسترسه اول دکلو که معبود ایدینور
بیت می می نخوری طعنه مزن مستانرا ؛ کر توبه دهد تو به کنم یزدانرا
تو غره بدان مشو که می می نخوری ؛ صد کار کنی که می غلامست انرا ؛
ما نه مردان تفاقیم و نه مردان ریا ؛ بز نفاق ارنلری و ریا ارنلری دکلوز
؛ و انکه او عالم سر است برین حال کواست ؛ اولکه عالم سرور بو حاله شاهد در
مراد کندونک اخلاصنه بیاندر ؛ فرض ایزد بگذاریم و بکس بد نکنیم ؛ جناب
اللهک فرضنی ادا ایده رز و کمسه یه اضرار تمزز ؛ و انچه گویند روا نیست نگوییم

روا است ٭ انی که دیرا جایز دکلدر جایزدر دیمز مراد کندونك حسن حالنی
بیان ایدر ٭ چه سود گر من و تو هر دو بهم باده خوریم ٭ نه اوله اگر بن و سن ایکمز
شراب ایچه‌وز ٭ باده از خون رزانست نه از خون شماست ٭ شراب اوزم
چبوقلری قانندن در سزك قانکزدن دکلدر مراد شراب حق عبد دکلدر حق عبد
حرمتده بوندن اشددر دیمکدر فی الحقیقه مراد عشق الهی کمسنك حقی دکلدر
دیمکدر بیت بنگر که زمی چه عیش می افزاید ٭ وز دختر رز فتنه‌ها می زاید ٭ می گرچه
حرامست ولی مال تو نیست ٭ نامم که حرامی بنهی خوش ناید ٭ این نه عیبست
کزین عیب خلل خواهد یافت ٭ بو اول عیب دکلدر که بوندن خلل بولنه اولا
٭ ور بود عیب چه شد مردم بی عیب کجاست ٭ اگر عیب ایسه بو ندر عیبسز
کیشی قنده در مراد شراب عشق نوش ایدوب کار دنیایی فراموش اتمك عیب ایسه
خلل و ضرر کلور عیب دکلدر و اگر بویله عیب ایسه دخی عفو وردو تنق اگر عیبسز
آدم اولمز بیت عیب من منکر و با عیب مرا طعنه مزن ٭ همه موجود بدند الا
که بی عیب خداست ٭ حافظ از چون و چرا بگذر و می نوش دمی ٭ ای حافظ
نه و نیچون دن کچ و شراب ایچ بردم ٭ نزد حکمش چه مجال سخن چون و چراست
انك حکمی قنده نه و نیچون سوزی مجالی وار در مراد لا یسئل عما یفعل حسبنجه حضرت
حقه اعتراضه مجال یوقدر پس قضایه رضا ویروب سکوت گرکدر دیمکدر
ولایضا ٭ دلم ملال گرفت از جهان و هر چه در وست ٭
کوکلم ملال دوتدی یعنی بیکرندی جهاندن و هر نه که انده در ٭ درون خاطر
من کس نگنجد الا دوست ٭ بنم خاطرم ایچنه کمسنه صغمز الا دوست مراد کندونك

ماسوی الله دن اعراضی و قلبنده حقدن غیری اولمدوغنی بیان ایدر که بو
حالی عاشق صادق حالیدر ٭ اگر ز گلشن وصلت بما رسد بویی ٭
اگر سنك وصلك گلشندن بزه ایرشورسه بر قوقو ٭ دلم چو غنچه نگنجد ز شادی
اندر پوست ٭ کوکلم غنچه کبی صغمز شادلقدن دری یه مراد بودر که عاشقك
کمال فرحی وصل اوستنده در پس کیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتاکم
موجبنجه مال و جاهدن شاد اولمق گرك زیرا انلرك بقاء در حصول صیدنده
اندك افتراقی ملاحظه اتمك گرك بیت بر هر انچه شاد گردی در جهان ٭
از فراق او بیندیش آن زمان ٭ نصیحت من دیوانه در طریقت عشق
٭ بن دیوانه‌نك نصیحتی عشق طریقنده ٭ همان حکایت دیوانگی و سنگ
و سبوست ٭ همان دلو و طاش و دستی حکایتی در مراد بودر که دیوانه طاش
ایله دستی‌یی نیجه صیرسه بن دیوانه دخی نصیحتی شویله صیوب خراب ایدرم
٭ بلو بزاهد خلوت نشین که عیب مکن ٭ دی زاهد خلوت نشینه
عیبله یعنی بزی ٭ از ان که گوشه محراب ما خم ابروست ٭ انوکیچون که بزم
محرابمز کوشه‌سی قاش بوکلمی در مراد بزم توجهمز وجه جمیلدن ظهور حقیقه و بروز
مخفیه در دیمکدر ٭ میان کعبه و بتخانه هیچ فرقی نیست ٭ کعبه و بتخانه
اورتاسنده هیچ بر فرق یوقدر ٭ بهر طرف که نظر می کنی برابر دوست
هر طرفه که نظر ایدرسن دوست مقابلیدر مراد بودر که عبادت
و توجه ایتمك فاینما تولوا فثم وجه الله حسبنجه حق تعالی عز اسمه مقابلیدر
٭ قلندری نه بریشست و موی با ابرو ٭ قلندرلك صقال و قیل و قاش ایله

دکلدر حساب راه قلندر بدانکه موی بپوست قلندر بولنك حسابنی بلکه
قیل بیه قلندر مراد بودرکه قلندرلکه مهمان قیل ترك ایتمك دکلدر بلکه بربر جمله ماسوا
یی ترك ایتمکدر نتکم گذشتن از سر مو در قلندری سهلست قیل
باشندن قلندرلکده کچمك آساندر چو حافظ آنکه زسر بگذرد قلندر اوست
حافظ کبی اولکه باشندن کچر قلندر اولدر مراد بودرکه عالمکه ماسوی الله در
جمله‌دن بری کنده وجودیدن کچدر قلندر حقیقی اولدر که آندن کچه بیت
من زنی لا فقه بلکوی سر گذشت بهلوان آنست که او از سر گذشت
حدیث سرو مگو پیش قامت اوست دلا
سرو سوزن سویلمك دوست قامتی اوکنده که سربلندی سرو سهی زقامت
اوست که سرو سهینك بلندلکی انك قامتندندر مراد بودرکه علو مرتبه والهی
یته بنسبت اعلی اولنلرك علوی بسندر لاجرم انك مقابله‌سنده بونلری ذکر
لغودر چون جمیع عالی اولنلرك خالقی اولدر و مخلوقك خالقه نه نسبتی
واردرکه مقابله‌سنده مذکور اولا خیال قامت سروش نمیکنم زان رو
انك سرو قامتی خیالن ایتمزم اول یوزدن که سرو اگرچه بلندست قامتش
خود روست که سرو اگرچه اوجه در انك قامتی کندودن نیچه در مراد حضرت
حق تعالی جل شانه که واجب الوجوددر مقتضی ذاته وجوده جسمیه وجسمیه
وجودی غیردن دکل ایدوکی بیاندر خیال قامت سروش مقیم دیده ما
ماست انك سرو قامتی خیالی بزم کوزومزده مقیم در ازانکه سرو اهای
مقام برلب جوست انوکیچونکه سرو سهی مقامی ارماق کناری در مراد

بودرکه

بودرکه علو الهیه من الایمان جسمیه هرکه عالی همت اولوب گریه وزاری ایله
مقام بلند بارس استیه رب اعلی انك عینینه تجلی ایدر بیت سرو لب
جوست قدش زان مرا دیده لب جوی ولب جوی جوست صبا ز لف
خط و خال او حدیثی چند صبا انك زلف و خط و خالندن برنیچه سوز
بمن گفت ازانست کین چنین خوشبوست مشامه وبری انوکیچون
بو مجلس خوش مقعولودر مراد ارکیمه اول حضرتدن استشمام ایده خوشبو
اولور و بیلمدر فراز بدر منیرش خطیست لیکن کس بدر منیرك یوقارو
سنده بر خط واردر آما کیمسه نداند آنکه هلالست یا خم ابروست
بلمز اول هلالمدر یوخسه قاشی یوکلمیمیدر مراد صنع خلقك غرایبن بیاندرکه
بدر منیر کبی یوزاو زره یا بدر منیرك یوزی اوزره بر خط واردرکه کیمسه اول
اول خطی محقق بلمز هلالمیدر یوخسه قاشمیدر بیت ای یوزی اوزره
کورینن خط قاشی کمسه فرق ایتمز هلالمیدر یا قاشی هزار جان گرامی
فدای آنکه تنش بیك جان مکرم اولکسه‌نك فداسی اولسونکه بدنی
فتاده در خم چوگان زلف او چون گوست دوشمش اولا انك
زلفی چوکانی بوقلمنده طوب کبی مراد بودرکه هرکیمکه تننی غیب هویت
واراده حضرت حق اوکنده طوب کبی فلاکه چوکان ارادت نیچه دو
قنورسه مطاوعت ایدوب اوکنجه کیده بیك جان مکرم اکا فدا اولسون
بیت کوی آنکه راست وبی نقصان بود بیش چوگان وسته او
غلطان بود تو ازو دانش طلب کام دل اگرجویی تن اغر کوان آسته

كوكل مرادن الاسترسك ٭ چو حافظ ازین جنبش مروكه عربده جوست
حافظك كوزی اردنجه كتمه كه جنك استیچیدر یعنی جنك ایدیجی در مراد
كلام اللهدن فهم مراد آشاندر یعنی الله فهمی وادراك ذات ایشلر
دیكدر زیرا نتكیم رسول الله علیه الصلوة والسلام بیورر تفكروا فی آلاء الله ولا
تفكروا فی ذات الله بیت آفتابك نورینی هر دیده كورمك ایستهلر ٭
ذاتنی كورمكدر اسك كوز قماشور هم دونار وله ایضا
سخن شناس نه دلبرا خطا اینجاست ٭ سوز الكلر دكلسن ای دلبر خطا
بونده در ٭ چو بشنوی سخن اهل دل مكو كه خطاست چونكه ایشیدهسن
اهل دل سوزینی دیمه خطادر مراد اهل دلدن اصحاب طریقتدر كه بونلر
اصطلاحه مبنی و بطریق المجاز سوز سویلرلر غافل و بی فهم اولنلر آنی خطایه
حمل ایدرلر كند و خطالرن بلمزلر خواجه انلره لطف وجهی ایله بو بیته بند
ایلر بیت اصطلاحات عارفان دریاب ٭ تا بیابی تو ذوقی از هر باب
٭ سرم بدنیی و عقبی فرو نمی آید ٭ باشم دنیایه و آخرته اشغه كلمز یعنی دنیا
و آخرته باشم اندرمزم ٭ تبارك الله ازین فتنها كه در سر ماست آخرین
بو فتنه اره كه بنم باشمده در مراد بودر كه حب الهی و عشق حقا بنم باشمده
در سببی طلب و مطلوبم حضرت تعالی در اندن ماعدایه تنزل ممكن در
آنی ایتمزم بیت سودای تست در سر و بیم دسر بلندیم ٭ او را بجز تو
هیچ فرو نمی برم ٭ در اندرون من خسته دل ندانم كیست ٭ بن خسته دلك
ایچنده نه وار بلمزم ٭ كه من خموشم واو در فغان و در غوغاست ٭ كه بن
ساكن

ساكن اولورم او فغان و غوغاده در مراد درونده عشق الهی و شوق نامتناهی
واردر كه متصل ذكر قلبی ایدوب تكلم و نیاز ده در دیمكدر بیت
حدیث عشق تو پیدا نمی كنم بر خلق ٭ ولیك شوق تو باكریه كرد غمازی ٭ دلم زپرده
برون شد كجایی ای مطرب ٭ كوكلم پردهدن چقدی قنده سن ای مطرب ٭
بنال هان كه ازین پرده كار ما بنواست ٭ اینكله ترنجك كه بو پردهدن بزم
ایشمز نوا ایله در مراد مطربدن فیض ایرشدروب شوق ویرندر چون
جنون عشق غالب اولوب قلب پرده یرتوب چقه انكا انتظام احوالی مطرب بعینه
كلامی ایله اولور بیت خدا را ست بعهد تو ای ولی زمان ٭ بر اهل روی
زمین نعمت و نعمای ٭ مرا بكار جهان مركز التفات نبود ٭ بنم جهان ایشنه
مركز التفاتم یوق ایدی ٭ رخ تو در نظر من چنین خوشش آراست ٭ سنك
یكاغك بنم نظرمده بویله آنی خوش تزیین ایتدی مراد بودر كه جهانك كارینه
التفاتم اتمزایدم اما تو ندامت هدك رخ پرنورك اولدغی ایچون انك كارنی
بكا مزین قلدی كه الدنیا مزرعة الآخرة حسبنجه و تحصیل ثواب و وصول الله
انكا بله اولدغی اجلدن الكا اشتغال و اعتبار ایدم ٭ نخفته ام ز خیالی
كه می پزم شبها ٭ یاتمدم بر خیالدن كه بشورورم كیجه لر ٭ خمار دل شبه دارم
شرابخانه كجاست ٭ دون كیجه كه خمارم واردر شراب اوی قنده در مراد
بودر كه عالم الهیدن ظلمت كثیم عدم ده ایدم انده شراب عشق الهی نوش
ایدوب بو جهانه كلدم اول دون كیجه شراب خماری بنده در حالا دفع خمار
ایچون شراب عشق كركدر اول شراب قنده بولنور دیو بو خیالی پشورورب

کیجه‌لر اویومزم بیت دفع خمار ایچون بکا لازمدر شراب ، اول فسق خانقاه
ایچنده کلور دستمه بنم ، چنینکه صومعه آلوده شد زخون دلم ، بویله که
خانقاه ملوث اولدی بنم کوکلم قانندن ، گرم بباده بشوئید حق بدست شماست
، اگر شراب ایله یورسکز حق سزک اولورده در مراد بودرکه خانقاهده
قان اغلیوب انی ملوث ایلیوب تطهیره حاجت اولوب مطهر استرم اگر
اهل خانقاه شراب عشق الهی ایله پاک ایدرلرسه حق انلرکدر اندده در ، ازان
بدیر مغان عزیز می دارند ، انوکیچون دیر مغانده بنی عزیز دوترلر ، که آتش
نمرد همیشه در دل ماست ، که براود که سونمز همیشه بزم کوکلمزده در مراد
دیر مغاندن خانقاه درکه حرارت یری در انلک آتش شوقی سونمز اول بنده
عزیز و محترم ، چه ساز بود که بنواخت دوش این مطرب ، نه ساز ایدی که
خوب چالدی دون کیجه بو مطرب ، که رفت عمر و دماغم هنوز پرسوداست
که کتدی عمر دماغم هنوز پرسودادر مراد بودرکه عالم الهی ده صفت کلام سمع
جانده الست بربکم نداسن اشتدردی چالدی براولدم دماغم اول آوازه دن
پرسودادر دولنک نداسی ایله پرنوادر بیت کوشش من یک خبر شنید اول
، جان ازو یافت شوق الست ساز ، هیچ بلبل ندانداین دستان ، هیچ
مطرب نداردان آواز ، ندای عشق تو دوشم دراندرون دادند
سنک عشقک نداسن دون کیجه بنم ایچمه ویردیلر ، فضای سینه حافظ هنوز
پر ز صداست ، حافظک سینه سی صداسی هنوز پردر صدادن مراد بوندن
بیت مابعده اولنکیدر بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش ، ازان زمان
که حافظ

که بحافظ رسید صوت حبیب ، اول زماندن که ایرشدی حافظه حبیب صوتی
، فضای سینه پر ز شوقم هنوز پر ز صداست ، سینه‌م بیدانی شوقدن هنوز
صدادن طولودر مراد مذکورده بو بیتک دلالتی اظهردر حرف
الثاء ، درد ما را نیست درمان الغیاث ، بزم
دردمزه یوقدر درمان مدد ، هجر ما را نیست پایان الغیاث ، بزم هجرمزه
یوقدر نهایت مدد مراد بوندن درد الهی قابل علاج حبیب دکل ایدوکی
ده شکایت و استنصار و فراق نهایت بولمدوغی حکایتدر بیت ال یوزه
دوتوب کیجن جانان الندن الغیاث ، یاکه یوز کوسترمین فتان الندن
الغیاث ، دین و دل بردند و قصد جان کنند ، دینی و کوکلی الدیلر جان
قصد ایدرلر ، الغیاث از جور خوبان الغیاث ، مدد محبوبلرک جورندن
مدد مراد بوندن محبوب مجازی تسخیر قلب ایدوب دینه خلل ویروب جانی
عذاب آخرته کرفتار ایدوب هلاک ابدیه موقع اولدوغندن استغاثه در
و بو طائفه دن اجتناب ارشاددر بیت هرکه در پیش بتان سجده
کند در خلوت ، لاف ایمان زندش در سر بازار چه سود ، از بهای بوسه‌ء
جانی طلب ، بر بوسه بهاسنده بر جانی طلب ایلکنده این دلستانان الغیاث ،
ایدرلر بو کوکل الیجیلردن مدد مراد بوندن بوسه مقوله‌سی دوجانه عذاب اولدوغندن
شکایتدر بیت ازلب لعل تو دل راهست دایم التماس ، جان تمنای کر
دارد علی هذا القیاس ، خون ما خوردند این کافر دلان ، بزم قانمزی ایچدیلر
بو کافر قلبلر ، ای مسلمانان چه درمان الغیاث ، ای مسلمانلر نه درمان مدد

مراد بونده اندک قان ومال آنوب عبث فساد اولدقلرندن استمداد در

بیت آباد نشد دل که خراب پسران شد ٭ روی پسران افت صاحب

نظران شد ٭ وشیخ سعدی درمان بیان اتمشدر بیت خراب کند شاهد

خانه کن ٭ بروخانه آباد کن دان بزن ٭ ولکن فرد اولانلر خلاص در مانندن

ونیاده استیوب عمل آخرته اشتغال ایدرلر ولا قیامتده دلبرخندنده ایدم

دیمک جوابی مقبول اولمز بیت در قیامت ار از حاصل دنیا پرسند ٭ کویم

آن روز که در خدمت جانانه بودم ٭ داد مسکینان بده ای روز وصل

مسکینلره دادنی ویرای وصل کونی ٭ از شب یلدای هجران الغیاث ٭ هجرا

نک اوزون کیجه سندن مدد مراد هموم هجران دون کیجه اوزون کلدوکندن

شکایت ایدوب وصلت الهی طلب قلمقدر قطعه ان اللیالی والایام

کثیرة ٭ تطوی وتذهب بینهن الاعمار ٭ فقصارهن مع الهموم طویلة ٭ وطوا

لهن مع السرور قصار ٭ هر زمانی درد دیگر می رسد ٭ هر برزمان بر درد دخی

ایرشور ٭ زین حریف بی دل وجان الغیاث ٭ بو یوز کسز وجانسز مصاحبدن

مدد مراد نفس بدکاردن شکایتدر که قلبسز اولی وجان واد را که یوق

مردم بردو رلو بلا اندن عقلا ایرشور بیت ندیدم نفس را چون محرم نیک

٭ بهر دیواز دروادم شکایت ٭ همچو حافظ روز وشب بی خویشتن ٭ حافظ

کبی کیجه وکوندز بیخود ٭ کشته ام سوزان وگریان الغیاث ٭ اولمشم یانجی واغلیجی

مدد مراد عقل نفس بریانوب اغلیوب فراق دوستدن منفعل اولدغن حکایه ایدر

بیت زار وزردم زدرد ودوری او درد دل روی زرد وارد وزار

تن

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

١٢٨

تن عیشم بخفا کشته بغم کل بحتم نهفته کشت بنجار ولها فی الجیم

سزد که از همه دلبران ستانی باج ٭ لایقدر که جمیع دلبراندن الاسن باج

٭ که بر سر همه خوبان کشوری جون تاج ٭ که مملکت خوبلرک باشی اوزرنده سن

تاج کبی مراد علو حضرت حقی بیاندر ٭ دو چشم مست تو آشوب جمله ترکستان

٭ سنک ایکی مست کوزک که جمله ترکستان فتنه سبیدر ٭ بچین زلف تو ماچین

وهند وداده خراج ٭ سنک زلفک بوکلنه ماچین وهند ویرسندر خراج

مراد بر چشم مستدن عین ذاندر وبر چشم مستدن صفت بصردر ذات الله

کنت کنزاً مخفیاً فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق حسبنجه ترکستان عالمی

خلق ایدوب هر برشخص بر هوا ایله مفتون قلدغن بیاندر وچین زلفدن

مراد عیب هویتک تضاعف استتاری که استار واسرار الکاتحزودرلدر

٭ بیاض روی تو روشن تر آمد از رخ روز ٭ سنک یوزک بیاض روشنرکلدر

کون یکاغندن ٭ سواد زلف تو تاریکتر ز ظلمت داج ٭ سنک زلفک سوادی

قره کور قدر قره کو کیجه ظلمتندن مراد تجلی الهی جمالی ظهوری اظهر من الشمس ایدوکن

وعیب هویت اخفی من کل خفی ایدوکن بیاندر ٭ ازین مرض بحقیقت شفا

کجا یابم ٭ بو مرضدن حقیقتده شفا قنده بولم ٭ که از تو درد دل من نمی رسد

بعلاج ٭ که سندن بنم کوکلم دردی ایرشمز علاجه مراد مرض الهی به طبیب ظاهر

دوا ایده میوب رب تعالی شفا ایتمینجه شفا بولمدوغن بیاندر ٭ دهان

تنک تو داده بآب خضر حیات ٭ سنک طار اغزک ویرشدر آب حیاته حیات

٭ لب چو قند تو برد از نبات مصر رواج ٭ سنک قند کبی لبک کیدرمشدر

نبات مصردن رغبتی مراد کلام حق لفظکی ایله آب حیاتی خلق ایدوب بالکلیت
وخاصه بمحبات ویردکی بیان وکفتا حفا الذا ولاندن الذا ابدوکی بیانیدر
واحتمالدر که خطاب رسول الله عم حضرتنه اوله • چرا بهمی شکنی جان من رسنک
دکی • نیچون صیرنیم جانم سنکدل الکدن • دل ضعیف که هست او نازکی
چو زجاج • قلب ضعیفی که نازکلکده صرچه کبی در مراد صفت جلال وقهر
ظهوری قلب ضعیفی کسر ایندکی حکایت وطلب رافت • چکونه بسته بموی میان
وبک ده • نیجه بغلنمشدر بر قیل ایله بیلی اچلمشدر • تن چو فیل وسرونی بسان
کنبد عاج • فیل کبی تن واوجه که فیل سکو کنبدن قبه کبی در مراد غرایب صنع حق
بیاندر بعض نسخده بو بیت واقع اولمشدر • خط تو خضر وتاج تو آب
حیوانست • صقالک خضر واغزک آب حیواندر • قد تو سرو ومیان تو مو وبر چون
عاج • قدک سرو وبیلک قیل وسینک فیل سکوکی کبی یعنی بیاض در •
فتاده در سر حافظ هوای چون تو شهی • دوشمشدر حافظک باشنه سنک کبی
شاهک هواسی • کمینه بنده خاک در تو بودی کاج • اکاشکی سنک قپوک
طپراغی قولی اولیدی کاشکی مراد بوندن حضرت خلقک علو شانی نهایتده ایکی
کندوسی انک محبتی اولوب طلبنده اولدغنی استغراب ایدوب وکندو حقارتنی
یاد ایلیوب اول درکاه عالی قپوسی طپراغنک قولی اولمغی تمنی در •
حرف الهاد • اکر بمذهب تو خون عاشقست مباح • اکر سنک مذهبکده
عاشق قانی حلال ایسه • صلاح ما همه آنست کان ترا است صلاح • بزم ایو ولدرکه
سکا ایو اوله مراد بوندن اراده الله کندونک مرادی اولوب قضایه رضای
کل

١٣١

کلل ایدندکی دلادر قطعه الامر منک یا سؤالی ویا املی • استمهی الی حق
الدنیا ومافیها • سواد موی تو بلشود فالق الاصباح • سنک یوزلاغک اجدی
صبح بیاضی مراد حضرت حقک وجعل الظلمات والنور حسبنجه وفالق الاصباح
وجعل اللیل سکنا موجبنجه خالق سواد وبیاض ایدکی بیاندر لاجرم سواد
زلف وبیاض وجه انک جمله آثاری در بیت • چون قدرت او منزه
از نقصانست • آوردن خلق وبردنش آسانست • نسبت بمن وتو هر دو
دشوار نمود • بر قدرت بر کمال او یکسانست • ز دیده ام شده یک چشمه در کنار
روان • کوزلرمدن اولمشدر بر چشمه کنارمده روان • که آشنا نکند در میان
او ملاح • که یوزمک ایده مز انک اورتسنده ملاح که یوزیجی اولور مراد مشاهده
حق ایله بحر وحدت کنارنده اولدغنی بیاندر که ملاح غافل اندن یوزمکه قادر
دکلدر بیت • مقبل کسی بود که بهر مطلع صباح • چشمش کند بطلعت
میمونش افتتاح • لب چو آب حیات تواست قوت روح • سنک آب
حیات کبی لبک قوت جان • وجود خاک ما را از تو هست لذت راح •
بزم خاکه منسوب وجودمزه انلر شراب لذتی مراد کلام الهی آب حیات
کبی مدد حیات اولوب قوت روح وقوت تن ایدکی واهل ذوقی اولنلر
اندن شراب لذتی الدغنی بیاندر بیت • می ده که دلرا اش حرام هم اوست
• محنت زدکان عشق را مرهم اوست • یعنی که بخوان آیتی چند از قرآن
زیرا که شراب مسکر علما عالم اوست • زچنک زلف کمندت کسی نجات نیافت
• سنک کمند زلفک پنجه سندن برکمسه خلاص بولمدی • نه از کمانچه ابروی تیر

سواد موی تو بلشود فالق الاصباح سنک قولک ... بیاض • خالق ظلمات • فالق الاصباح • سنک یوزک اجدی مراد صبح

چشم نجاح ؛ قاش یای جوغزندن و کوز اوجندن وجه نجات بولمدی مراد
حضرت حقك قبضهٔ قدرتندن و صفت قهرندن خلاص و فرار امکان یوقدر
دیمکدر بیت اتفاق تو کرانیست که خونم ریزی ؛ هرچه رای تو دل و دیده
بران متفق است ؛ عقل باطل شمرد چشم تو هر خون که کند ؛ ظاهرا بی خبر از
نکتهٔ العین حق است ؛ گفتمش کشت بباطل غم هجر تو مرا ؛ گفت باطل نبود
هرچه بتقدیر حق است ؛ صلاح و توبه و تقوی زما مجو هرگز ؛ بعض نسخه ده
صلاح تقوی و توبه مجو هیچ ایهام واقع اولمش ؛ ز رند و عاشق و مجنون
کسی نیافت فلاح ؛ رند و عاشق و دیوانه دن که مستدی ظفر و صلاح
مراد فلاحیه دن اولوب تقیدات صوریه ایله مقید اولمیوب صلاح صوری
و توبه و زهد ظاهری ایله موصوف و معروف اولمیوب اهل حال اولان
کمسنه لردن بونلری رجا اتمکدن بیاندر بیت زمن که عاشق و رندم مجوی زهد و
صلاح ؛ که روز مستم و شب همزبان صباح و رواح ؛ ندا و لعل لبت
بوسه بصد تلبیس ؛ ویرمدی لعل لبك بر بوسه یوز تلبیس ایله ؛ نیافت کام
دلم ز بصد هزار الحاح بولمدی کوکلم مرادن یوز بیك ابرام ایله مراد
کلام الهی دن فیض قلیل تلبیس کثیر ایله اولدوغی بیاندر و علمنزکه ابرام ایله
اندن مراد بولمدوغی ذکردر بیت سعدی اکر طالبی راه رو و جهد کن ؛
یار رسد جان بحلق یار رسد دل بکام ؛ پیاله چیست که بایاد تو کشیم مدام
قدح ندر که سنك یادك ایله چکه وز مدام ؛ و نحن نشرب شربا کذلك الاقداح
بز ایچرز شرابی اچلیلر قدحلری مراد عشق الهی یه توغل و اشتغالدن بیاندر وبی

بروالله

۱۳۰ بروالله کوسترب یالکز شراب ایچك دکل ظرفلرن بیله ایچرز دیو مبالغه ایدر
بیت اکرمی برسی باده نوشی من ؛ بنوشم من بجام و ساقیش هم ؛ دعاك
جان تو ورد زبان حافظ باد ؛ سنك جانك دعاسی حافظك ورد زبانی
اولسون ؛ مدام تا که بود متصل مسا و صباح ؛ دایم تا که اولا متصل اخشام
و صباح مراد بوندن عقلك نفسه خطابیدرکه دیرسنك جانك دعاسی ای نفس
حافظك ورد زبانی اولسون مسا و صباح ذکرنده ایهام واردر که ورد
صباحده و اخشامده لازمدر که طرفی نهاردر و مدام ذکرنده اشارت
واردر که ورده مداومت کرکدر لاجرم ورد لازمدر که من لا ورد له لا وارد له
اتاورده مباشرت ایتدکدن صکره ترك ایتمك اکل والا مردود اولور که جناب
الوهیه ملعون و جان ذکرنده اشارت واردر که ترقی و تحصیل مراتب جانکلر
بس منفعت ورد جانه لازمدر یعنی راجعدر وله ایضا
ببین هلال المحرم بخواه ساغر راح ؛ کور محرم هلالنی استه شراب قدحی
که ماه امن و امانست و سال صلح صلاح ؛ که امن و امان آیی در و صلح صلاح
ییلیدر مراد بودرکه ییلده درت ای اشهر الحرم درکه بری فرد یعنی یالکزدر
که رجب در و اوچی سرد یعنی متصلدرکه ذی القعده و ذی الحجه و محرم در
بو درت آیی حق تعالی قتنده حرمتلودرکه بو آیلرده طاعت کثیر الثواب در
و قتال بو آیلرده حرام ایدی و جاهلیت اهلی دخی بو آیلره حرمت ایدرلر ایدی
و خائف اولنلر بو آیلرده امین اولورلر ایدی و محرمه محرم دیدکلری انده
قتال حرام اولدوغی ایچوندر و محرم ییل باشیدر چون محرم هلالی کورنه هلاله

ساغره شبیه در پس ساغره ابشارت فهم ایدوب ساغر عشق الهی استدلرکه
جون جام اس وانلر وسائل صلح وصلاحدر طاعته شروع ایدوب تمام بیل صلاح
اوزره کیچورمک وسعی ایتمکدر • نزاع بر سر دنیای دون گدا نکنند • دنیای دنی
باشنه اوزره یعنی انوکیجون نزاعی گدا ایتمز • بپادشه ببرای نور دیده کوی
فلاح • پادشاه الث ای کوزم نوری ظفرظهوری مراد بودرکه فقیر اولان
دنیادن یسیر ایله قناعت ایدر انوکیجون جنک ایتمز پادشاهدر انوکیجون جنک
ایدر بیت ملک اقلیمی بگیرد پادشاه • همچنان در بند اقلیمی دکر • عزیز
دار زمان وصال را که آن دمست • عزیز دوت زمان وصالی که اول وقت • مقابل
شب قدرست و روز استفتاح • شب قدر و روز فتح مقابلیدر مراد بودرکه
زمان وصالی و وقت تحصیل حال شب قدردر و یوم فتح کبی شریفدر انی عزیز و محترم دوتمق
کرکدر بیت تا صبح نگوید که بی وقت حزن دم • که امشب شب قدرست
نگه دار نفس را • بیار باده که رورشش بخیر خواهد بود • شراب گتور که کونی خوش
یعنی خیر اوله کرکدر • هر آنکه جام صبوحی نهد چراغ صباح • هر اولکه صبوحی
قدحی قور صباح چراغنی یعنی چراغی برینه جام صبوحی قوین که انک کونی خیر ایله اولور
مراد بودرکه سحردن طاعته شروع ایده انک یومی خیر و مبارک اولور لاجرم
سنّدن سحردن الکاعی ایات بیت ای دو دیده سوی دکان از بلاه •
صبح بمسجد رو بجو رزق از آله • کدام طاعت شایسته آید از من مست
قنقی لایق طاعت کلور بن مستدن • که بانگ شام ندانم ز فالق الاصباح •
که رخ شام ازانن بلمزم صباح اذانندن مراد اولدرکه کیجه مست و نیاوله

ونو غزل

ونو غزل ما عدا انک اول وقت سحرک شرفی بلمز اند. طاعته شروع قلمز بیت
جون سحر وقتی در روقت اجابت فاستغفا • کیجه ایدر سنک کنهار ایله استغفار
صبح • دلا تو غافلی از کار خویشتن مترسم • ای کوکل سن غافل سن کندو
عملکدن قورقرن • اگر کس درت نگشاید چو گم کنی مفتاح • کلم یکا قیو
اچمیه جونکه ضایع ایده سن مفتاحی مراد بودرکه شمدی حیاتده سن وقت مفتاحی
الکده در عمله سعی قلکه قورقرن اجل ایروب وقت مفتاحی الکدن کیده
سکا کیمسه فتح باب ایتمیه بیت خردمندان کسی بترالکند • که او کار امروز
فردا کند • ببوی صبح چو حافظ شبی بروز آور • صباحه قدر وسیله حافظ کبی
کیجه کوندزه کتور • که بشکفد گلی بخت ز شعلهٔ مصباح • که آچیله بختک کلی چراغ
شعله سندن مراد بودرکه صبح سعادته رجاسی ایله احیاء لیل قیل تاکه فیض سحری
ایرشوب کل نور حرارت شمسدن اچلدوغی کبی سنک بختک کلی شعله مصباحدن
آچله بیت ببوی صبح وصالت کمال دل شده را • حدیث زلف و رخ تست ورد
شام و صباح

غزل با حرف خا

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

دل من در هوای روی فرخ
• بنم کوکلم فرح یوزی هواسنده • بود آشفته همچون موی فرخ • قرشمش اول
فرخ قلی کبی مراد فرخدن معنی حقیقی یه نظر اسم شخص مخصوص کلدر بلکه وصف
در مبارک معناسنه مراد رسول الله عم در زیرا مبارک اوصاف انبیادن در
نته کم عیسی عم دیمش وجعلنی مبارکا اینما کنت بنم کوکلم روی مبارک
هواسی اولدوغی حولی انک زلفی کبی آشفته در واصحالدرکه فرخ لفظی
مبارک معناسنه اولوب صفت روی و موی اولا • بجز هندوی زلفش هیچ

کز غیرت • انک هندو زلفندن غیری کیچ لمه بو قدر • که بر خور باشد او از روی
فرخ • که میوه بیجی اوله فرخ یوزندن مراد زلف شبرنگ روی مبارکی قرینی
اولوب اندن منتفع اولمه دغندن تحسر و تحزن ایدر آنوکیچون دیر • سیاه بختست
انکه دایم • بعض نسخه‌ده سیاه مقبل آمد اوکه دایم واقع اولمش • بود همراه و
همزانوی فرخ • اولور فرخلک یولداشی و دیز بدیزی مراد زلف فرخلک سعادتی
بیاندر بیت والّلیل تار موی ز موی محمدست • والشمس والضحی نه چو روی محمدست
• چون بید لرزان سرو بستان • اولور سکود کبی دتریجی بوستان سروی
• اگر بیند قد دلجوی فرخ • اگر کوره فرخلک کوکل الجی قامتی مراد قددن علو
درجه در لاجرم سرو بستان انک درجۀ عالیه سن کورمک میسّر اولسه سکود کبی دترر
ابری بیت بر پادشاه سوار اولوب سیر ایدرکن سرو کوروب دیمش • سرو در
باغ بیک پای ستاده چکند • یانده بر شاعر وار ایمش علی الفور دیمش • در رکاب
تو رود گر بودش پای دگر • بده ساقی شراب ارغوانی • ویر ساقی ارغوان شرابی
• بیاد نرگس جادوی فرخ • فرخلک جادو کوزی یادنه مراد و الحفظ و نسخه خطابدرکه
بزه شراب سرخ یعنی عشق خونینی صون علی بو ذات رسول الله یادنه وانک
ذکری ایله که انک شانی تسخیر و ایجاز در رباعی آن شاه ابطحی که شهان چون
گدای اوست • تعظیم مرد و عرفات از صفای اوست • ذکری که باعث
صله و مغفرت شود • نزد خدا بدان صلوات و دعای اوست • دو تا شد
قامتم همچون کمانی • ایکی قات اولدی بنم قامتم یای کبی • زغم پیوسته چون
ابروی فرخ • غمدن متصل فرخلک قاشی کبی مراد غم هجر ندن الحاصل در بیت

یا رسول الله

یا رسول الله مفاتک جنت علیا اولور • اندن وار فرسیم یوزک کور فرستم احوالم
تولور • نسیم مشک تاتاری خجل کرد • تاتاری مسکین نسیمی شرمسار ایلدی • شمیم زلف
عنبر بوی فرخ • فرخلک عنبر قوقولو زلفنک قوقوسیدر مراد طیب طیبینی بیاندر
بیت نوله طیبی طیب اوله جون ابوالطیب را اول • دار هجرت ارض قبری
داخل شهر طیبه در • اگر میل دل هر کس بجاییست • اگر هر کسنک کوکلنک میلی
بر یره ایسه • بود میل دل من سوی فرخ • اولور بنم کوکلمک میلی فرخ جانبنه
مراد حجرۀ هم خدمتنه میلی بیاندر بیت کی بود یارب که رو در یثرب و
بطحی کنم • که بگه منزل و که در مدینه جا کنم • غلام خاطر آنم که باشد • انک
خاطرینک قولیم که اوله • چو حافظ جاکر و هندوی فرخ • حافظ کبی فرخلک
قولی و هندوسی مراد بودر که مدینۀ منوره ده تربۀ مطهره‌نک و مسجد شریفنک
تربه داری و قیمی و سایر خدام رومی و حبشی و هندی طواشی لرکه اوردن
اندن مجاور اولوب طول عمرلرن انده خدمته صرف ایدوب خاطری سایر مصالحه
میلدن و خدمت الکابردن قطع ایتملدر انلرک حالنی و فکر خاطرینی استطلاع
ایدوب بویله دیر شیدکم مولانا جامی دیر غزل لی حبیب عربی مدنی قرشی • که بود درد
غمش مایه شادی و خوشی • فهم رازش نکنم او عربی من عجمی • لاف مهرش چه زنم
او قرشی من حبشی • ذره وارم بهواداری او رقص کنان • تا شد او شهرۀ
آفاق بخورشید وشی • گرچه صد مرحله دورست ز پیش نظرم • وجهه فی نظری
کل غداة و عشی • ضعفت باده عشقش زمن مست مپرس • ذوق این می نشناسی
بخدا تا نچشی • مصلحت نیست مرا دوری از آن آب حیات • ضاعف الله به کل زمان عطشی

جام ارباب وفا جز زعشقش نرود • سر عبادت که ازین راه قدم بازکشی •

غزل با حرف دال

دیدی ای دل که غم عشق دگر بار چه کرد • کوردکمی ای کوکل عشق غمی بر کره دخی نه ایلدی • چون بشد دلبر و با یار وفادار چه کرد • نیجه اولدی دلبر و یار وفادار نه ایلدی مراد بوندن روحک قلبه عشق الهی غمندن نقدن شکایتی و رودلبردن مراد معنای لغویسی ور پس روح قلبه دیر نفس که کوکل ایلچی در بهوایه و ماسوایه کیدوب بن که یار وفادارم کوردکمی بلکه بیلدی • آه ازان نرگس جادو که چه بازی انگیخت • آه اول جادو که کوزدن نه اوین قرشدردی • واه ازین مست که با مردم هشیار چه کرد • واه بو مستنکه آیق کشیه نه ایلدی مراد نرگس جادودن نفسک شهوانیت ایله نظری در که النظر سهام مسموم من سهام ابلیس حسبنجه شهوانیت نظر ایله عجب اوین قرشدردی که روحی عملدن منع ایدر و روح آیق و غافل ایکن اول نفس که مست شراب شهوتدر بونک عقل صنوحنه اختلال ویرر • اشک من رنگ شفق یافت زبی مهری یار • بنم کوز یاشی شفق رنگین بولدی یارک شفقتسزلکندن • طالع بی شفقت ببین که درین کار چه کرد • شفقتسز طالعی کور که بو اشده نه ایلدی مراد بو در که نفسک شفقتسزلکندن قان اغلرم طالعم مساعده اتمدکی اجلدن بو حالده

بیت

راه بی همراه اولمز دولته طالع اگر • هرهم یعنی بو قدر بو یولده طالعم بخت دررر • برق ازمنزل لیلی بدرخشید سحر • بر شمشک لیلی منزلندن یلدیدی صباح • وه که باخرمن مجنون دلفگار چه کرد • واه که کوکلی اوکار مجنونک خرمننه نه ایلدی مراد معشوق حقیقی

مستغنی

مستغنی ظهور ایدن آتش شوق و خرمن عاشقی افنا ایدر دیمکدر

رباعی

یاد غمت از هستی من کرد برآورد • یکباره مرا شوق تو بی نام ونشان کرد •
گفتم که کنم عشق تو پوشیده ولیکن • مجنون وشی او ببین که چه مشهور جهان کرد

• ساقیا باده که نقاش زند غیب • ای ساقی شراب کتورکه غیب نقاشی • نیست معلوم که در پرده اسرار چه کرد • معلوم دکلدر که پردۀ اسرارده نه ایلدی مراد واعظ و شیخدن شراب عشق طلبی در و اتی تقریر در که اگرچه نفس موافقه دکلدر و طالع مساعده دکلدر اما صانع عالم پردۀ اسرارده نه ایله مشدر معلوم دکل احتمالدر که سعید تقدیر اتمش اولا بوندک عدم موافقتی ضرر انجوب خیر و سعادت ظهور ایده

بیت

بنده را باید که در خدمت بود • کرندانند حال خود چون می شود • آنکه بر نقش زد این دایرۀ مینایی • اول که نقش اوزره اوردی یعنی صنعت فلکی بو کوک رنکلو دایره • کس ندانست که در گردش پرکار چه کرد • کمسه بلمدی که پرکار دوشنده نه ایلدی مراد حق تعالی حضرتنک تقدیرینه کمسه واقف دکلدر دیمکدر • فکر عشق آتش غم در دل حافظ زد و سوخت • عشق فکری غم آتشن حافظک کوکلنه اوردی و یاقدی • یار دیرینه ببیند که با یار چه کرد • اسکی یاری کورک که یاره نه ایلدی مراد یار دیرینه دن رب قدیم و عشق ازلی در که عالم ارواحده قرین جان اولمشدر

وایضا

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

سحر بلبل حکایت با صبا کرد • صباح بلبل صبایه حکایت ایلدی • که عشق روی گل با ما چها کرد • که گل یوزینک عشقی بزه نه لر ایلدی مراد عاشق مجازی معشوق مجازیدن شکایت حکایت ایدنکی

روا ایندر مرا ایتدکلری نظر ایدوکن بیان ایدوب دیر • ازان زنک رخم خون در
دل انداخت • اول زنکه رخندن بنم کوکلمه قان اندی • در بن کلشن بخارم مبتلا کرد
• بو کلشندن بنی دکنه مبتلا ایلدی یعنی معشوق مجازیدن صادر اولان جفا و ضرر
دراندن اعراض و محبوب حقیقی یه اقبال و تعلق ارکدر بیت اکر بلبل
بدانستی که کل بوی ازکجا دارد • رها کردی گلستان را طلب کردی کل اندامی
غلام همت نازنینم • اول نازنینک همتی قولیم • که او با عاشقا خود وفا کرد
که اول کندو عاشقلرینه وفا ایلدی مراد اول نازنیندن وفادار دن معشوق حقیقی
درکه کاری عاشقه وفادر موت وحی اولورسه شعر صورة الموت رحمة
الابدان • وهي للزوج راحة الاحزان • ظاهر الموت موصل العشاق • وعلى
العکس مهلك العشاق • خوشش باد ای نسیم صبحگاهی • خوش اولسون صبا وقتنک ای
• که درد شب نشینانرا دوا کرد • که کیجه اوتورنلرک دردنه دوا ایلدی مراد احیاء
لیلی ایدنلره فیض سحری اولدیغن بیان ایدر رباعی چون درد دل شب خیار او بار منست
من بنده شب که روز بازار منست • شب را به بهر او بیدار کنم • مهر تنی آید و کوین
بیدار منست • من از بیکانکان دیکر ننالم • بن یادلردن وحی ایکلزم • که با من
هر چه کرد آن آشنا کرد • که بکا هر نه ایتدی ایسه اول آشنا ایلدی مراد صوری
دوستلرک بی حقیقتلکن بیان ایدر بیت چون عداوت ز آشنا باشد • عاقلا
با کسی پیوند • کر از سلطان طمع کردم خطا بود • اکر سلطاندن طمع اندم ایسه
خطا ایدی • ور از دلبر وفا جستم جفا کرد • اکر دلبردن وفا استدم ایسه جفا ایلدی
مراد پادشاه ظاهردن نسنه رجا اتمک خطادر و دلبر غایتدن وفا و محق هوادر

شو

136

شعر فلاتی باب بغر بالک ارجع • و بای جود بغر جودك اطمع • بهر سو بلبل مسکین
در افغان • هر جانبده مسکین بلبل افغانده • تنعم از میان باد صبا کرد
• تنعمی اورتهدن باد صبا اتدی و ایتدوکی تنعمی بیان ایدوب دیر • نقاب کل کشید
از زلف سنبل • کل نقابنی چکدی سنبل زلفندن یعنی یوزی کلنه سنبل زلفی نقاب
ایدی انی اچدی • کره بند قبای غنچه وا کرد • غنچه قفتانک دوکه سنی اچدی مراد
بودرکه اکرچه با عشق طالب محروم اولوب نامحرم متنعم اولور دیمکدر بیت
بلبل ز شوق نغره زنان در حریم باغ • کل در زمان بمجلس نامحرم دکر • بشارت بر بکوی
می فروشان • قشلق ایلت شراب صاتنلر محله سنه • که حافظ توبه از زهد ریا کرد
• که حافظ زهدن ریادن توبه ایلدی مراد شراب صاتنلر محله سندن مقامات
عشاق و امکنه اصحاب اخلاص و حالاتدر بیت ریا ایله ایدرکسه طاعتی بو
بحمد الله که اول اخلاص دوندی • وفا از خواجگان ملک یاموز • ملک خواجه
لرندن وفا بیکاه • کمال دولت و دین بو الوفا کرد • دولت و دین کمالی ابو
الوفا ایلدی • مراد بوندن هر وزیر و هر اهل کمال کرم اولدوغن و اهل فضل
محروم قالدوغن بیان ایدر بیت کمان مبر که اکر ضایعم تو بکذاری • که ضایعم بکذارد
مسبب الاسباب • بروی من در راحت اکر تو در بندی • دری دکر بکشاید مفتح
الابواب ولہ ایضا حرف دال بلبلی خون جکر خورد و کلی
حاصل کرد • بر بلبل جکر قانن یدی و بر کل حاصل ایلدی • باد غیرت بصدش خار پریشان
دل کرد • غیرت یلی یوز دکن ایله انی پریشان دل ایلدی مراد بلبلدن خواجه حافظ
کندوسی در و کلدن مراد اوغلی درکه انی بلا و محنت ایله حاصل ایدوب اجل ارده

ناعلاتی حعلاس حعلاس حعلاس

وفات ایدوب انکه مرتبه سن سویلر **بیت** فرزند یار چونکه بمیرد غلط نبود •
ای دوست دل منه بجز حق لایموت • طوطی را بخیال شکری دل خوش بود
بر طوطینک بر شکر خیال ایله کوکلی خوش ایدر • ناکهش سیل فنا نقش امل باطل
کرد • ناکاه فنا سیلی رجا صورتنی یوزدی مراد طوطیدن کرو خواجه حافظ
کند سیدر و شکردن مراد اوغلی در اندن منفعت رجا ایدرکن اجل سیلی
اول رجا صورتن بوزدی دیو تحزن ایدر **بیت** یا کهان بانک در سرای افتاد
که فلان را اجل وعده رسید • قرة العین من آن میوهٔ دل یادش باد • بنم کوزم
روشنلکی اول کوکل میوه سی الکلسی اولسون • که خود آسان بشد و کار مرا مشکل
کرد • که کندو آسان کتدی و بنم ایشم مشکل ایلدی مراد فرقت فرزندن مشکل
اولدوغی بیان ایدر **رباعی** بی حضور تو دمی می زنم و می کویم • والله این دم
نه بکام است دریغا چه کنم • روز و شب بی تو چنانم که ندانم بیقین • کان شب و
روز کدام است دریغا چکنم • ساربان بار من افتاد خدا را مددی • ای دو وه
بنم یوکم دوشدی الله ایچون برمدد • که امید کرمم همره این محمل کرد • که کرم امیدی
بنی بو محمله یولداش ایلدی مراد ساربان دن پیش طریقتدر و یوک دوشمکدن
مراد مصیبت واقع اولمقدر و اندن اعانت طلب اتمکدن مراد نصیحت
و تسلیت استمکدر **شعر** ولو کانت الدنیا تدوم لواحد • لکان رسول
الله فیها مخلدا • وما احد ینجی من الموت سالما • فان المنایا قد اجابت محمدا •
بیت کار بار عالم ای جان محنت و غم بوده است • حسرت و بر حسرت و
ماتم بماتم بوده است • رخت از دار فنا سوی بقا خواهد کشید • حضرة الیاس

باخود نوح و آدم بوده است • روی خال و نم چشم مرا خوردوار • بنم
خاکه منسوب بوزمی و کوزم نمی خورد و نه • چرخ فیروزه طرب خانه ازین
کهکل کرد • فیروزه فلک شنلک اوینی بو صانلو بالچقدن ایلدی مراد بکا چارق
و تراب زنکلو اولوب کوز یاشی ایله ترکیب اولندقده مواد حبسرور در
نته کم صانلو بالچق ایله ظاهر اوی بنیاد اولنور بوکا هلکل ایله دخی فرح خانه
معنوی یاپلور که در کریه نکاحی خنده **بیت** تا نکریه ابرکی خندد چمن • تا نکرید
طفل کی نوشد لبن • آه و فریاد که از چشم حسود مه چرخ • بعض نسخه مه چرخ
پرینه کز بیمن واقع اولمشدر • در لحد ماه کمان ابروی من منزل کرد • قمرده بنم
یای قشلو آیم منزل ایلدی مراد قبرده اوغلنک مدفون اولدوغی ذکر در
بیت چون علم طالب ایدی قبر اختیار قلدی • شغل اهلنه یری در کم اوله حجره
خلوت • نزدی شاه رخ و فوت شد امکان حافظ • شاه رخ اوردک فوت
اولدی امکان حافظ • چکنم بازی ایام مرا غافل کرد • نیلیم ایام اوینی بنی غافل ایلدی
مراد بوددر که تز جلد اولندی که ولد حاصل اولوب برابکی ولاد بری کیدر سه
بری قاله **بیت** انچه باشد مستحق تحمل ادله رنود باشد و هیچ ناضرش مکن
ولد ایضا حزن والد بیاله که ترک فلک خوان روزه غارت کرد
کلکه فلک ترکی اورج سفره سن یغما ایلدی • هلال عید بدور قدح اشارت کرد
• بیرام هلالی قدح دورینه اشارت ایلدی مراد ترک فلکدن بافلک کندو سیدر
اضافت مشبه به الی المشبه اعتباری ایله باماه رمضاندر که خوان صومی لیلا فلیلا
یغما ایلیوب کیدرر و هلال نصفه دایره کبی و ربس لفظ اشارت ایله تمام دور قدح

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

ایشارت ایدوب لاجرم رمضانده هر سالک منفردا خلوتده ایدی چون عید کلدی
هلالی دایره‌یه ایشارت قلدی کل ایدی مجتمع اولوب حلقهٔ ذوق و صفاده
اولالم رمضان کیدوب عید کلوب هوایه مائل اولملیوم انوکیچون ● ثواب روزه
وحج قبول آنکس برد ● اوج وحج مقبول ثوابن اول کمسه الدی ● که خاک میکدهٔ عشق
را زیارت کرد ● که عشق میخانه‌سی طپراغن زیارت ایلدی مراد میخانهٔ عشقدن
خانقاه و سایر مواضع عبادتدر پس عید کلدکدن صکره اولکی عبادتکه دخی
شوق و حالتده اولق اکر بیت لیس العید لمن تجمّل بالعود ● بل العید لمن تاب
ولا یعود ● بعض نسخه‌ده مطلع بویله واقع اولمش ● باب روشن می عارفی طهارت
کرد ● شرابک روشن صوبی ایله بر عارف طهارت ایلدی ● علی الصباح که میخانه را
زیارت کرد ● صباحدنکه میخانه‌یی زیارت ایلدی وبیت ثانی بو واقع اولمش ●
همان که ساغر زرین خور نهان کردید ● همانکه کنشک آلتون قدحی کزلندی
● هلال عید بدور قدح اشارت کرد ● مراد نه ایدوکی تقریر سابقدن ظاهردر
مقام اصلی ما کوشهٔ خرابات ● بزم مقام اصلمز کوشهٔ خراباتدر ● خداش خیر دهاد
دانکه این عمارت کرد ● الله خیر ویرسون اول کمسه‌که بونی عمارت ایلدی مراد
خراباتدن دنیادر انک کوشه‌سی عبادتخانه‌لردر بو بزم مقام اصلمزدر که
اهل طاعتز الله خیر ویرسون عبادتخانه معمور ایدنه ● خوشش نماز و نیاز کسی کز
سر درد ● خوش شد ز نماز و نیازی اول کمسنه‌که درد ایله باشندن ● باب دیده وخون
جگر طهارت کرد ● کوز صوبی و جگر قانی ایله طهارت ایلدی مراد بوندن کوزی یاشلو
بغری باشلو اهل اخلاص اولانک عبادتی مقصددر ● بروی یار نظر کن ز دیده منت
دار

دار ● یار یوزینه نظر قیل و کوزدن منت قبول ایت یعنی بنم کوزم سکا نظر دار
نعت ایدرسه آنی قبول قیل ● که کار دیده همه از سر بصارت کرد ● که کاری کوز
دو کلی بصارت او جهتدن ایلدی مراد بودر که بنم کوزم یاره تعلق ایندوکی
تمام بصارت و بصیرتدن درسندن یار یوزن کورجک تحسین ایدوب اندن
منت قبول ایدرسک وجهی واردر ● بهای باده چو لعل چه بست جوهر عقل
● لعل کبی شرابک بهاسی نور جوهر عقلدر ● بیا که سود کسی برد کین تجارت کرد
● کل که فائده اول کمسه آلدی که بو تجارتی ایلدی مراد لعل کبی شرابدن عشق الهی
در بونک بهاسی عقل جوهریدر اول کمسه که عقلی معاش ویروب عشق الهی آله
فائده ایدر ● فغان که نرکس جماش شیخ شهر امروز ● فریاد که شهر شیخنک
اوغرلین شکار کوزلیجی کوزی ● نظر بدرد کشان از سر حقارت کرد ● بو بیچاره
نظری حقارت او جهتدن ایلدی مراد شیخ شکار بازارنده مخلصه حقارت ایله نظر
ایتدکلرندن شکایتدر ● اکر امام جماعت طلب کند امروز ● اکر امام جماعت طلب ایدرسه
بوکون ● خبر دهید که صوفی بمی قصارت کرد ● خبر ویرکه صوفی شراب ایله قصار(?)
تی ایلدی مراد صوفی عشق الهی ایله جامه‌شویلق ایدوب پاک اولوب امامه
اقتدا اتمکه قابل اولدی دیمکدر ● حدیث عشق ز حافظ شنو نه از واعظ ●
عشق حدیثنی حافظدن ایشت واعظدن دکل ● اکرچه صنعت بسیار در
عبارت کرد ● اکرچه چوق صنعتی عبارتده ایلدی مراد عشق الهی و احوال سلوک
حدیثنی علم ظاهر اهلی بلمز اکرچه عبارات و اصطلاحاته قادر در دیمکدر بیت
اهل انصاف چون کوره شرحم ● بیلور اول حافظک سوزی صدقین

ولە ایضاً حرف دال
چو باد عزم سر کوی یار خواهم کرد • یعنی بیل کبی یار
محلەسنە عزم ایلمسم کرکدر • نفس ببوی خوشش مشکبار خواهم کرد • نفسی انک خوش قوقوسیلە
مشکبار یعنی قوقولو ایلمسم کرکدر مراد جانب الهی یە توجه کلی ایدوب وصفای قلبلە عاشق
قلوب اول حضرتدن فیض و فضل تحصیل ایلیوب نفس طیب ایلە روایح طیبه نثار ایدوب
یعنی ارشاد ناس ایدرم دیمکدر • هر آب روی که اندوختم ز دانش و دین •
هر یوز صویی که قزاندم علمدن و دیندن • نثار خاک ره آن نگار خواهم کرد
• اول نگارک یولی طپراغنه نثار ایلمسم کرکدر مراد بودر کە علم و دین ذکاوت
حاصل ایتمش ایدم سالک طریقت اولوب اول وقار کبریائی انک یولنە نثار
ایدوب یعنی درویش بی اعتبار اولوب اختیار ایلمسم کرکدر • بهرزه بی می
معشوق عمر می گذرد • شراب و معشوقسز باطل عمر کچر • بطالتم بس ازین روزکار
خواهم کرد • بطالتم بتر بکوندن ایش ایلمسم کرکدر مراد عشق الهی سز و معشوق
حقیقی سز عمر حال و ضایع کیجکدر بنم بطالتم ایدم شمدن کرو عشق الهی و صحبت
حقه اشتغال ایدرم • صبا کجاست کە این جان خون گرفته چو گل • صبا قنده
درکە بو کل کبی قان دوتمش جانی • فدای نکهت گیسوی یار خواهم کرد • یارک
زلفی قوقوسنە فدا ایلمسم کرکدر مراد بودر کە صبا کە فیض سحری در اول کل جانب
حقدن رایحه طیبه کتورسە تا کە جانم فدا اولسون یعنی فدا ایتسم اول قوقو ایلە
ریاضتە اشتغال ایدوب تسلیم روح ایلیوب ختم اولسم • چو شمع صبحدم شد
ز مهر او روشن • شد لفظنک فاعلی روشندر لفظ مهرا کا متعلق در و بو جملە
خبر صبحدم در معنای مصراع بودر کە شمع کبی صبحگاه وقتی بقا انک محبتندن روشن

اولدی

اولدی • کە عمر در سر این کار و بار خواهم کرد • بو مصراع اکا تعلیل در یعنی
زیرا کە عمری بو محبت کار و بارنده ایلمک کرکدر مراد بودر کە عمری انک محبتنە صرف
ایتمک تصوری قلبە جلا و صفا ویره • بیت • هر بنده کە آزاد شود شاد شود
• من شاد از آنم کە ترا بنده شوم • بیا کە چشم تو خود را خراب خواهم ساخت
• سنک کوزک یادنه کندمی خراب ایتسم کرکدر • بنای عهد قدیم استوار خواهم
کرد • عهد قدیم بناسنی محکم ایلمسم کرکدر مراد چشمدن عین در عینی لفظنک
برمعناسی ذات شی در بس ذات الله ایچون کندمی خراب ایدرم دیمکدر زیرا
وجود مانع در • بیت • در میان من و محبوب همانست حجاب • وقت آنست
کە این پرده بیکسو فکنم مراد عهد قدیمدن الست بربکم نداسنده بلی عهدی در
لاجرم اول عهد بناسنی محکم و قایم ایدوب خدمتنده مقیم و دایم اولمق کرک • بیت
اصبحت فی خدمتکم کنت قائماً • فی الصبح و المسا دعونا دائماً • مازلت فی الدعاء
بالاخلاص • لو کنت فی الصلوة و لو کنت صائماً • نفاق و زرق نبخشد
صفای دل حافظ • نفاق و ریا صفای قلب ویرمز ای حافظ • طریق رندی
و عشق اختیار خواهم کرد • رندلک و عشق طریقنی اختیار ایلمسم کرکدر مراد
رندی دیدکندن ضد ریا یعنی اخلاص در و عشق دیدوکندن ضد نفاق
یعنی صدق ایماندر اویلە بو بیتده لف و نشر مشوش اولور • بیت
کمال حال بو دل و زلف تو خوش و بد گفت • کە لف و نشر مشوش در این مقام چو
ولە ایضاً • کنون کە در چمن آمد گل از عدم بوجود • شمدیکە
چمنه کلدی کل عدمدن وجوده • بنفشه در قدم او نهاد سر بسجود • بنفشه

انکه چنانکه قودی باشن سجوده . اگر بنفشه کل فدائی دبنده بنر و باشن سجده یه
وارمش کبی اکری در مراد بوندن بهارک اوّل موسمدر ایدکن ذکر ایدوب آخری
ایدوکن ذکردر • بنوش جام صبوحی بناله دف و چنگ • ایچ صباح شرابن
دف و چنک ناله سیله • ببوس غبغب ساقی بنغمهٔ نی و عود • اوپ ساقینک غبغبی
نای و عود نغمه سی ایله مراد جام صبوحیدن سحر وقتنده اولان احوالدر
و دفدن مراد طلب معشوقدر و چنکدن مراد مراقبه در و غبغب ساقیدن
مراد کلام واعظ و شیخی استماع ندر چون معشوق و این محبت ایله • بدور
گل منشین بی شراب و شاهد و چنگ • کل دورنده اوتورمه شرابسز و محبوبسز و چنکسز
که همچو دور بقا هفته بود معدود • که بقا دوری کبی بر هفته معدود اولور یعنی
کل زمانی ممتد اولمز مراد ورکلدن انکشاف و مکاشفه زمانیدر اول وقتی
ضایع ایتمیوب عشق و مشاهدهٔ معشوق و مراقبه ایله اولمق کرکدر که زمان کشف
ممتد اولمز • شد از بروج ریاحین چو آسمان روشن • اولدی چیچکلر برجلرندن
فلک کبی روشن بو مصراعک مضمونی مقدم خبردر • زمین بأختر میمون طالع مسعود
یر مبارک یلدز و مسعود طالع ایله مراد بو مصراعک مضمونی مؤخر مبتدادر مراد
ظاهره نظر حسن بهاری موجدر و باطنه نظر وجود انسانی زمین مسعود اولدیغن
بیاندر • بباغ تازه کن آیین کیش زردشتی • زردشت و زرادشت
ابراهیمه تلمیذن براماملک اسمیدر یعنی باغده تازه قل اول امامک مذهبی
آیینی • کنون که لاله برافروخت آتش نمرود • شمدیکه لاله یاقلندردی
نمرود اودینی مراد ظاهر بوندن باغده لالهٔ حمرانک رنکی آتش کوستردکن

بیاندر

بیاندر و باطن بوندن قلبه آتش شوق و ذوق دوشوب یانارکن بردا و سلاما
علی ابراهیم موجبنجه کلستان و مجلس صفا اولدیغن بیاندر فاتبعوا ملة ابراهیم
حنیفا حسبنجه تجدید ملت حنیفیه ایتملدر • ز دست شاهد نازک عذار عیسی دم
• یوزی نازک و عیسی نفس محبوب الندن • شراب نوش و رها کن حدیث
عاد و ثمود • شراب ایچ ترک قل قوم هود و قوم صالح خبرن مراد حسن
الوجه و عیسی نفس اولان واعظ و شیخ بیندن عشق الهی نوش ایدوب امم
سابقه قصه سن فراموش ایدوب مهمات دینیه اشتغال ارشاددر •
جهان چو خلد برین شد بدور سوسن و کل • جهان خلد برین یعنی اعلی
کبی اولدی سوسن و کل دورنده • ولی چه سود که دروی نه ممکنست
خلود • ولی نه فائده که انده مکث و کلدر موبد اولمق مراد ظاهر بوندن
جهان بهار ایامنده جنت مثال اولدیغن بیان و عکسن ذکردر و تحقیق بوندن
وجود انسانی حال مکاشفه ده جنت اولوب اما اول حالک بقاسی اولمیوب
دار الخلود آخرت ایدوکنه تنبیه در • چو کل سوار شد بر هوا سلیمان وار
• چون کل سوار اولدی هوا اوزره سلیمان کبی • سحر که مرغ که در آید بنغمهٔ
داود • صباحلین قوش کلدی داود نغمه سن بسته بو مصراعک مضمونی مصراع اوّل
مضموننک ظرفیدر و بو بیت مرفوعندر • بخواه جام لبالب بیاد آصف
دهر • استه طلو قدحی آصف زمان یادنه • وزیر ملک سلیمان عماد
دین محمود • سلیمان ملکنک وزیری عماد الدین محمود بو مصراعک
مضمونی آصف دهره عطف بیاندر مراد اول وزیرکه زماننده مرغ سحر خبر کی

صداسی قلبه کشف وذوق ویروب فیض روحانی سوای نفخاتی (اوزره) سوار و غالب اولدقده نوش
باده عشقه استغراق قلدی دیمکدر • بیار باده که حافظ مدامش استظهار
کنوز تنبرکه حافظك مدام ارقه لنمسی • بفضل رحمت غفار بود وخواهد بود
غفارک رحمتی فضلنه ایدی واکا اوله ایکدر مراد عشق الهی یه توغل ایدوب
اکا کندو عملنه اعتماد قلمیوب حضرت غفارک فضل رحمتنه اعتماد ایندوکی
بیاندر • ولـه ایضاً • صوفی نهاد دام بسر حقه باز کرد •
صوفی اغنی قودی حقه بازلغی آچدی • بنیاد مکر با فلك حقه باز کرد • مکر
بنیادنی فلك حقه بازه ایلدی مراد بودر که صوفی اهل ریا اوله حقه بازلکی خلقی
الدمق ایچون دام تزویر قوروب حقه اغزنی آچوب مکر وحیله ایدوب ومکرده
ترقی ایلیوب فلکه حقه بازلغده وآدم الدمقده ماهر وزاقی بیله الدمغه
قصد ایتمشدر پس مصراع ثانی مضمونی مرایی صوفینك مکر قصد ایده حیله و
الغه سی ایچون در فلك اکا غالب ولجنس بیان ایته ایکدر اکا توطئه ایچوندر
انمک ایچون دیر • بازی چرخ بشکندش بیضه در کلاه • بشکندش
ضمیری صوفیه راجعدر یعنی فلك اوینی بو مرطه ده صوفینك تقیه سنده
• زیرا که عرض شعبده با اهل راز کرد • زیرا حقه بازلق عرضنی اهل رازه ایلدی
یعنی اهل راز اولنلره حقه بازلق کوستروب انلری آلدمغه استدی مراد بودر که
حقه باز خلقی کولدرمك ایچون بر شخص آلت هنگامه ایلیوب کلاهنك کلاهکده
یومرطه قلیوب دیوب یومرطه انك باشنده صویوب باشنی و یوزونی
ملوث ایدوب رسوای ایدر الاجرم فلك اوینی وضع مرایی صوفینك شویله

رسوای

١٣٩

١٤١

رسوای ایدر اهل رازه حقه بازلق ایدوب الدمق قصد ایتدکیچون • ساقی بیا که
شاهد رعنای صوفیان • ای ساقی کل که صوفیلرك رعنا محبوبی • دیگر بجلوه آمد و
آغاز ناز کرد • ینه جولانه کلدی و نازه باشلدی مراد بودر که معشوق حقیقی تجلی
ایتمکه شروع ایلدی ای شوق وحالت ویرجی کل که تمام موقعیدر • این مطرب
از کجاست که ساز عراق ساخت • بو مطرب قنده ندر که ساز عراق دوزدی • و آهنگ
بازگشت براه حجاز کرد • رجوع قصدیله حجاز یولنه ایلده مراد بو مطربدن
اول مرشد فاضل صحدر که حکایت ومجاز صورتنده بنده شروع ایدوب ابتداسی
هزل وهوا کورنه اما انتهاسی حقیقت وهدی اولوب حقه ارشاد اولاننکم
خواجه حافظ بویله ویربس این مطرب دیوب کندوسین مراد ایتمك جایزدر
وحضرت مولانا بیورمش • بیت • بیت من بیت نیست اقلیمست • هزل من
هزل نیست تعلیمست • ای دل بیا که تا بپناه خدا رویم • ای کوکل کل که تا الله
صغنه کیدهلم • زانچه آستین کوته و دست دراز کرد • ایدنکه یکنی قصه
والنی دراز یعنی اوزون ایلدی مراد بودر که شول صوفی صورت که قصه یکلو قفتان
کیوب خرقه پوش اولورلر آما بونلر طلب دنیا ایچون قلورلر اندن الله حضرتنه صغنمق
ارکـ • بیت • دستم کوتاه و پایدار دنیا • آستینم چه دراز وچه کوتاه • صنعت
مکن هر آنکه محبت نه راست باخت • تصنع ور یا قلمه هر اولکیمه که محبتی راست
اوینمدی • عشقش بروی دل در معنی فراز کرد • عشق انك کوکلی یوزینه معنی
قبوسن قپدی مراد بودر که شول کیمسه که انده حب الهی صحیح وحقیقت اولمیه
انك قلبی مواجهه سنده معنی قبوسی آچلمز • فرداکه پیشگاه حقیقت شود پدید • یارین

که صورت ظاهر اولا • شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد • شرمسار در اول بر
سالک که عملی مجاز اوزره ایلدی مراد بو در که بو کون دنیاده ریا و مجاز
ایله عمل ایدنلر یارین عقباده شرمسار اولورلر بیت سوف تری اذا
انجلی الغبار • هل فرس تحتک ام حمار • ای کبک خوش خرام کجا میروی باست •
ای خوش صالنجی ککلک قنده کیدرسن دوریجی کتمه • غره مشو که گربه عابد نماز کرد
• لفظ عابد صفت گربه در یعنی مغرور اولمه که عابد کبی نماز قیلدی دیو که اکلوب
قالقدوغی نماز صاحب الدنه مراد سالک خوش رفتاره بندر که هر نماز قیلور
کمسه شیخ مرشد صانمه بیت هر که تو بینی نه همه مرشدند • بیشترش گاو و خر بی رسنند
• حافظ مکن ملامت رندان که در ازل • ای حافظ رندلری ملامت اتمه که ازلده
• مارا خدا ز زهد و ریا بی نیاز کرد • بزی حق تعالی زهد و ریادن مستغنی ایلدی
مراد رندلردن مرا معلوم اولان عمل اخلاص ایله قلان و صورت ملامتده
اولنلردر که حضرت حق انلری زهد خشکدن و ریادن عاری قلمشدر بیت
بعین عجب و تنظر نظر بخلق مکن • که دوستان خدا ممکن اند در اوباش •
وله ایضا سالها دل طلب جام جم از ما می کرد • نیجه ییللر کوکل جام
جم طلبنی بزدن ایدر • وانچه خود داشت ز بیگانه تمنا می کرد • اول نسنه که کندو
وار ایدی اندن تمنا ایدر مراد جامدن مراتب سلوکده حال و بو تعبیر اولان
صفای قلبدر وجدان مراد حضرت خدادر عز اسمه • گوهری کز صدف کون و
مکان بیرون بود • بر کوهر کون و مکاندن صدفندن طاشره ایدی • طلب از گم
شدگان لب دریا می کرد • دکز کنارنده ازشاردن طلب ایدر مراد کوکلدن

باذر اولان جام جم درانی دریای حقیقت کنارنده ازشاردن طلب ایدر
یا کوهردن مذکور دل حضرت محمدر که لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی
قلب عبدی المؤمن التقی النقی الوادع حسبنجه بر کوکه ضمیر قلب انی بحر وحدت کنارنده
ازشاردن یعنی مرشد نا قصلردن طلب ایدر باوجود که قلب صافی انک محلیدر
لاجرم بیت یار در خانه و ما گرد جهان می گردیم موجبنجه کندو ایله اولانی غیردن
ایستر • بیدلی را که خدا در همه جا با وی بود • بر عاشق که خدا هر دم انک ایله
بیله ایدی • او نمی دیدش از دور خدایا می کرد • اول کورمزایدی خدایا وار اقلدن
خدایا ایدر ایدی مراد بودر که وهو معکم اینما کنتم موجبنجه و حدیث قدسی سابق
حسبنجه کندو ایله بیله اولانی کورمه وکیجون اراق اولان کمسه یه چاغرر کبی رفع
صوت ایدوب خدایا دیر • این همه شعبدهٔ عقل که می کرد اینجا • اول و کلی حقه بازلق
که عقل ایدر بونده • سامری پیش عصا و ید بیضا می کرد • سامرینک عصا و ید بیضا
او کنده ایدر مراد عقل معاشک دنیاده ایتدکاری حقه بازلقلر شول سامرینک
سحری کبی که موسی عم عصاسی و ید بیضاسی او کنده دروغ اولان کمسنک عقل
ایله اختراع ایتدوکی الکاذیب دخی کرامات اولیایه نسبت بویله در • مشکل
خویش بر پیر مغان بردم دوش • کندو مشکلمی پیر مغان قتنه التدم دون کیجه
• کو بتأیید نظر حل معما می کرد • که اول پیر مغان تقویت نظری ایله حل معما ایدر ایدی
مراد پیر مغاندن مرا معلوم اولان کشیخ اهل حالندر و بو بیت مرهوندر •
دیدمش خرم و خوش دل قدح باده بدست • کوردم اول پیر مغانی شاد و کوکلی
خوش شراب قدحی النده • واندران آینه صد گونه تماشا می کرد • اول آینه ده

یوزدورلو تماشا ایدر مراد شراب قدحندن قلبدرکه محل عشق الهی درانی
تصفیه ایتمش اندن تجلیات اسما وصفاتی مشاهده ایدر دیمکدر • گفتم این
جام جهان بین بتوکی داد حکیم • دیدم بو جهان گوسترجی قدحی سکا قچن ویردی
حکیم • گفت آن روز که این گنبد مینایی کرد • دیدی او کلوندهکه بو صرچه قبه
ایدر ایدی مراد جون جام جهان بیاندن مطلب صافیدوکلیدن حضرت
حقدن لاجرم بو صافی قلبی عالم ارواحده ویروب روحده صفای قلب تقدیر ایتمش
دیمکدر • گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند • دیدی اول یارکه اندن اوتوری
دارک باشی بلند • جرمش آن بود که اسرار هویدا می کرد • گناهی اول ایدیکه
اسراری اشکار ایدر ایدی مراد اول یاردن منصوردر دارباشی اندن بلند
اولدیکه انک کبی اهل حال اندهٔ صلب اولندی گناهی اسرار حقی افشا ایدوب
انا الحق دیدوکی ایدی • فیض روح القدس ار باز مدد فرماید • روح القدس
فیضی اگر مدد ویروره • دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می کرد • غیرلری دخی ایدرلر
انیکه مسیحا یعنی عیسی ع م ایدر ایدی مراد امر الهی ایله جبرائیل جانبندن هر کیمه
فیض واصل اولا عیسی کبی احیاء موت ایدر دیمکدر بیت • دعاخوانان
اوراد فراوانند در عالم • بباید فیض حق دم راکه گردد چون دم عیسی
• گفتمش سلسلهٔ زلف بتان از پی چیست • دیدم اول پیر خانه بنارک
زلفی زنجیری نه ایچوندر • گفت حافظ گلهٔ از دل شیدا می کرد • دیدی اول
پیر مغان ای حافظ دلو گوکلدن شکایت ایدر یعنی باغلایجی دلو کوکل حقیقت
حقی بر یره بغلیه بن دیر بس معلوم اولدی که سلسلهٔ زلف دلو کوکل باغلق

اچوندر

اچوندر مراد بتلردن اسماء وصفات الهیه در و زلفدن مراد هر بریندن واقع اولان
تجلی وظهوردر و سلسلهدن مراد تعلق ایدوب بغلمسیدرکه هر بر اسم
و هر بر صفت بر قلب مجنونی مظهر ایدوب اندن ظهور ایدرکه بری رحمان
اسمی و بری کریم اسمی و بری صفت هدایته و بری صفت اضلاله مظهر اولور
وعلی هذا القیاس ولـه ایضاً • دوستان دختر رز توبه ز
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
مستوری کرد • ای دوستلر اوزم جبوغی قزی مستورلکدن توبه ایلدی •
شد سوی محتسب و کار بدستوری کرد • گتدی محتسب جانبنه و ایشی اجازت
ایله ایلدی یعنی محتسبدن اجازت الوب بو ایشی ایلدی مراد دختر رزدن شعرا
اصطلاحنده شراب ایدر و شرابدن مراد اهل تصوف قاتنده عشق الهیدرکه
حق تعالی ایله عباد عشاق اورتسنده متحقق اولوردر و دوستلردن مراد
سالک اولان عاشقلردر و مستورلکدن توبه ایتمکدن مراد نشر و احتجابدن
رجوع ایلیوب عشاقه ظهور و تجلی قصد ایتدوکیدر و محتسبدن مراد صفت
ارادتدر و جون عشق الهی وجذبهٔ شاهی ارادت دستوری ایله ظهور
ایدوب جانب عشاقه کلمه بذل فیض ایدر • آمد از پرده بمجلس عرقش
پاک کنید • کلدی اول دختر رز پردهدن مسلکه رافت اولوب نطفه
حالی اولا • تا بگوید بحریفان که چرا دوری کرد • تاکه یارانه که نیچون ارغلق
ایلدی مراد بودرکه سزده استعداد یوغیکن اجازت یوق ایدی دیو وجهنی
بیان ایدهما • جای آنست که در عقد وصالش گیرند • انک محلی درکه اول
دختر رزی عقد وصالده دوته لر یعنی انک ایله وصل عقدن ایدهلر • دختر

دختر مست چنین کین همه مستوری کرد • بو بیله مست خوزکه بوده کلی مستورلق ایلدی
مراد بودر که عشق که نسبتدر عاشق و معشوق اوزره سنده که عاشق معشوقه نیجه طالب
ایسه معشوق دخی اویله در غایتی عاشقک طلبی نیاز ایله معشوقک طلبی ناز ایله در لاجرم
عشق الهی عاشق حق تعالی اوزره سنده مست و منکشفدر بویله ایکن غایت نازدن
بوده کلی مستورلک ایتمشدر چون مست یعنی منکشف و اهل شوق اولوب کلدی اکا
محکم تعلق ایتمک ارک • مزده کانی بده ای دل که دکر مطرب عشق • مشتلق ویر ای
کوکل که ینه عشق مطربی • راه مستانه زد و چاره مخموری کرد • مستانه یولی اوردی
مخمورلق چاره سن ایلدی مراد مطرب عشقدن مراد معلوم اولدی شوق ویرجی و فیض
ایرشدرجی در مستانه دن مراد مست اولمیوب مست کبی قلندر انک یولن اورمق
اکا یولی ویرمکدر و مخمورلقدن مراد حیرت و بیخودلقدر چون مرشد مفیض و مشوق
کلجه حیرتدن خلاص ایدوب شوق و ذوق ویرر **رباعی** عاشق آمد با حسرت و خواهانم
می گفت • حاضر وقت شو آن ماه لقای آید • شاد شو از نفس من شنید زنبی
گفت سوی بین بوی خدا می آید • چه شگفت ار ز گل طبعم ز نسیمش بشکفت •
نه عجب ار طبعم کلی انک یلندن آچلدی ایسه • مرغ شب خوان طرب از برگ گل سوری
کرد • کیجه اوقیجی قوش که مراد بلبلدر و بو فاعل کرددر و طرب مفعولیدر از
اکا متعلق در و سوری بر نوع قزل چیچکدر و گل مطلقا چیچکه دخی دراو بونده مرغ
شبخوان قرینه سی ایله قزل گل مراد اولمق مناسب در مقتضای مصراع بودر که
بلبل شگلی قزل گل یپراغی اجلی اچون ایتدی مراد بودر که مشام عاشقه معشوق حقیقی
نسیمی یعنی انک خوش قوقوسی ایرشسه گل کبی طبعی کشاده اولوب بلبل کبی شاد

اولور

اولور **بیت** چون رسد بوی خوشش روشن شود چون چشم دل • بوی
یوسف سود دارد دیده یعقوب را • نه عجب آب که رنکش بجدا اتش نزود
• یدی صو ایله دکل انک رنکی یوز آتش ایله کتمز • آنچه با خرقه صوفی می انکوری
کرد • اول نسنه که صوفینک خرقه سنه شراب انکوری ایلدی مراد خرقه دن بونده
صلاحیت ظاهره در انک رنکی روحک انکا ایله اتصافیدر لاجرم شراب که عشق الهی
در انک اثری صلاحدر انک رنکی که روحک انک ایله متصف اولمه سیدر بیدکز
ایله یوسه کتمز بلکه یوز آتش ایله محو اولمز • حافظ افتادگی از دست مده زانکه
حسود • ای حافظ افتاده لکی و تواضعی الدن قومه زیرا که حسود • عرض و
مال و دین و در سر مغروری کرد • عرض و مالی و قلبی و دینی مغرورلق اوغرینه
ایلدی یعنی اکا صرف ایتدی مراد بوندن تواضعی مدح و تکبری ذم در و
وله ایضا بستر جام جم آنکه نظر توانی کرد • جام جم ستر نه اولوقت
نظر ایده بیلورسن • که خاک میکده کحل بصر توانی کرد • که میخانه طپراغنی
کوز سورمه سی ایده بیله سن مراد ستر جام جمدن وجودانده صفالیدر
که انک ایله مشاهده عالم اولور نته کم جام جم جهان نما ایدی و میخانه دن مراد
خانقاه و موضع عباد ندر چون انک طپراغنی کحل دیده ایده سن بو عالک
فناسن و قدر ضرورتندن زیاده سی زاید ایدوکن عین الیقین ایله مشاهده
ایدرسن **قطعه** در جستن جام جم جهان پیمودم • روزی ننشستم
و شبی نغنودم • ز استاد چو وصف جام جم بشنودم • خود جام جهان
نمای جم من بودم • میباش بی می و مطرب که زیر طاق سپهر • اوله شرابسز

[illegible]

ومطرب بزکه فلک بکری وچار داقی التنده • بااین ترانه غم از دل بدر توانی کرد
• بو ترانه ایله غمی کوکلدن چقاره بیلورسن مراد عشق الهی و مرشد حق و فرح
درد بیلورلر قطعه می جام عشق عیش دل ما تمام نیست • خوزو نجات ما بجهان غیر جام
نیست • با آنکه مفلسیم و کدا پس فراغتیم • از دولتی که عاقبتش مستدام نیست
• کمل مراد تو آنکه نقاب بکشاید • سنک مرادک کلی اولوقت نقاب آچه • که خدمتش
چو نسیم سحر توانی کرد • که آنک خدمتنی سحر یلی کبی ایده بیلکسن مراد وکمل مراد دور
جناب الهی در و اول رفع حجب اولوقت ایدر که سحرخیز اولوب عبادت
ایده بیلسن بیت خدمت بسیار باید بر وشی • تا نقاب چهره بکشاید حبیب
• بعزم مرحلهٔ عشق پیش نه قدمی • عشق فناغی عزمی ایله او که قوی قدمی
که سودها کنی ار این سفر توانی کرد • که فائده لر ایدرسن اگر بو سفری ایده
بیلورسن مراد قدم عبادت ایله سوی قدیمه تقدم در که رنج حقیقی بو سفرده
در بیت زیادة المرء فی دنیاه نقصان • وربح غیر محض الخیر خسران • بیا که
چارهٔ ذوق حضور و نظم امور • کلکه ذوق حضور و نظم امور چاره سی
• بفیض بخشش اهل نظر توانی کرد • اهل نظر عطاسی فیضی ایله ایده بیلورسن
مراد فراغ بال و انتظام احوال و مال بی همال عطای اهل حال ایله حاصل
اولور دیمکدر بیت راحت طاعت حق کنج قناعت بی رنج • این همه از نظر
اهل نظر خواهد بود • جمال یار ندارد نقاب پرده ولی • یارک جمالنک
بو قدر پردهٔ نقابی ولی • غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد • یول توزن
ساکن قیل تا نظر ایده بیلکسن مراد بودر که یار جمالنک حجابی و نقابی بو قدر

مانع

مانع اولان غبار راه دور آنی تسکین قیل تا که حجاب مانع کیده و جمال یاری مشاهده
ایده بیلسن بیت گر غبار تنت کنی تسکین • بنگری روی او بعین یقین
• تو کز سرای طبیعت نمیروی بیرون • سن طبیعت سرایندن چقمزسن
کجا بکوی حقیقت گذر توانی کرد • حقیقت محله سنه قنده اوغرایه بیلورسن مراد بودر که
بر کمسنه اودن چقمه سالک راه اولمز مقصوده واصل اولمز سنک طبیعت و عادت
ترک ایتمه یسن سالک راه اولوب کتمیه سن محلهٔ و منزل حقیقته گذر ایده مز
سن • گدایی در میخانه طرفه اکسیریست • میخانه قپوسی گدالغی عجب کیمیادر
گر این عمل بکنی خاک زر توانی کرد • اگر بو عمل ایدرسک طپراغی التون
ایده بیلورسن مراد بو در که میخانهٔ وحدت عالم هو بیندر هر کیمکه اول درگاهه
وارد بر گدالق ایده کیمیای سعادته مالک اولور • دلا ز نور ریاضت گر آگهی
یابی • ای کوکل اگر ریاضت نوریندن خبردار اولورسن • چو شمع خنده زنان
ترک سر توانی کرد • شمع کبی کوله رک باشک ترکین ایده بیلورسن مراد بودر که
ریاضت نوریندن بولان ریاضنده بذل روح ایدر رغبت ایله • ولی تو تا لب
معشوق و جام می گیری • ولی سن تا معشوق لبنی و شراب قدحین دوته سن
طمع مدار که کار دگر توانی کرد • طمع دوتمه که برایش دخی ایده بیلورسن
مراد بودر که تنعم و حظ نفسانی یه توغل ایدن ریاضت و عمل روحانی
اشتغالدن ایده مز • گر این نصیحت شاهانه بشنوی حافظ • اگر تو پادشاه
شاهانه نصیحتی ایشیده سن یعنی قبول ایده سن حافظ • بشاه راه حقیقت

کذر نوائی اَرد • طریقتنك اولو یولنه اوغره یه بیلورسن مراد بودرکه هوای
نفسی ترك ایلمین طریقته سالك اولیمز بیت عشق بازی جست سرو درکوی
جانان باختن • باسر اندر کوی دلبر عشق نتوان باختن • [illegible]

حرف دال

بعدازین دست من و دامن آن سرو بلند • بوندن صکره ال
الیمه آلام اول سرو بلندك • که ببالای جمال ازبن بیخم برکند • که صالنجی قدیله
بنی دبیندن و کوکدن غازدی مراد بالادن استوای استیلاء الهیدر
چون تجلی و جولان معشوق عاشق طالب اوزره غالب وجالب اوله عاشق
مضطر اولوب دامن دلداره محکم تشبث ایدر بیت شو بیله محکم دوت
بن عشقله دلدار اتککین • یا الم قطع ایده لر یا که لر یار اتککین • حجت
مطرب ومی نیست تو برقع بکشای • مطربه و شرابه حاجت یوقدر برقعی
آچ • که برقص آورد م آتش رویت چو سپند • که بنی رقصه کتوره
سنك یوزك یوزلك کبی مراد بودرکه تجلی جمال اولیجق عاشق بروجد
حال اولوب سماع ایدر بیت دل سوخت در سماع و نمی ایستد ز چرخ
رقصیست گرم بر سر آتش کباب را • هیچ روی نشود آینه حجله بخت
هیچ بر یوز اولمز بخت یوزی آینه • مگر آن روی که مالند بر آن سم سمند
مگر اول یوز که سوره لر یا سوره لر اول آت طرناغنه مراد بودرکه اول
یوز که طریق حقده یوز سوره بخت یوزینك آینه سی اولور که اندن بخت و سعادت
کورینور که انلك کبی یوز حقنده وارد اولمشدر • وجوه اذا راوا ذکر الله

تعالى

تعالى • گفتم اسرار غمت هرچه بود گو می باش • دیدم شکل عمل اسرارنی
هرنه اولورسه دی اولسون • صبر ازین بیش ندارم چه کنم تا کی وچند •
بوندن زیاده صبرم یوقدر نیلیه یم تا قچنه و نچه وك مراد عاشق بی صبر وقرار
کشف اسرار اتسه معذوردر دیملدر بیت چند گوئی که سخن عشق خواست حرام
با من این قصه مکو بیدکه من حیرانم • مکش آن آهوی مشکین مرا ای صیاد
• جلبه بنم اول آهوی مشکینمی ای آوجی • شرم از آن چشم سیاه دار و ز بندش
بکشند • اول قره گوزدن اوتان اوی کمنده بغله مراد آهوی مشکیندن محبوب
ظاهردر وصیاددن مراد شیخ صوریدرکه جمع مریدانله سماعده راك جلب
ایدوب دیرکه محبوبی مرید ایدنمکه سعی ایدب آنی لطف ایله یوب دوتوق و عطونه
یدب آلوب کتمه که انلك چشم سیاهی فتنه درسنی مفتون و مریدانی مفتون
ایدر لاجرم اندن اوتان اکا کمند چکمه • من خاکی که ازین در نتوانم برخاست
بن خاکه منسوب افتاده بو قپودن قالقمغه قادر دکلم • از کجا بوسه زنم بر لب
آن قصر بلند • قنده اوپیم اول یوجه کوشك کنارین مراد کنکره و کنك حقارتی
وحضرت حقك علوی بیاندرکه • این الترب الجلیل • واین العبد والذلیل •
چون غزلهای تر دلکش حافظ شنود • چون حافظك تر دلکش غزللرین
ایشده • کر کمالیش بود شعر نکو به خجند • اکر خجندك کمالی اوله شعر دنیز ایدی
خجنددن مراد کمال خجندی شعرنی کمال خجندی شعرندن ترجیح درکه انلك اشعاری
خیالات وبونك کمالی لسان الغیب کمالاتی در و غزللری دیدی زیرا
کمال خجندی غزلده ماهردر غزل دو کمالند در جهان مشهور • یکی ز

اصفهان دکر زنجند • این یکی در غزل عدیم المثل • وان دکر در قصیده بی مانند •
فی المثل در میان این دو کمال • نیست فرقی مکر بموی چند • بعض نسخه ده مخلص بیتی
بو یله واقع اولمش • باز مستان دل ازان کیسوی مشکین حافظ • آلمه کوکلی
اول مشکین منسوب زلفدن ای حافظ • زانکه دیوانه همان به که بود اندر بند
زیرا دلو همان یکدر که اولا بندده • مراد قلب عنب صورتنه مقید اولمق تا که
هوایه و ماسوی یه کتمیه دیکر بعض نسخه ده بو یله واقع اولمش • چو بر زلف تو ندارد
دل حافظ میلی • سنک زلفکدن غیریه بو قدر حافظک کوکلنک میلی •
آه ازین دل که بصد بند نمی گیرد بند • آه اول کوکلدن که یوز بند ایله بند دوتمز
وله ایضا • دست در حلقهٔ آن زلف دوتا نتوان کرد
• ای اول ایکی قات زلف حلقه سنه ال اتمک اولمز یعنی ال اورب دوتق
واکا تعلق اتمک اولمز • تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد • سنک عهدکه
که و باد صبایه اعتماد اتمک اولمز مراد محبوب مجازی و دنیا و ماسوی در
لاجرم انک زلفنه ال اورمق و دنیا و اهل فنا عهدنه اعتماد اتمک اولمز نتکم
علی رضی الله عنه دیمش • عهود مهوش و ریح الصبا سواء • انجه سعی بیت
من اندر طلبت بنمایم • اول نه سعی در که بن سنک طلبکده کوستروم
ا • این قدر هست که تغییر قضا نتوان کرد • بو قدر وار که تغییر قضا اتمک
اولمز یعنی ماسوی طلبنده سعی باطلدر اما تقدیر الٰهی بو یله اولیجق تغییره مجال
یوقدر بیت • قضا چون ز گردون فرو هشت پر • همه عاقلان کور گشتند و کر
• دامن دوست بصد خون دل افتاد بدست • دوستک اتکنی یوز کوکل

قانی ایله دوشدی اله • بفسوسی که کند خصم رها نتوان کرد • کندنک
فاعلی خصم در و مفعولی فسوس در و بونده با سببیت ایچوندر و یا با و حرفت
در و مصراع اول مضمونا مبتدا و مصراع ثانی مضمونی خبر در یعنی خصم که بر فسوس
ایدر یعنی مسخره لنه دوشر انک سببی ایله الدن صالور ترک اولمز دوست
انکمی مراد بو در که ریاضت و عبادت ایله که حضرت حقه نسبت و تعلق
حاصل اولور اهل دنیا که خصم اهل الله در انک طعن آمیز کلامی ایله ترک
تعلق اتمک اولمز • عارضش را بمثل ماه فلک نتوان گفت • انک عارضنه
تمثیل ایله فلک آیی دیمک اولمز • نسبت یار بهر بی سر و پا نتوان کرد • یارک
و تشبیهنی هر باشسزه و ایاقسزه اتمک اولمز مراد بو در که لاتشبیهه شی حضرتنه
حضرت حق بر نسنه یه تشبیه و کلدر آنی غیره تشبیه اتمک اولمز بیت چون کونی
یوزنی انک ماهه ایلدم تشبیه • هر اول کم انی اشیدر بنی ایدر تسفیه • سرو بالای
من آنکه که در آید بسماع • بنم سرو قدم اول وقت که سماعه کله • چه محل جامهٔ
جان را که قبا نتوان کرد • نه محل جان قفتانه که چاک اتمک اولمیه محلی اولور
بیت خانقاه ایچنده انلک آستینی افشان سماع • خالیه بر خرقه اهلنک
کریبانی درست • من چه گویم که ترا نازکی طبع لطیف • بن نه دییم که سنک طبع
لطیف نازککلکی • تا بحدیست که آهسته دعا نتوان کرد • تا بر حده در که ارقن
ارقن دعا اتمک اولمز یعنی سن شو یله نازک طبع سن که آکل آکل دعا اشلر
اندن بله انجنورسن مراد بو در که ذکر و دعا اشغالی اولیجق اندنه شایبهٔ ریا اولور
حضرت حقه مقبول دکلدر انو کجون ذکر خفی محمود در بیت نقشبندیه

عجب قافله سالارانند • که برنوازد پنهان بجرم قافله را • نظر پاک تواند رخ جانان
دیدن • نظر پاک قادر اولور جانانك حسن کورمکه • که در آیینه نظر جز بصفا
نتوان کرد • که آیینه یه نظری صفادن غیری ایله ایتمك اولمز شعر من لم یکن
بکه فانیا عن خطه • وعن الهوی والانس بالاحباب • کیف له ادنیه واللحظ الک
یا من با بمحجوب عن الحجب • غیرتم کشت که محبوب جهانی لیکن • بنی غیرت
دیلدی که سن محبوب جهانسن یعنی جمله خلق سنی سور اوبله هرکس بنم
رقیبمدر بو جهتدن غیرت بنی هلاك ایتدی لیکن • روز وشب عربده با خلق
خدا نتوان کرد • کیجه وکوندز الله تعالانك مخلوقیله یعنی مخلوقاتیله جنك ایتمك اولمز
یعنی هر بر مخلوق بنم رقیبم دردیو جنك ایتمك اولمز مراد نفی طبیعتدن حضرت
حقدر که محبوب خلق در • مشکل عشق نه در حوصله دانش ماست •
عشق مشکلی بزم علممز حوصله سنده دکلدر یعنی مشکل عشقی حل وبیان ایتمکه بزم علممز
حوصله سی متحمل دکلدر • حل این نکته بدین فکر خطا نتوان کرد • بو نکته نك
حلنی بو فکر خطا ایله ایتمك اولمز مراد مسئله عشق مسئله غامضه ایدوکن
بیان در • بجز ابروی تو محراب دل حافظ نیست • سنك قاشلردن غیری
حافظك کوکلی محرابی یوقدر • طاعت تو در مذهب ما نتوان کرد • سنك
غیرك طاعتنی بزم مذهبمزده ایتمك اولمز مراد بودر که عاشق مخلص مذهبی
بودر که عملده اصلا ریا وغیره اراءت اولمیوب مجرد الله تعالی ایچون اولا
ول ایضا دل ازمن برده وروی ازمن نهان کرد • نه کوکل ایدی
بندن الدی و یوزی بندن کزلدی • خدارا باکه این بازی توان کرد • الله ایچون

کیم

کیمه بو او هبی ایتمك اولور مراد ارباب فنا واصحاب دنیایی وفا ایدوکن بیان ایدر بیت
روی کشاده ای صنم خاطر خلق می بری • چون پس پرده می روی پرده صبر می دری
• سحر تنها بیم در قصد جان بود • عجبا یالکوزلقی بنم جانم قصدنده ایدی
• خیالش لطفهای بیکران کرد • انك خیالی کنارسز یعنی نهایتسز لطفلر ایلدی
مراد بودر که نفس حقدن خالی اولمغی موت روحانیدر چون خیالی همراه اوله
لطف بینهایت اولور که حیات ابدیه بولنور رباعی رفتی و همین ان بخیال
من اندری • کویا که دربرابر چشم مصوری • فکرم بمنتهای جمالت نمی رسد
• کز هر چه در خیال من آمد نکوتری • چرا چون لاله خونین دل نباشم •
نیچون لاله کبی قانه منسوب کوکللو اولمیم • که با ما نرکس او سرکران کرد •
که بزه انك نرکسی باش اغرلغن ایلدی یعنی التفات ایلدی مراد بودر که عین
الهی مالك عاشقه التفات اتیوب فیض فیض اولیجق قلب خونین اولور
صبا کر چاره دانی وقت وقتست • ای صبا اکر چاره بیلورسك وقت
وقتدر • که درد اشتیاقم قصد جان کرد • که اشتیاق دردی بنم جانمه
قصد ایلدی مراد فیض سحری وبسط الهی طلبیدر • بدان سان سوخت چون شمعم
که بر من • انجلین یاقدی شمع کبی که بنم او زره • صراحی کریه و بربط
فغان کرد • صراحی اغلدی قوبز فغان ایلدی مراد صراحیدن مقام
وقوبزدن مراد رفیق شفیق در • کجا کویم که با این درد جان سوز
قنده دیم که بو جان یاقیجی درد • طبیبم قصد جان ناتوان کرد • طبیبم ضعیف
جانمه قصد ایلدی مراد نشتر وانقباضدن کمینه شکایت ایلمکدر وکل ایدکی

حکایه ایدر • میان مهر نامان کی توان یافت • مشفقلر اوره سنده قیجی دیلک
اولور • که یار ما چنین کرد و چنان کرد • که بزم یارمز بویله ایلدی و اویله ایلدی
بیت آن دوست نباشد که شکایت کند از دوست • هر خون که دلارام
بریزد دیت است • عدو با جان حافظ آن نکردی • دشمن حافظک جانینه
آنی اتمز ایدی • که تیر چشم آن ابرو کمان کرد • که اول یای قشلونک کوزی اوقی
ایتدی مراد حضرت معشوق مجازی یا افنای معشوق حقیقی تأثیری عدودن اشدّ در
دیمکدر • وله ایضا • باد یاد آنکه زما وقت سفر یاد نکرد
• الکلسون اولکه سفر وقتنده بزی آکمدی • به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد
• بر وداع ایله بزم غمکین کوکلمزی شاد ایلمدی بلکلکم ظاهر نظم بونی
کوسترر که بر شخص صاحب حسن شهردن کیدوب خواجه حافظه وداع اتمامش
اوله اما مراد کندونک معتقدی و شیخی اولان حسن معنوی صاحبی سفره کیتمش
اوله زیرا مشایخک عادتنده علی الغفله سفره کیتمک وارد ر و شیخ مریدک محبوبی
قیاسنده اولمغین فراقنده تحزن ایدوب و شاعر اولان مرید نظم ایله اظهار حزن
ایدر • آن جوان بخت که می زد رقم خیر قبول • اول بختی یکت که خیر مقبول
خطنی اورر ایدی یعنی یازر ایدی • بندهٔ پیر ندانم زچه آزاد نکرد • قوجه قول
بلمزم ندن آزاد ایتمدی بلکلکم مرشد پیره بلکه مرشد جوانه جوانبخت و بخت
جوان اطلاق که مولانا دیمش بیت کرده ام بخت جوانرا نام پیر
کوز حق برست نه از ایام پیر • کاغذین جامه بخوناب بشویم که فلک • کاغذدن
قفتانی قانلو صو ایله یویایین که فلک • رهنمونیم بپای علم داد نکرد • یکا یول

کوسترمکا

کوسترمکی عدل سنجاغی یاغنه ایلمدی مراد علم عدلدن حضرت رسول الله در
دیمك بس احتمالدر که اول سفره کیدن حجّه کیتمش اوله یاخود الشیخ نفعه کانی
غفرالله حسنیجه شیخ آخر بره کیدوب یاندن دور اولوب والکا ایرشمک بیتر
اولیوب بویله دیر اوله • دل یافتید صدایی که مکرر و تو رسد • کوکل بر صدا
اتیدی ایله که سکا ایرشه • ناله ها کرد درین کوه که فرهاد نکرد • ناله لر ایلدی
بو طاغده که فرهاد ایلمدی یعنی سکا صدا ایرشدرم دیو کوکل فرهاددن
زیاده فریاد ایلدی مناقب مشایخدن بری بر حجّه کیدر کسنه تشییع ایچون
اشترنه سوار اولوب شهرک ننه وار بر یاران وداع ایدوب رجوع
قلب شیخ بر ایکی قدم بیله کیدرک شوق طواف کعبه و ذوق زیارت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم غالب اولوب کویا اشتر براق کندوسی بر اشتیاق
اولوب کیتمش بیت جان کعبه یه مشتاق کوکلم • قرار اتمز ایکی کون برارادہ •
دکزدن کیدنه ایرشمک ایچون • کیجه کوندز کبی کتدم فراده • شاید ار بیک
صبا از تو بیاموزد کار • باز را گر صبا بیلی سندن ایش اوکرنه • زانکه چالاکتر
ازین حرکت باد نکرد • زیرا بو حرکتدن چابکراک حرکت یل اتمدی یعنی یلدن
سن چابک و چالاک ایمشسن یل سندن چابکلک اوکرنه بیلور •
سایه تا باز گرفتی زچمن مرغ سحر • کولکه کی تا کرودن کدک چمندن بلبل •
آشیان در شکن طرهٔ شمشاد نکرد • شمشادک صاچی بوکلنده یوه اتمدی مراد
بودر که سن مرشد کامل ایدک ظلک هما کبی مسعود ایدی بلبل کبی عاشقلر سندن
دور اولوب دوزخ اولان مرشده التجا ایتدیلر • کلک مشاطهٔ صنعش

نکته نقش مراد • اول کسنک صنع الهیست طاسنک قلمی مرادی نقشنی چکمز • هرکه
اقرار باین حسن خداداد نکرد • هرکیمکه بو حسن خداداده اقرار ایلدی یعنی
شول که که سنک حق تعالی ویردی حسنکه اقرار قلیه صنع الهیست طاسنک قلمی انک
مرادی نقشنی یازمز مراد بودر که مرادی حاصل اولمز بیت مشو تو منکر پاکان
مزن طعنه به بی باکان • ببر بهنر از خلاف شان • نباشی نازنا پاکان •
مطربا پرده بگردان وبزن راه عراق • ای مطرب پرده‌ء دوندر واو عراق یولن
• که بدین راه شد و یار زما یاد نکرد • که بو یوله کتدی یار بزی انمدی مراد عراق
عربدر که راه حجاز اولمغه اقربدر • غزلیات عراقیست سرود حافظ • عراقی غزللر
در حافظک ایری یعنی یرلدوغی • که شنید این ره دلسوز که فریاد نکرد • کم
اشتدی بو کوکل یاقیجی یوللر که فریاد ایلمدی عراقی شعرای صوفیه دن عاشق مشرب
کمسه ایدی حداثت سنده تکمیل علوم ظاهره ایدوب دیار هندده شیخ ذکریادن
مسنده تکمیل طریقت ایلیوب شیخ فخرالدین العراقی دیمکله معروف اولوب کلمات
واشعارنده شورش عشق غالب ایدی انک اشعارندن بو بیت ساز
طرب عشق چه دانی که چه سازیست • کز زخمه او نه فلک اندر رنگ وتارست
وله ایضاً دلبر برفت و دلشدگانرا خبر نکرد • دلبر کتدی
کوکل کتمشلره خبر ایلمدی • یاد حریف شهر و رفیق سفر نکرد • شهر یارنی وسفر
یولداشنی انمدی • مراد غزل سابقده اولان کبی در • یا بخت من طریق محبت
فروگذاشت • یا بنم بختم محبت طریقنی اشغه قودی ومغلوب قلدی • یا او
بشاه راه طریقت گذر نکرد • یا دلبر طریقتک سلطان یولنه اوغرمدی

من

150

من ایستاده‌ام که کنم جان فدا چو شمع • بن دوردشم که جان فدا ایدم
شمع کبی • او خود گذر بما چو نسیم سحر نکرد • اول بزه سحر یلی کبی اوغرمدی
مراد انک یولنده بذل روح اتسمک ایدی اول مرافقته موافقت اتمدی
دیکلدرنکم غزل سابقده بوکا قریب معنی ذکر اولنمشدر • گفتم مگر بگریه دلش
مهربان کنم • دیدمکه انک کوکلنی اغلمق ایله یومشقلدهیم • در سنگ
خاره قطره‌ء باران اثر نکرد • طاشده یغمور قطره‌سی اثر ایلمدی مراد قتی قلبی
اولاندن شکایتندر • مرغ دل ارچه بال و پر از غم شکسته شد • کوکل قوشی
اگرچه قنادی و قویرغی غمدن صنمش ایدی • سودای دام عاشق از سر بدر نکرد
• عاشقلق اغی سوداسنی باشندن چقرمدی بیت انت انسی وخلی وسروری
فداین القلب ان یحب سواکا • هرکس که دید روی تو بوسید چشم من
هرکه که کوردی سنک یوزکی اوپدی بنم کوزمی • کاری که کرد دیده‌ء
ما بی نظر نکرد • بزم کوزمز نظرسز ایلمدی مراد بودر که
هرکمه که عین الیقین ایله مشاهده رب العالمین ایدر عاشق حق اولنک عینی
اوپوب • تحسین ایدر که غایتده خوب و نهایتده محبوب سومش • کلک
زبان بریده‌ء حافظ در انجمن • دل چلکمش قلمی حافظک درنکده • باکس
نگفت راز تو تا ترک سر نکرد • کمسه دیدی سنک رازکی تا ترک سر ایلمدی مراد
کتم سر ممدوح اولوب انوکیچون ترک سر اتمک کرک ایدکن رمزدر وله ایضاً
رو بر رهش نهادم و بر من گذر نکرد • یوزیمی یول اوزره
قودم بنم اوزره اوغرمدی • صد لطف چشم داشتم و یک نظر نکرد • یوز لطفه

کوزدوندم بر نظر ایلدی غزل سابقه نظیره واکا مراد موافقدر • یارب تو آن
جوان دلاور نگاه دار • یارب ز چشم بد اول بهادر جوانی صقله • کز تیر آه
گوشه نشینان حذر نکرد • که گوشه نشینلرک آهی اوقندن حذر ایلمدی
مراد بوندن احتمال واردر که شول صرف نازه اول که نقض عهد ارباب طریقت
ایدی و بو طائفه یه بغض ایده • شیل شکر شکار نازو کش کیم بدر نبرد • بزم
کوزمز یاشی شیل اتک کوکلندن انتقامی چقرمدی • بر سنگ خاره قطره ٔ
باران اثر نکرد • معنای مصراع مذکور و مراد بیلی اولنمشدر • میخواستم که
میرمش اندر قدم چو شمع • دیله دم که اولم انک قدمنده شمع کبی • او خود
با کذر چو نسیم سحر نکرد • معنای مصراع مزبور و مراد بیان قلنمشدر • جانا کدام
سنگدل و سست مذهب است • ای جان قنقی طاش کوکللو و ضعیف مذهبدر
• کو پیش زخم تیر تو خود را سپر نکرد • که او سنک اوقک زخمنه کندو یی
قلقان ایلمدی • ماهی و مرغ دوش ز افغان من نخفت • بالق و قوش دون
کیجه بنم افغانمدن اویومدی • آن شوخ دیده بین که سر از خواب بر نکرد •
او یوزسزی و کستاخ کور که باشنی اویقودن قالدرمدی مراد بو ایکی بیتده
سخت دل و بی شرم اولانی قدح در • حافظ حدیث نغز تو از بس که دلکش است
• ای حافظ بانک سوزک چوق دلکش اولدوغی اجلدن • نشنید کس که از سر
رغبت ز بر نکرد • اشتمدی کمسه که رغبت باشندن بو قوی ایلمدی و خاطرده
دوتمدی مراد کندو کلامنی مدح و کلام پاکی خاطرلرنده اتمکه ترغیب در
وله ایضاً • واعظان کین جلوه در محراب منبر میکنند

واعظلر که

میکنند • واعظلر که بو ناز و شیوه یی محراب و منبرده ایدرلر • چون بخلوت
میروند آن کار دیگر میکنند • چون تنها یه کیدرلر اول غیر ایشی ایدرلر مراد
بودر که واعظلر مجلس وعظلرنده تقوی صورتین کوسترلر اما تنها یه واردجق
فاسقلر عملن ایدرلر • مشکلی دارم ز دانشمند مجلس بازپرس • بر
مشکلم واردر مجلس دانشمندندن صور • توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر
میکنند • توبه بیورجیلر نیچون توبه یی اکسک ایدرلر مراد بودر که بر مشکلم
واردر مجلسده وعظ ایدن دانشمندن سؤال قل اول مشکل بودر که
توبه ایدک دیو امر ایدنلر نیچون کندولری توبه ایتمزلر • أتأمرون الناس
بالبر وتنسون انفسکم خطابندن غافلدر • کوییا باور نمیدارند روز داوری
• کوییا اینانمزلر حکومت کوننه • کین همه قلب و دغل در کار داور
میکنند • که بو قدر کلی قلب و خیانتی حاکم ایشنده ایدرلر مراد بودر که
کانه یوم قیامته تصدیق ایتمزلر که حق سبحانه و تعالی عملنده بویله قلبلق
و حیله ایدرلر • یارب این نو دولتانرا باخر خود نشان • یارب
بو نو دولتلو اولنلری کندو خرلری ایله نصیبلو ایله • کین همه ناز از غلام
ترک و استر میکنند • که بو قدر کلی نازی ترک و قاتر اجلیچون ایدرلر مراد
بودر که یکی دولتلو ایرنلر ترک قول استخدام ایدوب و قاتره سوار اولدقلری
ایچون عجب و تکبر ایدرلر مرکب ایله باغلغه مستحقلردر • بر در میخانه ٔ عشق
ای ملک تسبیح کوی • عشق میخانه سی قپوسی اوزره ای ملک تسبیح دی
کاندر آنجا طینت آدم مخمر میکنند • که اول یرده آدمک خلقتی مادهسی یوغرر

مراد مینه ، عشقدن عالم الهی در که حضرت طینتهٔ آدم بیدی اربعین صباحا
حسنیجه آنوملک بالجنس خلقتی اننده بو عزوراز ملائکه اول درکاهده تسبیح ایتمک
کرک • حسن بی پایان او چندانکه عاشق میکنند • انکا آخر بز حسن اول
دکلوکه عاشق اولدرر • زمرهٔ دیگر بعشق از غیب سر بر میکنند • بر جماعت
دخی عشقله غیبدن باش قالدررمراد بوندن شول بعض روایتده وارد
اولندرکه خلقت آدمدن اول هرکون ملائکه دن بر جماعت نور حقدن
یانوب هلاک اولوب بر جماعت دخی مخلوق اولورایدی خلقت آدمدن
صکره اول حالم زایل اولوب خوفتده باقی قالدیلر • بندهٔ پیر خراباتم که
درویشان او • منی نه پیرینک قولیم که انکه درویشلری • گنج را از بی
نیازی خاک بر سر میکنند • خزینه نک استغنادن باشنه طپراق ایدرلر
مراد عالم الهی شیخی اولوب دنیایی بالکلیه تارک اولانک قولیم که انک
مریدلری شیخلری طریقنه سالک اولوب خزینهٔ غیبه مالک اولوب مال
کثیرک باشنه طوبراق دوکوب غنای قلبله مستغنیلردر • ای گدای خانقه
برجه که در دیر مغان • ای خانقاه دلنجی بس صحرا که دیر مغانده • میدهند
آبی و دلها را توانگر میکنند • بر صو بیررلر و کوکلری غنی ایدرلر مراد
بونده خانقاهده مجرد فقرا ایچون سالک اولانه بنده درکه بو حالدن قاچوب
اخلاص اهلی مقامنه طلوب شوق وذوق تحصیل ایدوب شراب عشق نوش
ایدوب غنای قلب حاصل ایتمکه ارشاددر • خانهٔ خالی کن ز بهر تا منزل
جانان شود • اوی خالی قل بندن تا منزل جانان اولا • کس اهوسنا

کاندل

کان دل وجان جای دیگر میکنند • که بو هوسلو دل وجانی غیری یرده
ایدرلر مراد اوی خالی قلمقدن دل وجانی فکر ماسویدن او لمقدر
اما صوفی صورت اولوب هوا وهوس اهلی اولنلرک دل وجانی بتان در
انوکیچون وجودلری منزل جانان دکلدر • صبحدم از عرش می آمد خروشی
عقل گفت • صباح وقتنده عرشدن بر آواز کلدی عقل دیدی • قدسیان
گویی که شعر حافظ از بر میکنند • قدسیلر کویا حافظ شعرینی ازبر ایدرلر
مراد بونده حال مکاشفه ده واقع اولان استماعدر وبعض اشعار مقبول
حضرت کردکار اولوب ملائکه طبق انوار ایله نازل اولدقلری رؤیاده
مشاهده اولنمشدر نتکم شیخ سعدینک بو بیت • برگ درختان سبز
در نظر هوشیار • هر ورقش دفتریست معرفت کردکار • پس خواجه حافظ
ذکر ایتدوکنک وقوعی مستبعد دکلدر وله ایضاً
دانی که چنگ وعود چه تقریر میکنند • بیلورمیسن چنگ وعود نه تقریر ایدرلر
پنهان خورید باده که تکفیر میکنند • کزلوجه شراب ایچک که کزلو ایچمزسن
تکفیر ایدرلر مراد چنکدن شیخ مراقب وعوددن واعظ صاحب حالدر
مصراع اولده اولان میکنند لفظنک فاعلی ضمیر چنگ وعوددر و باده
دن بونده مراد کلمات عشق حق واسرار الهیه واظهار طریقتدر ومصراع
ثانیده اولان میکنند لفظنک فاعلی ضمیر مستتردر که حکم مذکورده اولان

معذوردر یعنی ناموس عوام و سالک خام ننه لازم کندوسی بو بیت ایله بیان
مراده اشارت ایدر کو بندر رمز عشق مکویید و مشنوید • دیرلر که عشق رمزنی
دیمک و اشتمک • مشکل حکایتست که تقریر میکنند • مشکل حکایتدر که
تقریر ایدرلر • ناموس عشق و رونق عشاق می برند • عشقک عرض و نا
موسنی و عاشقلرک رونقنی الترلر • عیب جوان و سرزنش پیر میکنند •
جوانی عیبلر و پیری باشلرلر فقرا بو بیت مضمونی دخی معقول قول ایچنک
وعوددر یعنی اندیرلر که عوام الناس و مریدان بر وسواس ناموس عشقی
و رونق عشاقی یتوررلر و عاشق جوانی عیبلرلر و عاشق پیری باشلرلر فقرا
لاجرم اسرار عشق و اخبار حقیقی کتم ایتمک کرک والا • ما از برون در شده
مغرور صد فریب • بر قیودن طشره یوزالدیه مغرور • تا خود درون
پرده چه تدبیر میکنند • تا پرده ایچنده انلر نه تدبیر ایدرلر مراد بودر که جمهور
عوامدن و مریدان خامدن نیجه که ارشایخ و اهل الله نظرلرنه کلدوکی عرض
اخلاص و ارادت ایدرلر اما بونلردن استماع ایتدکلری کلماتی
طریقتی و اسرار حقیقتی و اخبار عشقی و اثار صدقی فهم ایتمیوب بلکه
معنی مرادی غیری مرادی فرق ایتمیوب انلرک لفظندن معنی باطل مراد
ایدنوب بونلرک معاکسی بودر و بو کفر و خطادر دیوب کندولر مثلی منکرلر
ایله جمع اولوب بر پرده ایچنده و خلوت پرده فکر مکر ایدوب تدبیر ضرر

ایدرلر

ایدرلر • تشویش وقت پیر مغان میدهند باز • باز لفظی لفظا موخر
و معنی مقدم در و میدهند لفظنک فاعلی اخراوتی در یعنی • این
سالکان نگر که چه با پیر میکنند • و میکنند لفظنک فاعلی ضمیر مستتردر که
این سالکان لفظنه راجعدر یعنی پیر مغانک و مرشد پر سوزک وقتنه کرو
تشویش ویررلر بو سالکلر نظر قلکه نه ایدرلر پیره مراد سالک خام اولنلر
شیخه طعن و تشنیع ایله بلکه تشهیر ایله و تکفیر ایله و فتنه تشویش
ویروب پیر طریقتی بیحضور ایدرلر و بیلدر عجب بودر که پادشاهلر اهل
خبره حواله قلمزلر یعنی مشایخ کلماتنک صواب و خطاسنی مشایخه
و اهل تصوفه حواله ایلیوب انلردن استفسار و استفتا ایتمیوب
اهل ظاهره تفویض ایلیوب انلر دخی انا نحکم بالظاهر دیو خطا ایله حکم
ایدرلر بیت مر حرفت اهلنی صلر اهلیه قاضیلر • نا اهله صالدلر
بنی حیف اندیلر دریغ • صد آب رو بنیم نظر می توان خرید • یوز یوز
صوینی یارم نظر ایله الق اولور • خوبان درین معامله تقصیر میکنند •
می توان خرید لفظنک فاعلی خوباندر محبوبلر بو معامله ده تقصیر و اهمال
ایدرلر مراد خوباندن اسما و صفات حضرت خدادر که مقصد ایدجلب
یوزکمه بر نظر ده عاشق شوریده انکه قادرلردر • قومی بجد و جهد
نهادند وصل دوست • بر قوم جد و جهده قودیلر دوست وصلنی یعنی
سعی ایله وصل میسر اولور دیرلر • قومی دکر حواله بتقدیر میکنند • بر قوم
دخی تقدیره حواله ایدرلر یعنی وصل دوست سعی ایله اولمز تقدیره وار ایسه

دیرلر مراد طلاب حق ایکی فرقه ایدوکی بیاندر فرقهٔ اولی اولی در بیت
گرچه نتوان بدوست ره بردن • شرط یاریست در طلب مردن • لاجرم
علهسی ایدوب بغایه اعتماد ایتمک گرکدر انوکیچون دیر • فی الجمله اعتماد مکن
بر ثبات عمر • محصل کلام اعتماد اینمه عمر ثباتنه • کین کارخانه ایست که تغییر
نمیکنند • که بو بر کارخانه درکه تغییر ایدرلر مراد العالم متغیر حسبنجه بونده بقای
ثبات یوقدر الا اعتماد خطادر پس طلب آخرتده تأخیر و تقصیر جایز دکلدر
• جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز • بو لانق قلبدن غیری هیچ حاصل
اولمدی و هنوز • باطل درین خیال که اکسیر میکنند • باطل بو خیالده
که اکسیر ایدرلر مراد بو درکه طلب دنیاده اولنلر قساوة قلبدن غیری
نسنه حاصل ایتمزلر اما باطنلری بو خیالی فاسدده درکه اکسیر و کیمیا ایدرلر
• می خور که شیخ و حافظ و قاضی و محتسب • شراب ایچ که شیخ و حافظ
و قاضی و صوباشی • چون نیک بنگری همه تزویر میکنند • چونکه ایو کوره
سن دکلی تزویر ایدرلر مراد عشق الهی و عملی بالاخلاص گرکدر دیمکدر
اوکا نیچه نظر ایدرسک بیلورسن که شیخ ریا و تزویر و حافظ شعرنده صنعت
و نصیحت بصنعی ایله تزویر و ریا و قاضی حکم شرعی کندوده اجرا ایتوب
غیرده تنفیذ ایله ریا و تزویر و محتسب کندو نفسی حبس ایتمیوب غیری ضبط
و سیاست ایتمک ایله تزویر و ریا ایدر که دیمشلر در ماحصل علم الا و فیه شایبة
من الریا • ولـه ایضـاً آنان که خاک را بنظر کیمیا کنند •
انلر که طپراغی نظر ایله کیمیا ایدرلر • آیا بود که گوشهٔ چشمی بما کنند • عجبا

اولامی

اولمیکه بر کوز اوجین بزه ایده لر مراد انلردن عتاب دلکدر که نظر ایده نابخبر
واردر بیت • یکنظر افکن که مستغنی شوم زابنای جنس • سلکه نشد
منظور نجم الدین سکانر اسر و رست • دردم نهفته به ز طبیبان مدعی
دردم گزلو یکدر کذاب اولان یا خصم اولان طبیبلردن • باشد که
از خزانهٔ غیبش دوا کنند • اولا که خزانهٔ غیبدن اول درده دوا
ایده لر مراد درددن درد الهیدر و مدعی طبیبلردن مراد ناقص اهل
دعوی و لاف شیخ در دردی انلردن اخفا ایتمک یکدر امید در که
خزینهٔ غیب الهیدن دوا ایده لر بیت • حال درد خود مجو جز انکوید
باطبیب • سخت بی دردی بود نالیدن از درد حبیب • چون
حسن عاقبت نبرد رندی و زاهدیست • چون عاقبت کوزلکی رندلک ایله و
زاهدلک ایله دکلدر • آن به که کار خود بعنایت رها کنند • اول یکدر که کندو
ایشنی عنایته ترک ایده لر مراد بو در که حسن خاتمه نه ایله اولور معلوم
دکلدر علم ظاهره اعتبار یوقدر لاجرم حضرت حقه تفویض و تسلیم
گرکدر • معشوق چون نقاب ز رخ برنمیکشد • معشوق چون نقابی یوزندن
قالدرمز • هر کس حکایتی بتصور چرا کنند • هر که بر حکایتی تصور ایله نیچون
ایدر لر مراد بو در که چون حضرت حق پردهٔ جمالنی رفع ایتمز کندویی عیان
کوسترمز هر کمسه کندو ملاحظه سیله سوزی سویلمه روا دکلدر بیت

چون نداند غیر حق حق را بلمو با مدعی • بحث علمی بلمزان والله اعلم بالصواب
• کر سنک از این حدیث بنالد عجب مدار • اگر طاشی بو سوزدن ایکلسه عجبلمه
• صاحبدلان حکایت دل خوش ادا کنند • صاحب دللر کوکل حکایتنی
خوش ادا ایدرلر مراد بودر که بر عجب دردر که بونک احوالی بیان اولنسه
طاشی ایکلیک جایزدر **رباعی** دلم با عشق یار آمد درو جز غم نمی بینم
• دل بی غم کجا جویم که در عالم نمی بینم • چو شادی خرمست آن دل که مست
از عشق بیگانه • که تا من آشنا گشتم دل خرم نمی بینم • مرا رازیست اندر
دل بخون دیده پرورده • بلکه این راز را گویم که یک محرم نمی بینم • بی معرفت
مباش که در من یزید عشق • معرفتسز اولمه که عشقک بیع من یزیدنده
• اهل نظر معامله با آشنا کنند • اهل نظر اولانلر معامله‌ٔ آشنا ایله ایدرلر
مراد معرفتدن اهل الله واصحاب نظر اولنلر ایله آشنالق ایتمکدر که انلر
فیض آشنایه ایدرلر وجزوه وارد اولمشدر که الکشف والمعارف من الفقراء
فان لهم دولة یوم القیامة • حالی درون پرده بسی فتنه می رود •
حالیا پرده ایچنده چوق فتنه واقع اولور • تا آن زمان که پرده برافکند
• جها کنند • تا اول زمان که پرده یوقارو دوشه یعنی خالقه نلر ایده لر مراد
بودر که ستر و استتاردن بو قدر فتنه و شورش اولور تجلی افعال و صفات
و ذات اولیجق نلر ایدرلر که هر برینک مقتضاسی ظهور ایدر **بیت** اودرد

درون خانه و غوغا میان شهر • ای وای از آن زمان که ببازار در رود
می خور که صد گناه ز اغیار در حجاب • شراب ایچ که یوز گناه که اغیاردن
محجوبده اوله • بهتر ز طاعتی که بروی و ریا کنند • یکرکدر شول طاعتدن
که روی و ریا ایله ایده لر مراد بوندن مذمت ریادر زیرا شرک خفی در
• پیراهنی که آید ازو بوی یوسفم • بر کوملک که اندن کلور یوسفم قوقوسی
ترسم برادران غیورش قبا کنند • قورقرم حسود قرداشلری پرتلر
مراد پیراهندن بدندر و یوسفدن روحدر و قرنداشلردن مراد نفس و انکا
قواسی درلاجرم بر بدن که طاعت و عبادت ایده و اندن رایحهٔ روح کله
خوف واردر که قوای نفس آنی چاک معصیت ایله ناپاک ایلیه لر • بگذر بکوی
میکده تا زمرهٔ حضور • کیم میخانه محله سنه تا حضور جماعتی • اوقات خود
زبهر تو صرف دعا کنند • کندو وقتلرن سنک ایچون دعایه صرف ایده لر
مراد میکده دن صومعه در یعنی خانقاهه اوغره تا که جماعت حضور سکا
دعا ایده لر پس مواضع عبادته مرور موجب دعا و جالب ثنادر • پنهان
ز حاسدان بخودم خوان که منعمان • حسوددن کزلو بزم نعمتی که غنیلر
• خیر نهان برای خدا کنند • کزلو خیری حق الله ایچون ایدرلر مراد
فضل الهی و فیض و کرامت اجنبیلر دنلمک جائز دکلدر دیمکدر و خیر و اخفی
اولی ایدوکنه تنبیه در **بیت** من لطف و وفای تو با کس نکنم قصه

خبری که بود لله آن به که نهان باشد • حافظ دوام وصل میسر نمی شود • ای حافظ
دوام وصل میسر اولمز • شاهان کم التفات بحال گدا کنند • شاهدلر گدا حالنه
آز التفات ایدرلر مراد تجلی و مشاهده علی الدوام اولمدیغن بیان ایدرکه
مشاهده الابرار بین التجلی والاستتار در • وله ایضاً
شاهدان گر دلبری زینسان کنند • محبوبلر اگر دلبرلکی بویله ایده لر
زاهدان را رخنه در ایمان کنند • زاهدلرک ایماننده گدک ایدرلر مراد
محبوبلردن اسماء الله وصفات الله در انلر که دلبرلک ایدوب هربری کوکل
آلوب ومظهر طلب ایده • زاهدلر خلقک اولنلرک هربری انلره مظهر اولیوب
اسماء وصفات هر برنده ظهور ایتیوب نتیجه نقصان و گدک بولنور • هرکجا باغی
شاخ نرگس شکفد • هر یرده که بو نرگس باغی آچله گل رخانش دیده
نرگسدان کنند • گلرخلر انی گوزی نرگس کبی ایدرلر مراد شاخ نرگسدن
شعبه وانکه ظهوردر واندر وهر گلرخلردن مراد حسن الوجه وپاک اولنلردر
لاجرم پاک اولنلر عینلر بین انلرک مشاهده سنه حاصل ایدرلر • یار ما چون سازد
آغاز سماع • بزم یارمز چون سماعه آغاز ایده • قدسیان بر عرش دست
افشان کنند • قدسیلر عرش اوزرنده ال سلکرلر مراد بو درکه چون حضرت
حق اظهار تجلی واعطاء شوق ایده • ملائکه مقربین عرشده رقص ایدرلر •
رونماید آفتاب دولتت • یوز گوستره سنک دولتک گونشی • گر چه صحبت
آینه

١٥٤ 156
آینه رخشان کنند • اگر صبح کبی آینه‌کی پلاپچی ایدسلر مراد تصفیت قلب ایتسر
اولورسه مرآت جمال حضرت حق اولورسن دیمکدر • عاشقانرا بر سر خود
حکم نیست • عاشقلر کندو باشنه حکمی یوقدر • هرچه فرمان تو باشد آن
کنند • هرنه که سنک امرک اولور آنی ایدرلر مراد امر الهی یه اطاعت وتسلیم
ورضا عاشق صادق حالی در دیمکدر رباعی یاران بود که صبر کنند
بر جفای یار • ترک رضای خویش کنند بر رضای یار • گر بر وجود عاشق صادق
نهند تیغ • بینند خطای خویش ونبینند خطای یار • مردم چشمم بخون
آغشته شد • بنم گوزم بیبکی قانه اصلنمش اولدی • در کجا این ظلم بر انسان
کنند • قنده بو ظلمی انسانه ایدرلر مراد بلکلکه گوز بیبکنه بجا مردم چشم عربلر
انسان العین دیرلر ایسه ظاهر یوزندن مراد بودر که انسانکه بنم عینمده در
قانه غرق قلنمق بر ظلم درکه بر انسانه اولنمشدر و باطن یوزندن مراد بودرکه
مردم چشم دیده مرد کامل ومرشد مکمل در لاجرم او انسان العین بلکه عین
انسان دیدر الخاطعین ایدوب قانه استغراق لبی معصیته مستغرق دردیمک هذا
بهتان عظیم جنبنجه ظلم عظیمدر بیت زرنج خاطر صاحب دلان نیندیشند •
کسان که صاحب دیوان برند غوغایی • ای جوان سرو قد گوئی بزن • ای
سرو قد یکت بر طوب اور • پیش از ان کز قامتت چوگان کنند • اندن اول که
که سنک قامتکی چوگان ایده لر مراد یکت ایکن عبادت وعمل بیر اولوب قامتک
چوگان اولمزدن اول دیمکدر بیت در کودکی عمل کن مگو که من جوانم
فردا که پیر باشی گوئی که ناتوانم • پیش چشمم کمترست از قطره ای بنم گوزم

اوکنده اکسلکدر برقطره دن ٭ آن حلقه بنها که از طوفان کنند ٭ اول حلقه بنارکه
که طوفاندن ایدرلر مراد بودرکه بنکه شاهده بحر الهیده وا استغراقده پس طوفانی
نوح عینده برقطره قدر کلمز ٭ عید رخسار تو کو نماء عاشقان ٭ سنک رخسارک
بیرامی قانی که عاشقلر ٭ در وفایت جان خود قربان کنند ٭ سنک وفاکده
کندو جانن قربان ایدرلر مراد فضل الهی ظهوری بذل روح ایلق ایدوکن
بیان ایدر ٭ اهل کل وصلت لیکن اهل راز ٭ اهل کل وصلدر اما اهل راز
عیش خوش در بوته هجران کنند خوش عیشی هجران بوته سنده ایدرلر
مراد بودرکه دوست هجری دوست ملاحظه سیله موجب ذوق قدر بیت
جور از تو مراد وفاست ای دوست ٭ چون از تو بود جفاست ای دوست
سرکش حافظ زآه نیم شب ٭ باش چله حافظ نصف اللیل آهندن ٭ آن
آن مشکلات آسان کنند ٭ که اندن او تری باندن صکره سنک مشکلات آسانی
ایدرلر مراد آه شب کبی که فیض سحری وار ایدوکن بیان ایدر بیت اگرچه نیم
شبم آه و واه واقع شد ٭ سجده گاه نگارم نگاه واقع شد ٭ ولی ایضا
حرف دال ٭ گفتم کیم دهان ولبت کامران کنند ٭ دیدم قچن بنی سنک اغزک ودو
داغک مراد سوبجی ایدرلر ٭ گفتا بچشم هرچه تو گویی چنان کنند ٭ دیدی گوزم
اوزره مرتبه که سن دیرسن اویله ایدرلر مراد دهاندن صفت تکلم در ولبدن
نفس کلامدر وچشم عین در وعیندن لفظلک بر معناسی ذات شئ در معنای مراد
بودرکه بن حضرت حق خطابنده دیدم سنک صفت تکلمک ونفس کلامک بنی
قچن کامران ایدرلر اول حضرتدن خطاب روحانیه ولدیکه دال الله لا تخلف المیعا

جسنبجه

جسنبجه دقت وانه دین کبی لازم الا داقلمشدرکه هرکیمه بندن ظهور تکلم وکلام
دیلرایسه صفت کلام ایله تجلی ایدم که امست کرد ٭ واصحبت عربیّا ٭ دین کبی
اندن فیض کلام وفضل تمام ظهور ایده ٭ گفتم خراج مصر طلب میکند لبت ٭
دیدم خراج مصر طلب ایدر لبک ٭ گفتا درین معامله کمتر زیان کنند ٭ دیدی
بو معامله ده اکسلک زیان ایدرلر یعنی زیان ایتمزلر مراد کلام الله وعلم الهی
عوض خراج مصر اوله بها سیدر دیمکدر بیت غم مخور از فقر چون علم
درونیست ٭ هست قیمت هر مسئله شد درم سه هزار ٭ گفتم بنقطهٔ دهنت خود
که برد راه ٭ دیدم اغزک نقطه سنه کیم الندی یول ٭ گفت این حکایتیست
که با نکته دان کنند ٭ دیدی بو بر حکایتدر که نکته بیلنه ایدرلر مراد بودرکه
مسئلهٔ صفت کلام مسئلهٔ غامضه در خدا ایله کلام حق صوت وحرف قدر اما
ذات الله ایله قایم در دیرلر بو قول کلام فاسددر ومعتزله کلام حق صوت
وحرفدر اما ذات الله ایله قایم دکلدر حق تعالی غیرده خلق ایدر لوح محفوظ کبی
وجبرائیل کبی ونبی کبی دیرلر اشاعره بو کلامه انکار ایتمزلر لیکن صفت کلام بودر
دیمزلر صفت کلام اندرکه قسنده بر معنی درکه ذات الله ایله قایم درکه اندن
الفاظ وعبارات ایله تعبیر اولنور پس دهن که مراد اندن صفت تکلم در آنی الفاظ
نکته دان اولمینه دیمزلر زیرا آنی هرکیمه فهم ایتمز ٭ گفتم صنم پرست مشو با صمد
نشین ٭ دیدم صنم پرست اولمه صمد نشین اول ٭ گفتا بکوی عشق همین
وهمان کنند ٭ دیدیکه عشق محله سنده هم بونی وهم آنی ایدرلر مراد صمندن

مانع نیاد رنکم واجنبنی وبنی ان نعبد الاصنام آیتنک تفسیرنده بعض اهل
تفسیر بویله دیمشلردر وصمدنشیندن مراد اهل تصوفدر نته کم رسول الله
عم بیورمشدر من اراد الله ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف
پس حاله مائل اوله اهل تصوف مقارنتی ایله دین کمسیه جواب بودرکه عشق
محله سنده هم بونی ایدر یعنی اهل تصوف ایله مصاحبت ایدرلر هم آنی ایدر
آیدر یعنی حاله میل ایدر اخیرانه صرف ایچون که رسول عم بیورمشدر نعم المال
الصالح فی ید الرجل الصالح **بیت** عاشق اولدر یار ینه حالیله جانن بذل
ایده ● جانن تنها بذل خود یارن اولوربی اختیار ● گفتم هوای میکده
غم می برد زدل ● دیدم میخانه هواسی غم گیدیدر کوکلدن ● گفتا خوش
آن کسان که دل شادمان کنند ● دیدی خوش شدر اول کسه که اکر برکوکلی
فرح ایدرلر مراد میخانه دن خانقاه و موضع عشقدر که انده غم دنیا
اولمز و انده اولنلر کلیک کوکلی شاد ایدب ذاتنی سرورلی ایدرلر
● گفتم شراب و خرقه نه آیین مذهبست ● دیدم شراب و خرقه آیینی
مذهب دکلدر ● گفت این عمل بمذهب پیرمغان کنند ● دیدی بو عملی
پیرمغان مذهبنده ایدرلر مراد شرابدن عشق الهی در و خرقه دن
مراد لباس صوفیدر بو ایکینک جمعی شیخ اهل حال آیینی در **بیت**
خرقه پوش و باده نوش اولمق دیدم مذهب دکل ● دیدی جمعی بونلرک
پیرمغانلیک دینی در ● گفتم ز لعل نوش لبان پیر را چه سود ● دیدم
طانلو

طانلو طوطی قارلی لعلندن پیره نه فائده ● گفتا ببوسه شکرینش جوان
کنند ● دیدی شکره منسوب بوسه ایله یکیت ایدرلر مراد نوش لباندن
واعظ و شیخ و مرشد طریقت و ملقن توبه و انابت در پس پیره توبه
ایتدرب بوسه شیرین ایله التائب من الذنب کمن لا ذنب له موجبنجه
جوان بی گناه ایدرلر ● گفتم که خواجه کی بسر حجله می رود ● دیدم خواجه
قچن کردوک خانه باشنه کیدر ● گفتا سحر که مشتری و مه قران کنند ● دیدی
سحر که مشتری و ماه قران ایدرلر مراد سؤالدن خواجه خلوته کرملک نه وقت
مناسب ایدوکن استفسار در و جواب اولدر که قچن قمر مشتری ایله مقارنه
قلمه علم نجوم حکمنجه ایودر علما و قضاة کورملک و مطالبات شرعیه لاجرم
اول وقت خلوته صحیح خوبدر ● گفتم دعای دولت تو ورد حافظ است ●
دیدم سنک دعای دولتک حافظک وردیدر ● گفت این دعا ملائک
هفت آسمان کنند ● دیدی بو دعایی یدی کوک ملکلری ایدرلر مراد بو در که
بنم وردم ذکر الله در جانب قدسدن جواب بودرکه ذکر و تسبیح یسبحون
بحمد ربهم وهم لا یفترون حسبنجه سبع سموات ملکلری ایدرلر ●
وله ایضا غلام نرگس مست تو تاجدارانند ● سنک مست کوزک
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
قولی پادشاهلردر ● خراب باده لعل تو هوشیارانند ● سنک لعلک شرابنک
خرابی عاقللردر مراد منی طیدن حضرت حقدر لاجرم انک محبتی ایله موصوف
اولان ذاتلک قولی پادشاهلردر **بیت** درحریم ملکوتش نبود جای
نشست ● پادشاهان جهان را بجز از صف نعال ● وانک عشق مستی اولنلر

آیقلرو عاقللردر رباعی چون به بنا مرکشد عقل معاش • عاقلان کو خندیسی
خوشتر است • خود پرستی خیزد از اموال و جاه • نیستی وحق پرستی خوشتر است
• گذارکن چو صبا بر بنفشه زار بیبین • اوغره صبا کبی بنفشه لکه وکور • که از
تطاول زلفت چه سوکوارانند • که سنک زلفک الندن پسندن نه عاتملودر
مراد غیب هویت صعوبتندن کبود پوش وکوده افکنده لر چوقدر دیمکدر
• ترا صبا و مرا آب دیده شد غماز • سکا صبا و بکا کوز یاشی اولدی غماز
وکرنه عاشق و معشوق رازدارانند • یوخسه عاشق و معشوق رازدوتیجلر
مراد مخاطبدن حضرت حقدر که انک آثاری و فیضانی و سالک عاشقلردن بدها
کربانی و راز نهانی افشا ایدرلر • ز مرح بران کل عارض غزل سرایم و بس
• یالکز بن اول کل عارضه غزل ایرلمزم انجق • که عندلیب تو از هر طرف
هزارانند • که سنک بلبلک هر طرفدن بیکلردر مراد ذاکرک کثرتین بیان ایدر
ز زیر زلف دوتا چون گذرکنی بنگر • ایکی قات زلف التندن چون کچه
سن نظر قیل • که از یمین و یسارت چه بیقرارانند • که صاغکدن و صولکدن
دن نه بیقرارلردر یعنی چوقدر مراد غیب هویت عاشقلک کثرتین
ذکر ایدر • نصیب ماست بهشت ای خداشناس برو • بزم نصیبمز جنتدر
ای خدا بیلن کشی یوری • که مستحق کرامت گناهکارانند • که اکرامه مستحق
اولنلر گناهکارلردر مراد صفت مغفرت مظهرلری عاصیلردر دیمکدر • برو
میکده و چهره ارغوانی کن • یوری میخانه یوزی ارغوانی قیل • مرو بصومعه
که آنجا سیاه کارانند • وارمه صومعه که انده وارنلرک یوزلری یعنی انده قره
ایشلوادر

ایشلوادر مراد میخانه دن موضع عبادت و شوق و حالت کسب اولنان مقام
مدرکه انده وارنلرک یوزلری آق و براق اولور وصومعه دن مراد مدرسه درکه
انده کاغذ قره لرلر اندن نهیدن مراد علمدن مقصود عملدر تسویه اوراق وقلدر
دیمکدر رباعی خوش آنکه روی بدانش چو ماه گردانند • نه آنکه روی
ورق را سیاه گردانند • تو دستگیر شو ای پیک پی خجسته که من • سن دستکیر
اول ای ازی مبارک پیک که بن • پیاده میروم و همرهان سوارانند • پیاده
کیدرم و یولداشلر اتلودر مراد پیک پی خجسته دن شیخ کامل و مرشد طریقتدر
درلاجرم اکا کندونک ضعف حالندن و سایر سالکلرک قوت کمالندن شکایت
و حکایت و طلب اعانت ایدر • خلاص حافظ ازان زلف تابدار مدار
حافظک خلاصی اول زلف تابداردن اوملسون • که بستگان کمند تو رستگار
رانند • که سنک کمندکه باغلنمشلر قورتلمشلردر بعض نسخه ده مخلص بیتی بو
واقع اولمش • زنقش چهره حافظ همی توان دیدن • حافظک نقش یوزندن
کورنمک اولور • که ساکنان در دوست خاکسارانند • که دوست قپوسی
ساکنلری طپراغه قرشمشلردر مراد عاشق صادقکه باب دوست
معتکفیدر یوزی تراب رنک اولور دیمکدر ولـه ایضاً مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
سمن بویان غبار غمم چو بنشینند بنشانند • سمن قوقولو اچون اوتورر
ار غم توزن تسکین ایدرلر • پری رویان قرار دل چو بستیزند بستانند
پری یوزلولر چون عناد ایده لر کوکل قرارین آلورلر مراد سمن بوی لردن
اسما و صفاتدر که تجلی اندن رواج قلبه سالکک تسکین غم ایدرلر و پری رویلردن

مراد تجلیات الهیه و جذبات رحمانیه در که اندن هجوم و اقدام ایلدیکی کوکلدن
قراری آلوب عاشق طالبنی بی قرار ایدرلر بیت چو عشق آمد ای عقل خیز و گریز
که خاشاک نکند باتش ستیز • بغیر از جفا دلها چو بر بند بر بندند •
جفا ترکسی ایله کوکلری چون بغلیه لر کند و ار بند او زره ویرلر • ز زلف عنبرین
جانها چو بگشایند • زلف عنبرین دن جانلر چون آچلر آچیلورلر مراد قیدلرده
اولان کندوسی مقید اولوب عالم اطلاقه دوشن العنان اولدوغی بیانیدر
بعمری یکنفس با ما چو بنشینند بر خیزند • بر عمرده بر نفس بزمله چون اوتوره
لر قالقرلر یعنی چوق مصاحبت اتمزلر • نهال شوق در خاطر چو بر خیزد بنشانند
شوق فدانی خاطرده دیکه لر چون قالقر یعنی کیده لر مراد تجلیات الهیه
مستتره اولمیوب انلره عشقنجه شوق غالب اولدوغی بیانیدر • ز چشم لعل رمانی
چو میخندند می بارند • کوزمدن چون کلر لعل رمانی یغدوره لر • ز رویم راز
پنهانی چو میبینند میخوانند • یوزمدن چون کوره لر رازپنهانی اوقورلر
مراد جانب الهیدن خنده و مساعده غالب اولدیغی شوق غلبه سندن عشقمدن
دموع لعل رنک سکب اولوب و یوزمدن اسرار الهیه ظاهر اولور دیمکدر
• سر زلف کوشه گیر انرا چو در پابند در پابند • ایکی لفظ پابند فتح دال ایله اولیجق
اولکی کلمک و ایکنجی بولمق معناسنه اولور معنای مصراع بو ایله دیمک اولور که
کوشه گیرلرک کوزی باشنی چون الحلیه لر بولورلر یا بونک عکسی اولور
رخ مهر از سحرخیزان نکرداند اگر دانند • کون یوزنی سحر قالقیجیلردن دوندر
مزلر اگر بیله لر مراد کوشه نشینلر و سحرخیزلر ای قدحدر • دوای درد عاشقرا
کسی چون

کسی چون سهل پندارد • عاشقلک دردی دواسنی برکمسه نیجه آسان صنه • ز فکر آنان
که تدبیر در مانند در مانند • فکردن انلرکه درمان تدبیرنده در اعاجز
قالورلر مراد درد عاشقلک درمانی صعب ایدوکی بیانیدر • چو منصور از مراد آنا
نانکه بر دارند بر دارند • منصور کبی انلرکه بردارلر مرادی قالدررلر
یعنی آلورلر • که با این درد اگر دربند در مانند در مانند • لفظ بند سکون
دال ایله در معنی بودر که بو درد ایله اگر بندده قاله لر درمانده رلر مراد
درد الهی بندنده قالنلر درده درمان اولنلردر دیمکدر • در آن حضرت
چو مشتاقان نیاز آرند ناز آرند • اول حضرتده چون مشتاقلر نیاز کتوره لر
ناز کتوره لر نازلو کلکلدر • بدین درگاه حافظ را چو میخوانند میرانند •
بو درکاهده حافظی چون اوقیه لر سوررلر مراد کندونک نحوست طالعندن و کمال
قرب تحصیل ایده مدوکندن شکایتدر • وله ایضا مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
شراب بیغش و ساقی خوش دو دام رهند • جرکینسز شراب و خوب ساقی یول ایکی
آغیدرلر • که زیرکان جهان از کمندشان نرهند • که زیرکان جهان که
جهانک زیرکلری بونلرک کمندندن قورتلمزلر مراد بودر که عشق الهی که صاف
و بی ریا اوله و الحظ و شیخ که خوب و خوش ادا اوله زکی اولنلری دوتوب
سالک طریقت ایدرلر با شراب صافی و ساقی محبوب سلوکه مانعدر دیمکدر
فرد من ارچه عاشقم و رند و مست و نامه سیاه • هزار شکر که یاران شهر بیگنهند
بلک شکرلر که شهر یارانی کناهسزلر مراد کندونک قصور و نقصاننه
اعتراف ایدوب سایر سالکلرک عصمتی ذکر اتمکدر یا سایر یاران دخی

بتجلیدر دربو تعریض ایدوب لطیفه طریقی ایله تعبیر ور • قدم منه بخرابات
جز بشرط ادب • ایاقی قومه خراباته ادب شرطندن غیری ایله • که ساکنان
درش محرمان پادشهند • که انک قپوسی ساکنلری پادشاه محرملریدر مراد
خراباتدن خانقاه وکوشهٔ عبادت و فراغتدر که انده عمارت دنیا بو قدر
لاجرم انده کلن ادب ایله کلمک کرک که درویشلر مصاحبی حضرت حقدر زیرا
که انسی انوکله انمشلردر • چه فانه شیوهٔ درویشی است وراه روی • جفا
درویشلک وراه رولک شیوه‌سی دکلدر • بیار باده که این سالکان
نه مرد رهند • کتور شرابی که بو سالکلر یول اری دکلدر مراد بودرکه درویش
و سالک اولان کمسه جفا اتمک کرک اندرکه جفای درانلره شراب جفانی
یعنی عشق الهی ایچوروب اصلاح اتمک کرک • مکن که کوکبهٔ دلبری شکسته شود
• اتمه که دلبرلک عظمتی و کثرتی صنمش اولور • چو بندکان بکریزند و چاکران
بجهند • چون قوللر قچه لر و خدمتکارلر صچره یه لر مراد بودرکه شیخ و مقتدی
سالک طالبی رفق ایله طوتمق کرک ویا ضنده زیاده عنف و تغلیظ اتمکه
کرک تحمل اتمیوب فرار اتمیه لر • مبین حقیر کدایان عشق را کاین قوم • حقیر کورمه
عشق کدالرن که بو قوم • شهان بی کمر و خسروان بی کلهند • قوشاقسز شاهلر
در و کلاهسز خسرولردر مراد سالک طریقت و طالب حقیقت اولنلر الملوک
تحت الاطمار حسنجه قورقوشاقسز و تاجسز پادشاهلردر • بهوش باش که هنگام
باد استغنا • عقل ایله اول که استغنا یلی وقتنده • هزار خرمن طاعت بنیم جو
ننهند • بیک طاعت خرمننی یارم اربه قومزلر مراد بودرکه کثرت عبادته مغرور

اولمق

رولمق کرک زیرا جناب کبریا اظهار استغنا ایدجک چوقلق طاعت یارم اربه
قدر بخه قومز و اول مقدار اعتبار اولنمز • غلام همت دردی کشان یکرنکم •
شو ایک پوستین جلبی یکرنک اولنلرک همتی قولیم • زان کروه که ازرق دلق دارند و دل
سیهند • اول جماعتدن دکل که کوک رنکلو خرقه کیللو در مراد مرارت ریاضتده
صبر ایدن اهل طاعتک همتی قولیم که انلر زمانه صوفیلری کبی تغییر لباس ایدوب
قلبی سیاه دکللردر دیمکدر • جناب عشق بلندست همتی حافظ • عشق جنابی
بوجه در بر همت حافظ • که عاشقان ره دون همتان بخود ندهند • که عاشقلر
دون همتلره کندولره یول ویرمزلر مراد بودرکه علو الهمة من الایمان حسنجه
طاعتده همت علیه کرک که زمرهٔ عشاقه ملاقات و طوق میسر اولا بیت
عالمی کشت ایلیوب ای اولیای اسنیرم اولیادن اولمیلر اولیای بولیمز
ولہ ایضا چو سنبستی ندانم که ره بجا اورد • نه سنلکلر
بلمزم که بزه یول کتوردی • که بود ساقی و این باده از کجا آورد • کیم ایدی
ساقی و بو شرابی قندن کتوردی مراد واقع اولان جذبهٔ الهیه به ذکر و بانگ عشق
اولمغی مرشدی استفسار در • چنان ببوی تو آشفته ام بروی تو مست
• که نیستم خبر از هر که در دو عالم هست • چه راه می زند این مطرب
مقام شناس • نه یول اورر بو مقام شناس مطرب • که درمیان غزل
قول آشنا آورد • که غزل اورسنده آشنا قولن کتوردی مراد مطربدن
شوق ویروب فیض ایرشدرن دربونده مراد شعر مجازی صورتنده
کلام حقیقی تخواسی ابراز ایدوب مجازده اولنلرک یولن اوروب حقیقته

دعوت ایدن تحسین ور • صبا بخوش خبری هدهد سلیمانست • صبا خوش
خبرلک ایله هدهد سلیمان اندر • که مژده طرب از گلشن سبا آورد • که شنلک
مژده‌سی سبا گلشنندن کتوردی مراد فیض سحری عالم الهی و گلشن فضل حقدن
ایراد ایتدکی فیض فایح رستخاندر • تو نیز باده بچنگ ار و راه صحرا گیر • سندخی
شراب ایله ال و صحرا یولن طوت • که مرغ نغمه سرا ساز خوش نوا آورد •
که ایر ایرلیجی قوش خوش نوا ساز کتوردی مراد واعظ و مرشد عالم الهی دن
معارف حقیقت سویلیجی سالک طالب وحی عشق الهی نوش ایتکیچون صحرای فراغته
توجه ایتمک کرکدر دیمکدر • رسیدن گل نسرین بخیر و خوبی باد • گلک و نسرک
ایرشمسی گوزللک خبری ایله اولسون • بنفشه شاد و کش آمد سمن صفا آورد
بنفشه شاد و گوزل گلدی سمن صفا کتوردی مراد گلدن شگفته رو نسریندن
داغ قلب باصیدر و بنفشه دن کیجه و سمندن گوندز و لاجرم چون کیجه
خوب و گوندز صفا امیز اولوب فتح و سپیدی دل ظاهر اولا مبارک باد
ایچون دعا لازمدر **بیت** غنیمتست صفای زمان و لطف حبیب
چو دست میدهد اینها دعا بباید کرد • دلا چو غنچه شکایت ز کار بسته مکن
ای کوکل غنچه کبی بغلنمش ایشدن شکایت ایتمه • که باد صبح نسیم گره گشا
آورد • که صباح یلی دوکوم آچیجی خوشجه قولو یل کتوردی مراد فیض سحری
حلال مشکلات اولوب فتح باب قلدغنی بیاندر **بیت** بوی بهار میدمد
این بانسیم صبح • باد بهشت میکذرد با پیام دوست • علاج ضعف دل ما
کرشمهٔ ساقیست • بزم قلبمزک ضعفنک علاجی ساقینک گوز اوجی ایله نظریدر
بیار سرکه

١٦٠ بیار سرکه طبیب آمد و دوا آورد • قالدر باشک که طبیب گلدی دوا کتوردی
مراد سالکی قبولدن مرادی معلوم اولان شوق و ذوق ویرنور اولکه مریدلره
التفات ایدنلره قوت قلب مطلوب مجاهدیه اقدام باعث اولور •
مرید پیر مغانم ز من مرنج ای شیخ • پیر مغانک مریدیم بندن اینجنمه ای شیخ
چرا که وعده تو کردی و او بجا آورد • نیچونکه سن وعده ایلدک اول
یرینه کتوردی مراد پیر مغاندن سالکا معلوم اولان حرارت و حالت
ویرندر و شیخدن مراد صورت شیخی‌در که بن سنی حضرت حقه واصل ایدیم
دیو وعده ایدر اما اول وعدی پیر مغان یرینه کتورر • بنک چشمی آن ترک
لشکری نازم • اول عسکری محبوبک چشمندن قوانورم • که حمله بر من درویش
یک قبا آورد • که بن برقفتانلو درویشه حمله کتوردی مراد ترک لشکریدن صفت
هدایت و جذبهٔ عنایتدر و اتمک قلب عباده و جذب عصاته رغبتی نهایتده
در که بن لباس طاعتدن عریان اولوب امان جامهٔ ایمان لابس اولان
فقیره وحی قصد ایدر **بیت** جلب اتدی قلبی صوبنه ایدب عنایتی •
عفو عصاته بوبله آولور هدایتی • فلک غلامی حافظ کنون بطوع
کند • فلک حافظه قوللوغنی سندی اختیار ایله ایدر • که التجا بدر دولت
شما آورد • که صنفنی سنک دردولتکزه کتوردی مراد دردولتدن
درگاه حقدر هر کیمکه اول بابه التجا ایده فلک اکا خدمت ایدر • **وله**
ایضا حسب حالی ننوشتی و شد ایامی چند • بر بیان حال یازمدک
نیچه ایام اولدی • محرمی کو که فرستم بتو پیغامی چند • بر محرم قانی که کوندرم سکا

برنجه خبر مراد بوندن بر یاردر اولوب مکتوب گوندرمه وکندن بحضور اولوب
اولوب اذن خطابت ایدرلر اولکه سالک طریقت ایمش انا شیخ حضورنه
دعوته تقدم بسط ایدوب دیر ٭ ما بدان مقصد اعلی نتوانیم رسید ٭ بز اول
مقصد اعلایه ایرشمکه قادر اولمزز ٭ هم مگر پیش نهد لطف شما گامی چند ٭
مگر سزک لطفکز ایلرو قویه برقاج آدم مراد بوندن رندانه دعوتدر نته کم
برعارف بر یارک دعوتنده دیمش **بیت** ندارد مجلس ما بی تو نوری ٭
اگرچه نیست مجلس درخور تو ٭ چه فرمایی چه گویی مصلحت چیست ٭ تو ای نزد
ما یا ما بر تو ٭ چون می از خم بسبو رفت وگل افگند نقاب ٭ شراب چون
کوپدن دستی یه گیتدی ٭ وگل نقاب آتدی یعنی رفع حجاب ایتدک ٭ فرصت عیش
نگه دار و بزن جامی چند ٭ فرصت عیشی صقله یعنی فوت ایله واور برقاج قدح
یعنی برقاج قدحه دوقون مراد میدان عشق الهی در وخمدن مراد شیخ در وسبو
دن مراد مرید در وگلک رفع نقاب اتمکدن مراد کشف وفیض در لاجرم اول
کمسه یه بو ذوق فرصتی اولسون کلمسنده بر مقدار ذوق فیض قلدیر
قند آمیخته با گل نه علاج دل ماست ٭ گل ایله قریشمش شکر یعنی گلشکر بزم گوکلمز
علاجی دکلدر ٭ بوسه چند برآمیز بدشنامی چند ٭ برقاج بوسه قریشدر برقاج سوگلک
ایله مراد سکا ملاقات ایدجک شیخ تعلیم عمل ریاضات ایلیوب گاه لذت
صحبتله گاه هجرت ریاضت دوای قلب مریض اولور دیکلدر ٭ زاهد از حلقه رندان
بسلامت بگذار ٭ ای زاهد رندلر حلقه سندن سلامت ایله گیچ ٭ تا خرابت نکند
صحبت بدنامی چند ٭ تا سنی خراب اتمیه برقاج بدنام صحبتی مراد مخاطبدن زاهد خشکلردر
که عاشق

که عاشق شرب وملامیه ند عیب اولنلر ایله صحبت ایدجک الصحبة تؤثر تا حسنیجه
اندرک اخلاقی سرایت ایدوب صورت ونام زهد بوزیلور ٭ عیب می جمله
بگفتی هنرش نیز بگوی ٭ شرابک عیبنی جمله دیدک هنرک دخی دی ٭ نفی حکمت
مکن از بهر دل عامی چند ٭ نفی حکمت ایتمه برقاج عامه خاطریچون مراد بودرکه
عشق حقی ذم ایدرسن که ترک مرادات وموجب اختلال مزاج وباعث فقر
وحیاجدر دیو هنرک دخی ذکر قل که موجب اصلاح نفس ورفع فساددر
وباعث وصول حق ونصفیت فواددر انونکیچون دیر ٭ ای گدایان خرابات
خدا یار شماست ٭ ای مینی نه فقیرلر الله سزک یارکزدر ٭ چشم انعام مدارید
زانعامی چند ٭ انعام واحسان گوزن دوتمک یعنی آرم ورجا اتمک برقاج دوات
یا خلوچیوانلردن مراد خانقاهده ساکن اولان فقرایه دیدرلر که چون قربت
حق حاصل اتمشسز وراغنیای عوام که انعام مثابه سنده در انلردن انعام
رجا اتمک ٭ پیر میخانه چه خوش گفت بدردی کش خویش ٭ میخانه پیری نه خوش
دیدی کندو پوسه چکنه ٭ که مگو حال دل سوخته با خامی چند ٭ که دیمه یانمش
گوکل حالنی برقاج خامه مراد پیر میخانه دن شیخ خانقاهدر پوسه چکیجیدن
مراد ریاضت چکن سالکدر اکا خوب پندی بودرکه قلب محترق حالنی
خاملره دیمه اگر **بیت** درنیابد حال پخته هیچ خام ٭ پس سخن کوتاه
باید والسلام ٭ حافظ از شوق رخ مهر فروز تو بسوخت ٭ حافظ سنک
گونش نورلنمزجی رخلک شوقندن یاندی ٭ کامکارا نظری کن سوی ناکامی
چند ٭ ای مراد ایشلو بر نظر قل برقاج نامراد جانبنه مراد مخاطبدن بالشوق

حقیقی در یا مرشد طریقتدر ولـه ایضاً دمی با غم بسر بردن
جهان یکسر نمی ارزد • بر نفس غم ایله بشه التمک براوغرون جهان دکمز
مراد بودر که مال و ملکه مالکه اولمق غمنه اولمز لاجرم بر دمی غم ایله کچورمک
بوتون جهان دکمز بیت دلا فراغت و رندی زپادشاهی به • دمی فراغت
خاطر زهرچه خواهی به • بمی بفروش دلق ما کزین بهتر نمی ارزد • شرابه
صات کندو خرقه‌کی که بوندن یکرک دکمز مراد بوندن خرقه‌دن وجود لباسدر
لاجرم انی عشق الهی یه صات و ثواب آخرت تحصیل ایتمکدر که انکا بوندن
یکرک بها اولمز • دیار یار مردم را مقید میکند ورنه • یار دیاری کشی مقید
ایدر بوجهه • چه جای فارس این محنت جهان یکسر نمی ارزد • نه محل یری
که بو محنت کشوری جهان دکمز مراد بودر که حب الوطن من الایمان حسبنجه
دیار یار مردمه محبت ایدوب ترک دیار ایده مزز والا بو محنت که غم و یا
رنده چکرز نه بو دیار کوزری دنیا دکمز بیت سعدیا حب وطن اگرچه حد
یثست صحیح • نتوان مرد بسختی که من اینجا زادم • بکوی می فروشا
نش بجامی برنمی گیرند • شراب جانبخار محله‌سنده بر قدحه دوتمزلر یعنی
سجاده‌ء شراب جانبلر محله‌سنده بر قدحه المزلر اولقدر قیمته دوتمزلر
زهی سجاده‌ء تقوی که یک ساغر نمی ارزد • آفرین سجاده‌ء زهده که بر
قدح دکمز مراد تعلیم عشق الهی ایدنلر زهد خشکی و ریا وصفنی بر عشق وجده
المزلر دیمکدر • رقیبم سرزنشها کرد کز این باب رخ برتاب • رقیب بکا باشلر
قاقمقلر ایلدی که بو قپودن یوز دوندر یعنی بکا رقیب یار قپوسندن یوز
دوندر

دوندر دیو تو بنجار ایلدی • چه افتاد این سر ما را که خاک در نمی ارزد •
نه دوشدی بو بزم باشمزه که قپو طپراغی دکمز مراد رقیبدن اهل دنیا و ارباب
هوادر که سالکه طریقت اولوب باب حقده اولانه طعن ایدوب اندن منع
ایلیوب اولبابده تراب اولمغه مانع اولورلر • بشوی این دلق دلتنکی
که در بازار یکرنگی • بو بوکوکل طارلغی خرقه سن که یکرنگلک بازارنده •
مرقعهای گوناگون می احمر نمی ارزد • دورلو دورلو خرقه‌لر قزل شراب دکمز
مراد بوندن اهل دنیا یه بندور که کیدوکلری فاخر لباسلر کوکل طارلغی خرقه
سیدر که انی کیننلر کوکل طار اولورلر غم دنیا ایله لاجرم انی پاک ایدوب
کیدرملک گرک که صفای قلب اولان بازارده درلو درلو لباسلر بر صافی
عشق الهیه دکمز که انک غمی جوقدر بونلر اولقدر بو قدر • بس آسان می نمود
اول غم دریا ببوی سود • بنجه آسان کورندی اول دکز غمی اصلی قوتسی
یعنی اول رجا ایله • جو خوش اوادیدم این طوفان بصد گوهر نمی ارزد • جون
کوزوکدک بو کوهر یوز طوفان دکمز مراد غم جان جوق مال دکمز دیمکدر •
بیت غم دنیا مخور بر گردن جان • دلا چندانکه چند انی نیرزد • شکوه
تاج سلطانی که بیم جان درو درج است • تاج سلطنتلق تاجی هیبتی که جان
قورقسی انده کزلودر • کلاه دلکش است اما بترک سر نمی ارزد • کوکل
چکیجی کلاهدر اما باش ترکنه دکمز مراد تاج سلطنت کوکل مائل اولورا اما
باش کتمک خوفنه دکمز دیمکدر • ترا آن به که روی خود ز مشتاقان بپوشانی
• سنکا اول یکدر که کندو یوزکی مشتاقلردن اورته سن • که در شاهی جهان

یکسر غم لشکر نمی ارزد • که کشوری جهان شاهلغی لشکر غمنه دکمز مراد بوندن
شیخ اولانه پنددر که مرید و محب و مشتاق عاشق تکثیر ندهاو مطلوب
اندن عزلت و خلوت اختیار اتمک اولدر که غم احبا و اتباع رعایاسندن
زیاده بلا واردر • چو حافظ در قناعت کوش واز دنیی دون بگذر •
حافظ کبی قناعته ورش و دنیای دوندن کچ • که یک جو منت دونان
بصد من زر نمی ارزد • که برابر دونلر منتی نیم اربه قدر دونلرک منتی
چلک یوز بطمان التون دکمز مراد فقر ایله قناعت اختیار اتمک اولیدر
مال کثیر ایچون منت قلیل چکلمدن بیت دولت دنیای جوق کوردم ولیکن
کوربدم • فقر و عزلتده اولان اهل قناعت راحتین وله ایضا
حرف دال
دلم جز مهر مهرویان طریقی برنمی گیرد • بنم کوکلم مهرو ار مهرندن
غیری بر طریق اختیار اتمز • ز هر در میدهم پندش ولیکن در نمی گیرد • هر بابده
نصیحت ویررم لیکن اثر اتمز مراد مهرودن اسما و صفاتدر که قلب طالب
انکا محب اولوب اندن غیری طریق دوتمز واندن اعراض اتمک نصیحتی
انکا اثر اتمز بیت ان خیالاتی که دام اولیاست • عکس مهرویان
بستان خداست • بیا ای ساقی گلرخ بیاور باده رنگین • کل ای کل یکادلی
فکری کشور شراب رنگینی • که نقشی در خیال ما ازین خوشتر نمی گیرد • که بر نقش
بزم خیالمزده بوندن خوشترق دوتمز مراد ساقیدن سابقا معلوم اولاندر
و شراب رنگیندن مراد معارف گوناگون و اصناف فنوندر که طالبک
خیالنده بوندن بیلک نسنه قرار اتمز بعض نسخده بو بیت واقع اولمش خدا

رااى

١٦٣ رااى نصیحت کو حدیث از خط ساقی کو • انکه ایچون ای نصیحت ایدیجی ساقی
خطندن سوز سویله • که نقشی در خیال ما ازین خوشتر نمی گیرد • مراد بوندن
واعظ و ناصحدن ذوق و شوق و عشق حق ویرر کلام طلب اتدکی اعلامدر
• صراحی میکشم پنهان و مردم دفتر انکارند • صراحی چکرین کیزلو و خلق
دفتر حانور ار • عجب کز آتش این زرق در دفتر نمی گیرد • عجبدر بو ریانک اودندن
دفترده دوتمز مراد دفتردن نامه در طومار دولیجک صراحی بوینینه
بکزر هر کیم صراحی بوینینی اورتوب اگر طومار نامه کوسترب بو وجهله نوش
باده ایدوب بو مجلسه ریا ایده ریاسی اودی دفتر اعمالن یقمزسه عجبدر
• من این دلق ملمع را بخواهم سوختن روزی • بن بو آلاجه خرقه یی یاقسم
کرک بر کون • که پیر می فروش آنش بجامی برنمی گیرد • که شراب صاتیجلرک
پیری آنی قدحه دوتمز مراد خرقه ریایی پیر عشاق مخلص برجوش و ذوقه
المز بس لباس ریایی قعودن غیری یه یرامز دیمکدر • نصیحت کوی رندان را
که با حکم خدا جنگست • رندلره نصیحت ایدیجنک که حکم خدا ایله جنکی واردر
• دلش بس تنگ می بینم مگر ساغر نمی گیرد • انک کوکلنی طار کوردم مگر
قدح دوتمز مراد بودر که عشق الهیدن خبردار اولمایان واعظ سالک
عاشق مشربه پند ایدوب ملامه او خاصلرندن نهی ایدر زیرا انک تنک دل
اولوب غلطی اندکی عشق مشربندن نوش اتمدوکیچوندر • از آن
رو هست یارانرا صفاها با می لعلست • اول یوزدن می پرستلرک صفالری
شراب لعل ایله در • که غیر از راستی نقشی درین جوهر نمی گیرد • که دوغریلقدن

عزیز بر نفس بوجهرده دوتمز مراد عشق الهی ایله عاشق اولنلر مخلص و صادق
اولورلر دیمکدر • میان گریه میخندم که چون شمع اندرین مجلس • اغلمق اوزره شنده
کوله‌رین که شمع کبی بو مجلسده • زبان آتشینم هست لیکن در نمی گیرد • اولو
دیلم وار ولیکن اثر ایتمز مراد بودر که اود اولوب اثر ایتمکدن تعجب ایدوب
کولرین که بو بر امر غریبدر • چه شیرو شمی بدین خوابی که کوی چشم ازو بردوز
• باشن کوز که بو خوبلق ایله در دیرسن که کوزی اندن دیک • بروکین و غلط
بیهوده مراد رسر نمی گیرد • یوری که بو باطل و غلط بنم باشمده دوتمز مراد
دوتر و اثر ایدر دکلدر • سخن در احتیاج ما و استغنای معشوقست • سوز
بزم احتیاجمزده و معشوقک استغناسنده در • چه سود افسونگری ای دل چو در
دلبر نمی گیرد • نه فایده افسون ایدیجیلک ای دل چون دلبره اثر ایلمز مراد
بودر که والله الغنی وانتم الفقراء حسبنجه حضرت حق غنی مطلق و بنده محتاج
محضدر لاجرم اکا افسون و مکر اثر ایلمز صدق و اخلاص کرکدر • چه خوش
صید دلم کردی بنازم چشم مستت را • نه خوش کوکلمی صید ایلدک تحسین ایدرلر
مست کوزکه • کسی مرغان وحشی را ازین بهتر نمی گیرد • کمسه وحشی قوشلری
بوندن یکرک دوتمز مراد چشمدن عیبی در و عیان انفنک بر معناسی ذات شیء در
مست اولدیغی مجب اولوب صفت حب ایله تتصف اولدوغیدر لاجرم جذبه
ذات قلوب وحشیه صید اندوکی محل استغنا اندر • خدارا رحم ای منعم که درویش
سرکویت • الله ایچون بر رحم ای غنی که سنک محلک باشی درویشی • دری دیگر
داند راهی دیگر نمی گیرد • برقپو دخی بلمز و بریول دخی دوتمز مراد منعم اخرته حجاب

واندن

164 واندن طلب فیض ایدر • من از پیر مغان دیدم کرامتهای مردانه • بن پیر مغاندن
کوردم مردانه کراملر • که این دلق ریایی را بجامی برنمی گیرد • که ریایه منسوب
رسم و عادتی بر قدحه دوتمز مراد پیر مغاندن ساقی علوم اولان مرشد صاحب
حالدر لاجرم اول عادت و ریایی بر شوق و جوشه دوتمز • من این
آیینه را روزی بدست آرم سکندروار • بن بو اینه‌یی برکون اله کتورم
اسکندر کبی • مگر آن حضرت ساقی مرا ساغر نمی گیرد • مکر اول حضرت ایزلو
ساقی بنی قدحه دوتمز مراد بودر که بنی اول حضرت قدم قدحه بر قدح شراب
عشقه دوتوب نوش ایتدرسه تصفیه قلب قلوب و قلب تخلیه آیینه اسکندر
کبی جهان نما اولوب فنای عالمی مشاهده ایدوب عالم بقایه توجه ایدرم
• بایین شعر تر شیرین ز شاهنشه عجب دارم • بو شعر تر شیرین سببی ایله
اولو پادشاهدن عجب دوترم • که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی گیرد
• که باشندن ایاغنه حافظی نیچون التونه دوتمز یعنی نیچون التونه مستغرق
قلمز مراد بودر که بو قدر معارف الهیه سویلدی و بو دکلو عوارف شرح
و بیان ایلدی سلطان السلاطین ندن غریق رحمت ایتمز • والثنا
بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایبان دارد • بر بتم واردر که گل اطرافنده
سنبلدن سایبانی واردر • قدش آیین سرو نازو لعلش لطف جان دارد
قدینک سرو ناز عادتی و لعلنک لطافتی واردر مراد محبوب الطاف محبوب ظاهر
مدحیدر قطعه هرگز خدا نبردم بر منصبی و مالی • الا برانکه دارد دلبر
وصالی • خرم کسی که محبوب از در فرازش آید • چون زرق هنگی خان ان

دنیک تقطیعی و ختم غزل سابق کبیدر

بی منت سؤالی • واین کدام جاهل بر حال ما بخندد • کورا نبوده باشد و رغم خویش
حالی • لیکن اول ممدوحی اولان محبوبده روحانی لطف وار ایمش اکا عشق وحبی
روحانی ایمش که خط گلمک ایله حسنی زائل اولمامش انوکیچون دیر • غبار خط
بپوشاند خورشید رخش یارب • خط غباری اورتدی یکانی گنش یارب
حیات جاودانش ده که حسن جاودان دارد • ابدی حیات ویراکه که
ابدی حسنی وار در مراد بوندن تنبیه درکه سیرتی خوب اولانه تعلق کرک حسن
وجهی اولورسه نور علی نور اولور اکا حسن صورتنه نقش غالب بودر که
شهوانی اولور بیت گر شهوت دماغت از خیال بد رود • شاهد بود
هر آنکه نظر بروی افکنی • وتنبیه وار در اکاکه خلق حسنی اولانک حسنی زائل
اولمز وحیات ابدیه که ثواب آخرتدر اکا مستحق اولور • ز چشم جان
نشاید برد گر هر سو که می بینم • انک گوزندن جان چوره رق اولمز که هر طرفدن
که گوروم • کمین از گوشه کردست و تیر اندر کمان دارد • بر گوشه دن
پسو ایله چکدر وکمانده اوقی وار در مراد بوندن محبوب مجازیدن اجتناب
عسیراندیکی بیاندر بیت خوابی که صیدگشته نباشی بر خبر کار رو • ای ایلیک که
احتراز کن ازباز بر فتنی • خدارا داد من بستان از و ای شحنهٔ مجلس
الله ایچون بنم دادمی آل اندن ای مجلس شحنه سی • که می با دیگری خوردست
وسر با من گران دارد • که شرابی غیری ایله ایچمش بکا اغر باشلولیق دوتر
مراد بوندن محبوب مجازیدن شکایتدر بیت مرا بعافیت ان شوخ
سیمتن نکشد • چو شمع سوخته روزی در انجمن بکشد • چو عاشق می شدم
گفتم

گفتم که بردم گوهر مقصود • چون اولدم دیدم که گوهر مقصودی آلدم •
ندانستم که این دریا چه موج بیکران دارد • بلمدمکه بو دکز کنارسز موجی وار
مراد بودر که المجاز قنطرة الحقیقة موجبنجه عشق مجازی ایله عاشق اولیجق محبوب
حقیقی که گوهر مقصوددر آنی بولدم صاندم ضم ایوق بو خود دریای بی
پایان ایمش تیز جک وصول میسر اولمز ایمش پس لایق بودر که وصول تیز جک
میسر اولمیجق طلبده تکاسل ایتمک گرک بیت هلاک من به بیابان عشق
خواهد بود • کجاست مرد که با ما سر سفر دارد • ز خوف هجر ایمن کن اگر امید
آن داری • هجر خوفندن امین قل اگر اول امیدک وار ایسه • که از چشم بد اندیشان
خدایت در امان دارد • که بر افر حسادک گوزندن الله سنی اماندە دوتسون
یعنی دوته • ز سرو قد دلجویت مکن محروم چشمم را • سنک گوکل اسیجی سرو
قدکدن محروم قلمه گوزی • بدین سرچشمه اش بنشان که خوش آب روان
دارد • بو چشمه ده دیکانی که خوش آب روان وار در مراد سرو قدک
گوزمدن خالی اولمسون دیو علو تجلی دوامنی طلبدر که قبول افتراق شان
عاشقه لایق دکلدر بیت هر که اول بی زنده گانی میکند • گر نمی میرد
گرانی میکند • بغیر الک راهی بندی خدارا زود صیدم کن • اگر شرکیه بغیر ک
الله ایچون بنی تیز جک صید قل • که آفتهاست در تاخیر وطالب را زیان دارد
• که افتاب وار در تاخیرده طالبه زیان وار در مراد قید حب الهی معتبدی اولمغی
علی وجه الاستعجال طلبدر زیرا اکا معتبد اولمیجق مشغول دنیا یه مشغول اولوب
صیدحق اولمقدن محروم اولمق وهمی وار در بیت خواهی ام ازاد کیر خواه

قوی تر بیند • مثل تو صیاد را کس نگریزد ز دام • چو در رویت بخندد گل مشو
مغرور ای بلبل • چونکه یوزوکه گله گل مغرور اولمه ای بلبل • که بر گل اعتمادی
نیست و حسن جهان دارد • که گوله براعتماد یوقدر اگر حسن جهان وار ایسه دخی
مراد خانه اعتمادن نهی در بیت دلا ببند تعلق بغیر باقی وحی ملکو ایش
بهاران که در پیست خزان • بیفشان جرعه بر خاک و حال اهل شوکت بپرس
طپراق اوزره بر جرعه صاچ و اهل شوکت حالنی صور • که از جمشید و کیخسرو
فراوان داستان دارد • که جمشیددن و کیخسرودن وافر حکایتی واردر مراد
بودر که اگر طپراغک عقل و نطقی اوله ایدی کچمش پادشاهلر کندونک اوزرنده نلر
ایتدکلرینی و آخر نه بر زمینه نیجه کتدکلرینی بیان ایدر ایدی • چو دام طره افشاند
ز گرد خاطر عشاق • چون طره سلسله عشاق خاطری توزندن یعنی خاطر عشاق
ملولیتندن سلکه • بغماز صبا گوید که راز ما نهان دارد • صبا غمازه
ویرکه بزم سرمز صقلیه مراد بودر که چون غیب سوییت خاطر عشاقه تجلی ایده
تسلی ویره فیض سحرگاه اسمرلرکه افشای سر ایتمیه و عشاق انک سببی ایله کنفی
وکوا ایتمیه بیت بزم سلطانست بدستی مکن • جام می در کش ولی خاموش
باش • چه افتاد است درین ره که هر سلطان معنی را • نه دوشدی بو یوله
که معنی سلطانی • بدین درگاه می بینم که سر بر آستان دارد • بو درگاهده
گوررم باشی ایشکه اوزره در مراد درگاه حق عظمتنی بیاندر که سلطان
صورت و کل سلطان معنا اول آستانه باش قومشدر بیت در حریم ملکوتش
بنود جای نشست • پادشاهان جهان را بجز از صف نعال • چه عذر بخت خود
گویم

168

166 گویم که آن عیار شهر آشوب • کندو بختمک نیجه عذرن دیم که اول شهره
فتنه براغیجی عیار • بتلخی کشت حافظ را و شکر در دهان دارد • اجیلق ایله
قتل ایلدی حافظی حال بو که اغزنده شکر وار مراد بختنک حوسنی بیاندر که
مرشد ممتحن و رب منان بوکا فیض ایتمز با وجود افاده و افاضیه کمال قدرتی
واردر ول ایضا دل که غیب نماست جام جم دارد
ز خاتمی که دمی گم شود چه غم دارد • بر کوکل که غیب گوسترجی در جام جمی واردر
• بر یوزکدن که بر مده ضایع اوله خاتم سلیمان کبی نه غمی واردر مراد
رسول الله علیه الصلوة والسلام کبی حضرتنی مدحدر که انک خلافتی خاتم سببی ایله
دکلدر که خاتم ضایع اوله و غمدن الکافم کله شعر الا ای احمد مرسل شود
هر مشکل از تو حل • کنم وصف ترا اجمال تویی سلطان هر مولی • شریعت
از نور روشن شد • طریقت اهم بر اهس شد • حقیقت خود معین شد • زهی سلطان
بی همتا • بخط و خال گدایان مده خزینه دل • گدالر خط و خالنه ویرمه
گوکل خزینه سن • بدست شاه وشی ده که محترم دارد • بر شاه کبی نکه انی
اینه ویرکه محترم دوته مراد مرشد ناقصه ارادتدن نهی در لاجرم خزینه
قلبی قدرت تاته سی اولانه ویر مکرکه عزیز و مکرم دوتوب تربیت
و تکمیل قله بیت وصیت میکنند خسرو که یاران دل نگهدارید • بو دلداری
دهید دل را که او دل را نگهدارد • نه هر درخت تحمل کند جفای خزان •
هر اغاج تحمل ایتمز خزان جفاسنه • غلام همت سروم که این قدم دارد •
سروک همتی قولییم که بو یعنی تحمل قدمی واردر مراد ثابت قدم اولوب

منعام علی فیضان متعال الملک

جفا به صبر قلوب بلون انجمین کمشه ده مدحدر ٭ دلم که لاف تجرد زدی کنون
صد شغل ٭ کوکلم تجرد لافن اورر ایدی شمدی یوز شغل ٭ ببوی زلف
تو با باد صبحدم دارد ٭ سنک زلفک قوقوسی ایله صبح یلی ایله واردر مراد
قلب غیب هویت رجاسی ایله فیض سحری یه مقید اولوب بوندن انی تحقیله
مشغول اولدوغن بیانور ٭ رسید موسم آن کز طرب چو نرگس مست ٭ ایرشدی
اول موسم که شنلکدن مست نرگس کبی ٭ نهد بپای قدح هر که شش درم دارد
٭ قویه قدح ایاغنه هر کیمکه التی اقچه‌سی واردر مراد بودرکه بهار اولدی بذل مال
وکسب حال زمانی کلدی و نرگس اصلا روم زرین قدح دایه کاری دورکه التی اقچه کبی
بیبراغی واردرکه قدح دیبنه قومشدر یعنی طالب مالنی عشق الهی یه صرف ایتمک کرک
بیت وقت خوش بهار که وقت عیش را ٭ بانوش باده کیس تو فراموش
نیتش را ٭ مراد دل زکه جویم که نیست دلداری ٭ کوکلم مرادن کیمدن استیه یم
که بو قدر بر دلدار ٭ که جلوهٔ نظر و شیوهٔ کرم دارد ٭ که نظر جلوه‌سی و کرم
شیوه‌سی دوته مراد اهل دنیانک بی وفالغندن شکایتدر بیت کرم بباغ
ارم کرم بو دو کرم بخورد ٭ بکوش هر که بگفتیم کرم بگفت کرم ٭ زر از بهای می اکنون
چو کل دریغ مدار ٭ التونی شراب بهاسندن شمدی کل کبی دریغ دوتمه ٭ که عقل کل
بصدت عیب متهم دارد ٭ که عقل کل سنی یوز عیب ایله متهم دوتر مراد بودرکه
کل ایچنده اولان صاری چچکه التون کبی درکه کل انی نثار ایدر اما نی
ای کیمسه دخی انجلیبی التونکی شراب عشق الهی دن دریغ ایدرسک عقل کل
سنی متهم ایلر ٭ ز سر غیب کس آگاه نیست قصه مخوان ٭ سر غیبدن که خبردار
دکلدر

دکلدر قصه اوقومه ٭ کدام محرم دل ره دربن حرم دارد ٭ قنغی کوکل
محرمی یولی بو حرمه دوتر مراد علم سر غیب دعواسن قطعه لبی سلب کلام ایدن
تنبیهدرکه فلا یظهر علی غیبه احدا الا من رسول حسبنجه محرم دل اولان
بو حرمه یول بولمز یعنی وسیله سز داخل اولمز کرامات انبیاکه مقتبات وحیدر
اولور ملائکه دن تلقی ایله قبول اولور ٭ زجیب خرقهٔ حافظ چه طرف بتوان
بست ٭ حافظک خرقه‌سی یقاسندن نه کنار و حصه باغلق اولور ٭ که ما صمد
طلبیدیم و او صنم دارد ٭ که بز صمد طلب ایتدک اول خرقه‌نک صنمی واردر مراد
بودرکه ریا ایله خرقه پوش اولمق و تزیین خرقه ایله خلقی انکا صنم ایتمکدر
بیت برصوفی خرقه‌سی ترتیبنه مشغول ایمش ٭ شیخی انکا این بت شکست
این بت نشست دیر ایمش ولـه ایضاً ای آنکه جانب ٭ تقطیعی غزل سابق کبیدر
اهل خدا نگه دارد ٭ مراد اولکه که اهل جانبنی صقلر ٭ خداش در همه
حال از بلا نگه دارد ٭ الله انی هر حالده بلادن صقلر مراد ظاهردرکه اهل الله
رعایتنی ایدن حق تعالی حمایتنده اولور ٭ کرت هواست که دلدار نگسلد پیمان
٭ اکر سنک هوا کایسه که محبوب قرینه عهدی ٭ نگاه دار سر رشته تا نگه
دارد ٭ صقله ایپک اوجنی تا صقلیه مراد بودرکه طالب و مطلوب اوره‌سنده
معاهده و اتصال واردر پس او فوا بعهدی اوف بعهدکم موجبنجه عاشقه
جانبندن ایپک صقلنمق کرککه معشوق دخی صقلیه ٭ حدیث دوست نگویم مکر
بحضرت دوست ٭ یعنی دوست خبرن دیمزن دوست حضورندن غیری ٭
که آشنا سخن آشنا نگه دارد ٭ که آشنا آشنا سوزن صقلر مراد اسرار حقی

افغان ایتمزم دیو کتم سرّی تعلیم ایدر • چو گفتمش که دل من نگاه دار چه گفت
• دیدم اکا که بنم کوکلمی صقلا نه دیدی • ز دست بنده چه خیزد خدا
نگه دارد • قولک الندن نه قالور الله صقلیه مراد بودر که مرشددن صیانت
قلب طلب ایلدم اظهار عجز ایلدیوب الله صقلیه دیوب دعا ایلدی و خبر
وارد اولمشدر که لا یملک القلب الا الله بیت کوکله دلبری ترک ایت
دیدی سوز دوندی • او زکه سلطاندر کوکل حکم ایده مز سلطان اکا •
• سر و زر و دل و جانم فدای آن محبوب • یالکز التونم و دل و جانم اول
محبوبه فدا اولسون • که حق صحبت و مهر و وفا نگه دارد • که حق صحبتی و محبتی
و وفای صقلیه مراد بودر که بونلر کبی محبوب حقیقی در لاجرم مال و تن و جان
اکا فدا قلنمغه مستحقدر • صبا در آن سر زلف ار دل مرا بینی • ای صبا اول
سر زلفده اگر بنم کوکلمی کورر ایسک • ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد • لطف
یوزندن دی اکا که یری صقلیه مراد فیض سحری به غیب اهونده اولان قلبه
اندن ثابت اول دیو وصیت ایتمکه امردر • دلا معاش چنان کن که گر بلغزد
پای • ای کوکل اویله معاش قل که اگر ایاغک طیغور ایسه • فرشته اش بدو
دست دعا نگه دارد • فرشته سنی ایکی دعا ایله قالدره مراد بو زندگانی
قلمغه ارشاددر که اگر زلت و ذلت واقع اولور ایسه همت و دعا ایله قالدره
بیت دلا دعا سپر محکم است سهل مبین • بجز دعا تو و از کس جو ردّ قضا
• مبا زران و بلان خواجه را نگه دارید • خلقی بو بهادر افندی صقلک
که هیچ جان گرامی شما نگه دارد • که جان مکرم کبی سزی صقلیه مراد بودر که

یا ایها

170

یا ایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصرکم جنبنه حقه و اولیاسنه نصرت ایدک
که حق تعالی سزه نصرت و صیانت ایده • غبار راه گذارت کجاست حافظ
• یولک اوغراغی توزی قنده در حافظ • بیادگار نسیم صبا نگه دارد •
نسیم صبا یادکارلغی ایچون صقلیه مراد راه گذاردن طریق حقدر که اکا
سلوک ایدن حضرت حقه واصل اولور و انک غبارندن مراد عبادات
خفیه در و نسیم صبادن مراد جناب حقدن کلن ملائکه در عبادک
عباداتن بیلوب بارگاه حقه عرض ایدرلر • و له ایضا
شاهدان نیست که موئی و میانی دارد • محبوب اول کلدر که قیلی و بیلی
اوله • بنده طلعت آن باش که آنی دارد • انک صورتنک قولی اول
که آنی اوله و آن شول جاذبه حسندر که قلبی جذب و جلب ایدر مراد
بودر که مرشد اول دکلدر که تاج و طیلسانی و خرقه و رداسی اوله اول
مرشددر که جمالنه قول اولمه کوربجک قلبک اکا مائل اوله نته کم دیمشلردر
من لم ینفعک لحظه لم ینفعک لفظه • شیوه حور و پری خوب و لطیفست
ولی • حورنک و پرینک شیوه سی خوب و لطیفدر ولی • خوبی آنست
و لطافت که فلانی دارد • خوبلق و لطافت اولدر که فلانینک اوار در
مراد بودر که حسن صورت اگرچه خوبدر اما شهوانیتدن خالی دکلدر
خلاف حسن سیرتک که هرگز انده شهوانیت یوقدر بیت خانقه و در
چون بنزه میخانه ای دل خوبدر • دوش با غیبه البی آل بشمز محبوبدر
• چشمه چشم مرا ای گل خندان دریاب • بنم کوزم چشمه سی ای کلک ...ده

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

اکله وبول • که با قید تو خوش آب روانی دارد • که سنک امید که ایله خوش
آب روانی واردر مراد کوزده تجلی وکشف وفضل حق ظهوری طلبدر
• خم ابروی تو در صنعت تیراندازی • سنک قاشنک بو کلی تیراندازلق
صنعتنده • بسته از دست هر آنکس که کمانی دارد • آنی الندن هر اول
کمنک که یای واردر مراد ابرودن رمز الهی در بیتده کیمسه اهل رمز
ووقت در رموز حق الله دقایق افکارن آلوب حیران ایدر بیت
کوشه گیران کرده در محرابها • همچو چشمت مستی از ابروی تو • دل نشان
شد سخنم تا تو قبولش کردی • بنم سوزم کوکلده وکیلور وثابت اولدی
بلکه سن آنی قبول ایلدک • آری آری سخن عشق نشانی دارد • بلی بلی عشق
سوزینک تاثیری اولور • در ره عشق نشد کس بیقین محرم راز • عشق
یولنده اولمدی کیمسه یقین ایله محرم راز • هر کسی بر حسب فهم کمانی دارد
• هر کسنک فهمی مقدارنجه ظنی واردر مراد بودر که غیب هویت کمسنک
یقیناً معلومی دکلدر تکلم ایتمشلردر سر الذات لا یعرفه الا هو وهو مصون
عن الاغیار ومکنون عن العقول والابصار تعالی شانه وعظم سلطانه • باخرابات
نشینان زکرامات ملاف • خراباتده اوتورنلر ایله کرامتدن لاف اورمه
• هر سخن وقتی وهر نکته مکانی دارد • هر سوزک وقتی وهر نکته نک مکانی
واردر مراد خرابات نشینلردن زخارف دنیایی ترک ایدوب فقر
وخرابلغی اختیار ایدوب فضل فیض حقی کسب ایلیوب کرامات طفیلی اولانلردر
لا جرم انلره دعوی کرامت لافی اتمک سوزی وقتنده ومحلنده سویلکدر • مرغ

زیرا

زیرک بنود در چمنش پرده سرای • مرغ زیرک اول بهار چمنده پرده سرا ایرلایجی
اولمز انی مصراع ثانی بیان ایدر • هر بهاری که ز دنبال خزانی دارد •
هر بهار که آردندن بر خزانی واردر مراد مرغ زیرکدن مرد عارفدرکه
فانیه فخر واولیوب انکیچون مسرور اولمز • کوی خوبی که برد از تو که
خورشید اینجا • خوبلق طوبن کیم آلور سندن که کنش بونده • نه سواریست
که در دست عنانی دارد • بر سوار دکلدر که النده اویانی واردر مراد
حضرت حقک کمال جمالنی بیان ایدرکه شمس تابان اول درکاهده مطلق العنان
اولیوب قبضه قدرتنده زبوندر که حق حضرتی بیورر • والشمس تجری لمستقر
لها ذلک تقدیر العزیز العلیم • مدعی کو لغز ونکته بحافظ مفروش • مدعیه
دی حافظه لغز ونکته صاتمه • کلک ما نیز زبانی وبیانی دارد • بزم قلممزک
دخی دلی وبیانی واردر مراد بودر مدعیدن لاف فضل اوروب لغز و
معما ونکته ودقیقه بیلورین دیندر بونک جوابی لسان قلم ایله اظهار اثردر
بیت ان اثارنا تدل علینا • فانظروا بعدنا الی الاثار • لاجرم لاف
اساندر بهر اظهار اثر ملعذر •

والصاد

معمور عن علاتس فنا علیش علی علاج

از دیده خون دل همه بر روی ما رود • کوزدن کوکل قانی دوکلی بزم یوزمز
اوزره کیدر • بر روی ما ز دیده بینی چها رود • بزم یوزمز اوزرنه
کوزمزدن نلر کیدر بیلکل که لفظ از دیده ده حرف ازو لفظ دیده ده
حرف رمخ اجلیه صفتنه اولمق جائز ودر ابتدائیه صفتنه اولمق جائزدر
پس مراد بودر که کوزمزی قلبه سبب اولوب لوز اجلیچون کوکل قانی روان

اولورکه جبردن وارد اولمشدر حسن لم یلکه عینه لم یلکه قلبه واول قان یوز
اوزره کوزدن روان اولوب دیده خون فشان اولورکه باشنده ایکی کوز بر چشمه‌دن
ایکی کوزدر **بیت** بو چشم چشمه سار نه عجب خونین آقر باشی • ماورا سنه
اول عینک کوکلم اغنده در باشی • مادر درون سینه هوای نهفته ایم •
بر سینه ایچنده بر هو حقله مشتو زدر • بر باد اگر رود دل ما زان هوا رود •
بیله کیدر یعنی بزم کوکلمز اول هوادن کیدر مراد هوا انکه مفسرلر بیان ایدرکه
افرأیت من اتخذ الهه هواه موجبنجه شول کیم هواسن آله اتخاذ ایده هلاک ابدی
بولور العیاذ بالله • بر خاک راه نهادیم روی خویش • یار کویار طبراغی او
قودوق کندو یوزمز • بر روی ما روا است اگر آشنا رود • یعنی بزم یوزمز اوزره
روادر اگر آشنا کیده مراد بوندن طریق یارده تواضع ایله ایدکی تعلیم درکه
طریقت ابو بکر صدیق در رسول الله ع م بیورمش من اراد ان ینظر الی میت
یمشی علی الارض فلینظر الی ابن ابی قحافة • سیلست آب دیده بر و هر که بکذرد
• سیلدر کوز یاشی الماوزره هر کیم که اوغریه • گر خود دلش ز سنگ بود
هم زجا رود • اگر کوکلی طاشدن ایسه دخی هم یرندن کیدر یعنی یورکی
یرندن قوپر خوفدن یا سیل قوی اولدیغی ایچون آنی یرندن قوپارر مراد
بودرکه بر خطر اوزره یوزکه خوفدن سیل وافراغنه و یورکلر قوپمغه
بلکه اول سیلده طاش یوالنمغه لایقدر **بیت** شاید که زود دیده کنا برای
جیحون • که عاقبت کار تو چون باشد چون • ما را بآب دیده شب و روز
ماجرا است • یعنی بزم کوزمز صوی ایله کیجه وکوندز ماجرامز وار در واول ماجرای

بیان

بیان ایدوب دیر • زان رهکذر که از سر کویش جدا رود • اول
یول اوغراغندن که یارک محله سی باشندن ینجون کیدر مراد بوندن جناب
حقی کمال تنزیه در وصال عاشقه لایق اولدر که حضرت معشوقی امرنسندن
صیانت ایده **بیت** چشمان مست پر روحت در عاشق چنانند • گز رشک یکدگر را
دیدن نمی توانند • خورشید خاوری کند از رشک جامه چاک • مشرق کنشی
ایدر کو یندن قفتان چاک • گر ماه مهر پرور من در قبا رود • اگر بنم کون کبی
بسلیجی آیم قفتان کیده یعنی قفتان بنم محبوبمی اچنه الدوغندن کون کو
بلیوب قفتاننی چاک ایدر مراد ماه مهر پرورندن حضرت صمدر انک قبا
کنمسی حجاب کبریا ایله تستری در کنشک طلوعنی جامه سن چاک اتمکه تشبیه ایدوب
دیر که حجاب کبریا جناب حق ستر اندکی کو بیلیوب کون جامه سن چاک
اتمکه ایدوب عریان اولور و بونک بیت سابق مضمونی تحقیق در • حافظ
بکوی بیکده دایم بصدق دل • حافظ یعنی ای محله سنده دایم صدق قلب
ایله • چون صوفیان صومعه دار از صفا رود • صومعه دار صوفیلر کبی
صفادن کیدر مراد عباد خاده یه صدق واخلاص ایله کیندکی بیان ایدر

وله ایضا

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

• جو دست در سر زلفش زنم بتاب رود •
چون الی زلفی باشنه اورم انجنمکه کیدر یعنی انجنور • ور آشتی طلبم با سر عتاب
رود • اگر صلح طلب ایدم عتاب باشنه کیدر مراد شیخ ایله اولان احوال عتابندر
که تجلی غیب هویته ال اورب انلدن سؤال اتسم انجنور که تفکروا فی آلاء الله
ولا تفکروا فی ذات الله حسنجه ذات اللهدن سؤال منهی اولدیغنی اعلام ایدر

وچون نقض ایله مصالحی اتمک ایستسم عتاب ایدرکه اعدی عدوک نفسک التی بین
جنبیک موجبنجه انک ایله صلح جائز دکل ایدکی ذکردر • چو ماه نو ره بیچارگان
نظاره • یکی ای کبی بیچاره ناظرلرک یولنی بو مصراع مرهوندر • زند بکوشه
ابرو و در نقاب رود • اورر کوشهٔ ابرو ایله و نقابه کیدر یعنی کزلنور مراد
شیخ هلال وش کورینوب ناظرلرک کوکلن الوب خلوته کیدوب مستتر اولور دیمکدر
• شب شراب خرابم کند به بیداری • شراب کیجه سی بنی خراب ایدر اویانقلق
ایله یعنی اویومزکه بزده راحت اولا اوزن • وگر بروز حکایت کنم بخواب رود
• اکر کوندز حکایت ایدم اویقویه کیدر مراد بودرکه شیخ عبادت کیجه سی احیا
لیل ایدوب بنی دخی احیاء لیل ایله بی خواب و خراب ایدر و کوندز واقعه حکایت
ایلسم ایشتیوب اویقویه واررکبی قلوب التفات اتمزکه بعض شیخ عادتیدر
مریدک واقعه سن ایشتمزلنور مرید واقعه سویلرکن اویوره اوررلر تاکه رؤیایه
مغرور اولیوب شغلدن قالمیه • طریق عشق پرآشوب فتنه است ای دل • عشق
یولی شور و فتنه دن طولودر ای کوکل • بیفتد آنکه درین راه باشتاب رود
دوشر اول کمسه که بو عشق یولنده استعجال ایله کیدر مراد بودرکه طریقنده عبادت
کثیره و مواضع لهو و اضلال شیطان واردر لاجرم التأنی من الرحمن والعجلة
من الشیطان حدیثنجه تأنی و تأمل ایدوب مفاسدی مصالحدن فرق اتمک کرکدر • حباب را
چو رود باد نخوت اندر سر • حباب کبی چون کیده تکبر یلی باشنه • کلاه داریش اندر
سر شراب رود • انک کلاه دارلغی سر شراب باشنه کیدر مراد بودرکه هرکیمکه
حباب کبی ایچی علوم و طاعتدن و فیض و حالدن خالی ایکن تکبر ایدوب واعظ و شیخ

اولدم

اولدم دیوب حددن تجاوز ایده انک شیخ و تاجدارلغی بلکه سر پیری
عشق الٰهی صورتنده جاهلانه شریعتدن و طریقتدن خارج سوزدن کیدر
• دلا چو پیر شدی حسن و نازکی مفروش • ای کوکل چو پیر اولدک کوزللک و نا
زکلک صاتمه • که این معامله در عالم شباب رود • که بو معامله یکیتلک عالمنده
کیدر یعنی واقع اولور • مراد پیرانه تزیین و ظرافت یرشمز دیمکدر • بیت
الٰهی بهنگام پیری مرا • تمنای نفس جوانان مده • سواد نامهٔ موی سیاه چون
طی شد • قره قیل نامه سنک سوادی چون دوریلدی یعنی قل اغرمق زمانی کلدی
• بیاض کم نشود گر صد انتخاب رود • اق اکسک اولمز اکر یوز انتخاب کیدرسه
مراد بودرکه صقل اغرمق زمانی کلیجک اغرن قلی نقدر یولوب قلیدرسک
اق قل اکسک اولمز • گدای در جانان بسلطنت مفروش • جانان قپوسی
کدالغنی سلطنته صاتمه • کس از سایهٔ این در بافتاب رود • کیشی بو قپو کولکه
سندن کنشه کیدر مراد بودرکه باب حقده کدا اولان اولیا بک سایه یه
سعادتندن اوج رفعته تا فلک رابعه که محل شمسدر مرتفع اولور ارتفاع
معنوی ایله • مرا بعهد شکن خواندی و همی ترسم • بکا عهد صیجی اوقیدک
و قورقرم که با تو روز قیامت همین خطاب رود • سکا قیامت کوننده
بو خطاب کیده مراد بودرکه نیجه که اربو دنیاده بر برنه عهدی صیدک و عهده
وفا اتمدک دیو طعن ایدرلر آخر انلرکه کندولر الذین ینقضون عهد الله
من بعد میثاقه حسبنجه عهد حقی صیمشلردر اول خوف واردرکه قیامتده دوا
انده بو وجهله خطاب و عتاب اولا • بیت • ای که عیب دیگران کویی

این نمی دانی که این خود عیب تست • حجاب راه توی حافظ از میان برخیز
یول حجابی سنسن اورته دن قالق حافظ • خوشا کسی که درین راه بی حجاب
رود • خوشدر اول کمسه که بو یولده حجابسز کیده مراد بودر که نفس وجود
حجاب سلوک طریقت و مانع وصول حقیقتدر لاجرم خوشدر اول کمسه که نفسندن
و انانیتندن کچه که انکا وصول میسر اولور

وله ایضا

مسلمانان مرا وقتی دلی بود • مسلمانلر بنم بر وقتده بر کوکلم وار ایدی
که با وی گفتمی گر مشکلی بود • که انکا دیر ایدم اگر بر مشکلم اولیدی بونده تنبیه
واردر که کشی یه بر مشکل واقع اولسه استعانت قلبك بوجنبجه قلبه مراجعت ایتمك
کرك • دلی همدرد بود و مصلحت بین • بر همدرد کوکل ایدی و مصلحت کوریجی
که استظهار هر اهل دلی بود • که هر اهل دلك یاردم ایدجی ایدی • من آشفته
را در هر بلایی • بنی دیوانه یه هر بر بلاده • رفیق کاردان قابلی بود • ایشنی
بیلیجی رفیق قابل ایدی • بگردابی که من افتادم از چشم • بر گردابه که دوشر ایدم
کوزدن • بتدبیرش امید ساحلی بود • اول کوکل تدبیری ایله بر ساحل امیدی
وار ایدی • زمن ضایع شد اندر کوی جانان • بندن ضایع اولدی جانان
محله سنده • چه دامن گیر یارب منزلی بود • نه اتك دوتیجی و عوق ایدیجی منزل
ایدی • سرشکم در طلب درها چکانید • کوزم یاشی طلبده انجولر طردی
ولی از وصل او بیحاصلی بود • ولیکن انك وصلندن بی حاصل ایدی مراد بو شعردن شول
کلام تحقیقدر که ارباب تصوف دیمشلردر صوفینك سرمایه سی قلبیدر آنی
ضایع ایتمك کرك • هنر بی عیب حرمان نیست لیکن • هنر محرومیتدن عیبسز اولمز
زمی

١٧٢ زمن محروم تر کی سائلی بود • بندن محروم راق هنده بر سائل واردر مراد بودر که
هنرك عیبی بودر که اهل هنر محروم اولور پس هنر حرمان عیبسز دکلدر اما
بن اهل هنر غیری هنرلردن زیاده محرومم • برین دست پریشان رحمت آرید
بو دست پریشانه رحمت کتورك یعنی اسرکك • که روزی کاروانی کاملی بود
که بر کون بر ایشی بیلیجی کامل ایدی • مرا تا عشق تعلیم سخن کرد • بکا تا عشق
سوز تعلیم ایلدی • حدیثم نکته هر محفلی بود • بنم سوزم هر محفلك نکته سی ایدی
یعنی عشق الهی بکا سوز تعلیم ایلدندن برو حدیثم هر مجلسك نکته سی اولمشدر
که محفل و مجلسلرده بنم سوزم نکته و دقیقه اولمشدر • مکو دگر که حافظ نکته
دانست • دیمه دخی که حافظ نکته داندر • که ما دیدیم محکم جاهلی بود •
که بز کوردك محکم جاهل ایدی بونده تنبیه واردر که اهل کمال کندو نفسندن
نقصانندن تکبری رفع ایچون نیته ایدب بویله دیرلر نفسلرینی اذلال حالنه کمالاتندن
بریدر لاجرم هنر اولدر که کشی کندن کوره • بیت • چو چشم آن به که در
عاری نشیند • دو عالم بینی و خود را نه بینی •

وله ایضا

یارم چو قدح بدست گیرد • یارم چون قدح اله دوته • بازار بتان شکست
گیرد • بتلرك بازاری صنق دوشر مراد یاردن شیخ درجوان وعظ و نصیحت
قصد دو توبه رفض شهوات و ترك ماسوی بتلردن اید مجبوبلرك و اصنام
اموال دنیانك بازاری انلك روکش کلور • در بحر فتاده ام چو ماهی • فنا
دکزینه دوشمشم بالق کبی • تا یار مرا بشست گیرد • تا یاری آغه دوته مراد بحر
فنایه دوشنلری شیخ و مرشد آغه دوتوب صید ایتدکلرین بیان ایدر • هرکس که

بدید چشم تو گفت ● هر لمحه که کوردی سنی گوزلر ویدی ● گو محتسب که مست گیرد
فتنی بر محتسب که مست دوته مراد چشم معشوق مست ایدوکی بیاندر لاجرم انی دوتمق
اراکرف وانتبه **بیت** چشم مستش بسته دیدم گفتم ای جان خسته
گفت مردم ملک دل از بهر آنش بسته ام ● در پاش فتاده ام برازاری
ایاغنه دوشمشم زارلق ایله ● باشد که مرا بدست گیرد ● اولا که بنی اله دوته
مراد بودر که ایاغنه دوشنلره دستگیر اولورلر بندخی افتاده لک اختیار
ایندم تا اله آلالر والمه دوته لر ● خرم دل آنکه همچو حافظ ● خرم انک قلبی که حافظ
کبی ● مستی ز می الست گیرد ● مستلکی الست شرابندن دوته مراد بودر که شول کم
الست بربکم بزولسندن مست اولا خرم و خندان اولور **بیت** مست می ولان
اولور مخمور رغم ● مست شاد اولدرکه اوله مست الست

وله ایضا

در هر هوا که جز برق اندر طلب نباشد ● هر هواده که انسانک شمشکلدن غیری طلبی
اولمیه ● گر خرمنی بسوزد چندان عجب نباشد ● اگر خرمنی یقره برق اولدر کلو
عجب اولمیه ● مرغی که با غم دل شد الفتیش حاصل ● بر قوش که گوکلی ایله انک الفتی
حاصل اولا ● بر شاخسار عمرش برگ طرب نباشد ● انک عمری بداغی اوزره شنلک
یپراغی اولمز مراد مرغ دل عاشقدر چون انک غم ایله الفتی اولا انده شنلک اولمز
بلکه اول شنلکسزدر **بیت** هر کو بهمه عمرش سودای گل ندارد ● داند که چرا
بلبل همراه غمی دارد ● در کارخانه عشق از کفر ناگزیرست ● کارخانه عشقده
کفردن چاره یوقدر یعنی ضروریدر ● آتش کرا بسوزد گر بولهب نباشد
آتش کیمی یاقر اگر ابولهب اولمیه مراد کارخانه عشقدن عالم صنع الهی در انده
کفر

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

کفر وحشی لازمدر زیرا صفت قهر و جلاله مظهر گرک در پس ابولهب وانک امثالی
کفار اوله صفت قهر و جلال قنده ظهور ایدر ایدی ● در کیش جان فروشان
فضل و ادب نباید ● جان صاتانلر مذهبنده فضل و ادب گرکمز ● اینجا نسب
نگنجد اینجا حسب نباشد ● بونده نسب صغمز انده حسب اولمز مراد بودر که
عاشق مذهبنده فضل و علم کشیه گرکمز و بونده کشی زاده لک و مفاخر اصل معتبر
دکلدر **بیت** بزرگوار کسی را ندانم اندر عشق ● که از اضافت و اسباب باشد
او عاری ● در محفلی که خورشید اندر شمار ذره است ● بر محفلده که گونش ذره
عدادنده و اول مرتبه ده اوله ● خود را بزرگ دیدن شرط ادب نباشد
کندویی اولو بلمک ادب شرطی اولمز مراد مجلس الهی ده و حضورنده کندویی
اولو بلمک ترک ادبدر دیمکدر ● می خور که عمر سرمد گر در جهان توان یافت
شراب ایچ که عمر ابدی اگر جهانده بولمق اولورسه ● جز باده بهشتی هیچش سبب
نباشد ● جنت شرابندن غیری انک سبب اولمز مراد بودر که عمر ابدی ایستین
شراب عشق الهی ایچملو گرک که باده بهشتی اولدر یعنی عبادته اشتغال گرک
که حیات ابدیه یه سبب اولور ● حافظ وصال جانان با چون تو تنگدستی
ای حافظ جانان وصالی سنک کبی بر الی طاره یعنی فقیره ● روزی شود که
با آن پیوند شب نباشد ● بر گون اولور که اول گونه گیجه اتصالی اولمیه
مراد بودر که جانانه وصول بو جهانده اولمز اول جهانده اولور که گوننه
گیجه متصل اولمز ● **وله ایضا حرف دال** ● ساقی ار باده ازین
دست بجام اندازد ● ساقی اگر شرابی بو الدن قدحه آته ● عارفان را همه در شرب

بحر رمل فعلاتن فعلاتن فعلن

مدام اندازد • عارفلرك دوكلى شرب مدامه اثر مراد بودر كه واعظ وشيخ
اگر عشق الهى شرابنى جام بدن طلابه بالذات دوكلى آيه عارف وصوفيلرك
وعاشق صافيلرك شرب شرابه وجوش دايه دوشر • ورچنين زير خم
زلف نهد دانهء خال • اگر بو مجلسده زلف بوكلمى النه قويه خال دانه سن
اى بسا مرغ خرد را كه بدام اندازد • اى نيجه عاقل قوشن آغه اثر مراد بودر كه
غيب هو بندان آشفته سرخفى سو بلرسه نيجه عاقلى قيدى صيد ايدب قيد حب
حق ايلر • اى خوش حالت آن مست كه در پاى حريف • اى خوش اول مست
حالتى كه يارك اياغنه • سر و دستار نداند كه كدام اندازد • بلمى و بلندى
بلمه كه قنغى سنى اثر مراد بودر كه مست حق اولان اويله اركه باشن و جاننى
فدا ايتمكده شويله اولا كه برن برندن تقديم ايتمكده فرق ايدنميه كيف ما
اتفق مر بندن بذل ايتمك جائز اولوب مساوات ايده • زاهد خام
طمع بر سر انكار بماند • خام طمع زاهد انكار باشنى اوزره قالدى • پخته
گردد چو نظر بر سر خام اندازد • پخته اولور چون نظر شراب خام آنه
مراد بودر كه زاهد خشك كه خام طمع در عشق الهى سر وصول جاى ابدر
روز در كسب هنر كوش كه مى خوردن روز • كوندز هنر كسبنه دوش كه كوندز
شراب ايچمك • دل چون آينه در زنگ ظلام اندازد • آينه كبى كوكلى قرانكولق
بلسنه اثر مراد بودر كه كوندز تحصيل علم فلكله اندن بطالت ساد اوى
قلبنى ظلمت جهل براغور بيت صوفى الف قدك اگر از بر لمزسه خواجه دن
• قرنده بر قاره الف يوق برقره جاهلدر اول • ان زمان وقت من

صبح

176

صبح فروخت كه شب • اول زمان صبح نورلو شراب وقتى در كه كيجه • گر ز خرگاه
افق پرده شام اندازد • افق خرگاهى اطرافنه اخشام پرده سن آنه يعنى
اخشام اولوب خرگاهى كولگلى بوريه مراد بودر كه كيجه عالم اعتبار دن خالى اولوب
نوش بادهء عشق ايدوب يار ايله خلوت صحبت زمانى در بيت خوش است
شب كه باند جيب با عاشق • كه درميانه نباشد رقيب ديو صفت • بادهء
بانگ جنب شهر نه نوشى زنهار • شراب شهر محتسبله ايچمه زنهار • بخورد باده آت
وسنك بجام اندازد • ايچر شرابلى وقدحه طاشن اثر مراد بودر كه عشق الهى
اخبارينى وطريقت اسرارينى اهل ظاهر ايله سويله مشه كه استماع معارف
ايدوب بعده لكامر زايدر • حافظا سرز كله گوشهء خورشيد برآر
• اى حافظ باشنى گنشك كلاهى كوشه سنه قالدر • بختت ار قرعه بدان ماه
تمام اندازد • بختك اگر قرعهء اول تمام آيه آته مراد بودر كه اگر بختك مساعده
ايدوب كمال كامله وصول ميسر اولورسه سرفراز اولوب كمال رفعت
بولورسن • وله ايضا • مژده اى دل كه دگر باد صبا
باز آمد • مشتلق اى كوكل كه بردخى باد صبا كرو كلدى • هدهد خوش
خبر از شهر سبا باز آمد • خوش خبر هدهد سبا شهرندن كرو كلدى مراد
جانب الهى دن فيض سحرى والهام ملكى كلدكندن استبشار در •
هدهد رفته دگر بش مرا باز آمد • هدهد رفته بر ماه كه دگر باز آمد • بر كش
اى مرغ سحر نغمهء داودى باز • چك اى بلبل داودى ايرى كرو • كه سليمان
گل از طرف هوا باز آمد • كه گل سليمانى هوا كنارندن كرو كلدى مراد

کشف وکرامت ایچون اظهار سر قلدی دیمکدر • لاله بوی می نوشین نشنید از دم
صبح • لاله طاقلو شراب قفوسن ایشتمز صبح نفسندن • داغ دل بود
باقید دوا باز آمد • کوکل داغلو ایدی دوا امیدی ایله کلدی مراد عشق
الهی رایحه سنک استشمامی قلب ملکتره علاج اولدغن بیاندر • عارفی
کو که کند فهم زبان سوسن • بر عارف قانی که سوسن دلن اکلیه • تا بپرسد که چرا
رفت وچرا باز آمد • تا صوره که نیچون کتدی ونیچون کرو کلدی مراد بودر که
عارف سوسن دلن اکلر که اراده الله سوسنک هلاکنه متعلق اولمیجق کیدر
وحیاتنه متعلق اولمیجق کلور نته کم حق سبحانه وتعالی بیورمشدر وکنتم امواتا
واحیاکم ثم یمیتکم ثم یحییکم ثم الیه ترجعون • چشمم من از پی آن قافله بس
آب کشید • بنم چشمم اول قافله اردنجه نیجه صو چکدی یعنی اغلدی • تا بگوش دلم
آواز درا باز آمد • تا کوکلم قولاغنه چاک آوازی کرو کلدی مراد بودر که
کیمکه طریقته سالک اولنلرک اردنجه کیدوب طالب وراغب اولسه اندرون اکا
صدا ایرشور آخر بوانده ایرشور بیت خواند از پی راهها براه درآیم
پی ره تا کی روم براه درآیم • مردمی کرده وام بخت خداداده من •
آدملق ابتدای دمی کرم نمیم الله ومیش بخشنم (?) • کان بت سنکدل از بهر خدا باز
آمد • که اول طاش کوکللو صنم الله ایچون کرو کلدی مراد بت سنکدل کردن
شیخ ومرشددر که نفسه غلظت ایدر حق تعالی حضرتنک بکا عنایتی دور که
اول انله ایچون کلدی بکا ارشاد ایدر • اکرچه ما عهد شکستیم وکنه حافظ
کرد • اکرچه بز عهد صدق بزم قیو مزدن کردی مراد عهدی صیندن
روحدر

روحدر وکناه ایلمین نفس حافظدر ولطف ایدوب صلح طریقی ایله کلن ١٧٥
شیخ ومرشددر • وله ایضاً • کل بی رخ یار خوش نباشد • کل فعولن فاعلن فعولن (?)
یارسز غنچسز خوش اولمز • بی باده بهار خوش نباشد • شرابسز بهار خوش
اولمز مراد کلدن کشف دروبهاردن عالم بسطدر لاجرم کشف تجلی دارسز
وبسط عالم الهی عشق الهیسز خوش دکلدر • طرف چمن وهوای بستان
چمن جانبی وبوستان هواسی • بی لاله عذار خوش نباشد • لاله عذارسز
خوش اولمز مراد عالم بسط وانبساطدر هدایت جمالسنه خوش دکلدر دیمکدر
• با یار شکر لب وکل اندام • شکر طوطاقلو کل بدنلو یار ایله • بی بوس وکنار
خوش نباشد • اوپوب وقوجقسز خوش دکلدر مراد وصول الی الله قبول کیفیت
ودوام مراقبه سز خوش دکلدر • رقصیدن سرو وحالت کل • سروک رقص
اتمه سی وکلک حالتی • بی صوت هزار خوش نباشد • بلبل آوازسز خوش اولمز مراد
وجد وسماع وکشف وارتفاع کوینده وخواننده سز خوش دکلدر دیمکدر
• هر نقش که دست عقل بندد • هر نقش که عقل الی باغلر • جز نقش نکار خوش
نباشد • نکار نقشسز خوش اولمز مراد بودر که عقل تصوراتدکی امور رکیکه (?) جمیع
طریق تصوردر بادر (?) • باغ وکل ومل خوشست لیکن • باغ وخی کل وخی شراب
خوشدر اما • بی صحبت یار خوش نباشد • یار صحبتسز اولمز خوش • مراد باغ (?)
حق نز ومصاحب اهل تصوف عشره دن حظ اولنمز دیمکدر • جان نقد محقرست
حافظ • جان نقد حقیر درای حافظ • از بهر نثار خوش نباشد • صاحبنه
ایچون خوش اولمز مراد جان نقد محقر اولدغی بودر که مشقت ایله تحصیل اولنمش

دکلدر دو بیت حق در استیجک آلور آنی نثار قیلمغه هیچ نسنه بذل ایتمک کلدر
وله ایضاً دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد • دون
کیجه سفر ایله‌مش یاردن خبردارلق ویردی یل • من نیز دل بباد دهم هر چه
باد باد • بن دخی کوکلی یله ویررم هر نه اولورسه اولسون مراد حاضر
اولمیان یاردن فیض فضل و خیر خبر ارشوب انوکیچون جان و دل فدا ایتمک
استدکم بیاندر • کارم بدان رسید که همراز خود کنم • ایشم اکا ایرشدیکه
کندمه همراز ایدم • هر شام برق لامع و هر بامداد باد • هر اخشم
بلا ببچی شمشکی و هر صباح یلی مراد دنودر که بنده هم آتش عشق وار و هم
هوای یار وار لاجرم حالم اول مرتبه‌یه ایرشمشدر که کیجه آتش قلبم برق کبی
لامع اولوب صباح باشمده هوا باد کبی ظاهر اولا • در چین طرهٔ تو دل بی
حافظ من • سنک طره‌ک بوکلمنده بنیم ضبطسز کوکلم • هرگز نگفت مسکن مألوف
یاد باد • هرگز دیمدی مسکن مألوف مأنوس اکله‌سون مراد قلبم غیب هویته
توجه ایدوب مسکن مألوفی فراموش قلدی دیمکدر • امروز قدر پند عزیزان
شناختم • بوکون عزیزلرک نصیحتی قدرینی بلدم و اکلدم • یارب روان
ناصح ما از تو شاد باد • یارب بزم ناصحمزک جانی سندن شاد اولسون مراد
بودر که تازلکده و زمان غفلتده نصیحت قدری بلنمز اما مرور زمان ایله
عقلمز کامل اولوب مصائب ایله غفلت زائل اولوب ناصحک پندینک قدری معلوم
اولوب نصیحت ایدن عزیزه دعای خیر قلنور • دل خون شدم بیاد تو هر که در
چمن • بودم کلم قان اولدی سنک یادکله هر وقت که چنده • بند قبای غنچهٔ گل
میکشاد باد

[illegible]

میکشاد باد • کل غنچه‌سنک دوکمه‌سنی اچردی یل مراد کلک شفقی کورب جانب حقدن
کشف یاد ایدوب جهری خون اولدغن بیاندر • طرف کلاه شاهیت آمد بخاطرم
• سنک شاهلغک کلاهنک اوجی کلدی خاطرمه • اینی که تاج بر سر نرگس نهاد باد
• اول برده که تاجی نرگس باشی اوزره که قودی یل مراد بودر که اهل بصر
و صاحب عبرت اولنلر هر برده که عظمت و جلال و لطف و جمال کورسه‌لر حضرت
حقک جلال و جمالنی یاد ایدوب اکا انتقال ایدرلر • از دست رفته بود وجود
ضعیف من • الدن کتمش ایدی بنم ضعیف وجودم • صبحم ببوی زلف تو جان
باز داد باد • صباح یلی سنک زلفک قوقوسی سببی ایله کرو جان ویردی بکا
مراد غیب هویتدن کشف سحری قوقو ویرجک حیات جدید بولدوغن بیاندر
حافظ نهاد نیک تو کامت برآورد • ای حافظ سنک ایو طبیعتک مرادک حاصل
ایدر • جانها فدای مردم نیکو نهاد باد • جانلر خوش طبع اولنلرکه فداسی
اولسون مراد خوش طبع اولنلر کامیاب اولدغن بیان و خوش طبع اولنلره دعادر
وله ایضاً خسروا گوی فلک در خم چوگان تو باد
ای پادشاه فلک طوبی سنک چوکانک بوکلمنده اولسون • ساحت کون و مکان
عرصهٔ میدان تو باد • کون و مکان میدانی سنک میدانک عرصه‌سی اولسون
ظاهر نظمه انی کوسترر که خطاب ظاهر پادشاهه اولا اما اهل تحقیق قتنده
خطاب پادشاه حقیقیه در و ظاهره نظر کلام انشا و حقیقته نظر خبر در
همه آفاق گرفت و همه اطراف گشاد • جمیع آفاقی دوتدی و جمیع اطرافی اچدی
• صیت خلق تو که پیوسته نگهبان تو باد • سنک خلقک آوازی که متصل سنک

[illegible]

سنک بلکه اولسون بونده دخی ظاهر انشا وحقیقته اخبار در زلف خاتون
ظفر شیفته پرچم تست ظفر خاتوننک زلفی سنک پرچمک حیرانی عشقدر
دیده فتح ابد عاشق جولان تو باد فتح ابد کوزی سنک جولانک عاشقی اولسون
مراد غیب صوریت اثار ربدن برعکس مغلوب غالب در و ظفر و غلبه و حرکات
الهیه نک عاشقی در یعنی فتح دیمکدر ای که انشاء عطارد صفت شوکت تست
ای خسرو که عطارد انشاسی سنک شوکتک صفتی در یعنی عطارد سنک
شوکتک وصفنی انشا ایدر عقل کل چاکر طغرا کش دیوان تو باد عقل کل
سنک دیوانک نشانجیسی قولی اولسون مراد بودر که عطارد که کاتب فلکلر
عظمت حق وصفنی انشا ایدر و عقل کل اوله دیوان خانه نک موقعنک قولی در
بیت محیط شرع را واضع طریق علم را شارع زلال فضل را منبع اساس عقل را
بانی طیره جلوه طوبی قد چون سرو تو شد طوبی جلوه سنک غضبی وانک
سببی سنک سرو قدک اولدی غیرت خلد برین ساحت ایوان تو باد خلد
برین غیرتی سنک ایوانک میدانی اولسون مراد بودر که طوبی مراتب عالیه
بستی اولوب غضوبدر و خلد برین ایوانک میدانک غیوری در نه تنها
حیوانات و نبانات وجماد بالکز حیوانات و نباتات وجماد دکل هر جه
در عالم امرست بفرمان تو باد هر نسنه که عالم امرده در سنک فرمانک ایله
اولسون مراد بالکز نباتات حیوانات معادن موالیدثلثه ما مور دکل
جمله عالم امرده اولنلر مطیع فرمان حق دیمکدر حافظ خسته باخلاص ثنا
خوان تو شد حافظ خسته اخلاص ایله سنک ثناخوانک اولدی لطف عام

تو

179

مفعولن فاعلاتن مفاعلن فاعلات

تو شفا بخش ثناخوان تو باد سنک لطف عامک سنک ثناخوانک شفا
بخشلیجی اولسون مراد حامد مخلص در دنه شافی حضرت حق ایدوکن
ذکر ایدوب اندن رجا شفا ایدر بیت کو کلم دلمز درونه در رمان
طبیبی شافی چون الطبا به ده الله حکیم در ولی ایفتا
ساقی حدیث سرو کل و لاله میرود اما سرو کل و لاله سوزی واقع اولور
این بحث با ثلثه غساله میرود بو بحث ثلاثه غساله ایله کیدر یعنی دو طبیبی
اوج قدح شراب ایله کیدر که نهایتی انکا ایرشور مراد بو زندن بودر که سرو کل
و لاله سوزی اجلا ایرشوب غساله اوجکه بو مقابله اولور یا بو عیش و عشرت
معصیتی اعضار وضوئی اوجکره بو مقابله محو اولور تحقیق بو زندن مراد بودر که
ای عشق الهی ویرن درجه عالیه و کشف و داغ عشق کلامی یعنی بودعوی استغراق
کیفیت خمر حق ایله زائل اولور می خور که نوعروس چمن حد حسن یافت شراب
ایچ که چمنک یکی کلنی حسن حدی نهایتی بولدی کار این زمان ز صنعت دلاله
می رود کار بو زمانده بنله وشاطه صنعتندن کیدر مراد فیض و جذبه حق
کلاله ایردی عشق الهی نوش ایتمک زمانی اولدی مرشده حاجت قالمدی دیمکدر
شکر شکن شوند همه طوطیان هند شکر صبحی اولورلر دو کلی هند طوطیلری
زین قند پارسی که به بنگاله میرود بو فارسی قندن که بنکاله شهرنه واررلر
کندو کلامنی مدح در که قند فارسی در حتی هند دیارنده بنکاله شهرنه وارنده
هوایی اولوب قند که گرمی طوطیلر دخی شکر صبحی یعنی حلوه کرمی عوام دخی
بو شکری ایچ بوندن قنع اولورلر طوطیان بیان و زمان در سلوک شعر

طی مکان وطی زمانی کورکه شعر طریقی سلوک کند • وبو اسلوبده • کیمی
طفل یکشبه ره یکساله میرود • که بو بر کیجه لک طفل بر ییللق یول کیدر مراد بودر کم
بر کیجه فکر ایدوب سویلدوکم شعر ان لله کنوزاً تحت العرش مفاتیحها السنة
الشعراء حسبنجه مسافه بعیده قطع ایدر لاجرم طی مکان ایدر واقرب طرق الی الله
طریق عشاقدر پس شعر تهیج روح قلوب تزجلک وصوله باعث اولوب طی زمانی
دخی ایدر • آن چشم جادوانه عابد فریب بین • اول عابد الدیجی جادوانه
گوزی کور • کش کاروان سحر ز دنباله میرود • که اول سحر کاروانک اردنجه
گیدر مراد بودر کم کلمات عشاق واشعار اشواق گویا کاروان سحردر اما
عین معشوق بحری الکا غالبدر • خوی کرده می خرامد و بر عارض سمن • معشوقی
درلکش حالنوروسمنک عارض او زره • از رشک روی او عرق ژاله میرود
انک یوزی کونشندن ژاله تری کیدر یعنی آقر مراد غرابت صنع حقی بیاندر
باد بهار می وزد از گلستان شاه • بهاریلی اسر شاه گلستانندن •
وز ژاله باده در قدح لاله میرود • ژاله دن شراب لاله قدحنه کیدر مراد
بوندن دخی غرابت صنع حقی بیاندر • از ره مرو بعشوه دنیی که این عجوز
یولدن کیتمه دنیا شیوه سیله که بو قری • مکاره مینشیند و محتاله میرود •
مکاره اوتورر حیله ایدجی کیدر مراد دنیا عجوزه سنک مکاره و محتاله ایدوکی
بیاندر بیت • وارثیکیس عالمده ای دل شاه المحنت تاج غم • کیمه زر بغت جهانی
افسر و بیانی قو • حافظ ز شوق مجلس سلطان غیاث دین • ای حافظ
سلطان غیاث الدین مجلسی شوقندن • خامش مشو که کار تو از ناله میرود

ساکت اوله

ساکت اوله که سنک ایشک ناله دن کیدر مراد غیاث الدیندن و یینه
معاونت ایدن رجل صالح درکه سلطان آخرندر انک مجلسنده ناله
مؤثر در واندن فیض سبیدر • بیت • تو دستگیر خلق جهانی در این جهان
باو اخدای در دو جهان دستگیر تو • ولایضاً • مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع •
بر سر آنم که گر ز دست بر آید • انک باشی اوزره یم که اگر الدن کلورسه و نصیب
اولورسه • دست بکاری زنم که غصه سر آید • ای ایراشه اورم که غصه
باشه کله یعنی نهایت بوله مراد ترک دنیا ایدوب طلب آخرت ایدرم دیکلدر
زیرا مادامکه آدم طلب دنیاده در غصه نهایت بولمز • منظر دل نیست جای
صحبت اغیار • بو مصراع مبتدا و خبردر یعنی گوکل نظرگاهی اغیار صحبتی یری دکلدر
• دیو چو بیرون رود فرشته درآید • شیطان چون چقه فرشته گیرر
مراد قلبی ماسوی دن خالی قلمق گرکلکه یار اوله دیکلدر • صحبت حکام ظلمت
شب یلداست • بو دخی مبتدا و خبردر یعنی حاکملر مصاحبتی شب یلدا ظلمتیدر
• نور ز خورشید خواه بو که بر آید • نوری گونشدن استه اولا که طوغا
وصال اولا مراد ترک دنیا اولنلر ایله مصاحبت قل اولا که نورانیت وصلت
حاصل اوله دیکلدر • بر در ارباب بی مروت دنیی • دنیانک مروتسز اهلنک
قپوسی اوزره • چند نشینی که خواجه کی بدر آید • نیچه اوتورسن که خواجه
قچن چقه دیو مراد بودر که جقه حق اهل منصب قپوسنده قچن چقه دیو
اوتورمق تضییع عمردر • ترک گدایی مکن که گنج بیابی • و دیلنجلک ترک
قلما که گنج بولاسن • از نظر رهروی که در گذر آید • بر سالکک نظرندن که

اوغرافده کلمه مراد بودرکه ترک طلب دنیا ایدب طریقت اولان نظرنده
اولنجق کنج عزلتده کنج قناعت وغنای قلب بولنور • صالح وطالح متاع
خویش نمودند • صالح وفاسد کند ومتاعی کوستردار • تاکه قبول او فتد ودر نظر آید
• تاکه قبول دوشه نظره کلمه مراد صالح متاعی قبول اولوردیمکدر یا قبول مشیت
حقه منوط دردیمکدر • بلبل عاشق تو عمر خواه که آخر • ای بلبل عاشق سن عمر استه که
آخر • باغ شود سبز وسرخ کل برآید • باغ یشل و قزل اولور کل چیقر مراد
متقرا اولان صبرایله مراده ایرردیمکدر • غفلت حافظ درین سراچه عجب نیست
• حافظک غفلتی بو حجره ده عجب دکلدر • هر که بمیخانه رفت بیخبر آید • هر کیمکه
میخانه یه بیخبر چیقر مراد بودرکه دنیا غفلت وسسلک محلی در • ول ایضا
جمالت آفتاب هر نظر باد • سنک جمالک هر نظرک کنشی اولسون • زخوبی روی
خوبت خوبتر باد • خوبی لفظنده حرف یا مصدریه در یعنی سنک خوب یوزک
خوبلقدن خوبرق اولسون مراد بودرکه جمالکدن هر عاینه نک خفیا نور قلب منور
اولسون و وجه جمیلک حسن آخره نسبتدن تنزیه قلنوب که آنک جمال غیره نسبت
اتمسون بیت کسی قدر رویت را ندانند • چو مه هر شب زنشوفت در بدار باد
• همای زلف شاهینی شهپرت را • شاهپر وشهپر قناد جلک دیمکدر یعنی
سنک شاهینی کشهپر زلفک هماسنک • دل شاهان عالم زیر پر باد • عالم
پادشاهلرینک قلبی قنادی التنده اولسون مراد بودرکه قلوب سلاطین ضبط نفسی
غیب هویده اولسون دیمکدر • کسی کو بسته زلفت نباشد • برکه که سنک
زلفنکه بغلنمش اولیه • چو زلفت درهم و زیر و زبر باد • زلفک کبی قرجیق

ووقتش

ووقتش بوزنش اولسون مراد بودرکه هر کیمکه غیب هویته مقید اولمیه پریشان
اولور • دل کو عاشق رویت نباشد • هر کونکل که سنک یوزکه عاشق اولمیه
• همیشه غرقه در خون جکر باد • دائما جکر قاننه غرق اولسون خطاب حضرت
حقه در مراد ظاهردر • تنا چون غمزت ناوک فشاند • ای صنم چون سنک
غمزه اوق آتجه یعنی • دل مجروح من پیشش سپر باد • بنم مجروح کوکلم انک اوکنده
قلقان اولسون مراد بودرکه الولاء والبلاء قوآمان حسبنجه واشد الناس بلاء الانبیاء
ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل موجبنجه مظهر بلا اولان عاشقدر وطوق بلا وبلا
تقرب وموجب قربتدر • چو لعل شکرینت بوسه بخشد • چون سنک شکر کبی لعلک
بوسه عطا ایده • مذاق جان من زو پرشکر باد • بنم جانمک مذاقی اندن طلو
شکر اولسون مراد کلام الهیدن تلذذ طلبیدر • مرا از تست هردم
تازه عشقی • بکا سندن هردم بر عشق تازه • ترا هر ساعتی حسن دکر باد • سکا
بر ساعتده بر حسن دخی اولسون مراد هردم جماله مظهر اولایم دیمکدر •
بجان مشتاق روی تست حافظ • جان ایله سنک یوزک مشتاقی در حافظ • ترا
بر حال مشتاقان نظر باد • سکا مشتاقلر حالنه نظر اولسون خطاب حضرت حقه در
ومراد ظاهردر بیت ترا با عاشقان دایم نظر باد • زجان خستگان
خود خبر باد • ول ایضا حسن تو همیشه در فزون باد •
سنک حسنک دایما ارتمقده اولسون • رویت همه سال لاله کون باد • یوزک دوکل
بلده لاله کبی اولسون مراد صفت حقه خطاب ایدر واندن کمالی وجمالی ظاهر اولور
جماله ونیوره مظهر اولمق طلبیدر • اندر سر من خیال عشقت • بنم باشمده

سنک عشقک خیال • هر روز که هست در فزون باد • هر کون که وارد راتوه
اولسون مراد زیاده عشق الهی طلبی در • قدهه دلبران عالم عالیک دو کلی دلبرای
قدی • در خدمت قامت نکون باد • سنک قامتک خدمتنده باشی آشفته یعنی
اکیلوب خدمت ایده اولسون مراد علو درجه الهیه یه راکع و ساجد اولسون
دیمکدر بیت هر کس که ز خدمت کشد سر • در چاه غم سرنکون باد • هر سرو
که در چمن برآید • هر سرو که چنده قالغز بیش الف قدت جو نون باد • سنک
قدک الفی او کنده نون کبی اولسون مراد هر رفیع الشان سکا عابد و خاضع
اولسون دیمکدر • چشمی که نه فتنه تو باشد • بر کوز که سنک فتنه نک اولمیه
از کوهر اشک غرق خون باد • کوز یاشی کوهرندن قانه غرق اولسون مراد
سکا نکران اولاین دیده قان اغلسون دیمکدر • چشم تو ز بهر دلربایی
• سنک کوزلک کوکلار قاپمق ایچون • در کردن سحر ذوفنون باد • سحر ایلکده
ذوفنون اولسون مراد ذات الله دن طرق مختلفه ایله جذب قلوب قلبی در
• هر جا که دلیست در غم تو • هر یره که بر کوکل دار و در سنک غمکده • بی
صبر و قرار و بی سکون باد • صبرسز و قرارسز و سکونسز اولسون مراد هر قلبک
حقه عاشق اولمسی طلبدر • هر کس که بدل نباشدش درد • هر کمسه که کوکلنده
اولمیه درد • از حلقه وصل تو برون باد • سنک وصلک حلقه سندن
طاشره اولسون مراد بودر که درد ایچون چکیلن دوای وصله واصل اولمز
• لعل تو که هست جان حافظ • سنک لعلک که حافظک جانی در • دور از لب
هر خسیس دون باد • هر خسیس دونک لبندن اراغ اولسون مراد بودر که
کلام

182

کلام الهی اهل دل جانی در هر نا اهل لبندن اراغ اولمغه ارزانی در ١٨٠
و له ایضاً تنت بناز طبیبان نیازمند مباد • سنک تنک
طبیبلر نازنه محتاج اولمسون مراد بو بدن بر وجودی نافع اولان کمسنک
صحتی ایچون دعادر بیت جان شریفی سن جو جهان خلقنک تمام درست
• اید صحیح صحتکله هر کشی دعا • سلامت همه آفاق در سلامت تست
دو کلا آفاق سلامتی سنک سلامتکده در • بهیچ عارضه شخص تو دردمند
مباد • هیچ عارضه ایله سنک شخصک دردلو اولمسون بیت باغ جهانده
جون کل خندان دور رخک • هیچ عارضیله عارضکه کلمسون فنا • جمال صورت و
معنی ز امن صحت تست • صورت و معنی جمالی سنک صحتک امنندن در
که ظاهرت دژم و باطنت نژند مباد • که ظاهرک بوزنالمش و باطنک
غصه لو اولمسون بیت صورت جمال معنی کمالی جو سنده وار • حق
ظاهرک ده ایده باطنک صفا • در این چمن چو در آید خزان بیغمایی
بو چمنه جون کیره خزان یغما چلق ایله • رهش بسرو سهی قامت بلند مباد
• اول خزانک یولی و قامت سرو سهی یه اولسون بیت ایرمز خزان سرو
جو هر دم بهار در • سرسبز اوله قامت سروکده سرورا • در آن
بساط که حسن تو جلوه آغازد • اول دوشکده که سنک حسنک جلوه باشلیه
• مجال طعنه بدبین و بد پسند مباد • برا فز کور یجنک و بکنمیجینک طعنه
مجالی اولمیه مراد جمیع حرکاتنک بی عیب اولا دیمکدر • هرانکه روی چو ماهت
بچشم بد بیند • هر اول که سنک آی کبی یوزکی برا فز کوز ایله کورر درآتش

بو تجر جسم او سپند مباد • سنک آتشکده انک جسمندن غیری یوزرلک اولمسون
یعنی کوزدکمک ایچون آتش اوزره یوزرلک وضع ایدیب یاقزار انک برنه انک
جسمی یانسون • شفا زگفته شکرفشان حافظ جوی • شفای حافظک شکر
صاچیجی سوزندن استه • که حاجتست بعلاج گلاب وقند مباد • که سنک حاجتک
گلاب وقند علاجنه اولمسون بیت امراضه در کلام حق ایله دعا علاج
بیزم ایله دعا کار اولور نه دوا روا وله ایضا
آنکس که بدست جام دارد • اول که النده قدح واردر • سلطانی جم مدام
دارد • جم سلطانلغی اکا مدام واردر مراد جامدن غلبه حالیدر کیمکه اول
اولا جام جم کبی مشاهده عالم اکا علی الدوام حاصل اولوب جم سلطانلغنه
مدام مالک اولور • آبی که خضر حیات ازو یافت • بر صو که خضر حیاتی
اندن بولدی • در میکده جو که جام دارد • میخانه‌ده استه که جامک واردر
مراد میخانه‌دن خانقاهدر بونده جامدن مراد شیخ صافی وعمل کافیدر لاجرم
حیات ابده سبب اولور • سررشته جان بجام بگذار • جان ایپلکی باشنی
جامه قو واکا ویر • کین رشته ازو نظام دارد • که بو ایپلک اندن نظام
دوتر مراد کرو جامدن شیخ صفیدر لاجرم رشته جانی اکا تسلیم ایدوب
تعلقی اندن قطع ایتمک گرک که اندن نظام وانتظام حاصل اولا • ما وتی
وزاهدان وتقوی • بز دخی شراب وزاهدلر دخی تقوی • تا یار سر کدام
دارد • تا یار قنغیسنک باشنی دوتر یعنی میه می مائل اولور یوخسه تقوی‌یه می
مائل اولور مراد میدن عشق الهیدر وتقوی‌دن مراد زهد خشکدر اما

حضور

حضور حقده قنغیسی قبول بولور معلوم دکلدر • بیرون ز لب تو ساقیا نیست
• سنک لبکدن خارج ای ساقی بو قدر • در دور کسی که کام دارد •
دورده بر کسه که مراد دورده قان واعظ وشیخدن غیری تحصیل مراد
ایدر بو قدر دکلدر • نرگس همه شیوه‌های مستی • نرگس دخی کلی مستلک
شیوه‌لرین • از چشم خوش تو وام دارد • سنک خوش کوزلرکدن بورج
دوتر یعنی قرض آلور مراد مرعین مسکران ذات اللهدن کیفیت کسب
ایدر دیمکدر • ذکر رخ وزلف تو دلم را • سنک خط وزلفک ذکری کوکلمه
• وردیست که صبح وشام دارد • بر ورددر که صبح واخشم دوتر مراد درکه دو
صباح ورددم هو الظاهر واخشم ورددم هو الباطن ور یا ایکیسی معاً اباً وقتنده
ورددم ورد دیمکدر • بر سینه ریش دردمندان • دردمندلرک یاره‌لی
سینه‌سی اوزره • لعلت نمکی تمام دارد • لعلکک تمام دوزی واردر
مراد دردلو سینه‌ده شوق وذوق کلام الهیدن دردیمکدر • در چاه
زنخ چو حافظ ای جان • اکک چقور یرنده حافظ کبی ای جان • حسن
تو دو صد غلام دارد • سنک حسنک ایکیوز قولی واردر مراد
زنخ چاهندن تجلی محضدرکه محیطدر لاجرم انک گرفتاری چوقدر
وله ایضا کسی که حسن خط دوست در نظر دارد •
برکه که دوست خط حسنی نظرده دوتر • محققست که او حاصل بصر دارد
• محققدر که اول بصر حاصل دوتر مراد بودر که نتیجه وحاصل بصر جمال رخ خط
دوسته نظردر بیت دیده از بهر جمال دوست می باید مرا • ورنه

این چشم بلا دیده چه کار آید مرا • چو خامه بر سر فرمان او سر طاعت • قلم کبی
انک امری خطی اوزره طاعت باشنی نهاده‌ایم مگر تیغ بردارد • قومشوزدر
مراد اول قلیچ ایله قالدره مراد حضرت حقک امرنه اطاعت وانقیاددن بیان در
کسی بوصال تو چون شمع یافت پروانه • یکه یکسنک وصلکه تذکر ، وجهت
و واسطه بولنور شمع کبی • که زیر تیغ تو هردم سر دگر دارد • که سنک قلیچک
التنده هردم بر باشی دخی واردر مراد بودر که شمعک باشی کسلدکجه التوندن
بر باش دخی ظاهر اولور مراد بودر که سوینمز عاشق دخی بویله اولیجق که
متحمل بلا وعنا اولا ونفسک هواسنک وسوداسنک هر بری کسلدکجه یرینه
نیت باشی ظاهر اولور یعنی اولا وصله تمسک و وسیله بولنور • بپای
بوس تو دست کسی رسید که او • سنک ایاغک اوپمکه برکسنک الی ایر که
او • چو آستان بدین در همیشه سر دارد • ایشیک کبی همیشه بو قپو
اوزره باش وور مراد بودر که آستانه قپوده باش قودیغی اجون
شرف پای بوس بولمشدر هرکیمکه باب حقده آستانه کبی باش قویه
شرف قربت حاصل ایدر • بزد رقیب تو روزی بسینه ام تیری آوردی
سنک رقیبک سینه‌مه براوق • زبس که تیر غمت سینه بی سپر دارد • اندن
صکره که سنک غمک اوقی سینه یی قالقانسز دوتر مراد غم عشق بنی عریان
قلدی انک ایچون دشمن بکا ظفر بولدی دیمکدر • ز زهد خشک ملولم
بیار باده ناب • زهد خشکدن ملولم کتور صافی شرابی • که بوی
باده و جانم مدام تر دارد • که شراب قوقوسی و جانم مدام تر دوتر
مراد

مراد بودر که زهدکه بی عشق اولا اندن ملالم واردر عشق کتور که رطب
اللسان اولم و بوی خوب بولم بیت خوشترز دوران عشق ایام
نیست • بامداد عاشقان را شام نیست • زیاده بهجت اگر نیست این
نه بس که ترا • شرابدن هیچ بر سکاار بو قدر یوق ایسه بو یتمزمی که سنی
دمی ز وسوسه عقل بیخبر دارد • بر دم عقل وسوسه سندن بیخبر دوتر
مراد بودر که عاشق وسالک اولا نه عشق وسلوکدن هیچ فیض اولمزسه
بو یتمزمی که عقل معاش وسوسه سندن فارغ ایدر • کسی که از در تقوی
قدم برون ننهاد • بر کسه تقوی قپوسندن ایاغنی طشره قومدی •
بعزم میکده اکنون سر سفر دارد • میخانه عزمی ایله شمدی سفر باشنی
دوتر یعنی انک تدبیرنده در مراد بودر که زاهد خشک اولان عاشق
مشرب اولمق تدارکنده در بیت پارسایی که خم عشق چشید •
خانه زاهد را بباده بداد • دل شکسته حافظ بخاک خواهد برد
• حافظک صنق کوکلی طبراغه الته کیدر • چو لاله داغ هوایی که بر جگر
دارد • لاله کبی بر محبت داغی که جگرنده واردر مراد بودر که عاشق صادق
اولدر که وفات ایده عشق اندن گتمیه وله ایضا
انکه از سنبل او غالیه تابی دارد • اول که انک سنبلندن غالیه مشک
حرارتی واردر • باز با دلشدگان ناز و عتابی دارد • گروکوکلی گتمشلره
یعنی عاشقلره نازی و عتابی واردر مراد بودر که حضرت حق که انک غضب
هوینه هر رایحه طیبه منشو قدرعاقه الک نفرتی وحجاب کبریاسی وعتابی

فاعلاتن فعلاتن مفاعلن فعلن

فصدینی واردر • از کرشمه ء خود میکند زد همچون باد • کنه و مقتول بلشندن
کیجه بیلکیمی • چه توان کرد که عمرست و شتابی دارد • نه ایلک اولور که عمر در
و استعجالی واردر مراد تجلیات الهیه عاشق هلاکدن تیز جلب و رابدر عمر
کبی مستعجل و سریع الانفصال در دیمکدر • آب حیوان اگر آنست که دارد
لب یار • آب حیوان اگر اول ایسه که لب یارک واردر • روشنست
این که خضر بهره سرابی دارد • روشندر بو که خضرک نصیبی سرابدر مراد بو
در که اگر آب حیات کلام الهی ایسه که حیات ابدیه یه سببدر خضرک ظلامده
نصیبی اولان روشن در که سرابدر زیرا حیات ابده سبب دکلدر • ماه
خورشید نمایش ز پس پرده ء زلف • انک کون کبی آی زلف پرده سی
اردندن • آفتابیست که در پیش سحابی دارد • کنشدر که اوکنده
سحابی واردر مراد بو در که ذات الله و جمال الهی غیب هویت ارده
کون کبی در • چشم من کرد بهر کوشه روان سیل سرشک • بنم کوزم ایلدی
هر کوشه ده روان کوز یاشی سیلن • تا سهی سرو ترا تازه بآبی دارد
تا سنک طوغری سروک بر صو ایله تازه دوته مراد غلیق علو درجه نک
طراوتنه سببدر دیمکدر • غمزه ء شوخ تو خونم بخطا میزبرد • سنک
شوخ غمزه ک قانمی خطا ایله دوکر • فرصتش باد که خود فکر صوابی دارد
فرصتی اولسن که خوش فکر صوابی واردر مراد صفت جلال نفسانیتمی
هلاک ایتدکی و بنی اصلاح قلدیغی کندویه لازم دکل ایکن خطا کبی در اما
فکر صوابدر که نفسنی معقوله اولمق خیر و صواب در دیمکدر • چشم مخمور تو

دارد ز دلم قصد جگر • سنک مخمور کوزنک واردر بنم کوکلدن جگر قصدی •
ترکی مستست مگر میل کبابی دارد • مست ترکدر مگر کبابه میلی واردر مراد
استیلای الهی قلبک زبده سن کندویه جذب ایتمک استدکن بیاندر • جان
بیمار مرا نیست ز تو روزی سؤال • بنم خسته جانم بو قدر سنک یوزکدن
سؤال • ای خوش آن خسته که از دوست جوابی دارد • ای خوش اول
خسته که دوستدن جوابی واردر مراد بو در که قلب مریض طلب جمال اتمکه
لایق دکلدر سلامت اول قلب مریضکه الا فضل فیض الهی واقع اوله
کی کند سوی دل خسته ء حافظ نظری • قچن ایدر حافظک خسته کوکلی جانبنه
بر نظر • چشم مستت که بهر گوشه خرابی دارد • سنک مست کوزک که هر کوشه ده
بر خرابی واردر مراد نظر عین عنایت حقه لایق چوق بکا اندن نصیب بعید در
دیو تحزن و تحسر در

ولـه ایضاً

دوش از جناب آصف
پیک بشارت آمد • دون کیجه آصف جنابندن بر مژده کلدی • کز حضرت
سلیمان عشرت اشارت آمد • که سلیمان حضرتندن عشرت اشارتی کلدی یعنی
خبر بیک بو ایدی مراد حضرت سلیماندن حضرت حقدر که سلطان جمله عالمدر
و آصفدن مراد جبرائیلدر که پادشاه ایله خلقی او رسنده واسطه در
و پیک بشارتدن مراد الهام ملکیدر که قلب مؤمنه واقع اولور و عشرتدن
مراد صحبت اصحاب تصوفدر و اکا اشارت توفیق الهی در انوکیچون شیخ
مرشده خطاب ایدب دیر • خاک وجود ما را از آب دیده گل کن • بزم وجودمز
طپراغنی شراب صو ایدن بالچیق قل • ویران سرای دل را گاه عمارت آمد •

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

کوکلک ویران سرا اینک عمارت وقتی کلدی مراد عشق الهی ایله بزم وجود منز
تخریب قلیله قلب خراب معمور اولاجق زمان کلدی دیکلدر • عیبم بپوشش
زنهار ای خرقه می آلود • عیبمی اورت زنهار ای شراب بولشمش خرقه •
کام یار پاک دامن بهر زیارت آمد • که اول پاک انکلو یار زیارت ایچون
کلدی مراد خرقه می آلوددن شول مرقع دره عشق ایله ملتبع اولا لاجرم
توبه قلوب عشق وصدق قله اول خرقه دکیوب عیوب معاصی مستور اولوب
حضرت رب قدوس تجلی قلمغه لیاقت اولور بیت ای دیده دل و جان
خود را بکنید ظاهر • کان مه بدین منازل بهر زیارت آمد • این شرح بی نهایت
کز حسن یار کفتند • بو شرح بی نهایت که یار حسن یاردن دیرلر • حرفیست کز
هزاران کاندر عبارت آمد • بر حرف قدر بیکلردن که عبارته کلدی مراد جمال حق
زاید الوصف در اندن شرح بی نهایت نیچه بیکلردن بر حرف دردیکلدر بیت
شول دکلو بی نهایه درر وصف حسنکم • بیکلرده بری ایده مز خاطر انتخاب
• امروز جای هرکس پیدا شود ز خوبان • بوکون هرکسنک یری ظاهر اولور
خوبلردن • کان ماه مجلس افروز اندر صدارت آمد • که اول مجلس نورلندیرجی
ای صدارته کلدی یعنی مجلس صدرنده جلوس ایتمکه کلدی مراد مجلس افروزدن
شیخ درکه اول صدرنشین صفه خانقاه در لاجرم خوبلرکه سالک طریقت
اولنلردر اول مجلسده هر برینک مقامی معلوم اولور یا مجلس معنویده هر برینک
درجه سی ظاهر اولور دیکلدر • بر تخت جم که تاجش معراج آفتابست • جم تختی
اوزره که اول اجک تاجی کنشک معراجی در یعنی آفتاب الکا ایره مسی علو درجه سیدر

همت

همت نکر که موری با این حقارت آمد • همتی کور که بر قارنجه بو حقارت
ایله کلدی مراد تخت جمدن سلطنت آخرت اولنلر واصل اولدقی درجه
عالیه در قارنجه کبی ضعیف اولنلر وحش المرء یطیر بهمته حسبنجه همت ایله اول مقام
اعلی یه واصل اولورلر بیت همت عارف رعایت قلهدر • واعظک سعی
روایت قلهدر • از چشم شوخش ای دل ایمان خود نکه دار • انکه شوخ
کوزندن ای کوکل ایمانکی صقله • کان جادوی کمان کش از بهر غارت آمد
• که اول یای چکیجی جادو یغما ایچون کلدی مراد چشم شوخدن شیطانلردر انکه
ایچون کوستردکی حسن صورت و زخارف و زینت در لاجرم ایمانی انکه
شرندن صاقلمق کرک • آلوده ای تو حافظ فیضی ز شاه در خواه • ملوث
سن ای حافظ شاهدن فیض ایسته • کان عنصر سماحت بهر طهارت
آمد • که اول سخاوت تطهیر ایچون کلدی مراد معاصی تلوثندن پاک اولمغی
حضرتدن طلب قلمغه ارشاددر که اول حضرتک مجلس لطیف ایچون در
بیت پاک لطیف کشتم وچون شیر دل قوی • چون فیض فضل حق بمن
ناتوان رسید • در ریاست مجلس شاه دریاب و نیک دریاب • دریا در
شاه مجلسی آنی آکله وایو آکله بول • تا ای زبان کشیده کاه تجارت آمد
غافل اولمه ای زبان چکمش کمسه که تجارت وقتی کلدی مراد بودرکه شو کمسه
عمری تلف ایتمش اولا زبان چکمشدر چونکه حق اداء مجلس مع الله قلبی جلس مع
اهل التصوف موجبنجه مجلس سلطان حقیقی به که مانند بحر در ایره نفایس
جواهر اعمالدن آلوب تحصیل مال آخرت قلمق کرک بیت کفتم بچند وصلت

گفتا روح دادن • زود وشن بده دلا خوش وقت که بشارت آمد **وله**
ایضاً بريد باد صبا دوشم آگهى آورد • باد صبا پيكى دون
گیجه یلدا خبردارلق کتوردی • که روز محنت وغم رو بکوتهی آورد • که محنت
وغم کونی یوزی قصه لغه کتوردی یعنی قصلغه توجه ایتدی مراد صبادن جناب
الهیدن وارد اولان عون در که نصرت بالصبا واهلکت عاد بالدبور
حسنجه قلب عبده واصل اولوب هواجس شیطان ونفسی دفع ایدوب سلامت
ویرو بشارت ایدر • بمطربان صبوحی دهیم جامه چاک • صباح شرابی بطر
بلرینه ویره یم بر نوق قفتانی • باین نوید که باد سحرگهی آورد • بو مژده یی سبیله
که سحر وقتی یلی کتوردی مراد مطربلردن فیض ایرشدرب شوق ویرنلر
در وجامه چاکدن مراد بذل در که خارقعاصی ایله برکلشدرانی فیض سحری مژده
سی سببی ایله شیخ مرشده وواعظ معطی شوقه تسلیم ایدوب اصلاح
ایتدرمکدر **بیت** دلا بده همه هستی بصوفیان فقیر • بمژده ای که نسیم
سحرگهی آورد • بیا بیا که تو حور بهشت را رضوان • گل گل که سن جنت
حورسنی خازن جنت • باین جهان زبرای دل رهی آورد • بو جهانه بر قوللق
کوکلی ایچون کتوردی مراد محافظتدن اهل الله ومرشدلردر که اصلا آدم
اندر درخشندن محجوب بو جهانه ارشاد وعبید طالب ایچون کلمشلردر • نسیم
زلف تو شد خضر راهم اندر عشق • سنک زلفک یلی بنم یولم خضری اولدی
عشقده • زهی رفیق که بختم بهمرهی آورد • زهی یولداش که بختم یولداشلغه
کتوردی • مراد نسیم زلفدن غیب هویتدن ارن رایحه وجاذبه درلا جرم

سالکه

سالکه اول خضر طریق اولور عشق الهیده زهی سعادت که اول همراه اولور **بیت**
طریق من چو خطرناک ومن در و ترسناک • از رفیق طریقم هدایتست چه باک
بعض نسخده بو بیت واقع اولمش • همه روم بشیراز باعنایت دوست •
کیده رز شیرازه دوست عنایتیله • زهی نوید که بختم بهمرهی آورد • زهی
که بختم یولداشلغه کتوردی مراد بودر که حب الوطن من الایمان بوجنبجه وطن
اصلی وشهر شیراز حقیقی که عالم الهیدر عنایت حق ایله اکا کیدرم ویوشاد
اولورم **بیت** شهرها که مردم شمارد بدبهر • همه روشنایند وشیراز
شهر • چه نالهها که رسید از دلم بخرگه ماه • نه نالهلر که ایرشدی کوکلدن
آی خرکاهنه • چو یاد عارض آن ماه خرگهی آورد • چون خرکاهنشین ماهک
عارض یادن کتوردی یعنی چون اول محبوب پادشاهی دل اکدن نالهلری
خرکاه ماهه ایتدی مراد ذکر حق بنم نالهلرم کوکه چیقر دیمکدر • بتخر خاطر ما
کوشش کیس کلاه نمد • بزم خاطر مز صنعفی صارمغه دورشش که بوندکلاه
ب شکست که بر افسر شهی آورد • نیجه صنعفی بر شاهک تاجنه کتوردی
مراد بودر که اکرچه نمددن کلاهم وار وربر فقیرم اما عاقل اوله که انکار
خاطرم پادشاه جنس فرس خاطرم صنعفی صارمغه سعی قل **بیت** صنعفی
درویشک آه هندن سحرکاهی • که اکابر فرمانند را نه • رساند رأیت
منصور بر فلک حافظ • ایرشدردی نصرت بولمش سنجاغی فلکه حافظ • جو التجا
بجناب شهنشهی آورد • چون صنعفی بر پادشاهلر پادشاهی درکاهنه
کتوردی مراد بودر که چون حق تعالی حضرتنه التجا والتفا ایتدی فتح معنوی سنجاغنی

فلکه چقاردی **بیت** چو عبدالله شهنشاه بزن نوبت که خوش شاهی •
رسانی رایت منصور خود تا ماه از ماهی **وله ایضاً**
انکه رخسار ترا رنگ گل ونسرین داد • اول که سنک رخساره که گل ونسرین
رنکین ویردی • صبر وارام تواند بمن مسکین داد • صبر وقراری قادر
بن مسکینه ویرمکه مراد بودر که محبوبلرك حسن صورتنده ویرن صانع عالم
قادردر که بن مسکینه صبر وسکون ویرمکه مازاغ البصر وماطغی حسنجه انلره
میل اتمیم **بیت** حسن وجمال وآن که وجه کوزلده در • نظر ایتمزلکه اهل
دله دل کوزلده در • انکه گیسوی ترا رسم تطاول آموخت • اول که
سنک گیسوکه ظلم وتعدی عادتنی اوکرتدی • هم تواند کرمش داد من غمکین
داد • هم قادردر انلک کرمی که بن غمکینک عدلنی ویره مراد انک ظلمندن بنی
قورتره اکا کرفتار اولمیم ویکدر • من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم • بن
همان اول کون فرهاددن امید کسدم • که عنان دل شیدا بلب شیرین داد
• که دلو کوکلن اوبانك لب شیرینه ویردی مراد بودر که محبوب مجازی لبنه
عنان قلبی ویرن هلاك اولور نته کیم بر دلداره وعاشق افتاده وعمش
رباعی در کوی تو ره نبود ره ما کردیم • در آینه بلا نگر ما کردیم • مارا
خوش بود عیش بتنها کردیم • کسی را گنهی نیست گنه ما کردیم • گنج زر ار نبود
گنج قناعت باقیست • خزینه التون یوق ایسه قناعت بوجاغی باقیدر •
آنکه آن داد بشاهان بگدایان این داد • اول که انی یعنی گنج زری ویردی
شاهلره گداره بونی یعنی قناعت بوجاغنی ویردی • مهلبی ایله شه برکلاهی

فقیرلر

فقیرلر کدا اسی بولماجی • آج اولانه نان سیر بولاماج • انو کچون دکمش اولده
بولام آچی • خوش عروسیست جهان از ره صورت لیکن • خوش کلنذر جهان
صورت بولندن لکن • هرکه پیوست بدو عمر خودش کابین داد • هر کیمکه
اولاشدی اکا یعنی جهانه کندو عمرینی اکا قالیبن ویردی **بیت** ونیازن پرشت
جوان می جوید • عمرش نه دهد مهر جوان عاقل • بعد ازین دست من و دامن
سرو ولب جوی • بوندن صکره الیمه و اتکی ارماق کنارینک سرونکه • خاصه اکنون
که صبا مژده فروردین داد • خصوصا که شمدی صبا انکه یازقوده سن ویردی
مراد بودر بهار وبازده عارف عابد کلدرکه صو کنارنده سرو و بنده
عبادتده اوله **بیت** چونکه البرد عدو الدین در • شخص ابدسته نمازدن
صوویدر • در کف غصه دوران دل حافظ خون شد • دوران غصه سی
الینده حافظک کوکلی قان اولدی • از فراق رخت ای خواجه قوام
الدین داد • سنک رخك فراقندن ای خواجه قوام الدین داد
وله ایضاً اگر روم زپیش فتنها برانگیزد • اکر کیدیم ارد کی فتنه ار
قوپر • ور از طلب بنشینم بکینه برخیزد • واکر طلبدن اوتورم انتقامه
قالقار مراد بوندن دنیادرکه اردنجه اولوب طالب اولیجق فتنه اقوپره
طالبنی مفتون ومغبون ایلر اکر طلبندن فراغت اولنسه صاعده انبوب
انتقامه دورر • وگر بره گذری یکدم از هواداری • اکر براو عراقده
بردم هواداراقده • چو کرد درپیش افتم چوباد بگریزد • توز کبی
اردنه دوشسم یل کبی قچر مراد اول بوندن دنیادرکه طالب اولاندن قاچر در

وغبار کبی اوجه محر • وار کنم طمع نیم بوسه صد افسوس • وار یارم بوسه طمع ایدوم
یوز سخن لقا ایله • زحقه یر دهنش چون شکر فرو زیرد • اغزی حقه سنده
شکر کبی دوکلور مراد بوندن دنیا واهل دنیا ومحبوب مجازی ورکه بونلرک
حال صورت ساعده دسخریه ورلاجرم عاقل اولنلر طلبندن فارغ اولور
بیت بلنج فقر ز دنیا کسی که قانع شد • غنی ز ملک سلیمان وکنج قارونست •
فراز وشیب بیابان عشق دام بلاست • عشق بیابانک یوقشی انیشی
بلا اغیدر • کجاست شیر دلی کز بلا نپرهیزد • فقد ه ور بر بهادر که
بلادن پرهیز اتمز مراد عشق الهی راهنک صعوبتی بیاندر که اکا بهلو
درک که سالک اولا • من آن فریب که در نرگس تو می بینم • بس اول آلدیه
که سنک نرگسکده کورورم • بس آب روی که با خاک ره درآمیزد • نیجه
یوز صویی یول طپراغی ایله قارشور مراد محبوب مجازیه فریفته اولانلرک
یوزی صویی دوکلدکی بیاندر بعض نسخه‌ده بو بیت واقع اولمش • چو
کوهمش که جرا باسلان برآمیزد • جون الکا وهم نجون کمه را ایله
قرشورسن • تو عمر خواه وصبوری که چرخ شعبده باز • بس عمر استه
وصبورلق استه که حقه باز فلک • هزار بازی ازین طرفه‌تر برانگیزد •
بیک اویون بوندن دخی طرفه‌رک قوپارر مراد بو در که معمر اولان فلکدن نیجه
شدائد وحیلر کورر جبر وبلیوب صبر اتمک کرک بیت کور معمر اولانی
جوق مصائب دهری • ایجاد ادانی به هم احتیاج ایله زهری • بر آستانه
تسلیم سرنه حافظ • تسلیم آستانه سنه باش قو ای حافظ • که گر ستیزه کنی
روزگار

معمول علامتی معمول علامتش

روزکار بستیزد • که اگر عناد ایدر سک روزکار دخی عناد ایدر براد قضایه
رضا وبلای جهانه صبر درشدور بیت تو در افکنی خویش قسم توارد
• خواه حاتم باش وخواهی سور باش • وله ایضاً
جان بی جمال جانان میل جهان ندارد • جانک جانان جانسز جهانه میل یوقدر
وآن کس که این ندارد حقا که آن ندارد • اول که که جانانی یوقدر حقا که
جانی یوقدر بیت سنسز حرکات اتسم صنه که حیاتم وار • جان بیتنه
حقا جسمم کفنی اولمشدر مراد بودر که جان جمال جانانه اسنر جهانه نظری مرآت
حق اولدیغیچوندر که هر مصنوعده جمال حق مشاهده ایدر • از جهان
مراد حق اولمه جانک کامل اولمز ایدی اول کیمسنک که جانانی واکا نظری
اولمیه حقا بودر که انک جانی یوقدر که انک جان دیدکی نفسدر • با هیچکس
نشانی زان دلستان ندیدم • هیچ کمسه ایله بر نشان اول دلستاندن کورمدم
• یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد • یا بنم خبرم یوقدر یا انک نشانی
یوقدر مراد دلستان حقیقی در که انک ذاتندن نشان کورنمز بیت
نشانی داده اند اهل خرابات • که التوحید اسقاط الاضافات • سر منزل
قناعت نتوان ز دست دادن • قناعت سرمنزلی الدن قومق اولمز
• ای ساربان فرو کش کین ره کران ندارد • ای دوه جی چوک که بو یولک
قراکی یوقدر مراد بودر که طلب دنیا نهایت بولمز قناعت قونغنی الدن
قومق اولمز بیت قناعت توانکر کند مرد را • خبر کن حریص جهان کرد را
• هر شبنمی درین ره صد بحر آتشینست • هر بر شبنم بو یولده یوز اود

دکزی ور • درواکه این معنا شرح و بیان ندارد • درواکه بو معنانک شرح و بیانی
بو قدر مراد طریق عشقک صعوبتی بیاندر که گاه اولور هر بر جزئی نسنه مانع
قوی و سد محکم اولور اندن کچمک براود دکزی کچمک قدر صعب اولور
• ذوق چنان ندارد بی دوست زندگانی • اول دکلو ذوقی بو قدر دوستسز
دیرلک • بی دوست زندگانی ذوق چنان ندارد • بو بیت مکرر تحسیندن
درکه تاکید افاده ایدر و مراد ظاهردر • ای دل طریق رندی از محتسب
بیاموز • ای کوکل رندلک طریقی محتسبدن اوکرن • مست است و در حق
او کس این کمان ندارد • مستدر وانک حقنده کمسنه بو کمانی بو قدر
مراد بودر که کشی مست عشق اولدغی کتم ایتمک کرک که ریا اولمیه • کر خود رقیب
شمعست اسرار ازو بپوشان • اکر رقیب شمع ایسه دخی اسرارنی اندن اورت
کان شوخ سر بریده بند زبان ندارد • کمه اول باشی کسلمش شوخلق دل باغی
بو قدر یعنی اسرارنی صقلامه کلدر مراد بوندن اسراری اغیاردن کتمه تنبیه
در زیرا اغیار ستر اسرار ایدر دکلدر • هر نه دکلو اهل روشنا اولورسه
دخی • اینزا که خواندی استاد کر بنکری به تحقیق • انی که استاد اوقودک اکر نظر
ایدرسک تحقیق ایله • صنعت است لیکن شعر روان ندارد • صنعتلیجی
در لکن شعر روانی بو قدر مراد بودر که اول کیمه که عالم فاضل اوله کیمه که
ان ان کاملدر پس اکر علی وجه التحقیق نظر ایدرسک بیلورسن که علمده مهارتی
و زهده بصارتی واردر اما اصطلاحات تصوف و رموز طریقتی بلمز
چنک خمیده قامت می خواندت بعشرت • قامتی بوکلمش چنک سنی عشرته اوقور
بشنوکه

• بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد • ایشت یعنی قبول قل که پیرلرک
نصیحتلرینک سکا زیانی بو قدر مراد چنک خمیده قامتدن شیخ مراقب در
اول سنی عشرت حقه دعوت ایدر قبول ایتمک کرکدر بیت • بر چنک ایدر
صدا دبر یار ایله نوش ایله جام • ای کوکل کل دوتلم مردم ده بسیرک بندنی
• احوال کنج قارون کایام دار بر باد • احوال کنج قارونی ایام یله وردی
باغنچه باز کوید تا زر نهان ندارد • اول احوالی غنچه دیکتا التون صقلمیه
مراد غنچه دن تنکدل اولوب امساک مال ایدندر اکا احوال کنج قارونی دیمک
کرک که امساک مال ایتمیوب وجوه خیراته بذل ایده • بیت • ایا ممسک چه
میداری تو مال خود دریغ از خیر • سبب نه خسف قارونرا چو مال بی زکوة
او • کس در جهان ندارد یک بنده همچو حافظ • کمسنه بو قدر جهانده بر
قول حافظ کبی • زیرا که چون تو شاهی کس در جهان ندارد • زیرا که جهانده
بر شاه کمسنه جهانده بو قدر مراد بودر که بر پادشاه اعظم قول اولمشدر
حافظ کبی انجلبی افندی اختیار ایتمش هیچ کمسنه بو قدر
روشن طلعت تو ماها ندارد • سنک یوزک روشنلغی آی بو قدر • پیش تو
کل رونق کیاها ندارد • سنک اوکلده کوکک اوت رونقی بو قدر مراد
مخاطبدن محبوب حقیقیدر • کوشه ابروی تست منزل جانم • سنک قاشک کوشه سی
بنم جانم منزلی • خوشتر ازین کوشه پادشاه ندارد • بوندن یکرک کوشه
پادشاهلک بو قدر مراد کوشه ابرودن رمز الهی اولان محلدر فی الواقع پادشاه
ظاهرک اندن یکرک کوشه سی بو قدر • تا چه کند بارخ تو دود دل من • ما

[illegible]

تا نه ایدرسنک رخله بنم کوکلم توتونی یعنی انی متغیر و متکدر ایدر • آینه دانی
که تاب آه ندارد • آینه نکه بلورس که آه طاقتی یوقدر مراد مخاطبدن حجاب
ملک و مال حسن ظاهر درکه اه مظلوم انده مؤثر و انی متغیر ور • نه من تنها
کشم تطاول زلفت • بس یالکز چکرم زلفک تعدیسنی • کیست که او داغ این
سیاه ندارد • کیمدرکه اول قره نک داغی یوقدر مراد بو زلفدن اهل ملک و دولتک
طول املی و یدطولیسی درکه هرکسه اندن بر داغ ایرر • دیده ام آن چشم دل
سیه که تو داری • کوردم اول قره کوکلو کوزکه سنک واردر • جانب هیچ
آشنا نکاه ندارد • هیچ آشنا جانبنه نظری یوقدر مراد مخاطبدن وحی ارباب
ظلم و دول واصحاب مکر و حیل درکه آشنایه عین عنایتلری یوقدر • رطل
کرانم ده ای مرید خرابات • طلو قدح ویر بکا ای مرید خرابات • شادی شیخی که
خانقاه ندارد • بر شیخ شادیلغی ایچون که خانقاهی یوقدر مراد مرید خراباتدن
طالب فنا و تارک دنیا اولنلر اندن برکلی ذوق بر سرور و شوق ویررکه
شیخ خانقاهده اولمز • خون خور و خاموش باش که آن دل نازک • قانی
ایچ و ساکت اول تورکه اول نازک کوکل • طاقت فریاد و داد خواه ندارد •
شکایتیچی فریاد نه طاقتی یوقدر مراد بودرکه سالک تقدیر جفا کوریسه قان
یودوب صبر و تحمل ایدوب حضرت حقه شکایت اتمکدن کرک اول حضرت سالکک
شکایتنی خوش کلمز • شوخی نرکس نکر که پیش تو بشکفت • نرکسک کستاخلغنی
کورکه سنک او کوکده اچلدی • چشم دریده ادب نکاه ندارد • کوزی
یرتلمش یوزی آچلمش ادب صقلمز مراد کستاخ اولنلر حضور حقده سویدر
ادب

189

ادب استلر عیب اولمزدیلمزدر بیت کل عارضنکه اوله عارض عجب اولمز
کم یوزی آچلمشده حیا و ادب اولمز • کو برو و آستین بخون سیاه شوی
دیی یوری یکی قره قان ایله یو • هرکه دران آستانه راه ندارد • هرکیمکه اول
آستانه یولی یوقدر مراد بودرکه سولک که عتبهٔ الهیه یه الکا یول اولیوب
قان اغلیوب انی یکی ایله سیلوب قانه بویاملقدر • حافظ اکر سجدهٔ
تو کرد مکن عیب • حافظ اکر سنک سجدهکی ایتدیسه عیب لمه • کافر عشق
ای صنم کناه ندارد • مراد بودرکه حافظ اکرچه سجده ایدوب غیره
التفات اتمز عجبا که عشقنی ساتر اولوب عملنی اصلا صله ایدوب کمسنک کناهی
یوقدر یعنی عبادت حقه مستغرق و بحر حب الهیه غرق اولوب کناهدن
مصون و محفوظ در • و له ایضا • سالها دفتر ما در کرو صهبا بود
بنچه یللر بزم دفترمز شرابه رهن ایدی • رونق میکده از درس و دعای ما بود
میخانه رونقی بزم درس و دعامزدن ایدی مراد بودرکه سالک ابتدای حالده
و تبتل الیه تبتیلاً حسبنجه مطالعهٔ کتاب قلیوب کتابنی عشق الهی یه رهن
و محبوس قلوب عبادته توغل اتمک کرک • بیت کتابنی دونو قوش شرابه
دانشمند • خیال لعلک ایله تا ابجر کتاب و وزره • و میخانه دن مراد موضع
عبادت و خانقاهدرکه کیفیت عشق الهی انده تحصیل اولنور لاجرم انک
رونقی علم ظاهر و درس ایله اولیوب دعا و درس ایله اولمق کرک • نیکی پیر مغان
بین که چو ما بدمستان • پیر مغانک ایلوکنی کورکه چون بز بد مستلر • هرچه
کرد بچشم کرمش زیبا بود • هرنه ایتدک ایسه انک کرمی کوزنده زیبا ایدی مراد

[illegible]

بیر فقادن سابقا علوم اولان شیخ ومرشددر وبیز بدستلردن مراد شول پیر

لردر که ابتدای حالده اول کیفیت ایله متغیر اولوب رقص وتصنع ایدوب کندولرن

صاحب حالت کوستره لر شیخ کامل کال کرندن بونلرک افعالنی مقبول دوتر باوجود

که بعض فعللری ترک اولنمق کرکدر بیت رقص اونکه مسکت بکشد کاستین بر دو

عالم افشانی دفتر دانش ما جمله بشوئید بمی بزم علمنز دفترن یوک شراب

ایله که فلک دیدم و در کین من دانا بود که فلکی کوردوم بن عالمک انتقامنده

ایدی مراد بودرکه شول علوم که انلر ایله عمل قلنمیه انلره علوم رسمیه دیرلر و شول

علوم که دینه متعلق اولمیه انلره علوم حکمیه دیرلر اللهم انی اعوذ بک من علم

لا ینفع حسبنجه انلرکبی علمای عشق الهی ایله محو اتمک کرک انلر صاحبی هالک ومهلک

اولور رباعی عالم من عمل چوکشتن دان که بو داو شکسته در دریا خود

شود غرق می کند هم غرق هر چه هستند مردم و کان دل چو پرکار بهر سو

دورانی میکرد کو کار پرکار کبی هر طرفه بر دوران ایدر ایدی وان در ان

دایره سرکشته پابرجا بود اول دایره ده سرکشته و ایاغی بر یرده ایدی

مراد بودرکه زمان سلوکده بویله ایدم لاجرم سالک عبا و تده بر یرده مقیم

ومتحرک کرک پرکار روشنک اساسکبی ثابت القدم اشجار اصلها ثابت وفرعها

فی السماء کبی مطرب از درد محبت عملی پرداخت مطرب محبت دردندن بر عمل

پرداخت قلدی یعنی بو مقام کلام ه بیا ینده ایرلادی که حکیمان جهان را

مژه خون پالا بود که جهان حکیملرینک کرپکی قان سوزجی ایدی مراد شیخ وواعظ

بر وعظ سویلدی که حکیملر کندو اعلای رسمیه دن و علماء سوءدن اولدقلری ایچون

قان

سالک اولان لباسی ... اولور ... واننده اولان ... اول ...

قان اغلدر دیمکدر رباعی عالم که نباشد آن عاشق که پند محققان نه موافق

زیرا که زبان او وسنت عالم نه دل که بود با دموافق من شکفتم ز طرب

زانکه چو گل بر لب جوی اچیلردم شنلدن کل کبی زیرا ایرماق کناری اوزره

بر سرم سایه ء آن سرو سهی بالا بود باشم اوزره اول سرو راستلک کولکه سی

ایدی مراد ارماقدن جهاندر که بنت بر لب جوی نشین و گذر آب ببین این

اشارت ز جهان گذران ما رابس موجبنجه کچمکده در وانک کناری کوشه ء

فراغت وکنج عزلتدر لاجرم بونده اولان کمسه حضرت حقک اسم علی و اعلی ایله

تجلی ایده سالکه ای سرو روان کل کبی آچلور از بان ان طلب حسن شناسی

ای دل بنلر دن انی استه که الرحمن بیلور سنک ای کوکل کین همکاری

که در علم نظر بینا بود که بو نظر برکه دیدی که علم نظرده کوریجی ایدی مراد

بونا طلب اتمک کرک بو کلامی بر علیم الیقین علمنده ناظر دیدی که جذبه من جذبات

الرحمن توازی عمل الثقلین پیر گلرنگ من اندر حق ازرق پوشان بیم

حل نطلو پیرم کوک کینلر حقنده رخصت خبث نداد ارنه حکایتها بود

خباثت اجازتی ویرمدی یوخسه حکایتلر وار ایدی مراد بودرکه گل رنک

وللطف اولان شیخم کوک وباشیل کین صوفیلر حقنده خباثت ومثالب سویلمک

اجازتی ویرمدی یوخسه حکایتلر وار ایدی که ازرق پوشلرک افعال قبیحه سن

بیلورم رباعی مقام صالح وطالح هنوز پیدا نیست هر آنچه در پس پرده

بود شود آن فاش اگر لباس کبودی بود برای سلوک دلا تو جامه

ازرق بپوش وصوفی باش قلب اندوده حافظ بر وخرج شد حافظ

یالدزلمش قلبی انک قننده خرج اولمدی ، که معاملم همه بعیب نهان دانا بود ،
که معاملم جمله کز تو عالم ایدی مراد بودر که حق تعالی جمیع عیوبه عالمدر انک حضورنده
نقد قلب کچمز بس اعمالده اخلاص کرک حضور حقده مقبول اوله بیت
چو میدانی که حق بینا و داناست ، نهان و آشکار خویش کن راست دلف
الیف دوش در حلقهٔ ما قصهٔ گیسوی تو بود ، دون کیجه بزم حلقه‌مزده سنک
گیسوک قصه‌سی وار ایدی ، تا دل شب سخن از سلسلهٔ موی تو بود نصف لیله
دک سنک قیلک زنجیرینک سوزی ایدی مراد بودر که دون کیجه دایره اولوب
اوتورمش ایدک اول دایره‌ده غیب هویت و سلسلهٔ طریقت سوزلری سویلنور
ایدی تا نصف لیله‌دک ، دل که از ناوک مژگان تو در خون میگشت بیت
کوکلکه سنک کرپکلک اوقندن قانده دولانور ایدی ، باز مشتاق کمانخانهٔ
ابروی تو بود ، کرو سنک قاشلک ترکشنه مشتاق ایدی مراد مجروح حق اولان
اول جراحت واصل اولان محله مشتاق اولدیغی بیان ایدر ، هم عفا الله صبا
کز تو پیامی آورد ، هم الله عفو ایلسون صبادن که سندن خبر کتوردی
ورنه در کس نرسیدیم که از کوی تو بود ، یوخسه کمسیه ایرمش ایدک که سنک
محلکدن اوله ایدی مراد فیض سبحانی خبر الهی ایرشدردکی بیان ایدب
اظهار شکردر ، عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت ، عالم عشق شر
و شورندن هیچ خبردار دکل ایدی ، فتنه انگیز جهان غمزهٔ جادوی تو بود
جهانه فتنه قوپارنجی سنک جادو غمزه‌ک ایدی مراد خلق عالم عشقدن غافل
ایدیلر التفات الهی که انک شانی تسخیردر عالمه شورش براقدی دیمکدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

من

من سرگشته هم از اهل سلامت بودم ، بنی حیران دخی اهل سلامتدن ایدم
دام راهم شکن طرهٔ هندوی تو بود ، بنم یولم آغی سنک طرهٔ هندوک
ایدی مراد بودر که بند حضرت عشقه ملتبس اولدن و مطلق العنان کیزرلردی
ایدم سنک غیب هویتک اغینه دوشوب مقید و مبتلا اولدم ، بکشا
بند قبا تا بکشاید دل من ، آچ قفتان بندنی یعنی قفتان دوکمه‌سن
تا آچله بنم کوکلم ، که گشادی که مرا بود ز پهلوی تو بود ، که بر فتح که بکا
ایدی سنک پهلوکدن ایدی مراد فتح و کشف جانب حقدن اولور
دیمکدر ، به وفای که تو بر تربت حافظ بگذر ، سنک وفاک حقیچون که
حافظک قبرندن کچ یعنی اکا اوغره ، کز جهان می‌شد و در آرزوی روی
تو بود ، که جهاندن کیدر و کیدر ایدی سنک یوزک آرزوسنده ایدی
مراد بودر که من احب لقاء الله احب الله تعالی لقاءه حسبنجه کیمکه حالت نزعده
آرزوی لقا ایله اوله والله لا یخلف المیعاد موجبنجه حضرت حق انک لقاسن
اسیرکمز لاجرم قبرده انس حق استیوب آنده دیر و بویله دیر دلف
الیف یاد باد آنکه سر کوی توام منزل بود ، آکلسون اول وقتکه سنک محلک
باشی بکا منزل ایدی ، دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود ، کوزه روشنلک
سنک قبوک طپراغندن حاصل ایدی مراد مجلی طلب شیخ و مرشددر ، راستی
سوسن و گل از اثر صحبت پاک ، راست سوسن و گلکی صحبت پاکلر اثرندن
در زبان بود مرا هرچه ترا در دل بود ، دلکده ایدی بنم هر نسنه که
سنک کوکلکده ایدی مراد سنک صحبت پاکلک اثرندن بکا کشف و کرامت

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

حاصل اولوب بسنك قلبكده اولان مطلع اولوب سویلر ایدم دیبلر • دل
جو از پیر خرد نقل معانی می‌کرد • کوکلم چون پیر عقلدن معانی نقل ایدر ایدی
عشق می‌گفت بشرح آنچه برو مشکل بود • عشق انك شرحنی دیر ایدی که
کوکله مشکل اولور ایدی مراد اول حالده مشکلات حلالی عشق الهی ایدی
دیبلر • دلم بود که بی دوست نباشم هرگز • کوکلمده ایدی که دوستسز اولیم
هرگز • چه توان کرد که سعی دل من باطل بود • نه ایلیه اولور که کوکلك سعی
باطل ایدی مراد بودر که حضور شیخدن مفارقت اتمك استمز ایدم بی اختیار
واقع اولدی • دوش بر یاد حریفان بخرابات شدم • دون کیجه مصاحبلر
یادنه خراباته کتدم • خم می دیدم و خون در دل و پا در گل بود • شراب
کوپنی کوردم کوکلنده قان و ایاغی بالچقده ایدی مراد حریفلردن صوفیلردر
خراباتدن مراد خانقاهدر خمدن مراد شیخدرکه ایچی قان ایله دولوب ایاغی
خاکده اولوب غمگین ساکن ایدی • بس بگشتم که بپرسم سبب درد فراق
چوق دولاندم که صورم درد فراق سببینی • مفتی عقل درین مسئله
لا یعقل بود • مفتی عقل بو مسئلده لا یعقل ایدی مراد تعذر حق و سبب بولمی
و مدت آجالکه بلنمز دیبلر • بیت • دی سوی مدرسه رفتم که بپرسم می عشق
بر در هر که زدم بیخود و لا یعقل بود • راستی خاتم فیروزه بو اسحاقی
راست بو کم ابو اسحقه منسوب اولان پیروزه یوزك • خوش درخشید
ولی دولت مستعجل بود • خوش پارلادی ولی استعجال ایدر دولت ایدی
مراد شیخ ابو اسحاق سلطنتی معتد اولمیوب وفات ایدکی کمسنك ذکری
واکا

والکا مرتبه‌ده در • دیدی آن قهقهه کبک خرامان حافظ • کوردك اول صالنجی
کلیکك قهقهه‌سن حافظ • که ز سرپنجه شاهین قضا غافل بود • که شاهین قضا
سرپنجه‌سندن غافل ایدی مراد بودر که نیجه جوانلر نازیله خرامانلردر اندن
غافللردر اندر ایچون طول عمر تقدیر اولنمشدر اجل قفالرنده‌در ناکاه دوتوب
مقبوض الارواح اولورلر • بیت • وکم من فتی یمشی ویصبح ضاحکا وقد
نسجت اکفانه وهو لا یدری • آه ازین جور و تظلم که درین دامگه است • آه
بو جور و تظلمدن که بو آغ یرنده‌در • واه ازان ناز و تنعم که دران محفل
بود • واه اول ناز و تنعمدنکه اول محفلده ایدی مراد دنیا محل محنت و آخرت
محفل راحت ایدوکی بیاندر • من الحق حرف دال • تا نشان خانه و می
نام و نشان خواهد بود • تا میخانه‌دن و شرابدن نام و نشان اوله
کرکدر • سر ما خاک ره پیر مغان خواهد بود • بزم باشمز پیر مغانك یولنك
طپراغی اولمق کرکدر مراد بودر که مادامکه خانقاه و عشق الهی واردر
بزم باشمز شیخ و مرشد طریقتنك خاکی درکه اول طریقده باشمزی خاك
ایدوب اول یولده اولورز • بر سر تربت ما کذر همت خواه • بزم
قبرمز باشی اوزره اکراو غرسك همت استه • که زیارتگه رندان جهان
خواهد بود • که جهان رندلرینك زیارتگاهی اوله کدر یعنی کیم بو فقیر
دیدم ... مرکه قبرمدن دعا ایدوب کیجه • جنة ایمان و قرآن اله کوچه
حلقه پیر مغان ز ازل در کوش است • پیر مغانك حلقه‌سی ازلدن قولاغمزده‌در
• بر همانیم که بودیم و همان خواهد بود • هم اول یرده ایدك هم

اولسه گرکدر مراد بودر که ازلدن پیر مغانک بندهٔ حلقه بگوشی یم حالا اول حال
اوزره یم و اول حال اوزره اولسم گرکدر ● برو ای زاهد خودبین که ز چشم
من و تو ● بو رازی ای خودبین زاهد که بنم و سنک گوزمزدن ● راز این
پرده نهانست و نهان خواهد بود ● بو پردهنک رازی گزلودر و گزلو اولسه
گرکدر ● ترک عاشق کش من مست برون رفت امروز ● بنم عاشق اولدرجی
دلبرم مست طشره گیتدی بوگون ● تا دگر خون که از دیده روان خواهد بود
تا دخی کیمک قانی گوزدن روان اوله گرکدر یعنی کیمی عاشق ایدوب قانن
اغلدوب قانینی گوزدن آقته گرکدر مراد محبوب عاشق کشدن حضرت حقدر که
کندویه عاشق اولانک نفس و نفسانیتنی قتل ایدر پس اولدخی صفت هدایت
و رحمت ایله تجلی ایدوب ظهور ایتدوکی دربویله اولیجق نیچه مظهر رحمت اولان
هدایته مظهر اولوب نسیانی یاد ایدوب و جمال حقه عاشق اولوب قان اغلر
● دیدهٔ آن شب که ز شوق تو نهد سر بلحد ● گوز اول کیجه که سنک شوقکدن
باشن قوره قبره ● تا دم صبح قیامت نگران خواهد بود ● تا صبح قیامته دک نظر
ایدجی اولسه گرکدر مراد اول حضرته متعلق اولوب تعلقی قطع اتمز دیمکدر
● بخت حافظ گر ازین گونه مدد خواهد داد ● حافظک بختی اگر بو نوعدن
مدد اتسه گرکدر ● زلف معشوق بدست دگران خواهد بود ● معشوقک
زلفی غیرلرک النده اولسه گرکدر مراد بودر که حافظک چندان مساعدی که
غیب هویتده و کشف کرامته الی ایره ازمس بو دخی بو وجهله مساعده ایدرسه
غیب هویت و کشف و حالات غیرلرک النده اولوب حافظک فیض اولمز

دل

فعلاتن مفاعلن فعلن ۱۴۳

وله ایضا من حرف دال ● رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند ● مژده یتشدیکه
غم ایامی قالمیه گرکدر ● چنان نماند چنین نیز هم نخواهد ماند ● اویله قالدی
بویله هم قالمیه گرکدر مراد بودر که سروری قالدوغی گبی غمی دخی قالمیه گرکدر
یعنی قالمز بیت غم یه ای دل که دنیانک غمی دورمز گیدر گوردکی چون
انک کندی سروری قالدی ● من ارچه در نظر دوست خاکسار شدم ● بن اگرچه
دوست نظرنده طپراغه قرشش اولدم ● رقیب نیز چنین محترم نخواهد ماند ●
رقیب دخی بویله محترم قالمیه گرکدر مراد بودر که مال و نعمتده و منصبده
عزتده اولانلر دخی علی باقی قالمزلر رباعی از امیر و وزیر و از سلطان ●
نیست شخصی که او هلاک نشد همه مردند همچو درویشان ● نیست مردی که
زیر خاک نشد ● چو پرده دار بشمشیر میزند همه را ● چون پرده دار اولان
قلیچ ایله اورر جمله ● کسی مقیم حریم حرم نخواهد ماند ● بر کمسه حریم حرم مقیمی قالمسه
گرکدر مراد اجل الله دخی وفات اته گرکدر دیمکدر ● غنیمتی شمر ای شمع
وصل پروانه ● غنیمت صای ای شمع پروانه وصلنی یعنی سکا کلوب ملازمت
و محبت اتدکین ● که این معامله تا صبحدم نخواهد ماند ● که بو معامله صباحه
وقتنه دک قالمیه گرکدر مراد بودر که محتاج الیه اولان کندویه محتاج اولانلر
مراجعت اتدکین غنیمت بلمک دیمکدر من کثرت نعم الله علیه کثر احتیاج
الناس الیه و بو حال باقی قالمز پس فرصتی فوت اتمک اولمز ● سروش عالم
غیبم بشارتی خوش داد ● عالم غیب ملکی بکا خوش بشارت وردی ● که کس
همیشه گیتی دژم نخواهد ماند ● که کمسه دایما جهانده غصه لو قالمیه گرکدر مراد

مطلع مضمونندن اولانلر ـــ شاد برآنم که درین دیر نرنگ ۔ شادی و غم هر دو
ندارد درنگ ۔ چه جای شکر و شکایت ز نقش نیک و بدست ۔ یعنی شکر و شکایت
یری دکلدر ایو و یرامز صورتلردن ۔ که بر صحیفهٔ هستی رقم نخواهد ماند ۔ که
وارلق صحیفه سنده رقم قالمیه جقدر مصراع اولده لف و نشر مرتب واردر
یعنی نقش نیک ایچون اجل شکر و رضا و نقش بد ایچون شکایت و غوغا
محلی دکلدر مراد بودر که ایو و یرامز هر نه واقع اولورسه صبر کرکدر هیچ بری
قالمیه جقدر ۔ سرود مجلس جمشید گفته اند این بود ۔ جمشیدک مجلسی ایری
دیمشلردر که بو ایری ۔ بیار باده که دوران جم نخواهد ماند ۔ کشور
شرابی که جم دورانی قالمیه جقدر مراد بوندن پادشاهلره پنددر که
و ما الحیوة الدنیا جنبنجه حیات و سلطنت اندن مغرور قلمیوب
عشق الهی عشرتنه مشغول اولمق کرک ۔ توانگرا دل درویش خود بدست آور
ای غنی کندو درویشک کوکلنی اله آل ۔ که مخزن زر و گنج درم نخواهد ماند
که التون مخزنی و اقچه خزینه سی قالمیه جقدر مراد بوندن اغنیایه نصیحتدر که
ماله مالک ایکن خیر ایتمک کرکدر ایکم مال وارثه احب الیه من ماله جنبنجه پاسبانی
وارث اولمق کرک ـــ خورد و پوشش و بخشای و راحت رسان ۔ نگه می
چه داری ز بهر کسان ۔ برین رواق زبرجد نوشته اند بزر ۔ بو زبرجد
چار طاق اوزره یازلمشدر التون ایله ۔ که جز نکویی اهل کرم نخواهد ماند
که اهل کرم ایلوکندن غیری قالمیه جقدر مراد والباقیات الصالحات خیر عند
ربک ثوابا نسنه اشارتدر که لوح محفوظده و ستاره دنباده یازلمشدر ـــ

امید خلق

امید خلق بر آورد جهان که بتوانی ۔ بحکم آنکه ترا هم امید مغفرتست ۔ سحر
کرشمهٔ وصلم بشارتی خوش داد ۔ صباح وصل نماز پسی بکا خوش بشارت
ویردی ۔ بیار باده که غم نخواهد ماند ۔ کشور شرابی که غم ایامی قالمیه جقدر
مراد بودر که غم دنیا سالک عشق الهی و عمل آخرتدن مانع اولمسون که بو فانی
اول باقی در ــ غزل ای دل جهان بکام تو گر نیست گو مباش ۔ منت خدایرا
که جهان هست منقلب ۔ ور دور روزگار نه بر وفق رأی تست ۔ خود را
مدار از غم این کار مضطرب ۔ خوش باش اگر چه روز بلب شد بنا خوشی
اخر نه شام هجری هست در عقب ۔ ز مهربانی جانان طمع مبر حافظ ۔ جانانک
شفقتندن طمع کسمه ای حافظ ۔ که نقش جور و نشان ستم نخواهد ماند ۔ که جور
نقشی و ظلم نشانی قالمیه جقدر مراد رحمت رحماندن امید کسمیوب و لا تیأسوا
من روح الله موجبنجه و لا تقنطوا من رحمة الله مقتضاسنجه امیدوار اولمقدر ولکندر
و بعد عسر یسرا جنبنجه غمدن صکره سرور و فرح یتنه در ـــ بیت اذا ضاقت
بک الدنیا ففکر فی الم نشرح ۔ فعسر بین یسرین اذا فکرته فافرح ـــ ول
ایضا هر که شد محرم دل در حرم یار بماند ۔ هر کیمکه کوکل محرم اولدی یار حرمنده
قالدی ۔ و انکه این کار ندانست در انکار بماند ۔ اول کیمسه که بو ایشی بلمدی
انکارده قالدی مراد بودر که کیمکه تصفیهٔ قلب قلوب و اهل دل اولوب
معرفة الله حاصل قلدی و یار عبادتده و قرب حضرتنده قالدی هر کیمکه بو کاری
قلمادی و حضرت حق ایله آشنا اولمدی انکارده قالدی که من لم یذق لم یعرف
اگر از پرده برون شد دل من عیب مکن ۔ اگرده دل طره گنتدی یا بسه

فی علامتین فعلتان و علامتی فعلن

بنم بو کلام عیب لمه شکر ایزد که نه از پردهٔ پندار بماند شکر الله که صاغ
پردهٔ پندارده قالمدی یعنی کندو ایو صانوب پرده وحجابده قالمدی مراد بودر که
پرده پرتوب رسولمی اولمق بکلدر کندویی ایو صانوب یعنی ایو صانمق پرده سنده
قالمقدن تته کم منصف دیمش رباعی دروا که اسیر ننگ ناییم هنوز در گفت
وشنید خاص وعامیم هنوز شد عمر تمام و فانامیم مشهور صد بار بسوختیم
وخامیم هنوز داشتم دلقی و صد عیب نهان می پوشید برخرقم وار ایدی
و یوز عیب نهان اورتر ایدی خرقه رهن می و مطرب شد و زنار بماند
خرقه می و مطربه رهن اولدی زنار قالدی مراد خرقه دل بونده بدندر انده
نیچه افکار و انکار و سوء کردار مستوردر اما جرم خرقه یی بدنی عشق الهی ایله
مرشد ما تسلیم ایلدم لکن اول افکار فاسده و انکار و سوء عقیده مبتدل اولمیوب
قالدی گفتم که مرا از فقرا هیچ نیم با از علما پارسایم نه ایم ارسته ظاهرم
و باطن نه خرابم انصاف چنان چه می نمایم نه ایم صوفیان واستند از گرو
می خرقه صوفیلر والدیلر شراب رهنیدن خرقه یی دلق ما بودکه در خانهٔ
خمار بماند بزم خرقه مز ایدی که شراب صاتجی اونده قالدی مراد بودر که صوفیلر خرقه
یی عشق صفه رهن وریب خلوت خانقاهده شیخ قلنده اولمغه ایدی کو خلوتدن
جقوب عوام الناسدن اولدیلر اما بزم تنمز خمارخانه سنده یعنی شیخ خلوتنده قالدی
ترک عشق قلمدق ازصدای سخن عشق ندیدم خوشتر عشق سوزی صداسندن خوشتر نسنه
کورمدم یادگاری که درین گنبد دوار بماند بر یادگار که بو دوار ایدن گنبده
قالدی مراد بودر که چون بو دار فانیدن انتقال اولنوب بر یادکار قالسه کرکدر

اولمشلر

صحبت

197

صحبت وصدای کلام عشقدن بکرک یادکار بو قدر صکره قالجق اول اولمق 195
کرکدر خرقه پوشان همه گرمست گذشتند وگذشت یعنی خرقه پوشلر
مست کچدیلر وکچن کچدی قصهٔ ماست که آن بر سر بازار بماند بزم قصه مز
ورکه بازار باشنده قالدی مراد بودرکه نیچه سالک عشق الهی ایله متلبس
اولوب کچدیلر انلر اهل کلام اولمیوب انلری قالمدی بزم عشقیمز باینده کتابمز
او اولوب قصه مز بازارلرده فاش اولوب قالدی جز دل من ز ازل تا بابد
عاشق رفت بنم کوکلمدن غیری که ازلدن ابده عاشق کتدی جاودان کس
نشنیدیم که درکار بماند ابدی کمسه اشتدک ایشده قالدی مراد بودرکه بنم
قلبیم مرکز عشقدن زائل اولدی رباعی چونکه عشقم ازلیدر ابدی اولکه
صحبت گفتار غیله محو جهان دوله کرک سوزملک قند و نباتی دور ایلیوب
کاغذده طوطی طبع خرد ذوق صفا بوله کرک هرمی لعل که زان دست
بلورین ستدم هر لعل شرابی که اول بلور کبی الدن الوردم آب حسرت
شد و در چشم گهربار بماند حسرت صویی اولدی کوهر یاغدیرجی کوزده قالدی
مراد محبوب مجازی الندن ایجلن شراب وشربت آب حسرت اولوردیو
بنداید ب اندن اعراض تعلیم در بی جمال تو چنین صورت چین حیران
شد سنک جمالک بوبخلیقی صورت چینی حیران اولدی که حدیثش
همه بر در و دیوار بماند که انک سوزی هر برده در و دیوارده قالدی
مراد بودرکه در و دیوارده یازلمش تصویرلر جمال حقه عاشق حیران اولانلر صورتلری
در گشت بهار که جون چشم تو ازد نرکس خسته اولدی یعنی کندوبی

خسته یه اوردی که سنک کوزک کبی اوله نرکس ؛ کشیوهٔ تو نرکسش جاحل و بیمار
باند ؛ سنک شیوه‌ک جاحل اولدی وخسته قالدی مراد بودرکه خسته تشبیه ایدوب
تمارض ایدن مریض اولور نتکم رسول الله عم بیورمشدر تمارضوا تمرضوا
وتنبیه وارددرکه تصنع وریا ایله اولان صحیح دکلدر وصحیح اولندر تشبیه
کرک ایمردن اولنه که من تشبه قوما فهو منهم ؛ تا بنا شکه زلفش دل حافظ
روزی ؛ انکه زلفی تابنا شکاهنه حافظک کوکلی برکون ؛ شد که باز
آید و جاوید کرفتار بماند ؛ کندی کرو کله کرفتار قالدی مراد حافظ غیب
هویت تماشا هده ومعلاحظه سنه کیدوب عاشق اولوب قالدی دیمکدر المجاز
قنطرة الحقیقة حسبنجه حضرت حقه عاشق کبی قلنه نک مجازی حقیقیه منقلب اولور
رباعی سمعنا الهوی قبل عرفانکم ؛ عرفنا الهوی اذ وصلناکم ؛ ولولا لکم
ولـه ایضـا
ما عرفنا الهوی ؛ ولولا الهوی ما عرفناکم
پیش از اینت بیش از این غمخواری عشاق بود ؛ بوندن اقدم سنک بوندن
زیاده عشاق غمن یملک وار ایدی ؛ مهرورزی تو با ما شهرهٔ آفاق بود
سنک بزه محبت صنامک یعنی بزی سوه‌کک مشهور آفاق ایدی مراد منی‌طبیدن
حضرت حقدر بس اول حضرته دیرکه بوندن اقدم که آدمی خلق اتممش ایدک که اول
وقت بانی عاقل اوله رک ایدیلر سنمه بدن زیاده تمخوارلق ایدوب هو الذی
خلق لکم ما فی الارض جمیعا ثم استوی الی السماء فسویهن سبع سموات موجبنجه
انسانک مصالحن ایجاد ایلدی واذ قال ربک للملائکة انی جاعل فی الارض
خلیفة حسبنجه بزه محبتکی ملأ اعلایه اعلام وآفاق سماده اعلان ایلدک که بو خبر
مشهور

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

١٩٧ 198
مشهور آفاق ایدی اولمش ؛ یاد باد آن صحبت شبها که نوشین لبان ؛
الکلسون اول کیجه که طاتلو دوداقلر ایله ؛ بحث سر عشق و ذکر حلقهٔ عشاق
بود ؛ بزم بحثمز لطف طبعده وامر عجیب کوزلککنده ایدی مراد بودرکه طاتلو
طو داقلردن مراد که فصحا وعلمادر انلر ایله بحثمز او صاف باری ذکر جمیل قلوب
وامر غریب ایراد اولنمقده ایدی ؛ حسن مهرویان مجلس کرچه دل می برد و دین ؛
مجلس مهرورلرینک جمالی کرچه کوکل ودین الور ایدی ؛ عشق ما بر لطف طبع و خوبی
اخلاق بود ؛ بزم عشقمز لطف طبع وحسن اخلاقه ایدی مراد بودرکه مجلسده
وعظ و نصیحت و کلمات حکمت سویلنوب اظهار فضل و فصاحت ایدنلر جذب قلب
ایدوب کندولره انقیاد واطاعت ایدرلر ایدی اما بزم عشق ومحبتمز انک
لعلی خلق عظیم مقتضاسنجه رسول الله عم حضرتنه ایدی شعر یا رسول الله
لقب کشته حبیب الله ترا ؛ بندهٔ خلق خوش کرفته عاشق تو کشته ام ؛ سایهٔ معشوق
اگر افتاد بر عاشق چه شد ؛ معشوقک کولکه سی اکر عاشق اوزرینه دوشدی ایسه نه اولدی
ما باو محتاج بودیم او بما مشتاق بود ؛ بز اکا محتاج ایدک اول بزه مشتاق
ایدی مراد معشوقدن معشوق حقیقی یا حبیب الله در ؛ پیش ازین کین سقف
سبز و طاق مینا بر کشند ؛ بوندن اول که بو شکل سقفی ولاجورد جار طاق
جلوه‌ار ؛ منظر چشم مرا ابروی جانان طاق بود ؛ بنم کوزم نظر کاهنه جانان
قاشی بکر ایلدی مراد ازلده روحم عشق الهی یه مستعد ونظر روحانی رمز ربانی
یه متوجه ایدی دیمکدر ؛ از دم صبح ازل تا آخر شام ابد ؛ صبح ازلدن قنده‌ن
شام ابدا آخرنه دک ؛ دوستی و مهر تو بر یک عهد و یک میثاق بود ؛ سنک دوستلغک

وجه بنک بر عهد و بر پیمان ابدی مراد بنم بخنیم ازلی و ابدی و بر منوال اوزره
ثابت ابدی دیمکدر • در شب قدر ار صبوحی کرده ام عیبم مکن • قدر
کیجه سی صبوحی ایتمش ایسم بنی عیبلمه • سرخوش آمد یار و جامی بر کنار طاق
بود • سرخوش کلدی یار و بر قدح لب کناری اوزره ایدی یعنی لمرک کوزنده
بر پنجره سنده ایدی مراد قدر کیجه سی فیضان الهی متلبف و بی پروا کلوب
بنم بجمده دخی بقیه ء خمر حق اولوب سحری آنی نوش ایدب شوق حق ایله خروش
ایدم بنی عیبلمک دیمکدر • رشته ء تسبیح اگر بگسست معذورم بدار • تسبیح
ایپلکی اگر قرلدی ایسه بنی معذور دوت • دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق
بود • الوم کومش انجکلو ساقی بلکنده ایدی مراد تسبیحدن عقود دنیادر
بیع و شرادن و سایر عقود دنیاویه دن و ساقی سیمین ساقدن مراد
قدمی مبارک شیخ مرشددر لاجرم تو به وقتی اولوب الوم انک بلکنده
بولنوب قیود عقود قرلدی دیوب اهل دنیادن عذر دیلر • بر در شاهم
گدای نکته ء در کار کرد • شاه قپوسی اوزره بنی بر نکته لو گدا در کار ایلدی
گفت بر هر خوان که بنشستم خدا رزاق بود • دیدی هر سفره اوزره
که اوتوردم الله رازق ایدی مراد بودر که بن باب حضرت شاه حقیقیده
ایدم • رزق خاطر بس وار ایدی بر فقیر هر یرده رزاق حضرت حق ایدکی
بیان ایدوب بنی اول خاطره دن خلاص ایلدی علم عبادتده خلوص
ایله اولدم • شعر حافظ در زمان آدم اندر باغ خلد • حافظک شعری
آدم زماننده جنت باغنده • دفتر نسرین و گل ار زینت اوراق بود

نسرین

153

نسرین و گل دفترنه زینت اوراق ایدی مراد بودر که شعر حافظک عشق
بیان ایدر بونک مضمونی جنت ازمانک زینتی در کنت کنزاً مخفیاً فاحببت
ان اعرف فخلقت الخلق لان اعرف بو حدیثجه • خلق مخلوقاته و زینت
جنانه باعث اولمشدر • بیت • عشق اولمه خلق اتمز ایدی آدمی حق
اول اولمه خلق اتمز ایدی عالمی حق • وله ایضاً

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

عکس روی تو چو در آینه ء جام افتاد • سنک یوزک عکسی که جام آینه
سنه دوشدی • عارف از خنده ء می در طمع خام افتاد • عارف شراب
کولمه سندن طمع خامه دوشدی مراد فی طبدن حضرت حقدر و جامدن
مراد قلب درویشدر بادن مراد عشق الهیدر چون حضرت حقک عکس جمالی
قلبه درویشه عارف اولان بو فیض عشق خنده سندن بیلوب خام طمعه یعنی
مشاهده ء جمال حق سوداسنه دوشر • حسن روی تو بیک جلوه که در آینه
کرد • سنک حقک یوزک حسنی بر جلوه ایله که آینه ده ایلدی • این همه نقش
در آینه ء اوهام افتاد • بو دوکلی نقش آینه ء اوهامه دوشدی مراد
بیت سابقده اولان کبی درکه حضرت حقک حسن وجهی آینه ده یعنی
قلبده بر جلوه ایدجک اوهام بشریه یه نقوش کثیره و مطالب عالیه و مراتب
تب متلفه و درجات متعالیه آرزوسی دوشر • چه کند کز پی دوران
نرود چون پرکار • نیلسون دوراندن کیتمیوب پرکار کبی • هر که
در دایره ء کردش ایام افتاد • هرکیمکه ایام دونمشی دایره سنه دوشدی
مراد بودر که بو جهان انجنده اولان حرکات و اوضاع افلاکی اقتضا ایدر

اوزره اولمقدن عنبره خاور دكلدر • آن شد ای خواجه كه در صومعه
بازم بيني • اول كتدي اي خواجه كه بني خانقاهده كوره مزسن • كارمن
بارخ ساقي ولب جام افتاد • بنم ايشم ساقي يكاغي وقدح طوداغي ايله دوشدي
مرادمن بوديني اهل ظاهر وعوام اولدغي يرده كورمزسن چون بنم الشوم
شيخ ايله خلوت وعشق الهي طرفنه دوشدي ديمكدر • زير شمشير غمش
رقص كنان بايد رفت • انك غمي قليجي آلتنه رقص ايدرك كتمك كرك • كانكه
شد كشته او نيك سرانجام افتاد • كه اولكمسه كه انك مقتولي اولدي عاقبتي
ايو دوشدي مراد نفس غم الهي ايله مقتول ايدنك عاقبتي خير اولور ديمكدر
• من زمسجد بخرابات نه خود افتادم • بن مسجددن خراباته كندم دن
دوشمدم • اينم از عهد ازل حاصل فرجام افتاد • بو بنم عهد ازلدن عاقبت
كارم حاصلي دوشدي مراد اهل ظاهر وعوام معبدندن خانقاهه كندم دن
دوشمدم حق تعالي حضرتلري ازلدن بنم خانه مي خير وسعادت ايله تقدير ايتمش
ديمكدر • غيرت عشق زبان همه خاصان ببريد • عشقك غيرتي دوكلي خاصلرك
ديلين كسدي • كز كجا سر غمش در دهن عام افتاد • قنده انك غمي سري عام
اغزنه دوشدي • مراد خواص اسرار الهيه يي سويلمز عوام اغزنه قندن دوشر
كه سويليه لر • هر دمش با من دلسوخته لطفي دكرست • هر دم انك بن كوكلي
يانمشه بر لطفي دخي واردر • اين كدا بين كه چه شايسته انعام افتاد
بو كدايي كوركه نيجه انعامه لايق دوشدي مراد فيضان الهي متتابع اولدغي
ذكر اولنور چونكه شكردر • در خم زلف تو آويخت دل از چاه زنخ

زلفك

زلفك بو كلمه اصلدن كوكل الكه چقور ذقن • آه كز چاه برون آمد و در
دام افتاد • آه كه قيودن طشره كلدي و آغه دوشدي مراد قلب تجليات
اسرار مشاهده دن غيب هويته تعلق ايدب قيودن چقوب آغه دوشمش
بغنده وصح ٨ كبي اولدي ديمكدر • صوفيان جمله حريفند و نظر باز ولي • صوفيلر جمله حريف
ومحبوب كوزلجيلردر ولي • زين ميان حافظ دلسوخته بدنام افتاد •
بو اورته دن كوكلي يانمش حافظ بدنام دوشدي مراد بودركه صوفيلر ايله
اوصافده مشاركتلري وار اما بن اهل ريا اولميوب وصاحب كسوت اولميوب
ملاميه دن اولدغم اجلدن بدنام واقع اولدم بو كلام قدم بابنده المدح مقوله
[illegible] سندندر وله الصب دال نقد صوفي نه همه صافي و
بيغش باشد • صوفينك نقدي صافي وبي خيانت اولمزمي • اي بسا خرقه كه
مستوجب آتش باشد • اي نيجه خرقه كه آتشه لايق اولور مراد بودركه
صوفينك نقدي كه علم وطاعتيدر خالص وبي ريا اولمق كركدر خرقه كيمك
ايله صوفيلق اولمز كه نيجه خرقه واردركه مستحق ناردر • صوفي ما كه زدرو
سحري مست شدي • بزم صوفيمز كه ورد سحري دن مست اولوردي
شام ماهش نكران باش كه سرخوش باشد • اخشام وقتنده ناظر اول كه
سرخوش اولور مراد بودركه اول ابتداء سلوكده مشغول اوراد اولان آخر
كارده خوش حال اولور • خوش بود كر محك تجربه آيد بميان • خوش
اولوركه تجربه محكي اورته يه كله • تا سيه روي شود هر كه دروغش باشد
تا بو زي قره اولا هر كيمكه بلا نا او لا مراد مخلص ومرائي امتحان اولنمق كركدر

تا که مرادی اولانک یوزی قره اولادیکلردر **بیت** دیرکه شیطاندر اولان
ان نه سنکه امتحان ، مخلص ایله اهل ریا انکله اولور عیان ، تا بر دود بر
تنعم نبرد راه بدوست ، تنعم نازی ایله بیلنمز دوسته یول الممز
عاشقی شیوه رندان بلاکش ، عاشقلق بلاچکیجی رندلر شیوه سی اولور بلابر
مراد اهل ناز وتنعم اولان رغبت اغنیا راده مردیکلردر **رباعی** انکه
طالب بود بدوست کشد ، جور دلدار وطعنه اغیار ، هرکه او اهل ناز
ونعمت بهشت ، بکشد باردوره نبرد بیار ، غم دنیای دنی چند خوری
باده بخور ، دنیای دنی غمنی نیچه یرسن شراب ایچ ، حیف باشد دل دانا
که مشوش باشد ، حیف اولورکه بیلیجی یوکلی مشوش اوله مراد بوندن
عالم وعاقله نصیحتدرکه دنیا غمنی یبوب عشق الهی نوش ایدوب عبادت
حقه انهماک ایده **شعر** همومک بالعیش مقرونة ، فلن تقطع العیش الا بهم ،
محامد دنیاک مدفونة ، فلن تنبش الحمد الا بذم ، حلاوة دنیاک ممزوجة
، فلن تأکل الشهد الا بسم ، اذا کنت فی نعمة فارعها ، فان المعاصی
تزیل النعم ، وحارم علیها بشکر الاله ، فان الاله شدید النقم ، خط
ساقی ار این گونه زند نقش بر آب ، ساقینک خطی اگر بو نوعدن اوره
نقشها صوبه ، ای بسی رخ که بخونابه منقش باشد ، ای نیجه یکاق قان ایله
منقش اولور مراد واعظک کتاب آخرتی خطی بویله قلب صافیه تأثیر ایدرسه
نیچه یکاقلر قان اغلمقدن رنکین اولوردیمکدر ، مط دلق وسجاده حافظ
ببرد باده فروش ، حافظک خرقه سی وسجاده سی آلور شراب صاتیجی

گرشراب

201

١٩٩ گر شراب از کف آن ساقی مهوش باشد ، اگر شراب اول آی یوزلی ساقی الندن
اولورسه مراد واعظ فصیح عالم عامل اولیجق تأثیر کلیسی اولوب حافظ سامع
جمله وارین بالکلیه عشق الهی یه ویرب جانب حقه تمام منجذب اولوردیمکدر
والمصراع الثانی نفس برآمد وکام از تو بر نمی آید ، نفسم چقدی ومراد
سندن حاصل اولمز ، فغان که بخت من از خواب در نمی آید ، فغان که بنم
بختم اویقودن ایچرو کلمز مراد وصول الی الله عسیر ایدوکی بیاندر بعض نسخه ده
مطلع بویله واقع اولمش ، ز دل برآمدم وکام بر نمی آید ، کوکلدن چقدم
ومراد حاصل اولمز ، زخود برون شدم ویار در نمی آید ، کندومدن چقدم
ویار ایچرو کلمز ، درین خیال بسر شد زمان عمر وهنوز ، بو خیالده باش واردی
عمر زمانی وهنوز ، بلای زلف درازت بسر نمی آید ، سنک اوزون زلفک بلاسی
باشه کلمز مراد غیب هویت وسیر فی الله بی نهایت ایدوکی بیاندر ، صبا بچشم
من انداخت خاکی از کویش ، صبا بنم کوزمه آتدی بر طپراق انک محله سندن
که آب زندگیم در نظر نمی آید ، که آب حیات بنم نظرمه کلمز مراد جناب
عزتدن برشمه عیننه واصل اولان حیات دنیایی استمدوکی بیاندر **بیت** هرکه
باید حیات باقی را ، میل فانی نمی کند هرگز ، قد بلند ترا تا ببر نمی گیرد ، یر
سنک بلند قدکی تا که سینه ده وبنم تغیبه قوجیهم ، درخت کام مرادم ببر نمی آید
بنم مرادم اغاجی یمشه کلمز مراد جناب حقدن علو درجه حاصل قلمیجه مرادم حاصل
اولمز دیمکدر ، مقیم زلف تو شد دل که خوش سوادی دید ، سنک زلفکه مقیم
اولدی کوکلم که خوش سوادکوردی ، وزان غریب بلاکش خبر نمی آید ،

[illegible]

اول غریب بلاکشدن خبر کلمز مراد بودر که غیبت سواد اعظم و شهر
معظمدر علیکم بالسواد الاعظم حسبنجه کوکلم انده متمکن اولوب دیار جهانی
فراموش ایتمشمدر بیت سفر کردم بهر شهر دیار رسیدم • چو شهر یار خود شهری
ندیدم • مگر بروی دلارای یار ما ورنی • مگر بزم کوکل بره بچی یار منزل
بتوی ایله بو خصه • بهیچ وجه دگر کار بر نمی آید • هیچ بر وجه ایله وحشی ایش حاصل
اولمز مراد بزم قلبمز وجه حقدن غیری ایله ولوجه الله اولمغدن غیری ایله
حاصل اولمز دیمکدر • ز حسرت غم عشق که دم هزار تیر دعا • عشق شستندن
اتجدم یعنی اتدم بیک دعا اوقی • ولی زمانه یکی کارگر نمی آید • بو خانه
بری مؤثر گلمز مراد حالبا دعا مقبول اولیوب اخرته قالدوغی ذکر در که خبر
اخروی در • نسیم حالت دل مست بانسیم سحر • حوق کوکلم حالتنی وار در
سحر یلی ایله • ولی نه بخت من الشب سحر نمی آید • ولی بنم بختمده بو گیجه سحر اولمز
مراد فیض سحری اولسه دردولی اکا دیسم اما طالعده اولمزدیوب تاخیر
فیضان الهی اولدوغی ایچون اظهار حزن ایدر • کمینه شرط وفا ترک
سر بود حافظ • شرط وفانک الجقی باشنی ترک ایدی حافظ • برو اگر زتو
کار این قدر نمی آید • یوری اگر سندن بو قدر ایش گلمز ایسه مراد بودر که جانی
دغدغه والا فاترک ترهات الصوفیة حسبنجه شرط وفای عهد نیت ترک
سردر • اگر ترک سر ایده قرسن یوری بو کاری ترک ایله بیت شیخ شبلی
ویرامش ترک ایت سری • بو خصه ترک صوفیانه سوزیدر • بعض نسخه ده مخلص
بینی بو واقع اولمش • ز بسکه شد دل حافظ رمیده از همه کس • جوق اولدی
حافظک

[illegible]

حافظک کوکلی اورکمش دوکلکه دن • کنون ز حلقه زلفش بدر نمی آید
شمدی انک زلفی حلقه سندن طشره چیقماز مراد حلقه دن امتحان و ابتلادر
یعنی غیبت ایله ابتلادن چیقمز وله ایضاً خوشا
دلی که مدام از پی نظر نرود • خوشدر اول کوکلکم دایم نظر اردنجه کیتمیه
مراد بودر که نظر ظاهر بین در وزخارف و نقوشه قبضه اولنجیدر
اما شول کوکل خوشدر ظاهره ناظر اولان نظره دایم تابع اولمیه • بهر رهش
که خوانند بی خبر نرود • هر یوله که اوقورلر بی خبر کیتمیه مراد بودر که طریق حق
بردر و طریق ضلال چوقدر پس شول کوکل خوشدر که طریق هدایتی بلوب
انکا سالک اولا • طمع در آن لب شیرین نکردنم اولیست • طمع اول
شیرین لبه ایتمه مم اولیدر • ولی چگونه مگس از پی شکر نرود • ولیکن
نیجه سنه مگس شکر اردنجه گیتمیه مراد بودر که نفسک شهواته میل ایتمه سی
اولیدر ولیکن مگس کبی جبلتی لذاته و شهواته میال اوزره در انکا صبر
ایده مزم بیت پروانه نیجه آتشه دوشسه نفس شوم شهوانه
کوپ دوشه نتکه طغلو یه مگس • تو از مکارم اخلاق عالم دگری • سن
بر غیری عالمک اخلاق کریمه سندن کمسن • وفای عهد من از خاطرت بدر
نرود • بنم وفاء عهدم خاطرکدن گیتمیه مراد فی طبعدن شیخ مرشد در که
اندن نفسی حمایت و معاصیدن زجر طلب ایدر و وفاء عهد عقد توبه یی
تذکیر ایدر • سواد دیده غمدیده ام باشک مشوی • بنم غم گورمش
گوزومن قره سی گوزیاشی ایله یومه • که نقش خال توام هرگز از نظر نرود

کسنک خالک نقشی بنم نظرمدن کتمیه مراد بودر که بنی چوق اغلتمه تا کوزم
یاشی کوزم قرهسی محو ایتمیه که اول سنک خالک نقشی ذر نظرمدن کتمیه که
خال حکمت محض خیالدر دایم الملک نقشی شاهد ایدرین • مستبانا نه ترا
ازضو دستی نمی بینم • کتمدن نامهسی فرورق برکسه کوزمزم • چکونه جوی
قلم دود دل اسبر نرود • نیجه سنه کونکلک توتونی قلم کبی بشه کتمیه مراد
بودر که کثیر العصیان اولان آهی چوق ایدب کندو حالنه آجنمق ازک
• دلا مباش چنین هرزه کرد و هرجایی • ای کوکل اوله بوجلبی باطل (?)
دولانوجی هرجایی • که هیچ کار نه بیش است بدین هنر نرود • کهیچ
ایش سنک اوکلدن بوهنر ایله کتمز مراد بودر که بطال کزوب عمرک ضایع
ایتمکک هیچ فایدهسی یوقدر • نتاج هدهدم از زه ببر که باز سپید
• هدهد تاجی ایله بنی یولدن چقارمه که آق طوغان • ز بر دری هر صید مختصر
نرود • تعظیم و تنزیهدن هر مختصر صیدا اردنجه کتمز مراد تاج دولت دنیا
ایله باز قیمتدار یعنی تارک دنیای اهرار و طالب دیدار کردکار دنیا دهکوی
صیدنه میل ایتمز دیمکدر • زمن چو باد صبا بوی خود دریغ مدار • بندهن
باد صبا کبی کندو قوقوک دریغ ایتمه • چراکه بی سر زلف تو بسر نرود
• سبوح که سنک زلفک باشنسز بنم باشمه قوقو کلمز مراد بوی حق اولدر که
غیب هوییندن ظهور ایده دیمکدر • بپوش دامن عفوی بزلت من مست
اورت عفوانکی بن مست طیرتسی اوزره • که آب روی شریعت بدین
قدر نرود • که شریعتک یوزی صوبی بو مقدار ایله کتمز مراد ستر عصیان

وعفونتی

وعفونتی منافی حلم شریعت وکلدر اندن شرعه نقصان کلمز دیمکدر •
من گدا هوس سرو قامتی دارم • بن کدا بر سرو قامت هوسی دوتارن
که دست در کمرش جز بسیم و زر نرود • که ای انک قوشاغنه کمش
والتوندن غیری ایله کتمز مراد بودر که محبوب مجازی وصالنه مال کرک
محبوب حقیقی وصولنه اعمال کرک • بیار باده و اول بدست حافظ ده •
کتور شرابی و اول حافظ الله ویر • بشرط آنکه ز مجلس سخن برون نرود •
اول شرطیله که سوز مجلسدن طشره کتمیه مراد اسرار حقیقتی و معارف طریقتی
حافظ سویلیه اما بو از مجلس امیلنون غیره فاش اولمسونکه منکرلر انکار ایدب
ضرر ایدرلر • وله ایضا • گدا اخفت جان که شود کار دل
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
تمام و نشد • ارایدی جان که کوکل ایشی تمام اوله و اولمادی • بسوختیم
درین آرزوی خام و نشد • یاندق بو آرزوی خامده و اولمدی مراد
قلبی تصفیه و نفی خواطر ایدب و مرآت الهی و مظهر صفا حلقه مسعی اتدک اولمدی
دیو کندو حالندن شکایت ایدر • فغان که در طلب گنج نامهٔ مقصود •
فغان که کنج نامهٔ مقصود طلبنده • شدم خراب جهانی زغم تمام و نشد •
خراب جهان اولدم غمدن تمام و اولمدی مراد بودر که کنج خرابده اولور
بن خراب و یباب اولدم تا کنج بنده اولمدی دیمکدر • بلای غربت نسبی
سپر مجلس تو شوم • باغ ایله دیدی برگجه سنک سپر مجلسک اولورم • شدم
برغبت خوش کلمش گیبی علام نشد • اولدم کندو رغبتی ایله الجق قول واولمدی
مراد بودر که فیضان الهی ساعده کبی کوستور ب حاکم و ضابطم اولمق

استغفار ایدب بندن کمال انقیاد ظهور ایلیوب اما اولدی دیو بو حالنه تحزن
ایدر • دریغ و درد که در جست جوی نقد حضور • حیف و درد که نقد حضور
جست وجو ایده • بسی شدم بگدایی بر کرام نشد • چوق کندم دلنکه کزلر
بابنه و اولمدی مراد مشایخ کرام حضرتنه حال چاغور طلبی ایچون چوق کندم
اما اول مطلوبم اولان حال اولمدی • روا است در بر اکر می طلبد کبوتر دل
روا در اکر بسینه ده طلب ایده کوکل کوکرجنی • که دیده در ره خود پیچ و تاب
دام و نشد • که کوردی خود کندی یولنده اغ دوکلشمه سنی و کندی مراد
بو در که طریق حقده چوق مانع کوردی زاکر اولا دیو امید اندی زایل اولدی
پس قلب انوکچون مضطرب اوله لا بعذر • پیام داد که خواهم نشست
با رندان • خبر ویردی که رندلر ایله او تورسم اکر • بشد برندی و دردی
کشیم و نام و نشد • کندی برندلک و بوسه چلیجلک ایله نامم بینه مشهور
اولدم بینه اولدی یعنی بزم ایله او تورمدی مراد بودر که مخلصلر و اهل عشق
ایله مصاحبت و مقارنت وعده اتمش ایدی بزم آدم مخلص و اهل شوق
اولدیغی ایله مشهور اولدی اما اول بزم ایله مصاحب اولدی پس بر ده بو نام
وار ایکن حقیقت اخلاص یوق ایمش • در آن هوس که بمستی ببوسم آن
آن لب لعل • اول هوسده که مستلک ایله اوپم اول لعل لبی • چه خون که
در دلم افتاد همچو جام و نشد • نه قان که کوکله دوشدی قدح کبی و اولمدی
مراد ذوق کلام الهی ایچون قان یودم اما اول مراده وصول اولمادی
دیمکدر • بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم • عشق محلسنه قوم یول دلیلسز

قدم

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

قدم • که بجویش نمودم صد اهتمام و نشد • که بن بونزا اهتمام کوستردم
و اولمدی مراد شیخ و مرشد سز وصول الی الله حاصل اولمز دیمکدر • هزار حیله
برانگیخت حافظ از سر فکر • هزار حیله قوشدردی حافظ فکر باشندن
بر آن هوس که شود آن حریف رام و نشد • اول هوس اوزره که اول یار
مطیع اولا و اولمدی مراد حیله و فکر ایله تسخیر و تقرب حق اولمز اخلاص
عمل صالح کرک • بیت • اندرین راه از خرد ره بین بدی • فخر رازی رازدار
دین بدی • ولـه ایضاً • مرا مهر سیه چشمان زسر بیرون
نخواهد شد • بنم قره کوزلو لرحبتی باشمدن چیقمه کرکدر • قضای آسمانست
این و دیکر کون نخواهد شد • قضای آسماندر بو و دکلو دخی اوله کرکدر
مراد عشق تقدیر الهی ایله در تخلف ایتمز دیمکدر • بیت • سنی سومکده
وار سه بنم هیچ اختیارم یوق • بلم بالله انجنه قضای آسماندر • رقیب آزارها
فرمود و جای آشتی نگذاشت • رقیب انجنه ایدوردی و صلحه یری قومدی
مکر آه سحر خیزان سوی کردون نخواهد شد • مکر سحر خیز اولنلرک آهی
فلک جانبنه کتمیه اکر مراد سحر خیزلر آهنک تأثیری وارد ر رقیبی هلاک
ایتمه کرکدر دیمکدر • بیت • ابر مته بندن انی سعی ایتمه رقیبا • غافل بوردمه
بونده صفیه آه سحروار • مرا روز ازل کاری بجز رندی نفرمودند
بکا ازل کوننده برایش رندلکدن غیری بیورمدیلر • هر آن قسمت که آنجا رفت
انی از آن افزون نخواهد شد • هر اول قسمت که واقع اولدی انده اندن
زیاده اوله کرکدر مراد اخلاص عطیه ء حقدر دیمکدر رسول الله ع م

دیمش قال الله تعالی الاخلاص سر من اسراری استودعته قلب من احببته من عبادی
• شراب لعل وجای امن و یار مهربان ساقی • لعل شراب و امن یری و شفقتلو
و یار ساقی • ولا کی به شود کارت اگر اکنون نخواهد شد • ای کوکل قچن
ایو اولور ایشک اگر شمدی اولمزسه مراد بودر که عشق الهی و فراغ خاطر
و مرشد مشفق حاصل اولیجق حسن عمل و انتظام حال میسر اولور بو زمانده اولمزسه
غیری وقتده اولمز لاجرم فرصتی فوت ایتمک اولمز • نصیحت کم کنی و ما را بفریاد
دف و نی بخش • نصیحتی اکسک قل و بزی دف و نی فریادنه بغشله • که کار ما
ازین توجیه بی قانون نخواهد شد • که بزم ایشمز بو توجیهدن قانونسز اولمسه
اگر مراد دف دن طالب معشوق و نی دن مرشد کامل در لاجرم بزم علمز بونلر ایله
مست و منتظم اولور **بیت** بیا تا در صف رندان به بانگ چنگ می نوشیم
• که کار عشق ازین اسباب بی قانون نخواهد شد • مجال من همین باشد که پنهان
عشق او ورزم • بنم مجالم همان بو اولور که گزلو انک عشقی کسب ایدم
کنار و بوس و آغوشش چگویم چون نخواهد شد • انک وصلی و اوپمکی و قوچمقی
نه دیم چون اولمسه اگر مراد معشوق حقیقیدن حظ روحانی اولور جسمانی
اولمز دیمکدر • مشوای دیده نقش غم ز لوح سینهٔ حافظ • یومه ای کوز غم
نقشنی حافظک سینه سی لوحندن • که زخم تیغ دلدار است رنگ خون نخواهد شد
که دلدارک تیغی زخمی در قان رنکی اولمسه اگر مراد حزن الهی قلبدن گیتمک
ایرک دیمکدر **بیت** حزن حق اولمسه قلب اولور خراب • نیز بقیلور خانه آدم
اولمسه • **ولہ ایضا** • در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد •

ازلده سنک حسنک ضیاسی تجلیدن دم اوردی • عشق پیدا شد و آتش بهمه
عالم زد • عشق پیدا اولدی و اودی جمیع عالمه اوردی مراد بوندن شول
جزدر که وارد اولمشدر که • کان الله ولم یکن معه شیء یعنی الله وار ایدی انک ایله بر شیء
یوق ایدی تجلی ذاته لذاته ذاتی ذاتنه تجلی ایلدی یعنی حق تعالی اینه یه نظر ایدرکبی کندو
ذاتنی شاهده ایدوب بر کمالات کثیره ایله متصف گوردی که جمیع اجرام علویات و اجسام
سفلیات و اشباح و ارواح و عنصریات و مجردات و جواهر و اعراض و نباتات
و معدنیات و حیوانات و بونلر انواعی و اصنافی و افرادی و جمله صنایع عجیبه
و نقوش غریبه خلق ایتمکه قادر بس کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت
الخلق لکی اعرف حدیثنجه عالمی خلق ایدوب عشق ظهور ایلدی • جلوهٔ کرد رخت
دید ملک عشق نداشت • بر جلوه ایلدی ملائکه گوردی فرشته نک عشقی
یوق • عین آتش شد ازین غیرت بر آدم زد • عین آتش اولدی بو غیرتدن
و آدمه اوردی مراد بودر که استعداد علم شانی و عشق کامل ملکده یوق ایدی
غیرت جمال عین آتش اولوب کندوی آدمه اوردی آدمی مظهر عشق قلدی •
• خواست معشوق که ظاهر کند اسرار وجود • خیمهٔ عشق بصحرای دل آدم
زد • عشق خیمه سنی ادم کوکلی • عقل می خواست کزان شعله چراغ افروزد
• عقل دیلدی که اول شعله دن چراغ نورلندره • برق غیرت بدرخشید جهان
برهم زد • غیرت شمشکی پاریلدی و جهانی بربره اوردی مراد بودر که عقول
حکما استدیلر که نور الهیدن فیض الوب اتباع انبیاسز مستفیض اولا غیرت الهیه
برقی ظاهر اولوب جهانی بربره اوروب بونلری حیرتده قویوب بالذات مستغنیز

اولسیه بلیر • مدعی خواص که اید که تماشا کم راز شنید • مدعی دیلادی که کلم راز
تماشا کاهند • دست غیب آمد و بر سینهٔ نامحرم زد • غیب الی کلدی
نامحرم سینه سنه اوردی مراد بو درکه مرشد سنزلاف کملوک و دعوی وصول
ایدن دیلادیکه راز تماشا کاهنده وارب اسرار الٓهیه یه مطلع اولا دست
غیب اول نامحرم سینه لکنی اوروب الکایول ویرمدی • دیگران قرعهٔ قسمت
همه بر عیش زدند • غیر ما که دیدهٔ ... • دل غم دیده
ما بود که هم بر غم زد • بزم غم کورمش کوکلمز قرعه یه دخی غمه اوردی مراد
غیر از عیش و عشرت استدر ابزم کوکلمز غم و محنت استدی دیمکدر بیت
من و جفای یار از ان میخواستم • کو جفاکش اکند آخر وفا • جان علوی هوس
چاه زنخدان تو داشت • جان علوی سنک چاه زنخدانک هوسن دوشرایدی
دست در حلقهٔ آن زلف خم اندر خم زد • الا اول بو کلوم بو کلوم اکجنده
اولان زلفه اوردی مراد جان علوی مشاهدهٔ اسرار الٓهیه استیوب
غیب هویة ال اوردی دیمکدر • حافظ آن روز طرب نامهٔ عشق تو نوشت
حافظ اول کون سنک عشقک طرب نامه سن یازدی • که قلم بر سر اسباب
دل خرم زد • که قلمی اخر م اسبابه اوزره اوردی یعنی قلم ایله اندی
جالدی مراد بود رکه طرب نامهٔ عشق الٓهی یازلمز اسبابه شادی بوزلینجه
وله ایضاً یاد باد آن که نهانت نظری با ما بود
الکلسون اولکه سنک کا نو بر نظرک بزه ایدی • رقم مهر تو بر چهرهٔ ما پیدا بود
سنک محبتنک رقمی بزم یوزمزده ظاهر ایدی مراد فی ظهور الشیخ درکه مریدی خلوته قور

وکزوجه

206

اکا نظر تربیتی اولور و عشق و محبت اثری که یکنز صار و لنی در مریدک چهره سی
ظاهر اولور نیته کم بر مرید دیمش بیت ویده در دیده ٔ سوی من و پنهان
زرقیب • چشم بد دور که پنهان نظرش با ما بود • یاد باد آنکه چو چشمت
بعتابم میکشت • الکلسون اول که سنک کوزک بنی عتاب ایله قتل ایدر ایدی
معجز عیسویت در لب شکرخا بود • سنک عیسی یه منسوب اولان معجزک
شکر صنعتی طو ادقده ایدی مراد عین عتابنک عصیانم ایچون عتاب
ایدوب نفسمی قتل ایدر ایدی احیای موت ایلمکه یعنی میت کوکلری دیر کورمک
لطایف حکم و ظرایف معارف سویلیمن طوطا غلکده ایکن دیر بیت یاد
باد آنکه چو یک شب مراعین عتاب • دل غنچه دیده ٔ ما ز لبت احیا بود • یاد
باد آنکه صبوحی زده در مجلس انس • الکلسون اولکه صبوحی اورمش ایدک
مجلس انسده • جز من و یار نبودیم خدا با ما بود • بن و یار ایدک الله بزمله
ایدی مراد سحر وقتلرنده عبادته اولوب نفس ایله انس حاصل اولوب بن
ونفسم ایدک حضرت حق بزمله ایدی دیمکدر • یاد باد آنکه مه من چو کله بر بستی
الکلسون اول که بنم ایم کلاه باغلنور ایدی • در رکابش مه نو پیک جهان
پیما بود • انک اوزنکو سنده یکی آی جهان دوزجی پیک ایدی مراد
بنم ماهدن روح نورانی درکه صوفیانه تاج کیوب عبادتده اولوب
درجات قطع ایدوب فلک اول که فلک قمردر اندن تجاوز ایدوب کیده
ماه نو انک رکابنده پیک مثابه سنده اولور دیمکدر • یاد باد آنکه
خرابات نشین بودم و مست • الکلسون اولکه خرابات نشین ایدم

دخی مست ایدم • وانکه در مسجد امروز مست انجا بود • اولکه مسجده بلکه
بکا اسکدر انده ایدی مراد بودر که خانقاه نشین و خلوت گزین دوشمش
اتمامی ایدم مسجد که معبد اهل ظاهردر انده کشف و فیض اکسک در انده
حاضر و حاصل ایدی • یاد باد انکه چو یاقوت قدح خنده زدی • الکلسون
اولکه قدح یاقوتی جون کولر ایدی • در میان من و لعلت چه حکایتها بود
بنم ایله سنک اوره سنده حکایتلر وار ایدی مراد یاقوت قدحدن قلبدر
جون اکا فتح و فیض اولور ایدی بنم ایله سنک کلامک اوره سنده اسرار
ظهور ایدر ایدی دیمکدر بیت معنی قرآن الهی مظهرست • فاوحی
الی عبده مظهرست • یاد باد انکه رخت شمع طرب می افروخت • الکلسون
اولکه سنک شمعنک نورلنذرر ایدی • وین دل سوخته پروانه ی
نا پروا بود • بو یانمش کوکل پروانه ی بی پروا ایدی مراد شمعدن خطاب ایدرکه
دیر سنک وجهک شمعه ایندکجه بکا سرور کلوب قلبم پروانه کبی بی پروا
ایدی بیت شمع مجلس اولسه وجهک دل الکا ترک ایدر • جانی پروانه
کبی ترک ایدر نه پروانیه • یاد باد انکه درین مجلس تمکین و ادب
الکلسون اولکه بو وقار و ادب مجلسنده • انکه او خنده مستانه
زدی صهبا بود • اولکه مستانه کولر ایدی شراب ایدی مجلس ادبده طریقتده
تکلیف سرور اولان عشق الهی دردیمکدر بیت آزمودم بجهان
صحبت هر طایفه را • ای رفیقی که غم از دل ببرد صهبا بود • یاد باد
انکه باصلاح شمامی شد راست • الکلسون اولکه سنک اصلاحکز ایله

اولور

اولور ایدی راست • نظم هرکو بهر نکته که حافظ را بود • هر
دلنه قوش کوهرکه حافظک ایدی مراد جواهر طریقت و حقیقت که
کویلر ایدم اصلاحی شیخ حضرتلری ایدر ایدی دیو اکا خطاب ایدر بیت
شعرک شوری پخته اولق ایچون • بیر مصلح کرک که ایده اصلاح •
وله ایضا باشد ای دل که در میکده ها بکشایند • اولا که
ای کوکل منی نه افسوس آچه لر • گره از کار فرو بسته ما بکشایند •
دوکومی بزم باغلنمش ایشمزدن آچه لر مراد خانقاه و مراتب طریقت
قپوسی که مسدوددر مفتوح اولا و منعقد اولان علمز مکشوف اولا
دیمکدر • اگر از بهر دل زاهد خودبین بستند • اگر خودبین زاهد کوکلی
بغلدیلر ایسه قپوبی • دل قوی دار که از بهر خدا بکشایند • کوکلکی قوی دوت
الله ایچون آچرلر مراد بودر که زاهد خشک که خودبین در عشق اهلنه
تبعیت اتمز و طریقته سلوک قلمز انوکچون فتح باب اتمزلر اما طالب
اولانه الله ایچون آچرلر • بصفای دل رندان صبوحی زدگان
صبوحی اورمش رندلرک صفاسی ایله • بس در بسته بمفتاح دعا
بکشایند • نیجه بغلنمش قپوبی دعا مفتاحی سببی ایله آچرلر مراد دعای
سحرخیزان • باعث فتح ابواب اولور دیمکدر • نامه تعزیت دختر رز
بنویسید • اوزم چبوغی قزینک یعنی شرابک تعزیت نامه سن یازک یعنی
اول اولدی کبی ایچون عزا نامه یازک • تا حریفان همه خون از مژها بگشایند
• تا مصاحبلر دوکلی قانلر یاشلر دن آچه لر مراد عشق الهی مرده اولوب

ارنی احیا ایدرلمسنه اولیمجق مصاحب و طالب اولانلردن اغلمق کرکدر دیمکدر
گیسوان بپیر بخش می ناب • چنانکه صاحبی کیش شراب صافی مونی ایله
تا همه مغبچگان زلف دوتا بگشایند • تا دو کلی مغبچه‌لر زلف دوتایی
آچه‌لر مراد چنکدن پیر زاهددر که اهل سلوکدن اوله و گیسوا لکا اولیا
تعلقدر و انک مصاحبتی ایله شراب صافی که عشق الهیدر مرده اولور
و مغبچه‌لردن مراد مشایخ مرشددر یعنی زاهد غیری الکن قطع علاقه ایدر جلب
همم شیخ و واردات غیبیه ظهور ایدر بیت دلبران اگر از زلف دوتا
بگشایند • عقده‌ها از دل سرگشته ما بگشایند • در میخانه ببستند خدایا
مپسند • میخانه قپوسن باغلدیلر یاربی قبول ایتمه روا کورمه • که در خانه
تزویر و ریا بگشایند • که تزویر و ریا اوی قپوسن آچه‌لر مراد بونی روا کورمه
دیمکدر • حافظ این خرقه که داری تو ببینی فردا • ای حافظ بو خرقه که
سنک واردر یارین کوره‌سن • که چه زنار ز زیرش بجفا بگشایند • که نیجه زناری
انک آلتندن جفا ایله بازلوجه آچه‌لر مراد بودرکه اهل ریانک خرقه‌سی آلتنده
اولان ریا ایکی هریری بر زناردر که فردای قیامتده یوم تبلی السرائرده
ظاهر اوله دیمکدر

ولـه ایضا

خوشست خلوت اگر یار یار من باشد • خوشدر خلوت اگر یار بنم یارم اولورسه • نه من بسوزم
و او شمع انجمن باشد • اوج حالتکه بن یانام او ل مجمع شمعی اولا مراد بودرکه
خوشدر خلوت حضرت حق ایله انس اولورسه بویله ده که بن یانام خلوتده
انک فیض مجمع یارانه اولا • من از نگین سلیمان بهیچ نستانم • بن اول

سلیمانی

سلیمانی یوزکس هیچ آلمزم که گاهگاه بر و دست اهرمن باشد • که گاهگاه
انک اوزرینه اهرمن الی اولا مراد دولت دنیایی هیچ آلمزم که گاهگاه
نا اهللر حکمنده اولور دیمکدر بیت روا مدار خدایا که در زمان سرور
ملک نهفته و فرشته با اهرمن باشد • روا مدار خدایا که در حریم وصال
روا دوتمه یاربی که وصال حریمنده • رقیب محرم و حرمان نصیب من
باشد • رقیب محرم اولا و محروملق بنم نصیبم اولا مراد غیره فیض وصال
اولوب بکا ویه حرمان اولمقدن خوف ایدوب حضرت حقدن رجا ایدر
همای گو مفکن سایه شرف هرگز • همایه دی براقمه شرف کولکه‌سن هرگز
در آن دیار که طوطی کم از زغن باشد • اول دیارده که طوطی دولتلیدن
اکسک اولا مراد اهل کمال رعایت اولنمدوغی دیارده مذمت و انکا دعا بد
علیه‌در بیت چه اعتبار بهار بباغی که خار یار گلست • فغان نصیب
هزاری که او چمن باشد • هوای کوی تو از سر نمی رود مارا • سنک
محلتک هواسی بزم باشمزدن کتمز • غریب را دل سرگشته با وطن باشد
غریبک حیران کوکلی وطننده اولور مراد بودرکه محبت عالم الهی باشمزدن
کتمز زیرا وطن اصلمزدر لاجرم حب الوطن من الایمان حسبنجه اکا میلمز مقرردر
بیت ز دنیا حی رود خسرو بیارانش همی گوید • دلم بگرفت از غربت
تمنای وطن دارم • بیان شوق چه حاجت که حال آتش دل • شوق بیانه
نه حاجت که کوکل اودنک حالنی • توان شناخت ز سوزی که در سخن

بلکه اولور برحرارتدن که سوزدن اولور مراد کشی کند وشوقی بیان
ایتمکه حاجت یوقدر زیرا کلامندن حرارتی معلوم اولور بیت عشق
آتشینی بسینه‌ی سوزانده نهان کردم • که ندزد دخان آهم او جندن بلندی
آه • بیان سوسن آزاده زبان کشود حافظ • سوسن گبی آزاده دللو
اوله حافظ • چو غنچه بیش تو اش مهر بر دهن باشد • غنچه گبی سنک اوگکده
اغزنده مهر اولور مراد بودر که اگرچه فصیح اولان چوق کلامه
قادر اولور اما من عرف الحق کل لسانه حسبنجه حضور وظهور حقده لال
اولور بیت بیش یارم چنان خموش ابکم • که نیابم جواب گفتارش •
وله ایضاً من وانکار شراب این چه حکایت باشد •
بن و شراب انکاری بو نه حکایت اولور • غالبا این قدرم عقل وکفایت باشد
غالبا بو قدر عقل وکفایت اولور مراد بن عشق الهی انکاری محبی اوله
ایکلر غالبا بو قدر عقلم واردر الکم وارد که خبری بیلورم • من که شبها
ره تقوی زده‌ام با دف وچنگ • بن که گیجه‌لر تقوی یولین اورمشم دف
وچنک ایله • ناگهان سر بره آرم چه حکایت باشد • ناگاه بکش یوله
کتورم نه حکایت لازم مراد بو بنده دف وچنکدن شوق ایله طلب
ومطلوبدر لاجرم بن گیجه ده زهد خشک یولی طلب بر شوق ایله اورر
ایدم ناگاه طریقتدن باش چقارب ظهور ایدرسم امر غریبدر • تا بغایت
ره میخانه نمی دانستم • غایتده دل بینا نه یولی بلمز ایدک • ورنه مستوری ما

تابجه

تا بجه غایت باشد یوخسه بزم مستورلکمز نه غایتده دک اولور ایدی مراد
طریق تصوفی نهایتنه دک بلمز ایدک یوخسه بزم انلرن محجوب اولمز بو مرتبه
اولمز ایدی دیمکلر • زاهد ار راه برندی نبرد معذورست • زاهد
اگر بو رندلکه التزسه معذوردر • عشق کاریست که موقوف هدایت
باشد • عشق بر ایشدرکه هدایته موقوف اولور مراد زاهد خشک سلوک
ایده مزسه عجب دکلدر که عشق الهی هدایتسز اولمز دیمکدر بیت رندانه
زاهدی ومستی ومستوری ما • همه وابسته‌ء موقوف هدایت باشد •
بنده‌ء پیر مغانم که زجهلم برهاند • پیر مغانک قولیم که بنی جهلدن قورتره‌ی
پیر ما هرچه کند عین عنایت باشد • بزم پیرمز هرنه ایدرسه عین عنایت
اولور مراد شیخ کاملمز بنی جهل طریقتدن قورترب بلکه من علم با علم و رشد
الله تعالی علم عالم بعلم حسبنجه جهل جهلندن قورترب اظهار کرامت ایدر دیمکدر
زاهد و عجب ونماز و من ومستی ونیاز • یعنی زاهدک مقابلی بن ایلک
عجبنک مقابلی بنم مستلکم انک نمازی مقابلی بنم نیازم • تا ترا خود ز میان
با که عنایت باشد • لکن اورته دن کیمه عنایت اولور مراد مستی ونیاز
خود پرستی و هستی دن اولی در دیمکدر بیت زاهد انیستم زهستی به
بت پرستی ز خود پرستی به • دوش ازین غصه نخفتم که حکیمی می گفت •
دوش گیجه بو فکردن او یومدم که بر عاقل دیر ایدی • حافظ ار مست بود جای
شکایت باشد • حافظ اگر مست اولورسه شکایت یری اولور مراد بودر که
عقلا وفقها عشق الهی وسلوکک طریقتدن غافلردر انلر مست حق وسالک

طریقت اولندن شکایت اولنور بلکه بو اندن تقدیر الهی دن شکایت
اولنور بیت رو ودم درکش و تدبیر بتقدیر گذار ● هرچه گویی همه کی
عین شکایت باشد ● وله ایضا ترسم که اشک در غم ما پرده
در شود ● خورقرن که گوز یاشی بزم غمزده پرده یرتجی اولا مراد سرشک افغانی
راز خلد عنوان خورقرن دیمکدر ● ترسم غم حبیب باشکلم پدر شود ● این خانه
دلم زغمش بی اثر شود ● این راز سر بمهر بعالم سمر شود ● بو یاشی مهرلو راز
عالمه حکایت اولا مراد بودر که ستر مهور اهلدن مستور اولمق لازم دکلدر
وانده خطر بو قدر ضرر عالمه فاش اولوب اهلو نااهل بلکده در
بیت جنیده دیرایمش شبلی انک اسرار نهانی ● نیجه فاش اولمیه لو اعظ
حقر منبر ده سویلرش ● گوینده شکک لعل شود در مقام صبر ● دیرلر طاش لعل
اولور مراد شکفته کمال حاصل اولمز و عامی مرد کامل اولمز دیمکدر ● در
تنگنای حیرتم از نخوت رقیب ● حیرت طارلغنده ایم رقیبک تکبرندن ●
یارب مباد آنکه گدا معتبر شود ● یارب اولمسون اولکه گدا معتبر اولا مراد
بودرکه دنی یه که حاکم اولمق بلیهٔ عظیمه در العیاذ بالله بیت ولو کان
فی صدر الناصب فاضل ● لما ضاع فی صف النعال افاضل ● این سرکشی که در سر سرو
بلند تست ● بو سرکشلک که سنک سرو بلندکده در یعنی قامت بلندک سرکشدر
کی با تو دست کوته ما در کمر شود ● قچن بزم قصهٔ الیمز سنک قوشاغکده اولور
مراد علو درجهٔ الهیه میانده واکا وصولک صعوبتنی ذکر در ● از هر کناره
تیر دعا کرده ام روان ● هر کناردن دعا اوقن روان اتدم ● باشد کزان

میانه

210

میانه یکی کارگر شود ● اولا که اوز ته دن بری مؤثر اولا مراد دوام دعایه
ارشاد در که من لم یجزم الدعاء لم یجزم الاجابة موجبنجه کیمکه دعادن محروم
اولمیه اجابتدن محروم اولمز ● این قصر سلطنت که تو اش ماه منظری
● بو سلطنت کوشکی که سن انک منظری یعنی پنجرهسی آیی سن ● سرها بر آستانه
اوخاک در شود ● باشلر انک اشکنده یعنی طپراغی اولور مراد بوندن
حضرت رسول الله علیه السلام یا شیخ الاسلام خطابدر و اول قصر سلطنت
عظمت و کبریای حضرتدر که باشلر اول درگاه بابنک خاکی در ●
از کیمیای مهر تو شد روی من چو زر ● سنک محبتک کیمیاسندن اولدی بنم
یوزم التون کبی ● آری بیمن لطف شما خاک زر شود ● بلی سزک لطفکز برکا
تنده طپراق التون اولور مراد عشق الهی ایله یکزی صاره اولان زر کبی عزیز
اولدیغن بیاندر بیت نیجه اکثر سعادت دییم عشقکدن کم ● خاک ایکن
صورتنی قلدی سر و رنگ زر ● بس نکته غیر حسن بباید که تا کسی ● نیجه
نکته حسندن غیری گرکدر که تا برکه ● مقبول طبع مردم صاحب نظر شود ●
صاحب نظر کشینک طبعی مقبولی اولا مراد حسن الخلق و حسن القول و حسن الفعل
و حسن الحال اولمق گرک ایدوکن بیاندر ● خواهم شدن بمیکده گریان و دادخواه
● دیلرم میخانه یه گیتمک اغلایجی و شکایتجی اولدیغم حالده ● کز دست غم
خلاص من آنجا مگر شود ● که غم الندن بنم خلاصم انده اولور مراد بودرکه
خانقاه غم دنیادن خلاص میدر بلکه انده و ارن غم آخرتدن دخی خلاص
اولور بیت ای طالب راحت اگر از غم بگریزی ● جز گوشهٔ میخانه نیز ا

مملکتی نیست • ای جان حدیث ما بر دلدار بازگو • ای جان بزم سوزمز
دلدار قتنده او سویله • لیکن چنان مگو که صبا را خبر شود • لیکن اویله
دیه که صبایه خبر اولا مراد اسرار و نیازی حضرت حقه عرض ایدب اغیاره
راز ایدبلاردن کتم ایتمکدر کرکدر کیم بیاندر • روزی اگر غمی رسدت
تنگدل مباش • برگون اگر بر غم ایرسه سکا تنگدل اولمه • رو شکر کن
مباد که از بد بتر شود • یوری شکر قیل که اولیه که بر امردن بر امر اوله
مراد بودر که بلا که واقع اولور اندن اصعب اولانی فکر ایدوب الکا شکر
ایتمک کرک یا غم دنیا اگرچه شکر ایتمک کرک که واقع بلای آخردر • ای دل
صبور باش و مخور غم که عاقبت • ای دل صبر ایدجی اول و غم یمه که عاقبت
این شام صبح گردد و این شب سحر شود • بو اقشام صباح اولور بو گیجه سحر
اولور مراد بعد عسر یسرا مجیئیدر هر ترحلک بر فرجی اولور دیمکدر • حافظ
چو نافهٔ سر زلفش بدست تست • ای حافظ چونکه زلفی باشی نافه سی
سنک الکده در • دم درکش ارنه باد صبا را خبر شود • ساکت اول
یوخسه باد صبایه خبر اولور بعض نسخه‌ده مطلعی بو واقع اولمش • حافظ
سر از لحد بدارد بپای بوس • حافظ باشنی قبردن چیقارر ایاق
اوپمکه • گر خاک او بپای شمایی سپر شود • اگر انک طپراغی سزک ایاغکزه
قلقانسز یعنی پرده سز اولا مراد موت ایله سنک بجنک و وصول و صحبتک
بنوع زائل اولمز دیمکدر • بیت • تعذر اولمش ایسم دورم ایاغک اوپمکه •
سیر ایدرکن سروا بعض قدم سبزی اوسته • والبقاء

روز

روز هجران و شب فرقت یار آخر شد • هجران گونی و فرقت یاری گیجه سی آخر اولدی
زدم این فال و گذشت اختر و کار آخر شد • بو فالی اوردم یعنی تفا
ال ایتدم بو کلامی دیدم یلدز گیجدی یعنی نحوست یلدزلنک دوری گیجدی و ایش
آخر اولدی مراد تفأل مبارک ایدکی بیان و هجرک آخری وصل ایدکی
ذکر در یار از پرده برون آمد و کار آخر شد صبح دولت
بدمید و شب تار آخر شد • آن همه ناز و تنعم که خزان می فرمود
اول دوکلی ناز و تنعمی که خزان بیورر ایدی یعنی ایدر ایدی • عاقبت در
قدم باد بهار آخر شد • عاقبت بهار ییلی قدمنده آخر اولدی مراد قدوم
یسر لطیف عسر شدیدی گیدردیلر • صبح امید که بد معتکف پردهٔ غیب
امید صباحی که احتجب پرده سنده معتکف ایدی • گو برون آی که کار شب
تار آخر شد • دی طشره چیق که قره گیجه آخر اولدی مراد مطلعدکی کبی در
شکر ایزد که باقبال کله گوشهٔ گل • شکر الله که گلک کلاه گوشه سی
دولتنده • نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد • گوز ییلنک تکبری
و دیکنک شوکتی آخر اولدی مراد بنی نابیده کی کبی در • آن پریشانی
شبهای دراز و غم دل • اول اوزون گیجه لر پریشانلغی و گوکل غمی
همه در سایهٔ گیسوی نگار آخر شد • دوکلی نگار گیسوسی کولکه سنده
آخر اولدی مراد ظل شخص و هوای غیب هویت ایله زائل اولدی
دیکلر بعض نسخه‌ده بو بیت واقع اولمش • گرچه آشفتگی کار من از
زلف وی است • اگرچه بنم ایشم قرشقلغی انک زلفندن در • حل این

عقده هم از روی نگار آخر شد • بو دوکلک چوزه سی هم نگاریوزندن آخر اولدی
مراد غیب هویتدن حیرتم تجلی جمال ایله زائل اولدی دیمکدر • بعد ازین بر در
میخانه روم با دف و چنگ • بوندن صکره میخانه قپوسنه کیدرم دف و چنک
ایله • قصه غصه که در دولت یار آخر شد • غصه قصه سی که یار دولتنده
اولدی مراد صومعه شوق طلب ویر متوجه ایله وارورین که عنایت حق
ایله غم دنیا منقطع اولدی دیمکدر بعض نسخده بو بیت واقع اولمش
• باورم نیست ز بدعهدی ایام هنوز • اینانمزم ایامک بدعهدلکندن وهنوز
• قصه هجر که در وصلت یار آخر شد • قصه هجر که یار وصلنده آخر اولدی
مراد مصراع ثانی مضموننه اینانمزم زیرا زمانه بدعهددر لاجرم مساعده زمانه
اعتماد ایتمامک کرک دیمکدر • ساقیا لطف نمودی قدحت پر می باد • ای
ساقی لطف کوستردک قدحک طولو شراب اولسون • که بتدبیر تو تشویش خمار آخر شد
که سنک تدبیرک ایله تشویش خمار آخر اولدی مراد شوق ویرن کمسنک کلامی
ایله تکاسل کتدکی بیاندر واکثرت علم وقلبی ماحی اولدیغی ایله دعادر
• در شمار ارچه نیاورد کسی حافظ را • ارچه کمسه حافظی صانمدی کتوردی یعنی
آدم یرینه صایمدی • شکر کان محنت بی‌حد و ز شمار آخر شد • شکر که بو عددن
طشره محنت آخر اولدی مراد فقیری اعتبار اولنمدیغی محنتی دخی تمام اولوب
سعادته ایردی دیمکدر بیت • می‌شمردم شب هجران ترا روز بروز • شکر لله
که غم هجر و شمار آخر شد • ولـه ایضـاً • گرچه بر واعظ شهر
این سخن آسان نشود • ارچه شهر واعظنه بو سوز آسان اولمز یعنی کوچ کلور • تا ریا

رزدو

زردو سالوس مسلمان نشود • تا ریا و سالوس کسب ایدر یعنی ریا ایله مسلمان
اولمز مراد اهل ریا کمال اسلام ایله مسلمان دکلدر که یا شرک خفی دردیمکدر
بیت • راحت ار می‌طلبی ترک ریا کن زنهار • که چنین نقد دغل خرج بازار
نشود • رندی آموز و کرم ورز نه چندان هنرست • رندلک اوکرن و کرم
قل اول هیچ هنر دکلدر • حیوانی که ننوشد می و انسان نشود • بر حیوان که شراب
ایچمیه وانسان اولمیه مراد رندلکدن اخلاص در یعنی اخلاص اوکرن و کرم قلکه
شول حیوان که عشق الهی بلمیه حیوان دوباره انسان دکلدر • اسم اعظم
بکند کار خود ای دل خوش باش • اسم اعظم ایدر کندو ایشنی ای کوکل
خوش اول • که بتلبیس و حیل دیو سلیمان نشود • که تلبیس و حیله ایله دیو
سلیمان اولمز مراد اسم الله ذکرنه مشغول اولان عزیز اولور اهل تلبیس
اولان شریف اولمز دیمکدر • گوهر پاک ببباید که شود قابل فیض • گوهر
پاک کرکدر که قابل فیض اولا • ورنه هر سنگ و گلی لولو و مرجان نشود
یوخسه هر طاش و بالچق لولو و مرجان اولمز مراد فیض الهی استعداده کوره
اولور دیمکدر • عشق می‌ورزم و امید که این علم شریف • عشق و امید ایلرم
که بو علم شریف • چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود • غیری هنرلر کبی موجب
حرمان اولمز مراد عشق الهی موجب کرم امید حرمان اولمز که ان الله لا یضیع
اجر المحسنین موقعنجه عبادت ثوابی ضایع اولمز دیمکدر • دوش میگفت که فردا
بدهم کام دلت • دون کیجه دیر ایدی که یارین ویرم کوکلک مرادین •
سببی ساز خدایا که پشیمان نشود • بر سبب قل یاربی که پشیمان اولمیه

مراد وعده و مساعده نفس ذکری و انک تنجزن طلب در • حسن خلقی زخدای
طلبم خوی ترا حسن خلقی اللهمدن دیلرن سنک خوبک ایچون • تا دگر خاطر ما
از تو پریشان نشود • تا دخی بزم خاطرمز سندن پریشان اولیه مراد تغافل
طلبه مساعده سی و عبادتده موافقتی طلب در • ذره را تا نبود همت
عالی حافظ • ذره نک تا اولیه حافظ عالی همتی • طالب چشمه خورشید درخشان
نشود • بلدرجین کنش چشمه سنه طالب اولمز مراد طلب جناب قدسه علو الهمه
می الا بیان موجبی همت ارک دخی المرء یطیر بهمته حسنجه سعی ارک که مطلوب حاصل اوله
دیمکدر **والضحی** • کفتم غم تو دارم کفتا غمت سر آید
دیدم سنک غمک دوترم دیدی غمک بشه کله یعنی تمام اوله کیده • کفتم که ماه من شو
گفتا اگر بر آید • دیدم که بنم آیم اول دیدی اگر راست کلورسه مراد
محبوب صوری عشمی بشه کلور اندن فائده اولمز و ماه اولوب نور ویره سی
متعذر دکلدر دیمکدر **بیت** کفتم رخ تو ماهست کفتا ولی دو هفته • کفتم
بمن نما بش • کفتا اگر بر آید • کفتم ز مهربانان رسم وفا بیاموز • دیدم که
شفقتلولردن رسم وفا اوکرن • کفتا ز ماه رویان این کار کمتر آید • دیدی
آی یوزلولردن بو ایش اکسک ارکلور مراد ماه رویلر مهربان اولمز دیمکدر
کفتم که بر خیالت راه نظر ببندم • دیدم که سنک خیالکا اوزره نظر یولنی باغلرین
کفتا که شبروست این از راه دیگر آید • دیدی که شبرودر بو غیری یولدن
کلور مراد بودر که عشق طریقی نظره منحصر دکلدر طریق آخردن دخی اولور
بیت دیمشلر دکلندر بزدن اوکدین • که قولاق عاشق اولور کوزدن اوکدن

کفتم

کفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد • دیدم سنک زلفکک قوقوسی بنی کمراه عالم ایلدی
کفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید • دیدی اگر بیلورسک اول هم سکا قولاغز
کلدی مراد المجاز قنطرة الحقیقة حسنجه مجاز حقیقته دلیلدر دیمکدر
یا خود غیب هوسندن بر قوقو ظاهر اولوب اول قوقو طالبی عاشق بی راه اولوب
بعده وصوله سبب اولور دیمکدر • کفتم خوشا هوائی کز باغ دوست
خیزد • دیدم نه خوشدر بر هواکه دوست باغنون قالقر • کفتا خنک نسیمی
کز کوی دلبر آید • دیدی مبارکدر بر یل که محله سندن کله مراد جناب قدسدن
برشمه استشمام اتمک سبب سعادتدر دیمکدر • کفتم که نوش لعلت ما را
بآرزو کشت • دیدم که لعلک بالی بنی آرزو ایله اولدردی کفتا تو بندگی
کن کو بنده پرور آید • دیدی سن قوللق قل که اول بنده یه سلبجی کلدی (?)
مراد مکالمهٔ حق و مکاشفهٔ الهی و مشافههٔ روحانی طلبین عرض در و اول
حضرتدن جواب بیانی درکه وصول الی الله عبادت ایله اولور • کفتم دل رحیمت
کی عزم صلح دارد • دیدم سنک رحیم کوکلک نه حین صلح عزمین ایدر • کفتا مکس
ملوا این تا وقت آن در آید • دیدی کیمه دیمه بو زمانک وقتی کلنجه مراد بودر که
عنایت خدا ناگاه آید ولی بر دل آگاه آید حسنجه فضل حق ناگاه کلور الملک
و قتی الله بیلورسن بهانه حاضر اول • کفتم زمان عشرت دیدی که چون
بر آید • دیدم زمان عشرت کوردک نیجه تمام اولدی کفتا خموش حافظ
کین غصه هم سر آید • دیدی سوس حافظ که بو غصه دخی بشه کلور مراد غملک دخی
انتهاسی واردر دیمکدر **بیت** شاد بر آنم که درین دیر تنگ •

هرکه را با خط **ولە ایضا** شادی و غم هر دو ندارد دو رنگ
سبزت سر سودا باشد • هر کیمک خط سبزک ایله سودا ایشی وار در
پای از این دایره بیرون ننهد تا باشد • یا ابدی بو دایره دن طاشره
قومز نا که اولور مراد خط سبزدن علمدر منهومان لا یشبعان منهوم بالمال
منهوم بالعلم موجبنجه علمه حریص و طالب اولان مادامکه وار در اندن
قدم طاشره قومز یعنی انک طلبنی ترک اتمز • من که از خاک لحد نعره زنان
بر خیزم بین که قبر طپراغندن نعره اورجی اولدیغم حالده قالقیم • داغ سودای
تو ام سر سویدا باشد • سنک سوداک داغی سر سویدا اولور بللو کم
قلبه که بر لحم صنوبری در انک ایچنده بر قان قطره سی وار در اکا سویدای
قلب دیرلر قوت ادراک انده قونمش دریس مراد بو در که حب الهی جمیع
قلبده ثبت ملکوم در موت ایله دخی زائل اولمز حشرده دخی ثابت در
بیت صنعتیمی اتمز فراموش او بیعقوبه وار مقله مرد • هو تیله عشقکی نیچون
بن فراموش ایلیهیم • تا کی ای گوهر یکدانه روا میداری • تا بنچه دل ای
گوهر یکدانه روا داری وترس • از خیال تو مرا دیده چو دریا باشد •
که سنک خیالکدن گوزم دکز کبی اولا مراد گوهر یکدانه دن فرد واحد
اولان حضرت خدادر اندن وصلت استیوب اغلیوبن خلاص رجا
ایدر بعض نسخده بو بیت واقع اولمش • تو خود ای گوهر یکدانه کجایی
آخر سس خود ای گوهر یکدانه خنده سس آخر • از غم دیده کام مردم دریا
باشد • که سنک غمکدن خلق گوزی دو کلی دریا اولا مراد بیت سابقده
کی کبی در

کی کبی در • ظل ممدود خم زلف توام بر سر باد • سنک زلفک بو کلمنی ظل ممدودی
باشمه اوزره اولسون • کاندر ان سایه قرار دل شیدا باشد • که اول
گولگه ده دلو گوکلم قراری اولور مراد غیب هویت تخنند ه اولمق کلکلی دیکه
قرار و سکون قلب انده اولور • از بس مرحام آب روانست بپای
هر کریکم دبنده آب روان در گل • اگرت میل لب جوی و تماشا باشد •
اگر سکا ایرماق کناری و تماشا میلی وار ایسه مراد کثرتی بکاسس بیان و مبالغه در
چون دل من دمی از پرده برون آی و درآی • بنم گوکلم کبی پرده غفلتدن
چیق خلوت عباده کیر • که دگر باره ملاقات نه پیدا باشد • که بر داخی ملاقات
پیدا اولمز مراد می طیدن نفس در اکا دیر که گوکلم کبی غفلت پرده سندن
چیق عباد خلوتنه کیر که کسب ثواب و عمل طاعت ایچون بر دخی ملاقات
میسر اولمز که شمدی فرصتی فوت ایلمه • چشمت از ناز بحافظ نکند میل آری
سنک گوزک نازدن حافظه میل اتمز ولی • سرگرانی صفت نرگس شهلا باشد
باش اغرلغی نرگس شهلا صفتی اولور مراد چشمدن عین و عین ذات
شیء صحیفه دریس عظمت و کبریا ذات الله حضرتنک درو بیلور
ولە ایضا چو آفتاب می از مشرق پیاله برآید • چون آفتاب
گلشن فرح شرقندن طوغه • ز باغ عارض ساقی هزار لاله برآید •
ساقینک عارضی باغندن هزار لاله چیقار مراد مشرق پیاله دن قلب
شیخ مرشد و آفتاب شرابدن مراد عشق الهی در چون عشق الهی انک
قلبندن طلوع ایدوب ظاهر اولا انک عارضی باغندن و وجه جمیلندن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

انار نور و طراوت ظهور ایدر بیت باغ بهشت مجلس علمت خوش بها
از لالهای و سنبل خوشبوی او بچه • نسیم در سر گل بشکند کلاله سنبل
یعنی گل بشکندن صبا سنبل دسته سی • چو در میان چمن بوی آن کلاله برآید
چون چمن اوره یتشنده اول زلف مقوسی حقدر مراد غیب هویت مقوسی
مجلس عشقده ظهور ایدجک هوای عاشق معاشقه اوزره سنبل باغدن تار
مار ایدر دیمکدر بیت بوی زلفک ایدجک عاشقلق ای یوزی گل • آرق
اوت کور بنور انک کوزینه هر سنبل • ز گرد خوان نگون فلک طمع مدار
دو لا • فلک باشی آشغه سفره سی کنارندن طمع ایتمه ای کوکل • که بی ملالت
صد غصه یک نواله برآید • که ملالتسز و یوز غصه سز بر لقمه حاصل اولا مراد
طلب رزق قلیل فلکدن غم کثیرسز اولمز دیمکدر • شکایت غم هجران نه آن
حکایت حالست • غم هجران شکایتی اول حکایت حال دکلدر • که شرح دیم
زبیانش بصد رساله برآید • که بر شرحه انک بیان ایتدن یوز رساله ایله
حاصل اولا مراد فرقت تفصیل تطویل استر دیمکدر بیت ساللهای بنوها سم
سنجش نشانی • ماند از شوق تو صد ساله حکایت باقی • گرت چو نوح نبی
صبر هست بر طوفان • اگر سنک نوح نبی کبی صبرک وار ایسه طوفانه • بلا
بکردد و کام هزار ساله برآید • بلا دونر و بیک یللق مراد حاصل اولور
مراد بلایه صابر اولان بلایی دافع و مراده واصل اولور دیمکدر •
بیت هر چیز از سرشت بتاشیش باز بود • صبرست راس هیچ و بان بیشود
بتاشش • بسعی خود نتوان برد گوهر مقصود • گند وسعیک ایله الق اولمز

مقصود

۲۱۳ مقصود کوهرنی • خیال بود که این بی حواله برآید • خیال ایدیکه بو ایش حواله سز
حاصل اولا مراد بودر که حضرت حق احسانینه حواله سز و اول حضرتدن عنایتسز
کوهر مقصود حاصل اولور دیمک خیال باطلدر • نسیم لطف تو گر بگذرد بتربت
حافظ • سنک لطفک یلی اگر اوغرارسه حافظ قبرینه • ز خاک کالبدش
صد هزار ناله برآید • انک قالبی طپراغندن یوز بیک ناله چیقه مراد حضرت
حقه خطابدر که لطفکه احتیاجم ماتدن صکره دخی باقیدر بیت
غیر کردن مدد اولمیه اولور دنیاده • فوت اولور فوت اولیجی اول مدد
الله مدد ولـه ایضا سرو چمان من چرا میل چمن نمیکند
بنم زیاده صالنجی سروم نیچون میل چمن ایتمز • همدم گل نمیشود یاد سمن
نمیکند • گله مصاحب اولمز سمن اکمز مراد سرو چماندن علو همتدر محبوب
مجازی در چمندن مراد معرفة الله در گلدن مراد مکاشفه در سمندن مراد
بیاض قلب و صفای خاطردر • تا دل هرزه گرد من رفت بچین زلف تو
بنم باطل دولاشجی قلبم تا که کندی سنک زلفک بوکلنه • از هوس سفر کنون
یاد وطن نمیکند • سفر هوسندن شمدی وطنی اکمز مراد بودر که مشهدیه دک
باطل گزن کوکلم چون غیب هویته کیدب سیر الی الله و سیر فی الله قلدی
اول سفرک هوسندن وطن دنیایی یاد ایتمز بیت رباعی در بهشتست
هر که در دنیا • دربی طاقی و رواقی نیست • کنج عزلت گرفته در عالم • دربی
حلم و طمطراقی نیست • دل بامید وصل تو همدم جان نمیشود • کوکل و جانک
امیدی ایله جانه مصاحب اولمز • جان بهوای کوی تو خدمت تن نمیکند • جانم

نعمتلری عالی علی معتلی عالی

سنک محلک هوا ایسی ایله تن خدمتن ایلمز مراد قلب وصول الی الله رجالندن
ترک جان ایدب اکا متوجه در و جان سنک درکاهک قپوندن تن خدمتن
خدمتن ترک ایتمشدر دیمکدر بیت عاشقه عزت کرکمز وصال معشوقی ارک
انوکیچون کوکلی جان قیدندن جان تندن دکل بیش کمان ابروت لابه امی کنم
ولی سنک قاشنک کمانی اوکنده تضرع ایدرم ولی گوشه گشیده است
ازان گوش بمن نمی کند گوشه چلمکدر یعنی عزلت اختیار ایتمشدر قولاغی بکا
ایلمز مراد بودرکه رمز الهی بستردر قول ایله اکا وصول بولنمز علم و حال تحصیل
قلنمیجه اولمز وی کلهٔ زطره اهش کرده ام از سر فسوس دون بر شکایت
انک زلفندن ایتدم لطیفه باشندن گفت که این سیاه کج گوش بمن نمی کند
دیدی که بو اکری قره قولاغی بکا ایتمز مراد بودرکه اسرار غیبیه بکا ظهور
ایتمز دیدم جواب الهی علی وجه التلطیف بو اولدی که اسراره اطلاع علم کثیر
سز اولمز مجرد قول ایله حاصل اولمز بیت موانع تا نکردانی ز خود دور
درون خانهٔ دل نایدت نور چون ز نسیم می شود زلف بنفشه پر شکن
چون بلدن اولور بنفشه زلفی طلوبو کلم وه که دلم چه یاد آن عهد شکن
نمی کند واه که کوکلم بنه اول عهد صنجی یادن ایلمز مراد بودرکه نسیم ظاهر
بنفشه نظر ظهوره سبب در وانذن مراد سالکه نظر مشاهده و حالدر اما عهد
شکن در یعنی دایم مستمر دکلدر که مشاهدة الابرار بین التجلی والاستتار
لاجرم قلب نسیم ظاهردن مشاهده یه انتقال ایدوب مجاهده ایتمک کرک ایدی
ساقی بسیم ساق من کر همه دردمی دهد بنم ساقی نسیم قدم اکر دو کلی بوبه ویرسه
گیبت

گیبت کیرن جو جام می جمله دهن نمی کند کیمدرکه بنی جام کبی جمله اغز ایلمز
مراد واعظ و مرشدرکه ساقی و قدمی نسیم کبی مبارک و نافع در اکرچه
دردد دردا انجروب و هر وقت ریاضت دخی بیوررسه طالب اولان اکا
تمام راغب اکد دیمکدر لخلخه سای شد صبا دامن پاکت از چه رو خوش
قوقولو طیب مرکب ازیجی اولدی صبانک پاک دامنک نه یوزدن
خاک بنفشه را ازان مشک ختن نمی کند بنفشه طپراغنی اندن مشک ختن ایلمز
مراد تجلیات الهیه غالب اولوب هر برده شهود حق ظاهر اولوب سالکک
دامنی عیوب و معاصیدن پاک اولوب هر برده آثار تجلی اظهار ایتمکه لیاقتی
اولدیغنی بیاندر بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش با همه عطر دامنت
آیدم از صبا عجب دوه کلی سنک دامنک خوش قوقوسیله بکا صبادن
عجب کلور گر گذر تو خاک را مشک ختن نمی کند که سنک اوغرکدن طپراغی
مشک ختن ایلمز مراد بودرکه چون فیض و تجلی غالب اولا سالکه و عامی
بکندن اولنلر جائز اولورا اولمق عجیبدر دیمکدر دست کش و جفا
ملکی کاب رخم رفیض تو چیفا المجکه سن ایته که بنم مقام صوری سنک فیضلکدن
بی مدد سرشک من درعدن نمی کند بنم کوزم یاشی مددنسز در
عدن ایلمز مراد فیض و استغفاری اکسک ایتمه تا که شوق ایله طالب اغلیوب
تربیت و اصلاح حاصل اولا دیمکدر کشته غمزهٔ تو شد حافظ ناشنیده پند
سنک غمزک مقتولی اولدی نصیحت ایشتمش حافظ تیغ سزا است
هر که درو سخن نمی کند قلیج لایق هر کمسیه که سوز دردن ایلمز انک قیلانده

اولمز مراد بودر که بنده مرشدی قبول ایتمیه مظهر قهر اولور محل فیض اولمز

ولہ ایضا دل ما بدور رویش زچمن فراغ دارد

بزم کوکلمز انک یوزی دورنده چمندن فراغی واردر • که چو سرو پای بندست
وچو لاله داغ دارد • که سرو کبی ایاغی باغلودر و لاله کبی داغی واردر
مراد وجه الله متعلق اولان قلب صاحبی بر یرده ساکن و فارغ ایدر دیمکدر
• سرما فرو نیاید بکمال ابروی کس • بزم باشمز انمز کمسنه نک غاشیه یا نه
که درون کوشه کیران زجهان فراغ دارد • که کوشه دوتنلرک اجنک
جهاندن فراغی واردر مراد عزلت اختیار ایدن جهانه میل ایلمز دیمکدر بیت
فقرست راحت دو جهان زنهار ازین • میل غنا مکن که غنا صورت عناست
• زبنفشه تاب دارم که ز زلف او زند دم • بنفشه دن حرارتم واردر
انک زلفندن نفس اورر • تو سیاه کم بها بین که چه در دماغ دارد
سن اول کم بهالو سیاهی کور که دماغنده نه واردر مراد سیاه وار اولا
حدتی بلمیوب کندویه صاحب حالت و مطلع غیب هویت بلمک خطادر
دیمکدر • شب تیره و بیابان بکجا توان رسیدن • قره کوکیجه و بیابانه
قنده ارشه بلور • مکر آنکه شمع رویش برهم جراغ دارد • مکر انک
یوزی عکسی یوله جراغ دوته مراد ظلمت نفسانیت و بیابان و نهاده
مقصده وصول اولمز مکر هدایة الله مظهر اوله و رهبر اوله دیمکدر
من و شمع صبحگاهی سزد ار بهم بکرییم • بن و شمع سحرگاهی لایقدر که
کندومزه اغلیه وز • که بسوختیم و از ما بت ما فراغ دارد • که یاندق

وبردن

وبردن بتمزکه فراغی واردر مراد بودر که النفس هی الصنم الاکبر حسنجه نفس که
معشوقه و معبوده در بزه موافقت ایتیوب فراغنده اولدوغندن اغلمق
بزه لایقدر • بچمن خرام و بنکر بر تخت کل که لاله • جمنه صالن و نظر قیل کل تختی قنده
که لاله • به ندیم شاه ماند که بکف ایاغ دارد • شاه مصاحبنه بکزر که کفنده قدحی
واردر مراد لاله و ندیم شاه اکرچه قدح دوترلر اما آخر خزان اجل خراب ایدر
اندن عبرت المق اک دیمکدر • سزدم چو ابر بهمن که برین چمن بکریم •
لایقدر که اوردنه قیش سحابی کبی بو چمنده اغلیم • طرب آشیان بلبل بنکر که
زاغ دارد • بلبلک شنلکی یوه سن کور که زاغ دوتر مراد رقیب نااهل اولنلر
صدیق و اهل اولنلرک یرین الدوغی ایچون اغلمق دردیمکدر • بفروغ چهره
خالت ره دل زند بهر شب • یوز نوری ایله سنک خالک کوکل یولنی اورر
هر کیجه • چه دلاورست دزدی که بشب جراغ دارد • نه بهادردر بر خیرسز که
کیجه جراغی واردر مراد حسن ظاهر کیجه کبی مستور و قنده طریق قلبی اشکاره
اوروب انی الدوغی استغفار ایدر • سر درس عشق دارد دل دردمند حافظ •
عشق درسی سوداسی واردر حافظک غصه لو کوکلی • که نه خاطر تماشا
نه هوای باغ دارد • که نه تماشا خاطری و باغ هواسی یوقدر مراد طالب
علم و صاحب درد عزلت و خلوت اختیار ایتمک کرکدر مراد و اصل اولادر دیمکدر

ولہ ایضا شراب و عیش نهان چیست کار بی بنیاد

شراب و عیش کزلو عیش بنیادسز ایشدر • زدیم بر صف رندان و هر چه
بادا باد • اوردق رندلر صفنه هرنه اولورسه اولسون مراد عشق الهی و تصوف

طریق صریح سلوک اتمکدر تمل سنرا اشدر بز سالکه و مخلصل صفته دوقندق اندن
اولدق مهرنه اولورسه اولسون دیمکدر گره ز دل بگشا و ز سپهر یاد مکن کوکلدن
دوکومی چوز و فلکدن یاد ایتمه که فکر هیچ مهندس چنین گره نگشاد که هیچ مهندسك
فکری بوکمی دوکم اچمدی مراد فلکدن مساعده یوقدر و بو خاطرکده عقده اولمسون
او عقدهٔ حل ایت فلک مؤثر حقیقی دکلدر انی مهندس و فلسفی حل ایده ممشدر
دیمکدر بیت آن بد اختر کش منجم گفته چون مه از اثر پیش او مسند بجز نشد کلامش
ابتر ست ز انقلاب زمانه عجب مدار که چرخ زمانه انقلابندن عجب دوتمه
که چرخ ازین فسانه هزاران هزار دارد یاد که بو افسانه دن نیجه بیک
بیک یاد ندر مراد کاهی زمانه سعادت دنیا طرفنه میل کوستردکندن طمع
دوشر که جمله مکاید دهردن بری اولدر الکا الدنمه آخرته توجه اتمکده اول
دیمکدر بیت چرخ مردم خوار اگر روزی دو مردم پرورست نیست
از شفقت مکر پرواری او لاغرست قدح بشرط ادب گیر زانکه ترکیبش
قدحی ادب شرطیله دوت زیرا انك ترکیبی ز کاسهٔ سر جمشید و بهمنست و قباد
جمشید و بهمن و قبادك باشی چناغندندر مراد پادشاهلرك باشی طپراق
اولوب اول طپراقدن قدح دوزلمشدر دنیاده پادشاه و گدا خاك اولمغده
بکساندر دیمکدر بیت کاه رحلت نیست شاهانرا بجز دست تهی
پس درین معنی گدا همچون قباد و قیصرست که آگهست که کاوس و کی کجا رفتند
کم خبردارد که کاوس و کی قنده کتدلر که واقفست که چون رفت تخت جم بر باد
کیم واقفدر که نیجه کتدی تخت جم یله مراد بودر که دنیا دار البقا دکلدر والا پادشاهلر

حال

حال و عالمه فوق اتمکه چاره بولورلر ایدی بیت منعم درویش را نبود خلاصی
از اجل صید صیاد است صیاد ار فربه وار لاغرست ز حسرت لب شیرین
هنوز می‌بینم شیرین لبلری حسرتندن هنوز کورورم که لاله می‌دمد از
خون دیدهٔ فرهاد که لاله بته فرهادك کوزی قانندن مراد بودر که اهل
نظر اولان لاله احمری قان اغلینلرك کوزی یاشندن بو یانمش بیلوب
الکه زلکنه الدنمق ارك بیت اهل دل را تا پسند آید ز زر و سیم و گهر
عار باشد مرد را انچه زنانرا زیور ست بیا بیا که زمانی ز می خراب شویم
کل کل که بر زمان شرابدن خراب اولالم مگر رسیم بگنجی درین خراب آباد
اولا که ایرشه وز بر گنجه بو خراب آباد ده مراد بودر که گنج و دفینه
ویرانه‌لرده اولور لاجرم عشق الهی ایله فقیر و خراب اولالم اولا که گنج قربه
وحال وصلته واصل اولالم بیت کنج عزلت با قناعت زینت اهل
دولت ملك و مالی بی بها بت شاهرا زیب و فرست مگر که لاله بدانست
بی وفایی دهر مگر که لاله بلدی دهرك بی وفالغنی که تا بزاد و بشد
جام می ز کف ننهاد که طوغدی و کتدی شراب قدحنی الدن قومدی
مراد بودر که جهانك بی وفالغنی بیلن اطلبوا العلم من المهد الی اللحد حسنجه
عشق الهی قدحن وصفای قلبی ترك اتمز بیت عاکبان منقار بر دو نه زبر
کوه و مزبله قهقهه بر کوه و صحرا شور کبك نرست نمی‌دهند اجازت
مرا بسیر سفر اجازت ویرمزلر بکا سفره سیره نسیم خاك مصلی و آب

رکناباد ، مصلی طپراغی یعنی رکناباد صویی مراد حب الوطن من الایمان
حسبنجه شیراز دیارن ترک ایتمز اوبلیه وطن اصلی که آخر ندر انی ترک ایتمک اولمز
بیت چون بود آخر رجوع هرکسی سوی وطن ، ساز عقبی یکند هرکس که اوداد
نشن درست ، رسید در غم عشقش بعاشق آنچه رسید ، ایرشوی انک عشقی
غمنده عاشقه اولکه ایرشوی ، که چشم زخم حوادث بعاشقان مرساد ،
که حوادث زخمی کوزی عاشقلره ایرشمسون مراد عاشق صادق عشق حقده
باقی اولسون دیمکدر ، قدح مگیر چو حافظ مگر بناله چنگ ،
قدح دوتمه حافظ مگر ناله چنگ ایله ، که بسته اند برابریشم طرب دل شاد
که باغلمشلر دل شادک ابریشمی اوزره نشاط کوکلی مراد عشق دوتمه وسلوک
طریقت ایتمه مگر شیخ مراقب ایلکمیمی ایله که سالکه شیخ مرشد لازمدر دیمکدر
بیت بی پیر مرو براه الله ، اول پیر بجو وانکهی راه ، ول
ایضا در ازل هرکو بفیض دولت ارزانی بود ، ازلده هرکیمکه اول
دولت فیضنه لایق اولا ، تا ابد جام مرادش همدم جانی بود ، تا ابد
انک مرادی قدحی مصاحب روحانی اولور مراد دولتدرکه انکاکه السعید سعید
فی بطن امه حسبنجه سعادت ازلیه تقدیر اولنمش اولا وجذبه من جذبات
الرحمن توازی عمل الثقلین موجبنجه فیض الهی رحمت ریاضتسز واصل
اولا ابدی مراده وصول جانبنه مقارن اولور ، من همان ساعت که از می
خواستم شد توبه کار ، بن هم اول ساعتده که شرابدن توبه کار اولمق
دیلدم

دیلدم ، گفتم این شاخ ار دهد باری پشیمانی بود ، دیدم اگر بو بداق
یعنی توبه برمیش ویررسه پشیمانلق اولور مراد بودرکه اول وقت که اجرت
امرندن رجوع وکاردنیایه دخول دیلدم همان اول وقتده بلدمکه بو بداق
میوه‌سی پشیمانلق اولسه گرکدر بیت زاهدا فصل بهار از زهد وتقوی
توبه کن ، ورنه در فصل خزان بس پشیمانی بود ، خود گرفتم کافکنم
سجاده چون سوسن بدوش ، دوتلم که براقدم سجاده‌یی سوسن
گبی اموزه ، همچو گل برخرقه رنگ می مسلمانی بود ، گل گبی خرقه اوزره
شراب رنگی مسلمانلق اولورمی مراد مصراع ثانی مضموننده استفهام انکا
ریدرکه اموزنده سجاده وخرقه‌سنده تلوث حرام اولانلمه نیجه بعض در
، بی چراغ جام در خلوت نمی یارم نشست ، قدح چراغنسز خلوتده
اوتورمغه قادر دکلم ، زانکه کنج اهل دل باید که نورانی بود ،
زیرا اهل دل بوجاغی کرکدر نورانی اولا مراد بودرکه خلوت نشین
عشق الهی ایله نورانی کرک خلوتی اولا بیت بباید باده عشقت
دهد نور ، که باذکرت بود درهجره مذکور بعض نسخده بوبیت واقع
اولمش ، خلوت ما را فروغ از عکس شمع وباده باد ، بزم خلوتمزه
نور شمع وشرابک عکسندن اولسون ، وقت گل مستور مستان زنا
دان بود ، گل وقتنده مستلرک مستورلکی جاهللقدن اولور مراد
خلوتنون نور قلب وعشق کرک که وقت گلکشتده منکیف اولمق
جهلدندر دیمکدر ، مجلس انس وبهار وبحث عشق اندر میان ، مجلس انس

وبهار ولوله و بحث عشق اوزرنده اولانستند جام می از جانان گران جانی
بود • جانانڭ جام شراب الممنی ثقیل الروح و غلیظ اولمق اولور مراد
انس حق و فتح فیض اولوب عشق الهی تکند . ایکی حضرت حقدن فیض
و فضل الممنی علامت غلظت واد باردر • همت عالی طلب جام مرصع
کو مباش • همت عالی استه مرصع قدح قواولمسون • رندرا آب عنب
یاقوت رمانی بود • رنده اوزم صوی یاقوت رمانی اولور مراد
علو الهمة من ان بان حسبنم شیخ و مرشد دون وحضرت حقدن همت عالیه
و درجه رسامیه استه اسباب و متاع قواولمسون که فقیره شراب عشق
یاقوت رمانی و قناعت و قالدر دیمکدر بیت مسند عالی طلب دنیای
دون را ترک کن • حال عیسی بد تجرد گشت جایش آسمان • نیک نامی
خواهی ای دل با بدان صحبت مدار • ای واد لولی استه کس ای کوکل پرامز
لرایله صحبت دوته • خوشپسندی جان من برهان نادانی بود • پره مز
بکنمک ای بنم جانم جاهللق دلیلی اولور • مراد ابوره تقارنه ترغیب و بره
مزلر صحبتندن ترهیب در بیت خلق نیکو کرد انکو یار نیکویان بود
بد بود یار بدان زیرا طبیعت سارقست • گرچه بی سامانی نماید کار ما
سهلش ببین • که اگرچه یوقسزلق گورینور بیزم ایشمز آنی کوره
کاندرین کشور گدای رشک سلطانی بود • که بو مملکتده گدالق پادشاهلق
کونی اولور مراد بودرکه ترک دنیا و تحصیل صفا اهل ظاهره یوقسز گورینور
اما بو بروالاینده که پادشاهلر بو گدا گونی انسه لرلا یقدر تاج

صوفی

صوفی تاج شاهلرکند و سلطان بقا اولمک ایله زائل اولمز دولت پاینده
در • دی عزیزی گفت حافظ میخوری پنهان شراب • دون بر عزیز دیدی
حافظ گزلو شراب ایچر • ای عزیز من نه عیب آن به که پنهانی بود • ای بنم
عزیزم عیب گزلو اولمق یکدر دیمکدر مراد بودر که بر عزیز حافظ سلوکنی عوامدن
اخفا ایدر دیدی بن دیدم ای عزیز عوام فتنه سی سلوک و تصوف عیب در
عیب گزلو اولمق یکدر بیت آنان که بر آستان صحبت تاهند • بر تخت نه
سطح سلامت شاهند • و آنها که زسر این سخن آگاهند • گمراه خلایق
اند و خود براهند وله ایضا اگر نه باده غم دل
زیاد ما ببرد • اگر شراب کوکلمزین غمین خاطریمزدن گیدرمیدی • نهیب
حادثه بنیاد جان ما ببرد • حادثه نهیبی بزم جانمز بنیادن گیدرر ایدی
مراد عشق الهی به توغل غم جهانی بزه فراموش ایتدردی و الا نهیب حوادث
جهان و نکبات و آلام زمان بزی هلاک ایدر ایدی بیت باده داد
چون مرا ساقی سبک گشتم که از من می شد • غم دنیا نماند در دل هوش بشادی
جان من دو صد من شد • اگر نه عقل بمستی فروکشد لنگر • اگر عقل مستلک ایله
اشغه چکمیدی دیری • چگونه کشتی این ورطه بلا ببرد • نیجه سنه گمیسی
بو بلا گردابندن گیدرر ایدی مراد بودرکه عقل معاد شراب عشق حق
مستلکی ایله وقار وسکون ویرمیدی وجودانک گمیسی گرداب عصیاندن
و محنت جهاندن خلاص اولمیوب اندن هلاک اولور ایدی • فغان که با همه کس
غایبانه باخت فلک • فریاد که هرکس ایله غایبانه اوینادی فلک • که کس نبود

نقا علی معلی عالی علی فعلی

که دوستی ازین دعا ببرد • تکه اولمدیکه بو مکاردن براق الله یعنی غالب اولا
مراد زمانه ایله مصاحبه اتمیوب حضرت حقه اعتصام و عمل آخرته اقدام اتمک
گرک دیکلر بیت ملکی سستیزه دلا با سپهر شعبده باز • مقرر است چو
مردان بسوی حق کن ساز • دل ضعیفم ازان میکشد بطرف چمن • ضعیف
کوکلم انوکچون چکر چمن طرفنه • که جان ز مرگ به بیماری صبا ببرد • که جانی
اولمکدن صباحسته لکی ایله یعنی آهسته آهسته اسمی ایله التور یعنی خلاص ایدر مراد
چیندن سیر سلوک در یعنی ضعیف کوکلم سلوک طریقته مائل اولور که
آهسته آهسته فیض الهی ایله قلبی موت حقیقی کدن یعنی موت و عذاب
آخرتدن اندن قورتره • گذار بر ظلمات است خضر راهی کو • اوغرامق
ظلماته در بر یول خضری قنی • مباد کاتش محرومی آب ما ببرد • اولمیه که
محرومق اودی بزم صو یمزالله یعنی کیدرب ضایع ایده مراد بودر که آب حیات
ظلمات اچنده اولور بو یعنی آب حیات حقیقی که موت آخرتدن و عذاب موبددن
قورتر ظلمات ریاضت اچنده در خضر کبی قولاغوز گرک بزی الا الله تا که اندن
محروم اولمق حرارتی بزم نشو نمامز ضایع اتمیه • طبیب عشق منم باده خور که
این معجون • طبیب عشق بنم شراب ایچ که بو معجون فراغت آرد و اندیشه
خطا ببرد • فراغت کتورر و خطا فکرنی کیدرر مراد عشق الهی سبب فراغت
خاطر و دافع فکر فاسددر دیکلر بیت این شربت عاشقی همه مرد افکن است
نامردانرا درین قدح زنکی نیست • بسوخت حافظ کس حال او بیار نگفت
یانندی حافظ و کمسه انک حالنی یاره دیمدی • مگر نسیم بهاری خدایرا ببرد •

مگر

219 مگر یار خبری الله ایچون یا الله الله مراد کند و نک وسیله سی وصول او محبوب
واسطه استدکی بیاندر بیت زباد کار مس ای دوست کز نکهداری • یکی
دو نکته بگفتم از سر یاری • بگیر دامن پیر و ز دست مگذارش • بهوش باش
که فرصت ز دست نگذاری **وله ایضاً** مرا برندی و

[illegible]

عشق آن فضول عیب کند • بکا رندلک و عشق ایله اول فضول عیب ایدر •
که اعتراض بر اسرار اهل غیب کند • که اهل غیب اسرارنه اعتراض ایدر مراد
بودر که اخلاص عبادت و عشق و محبت ایله اسرار الهیه یه واقف اولنور
و اهل ظاهر علمندن غیری علم اهل غیبه حاصل اولور لاجرم سلوک طریقت
و اخلاص و محبت جهل محض در بونی تعیب شول کمسه ایدر که اهل غیب اسرارنه
اعتراض و انکاری اولا بیت نه هر که طرفه کند صوف و بر تجیب کند •
نظر بچشم حقیقت بنی عیب کند • کمال صدق و محبت ببین نه نقص گناه •
کمال صدق و محبتی کور نقصان گناهی کوره • که هر که بی هنر افتد نظر بعیب کند
که هر کیمکه هنری واقع اولا نظری عیب ایدر مراد بودر که انسانده اکی
حال واردر بری کمال صدق و محبت و بری نقصاندر و معصیت اهل
کمال کماله ناظر اولوب بی هنر عیبه بصیر اولور بیت رخت جو ما بنمامت
کی بود نقصانی • ز راه لطف اگر بنگرد بسوی کمال • چنان بزد ره اسلام
غمزهٔ ساقی • اویله اوردی اسلامی یولنی ساقی غمزه سی • که اجتناب ز صهبا مگر
صهیب کند • که شرابدن احترازی مگر صهیب ایده صهیب رضی الله عنه
رسول الله عم حضرتلرینک اصحابندن امیر خورلق خدمتی ایدر صحابی زاهد در

که حضرت عمر رضی الله عنه انک حقنده دیدی نعم العبد صهیب لو لم یخف الله لم یعصه
زعطر حور بهشت آن زمان برآید بوی • جنت حوری طیبندن اول وقت
چقر فقط • که خاک میکده ما عبیر جیب کند • که بزم میخانه مرظبر اغنی بقه عبیری
ایده مراد عبادت خانه‌یه مصح درکه الک خاکی عبیر جیب حور اولنه لابعدر
• کلید گنج سعادت قبول اهل دلست • گنج سعادت مفتاحی اهل دلک قبولی در
مباد کس که درین نکته شک وریب کند • اولمیه که کمسه بو نکته ده شک وریب ایده
مراد اهل دلک مقبول اولمق مورث سعادت ایدوکین بیان در بیت ابن جاجه
اندمعدن خبر • هر بدکه در رونق شود نیک • شبان وادی ایمن گهی رسد بمراد
وادی ایمن چبانی بر وقت ایر مراده • که چند سال بجان خدمت شعیب کند
نیجه یل شعیب علیه السلام خدمتن ایدوب مراده واصل اولدی بیت
موسی آندم کلیم الله بطور • سال چندی گشت چوپان شعیب با جرم سالک
دخی خدمت شیخ اتیمه کمال بولمز و مراده ایرمز • ز دیده خون بچکاند فسانهٔ
حافظ • کوزدن قان طمله در حافظک قصه‌سی • چو یاد وقت شباب
و زمان شیب کند • جوان یکتلک وقتی و پیرلک زمانن یاد ایدر مراد
عمر ضایع کیجدکن ذکر ایدوب قان اغلر الله تقدر دیکدر بیت درجوانی
عمر من ضایع گذشت • کس چو من هرگز زیانی میکند • شد گواه مرگ
هر موی سپید • همچنان طبعم جوانی می کند • وله ایضا
طایر دولت اگر باز گذاری بکند • دولت قوشی اگر واوغره معلق
ایدر • یار باز آید و با وصل قراری بکند • یار گروکله و صلیله قرار ایده

مراد

[illegible]

[illegible]

مراد منقطع اولان تجلی عودت ایدوب جذبهٔ تملکی حاصل اولاد بیکدر •
دیده را دستگه در و گهر گرچه نماند • کوزده در و گهر قدرتی
اگرچه قالمدی • بخورد خونی و تدبیر نثاری بکند • قان ییه و تدبیر
نثار ایده مراد فرقتدن اغلقدن کوزیاشی دوکمشدر اما رجعت چکوب
تدبیر نثار انمک گرک دیمکدر بیت دیده را هرچه ز انواع گهر بود فشاند
بعد ازین جان مگر از خوشش نثاری بکند • کس نیارد بر او دم زند
از قصه ما • مگر قادر اولمز انک قتنده نفس اورمغه بیم قصه‌دن • مگرش
باد صبا گوش گذاری بکند • مگر انکا باد صبا قولاغه اویغلق ایده مراد
کثرت عصیاندن عز حضرته عرض اولنماجق حالم یوقدر مگر و المستغفرین
بالاسحار موجبنجه استغفار سحری عرض حال ایده دیمکدر • داده ام باز
نظر را بتذروی پرواز • ویردم چشم نظر طوغانی بر سوکلی اوجشله
• باز خواند مگرش نقش و شکاری بکند • خواند لطفنک عالی نقشدر
و نقش دن مراد تغیره در و ضمیر بار ز باز نظره راجعدر و بکند لفظنده
مستتر اولان ضمیر یا باز نظره راجع یا تذروی پروازه راجعدر
معنی بیت بودرکه نظر طوغانمنی بر سوکلی کبی تیز اوجانه ویردم
تاکه تعلیم شکار ایده که انی تغیر او قیه و پر شکار ایده اول باز نظر
بانتز روی پرواز مراد بودرکه نظرم بازنی بر سریع الطیران اولان شیخه
تسلیم ایتدم تا مکاشفه ایله انی دعوت ایدوب شکار فضل الهی ایده
بیت من گدا باز قدیم از لامکان پریده • بهر شکار صیدی در قالب

آرمیده • دوش گفتم بکند لعل لبش چارهٔ من • دون گیجه دیدم انک لعل لبی بنم
چاره‌می ایدر • هاتف غیب ندا داد که آری بکند • هاتف غیب ندا ویردی
که بلی ایدر مراد منجیر اولنلرک چاره‌سی کلام الٰهی ایدر • ایشدب قرانی برخصوصی
بابلمش آه ایدب • بن قران او قوفشر عقل کلوب باشنه • شهر خالیست
نه عاشق بود که ز طرفی • شهر خالیدر عشاقدن اولا که برطرفدن •
مردی از غیب برون آید و کاری بکند • برار غیبدن طشره چقا یعنی
ظاهر اولا و براتش ایده مراد مرشد کاملک یا مرید کاملک مرید طالبک
نا بالغلرن شکایت و مرد حساب در دک ظهورن رجا در • بیت
خلقی دیرلکم شیخ بو قدر رکیه اولابن مرید • شیخ دیدیکم قانی طالبکم انکار اشار د
ایدم • کو کریمی که ز فیض کرمش غمزده • قنی برکریم که انک کرمی فیضندن
برغم اورتش کسه • جرعهٔ در کشد و دفع خماری بکند • برجرعه چکه و دفع
خمار ایده مراد بودر که برکریم که صاحب فیض اولا تا که اندن برطرفندن
تکاسل واقع اولمش کسه فضل ایدب شوق حاصل ایده • یا وفا یا خبر وصل تو
یا مرگ رقیب • بازی چرخ ازین یک دو سه کاری بکند • چرخ اوینی بو ایکی اوچدن
براش ایده مراد بودر که یا برکریم اهل فضلدن وفا یا حضرت عزکمدن
وصل وعطا یا هلاک نفس و هوا اولا تا که مقصود حاصل اولا • حافظا از دره
او کرنروی هم روزی • ای حافظ انک درکاهندن اکر کتمز سک هم برکون
گذری بر سرت از گوشه کناری بکند • براوغرامنی سنک بیلکلادوزره
برقراک بوجاغندن ایدر مراد درکاه حقه ملازمت ایدن فیض فضلدن

محروم

محروم قالمز دیمکدر • بیت • کفتا که چو دست کرد درکردن من • دیدی چوبا
چنبر زغم خوردن من • رفت آن همه خونابه و جان کندن تو • آمد
به لطف بنده پروردن من • وله ایضا • خوش آمد گل
وزان خوشتر نباشد • لفظ آن مصراع ثانی مضمونینه اشارتدر یعنی
خوش کلدی و خوشدر گل واندن خوش اولمز • که در دستت بجز ساغر
نباشد • که الکده قدحدن غیری اولمیه مراد بودر که خوش کلدی وخوشدر
کشف و فیض واندن خوش اولمز که الکده قلب صاف اولا که کشف و فیض
حق ایله حالا مال اولا • غنیمت دار و می خور در گلستان • غنیمت بیل و شراب
ایچ گلستانده • که گل تا هفتهٔ دیگر نباشد • که گل تا بر هفته‌یه دک وحق
اولمز مراد کشف و فیض غنیمت بیلوب عشق الٰهی نوش قلکه کشف
وحالی قی اولمز دیمکدر • زمانی خوش دلی دریاب و دریاب • خوش
دیلک زمانن دوی واکجو بول • که دایم در صدف گوهر نباشد • که
دایم صدفده گوهر اولمز مراد صفای خاطر فرصتنی ضایع اتمه لوکوی فیض
آلکه دایم صفا و فیض اولمز دیمکدر • عجب راهیست که راه عشق که انجا
عجب یولدر عشق یولی که انده • کسی بر کند کش سر نباشد • بر کیمسه باشی
قالدرر که انک باشی اولمیه مراد بودر که باشی و باشنده عقلی اولان
طریق عشقده باش چکلمز که سعادت آخرت بو یولده در • بشوی اوراق
اگر هم درس مایی • بو اوراقی اگر بزمله همدرس ایسک • که علم عشق در
دفتر نباشد • که عشق علمی دفترده اولمز مراد سالکک اوائل حالده علم

نه غلط ايدرك ايدوب عمله سعی ايتمك اكر وصول الى الله مجرد علم ايله اولمز ايدی
اكر بر مله مدرس ايسك يعنی سالك طريقت طالب وصول حق ايسك علمی ترك
ايدوب عمله چوق قيل ديمكدر • زمن بشنو ودل در شاهدی بند • بندن ايشت
كوكلی بر محبوبه باغله • كه حسنش بسته زيور نباشد • انكه حسنی زينته باغلو
اولميه مرادی مجازی محبوبه وزخارف دنيايه كوكل باغلمه • كه بونلرك حسنی
بالذات دكلدر لوكلی محبوب حقيقی يه باغله كه زينته محتاج دكلدر ديمكدر
بيا ای شيخ ودر خمخانه ما • كل ای شيخ بزم ميخانه مزه • شرابی خور كه در
كوثر نباشد • برشراب ايچ كه كوثرده اولمز مرادی بودر كه ای پير عشق خانه
مزه كل ذوق حب الهی نوش ايت كه اول شراب شريف كوثرده بولنمز
ابا برلعل كرده جام زرين • ای برلعل ايله طولمش كه التون قدحی • ببخشا
بركسی كش زر نباشد • عطا قيل بر كسيه كه التونی اولميه مرادی قلب خالص
عشق الهی لعلی ايله برايدن صاحب حال قلبنده اخلاص اولمی فقير طالب
سالكه عطا قيل ديمكدر • شراب بی خماری بخش يارب • خمارسز شراب
وير يارب • كه با او هيچ درد سر نباشد • كه انكله هيچ باش اغريسی اولميه
مرادی عشق حقيقی طلبيدر كه انده باش اغريسی اولمز • بنامیزد بت سيمين
تنم هست الله حقيچون آدی • بر سيمين تن بتم واردر • كه در بتخانه
آزر نباشد • كه آزر بتخانه سنده اولمز مرادی النفس هی الصنم الاكبر
حسبنجه • بر بت نازنين دركه كندوی هر وجهله معبود اتمشدر كه انك كبی
بر بت آزر بتخانه سنده بولنمز ديمكدر • من ازجان بنده سلطان

اويسم

اويسم • بن جاندن سلطان اويسك قوليم • اكرچه يادش ازچاكر نباشد • اكرچه انك
قولی اكمق اولمز مراد خواجه حافظك عادتی اوزره غزل ارسال ايتدوكی
بزركواره عرض حب حالدر • بتاج عالم آرايش كه خورشيد • انكه عالم بزه
يجی تاجی حقيچون كه كنش • چنين زيبنده افسر نباشد • بو تجليه تاج
برشمس اولمز مراد سلطان اويسك جمالی مدح دركه تاج بوكا يراشديغی
كبی كنشه يراشمز • كسی كيرد خطا بر نظم حافظ • بركسه خطا دوتر حافظك
نظمنه • كه هيچش لطف در كوهر نباشد • كه هيچ لطافت انك كوهرنده اولميه
مراد بودر كه لطف طبعی اولان بو نظمه خطا دوتمزلكه صواب ايدوكی بيلور كه
مجاز صورتنده حقيقت بيان ايدوب اصطلاحات اخفا اتمشدر كه اهل
حال اولميه اول اصطلاحاتك مطلوب خطايه نسبت ايدر • بيت • اصطلاحات
مرا بدال را • ز وجهر نبود جز اهل حال را • ول الصنف
معاشران ز حريف شبانه ياد آريد • عشرت ايدجيلر كيجه كی مصاحبی اكك
حقوق بنده كی مخلصانه ياد آريد • مخلصانه قوللغی حقارينی اكك مراد
كيجه نصيحت وتربيت ايدن مرشدی وانك مخلصانه ايتدوكی خدمتنك حقلرين
اونتمه ديمكدر • بيت • معاشران ز نكار يكانه ياد آريد • زروز وصل
زعيش شبانه ياد آريد • بوقت سرخوشی از آه وناله عشاق • سرخوشلق
وقتنده عشاقك آه وناله سندن • بصوت نغمه چنك چغانه ياد آريد •
چنك واوقلق نغمه سی صوتيله اكك مراد كيفيت حالی اولوب پيركونده
بك نغمه صوتی ايله عشاق آه وناله ايتدوكی اونتمه ديمكدر • بيت • بسوز

معاش معاش معاشی معاش معاش

سینه نالید بکشف چون نی • ز سوز چنگ و فغان چغانه یاد آرید • چو در
میان مراد او رید دست آید • چون مراد بیلنه کتورها سز امید الندی •
زعهد صحبت ما در میانه یاد آرید • بزم صحبتمز عهدنی اورته ده • آنکه مراد بودر
امیدکز ال مراد بیلی قوجدقده • یعنی سز مراده واصل اولدقده بزم صحبتمز عهدینی
اونتمیز دیکلدر بیت چو عاشقان همه جمعند و میر مجلس یار • بصوت خوش
غزل عاشقانه یاد آرید • چو عکس باده کند جلوه در رخ ساقی • چون شراب
عکسی ساقی یوزنده جلوه ایده یعنی ساقینک یوزنده شراب خمرینک عکسی دوشه
• ز زهد من بسرود و ترانه یاد آرید • بنم زهدمدن اسرود و ترانه ایله آنکه
مراد بودر که واعظ و شیخک زهد خشکی ذوق و حالت ایله یاد ایده سز
دیکلدر بیت بعاشقان وفادار خود جفا مکنند • ز جور حادثه‌های
زمانه یاد آرید • نمی‌خورند زمانی غم وفاداران • یمزار زمان
وفادار اغمی • ز بیوفائی دور زمانه یاد آرید • دور زمانه بیوفالغنی
آنکه مراد اهل زمانه دن معاشرانه شکایتدر بیت چو غرق عیش و صفا
می‌شوند اهل زمان • بکوی غرفت یاران میانه یاد آرید • سمند
دولت اگر چند سرکشست ولی • دولت آتی اگرچه که سرکشدر ولی •
ز همرهان بسر تازیانه یاد آرید • یولداشلردن قمچی اوجی ایله آنکه مراد
بودر که ای دولت سوار و کامکار اولنلر اگرچه آتکز سرکشدر اما کوی
یوریمیوب کاهل اولنلرک مرکوبلرینی قمچی اوجیله ضرب ایدوب یورتمکله سعی
ایدک بیت چو نقش تو سمن کاهلی کند در عشق • ز زلف دوست بپیک

تازیانه

تازیانه یاد آرید • بوجه مرحمت ای ساکنان صدر جلال • مرحمت یوزی ایله
ای صدر جلال ساکنلری • ز روی حافظ این آستانه یاد آرید • حافظک
یوزندن و بو آستانه‌دن آنکه مراد بودر که ای صدر جلال حق ساکنی اولنلر
اول صدر جلال آستانه‌سنه حافظ یوزلر بو خصوصی مرحمت یوزندن یاد
ایدک بیت بحرمتی که رخم داشت زآستانه ید دست • ز حرمت
من و آن آستانه یاد آرید ولە ایضا مژده‌ای دل
که مسیحا نفسی یاد آرید • که ز انفاس خوشش
بوی کسی می‌آید • که انک خوش نفسلرندن بر کمسه‌نک قوقوسی کلور مراد اهل الله‌دن
بریکلوب انک نفسلرندن بوی حق نوع کلمکی مژده ایتمکدر • از غم
هجر مکن ناله و فریاد که دوش • هجر غمندن ناله و فریاد ایتمه که دون کیجه
• زده‌ام فالی و فریاد رسی می‌آید • بر فال اوردم فریاد ایدیجی کلور
مراد بودر که وصول الی الله حاصل اولدی و غمدن کوکل ناله و فریاد ایدر ایدی
روح الکا ناله و فریاد ایتمه که بر مرشد طریقت و دلیل حقیقت ایدر دیو
مژده ایدر • ز آتش وادی ایمن نه منم خرم و بس • وادی ایمن آتشندن
بهان شاد بن دکلم انجق • موسی اینجا بامید قبسی می‌آید • موسی اینده
بر شعله آتش امیدیله کلور مراد بودر که وادی ایمن که جانب الهی در
موسی علیه السلام ظاهر ده وادی ایمن ده اود کوروب شاد اولوب
لعلی آتیکم منها بقبس دیوب کلمش ایدی نار صاندیغی نور الهی ایمش آتی انا ربک
نداسن ایشدوب کلیم الله اولمش ایدی بو قیاس اوزره اول رکاهکی

شاد اولوب گیدر بیت شرف وادی ایمن نبرد موسی و بس • هر که اینجا
برسد با قبسی می آید • هیچکس نیست که در کوی تواش کاری هست •
هیچ کمسه بو قدر که سنک محلکده انک ایشی اولمیه • هر کس اینجا بطریق هوسی می
آید • هر کمسه اینده بر هوس طریق ایله گلور مراد جانب الهیه گلمک بر مقصود
ایچون گلمک کس بیلمیور • کس ندانست که منزلگه دلدار کجاست • کمسه بیلمدی
که دلدار منزلگاهی قنده در • این قدر هست که بانک جرسی می آید • بو قدر
وار که برچاک اوازی گلور مراد بودر که حضرت حق منزلدن منزه در
پس کمسه انک منزلگاهن بیلمز همان روحه اول طرفدن بر صدا و انجذاب اولور
بیت در بیابان تمنای تو مردند بسی • باامیدی که صفیر جرسی می آید •
جرعه ده که بیخانه ارباب کرم • بر جرعه ویر که اهل کرم بیخانه سنه
هر حریفی ز پی ملتمسی می آید • هر بر مطلب بر امید ایچون گلور مراد شیخ
خانقاه و مرشد راه اولان دن اهمت طلبی در • دوست را گر سر پرسیدن
بیمار غمست • دوست اگر غم خسته کمسه صورمق وار ایسه • گو بران خوش
هنوزش نفسی می آید • دی خوش سور که هنوز اول خسته غمدن نفس گلور
یعنی هنوز وفات ایتمشدر مراد بودر که ان الله یقبل توبة عبده ما لم یغرغر
حسبیجه مادامکه مریض مرض موتده غرغره مرتبه سنه یعنی جان حلقومه گلمیه
توبه سی مقبول اولور بو قیاس اوزره وصول الی الله حاصل اولور •
خبر بلبل این باغ بپرسید که من • بو باغ بلبلی خبرین صورک بن • ناله ای میشنوم
کز قفسی می آید • بر ناله ایشدرم که قفسدن گلور مراد روح انسانی بلبل

باغ قرب الهیدر انک ناله سی قفس تندن مسموع اولور دیمکدر • یار دارد
سر آزردن حافظ یاران • یارک حافظی انجیتمک سوداسی واردر یاران
شاهبازی بشکار مگسی می آید • بر شاهباز که برسکک شکارنه گلور
مراد بودر که اذا احب الله عبداً ابتلاه حسبیجه حق تعالی بر قولنی سوسه مبتلا
ایدوب ماسوادن فراموش ایتدیروب کندو ذکر و فکرینه مشغول ایدر • [illegible]

وله ایضا رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید • ایرشدی
مشتلق که بهار گلدی و سبزه بلوردی • وظیفه گر برسد مصرفش گلست
و نبید • وظیفه اگر ایرشه انک خرج اولجق یری گلدر و شرابدر مراد بو
درکه فیض و فضل الهی ایرشجک مالی و عمری مکاشفه و شراب الهیه صرف
ایتمکدر بیت گل مراد ز باغ حیات و عمر بچین • کنون که عهد شبابست
و در بهار رمزید • صفیر مرغ بر آمد بط شراب کجاست • قوش اوازی گلدی
شراب گلندری قنده در • فغان فتاد به بلبل نقاب گل که کشید • فغان
دوشدی بلبله که گل نقابن کیم آچدی مراد بودر که روح قدس قلبه الهام
عشق گوندردی که معدن عشق اولان اهل حالی دیو و کوکله فریاد دوشدی
مکاشفه گیبی اولدی دیو • من این مرقع رنگین چو گل بخواهم سوخت •
بن بو گل گبی رنگین خرقه یی یاقمق استرم • که پیر باده فروشش بجرعه
نخرید • که شراب صاتیجی بر آنی بر جرعه آلمدی مراد بودر که مرشد خرقه که
لباس ریادر عشق الهی صاتیجی شیخ عاشق قشر آنی از جهة عشقه آلمدی
بس آنی یاقمق گرکدر • زر دی ساقی مهوش گلی بچین امروز • ای گبی

ساغر یوزندن بر گل دکشر بلکون • که گرد عارض بستان خط بنفشه دمید •
که بوستان یوزی فراکنده بنفشه یه خط بلوری مراد محل تجلیات اولان
واعظ وشیخك یوزندن بر فیض الکه عالم شاهد اطرافنده خطوط معانی
ظاهر اولدی • بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم • عشق محلکسنه قومه بولی
دلیلسز اباق • که گم شد آنکه درین ره برهبری نرسید • که آزدی اولکه بو یولده
بر قولاغوزه ایرشمدی مراد بودرکه سالك طریقت اولانه شیخ ومرشد لازم
درنته لم علی رضاه یبور • لولا المربی ما عرفت ربی • ز میوه های بهشتی
چه ذوق دریابد • جنته منسوب یمشلردن نه ذوق دویر • کسی که سیب
زنخدان شاهدی نگزید • بر کمسه که بر محبوبك الکلی الماسن امزمدی مراد
ذوق میوهٔ جنت دوینز بر مرتبه یه مشاهده دن لذت آلمیی دیمکدر
چنان کرشمهٔ ساقی دلم ز دست ببرد • اویله ساقینك نازی وگوز اوجی
ایله نظری کوکلمی الدن آلدی • که با کسی دگرم نیست برگ گفت و شنود •
که بر کمسه ایله دخی بوقدر دیمك و ایشتمك قیمتی ادبودر که واعظ وشیخك
نظری بنم کوکلمی شویله آلدی که غیری کمسنك مصاحبتنی بر هواسی قالمدی • عجایب
ره عشق ای رفیق بسیار است • عشق یولنك عجایبی ای یولداش چوقدر •
زپیش آهوی این دشت شیر نر رمید • بو صحرانك آهوسی اوکندن ارسلان
اورکدی یعنی قاچمغه قادر اولدی مراد بودرکه ضعیف اولان کاه اولور
مظهر فیض اولوب قوی اولان اقوی اولور بیت مقام عارف عالی مقام با
وطنیست • هر آنکه نوقهٔ فقر و فنا برهنه تنیست • ملکی زغنه نظامت

که در

که در طریق طلب • غصه دن شکایت اتمه که طلب یولنده • براحتی نرسید آنکه
زحمتی نکشید • بر راحته ایرمدی اولکه بر زحمت چکمدی بیت برنج اندرست
ای خردمند گنج • نیابد کسی گنج نابرده رنج • خدایرا مددی ای دلیل راه
حرم • الله ایچون برمدد ای حرم یولی قولاغوزی • که نیست بادیهٔ عشق را
کرانه پدید • که بو قدر عشق صحراسنه قراق مراد وصول الی الله قولاغوزسز اولمز
دیمکدر • شراب نوش کن وجام زر بحافظ بخش • شراب ایچ والتون
قدحی حافظه ویر • که پادشاه بکرم جرم صوفیان بخشید • که پادشاه کرمندن
صوفیلرك کناهن باغشلادی مراد مخاطبدن مرشد ودلیل در یعنی عشق الهی نوش
ایدوب صفای حال وتصفیهٔ قلبی صوفیلره ویرکه التائب من الذنب کمن
لا ذنب له موجبنجه اندرك کناهی معفو در فیضان وفضله محل اولملر در بعض
نسخه ده مخلص بیتی بودر • گل نچید ز بستان هوس او حافظ • بر گل وگیز اولدی
انك حسن بستانندن حافظ • مگر نسیم مروت درین چمن نوزید • مکر مروت
یلی بو چمنده اسمدی مراد بودرکه حافظ فیض الهیدن حصه دار اولمدی
مکر انك وجودنه جذبهٔ الهیه ایرشمدی • بعض نسخه ده بودر بهار
میگذرد دادگسترا دریاب • بهار کیچر ای عدل دوشیجی دوی •
که رفت موسم و حافظ هنوز می نچشید • که موسم کیچدی حافظ هنوز شراب
طاتمدی مراد بودرکه عالم بسط کیچر ای شیخ عادل فرصت ایچنده حافظك
زمانی شبابی وقت نوش شرابی کیچدی اول هنوز شراب ایچمدی یاعجب
الا عشق الهی ایچور ودرطهٔ غفلتدن کیچور • وله ایضا

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

کرمی فروش حاجت رندان روا کند • اگر شراب صاحبی رندلرک حاجتن روا ایده
ایزد گنه ببخشد و دفع بلا کند • الله گناهی بغشلر و دفع بلا ایدر مراد شراب
صاحبیدن غزل سابقده ذکر اولاندر و رندلردن مراد صوفیان مخلص در
لاجرم مرشدلرک حاجتن روا ایدیجک حق تعالی مغفرت ایدوب دفع بلا ایدر
• ساقی بجام عدل بده باده تا گدا • ای ساقی عدل قدحی ایله ویر شرابی تا فقیر
• غیرت نیاورد که جهان پر بلا کند • غیرت کتورمیه که جهانی پر بلا ایدر مراد
فقیره فضل و عنایتی اکسک اتمک کرک والا انک آهی و دعاسی جهانی بلا ایله
برابر ایدر دیمکدر • مطرب ساز عود که کس بی اجل نمرد • ای مطرب عود دوز
که کمسه اجلسز اولمدی • هر کو نه این ترانه سراید خطا کند • هر کیمکه بو ترانه‌یی
ایرلمز خطا ایدر مراد بودر که هر کیمکه کلام اللهده اجلسز کمسه اولمز
دیمیه فاذا جاء اجلهم لا یستقدمون ساعة ولا یستقدمون آیتنه انکار
اتمش اولور که بو خطادر • گر رنج پیشت آید و گر راحت ای حکیم • اگر زحمت
اوکلکه کله و اگر راحت ای عاقل • نسبت مکن بغیر که اینها خدا کند • غیره اسناد
اینمه که بونلری الله ایدر مراد خیر و شرک نفع و ضرک خالقی حق تعالی در و هر امرک
قضا و قدری ایلدر دیمکدر بیت • ولا جون نداری بغیر خدا • اگر خلق
جودت کند و رجا • چو حق آرده است جمله بر تو قضا • اگر هستی اندر مقام رضا •
رضا ده رضا ده رضا ده رضا • در کارخانه‌ای که ره عقل و فضل نیست • بر کارخانه
ده که عقل و فضل یوله یوقدر یعنی عقل و فضله یول یوقدر اکا دهم ضعیف رای
فضول چرا کند • ضعیف وهم فضولیلق رای نیجون ایلیه مراد کارخانه‌دن الهی عالم

غیب

غیب اسرارنه عقل و فضل یول یوقدر وهم انک اسرارنه وقوف ایچون نه‌دن
فضولیلق ایدر دیمکدر رباعی دلا مستی تو تا شد بلا • ز هستی شدی در شکی
مبتلا اگر خواهی این دم خلاص از عبا • قدم نه کنون در مقام فنا • فنا شو
فنا شو فنا شو فنا شو فنا • حقا کزین غمان برسد مژده امید • حقا که بو غملردن
ایرشور مژده‌سی [امید] • گر سالکی بعهد امانت وفا کند • اگر بر سالک امانت عهدنه
وفا ایدرسه مراد بودر که انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال
فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان حسبنجه هر کیمکه امانت
عهدنه وفا ایدرسه غموم اغیاردن امین اولور • ما را که درد عشق و بلای
خمار هست • بزه درد عشق و خمار بلاسی واردر • یا لعل دوست یا می صافی
دوا کند • یا دوست لبی یا شراب صافی دوا ایدر مراد بودر که بزده درد عشق
تا دنیا و بلای تکاسل عبادت واردر بونلره کلام یا محبت الله خالص علاج
ایدر رباعی دلا حب دنیاست درجان تو را • تکاسل کنی در عمل دائما
بکوش شدی یاد مکر این ندا • که گوید خدا بهر صحبتها • دوا کن دوا کن دوا کن دوا
• جان رفت در سر می و حافظ بعشق سوخت • جان کتدی شراب سوداسنده
و حافظ عشقله یاندی • عیسی دمی کجاست که احیای ما کند • بر عیسی نفس قنی
که بزی دیرکوره مراد بودر که جانده سودای عشق وار قلب حافظ بو عشقله
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
هلاک اولمشدر بر مرشد کامل اولیدی بزی احیا قیلیدی ولا بعضه
نقد ما را بود آیا که عیاری گیرند • نقدمزی اولامی عجبا که وزن آلالر و محکه
چاله‌لر • تا همه صومعه داران پی کاری گیرند • تا دوکلی صومعه دارلر براس

آرەدن دونەلر مراد بودر کە رقص خالص وصوفی مخلص کیجەلرک وزن آلنوب
محکە چالنسە بقرلقلری ظاهر اولوب صوفیلغی ترک ایدوب عوام کبی غیبری
ایشدوترلر ایدی بیت صوفیا صوفی صافی اول یا عامی اول بوری ••
ایکی عالم کاردن ترک ایلە بطال اولوب • مصلحت دیدمش آنست کە یاران
همە کار • بنم مصلحت کورەم اولدر کە یاران دوکلی ایشی • بگذارند وخم طرۀ
یاری گیرند • کیجە ارعینە توبەلر یا رطرەسی دوتەلر مراد بودر کە دوستلرە
ارشاد ومر بولەلرک کە ترک اعمال دنیا ایدوب عمل عنبیەیوب وطاعت حضرت
ربوبیت ایدە بیت کار آن باشد کە باشد کار تو کار خدا • کار دینی
کردن ای دل عمر ضایع کردنست • خوشست از قند حرفان سر زلف ساقی •
خوش دوندیلر مصاحبلرسا قینک زلفی اوجنی • کز فلک هیچ بگذارد کە
قراری گیرند • اگر فلک اندرس قورسە کە برقرار دونەلر مراد بودر کە صوفی
لق اختیار ایدن یاران سلسلۀ طریقت شیخی خوش دوندیلر اگر فلک
وجهان وحب دنیا واوطان ثابت وبرقرار اولمغە قورسە یا فلک
وزمان مهلت ویروب اجلدن امان اولورسە کە بر مدت قرار دونەلر
بیت چند روزی بر در یارم اقامت آرزوست • ای اجل سرعت
مکن وی عمر مستعجل مباش • زاغ چون شرم ندارد کە نهد پا بر گل •
فرغە جون اوتنمز کە اباق قور گل اوزرە • بلبلانرا سزد ار دامن خاری
گیرند • بلبلارە لایقدر کە دکن اتکن دوتەلر یعنی عاشقلرک جون گل بوزنە
الالا برمز کرکدرکە دامن اغبارە یا پوشەلر مراد بودر کە باد بلا غزت بولنجق
عشاق

عشاق مؤذیلر حقارت وزحمت اختیار ایدەلر • قوت بازوی پرهیز
بخوبان مفروش • پرهیز قوت بازوسن خوبارە صاتمە مراد بودر کە
محبوبلر ایلە مصاحبت ایدوب قوت بازوی تقوی ایلە بن بونلردن خلاص
بولورن دیمە کە بونلرک بری بر حصاری وبر شهری فتح ایدوب اهلنی
اف د واضلال ایدرلر جرم اول بونلرە مقارن اولمیوب مصاحبت
اتمک کرکدر بیت یارب این بچە ترکان چە دلیرند بخون • یارب بو فرزند
سپاهیان نە بهادرلردر قانە • کە بتیر مژە هر لحظە شکاری گیرند
کە کرپک اوقی ایلە هر لحظە بر شکار دوترلر مراد سپاهی زادەلرکە آدم
هلاک اتمکدە پهلوانلقلرین بیان ایدر نعوذ باللە من شرهم بیت
بربادوشاە حسن سلحدارە قول اولدم • کم غمزە ناسپیدر عاشقی قتلینە سلاحی
• رقص بر شعر خوش ونالۀ نی خوش باشد • رقص شعر خوش ونالە
نی اوزرە خوش اولور • خاصە رقصی کە در و دست نگاری گیرند
خصوصا بر رقص کە اندە بر نگار الن دوتەلر مراد بودر کە صوفیلرک
الهی سوزلر دوشعر اوقدقلری وصدای خوب ایلە سماع صوتنده
رقص ایتدکلری وحلقە ذکر دیوب الله الله دیدکلری خوبدر کە
حظ نفس ایتدر اهل حق اولان بوکاری اتمز بیت صوفیا شاید مرا
گر نالە دارم در سماع • تو چرا در رقص نالی در بغل داری جیب • حافظ
ابنای زمان را غم مسکینان نیست • ای حافظ ابنای زمانە مسکینلر
غمی یوقدر • زین میان گر بتوان بە کە کناری گیرند • بو اورتە دن اگر کوچ

بشره یه اولدرکه کنارده ته ار مراد ابنای زمان واهالی جهان ایله
مصاحبتنک دنیوی نفعی اولمق کرک چونکه ابنای زمان بی مروتلردر
انلر ایله مصاحبت اتمیوب عمری تضییع ایلمیوب کنار اختیار اتمک کرک •
بیت جیفهٔ دنیا یه میلم یوق بنم کرکس کبی • ایلدم قاف قناعتده
پرم عنقا کبی **ولایضا** دیدم بخواب خوش که بدستم
پیاله بود • کوردم خوشش اویقوده که المده قدح وار ایدی • تعبیر رفت
وکار بدولت حواله بود • تعبیر واقع اولدی که ایشم دولته حواله ایدی
مراد بودرکه دوشده الده قدح کورمک رنجسز شراب عشق الهی حاصل
اولمقدر اویله یه بونک تعبیری جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل
الثقلین موجبنجه فیض الهی مشقتسز اولمقدر • چل سال رنج وغصه
کشیدیم و عاقبت • قرق یل زحمت و غصه چکدک و عاقبت • تدبیر ما
بدست شراب دوساله بود • انک تدبیری ایکی یللق شراب النده ایمش
مراد بودرکه وصول الی الله حب دنیا و طلب عقبی ایله اولمز بلکه بونلردن
بدل حب الله اکرک ایمش بیت مرغی که وراجیفهٔ دنیا باید • کی در
خور حضرت شهنشاه اید • طاعت از بهر [illegible] جنت • باخدا
راه بش باعقبی طلب بیت بس شوی از هر دو عالم دست وروی •
تا شوی شایستهٔ آن رنگ وبوی • ای نافهٔ مراد که خواستم زبخت
• اول مراد نافه سی که استرایدم بختدن • در چین زلف آن بت مشکین
کلاله بود • اول مشکین زلفلو بتک زلفی بوکلنده ایمش مراد بودرکه معبود
حقیقی

 حقیقی که حق تعالی در انک غیب هویتی مراتبنده مراد مقصودی بولنور
از دست برده بود خمار غمم سحر • الدن آلمش ایدی غم خماری بنی سحر
دولت مساعد آمد و می در پیاله بود • دولت مساعده کلدی و شراب
قدحده ایدی مراد غم تکاسلی بنم اختیارم الدن آلوب معطل قلمش ایدی
سحر وقتنده دولت مساعده ایدوب عشق الهی قلبمده بولنوب رغبت
عبادت حاصل اولدی • خون میخورم ولیک نه جای شکایتست • خون
ایچرم ولیکن شکایت یری دکلدر • روزی ما ز خوان کرم این نواله
بود • بزم رزقمز کرم سفره سندن بو لقمه ایدی مراد بودرکه قضای ازلده
بلا محنت مقدر ایمش بس شکایت اتمیوب قضایه رضا ویرمکدر • بیت فراغت را
نمی خواهم ولیکن • چه چاره با قضای آسمانی • در آستان میکده خون
میخورم مدام • میخانه اشکنده قان ایچرم مدام • روز نخست چونکه همین
حواله بود • اول کوندن چونکه بکا بو حواله ایدی مراد بودرکه مقام طلبده
مشقت چکمک بکا تقدیر الهی بویله ایمش • نالان و دادخواه بمیخانه می روم
ایکلیجی و شکایتچی اولدیغم حالده میخانه یه کیدرم • کانجا کشاد کار من از آن
پیاله بود • اندن بنم ایشمک فتحی قدحدن ایدی مراد نفس و شیطاندن
امت نالان و متظلم اولوب خانقاهه کیدرم که اندن بکا فیض و کشف و بهجت
و صفای قلب دن وردیلر • هر کو نکاشت مهر زخوبی کلی نچید • هر کم
الکدی محبت تخمی یا خوبلقدن بر کل دکشورمدی • در رهکذار باد
نکهبان لاله بود • یل او غراغنده لاله بکجیسیدی مراد بودرکه هرکیمکه محبت

نخل الکیه و بر محبوبدن یعنی اهل حالدن برندن بر فیض بولسه حالدن حظ
الیه بو جهان که بر بل اوغراغی محل زوال و فنادر اول کمه بونده بوستانه
اوینی اولور • بر طرف گلشنم گذر افتاد وقت صبح • گلشن کناره
اوغرام واقع اولدی جبنکه وقتنده • آندم که کار مرغ چمن آه و ناله بود
اول وقتده که چمن قوشنک ایشی آه و ناله ایدی مراد گلشندن جناب
قدس و بلبلدن مراد مسجد خضر اولوب مناجات ایدنلردر که اول وقت
اجابت حاجت وقتیدر **بیت** گر باغبان سرکوش رسی ای آه صبح
عرضه دار شرح حال به سرو سالخ ما • در دل جای غم بسنک نشست
و غم در دلها بند • چیست یارب چاره غمهای بی پایان ما • آتش
فکنده در دل حافظ نسیم باغ • اود براقدی حافظک کوکلنه باغ یلی
زان داغ سر بمهر که بر جان لاله بود • اول باشی مهرلو داغدن که
لاله جاننده اوزره ایدی مراد آتشدن حرارت عشقدر و نسیم باغدن
مراد باد عنایتدر و لاله دن مراد قلبندر و درد الهی اولنلر و باشی
مهرلو داغدن مراد عشق مکتوم و در سینه در که آتش ایدن ناشی
اولور و بعض نسخه ده مخلص بیتی بو یله واقع اولمش • گل ز جریده
گفته حافظ همی نوشت • گل دفتره حافظک کلامنی یازار ایدی •
شعری که نکته اش به از صد رساله بود • بر شعر که انک نکته سی یوز رساله
دن یک ایدی مراد کند و کلامنی مدح در که یوز رساله تصوفدن یکدر که
اسرار طریقت مکتوم و منظوم ذکر اولنمشدر لاجرم اهل کشف بوگی

دفتره یازمغه لایقدر بعض نسخه ده مخلص بیتی بو یله واقع اولمش •
دیدیم شعر دلکش حافظ بمدح شاه • گوردم حافظک کوکلجی شعرنی
شاه مدحنده • هر بیت از آن سفینه به از صد رساله بود • هر بیت
اول کتابدن یوز رساله دن یک ایدی مراد شاهدن شاه حقیقیدر
و سفینه دن مراد انا مثل شعر یعنی کمثل سفینه نوح جینجه شعر یعنیدر لاجرم
هر بیت اول شعر یعنیدن یوز رساله دن یکدر • آن شاه شیر حمله که
خورشید شیر زود • اول ارسلان حمله لو شاه که تیز یوریجی گونش • بجنش
بروز معرکه کمتر غزاله بود • انک اوکنده جنک یری کوننده بر کیک بزا
غوسندن اکسک ایدی مراد شمسدن روز قیامتده وجمع الشمس والقمر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
موجبنجه ضعیف و مغلوب ایدکسلر بیانندر **وله ایضا**
نه هر که چهره بر افروخت دلبری داند • نه هر یوزی یالنکلندرن دلبرلک بیلور
دگلدر • نه هر که آینه سازد سکندری داند • هر آینه دوزن اسکندر
لک بیلور دکلدر مراد بودر که هر صورتن تزیین ایدن شیخ محبوب اولمز
و هر تصفیه قلب ایدن شیخ حاکم اولمز نه کم دیر • نه هر که طرف کلاه کج
نهاد و تند نشست • هر کلاهی اوجنی اکری قیوب ضرب اوتوران
کلاهداری و آیین دلبری داند • کلاهدارلق و سرورلک آیینن بیلور
دگلدر مراد مطلع مضموننده ظاهر اولاندر • هزار نکته باریکتر
ز مو اینجاست • بیک قیلدن اینجه وار نکته بونده • نه هر که سر بتراشد
قلندری داند • هر باش تراش ایدن قلندرلک بیلور دگلدر مراد بوندن

وخس ابنده کبی ظاهر در بیت قلندری بنزانش بروت وابرو نیست
هر انکه مرد رهست قلندری داند • وفا وعهد نکو باشد ار بیاموزی
وفا وعهد ایو در اگر اوکرنورسک • وگرنه هرکه تو بینی ستمگری داند
• یوخسه هرکیمکه کسی کورسن ظالملق بیلور مراد بودرکه وفا وعهد بیلنلر
مختفی ومستور اولنلردر زیرا اهل ظاهر اولنلر ظلم نقضه بیلورلر پس
وفا وعهدی اصحاب اخلاصدن تعلیم ایتمک کرک • مدار نقطه بینش
زخال تست مرا • نظر نقطه سنک مرجعی سنک بلکه وندر بکا • که قدر
کوهر یکدانه جوهری داند • که کوهر یکدانه نک قدرن جوهری بیلور مراد
سنک خالک کوهر یکدانه وضع غریب درو بن جوهری بن انک قدرین بن بیلورن
دیکلر لاجرم قدرشناسی اهلی بیلور نا اهل بیلمز بیت برای لعل تو ازجان
دهیم جوهر روح • بهای جوهر بی مثل جوهری داند • تو بندگی چو گدایان
بشرط مزد مکن • کسی قوللغی دلنجی کبی ثواب ایچون قلمه • که دوست
خود روش بنده پروری داند • که دوست خود قول بسلمک عادتن
بیلور مراد عمل ایتمک کرک حق تع خود ان الله لا یضیع اجر المحسنین فحوسنجه
بنده پرورلک واحسان ایتمک بیلوردیکلر • در آب دیده خود
غرقه ام چه چاره کنم • کنده کوزم صوینده غرقم نه چاره ایدم
که در محیط نه هرکس شناوری داند • که بحر محیطده هرکیمه یوزمک
بیلور وطلور مراد بودرکه سیر فی الله بحری یا بانلر انده یوزمکده
عجزم اولدیغی ایچون کوز یاشنه غرقم • غلام همت آن رند عافیت سوزم

اول

٢٣٠ اول عافیت یاقجی رند همتی قولیم • که درکدا صفتی کیمیاگری داند •
که کدا صفتلغده کیمیاکرلک بیلور مراد بودرکه شول مخلص که زحمت اختیار
ایدر راضی محو ایدر کدا صفت فقیر سیرتدر اما قلب نحاس ذهب خالص
ایدر انک همتی قولیم که همتی اعلایه در دنیایه دکلدر • بباختم دل
دیوانه ونداستم • او ینذم یعنی الدردم دلو کوکلی و بلمدم •
که آدمی بچه شیوه پری داند • که آدم اوغلی پری شیوه سن بیلور مراد
حسن ظاهره کوکلمی الدردم آدمی زاد پری عملن قلوب آدمی دیوانه
قلدیغن بلمدم دیکلر پس عاقل اولان حسن وجمال خالقه کوکل ویرمک
کرک • بعد ذجهره هر انکس که شاه خوبان ست • قد وصورت ایله هر
اول کس که کوزلکده شاه ایسه در • جهان بکیرد اگر داد کستری داند
جهانی دوتر اگر عدل دوشمک بیلورسه مراد بودرکه اهل ظاهردن
وباطندن عدل کستر اولورسه یعنی اولان جهانکیر اولور بیت عدول
قلمه عدلدن عدالت ایت ای شاه • بو قومندلی دیر اثقات وعدول
• زنظم دلکش حافظ کسی شود آگاه • حافظک کوکل چکیجی نظمندن
برکمسه اولور خبردار • که لطف نکته وسر سخن وری داند • که نکته
لطافتن وسوز لوکسترنی بیلور مراد بودرکه اهل راز ونکته
شناس اولان واهل کلام وصاحب کمال اولان بیلور حافظک
کلامی واما سخن شناس اولمیوب نا اهل اولان بر ده انکار ده قالور
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
وله ایضا • بحسن وخلق ووفا کس بیار ما نرسد •

حسن خلق و وفادر که بزم یارمزه ایرمز • ترا ورین کس انکار کار ما
نرسد • سکا بو سوزده بزم کارمزه انکارا یرمز مراد بزم یارمزدن
رسول الله علیه السلام درکه انا احسن یوسف حسبنجه و انک لعلی خلق عظیم
موجبنجه و صادق الوعد الامین مقتضاسنجه که انکا ایرمز و افضل البشر
ایدوکی منصوص صدر بو سوزده فنکر انکاره مجال یوقدر • بحق صحبت
دیرین که صبح محرم راز • اسکی صحبت حقیچون که صبح محرم راز • ببار
بلجهت حق گذار ما نرسد • بزم بلجهت حق ادا ایدجی یارمزه ایرمز مراد
صحبت دیرینده لیلهٔ مواجده یا عالم ارواحده اولان مصاحبت در
و بلجهت اولدغی ما زاغ البصر و ما طغی حسبنجه حضرت حقه توجهندن
زائل اولدغی در و حق گذار اولدغی عبادتده طول قیام ایدب مبارک
قدمی تورم ایدب الم اکن عبداً شکوراً دیدکی در لاجرم صبح محرم راز
بو مقامه ایرمشدر شعر الا ای احمد مرسل نبیس مرة اکمل نشود
هر شکل از تو کل توبی توبی طاها • زهره ما که پیش آمد کمالات تو
پیش آمد • مثال اکملان با تو مثال پشه با عنقا • اگرچه حسن فروشان غلطا
بجلوه آمده اند • اگرچه حسن صاحبی اجلوه یه کلنلر در • کسی بحسن و ملاحت
بیار ما نرسد • کمسه حسن و ملاحتده بزم یارمزه ایرمز مراد جمیع انبیا
صاحب حسنلردر اما بزم رسولمز احسن و املح دردیمکدر • هزار نقد ببازار
کائنات آرند • بیک نقدی کائنات بازارنه کتوررلر • یکی بسکهٔ صاحب عیار
ما نرسد • بر بسی بر سکه ده بر صاحب عیارمزه ایرمز مراد سائر انبیانک شرعی

منسوخ

منسوخ اولدی انک شرعی منسوخ اولمز دیمکدر بیت از زور مهابت که
شاهان رود • سکهٔ احمد بود باقی ابد • هزار نقش بر آید ز کلک
صنع یکی • بیک نقش حاصل اولور قلم صنعدن بر بسی • بدل پذیری نقش
نگار ما نرسد • بزم نگارمز نقشنک کمال قبول ایتمسنه ایرمز مراد بو در که
وکذلک جعلناکم امة وسطاً لتکونوا شهداء علی الناس ویکون الرسول
علیکم شهیداً موجبنجه صاحب ولایت عامه اولمق صفتی بر نقش معنوی در که
قلوب بونی قبول ایدر بیت چون خدا پیغمبر ما را برحمت خوانده
است • افضل پیغمبران آنست و ما خیر الامم • که بر دل خاطر امیدوار ما نرسد
• که بر امر بزم امیدلو خاطرمزه ایرمز مراد بوندن ولایکن فی قلبک
حرج مما قالوا حسبنجه عنادک قلبه نصیحتدر که طعن و خبث فساد سببی ایله
متغیر اولمیوب تصوفی ترک ایتمیوب رجایی قطع ایتمک ارک بیت
صوفی او نمش کس و دیو طعن ایدنه صبر ایدرم • فاصبر امر ایله واجب
در رسوله چونکه صبر • دریغ قافلهٔ عمر انچنان رفتند • دریغ
عمر قافلهسی انچلین کتدار • که گرد شان بهوای دیار ما نرسد •
که اندک توزی بزم دیارمز هواسنه ایرمز مراد بوندن تلف اولان
عمر ایچون تأسف ایدب بقیهٔ عمرک اسرافدن نهی و حسن عمله ترغیب
در تکلم دیر • چنان بزی که خاک رهت شوی کس را • انچلین دیر که
اگر یول طپراغی اولورسک کمسه • غبار خاطر از رهگذار ما نرسد •
بر خاطر توزی بزم یولمز اوغراغمزدن ایرمیه مراد بو در که کمسه رنجیده

اولاجق فضل ایلمیه‌سن رباعی هیچ دانی که وقت زادن تو • همه خندان
شدند و تو گریان • آنچنان زی که وقت مردن تو • همه گریان شوند
و تو خندان • بسوخت حافظ و ترسم که شرح قصه او • یاندی حافظ
و قورقرم که انک قصه‌سی بسمع پادشه کامکار ما نرسد بزم غالب
پادشاهمز سمعنه ایرمیه مراد شاهدن ظاهره نظر سلطان زماندر باطنه
نظر سلطان السلاطیندر ولـه ایضاً نفس باد صبا
مشک فشان خواهد شد • صبا یلنک نفسی مشک صاچیجی اوله‌جقدر •
عالم پیر دگرباره جوان خواهد شد • پیر عالم بر کره دخی یکیت اوله‌جقدر
مراد صبادن نفحات رحمانیه‌در یا صولت هوای روحدر و مشک فشان
اولدیغی معاصیدن توبه قلوب تازه جوان کبی گناهدن پاک اولدوغی
در • ارغوان جام عقیقی بسمن خواهد داد • ارغوان عقیقی قدحی
سمنه ویره‌جکدر • چشم نرگس بشقایق نگران خواهد شد • نرگس گوزی
شقایقه ناظر اوله‌جقدر مراد ارغواندن درون نورانی و ظاهر حمرت
عشق ایله ملون اولان مرشددر و عقیقی قدح حمرت شوقدر و سمندن
مراد صافی دل و قابل فیض اولنلردر و چشم نرگسدن مراد عین انسان
کاملدر و شقایقدن مراد حمرت شوقی و قدحی قلبی اولوب محل شراب
الٰهی اولمغه قابل اولان سالکدر • این تظلم که کشید از غم هجران بلبل
• بو تظلمی که چکدی هجران الندن بلبل • تا سراپرده گل نعره زنان خواهد
شد • گلک ایچ طولسنه دک نعره اوره‌جق گیده‌جکدر مراد بلبلدن عاشق

بشقایق

وطالب

وطالبدر و گلدن مراد اهل کشف اولان شیخدر لاجرم سالک طالب
هجر یاردن ظلم گوروب تظلماً شیخک خلوتنه گیره‌جکدر • گر ز مسجد بخرابات
شدم خرده مگیر • اگر مسجددن میخانه‌یه گیتدم ایسه طعن ایله • مجلس وعظ
درازست و زمان خواهد شد • وعظ مجلسی اوزوندر و زمان اوله
جقدر مراد مسجددن اهل ظاهر عبادتخانه‌سیدر و مجلس وعظدن
مراد علم ظاهرک عبادت اولمسیدر و خراباتدن مراد عشق و سلوک اهلی
مقامیدر لاجرم ظاهردن سلوکه گلدکمه طعن ایله که علم ظاهر و زهد
خشک ایله وصول الی الله بعیددر چوق زمان استر • ای دل از عشرت
امروز بفردا فکنی • ای گوکل اگر بوگونکی عشرتی یارینه قورسک • مایه
نقد بقا را که ضمان خواهد شد • بقا نقدینک سرمایه‌سنه کیم کفیل اولور مراد
عیش عبادتی و صحبت طاعتی یارنه تأخیر اتمه که صحت و بقایه کیم کفیل
اولمز احتمالدر که تعجیل وفات ایده کس علمنی گیده باصح دیکلدر • ماه
شعبان قدح از دست منه کین خورشید • شعبان آینده قدحی الدن قومه که
بو گونش • از نظر تا شب عید رمضان خواهد شد • نظردن رمضان
بیرامی گیجه‌سنه دک گیت اوله‌جقدر یعنی رمضان گلوب گونش صاقلو بیرام گیجه‌سنه
دک بولنمیه‌جقدر مراد بودر که شعبان آینده شیخک ارشادی ایله شراب
عشق نوش ایدوب عبادتده کوشش قیل و الا رمضانی گلنجک شیخ خلوتده
اولوب ارشاد انیوب معطل اوله‌جقدر • گل عزیز است غنیمت
شمریدش صحبت • گل عزیزدر غنیمت صابک انک صحبتنی • که بباغ آمد

ازین راه وازان خواهد شد • که باغه کلدی بو یولده واندن کیت کیدر
مراد اصحاب کشف وشیخ صاحب مکاشفه عزیز ورانک مصاحبتنی غنیمت
بیلک که عالم عالم الهی بولندن کلدی کرو اندن کیت کیدر ویکدر • مطربا
مجلس انس است وغزل خوان وسرود • ای مطرب انس مجلس در غزل اوقی
وایراوقی • چندکویی که چنین رفت وچنان خواهد شد • نیجه درسن
که بویله واقع اولدی واویله اوله جکدر مراد بودر که ای واعظ
عشقه ترغیب ایدوب ذوق وبر عالمک اهلی وامم سابقه احوالن
وعالمک اولی وآخرین وحشر قصه سن قو بیت وعظ اودرکم طاعته ترغیب
ایده طالبی • کیجمشی یا اولجاغی سویلمک اف نه در • حافظ از بهر تو آمد
سوی اقلیم وجود • حافظ سنک ایچون کلدی وجود اقلیمنه • قدمی
نه بوداعش که روان خواهد شد • بر قدم قو انک وداعنه که روان
اوله جکدر مراد بودر که حافظ عالمه کلمکدن مرادی اهل الله مصاحبتی
در واهل اللهدن مرادی بودر که جهاندن کندی زماننده الله وداعی
ایله کیده بونده ترغیب واردر که مختصر اولان فتنده حلی حاضر اولمق
کرک که حسن خاتمه وایمان ایله ختم اولمق علامتی در ولها ایضاً
ملک شکلی نوروزی که زما یادکند • سنک شکلی فلک که بر کون
که بزدن یاد ایده یعنی بزی اکه • بیر داجر وصد بنده که آزاد کند •
اللهم ایکی یوز قول ثوابین که آزاد ایده مراد مکتوب ایله تطیب قلب ایتمک
ثواب ایدکن بیاندر بیت برورق کاغذ ایله یارنی یاد ایدجک • بونوبه
بولنیز

بولنیز بیک قولی آزاد ایدجک • قاصد حضرت سلمی که سلامت باداً
سلمی حضرتنک ایلچی که سلامت اوله • چه شود گر بسلامی دل ما شاد کند
نوله اگر بر سلام ایله بزم کوکلمزی شاد ایده مراد معشوق طرفندن خبر قلب
تفریح اندکی بیاندر شعر سلام علیکم دایماً متتابعاً • کاول حرف من
حروف سلام • وقد کان قلبی الفا بوصالکم • کاوسط حرف من حروف سلام
وقد ضاق صدری ضیقة لبعدکم • کاخر حرف من حروف سلام • یارب
اندر دل آن خسرو شیرین انداز • یا ربی اول طاتلو خسرو لک کوکلنه براق
که برحمت گذری بر سر فرهاد کند • که رحمت ایله اوغرنی فرهاد باشی اوزره
ایده مراد محبوب ومطلوب اولان عاشق وطالب اوزرنه بطریق المرحمت
کلمک ایچون دعادر بیت در ره درمان ایچون بر خسته کلدی حبیب •
خسته صحت بولملو اوله کلور ناکه طبیب • حالیا شوه چشم تو ز بنیاد ببرد
حالیا سنک کوزک شیوه سی بنی بنیاددن آلدی • تا دگر باره حکیمانه
چه بنیاد کند • تا بر کز دخی حکیمانه نه بنیاد ایده مراد مخاطبدن شیخ اولیجی سنک
نظرک بالکلیه الدی دخی حکیمانه بنم اصلاح وتربیتمده نه بنیاد ایدر ویکدر
بیت شیخ بایدکه بداند مرض طبع ومزاج • تا بوفقش بمریدان
بکند نیک علاج • کوهر پاک تو از مدحت ما مستغنیست • سنک پاک
کوهرک بزم مدحمزدن مستغنی در • دست مشاطه چه با حسن خداداد کند
دوز کنجی الی الله ویرش حسنه نه ایلر مراد مدح وحنک مدحمزدن مستغنی
ایدکن بیاندر • امتحان کن که کنج مرادت بدهند • تجربه ایله که نیجه مراد کی
چنانا

گنج و پر رز • گر خرابی چو من لطف تو آباد کند • ای بنم کبی بر خرابی بولسنک لطفکله
معمور ایده مراد احسان ایده والله یضاعف لمن یشاء حسبنجه اعواض کثیره
اوله وشی بیان ایدر • شاه را به بود از طاعت صدساله و زهد • شاهه
یکدر یوز ییللق طاعت و زهددن • قدر یک ساعت عمری که در و داد کند
بر ساعت مقداری عمر که انده عدل ایده مراد عدل ساعة خیر من عبادة
سبعین عاما حسبنجه فضیلت عدلی بیان ایدر و ذکر صد مبالغه ایچوندر
ره نبردیم بمطلوب خود اندر شیراز • یول الندک کندو مطلوبمزه شیرازده
خرم آن روز که حافظ ره بغداد کند • شاد اول کون که حافظ بغداد یولنی
ایده مراد بودر که مطلوب وصول الی الله در چونکه اول وطنمزده میسر اولمدی
غربته کیدوب بغداده توجه اتمک کرک که انک لقبی برج اولیادر • وله ایضا
بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید • سنک خوش قوقوکی هر کیم باد صبادن
اشتدی • از یار آشنا خبر آشنا شنید • آشنا یاردن خبر آشنا
اشتدی مراد نفحات ربانیه عالم ارواحده آشنا اولدیغمز خبر الهی
کتوردی دیمکدر • اینش روا نبود دل حق گذار من • بو لایق دکل
ایدی بنم حق ادا ایدیجی کوکلم • کز غمگسار خود سخن ناسزا شنید • که کندو
مصاحبندن لایق اولمیان سوز اشتدی مراد نفس قلبدن کلام اضلال
واف واشتدکن شکایت ایدر • ای شاه حسن چشم بحال گدا فکن •
ای حسن شاهی کوزی کدا حالنه براق • کین گوش بس حکایت شاه و گدا
شنید • که بو قولاق نیجه حکایت شاه و گدا اشتدی مراد عین عنایت

طلبی در

236

٢٣٤ طلبی در • ما می بیانک چنگ نه امروز می خوریم • بز شرابی چنک آوازی ایله
بکون ایچمدک • بس دور شد که گنبد چرخ این صدا شنید • نیچه دور
اولدیکه چرخ قبه سی بو صدایی اشتدی مراد پیر مراقب کلامی ایله عشق
الهی نوش اتمک عادت قدیمه ایدکنی بیان ایدر • ما باده زیر خرقه نه امروز
می کشیم • بز شرابی خرقه الننده بکون چکمزز • صد بار پیر میکده این
ماجرا شنید • یوز کره میخانه پیری بو ماجرایی اشتدی مراد مستور عشق
الهی و طاعت شاهی ایدکمز شیخ خانقاهه معلومدر دیمکدر • سر خدا
که عارف سالک بکس نگفت • سر حقی که عارف سالک بر کیمسه دیمدی • در حیرتم
که باده فروش از کجا شنید • حیرتده یم که شراب صاتیجی قندن اشتدی مراد
عارفدن عشق وجذبه ایله طیار اولاندر بو حالت زاهدده اولمزکه
ستار دیر شیخ خانقاهدن بوندن خبردار اولمش که عشقه ارشاد ایدر
بونده حیرتده یم بیت دی کشیخ سوز عشق شنیدم ز بانک نی •
• در حیرتم که قصه عشق از کجا شنید • محروم اگر شدم ز سر کوی او چه شد
• محروم اکر شدم ایسه انک محلسی باشندن نه اولدی • از گلشن زمانه
که بوی وفا شنید • زمانه گلشنندن کیم وفا قوقوسن اشتدی مراد
اهل دنیا واصحاب ظاهرده وفا ایدوکن بیان ایدر • یارب کجاست
محرم رازی که یک زمان • یارب قنده در بر محرم راز که بر زمان •
دل شرح آن دهد که چه گفت و چه ها شنید • کوکل انک شرحن دیه که نه
دیدی نه اشتدی مراد طالب یوق که اسرار طریقتی واخبار حقیقتی

ومصاحبت الهیه اکا بیان ایدوب دیملدر ● ساقی بیا که عشق ندا میکند بلند ●
ای ساقی کامل که عشق بلند ندا ایدر ● کانکس که کفت قصهء ما هم زما شنید ● کلام اول
کمسه که سویلدی بزم قصه‌مز بزدن اشتدی مراد عشقدن معشوقدر یعنی معشوق
حقیقی اعلان ایدوب وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی موجبنجه
بزم خبرمز سویلدیکمز بزدن اشتدوب سویلردر ● خوش میکنم بباده
مشکین مشام جان ● خوش ایدرم مشکین شراب ایله جان مشامی
کزدلق پوش صومعه بوی ریا شنید ● که صومعه خرقه پوشندن ریا قوقوسی
اشتدی مراد اصحاب ریادن مشام جانمه ریا قوقوسی کلدی اندن دماغم
ملکدر اولدی عشق الهی وحب طبیب ایله معطر ایتمک استرم دیملدر
● پند حکیم عین صوابست ومحض خیر ● حکیمک نصیحتی عین صوابدر ومحض
خیردر ● فرخنده بخت انکه بسمع رضا شنید ● مبارک اولسنک بختی که سمع
رضا اشتدی مرادی عاقلک نصیحتنی سمع قبول ایله اشتمک انک موجبنجه ایش
انکه ترغیب در ● هر شام ماجرای من ودل شمامی کفت ● هر اخشام بنم
وکوکلم ماجراسنی باد قبله دیدی ● هر صبح کفت کوی من واو صبا شنید
● هر صباح بنم وکوکلم کفت وکوینی صبا اشتدی مراد بودر که هر اخشام قبله
طرفندن کلن هوای دیمی بنم کوندز تضییع عمر ایتدکم وقلب فکر فاسد قلدغم
ندم حال ایله سویلر وبکا ندامت کلوب سحر خیز اولوب جان ودل ایله استغفار
قیلمغه باد سحر اشتاع ایدر ● حافظ وظیفهء تو دعا کفتنست وبس ● ای حافظ
سنک وظیفک وخدمتک دعا دیملدر انجق ● در بند ان مباش که نشنیدیا
شنید

237
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

باشنید اول قیدده اولمه که اشتدی یا اشتدی مراد بودر که عبدک
خدمتی دعا ویندر اندن اداء ایتمک کرک قبول وعدم قبول قیدنده اولمق کرک
وله ایضا ● خسته کانرا چو طلب باشد وقوت نبود ●
خسته لرا چون طلب اولا وقوت اولمیه ● کر تو افسوس کنی شرط مروت
نبود ● اکر سن حیف ایدرسک شرط مروت اولمز مراد شیخه نصح درکه طالبلره
اصلاح وتربیتده حیف وتقصیر ایتمک کرک ● ما جفا از تو نبینیم وکر هر
کز نکنی ● بز جفالکندن کورمزز وسن هرکز ایتمزسن ● انچه در مذهب
پیران طریقت نبود ● اول نسنه که طریقت پیرلری مذهبنده اولمز مراد
شیخی تقصیر وجفادن تنزیه در ● چون طهارت نبود کعبه وبتخانه ●
یکیست ● چون پاکلک اولیه کعبه وبتخانه برابردر ● نبود خیر دران خانه
که عصمت نبود ● خیر اولمز اول اوده که عصمت اولمیه مراد قلبی تطهیر ایتمکه
ارشاددر ● تا بافسون نکند جادوی چشم تو مدد ● تا افسون ایله اینجه
سنک جادو کوزک مدد ● نور در سوختن چشم محبت نبود ● نور
شمع محبت یاقمسندنده اولمز مراد علی عنایت شیخ تسخیر قلب ایلکی
طالبدرکه اندن نظر اولنمیجه شمع محبت یاقلمز مریدده نور اولمز بعضی
نسخده بو بولندی ● خیره آن چشم که آبش نه دهد کریه عشق ● طونقدر
اول کوزکه صو ویرمیه اکا عشق اغلامسی ● تیره آن دل که درو شمع محبت
نبود ● بولانقدر اول کوکل که اندهء شمع محبت اولمیه مراد عشق ایله اغلمغه وکوکلده
شوق محبت اولمغه ترغیب در ● حسن تو کرد زسر رشته بخود با جرم

سنک حسنک ایلدی کند • وایلکم باشندن بی خبر دار • آن مبادا که مدد
کاری دولت بنود • اول اولمسون که دولت مدد کارلغی اوله مراد
سنک حسنک بکا ایلک باشنی بلدردی اندن جوز ملکه و عمله شروع ایتدم
بو دولت مدد کارلغی درلاجرم عاشقک دلیلی عشقدر **بیت** عشق
می باید که آن باشد دلیل راه دوست • وای آنکس را که عشق دوست
نبود رهبرش • بعض نسخه ده بولندی • دولت از مرغ همایون طلب
سایهٔ او • دولتی مبارک قوشدن طلب قل وانک کولکه سندن • زانکه
با زاغ و زغن شهپر دولت نبود • زیرا قرغه دولنکج ایله دولت شهپری
اولمز مراد هماکبی ظل همایونی اولان مرشد کامل طلبنه ترغیب در وخدمتنی
ناقصدن تنزیه در **بیت** کس نیاید بزیر سایهٔ بوم • ور همای از جهان
شود معدوم • کر مدد خواستم از پیر مغان عیب مکن • اکر مدد
استدم ایسه پیر مغاندن عیب لمه • شیخ فرمود که در صومعه همت نبود
• شیخ بیوردی که صومعه ده همت اولمز مراد بودر که عشق وشوق
اهلی اولان شیخدن مدد طلب ایدم زیرا • بر پیر بکا دیدی لقمهٔ وقف
ایچون خانقاهده اولانده همت اولمز **رباعی** از لقمهٔ وقف هر که بردور
حد • روباه شود اگرچه بود دست اسد • گر بی غرضی مرا مصدق داری
خاصیت نان وقف بکذشت وحد • حافظا علم وادب ورز که در مجلس شاه
• ای حافظ علم وادب کسب قلکه مجلس شاهده • هر که را نیست ادب لایق
صحبت نبود • هر کیمکه ادبی اوله صحبت اولمز مراد بودر که سلطان
مجازی

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

مجازی ادب ظاهرا استر زیرا باطندن غافلدر سلطان حقیقی هم ادب
ظاهر هم ادب باطن استر انوکچون خدمة الملوک نصف السلوک دیمشلر
در پس خواجه حافظا علم دیدکی ادب باطنه نظر و ادب دیدکی ادب
ظاهره نظردر **وله ایضا** همای اوج سعادت بدام
ما افتد • سعادت اوجی هماسی بزم اغمزه دوشه • اکر ترا گذری
بر مقام ما افتد • اکر سنکا اوغرمق بزم مقاممزه دوشرسه مراد بودر که
بزه تجلی الهی واقع اولورسه همای بلند پرواز وسلطنت ممتاز بزم
صیدمز اولور **بیت** چه کم شود ز تو ای مه که بر پشت گذر افتد •
که تا بروز نم از روی آفتاب در افتد • حباب وار براندازم از
نشاط کلاه • حباب کبی آتم شنلکدن کلاهی • اکر ز روی تو عکسی
بجام ما افتد • اکر سنک یوزکدن بر عکس بزم قدحمزه دوشرسه
مراد بزم قدحمزدن قلبمزدر اکا تجلی جمال اولورسه شادلغدن تغنیه
بی انمق اولور دیمکدر • شبی که ماه مراد از افق طلوع کند • بر کیجه که
مراد ایی ~~طلوع~~ افقدن طلوع ایده • بود که پرتو نوری ببام ما
افتد • اولا که بر نور ضیاسی بزم طامزه دوشه مراد تجلی
کندویه اولمق رجاسیدر • ببارگاه تو چون باد را نباشد بار
سنک بارکاهکه چون یله اولمز اجازت • کی اتفاق مجال سلام ما
افتد • قچن بزم سلاممزه مجال اتفاق دوشر مراد حضرت عزتک کبریاسی
وکندونک سلامنک اول درکاهه عدم لیاقتنی بیاندر بعض نسخه ده

بولندی ملوک را چو ره خاک بوس این در نیست • پادشاهلره چون
بو قپو طپراغن اوپمک یولی یوقدر • کی التفات مجال سلام ما افتد •
قچن بزم سلاممزه مجال التفات دوشه. مراد بیت سابقده‌کی کبی در
• چو جان فدای لبت شد خیال می بستم • چون جان لبکه فدا اولدی
خیال ایلدم • که قطره‌ای ز زلالش بکام ما افتد • که بر قطره انک زلالندن
بزم طماغمزه دوشه مراد بودر که روح کلام حقده محو و مستغرق اولنجق
خیال ایتمک اولور که بر قطره انک آب خوشکوارندن طماغه دوشه خلاصه
مراد بودر که چون صفت کلام تجلی ایدب روح سالک انده مستغرق
اولا انک اغزندن معارف الهیه ظهور ایدب عالی ایکی عالم اولور
خیال لف تو گفتا که جان وسیله مساز • سنک زلفک خیالی دیدی جانی
واسطه قلمه • کزین شکار فراوان بدام ما افتد • که بو شکاردن وافر
بزم اغمزه دوشر مراد بودر که غیب هویت خیالی ایله جانی ویرمکی بکا
وصوله وسیله ایتمه که جان شکارندن وافر بنم اغمده وارد ره دییر
بنا امیدی ازین در مرو بزن فالی • امیدسزلک ایله بو قپودن کتمه
ویر فال اور • بود که قرعهٔ دولت بنام ما افتد • اولا که دولت
قرعه‌سی بزم آدمزه دوشه مراد بودر که باب حقدن رجانی قطع
ایتیوب عبادته سعی ایتمکده اولمق کرک اولا که بری سبب قربت اولا
• ز خاک کوی تو هرگه که دم زند حافظ • سنک محلک طپراغندن
هر وقت که نفس اورر حافظ • نسیم گلشن جان در مشام ما افتد •

جان

جان کلشنی بلی بزم بورنمزه دوشه مراد بودر که طرف حقدن کلام
سو بلند کجی شامّه جانمزه انک رایحه‌سی اوراق ایدر وله ایضاً
دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند • دون کیجه سحر وقتنده غصه‌دن
بکا نجات ویردلر • وندران ظلمت شب آب حیاتم دادند • اول
کیجه ظلمتنده بکا آب حیات ویردیلر مراد بودر که دون کیجه بکا فیض
الهی و فضل تجلی واقع اولوب وصول الی الله میسر اولامی دنیو غصه‌ده
ایدم اول غصه‌دن نجات ویردیلر و آب حیات حقیقی اولدر که غذاب
نوبتدن خلاصه باعث اولا لاجرم بکا شراب فیض الجوب حیات
ابدیه ویرویلر بیت این فیض روح پرور ازان کوی دلبرست
• این آب زندگانی ازان جوی کوثرست • بیخود از شعشعهٔ پرتو
ذاتم کردند • بنی ضیای ذات بلا مسندن بیخود ایتدیلر • باده از
جام تجلی صفاتم دادند • شرابی بکا تجلی صفاتدن ویردیلر مراد
تجلی افعالدن ترقی ایدب تجلی صفاتدن منکشف اولوب تجلی ذات
لمعانندن بیخود اولدغم • چه مبارک سحری بود و چه فرخنده شبی •
نه مبارک سحر ایدی و نه فرخ وقت ایدی • آن شب قدر که این تازه
براتم دادند • اول قدر کیجه‌سی که بکا بو تازه برات ویردلر مراد اول
دون کیجه‌ی و سحر وقتی مدح در که اول کیجه شب قدر ایمش که انک
سحرنده بکا برات فیض و فضل ویردلر • هاتف آن روز بمن مژده
این دولت داد • هاتف اول کون بکا بو دولت مژده‌سن ویردی

که باتان جور و جفا صبر و ثباتم دادند • که اول جور و جفایه صبر و قرار ویر
دیلر بکا مراد بودر که بن جاهده و فی الفقه صابر اولدم اولکون بکا
ثابت مژده اندی که دولت فیض و تجلی سکا جبه اوله کرکدر لاجرم هر کیمکه
جفاده جاهده صابر اوله والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا حسبنجه
اکا بو تجلی فیض اولور • بیت • یار دیمش اکا کم جور و جفا ایده رز
قتلنورسه صوکره اوجی مهر و وفا ایده رز • بعد ازین روی من و آینه ء
وصف جمال • بوندن صکره بنم یوزم و وصف جمال آینه سی یعنی من بعد
آینه ء صفاته نظر ادیب اندن یوزم دوندرمزم • که در آنجا خبر از
جلوه ء ذاتم دادند • که اول یرده بکا جلوه ء ذاتدن خبر ویردیلر مراد
بودر که تجلی صفاتدن صکره تجلی ذات اولور لاجرم اکا مداومت ایدن
بوکا وصول بولور • بیت • من اگر کام روا گشتم و خوشدل چه عجب • بن اگر
مراده لایق اولدم و کوکلی خوش اولدم ایسه نه عجب • مستحق بودم و
اینها بزکاتم دادند • مستحق ایدم بونلری بکا زکات ویردیلر مراد تحصیل
استحقاق اتمکدر که قبضه محل اولنوب فضل فیض ظهور ایده • همکدر
بیت • بی نیازان چو نیاز من و فقرم دیدند • جای از لعل لب دوست
زکاتم دادند • این همه شهد و شکر کز سخنم میریزد • بو دوکلها
وشکر که بنم سوزمدن دوکیلور • اجر صبریست کزان شاخ نباتم
دادند • صبر اجریدر که اول نبات بوداغندن ویردلر مراد نبات
بداغندن حق طرفندن اولان شعبه ء فضلدر لاجرم من اخلص

لله

نه اربعین صباحا ظهر ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه موجبنجه انک کلامندن
شهد و شکر حکمت دوکلور • من همان روز بدیدم که ظفر خواهم یافت
• بن هم اولکون کوردم که ظفر بوله جغم کرکدر • که بر افسوس عدو صبر و ثباتم
دادند • که دشمنک حیفنه بکا صبر و ثبات ویردلر مراد عدودن ان الشیطان
لکم عدو مبین حسبنجه شیطانلردر واعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک
مقتضاسنجه نفسدر • هر کیمکه بونلرک حیف و مکرینه صبر ایده غالب و مظفر
اولور • همت حافظ و انفاس سحر خیزان بود • حافظک و سحرخیزلرک
همتی ایدی بعض نسخه ده بو بله واقع اولمش • همت پیر مغان و نفس
رندان بود • پیر مغانک همتی و رندلرک نفسی ایدی • که ز بند غم ایام
نجاتم دادند • که ایام غمی بندندن بکا نجات ویردلر مراد همت و نفسک
تأثیری بیاندر و بعض نسخه ده مخلص بیتی بو بله واقع اولمش • شکر شکر
بشکرانه بیفشان ای حافظ • شکر شکرانه ایله صاچ ای حافظ
• که نگار خوش شیرین حرکاتم دادند • که خوش و شیرین حرکات نگار
ویردیلر مراد اول نگاردن عمل صالحدر لاجرم انک ایچون وافر شکر
انک لازمدر بعض نسخه ده مخلص بیتی بو بله واقع اولمش • حافظ
اندمکه ببند سر زلف تو فتاد • حافظ اولدمکه سنک زلفک اوجی
بندینه دوشدی • گفت از بند غم و غصه نجاتم دادند • و بدی غم
و غصه بندندن نجات ویردلر مراد بودر که من جعل الهموم هما واحدا
کفی الله سائر همومه حسبنجه • هر کیمکه غیب هویت قیدینه دوشه سایر همومدن

[illegible]

نجات بولور ولى الفضل كوهر مخزن اسرار همانست كه بود ○
مخزن اسرار كوهرى همانددركه ايدى يعنى كاكان ثابت ومقرردر ○ حقهٔ
مهربدان مهر ونشانست كه بود ○ حقهٔ مهر اول مهر ونشان ايله دركه
ايدى مراد مخزن اسراردن قلبدركه كوهردن مراد انده اولان معانى
وامور دركه الست بربكم نداسنه جواب نده بلى ديو قبول بار امانتدر وحضرت
حق ايله اولان ميثاق ومعاهده در ومهر كيسه سيم ايله مختمدركه حقه يه
تشبيه اتمشدر ومهر ضم ميم ايله مهر وقدر مراد اندن استعداد وفطرتدر كوره
اولان تقدير الهى در ○ عاشقان زمرهٔ ارباب امانت باشند ○ لفظ
عاشقان مبتدا در وانك مابعدى خبريدر يعنى عاشقلر اصحاب امانت
زمره سيدرلر ○ لاجرم چشم كهربار همانست كه بود ○ لاجرم چشم كهر
بارهماندركه ايدى مراد امانتدن حق تعالينك سورهٔ احزاب آخرنده
انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال اينتده ذكر اندوكى در
ارباب تصوف بو امانتدن عشق مراد ايدرلر لاجرم عشق امانتى عاشقلر
قبول اتمشلردر وعشقدن ناله وزارى لازمدر انوكچون كوزم كهربار در
ديو ○ از صبا پرس كه مارا همه شب با دم صبح ○ صبادن صوركه بزه دوكلى
كيجه دم صبح ايله ○ بوى زلف تو همان همدم جانست كه بود ○ سنك
زلفك قوقوسى همان مصاحب جاندركه ايدى مراد صبادن بونده توجه قلبيدر
وخطاب حضرت حقه در يعنى بنم قلبم توجهندن صوركه جانمك مصاحبى وانيسى
غيب هويتك ومشاهدهٔ حضرتكدر ○ طالب لعل كهر نيست وليكن خورشيد

لعل

لعل وكهر طالبى بو قدر وليكن كونش ○ همچنان درعمل معدن كانست كه بود ○ ٢٣٦
انجليين معدن كان عملده دركه ايدى يعنى معدن وكان ونه حدوث
جواهر تاثير شمسدن اولورار اول عمل كاكان ثابت وبرقرار در مراد
بو دركه طالب لعل اسرار طريقت وجواهر اخبار حقيقت بو قدر وآثار رشد
ومرتبى كاكان عمل تربيه ده در ○ بيت ○ ملو اصحاب دل رفتند وشهر عشق
شد خالى ○ جهان پر شمس تبريزست مردى كو چو مولانا ○ زنكى چون
دلهارا كه نهان مى دارى ○ بزم كوكلمز قانى زنكنى كه كزلودر سن ○
همچنان در لب لعل تو عيانست كه بود ○ انجليين سنك لب لعلكده عياندركه
ايدى مراد لب لعلدن بطون كلام در بزم عشقمز طبقات ومراتبنى
اكرچه اخفا ايدوب خلقه افشا اتمزسن امان للقرآن بطنا ولبطنه بطنا الى
سبعة ابطن حسبنجه بطون كلاملدن عياندركه تجليهم وتجبونه دلالت ايدركه
عشق ازلى عاشقى مجذوب وبى اختيار ايدر وبونك مراتب متفاوته
سى واردر ○ بيت ○ غرق عشقم كه غرقست اندر ين ○ عشقهاى اولين
وآخرين ○ كشته ء غمزهٔ خود را بزيارت مى آى ○ كند وغمزك مقتولنى
زيارته كل ○ زانكه بيچاره همان دلنكرانست كه بود ○ زيرا بيچاره نك
كوكلى ناظر ومنتظردر مراد مقتول غمزه دن صفت قبض واستتار كه
هلاك اولاندر اكا كرو بسط وتجلى قل كه قلبى كاكان تعلق وانتظارده
در وبكلدر ○ زلف هندوى تو كفتم كه دكر ره نزند ○ سنك هندو زلفك
دير ايدم كه وحى يولن اورمز ○ سالها رفت بدان سيرت وشانست كه بود

نیجه بیلورکندوسی که اول سیرت وشاندرکه ایدی مراد بودرکه غیب هویت که
اهندوکبی خفی ورومی کبی روشن دکلدر حقاسنی مانع اولوب کمسنه یولی
اورمیوب انکا کوکل ویرب مبتلا اولمزدی برادم نیجه بیلدیکیدی اول کمالاتی
کنه وخصلتی وحالی اوزره درکه متصل جذب وجلب قلوب ایدر بیت
میل از این جانب اختیاری نیست • کهربا ربکو که من کاهیم • حافظ بازنما قصه
خونابه چشم • ای حافظ کرو کوش کوزکه قانلو صوینه قصه سنی • که درین چشمه
همان آب روانست که بود • که بو چشمه ده همان آب رواندرکه ایدی
مراد بودرکه عاشق وطالب عرض حال ایدوب اغلمق مطلوب معشوقه در لاجرم
آنی ترک ایلمه بیت ناله مسلکی نالها خوش آیدش • کردد عاشق ناله وغم بایدش
ولـه ایضاً درخت دوستی بنشان که کام دل ببار آید •
دوستلق اغاجین دیک که کوکل مرادی یمشی کتوره • نهال دشمنی برکن که رنج
بی شمار آرد • دشمنلک فدانی چقارکه صاغشمز صغنسزلق ویغی کتورر مراد
منظومدن ظاهردر وبو مطلع معما ونش شجاع جعفر طریقی اولدرکه درختدن
مراد شجردر وکامدن مراد مراددر وانکه دل رادرکه اسم حرفدر بونده تسمی
مراددر وبار لفظی معنایه نظر بارندن درجون شجر لفظندن حرفی اغوب
کیده شجر قالور ودشمنی عدو اوقندر وانکه نهالی اندن قشنق اولان عدو در
اول جقنجق بوداقلرن جمع اولوبه جابه کلمیوب کیده اغ قالوب مجموعی شجاع
اولور • جو مهمان خراباتی بعزت باش با رندان • چون مینی نه قونقی سن
غزتده اول رندان ایله • که درد سرکشی جانا کرت مستی خمار آرد • که باش اغرسی

جالس

[illegible]

جالسن ای جان اگر سنک سکا خمار کتوره مراد خرابات خانقاهدر ورندانن
مراد صوفیان مخلصدر ومسلکلرن مراد عشق ایله تکلیف اولمقدر وخا
راندن مطالب دنیایه اشتغالدر لاجرم خانقاهده مخلص صوفیلر ایله
اولان ان اکرمکم عندالله اتقیکم حسبنجه عزتده اولور واول مسلکلرن که غفلت
عقدر تکاسل ایدوب اعراض قلوب مصالح ومکاسب دنیایه مشغول اولان
باش اغرسی چکر • شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزکار ما • صحبت
کیجه سن غنیمت بیل که بزم زمانمزدن صکره • بسی کردش کند کردون بسی لیل و
نهار آورد • نیجه دونک ایدر فلک نیجه کیجه وکوندز کتورر مراد بودرکه
عبادت کیجه سن غنیمت بیلوب عبادتی ترک وفرصتی فوت ایتمه واکسن فوت
اولورسن نیجه وقتلر بولنور اما سن انده بولنمزسن بیت طالب دنیای
فانی کم کند سرمایه را • طالب عقبی فقیر است ارچه آخر سردرست • عاشق
دار لیلی را که مهد ماه در حکمت • لیلینک محفه سی دونک که آی بشکی
حکمنده در • خدایا در دل اندازش که بر مجنون گذار آرد • یارب
انک کوکلنه براق که مجنونه اوغرامق کتوره مراد معشوقی عاشقه ملاقات ایدرمکه
قادر اولاندن کرم طلبی در بیت ای که یاری یار را نزدیک کرد
دور را • پا به پایه قرب نه داون جو رسم کشور رست • بهار عمر خواه ای
دل و کرنه این چمن هر سال • عمر بهارن استه ای کوکل یوخسه بو چمن هر یل
• چو نسرین صد کل رعنا و چون بلبل هزار آرد • نسرین کبی یوز کل
رعنا و بلبل کبی بیک کتورر مراد بودرکه باغ عمرک بهاری انک ازکاری

واثاری واعمال صالحات وقرب باری در انک تحصیل واظهارینه سعی قیل واثنا ها
روزکار انواع کل و هزاری کسب واختیار اظهار ایدر بیت این حرفاش
از دماغ خود برون کن که ترا • آرزوی نکهتی از کلشن جانان برو رست •
خدارا چون دل ریشم قراری بست بازلفت • اته اچون چون یاره لوکوکلم
برقرار باغلدی سنک زلفکا ایله • بفرما لعل نوشین را که حالش با قرار
آرد • بیورطاتلو لعلکه انک قراره کتوره مراد فی طعبدن شیخ مرشددر وزلفدن
مراد سلسله طریقتدر ولعل نوشیندن مراد کلام لذیذی در وحالنی
قراره کتورمک تمکین ویرمکدر بیت مرشد کامل مریدانرا کند اهل کمال
صحبت اهل صفا کبریت صافی احمر است • زکار افتاده ای دل که صد من
بار غم داری • ایشدن دوشوب معطل اولوب دورس ای کوکل که یوز
بطمن غم یوکک واردر • برو یک جرعه می درکش که در حالت بکار آرد
یوری برجرعه شراب چک که فی الحال سنی ایشه کتوره مراد بودرکه شاغل
دنیا وهموم ماسوی غلبه سی مستولی اولوب عملدن معطل قالمشدر بر پاره
عشق الهی نوش ایدوب عموم ماسوایی فراموش ایته فی الحال وعلی الفور
عمله کلور ایدی بیت طالب دنیا رمنت یکنفس خالی نشد • وانکه ترکش
کرده ایم فارغ از شور وشر است • درین باغ از خدا خواهد دکر پیرانه سر حافظ
• بو باغده اللهدن دیلر دخی پیرلک وقتنده حافظ • نشیند بر لب جویی
وسروی در کنار آرد • اوتوره بر ارماق کنارنده وبر سروی کناره کتوره
مراد بو باغدن دنیادر وارماق کنارندن مراد صفای خاطر اولان مقامدر

وسرودن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

وسرودن مراد علو درجه ومراتب سلوکدن بر مرتبه عالیه در خلاصه
کلام ومراد بودرکه حافظ پیرلکده باغده اللهدن دیلرکه بر مقام صفاده
اوتوروب عبادت حق ایله بر مرتبه رفیعه تحصیل ایده بیت انکه عمر خود
تلف کرد او مفلس عاقبت • انکه با طاعات میرد مالش از شه اکثر است
وله ایضاً در نظر بازی ما بی بصران حیرانند • بنم
کوزل کوزلمزده نظرسز حیراندرلر • من چنینم که نمودم دکر ایشان
دانند • بن بویله یم که کوستردم غیریسی انلر بلورلر مراد بودرکه بنم
جمال نظرم ان الله جمیل یحب الجمال حسبنجه وخلق العالم مرایا بالحق موجبنجه درکه
اوله نظر تخلقوا باخلاق الله عمل ایدرم ثانیه نظر جمال حقی مشاهده ایدرم (?)
دیرم مسدس هم جمیلست هم محب جمال • آن خداوند ذو الجمال
وجلال • تو اکر هم جمال حق بینی • در جمال جمیل حق بینی • چشم نبینند نیست
ببینند • زافرینش جز آفرینند • عاقلان نقطه پرکار وجودند ولی
عاقلر وجود پرکارنک نقطه سیدرلر ولی • عشق داند که درین دایره
سرکردانند • عشق بیلور که بو دایره ده حیران وسرکشته درلر مراد بودرکه
عقلا وحکما دایره وجودک نقطه سی وعین العقل وزبده وکزینی درلر
اما عشق الهیدن وعلم عالمیهادن (?) غافلردر اهل عشق اولان بیلورکه
اندر دایره عشقده سرکشته واحمق ادر بیت عاقل اولدرکه بیله الله یول
آخرت علمی هم انده اوله بول • بیعت اینه علم دنیا بیلنه • کر ابو علی وخن اولورسه (?)
اول • لاف عشق وکله از یار رای کذب ودروغ • عشق لانی ویادل (?)

شكایت زهی بلان • عشق بازان چنین مستحق هجرانند • یعنی مجلس عشق بازلر
هجرانه مستحق اولورلر مراد بودر كه بن حضرت حقك عاشقلرین دین قفاسنه
راضی اولمق كرك والا اول حضرتدن مهجور اولمغه مستحق اولورلر رباعی بتقفای
خدای راضی شود • ورنه بخروش نزد قاضی شود • تا ترا از قفاش بر ماند
ابد هست آنكه این چنین داند • عهدی باكن شیرین دهنان بست خدا
بنم عهدی طاتلو اغزلولره باغلدی الله تع • با همه بنده و این قوم خدا
وندانند بزد وكلی قوللرز بو قوم یعنی شیرین دهنلر افندیلردرلر ولیدن
مراد ابدرك نفایس معارفی درنیس من علمنی حرفا فقد صیرنی عبدا كوجنبجه
افندیلردر بز قوللرز بیت من نبغتم در غلط تا زنده ام • زانكه دانم
دایما من بنده ام • مكرم چشم سیاه تو بجا بوزد كاه • مكرسنك قره كوزك
بكاز ایش اوكره ده • ورنه مستوری وستی همه كس نتواند • یوخسه مستورلق
وسنلكه دوكلی كه قادر دكلدر مراد چشمدن عینی درو غیبی بوندن
ذات شئ معتنبه در وسیاه اولوغی خفاو استتارندن عبارتدر لاجرم
ذات الله مظاهرده ظاهردر واوزی حق تعلنده مستتر در بس انده
هم ظهور هم خفا وارد را ندی مستورلق ایله مستلك ضدان كبی دراندن
تعلم اتمك كركدر مصرع فكلا الذی شاهدنه فعل واحد • بمفرده لكن
بحجبه الاكنه • واذ قد ازیل الستر لم تر انت • سواه ولا بیقی قط فیك
ربته • جلوه كاه رخ او دیده من تنها نیست • انك رخنك جلوه كاهی
یالكز بنم كوزم دكلدر • ماه و خورشید همان آینه میكرداند • آنی كون

شویله

شویله آینه به باشدر وتر مراد مظهر فظهر حق ومرآت مطلقدر
دیمكدر قطعه یقین دان باش كه خلاق فرد • همه چیز را مظهر
خوش كرد • یكی را بنور جمال نواخت • یكی را بنار جلالی كداخت
بهشت از قبیل جمال آمده • جهنم ز قهر و جلال آمده • كر شوند اكه از اند
ما مغبچكان • اكر خبردار اولالر بزم فكرمزدن آتشت برست اوغلانلری
• بعد ازین خرقه یی صوفی بكرو نستانند • بوندن صكره صوفی خرقه سین
رهن المزلر مراد معنیجه اودن تازه مقام ارشاده قدم باصمش شیخ
اولمش جوانلردر وبزم فكرمز وصول الی الله در تغیر شكل لاجل الاكل
درو خرقه دن مراد بدن صوفی درهن الق خلوته خوب چله
جكدرملكدر • لاجرم شیخ اولمش جوانلر طالب قابللری بلوب بولیجق
صوفیلرینی خلوته قیوب اربعین چكدرمزلر بعض نسخه ده بو بیت
واقع اولمش • مغلسانیم هوای می ومطرب داریم • مغلسلروز
وشراب وساز نده هواسی دوشرز • آه اكر خرقه پشمینه بكرو
نستانند • اه اكر یوك خرقه سن رهن المزلر مراد بودركه علم وعمل
فقیرلرین بوز شراب عشق وشیخ ومرشد محبتی واردر اكر آنی قبول ایدوب
خلوته قومیوب تربیت اتمزلر ایسه • كر بنیز همكنه ارواح بردبوی تو
باد • اكر ارواح تنشلكی بربنه الله سنك قوقولكی • ملك وحور دل و
جان نثار افشانند • ملك وحور دل وجانی صاحبی طریق ایله صاچار
مراد فنا طیدن حضرت حقدر اكر اول حضرتدن فیضلاونسیم عالم ارواحه

برشمیم الله ملکه وبور بدل وثنا رایدر را ایدی وصف رخساره خورشید
زخفاش مپرس کنش یکا وصفن بر سه دن صورمه که درین آینه
صاحب نظران حیرانند که بو آینه ده نظر صاحبلری حیراندر امراد خورشیددن
آفتاب حقیقی در رخساره دن مراد جمال جمیلی در خفاشدن مراد اول
حضرتدن محجوب اولانلردر اول آینه رخساره ده صاحب نظرلر دخی حیران
اولدیغی محجوب وممنوع اولنلر نجه خبردار اولورلر **بیت** عاجز وصف
وبست آنکه بوی محجوبست کی تواند صفتش آنکه از او محجوبست زاهد
از رندی حافظ نکند فهم مراد زاهد حافظ رندلکندن مراد فهم ایتمز
دیو بگریزد ازان قوم که قران خوانند شیطان قچر اول قومدن که
قران اوقورلر مراد زاهددن رغبت ایتمیی درلا جرم وکا نواحی الزا
هدینی جو جنبه حضرت حقدن معرض اولان اخلاصدن مراد وصول ایدیجی
فهم قلمز و اهل صدقدن فرار ایدر **وله ایضاً**
دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند دون کیجه کوردم که ملکلر میخانه
قپوسن اوردلر گل آدم بسرشتند و به پیمانه زدند ادم بالچغنی
یوغردلر و اول چلکه اوردلر مراد دون کیجه دن زمان ظلمت عدمدر
یکونکی ضیای وجوددن مقدم در و میخانه دن مراد شوق وکیفیت
تحصیل قلنان مقامدر که بونده مراد جناب الهی دردر اول درکاهک
قپوسن قاقمق آدم خلقتنک حکمتندن سؤالدر که دیدیلر اتجعل فیها من
فیها ویسفک الدماء و ادم بالچغنی یوغرمق جمع تراب وتخمیرنه مباشر
وحاضر

وحاضر اولمقدر و اول چلکه اورمق قیاس و تخمین ایتلکدن کنایتدر که آدم
خلق اولنمزدن اوّل ارضده جن واراید ی آدمی اکا قیاس ایلیوب
بو وجهله حکمتدن سؤال ایلدلر ساکنان حرم ستر عفاف ملکوت
ستر حرم ملک ساکنلری ملکوت کنجلری یا پرهیزکارلری با من خاک
نشین باده مستانه زدند بن طبراقده اوتوریجی ایله مستانه شراب
اوردلر مراد ملائکه دانس عبادتده و تحمیده شارکلر در دیمکدر
بیت آدمی کوشت کاراو طاعت شد بشر صورت و ملک سیرت
آسمان بار امانت نتوانست کشید کوک امانت یوکن چکمکه قادر اولمدی
قرعه کار بنام من دیوانه زدند ایش قرعه سن بن دیوانه آدینه اوردلر
مرادسابقا ذکر اولنان سوره احزاب آیتنک مضمونیدر وبقیه یی آیت
انه کان ظلوما جهولادر بوکا نظر دیوانه دیو تعبیر ایلدی شکر ایزد
که میان من و او صلح افتاد شکر الله که بنم ایله انک اورتهسنده صلح
دوشدی حوریان رقص کنان ساغر شکرانه زدند حوریلر رقص
ایدرک قدح شکرانه اوردلر مراد آدم عدم قبلدن آدم من ربه کلمات
فتاب علیه حسبنجه توبه ایدوب پس حضرت حق قبول ایلیوب حوریلر شکر
ایدکلری ذکر اولنور ما بصد خرمن پندار ز ره چون نرویم بز یوز صانی
خرمن ایله یولدن نیجه کیتمیلم چون ره آدم بیدار بیک دانه زدند
چونکه اویانق آدم ملک بر دانه ایله یولی اوردلر مراد بودر که آدم علیه السلام
بو دوکلی تیقظی ایله و لا تقربا هذه الشجرة نهیی تنزیه صانوب یولی

بر نیجه خلاف حقیقت مسابلار وار و نیجه یولدن چقمیالوم دیوب کندونک واقعنک
حالنی حکایت و شکایت ایدر ٭ جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه ٭
تمش ایکی ملتک جمله‌سنک عذرینی قوی عذرلرینه قبوت قبول قیل ٭ چون
ندیدند حقیقت ره افسانه زدند ٭ چون حقیقتی گورمدیلر افسانه‌یه یوس
اوردیلر مراد هر فرقه طالب حق‌در اما حقیقتی بلمیوب کان ایله مذهب اتخاذ
ایتمشلر دیمکدر ٭ آتش آن نیست که بر شعلهٔ او خندد شمع ٭ آتش اول
دکلدر که آنک شعله‌سی اوزره گوله شمع ٭ آتش آنست که در خرمن پروانه
زدند ٭ آتش اولدر که پروانه خرمننه اوردیلر مراد بودر که عشق اول دکلدر که
اندن فرح حاصل اوله بلکه عشق اولدر که عاشقی محو و فانی ایدوب یعنی وجود
بشریتی افنا ایلیوب حجابی رفع ایدوب معشوق حقیقیه وصوله وسیله
اوله بیت تا تو غم خود خوری بجز نیست ٭ تا از تو اثر هست نماند بدست
تا از خود و هر دو کون فارغ نشوی ٭ این در زدن ای خواجه کرا شاید دست
٭ نقطهٔ عشق دل گوشه‌نشینان خون کرد ٭ عشق نقطه‌سی گوشه‌نشینلر گوکلنی
خون ایلدی ٭ همچو آن خال که بر عارض جانانه زدند ٭ اول بک کبی که جانانه عارضی
اوزره اوردیلر مراد بودر که جانانه عارضنده اولان خال عاشقلک جکرن
خون ایدر عشقدن بر نقطه دخی گوشه‌نشینلرک گوکلنی شویله ایدر رباعی
اسرار طریقت نشود حل بسؤال ٭ نه نیز بدر باختن منصب و مال ٭ تا دیده و دل
خون نکنی پنجه سال ٭ از قال ترا ره ننمایند بحال ٭ کس چو حافظ نکشید از رخ
اندیشه نقاب ٭ کیم حافظ کبی چکدی فکر یوزندن نقابی ٭ تا سر زلف عروسان

سخن

سخن شانه زدند ٭ تا سوز گلنلرینک زلفی باشنه طرق اوردیلر مراد بودر که
حقایق معارف و دقایقی سویلینلر که سوز گلنلرینک زلفی طره‌یوب
تزیین ایتدیلر کیمه حافظ کبی فکر یوزینک پچه‌سن اچدی بو فقیرک شرحندن
ظاهردر که بو سوز حقیقت در مجاز و دروغ دکلدر بیت حافظ
کلام بردهٔ سنی کیمه آچدی ٭ الله سروری جانه حق رحمت ایلسون ٭
وله ایضاً یاری اندر کس نمی‌بینیم یاران را چه شد ٭ یارلق
کیمده گورمزز یارانه نولدی ٭ دوستی کی آخر آمد دوستداران را چه
شد ٭ دوستلق قچن آخر اولدی سوکیانه نولدی مراد یاراندن معاونت
و دوستلردن محبت اولمیه و غمدن شکایت ایدر بیت غم زحل بکذشت
یارب غمگساران را چه شد ٭ کس نمی‌آرد خبر از یار یاران را چه شد ٭
آب حیوان تیره گون شد خضر فرخ پی کجاست ٭ آب حیات بولانق
کبی اولدی ایزی مبارک خضر قنده در ٭ گل بگشت از رنگ خود باد
بهاران را چه شد ٭ گل دوندی کندو رنگندن بهار یلنه نولدی مراد
عشق الهی و احوال سلوک متبدل کبی اولدی مرشد مبارک قدم یافنی
و کشف متغیر اولدی تربیت و ارشاد بولدی دیمکدر بیت
امیدم زبی آن بخلی رو نهاد ٭ چشمه‌ای ارشاد حیل یاد انرا چه شد
٭ کس نمی‌گوید که یاری داشت حق دوستی ٭ کیم دیمز که بر یار دوستلق
حقن دوزر ٭ حق شناسان را چه حال افتاد یاران را چه شد ٭ حق بیلنلره
نه حال دوشدی یارانه نولدی مراد مطلعده‌کی کبی در بیت هیچ

کس یاروفاداری درین دوران نوید ٭ یارب آن یاران شفق دوستدارانرا
چه شد ٭ کوی توفیق کرامت درمیان افکنده اند ٭ توفیق وکرامت
طوبی اوزرینه اتمشلردر ٭ کس بمیدان درنمی آید سوارانرا چه شد ٭
که میدانه کلمز اتلولره نولدی مراد توفیق الهی واکرام شاهی ثابت
ومقرردر اما طالبلر میدانه کلمز دیو شکایت وحکایت ایدر بیت
عشق جولان میکند هرلحظه درمیدان حسن ٭ کس بمیدانش نمی آید سوارانرا
چه شد ٭ صدهزاران کل شکفت وبانگ مرغی برنخاست ٭ یعنی یوز بیک
کل آچلدی وبرقوشن آوازی قالقمدی ٭ عندلیبانرا چه پیش آمد هزارانرا
چه شد ٭ بلبللره کنه نه کلدی هزارلره نولدی مراد مکاشفات کثیره
وفیوض متکاثره واردر اما ارشاد ایدر وتعلیم کلام طریقت ایلر
یوقدر دیو ایدر بیت مست وبیای دل کشته همه پیران ما ٭ اهل عشق و
مرشد حق هوشیارانرا چه شد ٭ زهره سازی خوش نمی سازد مکر عودش بسوخت
٭ زهره خوش چوزوب دوزمز مکر عودی یاندی ٭ کس ندارد ذوق مستی
میکسارانرا چه شد ٭ کیمسنک یوقدر مستلک ذوقی شراب خورلره نولدی
مراد واعظ اهل شوق وطالب ذوقی یوقدر دیو ایدر بیت مردمانی
چون قصه پندارند وعظ ونصیحترا ٭ پندگیر وراه بین طالب گذارانرا
چه شد ٭ شهریاران بود وخاک مهربانان این دیار ٭ شهریار روا ایدی
وشفقتلو طپراغی بو دیارده ٭ مهربانی کی سرآمد شهریارانرا چه شد ٭
شفقتلولکجین تمام اولدی شهریارلره نولدی مراد اولو سلاطین وشفقتلو

دیو

دیو ترک عدل وکرم ایتدکلرندن شکایت ایدر بیت هرسنکر برفراز تخت
دولت خفته است ٭ سروران تاج بخش وتاجدارانرا چه شد ٭ لعلی
ازکان مروت برنیامد سالهاست ٭ برلعل مروت کانندن حاصل
اولمدی نیچه ییللردر ٭ تابش خورشید وسعی باد وبارانرا چه شد ٭
کونش ایلدرمسنه ویل قوغورسعینه نولدی مراد بر مرد کامل حاصل اولمز
مرتبه لرکه تربیتنه نولدی دیو ایدر بیت ٭ نیست در فیاض تحقیق وکم کشته
طالبان ٭ یاربان تکمیل کر طالب مدارانرا چه شد ٭ حافظ اسرار
الهی کس نمی داند خموش ٭ ای حافظ اسرار الهی کمسه بیلمز ساکت
اول ازکه کیمی برسی که دور روزگارانرا چه شد ٭ کیبدن حضور رسم
که روزگارلره نولدی مراد بودر که اراده الله عالمک بویله اولمه
سنه متعلق اولمشدر بو نوع اسرار الهیه واردر اما بو فهم ایلورکه
یوقدر بونلری سؤال ایتمه بیت چونکه هرفتی زغرقی بد کشود
نیک خبر ٭ چند کوی توکه اهل روزگارانرا چه شد ٭ وله ایضا
راهی بزن که آهی برسازان توان زد ٭ بریول اور که برآهی انک
دوزن اوزره یعنی انکا موافق اوروق اولا ٭ شعری بخوان که
بان رطل کران توان زد ٭ برشعر اوقی که انکله ایله اغر طلویه اورمق
اولا مراد فی طبیعه مطربدر ومطربدن مراد واعظ ومرشددر یعنی
برطریقه دوقی که برآه وحالتی وسوز وحرارتی انکا موافق ایتمک
اولا وبرعلم ومعرفت سویله که انک سببی ایله عشق الهیدن شرب

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

کبر ایتمیه اولا ؛ بر آستان جانان از سنوان نهادن ؛ از جانان ایشکی
اوزره باش قومق ممکن اولا ؛ کلبانک سربلندی بر آستان توان زد ؛
سربلند کلمه آوازی آستانه اورمق اولور مراد جانانک آستانه سندن
عبادت خانه در هر کیمکه اول آستانه باش قویه بن سربلند اولدم
دیو بر کلبانک ایده بر کلبانکی آستانه چقره بیری در بیت
عزت دنیا و عقبی هر دو ربا ری بود ؛ برده ز ارباب دنیا خواند او را البها
اهل نظر دو عالم در یک نظر ببازند ؛ اهل نظر ایکی عالمی بر نظرده اوینر
عشقست و داو اول بر نقد جان توان زد ؛ عشقده جنی اول داوی
جان نقدی ایله اوزره اورمق اولور ؛ مراد بو در که اهل نظر ایکی عالمی بر نظرده
اوینر اما اهل عشق اول داوی نقد جان اوزره اورملو در بیت عاشق
اولان ترک ایدر ایکی جهانی یار ایچون عاشق اولان ترک ایدر جانینی اول
داوده ؛ در خانقه نگنجد اسرار عشق بازی ؛ خانقاه صغیر عشق بازلق
اسراری ؛ جام می مغانه هم با مغان توان زد ؛ مغانه شراب قدحی
هم مغان ایله اورمق اولور مراد بو در که تصوف رکنده عشق بازلق
اولمز عاشقانه شراب قدح اهل عشق و حرارت ایله نوش ایتمک گرکدر
؛ بر عزم کامرانی فالی بزن چه دانی ؛ کامرانلق عزمی اوزره بر فال
اورنه بیلورسن ؛ ممکن کوی فرصت دران میان توان زد ؛ ممکن
در که فرصت طوبنی اول اورته ده اورمق اولا مراد بو در که مراده
ایرمک ایچون فال اورسون یعنی عمل صالح قلمقدن خالی اولمیه سن نه بیلورسن
محتمل

محتملدر که بر عمل فرصت طوبنه اورمق واقع اولوب محل ارتضایه دوشه بیت
گاه اولور کم آز عبادت بوقعنده جوق اولور ؛ گاه اولور کم جوق
عبادت از کهنده جوغ اولور ؛ درویش انا شد برک سرای سلطانی
؛ درویشه اولمز سرای سلطانک قوفی و براغی ؛ مایم و کهنه دلقی کاتش
دران توان زد ؛ بز زده خرقه که اکا آتش اورمق اولور مراد بو در که
درویشه لایق امیر و سلطان مصاحبتی دکلدر که نعم الامیر علی باب الفقیر
بئس الفقیر علی باب الامیر حسنچه امیر و سلطان سرایینه وارمیوب درویشانه
لباسه مناسب فقرا ایله اختلاط ایتمک گرک بیت اختیار راه درویشان
گرفتی صد فهان ؛ خوشتران باشد که درویشان اصحاب قواند ؛
عشق و شباب و رندی مجموعه مرادست ؛ عشق و یکیتلک و رندلک مجموعی
مراد در ؛ باشد که گوی دولت درین زمان توان زد ؛ اولا که
دولت طوبنی بو زمانده اورمق اولا مراد بو در که عشق الهی و جوانلق
و اخلاص عبادت جمع اولیجق سعادت طوبی اولور مقصده ایرشلور
بیت سرمایه سود آنوش داری ؛ مگذار که او شود ز تو فوت
؛ تا شد ره زنی و سلامت زلف تو وین عجب نیست ؛ سلامت
طریقی اولدی سنک زلفک بو عجب دکلدر ؛ چون راه زن تو باشی
صد کاروان توان زد ؛ چون قاطع طریقسی اولاسن یوز کاروان
اورمق اولور مراد نی طبدن حضرت حقدر لاجرم اتمک غیب هویتی
و عشق ذات حقیقی سلامت یولی اوررکا مبتلا اولان اهل

ملامت اولور و بو عجب دكلدر زيرا حضرت خدا والله غالب على امره
موجبنجه طريق دنيا و هوايه كتمكه قومبوب سبيل هدايه دوندرر بيت
كسى را كه عشقش زند راه او درآيد بره كشته همراه او از دوست
درجى بم شع لطفى كس دوستدن حجابدن يعنى حجاب بكا مانع اولمشدر
اى شاه بر لطف قل باشد كه بوسه چند بر آن دهان توان زد
اولا كه بر قاچ بوسه اول دهانه اورمق اولا مراد يعنى اغزنده بر قاچ كره
اوپمك ميسر اولا مراد بودر كه حضرت حقدن محجوب اولوب كلامندن
متلذذ اولمدم اى واعظ و شيخ بر لطف تعليم و كرم تفهيم قل اولا كه
كلام الهيدن تلذذ و ذوق ايدم بر جو بيار چشمم از سايه افكند
دوست بنم كوزم ارماغى اوزره كولكه بر اغورسه دوست برجاى
رهكذارش آب روان توان زد انك يولى اوغراغى طپراغى اوزره
آب روان او رمق اولور مراد عينه اثر تجلى واقع اولورسه
بولنده كرياندن اولان عن فدن اولوردن ديمكدر بعض نسخده بو
بولندى با عقل و فهم و دانش داد سخن توان داد عقل و فهم و علمله
سوز عدلسى و يرلك اولور چون شمع شو معانى كوى بيان توان زد
چون جمع اولدى معانى بيان طوبى اورمق كرك يعنى اولور مراد بودر كه
وعظ و نصيحت انمكه و اظهار بلاغت اتمكه عقل و فهم و علم كرك بونلر كا
اسبابدر قد خميده ما سهلت نمايد اما بر زم بو كلكش قدقد سهل
كور بنورا اما بكا بر چشم دشمنانت تير از كمان توان زد سنك

دشمنلرك

دشمنلرك كوزنه يايدن اوق اورمق اولور مراد نفى طبيدن روحدر
متكلم اولان عقلدر يعنى عقل روح دبير بزنك قامتى منحنى اولدى اكا
سهل كوربنور بونك كبى بر خميده قامتدن نه دكلو طاعت كلور دير سن
اما بوندن غافل اوله كه كمان اولان قامت سنك دشمنلرك اولوكا
نفس و شيطان و اهل ضلال كوزنه تير خلاف اورب اعمى ايدر
بيت قد من ارچه شده مانند چنك مى كند با قوس با اعدات
چنك اكر دولت وصالت خواهد درى كشودن ا كر سنك وصالك
دولتى بر قپو اچمق دلرسه سرها درين تخيل بر آستان توان زد
باشلرى بو تخلده ايشكه اورمق اولور مراد بودر كه استانكه
باش قوينه اكر وصالك دولتى فتح باب ايدرسه نيجه باشلرى بو خيالده
اشتانكه اورمق روادر حافظ بحق قرآن از زرق و شيد
بازاى اى حافظ قرآن حقيچون ريا و سحردن اكو كل يعنى رجوع
قل باشد كه كوى عيشى درين ميان توان زد اولا كه عيش طوپنى
بو اورته ده اورمق اولا مراد ريا و مكر عيد دكلدر فائده ايدرسه
اخلاص ايدر و يهلور كه جزده واردر او لمشدر الناس كلهم هلكى الا
المخلصون و المخلصون على خطر عظيم بيت اهل ريا به نجه فلاح
صلاح اولور مخلصونلره چو خطر واردر عظيم وله ايضا في الغزل
مرا مى دكر باره از دست برد بنى شراب ار كره دخى الدن آلدى يعنى بى اختيار
قلدى بمن باز بنمود مى دست برد بكا كوستردى شراب غلبه قرار

معدلس معدلس معدلس معدلس

بو درکه سابقا بنی عشق بی اختیار قلمش ایدی کروبی اختیار ایدب غلبه قلدی
بیت اولا عشق مجازی چیره بد بر جان من • تا نیا عشق حقیقی بر دل
من خبر شد • هزار آفرین بر می سرخ باد • هزار آفرین قزل باشه اولسون
که از روی من رنگ زروی برد • که بنم یوزمدن صاری لق رنکنی کیدردی
مراد قزل شرابدن عشق الهیدر که آتش کبی سرخ رنکدر وصاری رنک
معصیتدن اولان خوف حالتی در عشق حق انی محو ایدر بیت باکه
اولورسه معصیتدن نوله کر تائب اولان • چون کسی لا ذنب له در
ذنبدن تائب اولان • بنازیم دستی که انکور بچید • که حلوم براله که
اوزم دردی • مریزاد پایی که در هم فشرد • دو کلمسون ایاقی صیقدی
مراد اوزمدن عشق الهینک اصلی اولان کتاب منزلدرکه آنی یازدی
سفره کرام بررۀ حسبیه ملائکه اللری لوح محفوظده دیر مشلدر یاز
مشلدر آنی صیقمق بینه زیده مسی استخراج ایدن نبی عم حضرتلری در
که انک اعضاسی تحت الارض چوریوب دوکلمز • مرا از قضا عشق شد
سرنوشت • بنم قضادن عشق اولدی باشم یازیسی • قضا نوشته نشاید
سترد • یازلمش قضایی قزیمق اولمز مراد بودر که تقدیر ازلیده بکا
عشق الهی مقدر اولمش لاجرم تقدیره تغییر اولمز بیت ای هوشیار
چونکه سر پرست بگذری • عیبش مکن که بر سر مردم قضا رود • مرا هم
زحکمت که در وقت مرگ • حکمتدن دم اورمکه موت وقتنده • ارسطو
دهد جان چو بیچاره کرد • ارسطو جان ویر بیچاره کبی مراد بودر که

حکمتدن

٢٤٨ 250

حکمت مزخرفه وفلسفۀ زنادقه وعلوم غیر دینیه جهلدر که بونلره عالم اولان
جاهل ایله یکساندر بیت چنگ در گفتۀ الله ورسول ایه زن • که آنچه
قرآن وجز بیت نباشد شود دشمن • برو زاهدا خرده بر جام مکیر • بیوری
ای زاهد بزه خرده وطعن دوتمه • که کار خدای نه کاریست خرد • که عشق
الهی کوچک ایش دکلدر مراد حضرت حقه لایق عمل صعب ایدوکین بیاندر • چنانکه
زنده کانی مکن واعظا • اوبله درلک قلمه ای واعظ • که چون مرده باشی
نکوینده مرده • که چون میت اولاسن اولوی دمیه مراد بودر که عالم علمی
ایله عامل اولمز ایسه اکا مونته موت دیمه بلکه اطلاق غلط حسن دیه • شود
مست وحدت ز جام الست • اولور مست وحدت قدح الستدن • هر آنکو چو
حافظ می صافی خورد • هر کیمکه حافظ کبی شراب صافی ایچدی مراد بودر که
هر کیمکه انده عشق الهی خالص اولور عمل اخلاص ایله اولا الست بربکم کلامی
جام اولور شراب وحدت حق اکا مدام اولور اولشرابدن کندوکبی
مست مدام اولور بیت مست وحدت آن بود کو تا بکوید غیر را
بازبان ودل نکوید غیر الا الله او • وله ایضا
کی شعر تر انکیزد خاطر که حزین باشد • فجی شعر تر خوبتره خاطر که غمکین اولا
یک نکته از ین معنی گفتیم همین باشد • برنکته بو معنیدن دیدک انجق اولا
مراد علم وعمل حسن ولطیف اولمه سرور وصفا ایدکین بیاندر
کی شرح کرین کوید آنکس که حزین باشد کوینده سروری ور ذات غمکین باشد
از لعل تو گر یابم انگشتر زنهار • سنک لعلکدن اکر بولم امان یوزکی

مقصود شعر تر [illegible]

صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد • یوز سلیمان ملکی بکا یوزک قاشی آلتنده
اولور مراد لعلدن کلام الهی در و اندن یوزکدن مراد ایت وعلاوه در
لاجرم الزبن مثلا للذین احسنوا الحسنی وزیاده آیتنده مندرج اولمشدر که
حسنی جنت وزیاده لقاء حقدر یوز سلیمان ملکی بنم حکممده اولور
غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل • غمکین اولمق اولمز حسودک طعنندن ای
کوکل • شاید که چو وابینی خیر تو درین باشد • بار رو تخیل ایله که چون
آچوق کورسک سنک خیرک بونده اوله مراد بودر که اگر طعن حسود سنده
اولان عیبی سویلرسه عیبکه تنبه و اصلاحنه باعث اولور واگر افترا ایدرسه
ثواب اولور بیت هر که طعنم زند بنکند یاد عیبم • دوست دشمن روشن
اولیا شک و ریب • هر کو نکند فهمی زین کلک خیال انگیز • هر کیمسه فهم ایتمیه
بو خیال قوپرجی قلمدن • نقشش بحرام ار خود صورتکر چین باشد •
انک نقشی الملزم الزنقاشی چین دخی اولورسه مراد فهم کلام ایتمین قدر
بیت سخن را روی با صاحب دلانست • کسی کو فهم دارد صاحب دل است
جام می و خون دل هر یک بکسی دادند • شراب قدحنی و کوکل قانی هر برینی بر کسه
ویردلر • در دایره قسمت اوضاع چنین باشد • قسمت دایره سنده
اوضاع بویله اولور مراد بودر که تقدیر ازلیده کمنه عشرت و کیمنه محنت
ویرلورسه حضرت حقه معلومدر • در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود
گلاب و گل کارنده حکم ازلی بو ایدی • کان شاهد بازاری وین پرده
نشین باشد • که اول محبوب بازاری و بو پرده نشین اوله مراد بودر که

ازلده

الده برکه اهل بازار و برکه صوفی خلوت نشین اولمق مقدر اولور
• آن نیست که حافظ را رندی بشد از خاطر • اول بو قدر که حافظک
رندلک کیده خاطرندن • کان سابقه پیشین تا روز پسین باشد •
که او کندکی مشیت سابقه حکمی غیر کونه دک اولور مراد رندلکدن اخلاصدر
در لاجرم الاخلاص سر من اسراری اودعته فی قلب من ارید خیره
موجبنجه حق تعالی حضرتنک مشیت سابقه سی نقضنا سیدر آخر عمره دک کیتمه
اکدر و له ایضا • آن یار کزو خانه ما جای پری بود •

[illegible]

اول یار که اندن بزم او بیز پری یری ایدی • سر تا قدمش چون پری
از عیب بری بود • باشندن ایاغنه دک پری کبی عیبدن بری ایدی
مراد اول یاردن روح انسانیدر که جن کبی شخص نهاندر و بزم جاندن
دل مراد بدندر و روح اندن باشندن ایاغنه دک عیبدن پاکدر •
منظور خردمند من آن ماه که او را • بنم عقللو منظورم اول آیدر که اکا
با حسن و ادب شیوه صاحب نظری بود • حسن و ادب ایله صاحب نظرلق
شیوه سی وار ایدی مراد اول منظوردن یعنی محبوبدن اول روحدر که عقللو
درکه عقل اکا قریندر و ماه کبی حسن و ادبی واردر که صاحب عقل
اولاندن جانشناک اولمز و صاحب نظرلق خوبی واردر یعنی ان بیان
و اهل تمیزدر • دل گفت فروکش کنم این شهر ببویش • کوکل دیدی
قوندم و اقامت ایدم بو شهرده انک قوقوسی ایله • بیچاره ندانست
که یارش سفری بود • بیچاره بلمدی که یاری اهل سفر ایدی مراد بودر که

کوکلادیلرکه شهرستان جهانده مقیم اولوب روح روحی ایله راحت اولا
بیچاره بلمزکه یاری سفری در اقامت اهیلی دکلدر بیت گفتم که چو
جان از دل من دور نگردد • بنشست بیک بغیضه که جانم سفری
بود • از چنک تنش اخترید مهر بدر کرد • بنم بنجدن انی شغفتنز
یلدز بعزدی • ارن جلینم دولت دور قمری بود • یلی نیلیه بس دور قمر
دولتی ایدی مراد بودرکه دور قمرده باذن الله عمر طویل اولمزبس جانی
قبضه یه بدون جقر کوکل مرادن بولمز • تنها نه زد از دل من پرده بر
افتاد • یالکز بنم کوکلم رازندن پرده دوشمدی • تابود فلک شیوه
او پرده دری بود • تا فلک وار در انک شیوه سی پرده یرتمقدر مراد
بودرکه چون عادت فلک پرده یرتوب رازی آچمقدر عاقل اولان
کمسه لایقدرکه پرده ایده فعل قبیح اتمیه تا که پرده آچلوب رسوای
اولمیه بیت کیست صادق مخلص که شرمکین نشود • اگر دریده
شود پرده و شود سرفاش • خوشبو دلب آب وکل وسبزه ولیکن
خوش بدن صوکناری وکل وسبزه و کلمه • افسوس که آن گنج روان
رهگذری بود • حیف که اول اقیجی خزینه یولجی ایدی مراد بودرکه جاناه
عشر یکتا بهار خوش در اما روحک قراری یوقدر بیت در ره گذرش
دیدم وخ الی ال روان شد • فریاد زعمری که همه رهگذری • اوقات
خوش آن بود که با دوست بسر رفت • خوشوقتلر اول ایدی که دوستله
تمام اولدی • باقی همه بی حاصلی وبی خبری بود • باقی اوقات دوکلی بی
حاصللغ

بی حاصللغ وبی خبرلغ ایدی مراد بودرکه خوش وقتلر در انا جلیس بین
ذکرنی حسنبجه حق تعالی ذکرنه صرف اولا والا غیره صرف اولنان اوقات
بی حاصللغ وبی خبرلغدر • خود را بکشد بلبل ازین رشک که کل را
کیند وی اولدرر بلبل بوکیندن که کولک • با باد صبا وقت سحر جلوه گری
بود • باد صبا ایله سحر وقتنده صالنمه سی ایدی مراد بودرکه عاشق حق
انو کچون غبطه ایته مستحبدر • هرگنج سعادت که خدا داد بحافظ
هر سعادت خزینه سی که الله ویردی حافظه • ازیمن دعای شب و ورد
سحری بود • کیجه دعاسی وسحر وردی برکتندن ایدی مراد عای لیل
و ورد سحر باعث سعادت ابدوکی بیاندر والعفو
بخت از دهان دوست نشانم نمی دهد • بخت دوست اغزندن بکانشان
ویرمز • دولت خبر از راز نهانم نمی دهد • دولت راز نهاندن بکا
خبر ویرمز مراد دهان دوستدن صفت کلام واندن ظهور ایدن
المهامدر یا مراد دهاندن ستر نهاندر بهر تقدیر مصراع ثانی مضمون اول
بیان ایدر • در واحسرتا که درین پرده راه نیست بعض نسخه ده
بویله واقع اولمش مردم ز اشتیاق ودرین پرده راه نیست •
یا هست پرده دار نشانم نمی دهد • مراد بودرکه جناب قدسه
یول یوقدر یا یول وار در پرده دارلشان ویرمز وارشاد قلمز
از بهر بوسه زلبش جان همی دهم • لبندن بر بوسه ایچون جان ویررن
اینم نمی ستاند وآنم نمی دهد • بونی آلمز بندن وانی ویرمز مراد

ضعیف نسخه ده علامت نسخه ده بیلیر علامت

صفت کلامی والهامی وسترهانی صاتون الحق استراق بنم ایله مبایعه ایتمز
معلوم اولیکه بطریق البیع اولمزایمش بطریق الفیض والفضل اولور ایمش
• زلفش کشد باد صبا چرخ سفله بین • کانکه زلفنی چکدی صبادنی کورجی
فلک • کانجا مجال باد وزانم نمی دهد • که اول یره بنم اسرلیه مجال ویرمز
مراد صبادن توجهکی در و باد وزاندن مراد تمکین بولمش محبت
وهوا ورعنی غیراک توجه غیب هویت وصول اولور بنم وجتمده قصور
اولدوغیچون بکا وصول واطلاع فاعده سی بوقدر • چندانکه برکنار
جو برکنارمی روم • اول کلوکه کناره بر کاری کیدرم • دوران
چو نقطه ره بمیانم نمی دهد • عبور زمان نقطه کبی بکا اورته وارمغه
زمان مانع اولور • شکر بصبر دست دهد عاقبت ولی • شکر صبر ایله
الو یرر عاقبت اما • بدعهدی زمان زمانم نمی دهد • زمانک بدعهدلکی
بکا مهل ویرمز مراد بودرکه تلذذ الهی طول زمان ایله میسر اولور ایدی
اما اجل قریب اولوب مدة مدیده اولمغه مانع اولور • گفتم روم بخواب
وبینم جمال دوست • دیدم اویقویه وارهیم دوست جمالن کوره یم
• حافظ زآه وناله اماتم نمی دهد • حافظ آه وناله دن مهلت
ویرمز مراد بودرکه نفس ملک ایدب اویقویه واره یم دوشده جمال حقی
کوره یم دیوب استراحت طلب ایدر • اما عشق آه وفریاددن مهل
ویرمز • والضحی
سحرم دولت بیدار ببالین آمد
• سحر بکا اویانق دولت باصدغمه کلدی • گفت برخیز که آن خسرو شیرین
آمد

آمد • دیدی بو قدر دورکه اول طلوع خسرو کلدی مراد سحر وقتنده مبنه واقع
اولوب نزول رحمتدن خبر روحانی ویردوکی بیاندر بیت اذا کثر
المنام فینتبهون فان العمر ینقضه المنام • قدحی درکش وسرخوش بتماشا
بخرام • بر قدح چک وسرخوش تماشایه صالن • تا ببینی که نگارت بچه آیین
آمد • تا کوره سن که نگارک نه رسم ایله کلدی مراد ایرکن او یانب استغفار
وطاعته مشغول اولوب ان الله ینزل کل لیلة الی سماء الدنیا موجبنجه نزول
رحمتی ملاحظه قلدیدر • مژدگانی بده ای خلوتی نافه گشای •
شنلک ویراس نافه اجیجی خلوتی • که زصحرای ختن آهوی مشکین آمد
که ختن صحراسندن مشکلو آهو کلدی مراد خلوتده اولوب استشمام
رایحه ایچون سعی ایدنه نفحات رحمانیه وروایح طیبهٔ عالم الهیدن کلدوکی
مژده ایدب مژدکانی وشکرانه طلبیدر • گریه آبی برخ سوختگان
باز آورد • اغلمق یانمشلر یوزنه صو کتوردی • ناله فریاد رس عاشق
مسکین آمد • ناله عاشق مسکینه مدد ایرجی کلدی مراد اغلمق یانمشلرک
آتشنی سوندرب وناله عاشقلره مدد ایرکورب ضعفت بشدردوکی
ذکردر • ساقیا باده بده غم مخور از دشمن ودوست • ای ساقی
شراب ویر غم یمه دشمن ودوستدن • که بکام دل ما آن بشد واین آمد
• که بزم کوکلمز مراد نجه اول یعنی دوشمن کتدی وبو یعنی دوست کلدی
مراد فیضان الهی غالب اولیجق شیخدن عشق نکثرین طلب در که اول
زمانده دوشمن که هوای نفس وشیطاندر کیدب فضل حق کلور

مرغ دل باز هوادار کمان ابرویست • کوکلی قوشی بر بای قشلونك هوادار
طوغانی در • ای کبوتر نگران باش که شاهین آمد • ای کوکرچین ناظر
اولکه شاهین کلدی مراد کمان ابرودن ابرزآلهی در چون قلب رمز آلهی
ادراك ایده باز بلند پرواز اولور کبوتر معنوی که مراتب طریقتدن بری در
آنی شکار ایدر • هوا چند معلق زنی وجلوه کنی • هواده نیجه معلق اورب
جلوه ایدرسن • که کمین صیدرا شش هم دل و هم دین آمد • که انك یولنك
الجق صیدی هم دل هم دین کلور مراد نفی طیدن مرتبه طریقتدر و درجه
قربتدر واوی غایتده بلند رتبه در امارمز آلهی ادراك ایدن قلب عالی
همت درکه انك طریقتنك صیدی هم قلب مرید وهم دین وشریعت در
• رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار • ایامك بدعهدلکی عادتنی کوردی
چون بهار ابری • گریه اش بر سمن وسنبل ونسرین آمد • انك اغلمه سی سمن
وسنبل ونسرین اوزره کلدی مراد بودر که تنظر الی اول الدنیا وانظر الی
آخرها حسنیه دنیا اولنه نظر ایدن مغرور غافل اولور آخرنه نظر ایدن انك
فناسنی یاد ایلیوب گریه قلور قطعه شنیدم کشوری را مرد قاشش • امی کبد
بر فرزند نوزاد • امی کو بند این میر دجو • نباید شدبی او او تا شاد •
چون صبا گفته حافظ بشنید از بلبل • چون صبا حافظك کلامنی اشتدی
بلبلدن • عنبرافشان بتماشای ریاحین آمد • عنبر صاچرق ریحانلر تماشا
سنه کلدی مراد صبادن نفحات ربانیه در وبلبلدن مراد معارف آلهیه
سویلیجی درو ریاحیندن تازه ظهور ایدب روایح طیبه تحصیل ایدن

سالکلر

سالکلر در چون مرد عارف کلام حافظدن معانی صحیحه سویلیه سالکلرده
رغبت استفاضه ظاهر اولا نفحات ربانیه روایح طیبه صاچمغه حاضر ایله
بونلر کلورلر چونکه حافظك کلامی بو حاله باعث اولور بیت عارف
اولان سویلیه حافظ کلامی معنیسن • عاشق اولانلر طالبه حقدن ایر ر
فیض کثیر والضحى در نازم خم ابروی تو با یاد
آمد • نازونیاز سنك قاشلرك بوکلمی یعنی خاطره کلدی • حالتی رفت که محراب
بفریاد آمد • بر حالت واقع اولدیکه محراب حاله کلدی مراد نازدن
مناجاتدر وخم ابرودن شعب مرموزات در چون مناجاته بو حالت
ظاهر اولا نعره صادر اولوب بس محرابدن انکه انعکاسی پیدا اولور
که اکا صدا دیرلر • از من اکنون طمع صبر ودل وهوش مدار • بندن
شمدی صبر وقلب وعقل طمع دوتمه • کان تحمل که تودیدی همه بر باد آمد
که اول تحمل که سن کوردك دوکلی یله کتدی مراد مرموزات آلهیه ظاهر
اولنجق بی اختیار نعره وزاری ظهور ایدر دیمکلور • باده صافی شد
ومرغان چمن مست شدند • شراب صافی اولدی چمن قوشلری مست
اولدیلر مراد عشق آلهی اخلاص ایله اولوب عمل انتظام بولدی دیمکلور
بیت ترك کردم همه را روی بیار آوردم • تا درین کار کیم
کار به بنیاد آمد • بوی به بود زاو ضایع جهان می شنوم • ایو اولمغی
قوقوسنی جهان او ضایعندن اشیدرم • شادی آور دل وباد صبا شاد
آمد • شادلق کتوردی کل وصبا یلی شاد کلدی مراد کشف وفیض

سرور کتوب نفحات ربانیه فرح ایله کلکه جهان وجودی ایوادلمق علامتی
دردیمکدر • ای عروس هنر از بخت شکایت منما • ای هنر کلنی بختدن
شکایت کوستره • حجلهٔ حسن بیارای که داماد آمد • حسن اروک خانه سنی
تزیین قیل که کویکو کلدی مراد هنردن عمل صالحدر لاجرم بکا تجلی ایرجدی
دیو بختمی الغدن شکایت ایتمه حلوتخانهٔ وجودی عبادتی صدق و اخلاص
ایله مزین قیل که داماد تجلی و فیض ارشدی • بیت • هیچ جانیست که
عکس رخ او پیدا نیست • جام آینه بود کر نبود عکس پذیر • دل فریبان
نباتی همه زیور بستند • نباتدن اولان کوکل الدیجیلر دوکلی زینت
بغلدیلر • دلبر ماست که با حسن خداداد آمد • بزم دلبر منزه درکه خدا
ویردوکی حسن ایله کلدی مراد بودرکه نباتات وسایر موالیدک و دنیا
وماسوینک زخارف ونقوش زینت عارضی وبهجت مجازی ایله در
اما حبیب و معشوقی ذات مول حسن ذاتی ایله مزیندر • زیر بارند
درختان که تعلق دارند • یوک التنده در اغاجلر که تعلقاری واردر
انونچون اکری اردر • ای خوشا سرو که از بار غم ازاد آمد • ای خوش
سروکه غم یوکندن ازاد کلدی انونچون مستقیمدر مراد مال وجاه ایله
ودنیا ومتاعنه متعلق اولنلر بارکران التنده درلر انونچون
موجلردر ومتعلق دنیادن مجرد اولنلر سبکبار و راست رفتار اولور
اوهیکوردر • بیت • شاخ بر میوه پس سنک ملامت بخورد • ای خوشا
سروکه از سنک غم ازاد آمد • مطرب از گفتهٔ حافظ غزلی نغز بخوان

ای

ای مطرب حافظک کلامندن بر غزل مست اوقی • تا بگویم که ز عهد طربم یاد آمد
تا دیم که شنلک زمانی خاطرمه کلدی • مراد بودرکه ای واعظ بنم کلامم
ترک وتجریده دلالت ایدر تکلیفه اولوب انی بیان قیل تا استماع اولنا
دیه که ارواحده اولان ذوقلق زمانش یاد ایتدم • وله

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

ایضا • معاشران گره از زلف یار باز کنید • مصاحبلر یار زلفندن دوکمی
چوزک • شبی خوش است بدین قصه اش دراز کنید • بر خوش کیجه در
بو قصه ایله آنی اوزادک مراد مصاحبلردن صوفیلردر • و زلف یاردن
مراد غیب هویت اندن بحث بر خوش کیجه دیو خوشدر اول بحث ایله
آنی تطویل غایت مطلوبدر • حضور مجلس انس است و دوستان
جمع اند • مجلس انس حضوری درو دوستلر جمعدر • و ان یکاد بخوانید
و در فراز کنید • وان یکاد الذین کفروا لیزلقونک بابصارهم
لما سمعوا الذکر و یقولون انه لمجنون وما هو الا ذکر للعالمین آیتنی
اوقیک و قپونی قپایک مراد بودرکه مجلس انس اولوب دوستلر جمع
اولیجق کوز دکمکه خوف واردر بو سورهٔ نون اخرنده اولان آیت
کوز دکمک ایچون مجربدر بونی اوقیوب قپویی قپایک • میان عاشق
معشوق راز بسیار است • عاشق و معشوق اورته سنده راز چوقدر
• چو یار ناز نماید شما نیاز کنید • چون یار ناز کوستره سز نیاز ایدک
مراد بودرکه عاشق و معشوق مصاحبتی امر بر نه لایق اولان صفت ایله
اولکه معشوقه ناز و عاشقه نیاز صفت لازمه در • رباب و چنگ

بانگ بلندی کو ینو • او غلق و چنگ بوجه اواز ایله دیرار • که گوش هوش
به پیغام اهل راز کنید • که عقل قولاغن اهل راز خبرنه ایدک مراد ربابدن
جوان عاشق و چنگدن مراد پیر منحنی در بونلر اواز بلند ایله پند ایدوب
دیرار که اهل رازک خبر عقل قولاغیله ایله استماع ایدوب قبول ایدک
• هر آنکس که درین خانه نیست زنده بعشق • هر اول کسه که بو اوده
عشقله زنده دکلدر • برو چو مرده بفتوی من نماز کنید • انک
اوزرینه میت کبی بنم فتوام ایله نماز ایدک مراد بودر که زنده اولدر که
عشق الهی ایله زنده اولا اولکه عاشق دکلدر میت مثابه سنده در
بنم فتوام بودر که انک اوزرینه میت نمازی قیلنه یعنی میت اعتبار اولنه
• نخست موعظه پیر مجلس این حرفست • پیر مجلسک اول موعظه سی بو حرفدر
که از مصاحب ناجنس احتراز کنید • که ناجنس مصاحبدن احتراز ایدک
مراد منطوقندن ظاهردر بیت سالکا نزامی نباید صحبت ناجنس خود
• باز دارد زانکه قول و فعل او از راه حق • بجان دوست که غم پرده
بر شما ندرد • دوست جانی حقیچون که غم سزک اوزرکزه پرده ییرتمز
گر اعتماد بر الطاف کارساز کنید • اگر اعتمادی ایشی دوزنجک لطفلرینه
ایدرسز مراد بودر که هرکیمکه حضرت حقک الطافنه اعتماد ایده فقر و غم
انک پرده عرضنی ییرتوب ذلیل قلمز بیت درم ادجو برسته شد
زجانب خلق • رخ نیاز بدرگاه بی‌نیاز کنید • واگر طلب کنید انعامی از شما
حافظ • اگر انعام طلب ایدرسه سزدن حافظ • حوالتش بلب یار دلنواز
کنید

کنید • کوکلی اوخشیجی یارک لبنه حواله ایدک مراد بودر که سزدن استرسه
حافظ انی حق تعالی کلامنه حواله ایدک اصل مقصود بودر که معطی نعمت
حقدر خلق دکلدر بیت معطی ارزاق حقدر فی الحقیقة لیکن اول
گاه زیدی گاه عمری ظاهر ایدر سبب

وله ایضاً

ببیرانه سرم عشق جوانی بسر افتاد • بیرلک وقتنده بر جوان عشقی باشمه دوشدی
• وان راز که در دل بنهفتم بدر افتاد • اول راز که کوکلده کزلر ایدم طشره
دوشدی مراد جوانی حرفلرنده، حرف بادن مراد نظر مقیده در یعنی
پیرلکه زمانمنده بکلک عشقی باشمه کلدیکه جوان کبی عشق حقه مبتلا اولدم
کزنده صوفیانه حالم اشکاره اولوب سالک طریقت اولدم • از راه
نظر مرغ دلم گشت هوا گیر • نظر یولندن کوکلم قوشی هوا ادوجی یعنی هواگیر
اولدی • ای دیده نگه کن بدام که در افتاد • ای کوز نظر قیل که کیمک
آغنه دوشدی مراد بودر که کوز کورر کوکل سور لاجرم عین عبرت ایله
نظر ایتمک کرک که کوکل فانیه می نظر قیلدی یوخسه فانیدن باقیه انتقال
ایدوب محبتی الکامی بندی • دردا که ازان آهوی مشکین سیه چشم
دردا که اول آهو مشکلی سیه چشمدن • چون نافه بسی خون دلم در جگر
افتاد • نافه کبی نیجه کوکل قانی جگره دوشدی مراد حسن ظاهردن بلا و
محنت چکلوکس بیاندر • از رهگذر خاک سر کوی شما بود • سزک محله باشی
طپراغی اوغره غندن ایدی • هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد • هر نافه
که سحر نسیمنه دوشدی مراد فی الطبدن حضرت عزت در لاجرم هر رایحه

طیبه که فیضان سحری ایله وارد اولور اول جناب طیبدن ور • مژگان تو
تا تیغ جهانگیر برآورد • بسی کشته که بر یکدگر افتاد • بنجه قلبی زنده مقتول بری بری اوزرنه
دوشدی مراد غمزه کاندن صفت قهر و رحوندن اول ظهور ایدوب نفسی هلاک
ایدوب بنجه نفسی غمزه قلبی زنده اول جناب جانبه عاشق افتاده اولور
• این باده که پرورد خمار خراباتست • بو شرابی کم تربیت اتدی که خرابات
خماری • از بوی بانشسش چنین بیخبر افتاد • چنته منسوب قنودنا
اول بو بله بیخبر دوشدی مراد باده دن عشق الهی در و خرابات دن مراد
عشق نوشنه محل اولان موضع عباد ندر و بو باده نک کیفیتنی استغراب
ایدوب دیر که بو نه کم تربیت ایلدن که بونک بایعی و شاربی بوی همشنی
دن بیخبر دوشوب مست و بی پرواه اولدی • کر جان بدهد سنگ سیه
لعل نگردد • از جان و بیر سه قره طاشی لعل اولمز • با طینت اصلی چه کند
بدگهر افتاد • طینت اصلی ایله سوءی بدگهر دوشدی مراد هدایته استعدادی
اولمیان قبول فیض اتمز دیمکدر **بیت** علتنک تاثیری معلومدر امکانی اگر
بنجه تاثیر ایلیه سوءی علت چوامکانی اولمیه • بسی تجربه کردیم درین دیر مکافات
• بنجه تجربه اتدک بو عوض و جزا کلبه سنده یعنی دنیاده • با دردکشان هرکه در افتاد برافتاد • دردکشلر ایله هرکیمکه دوشدی بو فرقه
دوشدی مراد بودر که هرکیمکه عشق الهی نوش ایدن فقرای اهلر با خصومت
ایله مصاحب دوشدی اعلی و اکرم دوشدی **بیت** ای شیخ مسوّ منکر رندان
که درین

257

که درین دور • هرکس که درافتاد بدین قوم برافتاد • که سر زلف
بتان دست کشش بود • حافظ که تبلدر سر زلفی انک الی چکیجی ایدی
پس چه عجب گرش اکنون ببر افتاد • پس عجب خبر نیدر که اول شمدی باشه دوشدی
مراد بتاندن اسما و صفاتدر اندکه سر زلفی اندکه تعلقدر الا جرم حافظ
اعمی کبی ایدن تعلق اسمار الله و صفات الله انک اعمی الی دوتن کبی مادی
بو بله ایکن بو باشی اوزره مقلوب دوشر و بو بر امر غریب و کندوسی حریف
عجیبدر **بیت** چو نابینا رود تنها بیفتد • گر افتد با عصا کش آن عجب است
ولا یخفی که من از باغ تو یک میوه بچینم چه شود •
اگر بن سنک باغکدن بر میوه دوشورسم نه اولور • پیش پای بچراغ
تو ببینم چه شود • ایاقی اوکن سنک چراغک ایله کورسم نه اولور مراد
باغ حقدن میوه فیض و چراغ هدایت ایله مهتدی اولمق طلبی در •
یارب اندر کنف سایه آن سرو بلند • یارب اول سرو بلندک کولکه سی پرده
سنده • گر من سوخته یکدم بنشینم چه شود • اگر بن یانمش بردم اوتورسم
نه اولور مراد علو درجه وصول و حرارت ریاضتدن بردم حضور طلبی
در • آخر ای خاتم جمشید همایون آثار • آخر ای مبارک اثرلو خاتم جمشید
• گر فتد عکس تو بر نقش نگینم چه شود • اگر دوشرسه سنک عکسک بنم یوزکوم
قاشی اوزره نه اولور مراد خاتم جمشیددن و لکن رسول الله وخاتم النبیین
حسبنجه رسول الله در انک عکسنک قلبده اولان نقش اوزره دوشمه سی
طلب ایدر که سبب صفای قلب در **بیت** تو داری مقصد اقصی تو داری کم

اولدن • که ماوردیم و تو صافی همه صافی قند تو اصف • زاهد شهر چو مهر ملک
و شحنه گزید • شهر زاهدی پادشاه و صوباشی نائبی محبتنی اختیار ایتدی
من اگر مهر نگاری بگزینم چه شود • بن اگر بر نگاری محبتنی اختیار ایدرسم نه اولور
مراد زاهددن شهرك سلطانی و حاکم ظاهر محبتنی اختیار ایتدی بن محبوب حقیقی
و سلطان اصل محبتنی اختیار ایدرسم نه اولور دیمکدر بیت دل اگر بار کشید
بار نگاری تا باری • اگر بار کشید چو تو یاری باری • عقلم از خانه برون
رفت اگر می اینست • عقلم اودن طاشره کتدی اگر شراب بو ایسه • دیدم
از پیش که در خانه دینم چه شود • کوردم اولدن که عقلم و دینم اوی نه اولور
مراد بودر که عشق الهی عقلمی باشمدن چیقاردی اگر شراب یعنی عشق بو ایسه
اوکدندن کوردم یعنی قبل الوقوع بلدم که دینم اوی نیجه اولور یعنی
نه شریعت دایره سندن اوله نه طریقته و حقیقته سالک و اصل اولورم
صرف شد عمر گرانمایه بمعشوقه و می • خرج اولدی اغر بهالو عمر معشوقه و میه
تا ازانم چه بپیش آید ازینم چه شود • تا اندن یعنی معشوقه اوکنه کلور
و شرابدن نه اولور مراد معشوقه دن نفس در و شرابدن عشقدر
لاجرم بر مقدار عمری نفس هواسنه و بر مقدار عشق الهی یه خرج
اولوب کورلوم اندن نه واقع اولور بو نوعدن نه حاصل اولور حاصل کلام
اولدر که نفس اتباعندن حاصل اولان ندامت و محنتدر بیت
مرا گویند سعدی از عشق او حاصل چه داری • ملامتهای گوناگون جراحتهای
بی مرهم • خواجه دانست که من عاشقم و هیچ نگفت • خواجه بلدیکه بن
عاشقم

عاشقم هیچ سنه دیمدی • حافظ ار نیز بداند که چنینم چه شود •
حافظ اگر بیلورسه که بویله یم نه اولور مراد بوندن اول حکایتدر که
عزیزلردن بری خواجه رکابتشاه حضرتلرینه دوشده کوروب حضرت
خواجه اندن سؤال ایتمش که بنی سورمیسن اول عزیز دیمش یا رسول الله
بنی معذور دوت که حب حق قلبمی مالامال ایتمشدر خواجه رکابتشاه
سنه دیمش پس قلبك حب الهی ایله مالی ایدوکین بیلمجك نه اولور بیت
ای سروری بو رموز غیب کشف قلبکه • عالم الغیب بلمش الهام
بو کنجه دکل • وایضا • دلا بسوز که سوز تو کارها
بکند • ای کوکل یان که سنك یانمك اثبات ایدر • نیاز نیم شبی دفع
صد بلا بکند • نصف اللیلده نیازی یوز بلا دفع ایدر مراد منطوق کلامدن
ظاهردر • عتاب یار پریچهره عاشقانه بکش • پری یوزلو یارك عتابنی
عاشقانه چك • که یک کرشمه تلافی صد جفا بکند • که بر نازایله جفاسندن
رکی ایدر و عوض ایدر مراد یار پریچهره دن خلوت نشین اولوب
خلقه یوز کوسترمیین مرشددر اگر اول اصلاح نفس ایچون ای دل
عتاب ایدرسه عتابنی عاشقانه چك که بر عیب عتابنی یوز جفا و عتابه
عوض ایدر بیت مرا گویند یار شد پری روزان شدی •
مجنون • پری یارم نشد اما پری رویست یارمن • ز ملك تا ملكوتش
حجاب برداریند • ملکدن ملکوته دك حجابی قالدردی • هر آنکه خدمت
جام جهان نما بکند • هر اولکه جام جهان نما خدمتن ایدر مراد جام

[illegible]
نظر یوزم

جهان نما دن قلب صافی در پس بر کیمه نصفیه ٔ قلب ایچون خدمت ایده
اهل کشف اولور • طبیب عشق مسیحا وست مشفق لیک • عشق طبیبی
عیسی نفس در و مشفق در لیکن • چو در تو درد نه بیند کرا دوا بکند •
چون سنده درد کورمیه دوا ایدر مراد بودر که مرشد عیسی نفس
و شافی مرض و شفیق در اما سنده مرض بولمیه دوا ایله سون
بیت که دیدرسک سنی ای دل اول طبیب نجا اکا • درده درمان ایده
کور درد و درمان اکا • تو با خدای خود انداز کار و دل خوش
دار • سن کندو خدایکه صال ایشی و کوکلی خوش طوت • که رحم اگر
نکند مدعی خدا بکند • که اگر دشمن رحم اتمزسه الله ایدر بیت فضل
رزق ایله حوایج برنه الله ایشیدر • ناله مز دشمن اشتمز ایسه الله ایشیدر
• ز بخت خفته ملولم بود که بیداری • او یومش بختدن ملولم اولا که
بر اویانق • بوقت فاتحه ٔ صبح یک دعا بکند • صبح ابتداسی وقتنده
بر دعا ایده مراد بو ایکی بیتده منطوق کلامدن ظاهردر • بسوخت
حافظ و بوئی بزلف یار نبرد • یاندی حافظ و بر قوقو یار زلفنه الیتمدی
مکر دلالت این دولتش صبا بکند • مکر اکا بو دولته دلالتی صبا
ایده مراد بودر که حافظ ریاضت ایله یاندی عجب موهبه بر اثر الندی
و بولدی مکر بو دولته نغمه ٔ ربانیه دلالت ایده بیت گنجینت
وصال دوست و خلقیست منتظر • وین کار دولتست کرا می رسد •
ذال ایفا صبا بتهنیت پیر می فروش آمد • صبا نشر به
صابحی

257 صابحی بیر مبارکلک باده کلدی • که موسم طرب و عیش و نای و نوش
آمد • که شادلق و عیش و نای ایچک موسمی کلدی مراد پیر می فروشدن
باب عشق اولان مرشددر قیش زماننده ایرد عدو الدین حبیبی عبا
دنده کاهلک اولور ایدی بهار کلدی عبادت زمانی اولدی انوکچون
صبا اکا تهنیت ایدوب ویرکه فرح عبادت و عشرت طاعت و شوق
و حالت موسمی کلدی • هوا مسیح نفس گشت و خاک نافه کشای • هوا
مسیح نفس اولدی و طپراق نافه آچیجی • درخت سبز شد و مرغ در خروش
آمد • اغاج یاشیل اولدی مرغ خروشه کلدی بو دخی معقول قول صبادرکه
تهنیتده واقعدر • تنور لاله چنان بر فروخت باد بهار • لاله تنورینی
انجلین یا کلمز روی بهار یلی • که غنچه غرق عرق گشت و گل بجوش آمد
که غنچه تره غرق اولدی و کل جوشه کلدی بو دخی تهنیتده واقعدر
• بگوش هوش نیوش از من و بعشرت کوش • عقل قولاغی ایله ایشیت
بندن و عشرته دورش • که این سخن سحر از هاتفم بگوش آمد • که بو سوز
سحرده هاتفدن بنم قولاغمه کلدی بو تهنیتده داخل اولوب معقول قول
صبا اولمق احتمالی غالبدر کلام خواجه حافظ اولمق دخی محتملدر بیت
ز مرغ صبح ندانم که سوسن آزاد • بلبلدن بلمزمکه سوسن آزاد • چه گوش
کرد که باده زبان خموش آمد • نه ایشتدیکه اون دل ایله ساکت کلدی
بو کلام خواجه حافظک اولمق احتمالی غالبدر معقول قول صبا اولمق دخی
محتملدر • نه جای صحبت نامحرمست مجلس انس • نامحرم صحبتی یری دکلدر

مجلس انس • سر پیاله بپوشان که خرقه پوش آمد • قدح باشی اورت که
خرقه گیبی کلدی مراد خرقه پوش اولوب اهل حال اولیندن اسرار
الهی یی ستر قل دیمکدر • ز فکر تفرقه باز آی تا شوی مجموع • تفرقه
فکرندن رجوع قل تا مجموع اولاسن • بحکم آنکه چو شد اهرمن سروش
آمد • اول حکم ایله چون دیو گتدی ملک کلدی مراد بودر که الشیطان
یعدکم الفقر و یأمرکم بالفحشاء موجبنجه شیطان فقر ایله قورقدب
معاصی و شهواته قیندررب خاطره فکر تفرقه ویراندن رجوع ایدجک
الهام ملکی کلور • بگوی بیت سخن خوش بیار باده ناب • سکا دیری
خوش سوز کتور شراب صاف • که زاهد از بر ما رفت و می فروش آمد
که زاهد بزم قتمزدن کتدی شراب صاتجی کلدی مراد بودر که عشق و اخلاص
ایله عبادت قالدی زاهد خشک اولانلر که بزدن دور اولورلر ایدی کتدی
اهل عشق و اخلاص و مرشد خاص اولمش کلدی • ز خانقاه بمیخانه
می رود حافظ • خانقاهدن میخانه یه گیدر حافظ • مگر ز مستی اهل
ریا بهوش آمد • مگر اهل ریا مستلکدن عقله کلدی مراد بودر که تمام
ریادن بینه ریا ایله عمل قلقدن تمام عشق و اخلاص بینه شوق و اخلاص
عمل آنکه کیدر حافظه اهل ریا مستلکدن آیلوب عقل باشنه کلدی

وله ایضا

ابر آذاری بر آمد باد نوروزی و
زید • ایلك بهار ابری صاچی قالقدی و نسیم نوروزی کلدی یعنی اسدی
وجه می خواهم و مطرب که میگوید رسید • شرابه و مطرب خرجلغن استرم
کم

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

260

کم دیر ایرشدی مراد بودر که بهار کلدی عبادته شروع و خلوت و شیخه
دخول زمانی اولدی بزم تفکرمزه و شیخک مهاتنه حرف آنکه خارجلقی
ارك • کل او لاله رشته حال و خارجلقی دیه • شاهدان در جلوه و من
شرمسار کیسه ام • محبوبلر جلوه ده و بن کیسه اوتانلوس • ای فلک
این شرمساری تا کیم باید کشید • ای فلک بو اوتانلقی قچه دك چکلمك
ارك مراد شاهدان تجلی صفات و ذاتدر جلوه دن مراد بودر که
تجلیاته وربس تمام صفات تجلیده اما بنم خارجلقم بوقده امر عشقدن
فارغ البال اولوب خلوتده و عبادتده تجلیات شاهدانی [illegible]
ایدم دیو فلکدن شکایت ایدر • قحط جود است آب روی خود
نمی باید فروخت • سخا قحطیدر یوز صوین صاتمق اولمز • باده و کل
از بهای خرقه می باید خرید • شراب و کلی خرقه بهاسندن صاتون المق
ارك مراد بودر که کرم قزلقی واردر که الق ایدرسك که نسنه ویرمز
اهل یوزك صوی ضایع اولور که دن نسنه استیوب خرقه و لباس
بهاسی عشق و کشف مهاتنه حرف آنك ارك • غالبا خواهد کشود
از دولتم کاری که دوش • غالبا بکا دولتدن براش اچلسه کرکدر
دون کیجه • من همی کردم دعا و صبح صادق می دمید • بن دعا ایدر
ایدم صبح صادق بلورر ایدی مراد صباح وقتنده اجابت دعا
اولدیغن بیاندر • بالبی صد هزاران خنده آمد گل بباغ • برو واف
ونیچه یوز بیك کولك ایله چمنه حاشره کل • از کریمی گوییا در گوشه بوی

شنید • بر گریدن کاته بر گوشه دن قفودو یدی مراد کریم ظهورات
کشفه باعث اولور دیمکدر • خرقه ءِ گر چاک شد و در عالم رندی چه باک
بر خرقه اگر یرتلدی ایسه رندلک عالمنده نه غم • جامه ءِ در رنگ نامی
تیزری باید درید • بر قفتانی ایواد لولغده دخی یرتمق گرک مراد بودرکه
بر مدت عمر اخلاصله عبادت ده اسکلدیسه غم دکل عمردن برلباس صلاح
و فلاحده اسکدی حسن خاتمه کسب اتمک گرک • آن لطایف کز لب لعل
تو من گفتم که گفت • اول لطایف که سنک لعل لبکدن بن دیدم کیم دیدی
و این تطاول کز سر زلف تو من دیدم که دید • بو ایل اوزنلغی که
سنک زلفک اوجندن بن گوردم کیم گوردی مراد لعل لبدن بطون
کلامدر یعنی بطون و مراتب کلامدن و حقایق و معارف دقایق غوامض
دن بن سویلدکم اسرار لطیفه یِ و اخبار شریفه یِ کیم سویلدی و غیب
هویتکدن و سر حقیقتکدن بن گوردم طول مجاهده گم کوردی •
تیر عاشق کش ندانم بر دل حافظ که زد • عاشق اولدیرجی اوقی بلمزین
حافظک گوکلنه کیم اوردی • این قدر دانم که از شعر ترش خون
میچکید • بو قدر بلورین انکه تر شعرندن قان طامار مراد بودرکه حافظک
قلبنه تیر قوتی تأثیر دوقنوب نفسانیتنی هلاک اتمشدر اما اول تیر اوران
کمدر بلمزم بو قدر بلورم که شعر آبدارندن قان طمر و اثر جراحت و موت نفس
ظاهر اولور • ای عدل سلطان گر نپرسد حال مظلومان عشق • سلطانک عدلی
اگر صورمزسه عشق مظلومانک حالنی • گوشه گیرانرا از آسایش طمع باید برید

گوشه

۲۵۴ گوشه گیرلره راحتلکدن طمع کسمک گرک مراد بودرکه عشق مظلوملرینک حالنی
عدل حق صورمزوانلره فضل قلمزسه گوشه نشین اولانلر راحت و عافیتدن
رجانی قطع اتمک گرک • وله ایضاً • صوفی بار باده باندازه
خور نوشش باد • صوفی اگر شرابی اندازه ایله ایچر اکا نوش اولسون
ورنه اندیشه این کار فراموشش باد • یوخسه بو ایشک فکری اکا فراموش
اولسون مراد بودرکه صوفی که طریق صوفیه سلوک ایدوب عشق الهی نوش
اتمک استرسه اکا لازمدرکه انک اندازه سنی رعایت ایده که اولا خلوت و
خلوتده عزلت گرک و صیام یوم و قیام لیل گرک و کثرت کلامی و طعامی
ترک ایدوب جمع قلب ایلیوب و منفصل ذکر قلمق گرک • بیت • صمت و جوع
جوع و سهر و عزلت و ذکر بدوام • تا تمام جهان را بکند کار تمام •
و مطالعه یِ کتاب و ذکر ماسوای ترک ایلیوب نفی خواطر قلمق و عملیده
اخلاصله انک سعی و جهد ایلمک گرک • بیت • گفت پیری که اندرین ره
بیشتر است • دور شو از هرچه آن غیر خداست • بلکه گند و با بله ترک
اتمک گرک • بیت • هیچ عاشق ور انتشار نشود • تا بکلی ز خود فنا نشود • و الا
عابده بو حاله دعوت گرک • بونلری ایده مزسه بو ایشک فکرن اونیدوب
عوامانه سیدن اولوب صوفیلق نامنی قومق گرک • بیت • سالکانش
شود درین بازار • هر سنی نو حجاب دیدار است • انکه یک جرعه می ز دست
تواند دادن • اول کیمسه که بر جرعه شراب الدن ویره بیلور • دست با شاهد
مقصود در آغوشش باد • الهی مقصود محبوبی قوجقده اولسون مراد بودرکه

تا علاماتش معلومش معلوم

شول سالک که کمال بولب شیخلق یعنی ارشاد دایره‌سنه واروب بقیه‌دن
غیریه حصه ویرمکه قادر اولا انلک الی معصوده واصل اولمقدن خالی اولسون
پس کامل ومکمل اولیه الی صوفیوب دست توبه‌سن دوتق اولمز بیت
ای بسا ابلیس آدم روی هست • پس بهر دستی نشاید داد دست •
پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت • بزم پیر فردیوی خطا قلم اوزره کتمدی یعنی
قلم صنعدن خطا واقع اولمدی • آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد • آفرین انک
خطا اورتجی پاک نظرینه اولسون بو بیتک اکی مصراعی اورته‌سنده منافات
کورنور اما مراد بیان اولنجق منافات یوق ایدوکی ظاهر اولور پس مراد بودر که
وجود خیر محض در شر مطلق یوقدر پس هر نسنه برکه‌یه نظر خیر وبرکه‌یه نظر
شردر پیر خیر جانبنه نظر ایدوب شر جانبین ستر اتمش زیرا نظر پاک کماله
ناظر اولور عیبه نظر قلمز ونظر پاک ایله توصیف عیب بین اولان نظردن
احتراز ایچون در شعر وعین الرضا عن کل عیب کلیلة • ولکن عین السخط تبدی
المساویا • عیب باشد کو نه بیند جز که عیب • عیب کی بیند روان پاک جیب •
بو بیتک تحقیقنده فقیرک خاطر فاترینه لایح اولان بودر که کتب کلامده مذکور اولان
مسئله‌یه موافق وعقله فهمی اسهلدر وبعض فضلا بو بیته شرح یازوب دیمش
خطا وصواب گاه فعله استعمال اولنور گاه قوله استعمال اولنور وخالق
جمیع اشیا حق تعالی در افعال الله معللة بالاغراض دکلدر اما حکمتی ومصلحتی
متضمن در وعنایت الهیه نظام کل عالمه متعلق در من حیث الکل اگرچه
بعض افعال بعض شخصه نظر مصلحت دکلدر پس فعل حقده خطا یوقدر که اول

خالق

خالق عالم حکمتی ومصلحتی مشتمل خلق ایله‌شدر لاجرم بحسب الکل صواب در
اگرچه بعض افعال بعض شخصه نظر مصلحت دکلدر اول فرده نظر خطا کورنور
مولانا جامی دیمش بیت بر حرف هیچ کس منه انگشت اعتراض • آن
کلک صنع که خط خطا کشد • امدی اکی مصرع اورته‌سنده منافات یوقدر
اگرچه قاصر اولنلر اویله توهم ایدرلر نظری پاک ایله توصیف ایتدوکی قاصرلردن
احتراز ایچوندر وبعض متأخرین بو نوع تفصیل ذکر ایتمشدر تلخیصی بودر که
هر موجود فاعلندن خالی دکلدر اما هر نقصان که خطا ظن اولنور انک منشأی
اکی امردن خارج دکلدر بری عدم قابلیت مصنوعدر نته کیم عرض محل بقا دکلدر
اگر سؤال اولنورسه فاعل ناقابلی قابل قلمغه جائز دکلمدر جواب اولدر که
قابلیتک اکی معناسی واردر برنه امکان برنه استعداد دیرلر اولکی تأثیر
فاعل ایله دکلدر ایکنجی شرط عادیدر حقیقی دکلدر که استعداد جمله مصنوعاتدندر
وبری عدم لیاقت مصنوعدر وکمال نظام عالمه نسبت در پس قصور ونقصان
قابلدندر فاعلدن دکلدر • شاه ترکان سخن مدعیان می‌شنود • سپاهیلر
پادشاهی دو دشمنلر سوزین ایشدر • شرمی از مظلمهٔ خون سیاوشش باد •
اوتانمق لکا سیاوشک ظلماً ظلمندن اولسون مراد بودر که پادشاه دشمنلر
سوزینه دیکلیوب ناحق اولوردوکی آدمک قاننه ظلمندن اوتانمق کرکدر بیت
امروز بجوز هرچه خواهی بکنی • فردا بتو نیز هرچه خواهند کنند • چشم
از آینه داران خط وخالش گشت • گوزوم آنک خط وخالنک آینه‌دار
لرندن اولدی • لبم از بوسه ربایان بر ودوشش باد • طوطانم انک

کوکسنک واوزینک بوسه فاجیلرندن اولسون مراد خطدن عالم
مشاهده وخالدن عالم غیب ورو سینه دن مراد صفت علم واوبردن
مراد صفت کبریادر یعنی کوزم انک عوالمن مشاهده ایدر اغزندن صفت
علم وکبریاسی بیاننده اولسون رباعی من نخواهم که علم تو کویم صفت
کبریای تو جویم • مخزن علم خود نشوانی • هم بود کبریات بازوم
• کرچه از کبر سخن با من درویش نکفت • اکرچه کبردن بن درویشه
سوز سویلمدی • جان فدای شکرین پسته خاموشش باد • جان
انکه ساکت شکر لو فستقینه فدا اولسون مراد پسته خاموشدن خورشت
خلقک متکلملکی در مخلوق فهم وتصور ایدنکه فعابرکه احادامندن برفرده
آنی سماع میسر دکلدر • نرکس مست نوازش کن ومردم دارش • انک
اوخشیجی وآدم دوتیجی مست کوزی • خون عاشق بقدح کرخورد نوشش باد
عاشقک قاننی اکر قدح ایله ایچرسه آکا نوشش اولسون مراد نرکس دن
صفت بصردر مست اولدغی مغضبی کوربه کاه ستر وعفو ایتدکی دور
نوازش کن دیدکی بوکا نظردر وکاه زجر وقهر ایتدکی در مردم دار
دیدکی اکا نظردر لاجرم نفس سالکی عشق وریاضت ایله هلاک ایدرسه کمال
رضاکه نوشش دیدکندن مراد بودر بیت دربوته قهر تو کرم
بکذاری • منت دارم که بی غشم می سازی • بغلامی تو مشهور جهان شد حافظ
سنک قوللغک ایله مشهور جهان اولدی حافظ • حلقه بندکی زلف تو در
کوشش باد • سنک زلفک قوللغی حلقه سی قولاغنده اولسون مراد غیب هویت

مقابل عالی معلی

تعلقی اندن منفک اولمسون دیمکدر وله ایضاً
بکوی میکده یارب سحر چه مشغله بود • میخانه محله سنده سحر عجب نه غوغا ایدی
که جوش شاهد وساقی وشمع ومشعله بود • که محبوب وساقی جوشی وشمع
ومشعله ایدی مراد میکده دن وسحردن مراد معلوم اولندر وشاهددن
مراد محبوب حقیقی دروانک جوشی تجلی وظهوریدر وساقینک جوشی
تکلمیدر وشمع ومشعله دن مراد انواردر • حدیث عشق که از حرف
وصوت مستغنیست • حدیث عشق که حرف وصوتدن مستغنیدر • بناله
دف ونی در خروش غلغله بود • دف ونای غلغله سبیله خروشده وغلغله ده ایدی
مراد دفدن طالب ونایدن مرشددر یعنی عشق حالدر قال استرلکن طالب
وشیخ تکلمی ایله ظهورده ایدی • مباحثی که دران حلقه جنون می رفت
بر مباحث که اول جنون عشق حلقه سنده واقع اولورلر ایدی • ورای مدرسه
وقیل وقال مسئله بود • مدرسه وقیل وقال ومسئله دن اوته ایدی
مراد بودرکه اول شریعت اندن صکره طریقتدر لاجرم مباحث طریقت مباحث
شریعتدن اوته در • دل از کرشمه ساقی شکر بود ولی • کوکل ساقینک
نظر نازندن شاکر ایدی اما • زنامساعدی بختم اندکی کله بود • بختمک عدم
مساعده سندن از جق شکایت وار ایدی مراد بودرکه ناصح ومرشدک
عنایتلرندن کوکلم شاکر ایدی اما کندونک نقصان استعداددن بریاره
منتکی ایدی • قیاس کردم وآن چشم شوخ شعبده باز • قیاس ایلدم واول
شوخ حقه باز کوز • هزار ساحر چون سامریش درکله بود • بیک سامری کبی

ساقیا اول دوز اقده ایدی مراد بودرکه محبوب مجازی طلباسی ایله الفت غدوسی
وبی وفالگی بیاندر و حضرت حق طلبکاسی ایله اول حضرت حقک عظمت و کبریاسی
بیاندر • زاختر نظر سعد در رهست که دوش • بنم بلدزمدن نظر سعد بولداغی
درکه دون کیجه • میان ماه رخ یار من مقابله بود • آی ایله بنم یارمک رخی
اورته سنده مقابله ایدی مراد ماهدن مرشد و یاردن روح در رجوع
مقابله سعد بالسعد اولا دلیل سعادتدر پس قلبه نظر اولنمه علامتدر
دکان یارکه درمان درد حافظ داشت • یارک اغزی که حافظک دردی
درمانی ایدی • فغان که وقت مروت چه تنگ حوصله بود • فریاد که مروت
وقتنده نه طار حوصله ایدی مراد یار ولی شهدی بیان اولنان روح در یعنی
حافظک دردینک درمانی که توبه و ذکردر انک اغزنده ور اتام مروت
وکرم زماننده قتی طارلق و وحشت ایدر • وله ایضا
یک دو جامم دی سحر که اتفاق افتاده بود • برایکی قدح بکا دون کیجه سحر وقتنده
اتفاق دوشمش ایدی • وز لب ساقی شرابم در مذاق افتاده بود • ساقینک
لبندن شراب بنم مذاقمه دوشمش ایدی مراد بودرکه دون سحر وقتنده برایکی
دفعه فیض و فضل حق واقع اولمش و شیخ مشوق کلامندن مذاقمه شراب
ایرشمش ایدی منکیف اولمش ایدم • از سر مستی دگر با شاهد عهد شباب
عشقلک باشندن دخی یکتلک زمانی محبوبی ایله • رجعتی میخواستم لیکن طلاقی
افتاده بود • رجعت ایلدم اما طلاق دوشمش ایدی مراد بودرکه شوق
وکیفیت غلبه سندن یکتلک زمانه رجوع و رجعت قصد ایلدم اما طلاق بایین

واقع

۲۶۲

واقع اولمش ایمش رجعت میسر اولمدی • نقشی می بستم که گیرم گوشه وز آن
چشم مست • نقش بغلردم که برگوشه دوتم اول چشم مستدن • طاقت
صبر از خم ابروش طاقت افتاده بود • صبر طاقتی انک قاشی بوکلمندن
طاق و عاجز دوشمش ایدی مراد بودرکه صنعت بصرکه گاه عاقی گاه جانی
وزاندن بن شر قصد ایلدم رموز الهیه به بوندن استتار محلی دکل ایدی
اعلام ایدوب بو عجزم ظاهر اولدی • ای معبر مژده فرماکه دوشم آفتاب
ای معبر بر شتلق بیور که دون کیجه یلکزش • در شکرخواب صبوحی هم
وثاق افتاده بود • صبح شرابنک طاتلو اویقوسنده • همخانه دوشمش
ایدی مراد بودرکه دون کیجه سحر وقتنده عشق الهی کیفیتی ایله طاتلو ویقو
به وار و به دوشمشده کنش بنمله هم حجره کوردم لاجرم ای معبر صورت
رؤیا خوبدر تعبیرنی ایو بیور نته کم احمد پاشا دیمش • بیت • ای معبر
وصل جانان ایله تعبیر ایله کل • دوشنده کوردم کم قمر ایله اقتران ایتمش
• در مقامات طریقت هر کجا کردیم سیر • طریقت مقاماتنده هر قنده
سیر ایلدک ایسه • عافیت را با نظر بازی فراق افتاده بود • راحتلک
نظربازلق ایله افتراق دوشمش ایدی مراد بودرکه مقامات طریقتنده
مشاهده مزبوله اولمشدرکه عشق الهی عافیت جهانی بربرده جمع
اولمز • ساقیا جام دمادم ده که در سیر طریق • ای ساقی مدام قدح
ویرکه طریق سیرنده • هرکه عاشق وش نیامد در نفاق افتاده بود •
هرکیم عاشق کبی کلمدی نفاقه دوشمش ایدی مراد بودرکه ای واعظ و شیخ

سلم النوال تعلیم عشق قل که عاشق گبی اولمین سلوکده نفاقه دوشر بیت
کلاه صوفی خدایه قل نفس تلق ؛ یوغ ایسه عشق باری قل نفسق ؛ حافظ
آن ساعت کین نظم پریشان می نوشت ؛ حافظ اول عنا که بو نظم پریشانی
یزر ایدی ؛ طایر فکرش بدام اشتیاق افتاده بود ؛ انک فکری قوشی
اشتیاق اغنه دوشمش ایدی مراد بودر که بو غزلده احوال عشق و اشتیاق
واخبار درد و فراق سویلدم زیرا اول وقتده بکا بونلر حسب حال ایدی
و ایضا ؛ اگر آن طایر قدسی ز درم باز آید ؛ اگر اول
قدرتمنسوب قوشی قپودن گروگله ؛ عمر بگذشته به پیرانه سرم باز آید
کیتمش عمر پیرلک وقتنده بکا گلور مراد بر جبرائیل صفت عزیز و برنفس
قدسیه مرتبه سی بولمش اهل تمیز شهردن گتمش انک قدومی رجا ایدب
قدومندن حیات تازه بولنمغی بیان ایدر ؛ دارم امید با این اشک چو باران
که دگر ؛ امید دوترم بو یغمور کبی گوزیاشی ایله که گرو ؛ برق دولت
که برفت از نظرم باز آید ؛ دولت شمشکی که نظردن گتدی گرو گله
مراد اعلای سببی ایله اول برق دولت اولان عزیزک گرو گلمسن رجا
ایدگن ذکر ایدر ؛ آنکه تاج سر من خاک کف پایش بود ؛ اولکه بنم
باشمک تاجی انک ایاغی ایاسنک طپراغی ایدی ؛ از خدا می طلبم تا بسرم
باز آید ؛ الله دن دیلرم تا باشمه گرو گله مراد اول عزیزک خاک پایی
گندونک باشمک تاجی ایدوکی گرو اول خاک پای تاج سر اولمسن طلب ایدر
گرنثار قدم یار گرامی نکنم ؛ اگر یار مکرم قدمنه نثار ایتمیهم ؛ جوهر جان
بچه کار

بچه کار دارم باز آید ؛ جان جوهرنی دخی نه ایشمه گرو گلور مراد بودرکه
یار مکرم ایچون جان فدا قلمغه روا در ؛ خواهم اندر عقبش رفت بیاران
عزیز ؛ انک اردنجه گتمک استرن عزیز یاران ایله ؛ شخصم ار باز نیاید
خبرم باز آید ؛ شخصم اگر گلمزسه خبرم گله مراد اعلم وارشاد ایچون
عزیز یاران ایله گتمک آداب طریقتدن ایدگنه اشارتدر بیت
طلب علم و ارشاده در آداب طریق ؛ موسی خضری طلب اتدکی دربو که دلیل
؛ مانعش غلغل چنگست و شکر خواب صبوح ؛ اول عزیزک مانعی چنگ غلغلی
و صباح شراب ایله طاتلو اویقوسیدر ؛ ورنه گر بشنود آه سحرم باز آید
بو غفلتدن اگر ایرشده ایدی بنم آه سحرم گروگلور ایدی مراد بودرکه صوت
برده استغراق عشق انک استماعنه مانع اولمشدر و الا آهم استماع ایلسه
گرو گلور ایدی ؛ کوس نو دولتی از بام سعادت بزنم ؛ یکی دولتلولک
کوسنی سعادت طامندن اورم ؛ گر ببینم که مه نو سفرم باز آید ؛
اگر گورسم که بنم یکی سفر ایدن آیم گروگله مراد قدوم قدوم اهل سعادت
دلیل دولت ایدگن بیلوب بانوکجون شکر شادمانی قلمغه دلالتدر
؛ آرزو مند رخ شاه چو ماهیم حافظ ؛ ای گبی شاه بو زینک آرزو
مندی یم ای حافظ ؛ همتی تا بسلامت ز درم باز آید ؛ بر همت قل تا
سلامت ایله قپودن گروگله مراد بودرکه مراده وصول و یار مقبول
ایچون استمداد و طلب همت ایلدر ؛ و ایضا غزل
ستاره بدرخشید و ماه مجلس شد ؛ بر یلدز یلدردی و مجلس آیی اولدی

دل رمیدهٔ ما را رفیق و مونس شد • بزم اوریکش کوکلمزه یولداش و انیس
اولدی مراد اول یلدزدن رسول الله علیه السلامدر که کزرع اخرج شطأه
فآزره فاستغلظ فاستوی علی سوقه جهتنجه قونلنوب مجلس دینی
ماهی اولوب حقدن اوریکش قلبه رسول الله یتلو صحفا مطهرة موجبنجه
یار و علما را اولدی • نگارمن که بمکتب نرفت وخط ننوشت
بنم نگارمکه مکتبه کتمدی وخط یازمدی • بغمزه مسئله آموز صد
مدرس شد • غمزه ایله یوز مدرسه مسئله اوکردیجی اولدی مراد بنم نگا
رمدن رسول الله حضرتیدر که مکتبه وارمدی وخط یازمدی که نبی
امی ایدی اما هو الذی بعث فی الامیین رسولا یتلوا علیهم آیاته
ویزکیهم ویعلمهم الکتاب والحکمة وان کانوا من قبل لفی ضلال مبین
وآخرین منهم لما یلحقوا بهم موجبنجه امتلره تعلیم ایتدکی بالذات اولدغی کبی
حکما و علمایه ویوم قیامته دک کلجک عقلایه ولیبلغ الشاهد الغائب
اشارتی ایله تعلیم قلدی • طرب سرای محبت کنون شود معمور •
محبتک شنلک اوی شمدی معمور اولدی • که طاق ابروی یار منش
مهندس شد • که بنم یارمک قاشی کمری انکا مهندس اولدی مراد طرب
خانهٔ محبتدن دیندر که انکا داخل اولان عذابدن امیندر و بنم
یارمدن مراد رسول الله علیه السلامدر انک طاق ابروسی انک معنویدر که
الشریعة اقوالی والطریقة افعالی والحقیقة احوالی دیمکه ایله واوتیت
جوامع الکلم مقتضاسنجه دین خانه سی انک اشاراتی مهندس اولوب معمور

قلندر

قلندر • کرشمهٔ تو شرابی بعاشقان پیمود • سنک نازک عاشقلره شراب
اولچدی • که علم بیخبر افتاد و عقل بیحس شد • که علم بیخبر دوشدی و عقل
بیحس اولدی مراد بودر که رسول الله علیه السلام حضرتی علم ظاهر تعلیم ایتدکی
علمایه تکلم بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد دیدکی اکا دلالت ایدر
واول حضرت بو مجلسده علم طریقت تعلیم ایتدکی عشاق حضرت خدایه که علم
ظاهر اهلی انی ذاهل و عقلا کاهل اندن غافلدر • لب از ترشح می پاک
کن برای خدا • طوداغی شراب سزلمسندن و سزمسندن پاک قیل یعنی
اغزیکی [illegible] الله ایچون • که خاطرم بهزاران کنه موسوس شد • که خاطرم
نیچه بیک کناهله وسوسه ایدیجی اولدی مراد نی طیبدن رسول الله علیه السلام
حضرتنک خلیفه سی و لالی واعظ عالم و مرشد طریقت در یعنی سعت رحمتی
وجهت شفقتی چوق اسو بلکه نفسه کره اعتماد ایله معصیته اقدام قیلمسون
بیت • حتی بولک بوجه صعوبتلرینی بیلدرمز • واعظکه که همان خلقه
قولاین سویلر • بصدر میکده ام می نشاند اکنون دوست • منی نه
صدرنده نصب ایلدی بنی شمدی دوست • کدای شهر نکه کس که میر مجلس شد
شهر فقیرینی کور که میر مجلس اولدی مراد بودر که بر فقیر طریق حقه سلوک
ایدنبه درکاه حقه ملازمت خلوت خانقاه و مقام ارشاده صدر
نشین مجلس اولوب عامی ایکن عالم و عاصی ایکن محترم اولور بیت
همیشه لطف خداوند دین • کند بندهٔ باب خود محترم • بسوی او
دل بیار عاشقان چو صبا • انک قفوسی ایله عاشقلرک کوکلی صبا کبی • فدای

عارض نسرین و چشم نرگسین • نسرین عارضنه و نرگس گوزنه خدا اولدی
مراد بودر که عاشقلرک گوکلی حسن ظاهره مائل و مالك اولدیغی دوست
معشوقنه یعنی حضرت حقك اثر جمالی اولدوغی اچوندر بیت قنغی دل
کم اول اولور بر جسته عاشق جان ویرر • حسن حقدر سوولی اما که بلنمز سووکج
• خیال آب خضر بست و جام کیخسرو • خضر صوینی و کیخسرو قدحنك خیالنی بغلدی
بجرعه نوشی سلطان ابو الفوارس شد • بو شد لفظنك فاعلی خیاله راجع ضمیردر
یعنی اول خیال املو ایا پس سلطانك جرعه‌سن اچمکله ایله اولدی مراد بودر که
شغول آب حقده کدا و سالك راه هدی اولانی که آب حیات حقیقیه استعداد
اخروی در و پادشاه اعظم جانی که قلب صافی در بونلری طالب در و بونلری
سلطان الانبیا جرعه نوشلکی ایله بولدی و انلر بوکا انك ایله حاصل اولدی
چو زر عزیز وجود است شعر من آری • التون کبی عزیز الوجوددر بنم شعرم
بلی • قبول دولتیان کیمیای این مس شد • دولته منسوب اولنلرك قبولی بو بنم
کیمیاسی اولدی لفظ قبول مبتدا و مضافدر دولتیان لفظنه و شد لفظنك
فاعلی کیمیایه راجع ضمیردر و کیمیا مضافدر این مس لفظنه جمله خبر مبتدادر
مراد بودر که بنم شعرم حق تعالینه بقرایدی دولت اخرته منسوب اولانلرك
قبول بو بقره کیمیا اولوب بونی التون کبی عزیز ایلدی • ز راه میکده
یاران عنان بگردانید • میخانه یولندن یاران اویانی دوندرك • چرا
که حافظ ازین راه رفت و مفلس شد • نیچون که حافظ بو یولدن کندی مفلس
اولدی مراد بودر که خانقاه و موضع عبادته توجه ایدن دنیایی ترك

ایدوب

ایدوب فقر اختیار اتمك اکر بنجلیی و الا انکله بولندن عنانی عزیمتی
دوندرملك کرك • بیت • بدان که این عمل رهروان چالاکست •
تو نازنین جهانی کجا توانی کرد • [illegible] آن کس است
که زروی کرم با من درویش یاری کند • اول کیمسه در که کرم یوزندن بکا بردم
یارلق ایده • بر جای بدکاری چو من یکدم نکوکاری کند • بنجلین بدکارلکی
برنه بردم ایو ایشلولك ایده • مراد بو بیتدن نه ابدکی کند و بیانی
ایدوب دیر • اول با بانك چنك و نی آرد بدل پیغام وی • اول چنك
و نی اوازی ایله کنندن کوکلمه انکله خبرن • وانکه بیك پیمانه می یاری
وفاداری کند • انذن صکره بر قدح شراب ایله بکا وفادارلق ایده
مراد بودر که پیر مراقب و شیخ مخاطب اوازی ایله اولا بنم کوکلمه
دوست خبرن کتوروب انذن صکره بر قدح شراب اچوروب یعنی نظر نعتدن
و عشق حقدن طاندروب شویله وفادارلق ایده • دلبر که جان فرسود
ازو کام دلم نگشود ازو • دلبرکه جانی ازالدی انذن کوکلمك ایشی آچلدی
نومید نتوان بود ازو باشد که دلداری کند • ناامید اولمق اولمز
انذن اولا که دلدارلق ایده • مراد دلبردن صفت قبض در انذن جانی
سالك ازلیوز اما غلبه‌نی دفع ایچون علت رغبت قوبر لاجرم انذن
امید کسمك اولمز مرجو در که قبض و فضل ایده • گفتم گره نگشوده‌ام
زان طره تا من بوده‌ام • دیدم دوکوم اچمشم اول طره‌دن تا که بن
وار اولدم • گفتا منش فرموده‌ام تا با تو طراری کند • دیدی انکا بن

بیوردیم تا سکا تا کسیجلک ایده مراد بودرکه غیب هویتدن حل عقده ایده
ایده مدکمدن عرض حضرت ایلدم جواب الهام بو اولدی که بنم ارادتم
بوکا متعلق اولدیکه انکا کمسه اطلاع ویرلمیه • وقطع قدرت خلق • پشمینه
پوش تندخو از عشق نشنیدست بو • یونکی خرقه کیجی هربه خولو عشقدن
دویمشدر قوقو • از مستیش رمزی بکو تا ترک هشیاری کند • مستلکدن
انکا براشارت دی تا ایعلقی ترک ایده • مراد بودرکه اول صوفیکه زاهد خشک
در عشق الهیدن قوقو دویمشدر انکا حقدن بر رمز دیکه ترک ناموس
حق وعشقده مستغرق اولا • چون من کدای بی نشان مشکل بود یاری
چنان • بنجلین فقیر بی نشان مشکل اولور بر یار انجلین • سلطان
کجا عیش نهان با رند بازاری کند • پادشاه قنده عیش مخفی ایده رند
بازاری ایله مراد کندونک حقارتنی وحضرت حقک عظمتنی بیاندر
زان طره پر پیچ وخم سهلست اکر بینم ستم • اول قیوردم وبوکلوم طره
دن اساندر اکر ظلم کورم • از بند زنجیرش چه غم هرکس که عیاری کند
زنجیر بندندن نه غم هرکمسه که عیارلق ایده • مراد بودرکه عیارلق اختیار ایدن
زنجیر بندندن قجه غمی کبی غیب هویت طالبی اولان دخی انک جفا و
صعوبتنی چکر • شد لشکر غم بی عدد از بخت میخواهم مدد • غم لشکری
اولدی بی عدد بختدن دیلرم مدد • تا فخر دین عبدالصمد باشد که غمخواری
کند • تا فخر الدین عبدالصمد اولا که غم یجلک ایده مراد کندو زمانینک
بزرکوارندن استمداد وطلب اعانتدر • با چشم پر نیرنک او حافظ
مکن

مکن آهنک او • انک سحر وتسخیرلو کوزی ایله حافظ انکا قصد ایلمه • کان
طرهٔ شبرنک او بسیار طراری کند • که انک کیجه رنکلو طرهسی جوق طرارلق
ایدر مراد بودرکه عیان که ذات الله در والله خیر الماکرین حسبنجه انک
مکری قوی وجوقدر لاجرم غیب هویته اطلاع بو قدر که جوق مکر ایده

علمش معلا اسی علی معلی

وله ایضاً • اکر بباده مشکین کشد دلم شاید • اکر کلکیر
شراب چکرسه بنم کوکلم یارر • که بوی خیر ز زهد وریا نمی آید • که خیر قوقوسی
زهد وریادن کلمز مراد باده مشکیندن وید وکندن عشق الهی واخلاص
عبادتدر لاجرم کوکل انکا چکلمک کرک که خیر اندهدر • جهانیان همه منع
می کنند از عشق • جهان اهلی اکر بنی منع ایدرلرسه عشقدن • من آن کنم که خدا
وندکار فرماید • بن انی ایدرم که ایشی التی بیورر مراد بودرکه اماره
حب الله اتباع رسول وسنتنی قبول در بس اهل دنیا کلامن استماع ایتمیوب
قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی امرنه امتثال ایدنه • طمع ز فیض کرامت
مبر که خلق کریم • طمعی فیض کرامتدن کسمه که کریمک خلقی • کنه ببخشد و بر
عاشقان ببخشاید • کناهی بغشلر و عاشقلره رحم ایدر مراد حضرت
حقک فیاض کرامت ایدکی بیاندر و وهاب وغفار ورحیم وارحم ایدوکی
ایله تعلیلدر • مقیم حلقه ذکرست دل بدان امید • حلقهٔ ذکرده مقیمدر
کوکل اول امید ایله • که حلقهٔ ز سر زلفش یار بکشاید • که بر حلقه یار زلفندن
اچه مراد بودرکه ذکردن مراد بودرکه غیب هویتدن وذات حقدن
انکا کشف اولا • ترا که حسن خداداده است ای مهرو • سکا که الله

ویردکی حسن وار در رای ای یوزلو • چه حاجتست که مشاطات بیار آید
نه حاجتدر که مشاطه سنی بزیه مراد مهرودن صفت الله در الکه جمال ذاتی
اظهار ایتمکدر که ذات واجب صفاتنه نسبت موجبدر پس صفاته غیرک
توصیفندن مستغنیدر • چمن خوش است وهوا دلکشست ومی بی غش
• چمن خوش و هوا اکوکل چکیجی در و شراب جرکسزدر • کنون بجز دل
خوش هیچ در نمی باید • شمدی خوش کوکلدن غیری کرکمز مراد چمندن معرفة
الله در و هوادن مراد نفحات ربانیه در و شراب بی غش اخلاص
ایله اولان عشق حقدر چون اسباب حضور حاضردر بونده جهان صفای
طلب کرک که فیضان کلی ظهور ایده • جمیله ایست عروس جهان از وجهش دار
• بر جمیله در جهان کلنی اندن عقل ودوت یعنی عقلک جمع قل • که این
مخدره در عقد کس نمی آید • که اول مستوره کمسنک عقد نکاحنه کلمز مراد
بودر که دنیا جمیله در اما کمسه یه منکوحه اولمز پس عقلک باشکه کتور ب
بونک کیمسه زوجه اولدوغنی بیلوب انک طمعنده اولمه • نخواهد این
چمن از سرو ولاله خالی ماند • بو چمن سرو ولاله دن خالی قالمه کرکدر
• یکی همی رود ودیکر همی آید • بری کیدر بری دخی کلور مراد معرفة
الله آثاری وکفتاری خالی اولمز دیمکدر • ز دل کدای اخلاق ما ببرس
وببین • کوکلدن بزم اخلاقمز فقرنی صوره و نظر قل • که هرچه
هست در آینه روی بنماید • که هرنه وار ایسه آینه ده یوز کوسترر مراد
بودر که بزم اخلاقمزدن قلبمزدن صور ب بلکه حاجت بو قدر که قلب

آینه

آینه کبی در اکا نظر ایدجک انده اولانی کورسنوز خلاصه مراد بودر که
ارباب قلوب قلبه ناظر اولوب احوالنی نظر ایله بیلورلر بلکه اثاره
بنزر شیخ عارفه حسنی قلبده نیجه اخلاق وار ایسه اثار ظاهرهسندن معلوم
اولور • بلا بی کفتمش ای ماه رخ چه باشد اکر • یالوار مقا ایله دیدم
ای آی یکاقلو نولا • اکر بیکه شکر ز تو دل خسته بیاساید • بر شکر
یعنی بر بوسه ایله سندن بر کوکلی خسته راحت اولا مراد تجلی صفت طلبی
در و دلخسته دن مراد استعداد و بولمیندر • بخنده کفت حافظ
خدا را میسند • کولمک ایله دیدی حافظ که الله ایچون قبول قلمه یعنی
روا کورمه • که بوسه تو رخ ماه را بیالاید • که سنک بوسک ایکی یوزلی
بولاشدرر مراد استعدادسز بر مقامی استدعا ثانی تلوث کبی در
دیمکدر • ایضا • ز سر کوی تو هرکو بملامت فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
برود • سنک محلک باشندن هرکیمه اول ملامت ایله کیدر • نرود
کارش واخر بخجالت برود • ایشی کتمز واخر خجالت ایله کیدر مراد بودر که
هرکیمه جناب عزتدن عمل خیر وطاعت ایله کتیوب معصیت و ملامت
ایله کیده اشی ایلرو یه وارمیوب آخر دنیادن شرمسارلق ایله کیدر
• سالک از نور هدایت طلب راه بدوست • سالک نور هدایتدن
استر یول دوستنه • که بجایی نرسد کز بضلالت برود • که بر یره ایرمز
اکر ضلالت ایله کیدرسه مراد بودر که سالک هدایتسز وصول الی الله
حاصل ایتمز لاجرم ضلالت اوزره اولان هیچ بر مقامه ایرمز • کروی

آخر عمر از می معشوق بگیر • بر او کدل آخر عمرده شرابدن و معشوقدن دوت
حیف اوقات که یکسر به بطالت برود • اوقاته حیف که جمله بطالت ایله کیده
مراد بودرکه آخر عمرده عشق الهیدن و معشوق حقیقیدن حصه آلوب
جمله عمری ضایع اتمه که شیمدیه دکین زمانی دخی بطالت ایله کیده
ای دلیل دل گم گشته خدا را مددی • ای آزمش کوکلک دلیلی الله ایچون
برمدد • که غریب ار نبرد ره بدلالت برود • که غریب اکر یول الیمه
دلالت ایله النر مراد بودرکه شیخ و مرشد ضال اولنلره دلالت اتمه
کرکه که غریب کشی یول بوله الله دلالت ایله النر • حکم مستوری و مستی
همه بر خاتم تست • مستورلک و مستلک حکمی دوکلی خاتمه یه در • کس ندانست
که آخر بچه حالت برود • کمسه بلمز که آخر نه حالت ایله کیدر مراد بودرکه حالیا
کمسنک عاقبتی نیجه اوله کرک و نه حالت اوزره اوله اکه معلوم دکلدر
انوکیچون العبرة بالخاتمة دیمشلردر • کاروانی که بود بدرقه اش لطف
خدا • بر کاروان که انک قولاغزی اولا لطف حقدر • بتجمل بنشیند بجلالت
برود • خانمان و تزیین ایله اوتورر عظمت ایله کیدر مراد بودرکه
هرکسه که لطف حق یاردی اولا اول که هر حالده معزز و مکرم اولور
حافظ از چشمهٔ حکمت بکف آور آبی • ای حافظ حکمت چشمه سندن الکه
کتور بر صو • بوکه از لوح دلت نقش جهالت برود • اولا که سنک کوکلک
لوحندن جهالت نقشی کیده مراد حکمت الهیه بلمیین جاهللردن قورتلمز دیمکدر
وله ایضاً صبا وقت سحر بویی ز زلف یار می آورد •

صبا

[illegible]

٢٦٨ صبا سحر وقتنده بر قوقو یار زلفندن کتوردی • دل دیوانهٔ ما را بنو در کار
می آورد • بزم دلی کوکلمزی یکیدن ایشه کتوردی • مراد سحر وقتنده نفحهٔ
رحمانیه قلوب عامه شوق و رغبت ویردکی بیاندر • من آن شاخ صنوبر را
ز باغ سینه بر کندم • بن اول چام اغاجی بوداغنی سینه باغندن قوپردم
که هر گل کز غمش بشکفت محنت بار می آورد • که هر چیچک که اول بداق
غمندن آچلدی محنت یمشی کتوردی مراد اول شاخ صنوبردن محبوب مجازی
درکه انک غمی چیچکلنمسی محنتدر • نه نوای دهش بیت دو سیلر
مهر محبتک نهالنی دیکمکوز • کم اول ور دیرا اکا هجران و محنت برک و بار • نسیم
غارت عشقش دل خونین رها کردم • اول محبوبک عشقی یغماسی قورقوسندن
قانلو کوکلی صالیو ویردم یعنی قاچوب قورتلش دیدم • ولی می ریخت خون در رها
بدین هیچا زمی آورد • ولی دوکردی قانی بولده بوانجه یول ایله کتوردی
یعنی کوکل قانی آقیدرق کیدر ایدی عشق آزاراولقاندن قنده کتدکی بیلوب
بولوب کتوردی مراد بودرکه قضادن محبوب قورتلمق اولمز • فروغ
ماه می دیدم • ز بام قصر او روشن • ای صباح کوردم انک کوشکی طامندن
روشن • که روی از شرم آن خورشید در دیوار می آورد • که یوزی
اول کونک شرمندن دیواره کتوردی یعنی ایکی یوزی اول محبوبدن
اوتندی و غمدن یوزنی دیواره ایدر ایدی مراد برجمال کندودن اجللی
خجل اولدوغی بیاندر • بقول مطرب و ساقی برون رفتم زمنزلگه • مطرب
و ساقی قوتا ایله کتدم قوناقدن • کزان راه گران قاصد خبر دشوار می آورد

که اول اغز بولدی یعنی خبری شکل گتوردی مراد شوق ویرجی وفیض ارشادچی
یمکه ترک کلامی ایله طریق سلوک اتدکن بیان واول طریقک صعوبتن ذکر در
بعض نسخه ده بویله واقع اولمش • تبعا مطرب و ساقی برون رفتم که و بیگه •
مطرب و ساقی قول ایله طاشره گتدم وقتلو و قتسز • که شیخم ز بی ره مشکل
خبر دشوار می آورد • که شیخم یول مشکل بولدن خبری مشکل گتوردی مراد
بودر که شیخ شوق و واعظ ذوق ارشادی بکا گاه و بیگاه تسهیل
سلوک راهن قلدی که شیخ عامی و زاهد نایس اولان مرشدم خبری
مشکل گتوردی • سراسر بخشش جانان طریق لطف و احسان بود
بکشدن که جانان عطاسی طریق لطف و احسان ایدی • اگر تسبیح می فرمود
اگر زنار می آورد • اگر تسبیح بیوردی اگر زنار گتوردی مراد بودر که
حق سبحانه و تعالی مخلوقاتی صورتلری مختلف خلق اتدوگی کبی استعدادلرین
دخی مختلف خلق ایلدی زیرا اگر جمله مخلوقات بر استعداد اوزره اولیدی
عالمه نظام اولمز و هر اسم و صفت مظهردن بولمز ایدی مثلا اگر جمله اعضا
بر استعداد اوزره اولسه آدمی ناقص اولوردی لاجرم بعض عضو
شریف اولدی بصر و سمع کبی بعض خسیس قلندی جامع و مقعد کبی پس حضرت
حق بعض ناسی مؤمن و بعض کافر خلق اتدوگی مجموع عالمه نسبت من حیث هو
مجموع خیر و صوابدر لاجرم مصراعینک مضمونی مجموع خلقه نسبتدر هر فرده
نسبت دگلدر و بونده بعض تفصیل ممکن در اما هرکسه نسبت فهمی مشکل در
انونکچون اکا تعرض اولنمدی بیت • گاه گاهی دلم خواهد • که کنم قاش

دهنگ

271

در جهان اسرار • لیکه نامحرمان چو بسیارند • زین سبب نیست زهره گفتار
• عفا الله چشم و ابرویش اگرچه ناتوانم کرد • الله عفو ایلسون انک
گوزی و قاشی اگرچه بنی ضعیف ایلدی • بعشوه هم پیامی بر سر بیمار می آورد
شیوه ایله هم بر خبری خسته باشی اوزره گتوردی مراد بودر که تجلی ذات
و رموز صفات سالکی ضعیف و بیحال ایلدی اما اندن بر شمه خبردار ایلر
خوش آن وقت و آن عشق گران زلف گره بندش • نه خوشدر او وقت
و او عشق که انک دوگوم بغلیجی زلفندن • بدر می برد کار دل که خصم
اقرار می آورد • کار شرحجاردی کوکل اشی که خصم اقرار گتوردی مراد
غیب هویتدن کشف و کرامت ظاهر اولوب خصم بالضروره ولی ایدوگنه
اقرار کلدوگی وقتی استحسان ایدر • ز رشک تار زلف دوست بر باد هوا می داد
دوستک زلفی تلنک کونسندن باد هوایه ویرر ایدی • ومی هر نافه ای
مسکین که از تاتار می آورد • بردعده هر نافه مشکی که تاتاردن
گتوردی بو بیت بعض نسخه ده مطلعک عقبنده واقع اولمش اولتقدیرجه
می داد لفظنک فاعلی و می آورد لفظنک فاعلی دل دیوانه در یعنی ده واقع
اولدوغی تقدیرجه می داد لفظنک فاعلی وقت و ساعتدر و می آورد لفظنک
فاعلی خصم در • عجب می داشتم دیشب ز حافظ جام و پیمانه • عجب دوتردم
دون کیجه حافظدن قدح • ولی تحسین می کردم که صوفی وار می آورد •
ولی تحسین ایدردم که صوفی کبی گتوردی مراد نفسندن صوفیلر کبی صفای قلب
واقع اولدوغنی تحسین ایدر • وله ایضاً • هر آنکو خاطر

[illegible]

مجموع و یار نازنین وارد • بهر او لکه که خاطر مجموع و یار نازنین وار در
سعادت همدم اولمشدر و دولت همنشین دارد • سعادت انک مصاحبی
اولدی و دولت قرینی در مراد بو در که شول کسه که قلبی مشغول دنیایه
مستغرق اولمیه و بر حالده قرار اولا سعادت و دولت دنیا و آخرت
انک قرینی در • حریم عشق را درگهی بسی بالاتر از عقلست • عشق حرمنک
درگاهی عقلدن چوق یوجه رکدر • کسی آن آستان بوسد که جان در آستانه
دارد • بر کسه اول آستانه یی اوپر که جانی الندا اولا مراد بو در که عشق الهی
درگاهی عقلدن اعلی در اول حضرته وصول شول کسه یه میسر اولور که جانی
نثار و بذل اتمکه حاضر اولا • دهان تنگ شیرینش مگر مهر سلیمانست
انک طاتلو طار اغزی مگر مهر سلیمانیدر • که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین
دارد • که انک لعل خاتمی نقشنک جهان نقشی النده در مراد دهاندن
صفت کلامدر تنگ اولمسی صفت فحوا فانه حشا بهندن مقدس اولوغی
در و شیرین اولوغی خیر محض اولدغی در • و خاتم لعلک نقشی لفظ کنی در که
اذا اراد الله شیئا ان یقول له کن فیکون موجبنجه جهان انک النده در
لب لعل و خط مشکین چو آنش هست و اینش • یعنی ظاهر محبوبک
لب و لعل و خط مشکیندن بری و آرایه بری یوقدر • بنازم دلبر خود را
که حسنش آن و این دارد • کوهیم کندو دلبرمه که حسنه اول دبو
وار مراد محبوب حقیقی حضرت جمیع کمالاتی جامع ایدوکی ذکر در • جو بر روی
زمین باشی توانایی غنیمت دان • جو بر یوزی اوزره اولکاس قادر لغی
غنیمت

غنیمت بیل • که دوران ناتوانیها بسی زیر زمین دارد • که دورانک
نیجه ضعیفلکی یر الننده وار در مراد قوی و قادر اولنلر بیلدر که بونی غنیمت
بیلوب عدل و عطا اتمک کرک نیجه قوی و قادر اولن ضعیف ایله یر الننده
در مستغنی اولیا اولسک اکدر • بخواری منگر ای منعم ضعیفان و نحیفانرا
خورلق ایله نظر اینه ای مالدار ضعیفلره و ارقلره • که صدر مجلس عزت
فقیر ره نشین دارد • که عزت مجلسنک صدری یولده اوتوران فقیرک
در مراد منطوقدن ظاهر در • بلا گردان جان و تن دعای مستمندانست
• جان و تن بلاسن دوندرجی مستمندلرک دعاسیدر • که بیند خیر از ان
خرمن که ننگ از خوشه چین دارد • کم خیر کورر اول خرمندن که یشلق دشو
ریجیدن عار ایده مراد فقیردن عار ایدن غنیدن خیر اولمز دیمکدر •
صبا از عشق من رمزی بگو با آن شه خوبان • ای صبا بنم عشقمدن بر رمز
دی اول خوبلر شاهنه • که صد جمشید و کیخسرو غلام کمترین دارد
که یوز جمشید و کیخسرو اکسیک قول وار در مراد صبادن بونده
توجه سحری در و اول سلطان خوبان حق تعالی در که نیجه کسنه و کمترین
قوللری پادشاهلر در • وگر گوید نمی‌خواهم چو حافظ عاشق مفلس
اگر دیرسه استمزم حافظ کبی مفلس عاشق • بگوییدش که سلطانی
گدایی همنشین دارد • دیک اکا که بر پادشاه بر گدایی همنشین دوتر
مراد بودر که اگر محبوب مجازی عاشق مفلس استمزم دیرسه اکا جواب
و یرکه پادشاه اعظم فقیری همدم ایدر • وله ایضا

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

دیرست که دلدار پیامی نفرستاد • چوق هفته لر که دلدار بر خبر گوندرمدی
ننوشت کلامی و سلامی نفرستاد • بر کلام یازمدی و بر سلام گوندرمدی
مراد بر بزرگوار کندو به خبر و مکتوب گوندرمدوکندن شکایت ایدر و اهل
سلسله که منتسب اولدرکه اول بزرگوار شیخ نقشبندی اولا • صد نامه فرستادم
وان شاه سواران • یوز نامه گوندردم اول سوار شاهی • پیکی ندوا
نید و پیامی نفرستاد • و بر پیک یلدرمدی و بر خبر گوندرمدی مراد کندو
نک ملکاتینه جواب گلدوکندن شکایتدر • سوی من وحشی صفت عقل رمیده
بن عقلاورکش وحشی صفت جانبنه • آهو روشی کبک خرامی نفرستاد •
بر آهو یوریشلو و کلکه خرامشلو گوندرمدی مراد کندو نک احوالاته مقتضی
وحشی کبی اولوب و عقل اورکوب بیابانه دوشدیکنه حکایت ایتمک
و بر رفتار و روش ایو ارشاده قادر کمسه گوندرمدوکندن شکایتدر
• دانست که خواهد شدنم مرغ دل از دست • بیلوردی که بنم گوکلم قوشی
الدن گیده گیدر • وزان خط چو سلسله دامی نفرستاد • اول زنجیر کبی
خطدن بر آغ گوندرمدی مراد بو درکه اول ملکوتیه کلمه ایدو زنجیر کبی
باغلو سلسل خط مرغ قلبه دام اولوب قلب انکله آرام بولوردی
• فریاد که آن ساقی شکر لب سرمست • فریاد که اول شکر دوداقلو
سرمست ساقی • دانست که مخمورم و جامی نفرستاد • بیلدی که مخمورم
بر قدح گوندرمدی مراد بودرکه اول شیخ مشوقی که شیرین کلامدر و سست
مدام در بنم مخموریمه عنایت ایتدی • منقاسل ایدوکم بیلورکن بر دافع تکاسل ارسال

قلدی

قلدی • چندانکه زدم لاف کرامات مقامات • اولقدرکه اوردم کرامات
مقامات لافنی • هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد • هیچ بلا برمقامدن خبر
گوندرمدی مراد مراتب سلوکدن بعض مقامه ایرشدم خبر و بردم اندن
بر مقام ارشادن و حق رجا قلدم اول هیچ بر مقام خبرنی گوندرمدی
حافظ بادب باش که واخواست نباشد • ای حافظ ادب ایله اول که
تخت انکله و دولت اولمز • گر شاه پیامی و غلامی نفرستاد • اگر شاه خبر
برقول گوندرمیه • وله ایضا • ای بسته یک تو خنده
زده بر حدیث قند • ای دلبر سنک بسنکه خنده اورمش شکر سوزنه • مشتاقم
از برای خدا یک شکر بخند • مشتاقم الله ایچون بر طاتلو کل مراد فی طیبدن
واعظ و شیخدر که اغزی شکر خنده ایدر و اکا مشتاقدر • جایی که
یار من بشکر خنده دم زند • بر یرده که بنم یارم شکر خنده ایله سوز سویلیه
ای پسته کیستی تو خدارا بخود مخند • ای فستق سن کیمسن الله ایچون کندوکه
گلمه گوله مراد واعظ و شیخ کلامنه حکایت سویلیجک ظاهری معمور اولوب باطنی
اولمیانه سویلیه کندو یار سواری انکدر • طوبی ز قامت تو نیارد که دم زند
طوبی سنک قامتکدن قادر و کلدر که نفس اوره • زین قصه بگذرم که
که سخن می‌شود بلند • بو قصه دن کچلوم سوز بلند اولور مراد بودرکه
مقامات الهیه و درجات معنویه مراتب ظاهره دن بلند در و بو بحث
و بیان غامض و دقیق در کیتدکچه سوز عالی و عسیر اولور • گر طعنه نمایی
و گر طعنه می زنی • ای لطیفه گوسترمیسن و گر طعنه اورمیسن • ما نیستیم معتقد

مرد خودپسند • بزدکولوز خودپسند کشینک معتقدی مراد طقان اولان لکسیه
بنوددرکه معتقد اولمغه لایق دکلدر • زاشفتکی حال این الکاه کی شود • بنم
حالم آشفته لکلدن قچن آکاه اولور • انزا که دل نکشت کرفتار این کمند • اول
کمسنه که کوکلی اولیه بو کمند کرفتاری مراد بو مرضه مبتلا اولمین اول مرض
مریضنک حالینی بلمز دیمکدر • خواهی که بر نخیزد دهشت از دیده رود خون
دیدیدیسنک کوزکدن قانلقیه قان ارماغی • دل در وفای صحبت رود
کرانه مبند • کوکلکی اک کوزل اوغلانی وفاسنه باغلمه مراد حسن ظاهره
مبتلا اولان عبث قان اغلار دیمکدر • بازار شوق کرم شد آن شمع رخ
کجاست • شوق بازاری کرم اولدی اول شمع یکانه قنده در • تا جان
خود بر آتش رویش کنم سپند • تا کنده جانمی انک یوزی اودنه یوزرلک
ایدم مراد شمع رخدان واعظ و شیخ بازار شوق کرم اولیجق انک جانی استیوب
یانیق غایب کورینور • حافظ چو ترک غمزهٔ خوبان نمی کنی • ای حافظ
سن محبوبلر غمزه سی ترکین ایلمزسن • دانی کجاست جای تو خوارزم یا خجند •
بیلورمسن سنک یرک خوارزم در یا خجند مراد ترکان طریقت محبوبلری
در غمزه دن مراد انلرک رمز واشارتلری در لاجرم بوکا طالب اولان
بو قنقی شهرده بولنور رسه اطلبوا العلم ولو بالصین حسبنجه اندن وارمق
کرک • وله ایضا
دست از طلب ندارم تا کام
من بر آید • الی طلبدن دونمزم تا بنم مرادم حاصل اوله • یا تن رسد
بجانان یا جان زتن بر آید • یا جان تندن چقه یا تن جانانه ایرشه مراد

طالب مجو اولمق کرک ایدکی بیاندر • هر دم چو بی وفایان نتوان کرفت
یاری • هر دم بی وفالر کبی بر یار دوتمق اولمز • تا همچو خاک کویش
تا جان زتن بر آید • بنزر و انک محله سی طپراغی در تا جان تندن چقه مراد
من فرع الباب ولج ولج موجبنجه درکاه حق ملازمتن ترک ایتمزم دیمکدر
• جان بر لبست و حسرت در دل که از دهانش • جان لب اوزره در
و حسرت کوکلده در که انک اغزندن • هیچ کامی نکرفته جان از بدن بر آید
دوتمه لر رنجا هیچ برمراد بدندن چقر مراد مقصوده وصول میسر اولمدن
وفوتندن خوف و شکایت ایدر • بیت • من که هر شب تا سحر با چشم کریانم
چو شمع • در چنین غم تا سحر که زنده کی مانم چو شمع • از حسرت دهانش
آید بتنک جانم • انک اغزی حسرتندن طارلغه کلور جانم • خود کام
تنک دستان کی زان دهن بر آید • الحاصل او لنلر مرادی قچن اول
اغزدن حاصل اولور مراد بودرکه نعم المال الصالح فی ید الرجل الصالح
حسبنجه مال ایله تحصیل مرام آخرت اولور فقرا اولنلره عبادت عالیه
میسر اولمز دیمکدر • بکشای تربتم را بعد از وفات بنکر • آتش
بنم قبرمی بن اولدکدن صکره نظر قیل • کز آتش درونم دود از کفن
بر آید • که ایچمک اودندن توتون کفندن چقار مراد بودرکه عشق
الهی بنده شول مرتبه ایله باشدر که وفاتدن صکره اثری ظاهر اولمق جائز در
برخیز تا چمن را از قامت و قباتت • دور تا چمنده سنک قامتکدن
و قبا ایکدن • هم سرو در بر آید هم نارون بر آید • هم سرو بشه کلور

هم نارون بو فقره کلر مراد چندن معرفة الله تعالی در چون برگ لاله کلکه
اندن خوابده واثار ظهور ایدر • بر بوی آنکه در باغ باید گلی چو روبت
اول فقره‌یه یعنی اول جایه که باغده بر گل بوله یوزک کبی • آید نسیم و بهر دم
گرد چمن برآید • کلر ایله بو مردم جمیع اطرافنه جنبه کلور مراد هوادار اولان
عاشق معرفة الله اولانلر ایران گزوب جمال حقدن اثر استر دیمکدر • بنمای
رو که خلقی واله شوند و حیران • کوستر یوزکی بو خلقی حیران اولالر
بکشای لب که فریاد از مرد و زن برآید • آچ طوطاغک که فریاد اردن و عورتدن
قالقه مراد تجلی جمال طلبی درکه موجب حیرتدر و صفت کلام ظهوریدر که
موجب فریاد عقل و نفس در • هر یک شکسته زلفت پنجاه شب دارد
زلفکک هر بر بو کلنک اللی عقلی کچمش واردر • چون این دل شکسته پایان
شکن برآید • نیجه بو مسنی کوکل اول شکسته‌یه بو فقره کلور یعنی غالب اولور
مراد غیب هویتک صعوبتن بیاندر • کویند ذکر خیرش در خیل عشقبازان
ذکر خیرین • در عشق بازار جماعتنده • هر جا که نام حافظ در انجمن برآید
هر یرده که حافظک ادی ویرلمده بو فقره کلر یعنی آدی یاد اولنه مراد خیر ایله
مذکور اولدوغنک شکران قلمقدر • وله ایضا
نسبت رویت اگر با ماه بر وی کرده‌اند • سنک یوزک نسبتنی اگر آیه
واو لکره اتمشلردر • صورت نادیده اطلاقی تخمین کرده‌اند • صورتی
کورمدن بر اطلاقی تخمین اتمشلردر مراد بودر که جمال حقی گاه آیه گاه گونه
گاه بر و پنه تشبیه ایدرلر اول جمال جمیلی کورمدن تخمین و ظن ایله اطلاق

[illegible]

اتمشلردر

275

اتمشلردر • شمه از داستان عشق شورانگیز ماست • بزم شور فرشدرجن
عشقمز قصه‌سندن برشمه‌در • این حکایتها که از فرهاد و شیرین کرده‌اند •
او حکایتلر که فرهاد و شیریندن اتمشلردر مراد عشق مجازی حقیقیه نسبت
برشمه و شیئ قلیل ایدوکن بیاندر • اسباب قبال مرده که بحکم ازل تدبیر نیست •
ای ساقی شراب و بر که حکم ازل ایله تدبیر یوقدر • قابل تغییر نبود آنچه تغییر
کرده‌اند • قابل تغییر اولمز اول نسنه که تغییر اتمشلردر مراد بودر که ای شیخ
بزی اهل دنیا تغییر اتمشلردر پس بزه عشق الهی و بر که حکم ازل ایله تدبیر یوقدر
هر نه تقدیر ایتدیلر ایسه تغییر اولنمز • هیچ مژگان دراز و غمزه جادو نکرد
هیچ اوزون کرپک و جادو غمزه‌لر اتمدی • آنچه آن خال سیاه و زلف مشکین کرده‌اند
اول نسنه‌لر که اول قره بک و زلف مشکین اتمشلردر مراد مؤثر ظاهر فهم او
لنلردن اسرار الهیه و مؤثرات غیبیه‌نک تأثیری زیاده در دیمکدر •
در سفالین کاسه رندان بخواری منگرید • رندلرک صقسیدن جماعتنه خوارلق
ایله نظر اتمک • کین حریفان خدمت جام جهان بین کرده‌اند • اگر بو حریفلر
جام جهان بینه خدمت اتمشلردر مراد بودر که فقرای مخلصین گرچه اوانی
ظروف خاکی استعمال ایدرلر اندک قابلرینک سفالین و فقیرانه اولدوغنه
حقارت ایله نظر اتمک که بونلر تصفیه قلب خدمتن ایدوب عالم مشاهده‌سین
ایدر قلبه مالک اولمشلردر • از خرد بیگانه چون داند ز بر کشید • عقلدن
بیگانه اولانلر نیجه سنه جمله بیلور • دختر زهار که نقد عقل کابین کرده‌اند • اوزوم
صیبوغی قزی که عقل نقدی کابین اتمشلردر مراد بودر که عشق الهی یه مهر مجلا اولان

عقل معاشدر اول عقلدن یاد اولان انا قوجغه قادر اولورکه مهره مالکدر کلدر
• خاکیان بی بهره ماند از جرعه کأس الکرام • خاکه منسوب اولانلر نصیبسزلردر
کربلر چناغی جرعه سندن • این تطاول بین که با عشاق مسکین کرده اند •
بو ظلمی کور مسکین عاشقلره ایتمشلردر کربلر انلره جرعه کأسلردن نسنه بذل
وعطا ایتمزلر بونلره ظلم صریحدر • شهپر زاغ و زغن زیبای صید و قید نیست
قرغه و دولنکج قنادی صید و قیده لایق دکلدر • این کرامت همره شهباز و
شاهین کرده اند • بو کرامتی شهباز و شاهین یولداشی ایتمشلردر
یعنی بونلری صیده اهل قلمشلردر مرادلودرکه جیفه مائل اولان صیده آخرت
قلمغه اهل دکلدر • نکهت جانبخش دارد خاک کوی دلبران • جان عشقلی
قوقوسی واردر دلبرلر محله سی طپراغنک • عارفان اینجا مشام عقل مشکین کرده اند
• عارفلر بونده عقلک منی مشکین ایتمشلردر مراد دلبرلردن کوکللری آلان
اهل اللهدر انلرک محله سی عبادتخانه در انک قوقوسی جانبخشدر لاجرم
عارفلر اندن مشام عقللرین مشکین ایتمشلردر • شعر حافظ را یکسر
وصف احسان شماست • حافظک شعری بالکلیه سزک احسانکز وصفیدر
• هرکجا بشنیده اند از صدق تحسین کرده اند • هرقنده ایشتمشلردر
صدقدن تحسین ایتمشلردر مرادلودرکه شعرلر احسن اولان شعر لایق
تحسیندرکه رسول الله علیه السلام بیوردی الشعر کلام فحسنه حسن وقبیحه قبیح
وله ایضا صورت خوب نگار خوش با بین بسته اند •
سنک خوب صورتکه ای نگار خوش ترتیب ایله باغلامشلردر • کو بیا نقش

لبت

لبت از جان شیرین بسته اند • کو بیا لبک نقشنی جان شیریندن باغلامشلردر
مراد بوندن مصنوعدن صانعه انتقال وصنعی کوروب صانعک کماله استدلالدر
• خط سبز و عارضت بس خوب و دلکش یافتیم • یاشلر خط و عارضک زیاده
خوب وکوکل چکیجی بولدم • سایه ای از کرد عنبر کرد نسرین بسته اند • عنبر توزندن
نسرین اطرافنه سایه بان باغلامشلردر مراد ساقی کبی در و غرائب صنع
حقی بیاندر • از برای مقدم خیل خیالت مردمان • سنک خیالک عسکرینک کلمسی
ایچون کشیلر • ز اشک رنگین در و بام دیده آیین بسته اند • رنگین کوز
یاشندن کوز دیارنده زینت باغلامشلردر مراد مردمان کوز ببکلریدر
که انلر کوز دیارینی اشک رنگین ایله بزمشلردر خیل خیال حضرت الهی ایچون
کا زلف تست مشک افشانی بر عاشقان • سنک زلفک ایشیدر مشک افشانلغی
عاشقلره وزره • وصلحت را نهانی بر نافه چین بسته اند • مصلحت ایچون نهانی
نافه چینه باغلامشلردر مرادلودرکه طیب طیب عاشقلره عنبر بویندن
دردسر رایحه طیبه سی نافه چینه اسناد ایتمشلردر • یارب آن روی بست و در
پیرامنش بند کلاه • آن چنبدادر روی بست چیزی در آن دن اشته اولان
جمله هاله در یعنی عجب اول یوز مدر واطرافنده کلاه باغی وار • تا بکرد ماه
تابان عقد پروین بسته اند • تا ماه تابانک اطرافنه اولکره کمی باغلامشلردر
مراد عجم عادتی اوزره تاتاری کلاه اطرافنه جواهر دوزرلر انی اولکره
و یوزینی ماه تابانه تشبیه ایدرلر اما صنع حق ماه تابان اطرافنه عقد پروین
تزیین ایندوکی تذکیر در تنه کم بو بیت ایله رمز ایدر • جمله وصف

عشق من بو دست و حسن روی تو • جمله بنم عشقم و سنک یوزک حسنی وصفیدر
بیش ازین آنها که بر فرهاد و شیرین بسته اند • بوندن اول اندری فرهاد
و شیرینه باغلمشلردر برینی حسن فایق و برینی عشق لایق ایله توصیف اتمشلردر
مراد عشق مجازی صورتنده عشق حقیقی و انک تحقیقیدر دیمکدر بنه کم دیر •
حافظ محض حقیقت کوی یعنی سر عشق • ای حافظ محض حقیقت سویله یعنی سر
عشق سویله • غیر ازین دیگر خیالاتی تخمین بسته اند • بوندن غیری خیالاتی
تخمین ایله باغلمشلردر مراد منطوقندن ظاهردر • وله ایضا
بوی مشک از ختن باد صبا می آید • مشک قوقوسی باد صبا ختندن کلور
این چه بادست کزو بوی شمامی آید • بو نه یلدر که اندن شمامک قوقوسی کلور
مراد صبادن نفحات ربانیه در که جانب الهیدن بوی کتورر و خطاب
حضرت خدایه در • نکهت مشک ختن می دمد از جیب نسیم • مشک ختن قوقوسی
بو روی یلی نک سندن • کاروانی مگر از ملک ختا می آید • بر کاروان مگر
ختا ملکندن کلور مراد سابقده کی کبیدر • بر ندارم دل ازو تا برود
جان ز تنم • کوکلی اندن قالدرمزم یعنی انک محبتین ترک اتمزم تا کنتیجه جان تنمدن
کوتکسین این سخنم بوی وفا می آید • ایشت بو سوزمدن وفا قوقوسی کلور مراد
بودر که ماداملکه جان تنده اولام حقک محبتین ترک اتمزم • پیش تیر غمش ای دل
سپر از سینه مساز • انک غمی اوقی اوکنده ای کوکل قالقانی سینه دن دوزمه
دیده را بند که پیکان ز هوا می آید • کوزی باغله که هوادن تمرن کلور مراد
حضرت عیسی باغلرکه من لم یملک عینه لم یملک قلبه جسمیه کوزی ضبط ایلمک کرک

کالنظر

النظر سهم مسموم من سهام ابلیس موجبنجه ضرر ایرمیه • عشق ابروی تو پیوسته مرا می
برسر • سنک قاشک محبتی متصل بکا ایرشور • پادشاهیست که با دوش زکوا
می آید • بر پادشاهدر که کوادن اکا کمی کلور مراد یحبهم و یحبونه مقتضاسنجه
اول عشق حضرت حق طرفندن اولور دیمکدر • که کمال کرمندن پادشاه حقیقی
عبد قنبری یاد ایدر • بس که از اشک منت پای فرو رفت بگل • نیچه بنم
کوزم یاشندن ایاغی بالچغه باتدی • مردم چشم مرا از تو چه پای آید
بنم کوزم بیبکنک سندن حیاسی کلور مراد بودر که کوزم بیلی سندن اوتنور
و غمی ایچون • کوزم یاشنک ایاغی یره باتدی یعنی اوتنور و غمندن یره کچدی
حافظ از باده مپرهیز که گل باز بباغ • ای حافظ شرابدن پرهیز قلمه
که گل کرو باغه • از پی عشرت صد برگ و نوای آید • عشرت ایچون یوز
برک و نوا ایله کلور مراد بودر که عشق حقدن پرهیز قلمه که باغ عبادتخانه
کشف و فیض یوز فضل و رحمت ایله کلور • وله ایضا
روز وصل دوستداران یاد باد • سوکلولرک وصلی کونی اکلنسون • یاد باد آن
روزگاران یاد باد • اکلنسون اول روزکارلر اکلنسون مراد مفارقت واقع
اولان احبابی ایچون تحسر و تحزن ایدر • کامم از تلخی غم چون زهر گشت • بنم
طماغم غم اجیلغندن زهر اولدی • بانک نوش باده خوران یاد باد
شراب ایچنلرک طاتلو اوازی اکلنسون مراد اول احبابدن عشق الهی ایله
تلکیف اولوب نعره اوران صوفیان پرشوق ایدوکی بیاندر • گرچه
یاران فارغند از یاد ما • اگرچه یاران فارغلردر بزی اکمکدن • از من

[illegible]

[illegible]

ابشانرا هزاران یاد باد • بنده انلره بنجه بیك الکی اولسون مراد کنددنك
صدق محبتنی بیاندر • مبتلا گشتم درین بند بلا • مبتلا اولدم بو بلا بندنده
کوشش آن حق گذاران یاد باد • اول حق گذارلرکه سعی الکلون مراد بودر که
انلرکه حضورنده ایکن بنی بلادن تخلیصه سعی ایدرلر ایدی شمدی دور اولوب
وبلا بندنه گرفتار اولدم • گرچه صد رود است در چشمم مدام • اگرچه یوز ارماق
واردر گوزمده مدام • زنده رود باغ کاران یاد باد • اصفهان ارمغان
وباغ قرانلر الکلون مراد یاران اصفهاندن دور اولدوغنی ذکر ایدر
نیك در تدبیر غم بیچاره ام • ای غم تدبیرنده بیچاره یوز • چاره آن عشقباز
یاد باد • اول صحبتلرکه چاره سی الکلون مراد منظور قدرتی ظاهردر • راز
حافظ بعد ازین ناگفته ماند • حافظك رازی بوندن صکره دیلمامش قالدی
ای دریغا آن رازداران یاد باد • ای دریغ اول رازدوستلر الکلسون
مراد بودر که اسرار الهیه صنعارکه یوق شمدن گرو حافظك رازی کیمسه
دینلمامك بکدر • ولیضا • مطرب عشق عجب سازو
نوایی دارد • مطرب عشقك عجب ساز و نواسی واردر • نقش هر نغمه اوراه
بجایی دارد • انکه هر نغمه سی نقشنك برپرده یولی واردر • مراد مطربدن بنجه
گره معلوم اولا شوق وبرجی درکه کلامنك هر مرتبه سی منفعه اشارتدر
عالم از ناله عشاق مبادا خالی • عالم عشاقك ناله سندن خالی اولمسون • که خوش
آهنگ وفرح بخش صدایی دارد • که خوب آهنگ وفرح وبرجی صداسی یعنی
صفاسی واردر مراد طالب حق اولنلرك عدم انقطاعن استکلر • پیر دردی کش
ماکه

ماگرچه ندارد زر وزور • بوسه چلبی پیرمزك اگرچه بوقدر زری و زوری
خوش عطابخش و خطاپوش خدایی دارد • خوش عطابخش جلیجی وخطا اورتجی
خداسی واردر مراد بودرکه شیخ ریاضت کشك مال و منصبی یوق اما معطی
وستار خداسی واردر • محترم دار دلم کین مگس قندپرست • عظمتلو دوت
کوکلمی بو شکر طبع سگك • تا هوادار تو شد فرهمایی دارد • تا سنك
هوادارك اولدی هما قوتی واردر مراد بودرکه اگرچه قلب فقیر مکس کبی
حقیر ورا اما جوان عاشق حق در هماکبی قدرتی واردرکه کیمه انك کولکه سنه
واقع اولا پادشاه باقی اولور • از عدالت نبود دور اگرش پرسد حال
عدالتدن بعید دکلدر اگر صورر سه حال • پادشاهی که بهمسایه گدایی
دارد • بر پادشاه که برگدا قونشیسی واردر مراد جوار حقده اولانك
حالی حضرت حق تفحص وعین عنایتله نظر اندوکنی تمثیلدر • اشك خونین
بنمودم بطبیبان گفتند • قانلو گوز یاشمی گوستردم طبیبلره دیدیلر
درد عشقست و جگرسوز دوایی دارد • درد عشقدر و جگر یاقجی درد دواسی
واردر مراد درد عشقك دواسی وار ایدوکی بیاندرکه شفاء القلوب
لقاء المحبوب • ستم از غمزه میاموز که در مذهب ما • ظلمی غمزه دن اوگرنمه
که بزم مذهبمزده • هر عمل اجری و هرکرده جزایی دارد • هر عملك اجری
و هر معمولك جزاسی واردر مراد بودرکه ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان
اسأتم فلها سنجه هر عمل خیرك اجری و هر فعل شرك جزاسی واردرکه فمن یعمل
مثقال ذرة خیرا یره • ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره • نقد گفت آن بت ترسا

بچهٔ باده فروش • گوزل ویدی اول شراب صاتیجی ترسا اوغلنجغی بت • می بشادی
کس خور که صفایی دارد • شراب بر کسک شادلغنه ایچ که صفاسی واردر مراد
بت دن مقصودی دروتر سابچه دن مقام ارشاده قریب اولمش سالکدر
انوکیجون باده فروش ایله صفتلدی که مراد اندن مرشددر وانکه خوب کلامی
مصراع ثانی مضمونی دریعنی عشق حقی بر مرشدک شادلغنه وشوقنه نوش قیل
که صفاسی واردر • خیرو حافظ درکه نشین فاتحه خواند • ای پادشاه
درکاهده اوتورن حافظ فاتحه اوقودی • وز زبان تو تمنای دعایی دارد
سنک دلوکدن دعا تمناسی دوتر مرادی طبیدن استمداد همتدر و پادشاه
دن مراد شیخ در حافظ خلوت نشیندن اندن دعا و همت طلب ایدر

وله ایضا

نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد • بو قدر
شهرده بر نگار که بزم کوکلمز آله • بختم ار یار شود رختم از اینجا ببرد • بختم اگر یار
اولورسه اسبابم بو یردن التر مراد بو درکه شهرده بر مرشد بوقدرکه
کوکلم اله لاجرم بختم یار اولورسه ترک دیار ایدب طلب مرشد قلمق گرک • کو حریفی
کش سرمست که پیشش گرکش • فتنه بر گوزل مصاحب سرمست که انک گرمی اوکنده
عاشق سوختهٔ دل نام تمنا ببرد • کوکلی یانمش عاشق تمناسین الته مراد کرم
طریقت بولمغندن کنایه در • باغبانا ز خزان بی خبرت می بینم • ای باغبان
سنی خزاندن بی خبر کورورم • آه از آن روز که بادت گل رعنا ببرد
آه اول کوندن که یلک گل رعناکی الته مراد اهل دنیانک زخارف دنیایه
اغتراری و موتدن غفلتنی بیاندر • رهزن دهر نخفتست مشو ایمن از او

دهر

دهر رهزنی اویومامشدر امین اوله اندن • اگر امروز نبرد دست بفردا
ببرد • اگر بوکون الندن آلیه یارین الته یعنی اگر بوکون غارت التمدی
ایسه یارین ایدر مراد مال و منال و علم و حسن حال تاریخ قالمدوغن بیاندر
در خیال این همه لعبت بهوس می بازم • خیالده بو دوکلی لعبتی هوس ایله اوینرم
بو که صاحب نظری نام تماشا ببرد • اولا که بر صاحب نظر تماشا آدینه
الته مراد بو درکه معارف الهیهٔ صورت مجازده وشعر تخیل شکلنده ایراد اندم
بو امیده که اهل نظر اولان تماشا ایده بوندن معرفة الله فهم ایلیوب سالک
طریقت اولالر • علم و فضلی که بچل سال دلم جمع آورد • علم و فضلی که قرق
یلده کوکلم جمع ایلدی • ترسم آن نرگس مستانه بیغما ببرد • قورقرن که اول چشم مستانه
یغما ایله الته مراد عین محبوب مجازی علم و فضلی یغما ایدوب مقتضای علم اولان
عملی اندر مزد بکلدر • سحر با معجزه پهلو نزند ایمن باش • سحر معجزه ایله یان
اورمز امین اول • سامری کیست که دست از ید بیضا ببرد • سامری کیمدر که
ید بیضایه غالب اوله مراد منطوقدن ظاهردر • راه عشق ارچه کمینگاه کمان
دارانست • عشق یولی اگرچه یای دوتنلرک پوصیسی یری در • هر که دانسته
رود صرفه ز اعدا ببرد • هر که علمیله کیده صرفهٔ دشمندن التر یعنی قورتلر
مراد بو درکه طریقتک نیجه عقبات و آفاتی واردر که شیاطین انس اضلال
ایتمک اولورلر اهل علم و صاحب عقل اولنلر اندن سالم کیدر • حافظ ار جان طلبد غمزهٔ
مستانهٔ یار • ای حافظ اگر جان استرسه یارک مستانه غمزه سی • خانه از غیر بپرداز و
بهل تا ببرد • اوی غیردن خالی قو که تا الته مراد حضرت عبدالله اکون بذل روح

بچهٔ باده فروش • گوزل ویدی اول شراب صاتیجی ترسا اوغلنجغی بت • می بباده
کسی خور که صفایی دارد • شرابا برکسنک شادلغنه انجق که صفاسی وار در مراد
بت دن معشوقدر و ترسابچه دن مقام ارشاده قریب اولمش سالک در
انوکچون باده فروش ایله صفتلدی که مراد اندن مرشد در و انکه خوب کلامی
مصراع ثانی مضمونی در یعنی عشق حقی بر مرشدک شادلغنه و خوشوقتنه نوش قیل
که صفاسی وار در • خبر وا حافظ درگاه نشین فاتحه خواند • ای پادشاه
درگاهده اوتوران حافظ فاتحه اوقودی • و ز زبان تو تمنای دعایی دارد
سنک دلوکدن دعا تمناسی دوتر مرادی فی طبیدن سلطان المعانی و پادشاه
دین اولان شیخ در حافظ خلوت نشین اندن دعا و همت طلب ایدر

وله ایضا

نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد • بو قدر
شهرده بر نگار که بزم کوکلمزی آله • بختم ار یار شود رختم ازینجا ببرد • بختم اگر یار
اولورسه اسبابم بو یردن الور مراد بو در که شهرده بر مرشد بو قدر که
کوکلم الا لاجرم بختم یار اولورسه ترک دیار ایدب طلب مرشد قلمق گرک • کوجرنی
کش سرمست که بشنس کرشمه • فتنی بر گوزل قصاب سرمست که انک کری اوکنده
عاشق سوخته دل نام تمنا ببرد • کوکلی یانمش عاشق تمنا ...
طریقت یوقلغندن شکایتدر • باغبانا زخزان بیخبرت ...
سنی خزاندن سنی بیخبر کورورم • آه ازان روز ...
آه اول کوندن که یلشک کل رعناکی الله مراد اهل دن ...
اعتزالی و موتران عظمتی بیاندر • رهزن دهر نخفت ...

دهر رهزنی اویومامشدر امین اوله اندن • اگر امروز ببرد دست بغوغا
ببرد • اگر بوگون التمدیسه یارن الور یعنی اگر بوگون غارت التمدی
ایسه یارن ایدر مراد مال و منال و عمر و حسن حال فالده وغنی بیاندر
درخیال این همه لعبت بهوس میبازم • خیالده بو دوکلی لعبتی هوس ایله اوینرم
بو که صاحب نظری نام تماشا ببرد • اولا که بر صاحب نظر تماشا آدینه
الا مراد بو در که معارف الهیه صورت مجازده و شعر تخیل شکلنده ایراد ایدم
بوامیده که اهل نظر اولان تماشا ایده بوندن معرفة الله فهم ایلیوب سالک
طریقت اولا • علم و فضلی که بچل سال دلم جمع آورد • علم و فضلی که قرق
یلده کوکلم جمع ایلدی • ترسم آن نرگس مستانه به یغما ببرد • قورقرم که اول چشم مستانه
یغما ایله الا مراد عین محبوب مجازی علم و فضل یغما ایدوب مقتضای علم اولان
عملی اندرمزد ایلکدر • سحر با معجزه پهلو نزند ایمن باش • سحر معجزه ایله یان
اورماز ایمن اول • سامری کیست که دست از ید بیضا ببرد • سامری کیمدرکه
ید بیضایه غالب اوله مراد منطوقدن ظاهردر • راه عشق ارچه کمینگاه کمان
داران است • عشق یولی اگرچه یای دوتنلرک پوصیسی یریدر • هرکه دانسته
... ز اعدا ببرد • هرکه علمیله کیده تخته دانشمندان الور یعنی قورتزر
... رکه طریقتک نیجه عقبات و آفاتی وار در که شیاطین انس اضلال
... اهل علم و صاحب عقل اولنلر آفاتدن سالم کیدر • حافظ ارجان طلبد غمزه
... یار • ای حافظ اگر جان استرسه یارک مستانه غمزه سی • خانه از غیر بپرداز
... او غیردن خالی قوکه تا الله مراد حضرت عزت الله ایچون بذل روح

گفت کوی کفر دین آخر بیکجا میکشد
خواب یکخواب است که مختلف تعبیرها

فلو دیمکدر • جام مینای می سد ره تنگ دلیست • بنم مینای قدحم کوکل طارلغنک
سدراهی در • منه از دوست که سیل غمش از جا ببرد • الدن قوه که سیل غم
آنی برندن الترعینه برندن آبر رکیده در ولـه ایضا
جهان برابروی عید از هلال وسمه کشید • جهان بیرام قاشی اوزره راستق
چکدی • هلال عید در ابروی یار باید دید • بیرام هلالنی یار ابروسنده
کورملک کرکه شعر لیس العید لمن تجمّر بالعود • بل العید لمن تاب ولا یعود
شکسته گشت چو پشت هلال قامت من • صندی هلال ره کبی بنم قامتم
کمان ابروی یارم چو وسمه باز کشید • یارکه یای قاشنی چون راستق چکدی
مراد رموز الهیه نک تستری و خفاسی بنم قدم لام ایلدی دیمکدر • مه بوش
روی مشو در خط از تغیر خلق • اورته یوزی و وحشتدن اوله خلق تغیر جنده
که خواند خط تو بر روی وان یکاد دمید • کیمکه اوقودی سنک خطکی یوزکه
اوزره وان یکاد الذین کفروا لیزلقونک بابصارهم آیتن اوقودی
مراد مخاطبدن مرشددر که خلوت اختیار اتمشدر اکا خطاب ایدوب
دیرکه خلقدن که سنک کمال و جمالکی کوزلر کوزدن حکمک ایچون اوقنان
آیتی اوقیوب اتغوررلر • مگر نسیم تنت صبح در چمن بگذشت • مگر سنک
تنک نسیمی صباح چمنه اوغرادی • که گل ببوی تو بر تن چو صبح جامه درید
• که کل سنک قوقک نسیمی ایله تنی اوزره قفتانن چاک ایتدی مراد نسیم محبت
گلستانه ایرشوب کل انو کچون لباس چاک ایتدی دیمکدر بیت بو بیت
• شنیده کل مگر از باد صبحدم • همچون سر وری جامه خود چاک می کند

بنود

بنود چنگ و رباب و گل و نبید بود • چنگ و افلق و شراب یوق ایدی که وار
ایدی • گل وجود من اغشته گلاب و نبید • بنم وجودم بالچق گلابه و شرابه
اصلنمش مراد بنم طبیعتم ذره عشق و سوز ازلده تخمیر اولنمش ایدی دیمکدر
بیت سربنا علی حب الحبیب مدامة • سکرنا بها قبل ان یخلق الکرم • بیاله
با تو بگویم غم ملامت دل • گل که سکا که دیم که کل ملالتی غمنی • چراکه بی تو
ندارم مجال گفت و شنید • کل که سنسز سویلشمکه و ایشتمکه مجالم مراد
اهل الله اولیجق مقاله مجال اولمز • بهای وصل تو گر جان بود خریدارم • سنک
وصلک بهاسی اکر جان اولورسه دخی خریدارم • که جنس خوب مبصر بهر چه دید خرید
که خوب جنسی یعنی قماشی مبصر اولان بیه که کوررسه آلور مراد طالب وصل و قبول
بذل روح ایتمک روادر دیمکدر • مرنزاب سرشکم که بی تو در از تو •
دوکمه کوزم یاشن که سنسز سندن ایراغ اولسون • چه بادمی شد ودر
خاک راه می غلطید • یل کبی کندی و طپراغه یوالندی مراد فرقنده کوزی
یاشی یل کبی کیدوب طپراغه بولندی وغم بیان ایدر بویله اولمی سندن ایراغ
اولسون مخاطبی شیخ طریقتیه دعا ایدر • چو ماه روی تو در شام
زلفه می دیدم • چون سنک یوزک آی زلف اخشامنده کوردم •
شبم بروی تو روشن چو روز می کردید • کیجم سنک یوزک ایله کون کبی
روشن اولدی مراد غیب هویت ملاحظه سنده تجلی جمال اولدی کیجه
بکا کوندز کبی روشن کلوردیمکدر • بلب رسید مرا جان و بر نیامد کام
اغزمه ایردی جانم حاصل اولمدی مراد • بسر رسید امیدم طلب بسر نرسید

ایتدوکندی طلب ایدوکندی مراد حصول مراد زمانی ممتد اولدوغندن شکایت ایدر
ز شوق زلف تو حافظ نوشت حرفی چند • سنک زلفک شوقندن حافظ بر قاچ
بازدی • بخوان ز نظمش و در گوش کن چو مروارید • اوقو انک نظمندن و قو
لاقده قیل انجو کبی مراد مخاطبدن شیخ طریقتدر انک زلفی سلسلهء سلوکدر
لاجرم انک نظمی اوقنوب قولاقده انجو کبی قلنمه لایقدر وله ایضاً
حافظ مسجد نشین دوش بمیخانه شد • مسجد نشین اولان حافظ دون کیجه
میخانه یه کتدی • از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد • عهد باشندن کتدی قدح
باشی ایله اولدی مراد اهل ظاهر مقامندن کیدوب اهل سلوکه و عشق اولدی
دیمکدر • شاهد عهد شباب آمده بودش بخواب • یکتلک زمانی محبوبی اکا
کلمش ایدی یعنی یکتلکی دوشنده کورر ایدی • باز به پیرانه سر عاشق و دیوانه
شد • کرو پیرلک زماننده عاشق و دیوانه اولدی مراد پیرلک زماننده
سالک طریقت اولدی دیمکدر • مغبچه یی میکده راه زنی دین و دل
میخانه مغبچه سی دین و دل راه زنیدر • در پی آن آشنا از همه بیگانه شد
اول آشنا ایچون دوکلیدن یاد اولدی مراد بودر که سالک قرب الهی ایچون
واهل ذوق و سودا که انقیاد ظاهر و قلب یاغی راه زنی ایدی اول عالم
الهی آشناسی ایچون جمله دن بیگانه اولدی بیت خلق گر بیگانه اولسه
بوسروری طلعه و کل • چونکه اهل عقل ایله دیوانه اولمز آشنا • آتش
رخسار گل خرمن بلبل بسوخت • گل رخسارینک آتشی بلبلک خرمنی یاقدی • چهرهء
خندان شمع آفت پروانه شد • شمعک کولر یوزی پروانه نک آفتی اولدی

مراد

281

مراد هر معشوقک عاشقنی افنا اتمک عادت مستمره در دیمکدر • گریهء شام و سحر
شکر که ضایع نگشت • شام و سحر اغلمه سی شکر که ضایع اولمدی • قطرهء باران
ما گوهر یکدانه شد • بزم یغمورمز قطره سی گوهر یکدانه اولدی مصراع ثانی
اول بیانی اولوب مراد عیاندر • صوفی مجنون که دی جام و قدح می شکست
دلو صوفی که دون قدح صرار ایدی • زود بیک جرعه می عاقل و فرزانه
شد • ترجمه بر جرعه شراب ایله عاقل و حلیم اولدی مراد بودر که صوفی خام
که بر نفس ایدی قلب اتمامی محبوب دیوانه لک ایدر ایدی عشق الهی تلذذ ایدب
عاقل و نیک خصلت اولدی • نرگس ساقی بخواند آیت افسونگری • نرگس ساقی اوقودی
افسونگرلک آیتنی • حلقهء اوراد ما مجلس افسانه شد • بزم اورادمز حلقه سی
حکایت مجلسی اولدی مراد بودر که عبس مرشد شوق اخلاص تسخیر آیتنی
اوقیوب یعنی وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین آیتنی و فمن
کان یرجو لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرک بعبادة ربه احدا آیتنی
اوقیوب بزم ریا ایله ایتدیکمز جمعیت افسانه ایدوکی ظاهر اولدی •
منزل حافظ کنون بزمکه پادشاست • حافظک منزلی شمدی پادشاه مجلسی
در • دل بر دلدار رفت جان بر جانانه شد • کوکل دلداره کتدی جان
جانانه کتدی مراد وصول الی الله اولدوغن بیان ایدر وله
ایضاً هرگزم نقش تو از لوح دل و جان نرود • هرگز سنک نقشک
بنم دل و جانم لوحندن کتمز • هرگز از یاد من آن قد خرامان نرود •
هرگز بنم یادمدن اول صالنجقلی قد کتمز مراد ملاحظهء حقدن غافل اولدوغن بیان ایدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

از و مانع من گشتن جان رخ تو • بن چرانک بعا غمزدن سنک زلفک خیالی • بجای
فلک وغصهٔ دوران نرود • فلک جفاسی و دوران غصه سی ایله کتمز مراد
هموم و آلام بنی فکر جانان حقدن فارغ قلمز دیمکدر • در ازل بست دلم با سر زلفت
پیوند • ازلده باغلدی کوکلم سنک زلفک اوجی ایله اتصال • تا ابد سر نکشد
وز سر پیمان نرود • تا ابد باشن چکمز و عهد باشندن کتمز مراد غیب
هویه و حضرت ذاته حبی ازلی و ابدی ایدوکن بیان ایدر • هر چه از عشق تو
هست آن بدل و جان منست • هر نسنه که سنک عشقکدن وار در بنم
دل و جانمده در • برود این دل و از دل من آن نرود • کیدر بو بنم کوکلم
و کوکلمدن اول کتمز مراد عشق حق قلبنده ثابت ایدوکن بیان ایدر نته کم
دیر • انچنان مهر توم در دل و جان جای گرفت • انچلاین سنک محبتک
بنم کوکلمده و جانمده یر دوتدی • که اگر سر برود از دل و جان نرود
که اگر باشم کیدرسه اول دل و جاندن کتمز مراد بونده عشقنده ترقی سن
بیان ایدر که عشق الهی قلبنده ثابت اولدغی کبی جاننده دخی ثابتدر بیت
دلده اول مهر که اولوردی انکله ناپدید • بو سرو ونیک ولی ای دوست
ایماننده در • گر رود از پی خوبان دل من معذورست • اگر خوبلر اردنجه
کیدرسه بنم کوکلم معذوردر • درد دارد چه کند کز پی درمان نرود
دردی وار در رنجه ایدر درمان اردنجه کتمیه مراد خوبان دن طریقت محبوب باری
اوله شیوه خدر لاجرم درد الهی بیماری اولان طالب انک اردنجه کیدب
درمان استر بیت کیمی محبوب دوستدر خلقک کیمی نان دوستدر • طالب حق

اولان

اولان اولور دایم پیر دوست • هر که خواهد که چو حافظ نشود سرگردان
هر کیمکه دیلر حافظ کبی اولمیه حیران • دل بخوبان ندهد وز پی ایشان
نرود • کوکلن خوبلره ویرمسون و انلرک اردنجه کتمسون مراد ظاهره نظر
خوبلره کوکل ویرن حیران جهان اولدوغن بیان ایدر تحقیقه نظر شیوخه
کوکل ویرن حیران حق اولدغن ذکر ایدر هر کیمکه حیران جهان اولدوغن
استمز خوبلره کوکل ویرمز هر کیمکه حیران حق اولمق استمز ... کوکل ویرر
وله ایضاً عشق تو نهال حیرت آمد • سنک عشقک حیرت فداندر
وصل تو کمال حیرت آمد • سنک وصلک کمال حیرتدر مراد بودر که عشق الهی
ابتدای حیرت و وصل حق انتهای حیرتدر • بس غرقه که بحر وصل کاخر •
بنجه وصل دکزینک غرقی که آخر • هم با سر حال حیرت آمد • حال حیرت باشن اوزره
کلدی مراد حیرته غالب اولدی دیمکدر • نی وصل بماند و نی واصل • نه وصل قالدی
نه واصل • انجا که وصال حیرت آمد • اول یرده که وصال حیرت کلدی مراد
اتصال حیرت اولیجق وصل و واصل محو اولور دیمکدر • از هر طرفی که گوش
کردم • هر طرفدن که اشتدم • آواز سؤال حیرت آمد • حیرت سؤالی
آوازی کلدی مراد سالک طریقت اولنلر هر طرفدن حیرت سؤالن ایدر
دیمکدر • یکدل بنما که در ره او • بر کوکل کوستر که انک یولنده • بر چهره
حال حیرت آمد • انک یوزی اوزره حیرت بلکه مراد جمله سالکلر یوزنده
نشان حیرت وار در دیمکدر • شد منهزم از کمال عزت • صندی
کمال عزتندن • انرا که جلال حیرت آمد • اکا که جلال حیرت کلدی مراد

[illegible]

الکه جلال حیرت کلدی مراد بودر که الکا جلال حیرت کلە کمال عزت غلبه سندن
منهزم اولور • بسر تا قدم وجود حافظ • بکشدن اتا غه حافظک وجودی
در عشق نهال حیرت آمد • عشقده نهال حیرت در مراد کندو ذاتنی
بر فدانه تشبیه در اول فدان حیرت فدانی اوله که ثمرهسی حیرت اوله دیمکدر
وله ایضاً دوش می آمد و رخساره برافروخته بود •
دوش کیجه کلوردی یناغنی یاقلندرمش ایدی • تا کجا باز دل غمزده سوخته
بود • تا کرو قنده بر غم اورمش که کوکلی یاقمش ایدی مراد تجلی جمال ظهور
ایدوب عاشقلرك کوکلنی محو فانی ایتدکین ذکر ایدر • رسم عاشق کشی و شیوهٔ
شهر آشوبی • عاشق اولدرمك عادتی و شهره فتنه براقمق شیوهسی
جامه بود که بر قامت او دوخته بود • بر قفتان ایدی انك قامتنه دیکلمش
ایدی مراد قهر و اهلاك و جذب قلوب صفاتی ذات حقده دیمکدر
جان عشاق سپند رخ خود می دانست • عشاقك جاننی کندو رخك یوزلکی بیلور
• آتش چهره بدین کار برافروخته بود • اودینی بو ایش ایچون یاقلند
رمش ایدی مراد عشاقك جاننی یاقمق و اندره اود براقمق کندونك کمال
ظهوری ایدکین بیان در بعض نسخهده بو بیت واقع اولمش • کفر زلفش
ره دین می زد و آن سنگین دل • انك زلفی کفری دین یولن اورر ایدی
و او الطاش کوکللو کندو یولنده یوزندن مشعله یاقلندرمش ایدی مراد
کفرون شرندر یعنی غیب هویت شرعی دین یولن اورر که اهمال اولان
الکا وارهز ایدی اول کبریا صاحبی کرچه یولنده جمالندن تجلی مشعلهسی یقار ایدی

دل

دل بسی خون بکف آورد ولی دیده بریخت • کوکل نیجه قان اله کتوردی ولی کوز
دوکدی • الله الله که تلف کرد و که اندوخته بود • الله الله کیم تلف ایلدی
و کیم قزانمش ایدی مراد بودر که نیجه کمسنه تحصیل مال ایدر کندو خرجنمز آخره
نصیب اولور بیت صنه کم کسب کش الکا ایلیه • کیم نه بیلور کیم قزانه
کیم یییه • یار مفروش بدنیا که بسی سود نکرد • یاری صاتمه دنیایه که چوق فائده
ایتدی • آنکه یوسف بزر ناسره بفروخته بود • اولکه که یوسفی کیچمز آقچیه
صاتمش ایدی یعنی یوسفك قرنداشلری و شروه بثمن بخس دراهم معدوده
حسنجه یوسفی کیچمز آقچیه صاتندیلر چوق فائده ایتدیلر لاجرم حضرت حق
دنیایه صاتنلر دخی بویله در • گرچه میگفت که زارت بکشم میدیدم
اگرچه دیر ایدی سنی زار قتل ایدرم کورر ایدم • که نهانش نظری با من دلسوخته
بود • که انك کزلوجه نظری بن کوکلی یانمشه وار ایدی مراد تغنی قتل ایتدوکی
عین عنایت ایله نظر ایتدوکی در دیمکدر بیت نقش اگرش بیابد زار زار
تا به زد او ترا باصد شرار • کفت و خوش کفت برو خرقه بسوزان حافظ
دیدی و خوش دیدی بوری خرقهٔ یاق ای حافظ • یارب این قلب شناسی
ز که آموخته بود • عجب بو قلب بیلکی کمدن اوکرنمش ایدی مراد نیجه که خرقه
محبوبه صورت اولدغی ریا و قلبلقدر آنی احراق و محو ایتمك ریا و قلب شناسلق
اثری در دیمکدر وله ایضاً قتل این خسته بشمشیر تو
تقدیر نبود • بو خستهنك قتلی سنك قلیجك ایله مقدر دکل ایمش • ورنه از غمزهٔ
جادوی تو تقصیر نبود • یوخسه سنك جادو غمزهکدن تقصیر یوق ایدی

مراد نی طپیدن نفسدر که اهلاک روحده یعنی عذاب آخرته گرفتار قلمقده سی بوقدر
اما المعصوم من عصمه الله حسبنجه انک ضرر ندن امین اولدم • یارب آیینه ء
حسن تو چه جوهر دارد • عجب سنک حسنک آیینه سنک نه جوهری واردر • که در و
آه مرا قوت تأثیر نبود • که اندن بزم آهمزک قوت تأثیری یوقدر مراد بودرکه
نفس اماره النفس هی الصنم الاکبر موجبنجه معبود ده و معبوددر انک اصلاحی
ایچون عقل جد و سعی ایدوب آه ایلرایسه اما انک آیینه سنه تأثیر قلمز • من
دیوانه چو زلف تو رها می کردم • بن دیوانه چون سنک زلفک صالیوردم
هیچ لایقترم از حلقه ء زنجیر نبود • هیچ زنجیر حلقه سندن بکا لایقراک یوقدر
یا هیچ بکا لایقراک زنجیر حلقه سی یوقدر مراد بودرکه تعلق دایم زلفک دوتوب
الکار قفای عنان ایتمکدر کرچون بن آنی ضبط ایتدم بن دیوانه زنجیردن
غیری لایق دکلم یا هیچ بر زنجیره لایقراک دکلم که زنجیر ایله اوصلانجق
دلو دکلم • نازنین ترز قدت در چمن ناز نخاست • سنک قدکدن نازنینی
دکی ناز چمنده قالقمدی • خوشتر از زلف تو در عالم تصویر نبود • سنک
نقشکدن خوبرک عالم تصویرده اولمشدر مراد تعلک نازنی و حسن صورتی
و اعزازینی بیاندر • تا مگر همچو صبا باز بکوی تو رسم • تا مکر صبا کبی کوینکه
محلکه ایرشم • حاصلم دوش بجز ناله ء شبگیر نبود • حاصلم دون کیجه ناله ء شبگیردن
غیری دکل ایدی مراد نی طپیدن نفسدر و انک محلکه سی عالم الهی درکه اندن
کلمشدر کوا اکا وصول ایسترا اولدیمکدر • سر حسرت بدر میکده ها می کردم •
باشمی حسرتدن میخانه قبوسنه دولاندررم • چون شناسای تو در صومعه یک

پیر نبود

٢٨٢

284

پیر نبود • چون سنی بیلجی صومعه ده بر پیر یوق ایدی مراد بودر که سنی صومعه
پیرلرندن بیلور بر پیر بولنمدی بن حیرتدن عشق الهی اولان پیرلری دولانیرم

بیت

که ز عنکف دیرم و که ساکن مسجد • یعنی گاه صبطلیم خانه به خانه • آن
کشته ام ز نوای آتش هجران که چو شمع • آنی چلدم سندن ای هجران آتشی که شمع کبی
جز فنای خود دم از دولت تو تدبیر نبود • کندی فنامدن غیری سنک الوکدن تدبیر یوق
مراد فنای نفس اولمنجه هجراندن خلاص اولنمز که وصول الی الله بولنمز دیمکدر • آیتی
بد ز عذاب انده حافظ بی تو • بر آیت ابدی عذابدن حافظ نخجه نسخه سنسز
که بر هیچکسش حاجت تفسیر نبود • که هیچ کمسنک فهمنه تفسیره محتاج دکلدر مراد
غصه دن دوستسز آیت عذاب ابدو تا ظاهر در بیانه محتاج دکلدر دیمکدر

و له ایضا

نعمه [illegible]

دل شوق لبت مدام دارد • کوکل سنک لبک
شوقنی مدام دوتر • یارب ز لبت چه کام دارد • عجب سنک لبکدن نه مراد
دوتر مراد لبدن کلام الله در اندن عجب نه مراد دوتر دیمکدن مراد انک
موجبی ایله عمل ایدر می یوخسه معنی و عملدن غافل کیدر می دیمکدر • جان ترک
مهربادة شوق • جان محبت تربیتی و شوق شرابی • در ساغر دل تمام دارد
• کوکل قدحنده تمام دوتر مراد قلبی قدحه تشبیه ایتدی اولان محبتی شربته
و شوقی شرابه تشبیه ایدر • شوریده ء زلف یار دایم • یار زلفنک شوریده سی
دایم • در دام بلا مقام دارد • بلا اغنده مقام دوتر مراد عنب هویته
و ذات حضرته جبلتا اولان نهایتنه اسیر عشاقه گرفتارلقلور دیمکدر • تا گشت
کند دل اشتیاقی • تا صید ایده بر کوکلی شوق خلق ایله • برگل ز بنفشه دام دارد

کل اوزره بنفشه دن آغی واردر مراد کلدن کشفلردر و بنفشه دن خط و علم
ظاهردر که اول علم ظاهر نیچه ره دام اولوب موجبی ایله عمل ایتمیوب کشفدن
محروم قالورلر • آخر رسیدم که یار برپرسیم • اخوانکا وکرم که صورم • نگارین
دلبر ما چه نام دارد • که اول برزم دلبر مرزک نه آدی واردر مراد کنه ذات
معلوم اولمق متعذر اما اسراراتنه تعبیر اولنمق روا اوردیکلر • با یار کجا نشستند
آن کو • یار ایله قنچ اوتوررادوکه • اندیشه خاص و عام دارد • خاص
عام فکرن دوتر مراد مصالح ناسه مشغول اولوب مناصب دنیایه مقید اولان
خلوت و عزلت حظلی بولمیوب معشوق حقیقی ایله صحبت و مصاحبه مالک اولمز
خرم دل آنکه صحبت • شاد اولکسنک کوکلی که صحبتی • با یار علی الدوام دارد
یار ایله علی الدوام دوتر مراد عزلت و خلوت اختیار ایدن یار حقیقی ایله انس
تحصیل ایدر حظ کلیه ایرر دیمکدر • حافظ چه دمی خوش نشست و مجلس ای
حافظ نه خوش بردمدر و خوش مجلسدر که • اسباب طرب مدام دارد •
که شنلک اسبابنی مدام دوته مراد اسباب انواع اولانک حسن حالته رغبتلر
والصفا زهی صلاح و سلامت کسی این کمان نبرد • بندن صلاح
و سلامتی کسه بو ظنی التمز • که کس بندخرابات ظن آن نبرد • که کمنه خراباتی
رند نه اول ظنی التمز مراد بودر که بن ملامیه طائفه سندن و عملی اخلاص ایله
قلندر دنم ظاهرده کندومی رندخرابات کوسترم که کسه بندن صلاح اعمال
و سلامت احوال ظن ایتمز • من این مرقع دیرینه بهر آن دارم • بن بو اسکی
خرقه‌ی انوکیچون دوترم • که زیر خرقه کشم می کس این کمان نبرد • که خرقه التنده

جلم

چلم شرابی که بو کمان التمیه مراد بودر که اسکی خرقه دن بن آرزو اسکی قفتانمی
کیوب صوفیانه کسوته کرمزم تا که عشق الهی و اخلاص ایله عبادتی عوام الناسدن
التنده ایدم بنی نکه صوفی و عابد صانمیه • میباش غره بعلم و عمل فقیه مدام
مغرور اولمه علم و عمله ای فقیه مدام • که هیچکس ز قضای خدای جان نبرد
که هیچ کمسنه الله تعالی قضاسندن جان التمز مراد بودر که السعید سعید فی بطن
امه والشقی شقی فی بطن امه حسبنجه قضاء خداده سعید اولان سعید شقی
اولان شقی در اول کم شقی تقدیر اولنمش اولا اول سعید اولمز لاجرم علم و عمله
مغرور اولمق روا دکلدر • مشو فریفته رنگ و بو قدح درکش • رنگ و بو یه
به الدنمش اولمه قدح • که رنگ غم زدلت بجز می مغان نبرد • که غم پاسی کوکلدن
مغان شرابندن غیری التمز مراد رنگ و بو یه دن ظاهری اراسته اولان شیخ
و اهل کسوتلر و مغاندن مراد شیخ صحبته حالتلر امدی ظاهری اراسته
اولانه الدنمه یعنی ظاهرکه تزیین اتمک ایله کندوکی بو اولدم صانمه عشق
الهی نوش ایدوب عملی اخلاص ایله قیل که غم جهان پاسن ظاهر کدن عشق
برسوزکیدررر • اگرچه دیده بود پاسبان تو ای دل • اگرچه کوز سنک
پاسبانکدر ای کوکل • بهوش باش که نقد تو پاسبان نبرد • عقل ایله اول که
سنک نقدک پاسبان التمیه مراد بودر که اصحاب شریح دیمشلردر که خلق الله العبر
فی اعلی البدن کالحارس البستان پس کوز پاسباندر اما غافل اولق اولمز که کاهی
پاسبان و بکجی کشنک مالن سرقه ایدر لاجرم النظر سهم مسموم من سهام ابلیس
حسبنجه و من لم یملک عینه لم یملک قلبه مقتضاسنجه کوزسنی حب ماسوی یه میل

دنیایه دوشور پسرمایهٔ عمرکی ضایع ایتمه • بسی کوشش اگر مزد یابدت ای دل
سعیه دورش اگر ثواب ارکسه کوکل • کسی که کار نکرد اجر رایگان نبرد •
برکمسه که ایش ایشلدی اجری رایگان النمز مراد بودر که لیس للانسان الا ما سعی
وان سعیه سوف یری حسبنجه ان الله لا یضیع اجر المحسنین مقتضاسنجه عمل ایدنه
ثواب اولور • سخن نبرد سخندان ادا مکن حافظ • سوزی سوز
بیلمیه قنده ادا قلمه ای حافظ • که تحفه کس در وگوهر بحر وکان نبرد
کمسه در وگوهری بحر وکان النمز مراد بودر که سخندان بحر وکان منزله
سنده در بحره انجو وکانه گوهر التمکه رواوکلدر پس فضلا وفصحا قننده •
عرض کلام وکمال عیب در • وایضا • دی پیرمی فروش نکات
که ذکرش بخیر باد • دون شرابه صاتیجی پیرکه ذکری خیر اولسون • گفتا شراب
نوش وغم دل ببر زیاد • دیدی شراب ایچ وکوکل غمن گیدر یاددن مراد
پیرمی فروشدن واعظ ومرشددر که عشق الهی نوش ایدوب غم
دنیایی فراموش ایتمک امر ایدر • گفتم بباد می دهدم باده نام ونتنگ
• دیدم یله ویر شراب نام وعاریمی • گفتا قبول کن سخن وهرچه باد باد
• دیدی قبول قیل سوزی هرنه اولورسه اولسون مراد عشق الهی اختیار
ایدوب نام وناموسی ترک ایتمک کرک دیمکدر • سود وزیان ومایه چه
خواهد شدن زدست • اصی وزیان وسرمایه الدن گیته گیدر • گو بهر این
معامله غمگین مباش وشاد • دی بو معامله دن اوتری غمگین وشاد اولمه
مراد بودر که لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما اتیکم حسبنجه متاع دنیانک
خوری

خوری وحصولی ایچون غمگین وشاد اولمق اولمز • بادت بدست باد اگر
دل نهی بهیچ • الکده یل اولور اگر کوکل ویرسک هیچه • در معرضی که تخت
سلیمان رود بباد • بر عرضده برنده که سلیمانک تختی گیدر یله مراد
هیچون دنیادر که نیست هست نمادر هرکیمه که اکا کوکل ویره وقت موتده
وحضورجقده النده یل اولور • حافظ گرت ز پند حکیمان ملالت است •
ای حافظ اگر سکا حکیملر نصیحتندن ملالت وار ایسه • کوته کنیم قصه که عمرت
دراز باد • قصه ایدهلم قصه که عمرک اوزون اولسون مراد بودر که پند
حکیمدن هرکیمکه ملالت گلورسه اکا دیرز سنکله سوزمز یوق صاغ اول وار
اول • وایضا • از انکه جام صفا صهبانش می دهند
اکا که صافی شراب قدح ویرنلره • می دانکه در حریم حرم جانش می دهند
بیل که حرم حریمنده اکا پرو یرلر • مراد عشق الهی ویرلن معترب الحضرت
اولور دیمکدر • صوفی مباش منکر رندان که سر عشق • ای صوفی رندان منکری
اوله که عشق سرن • روز ازل بهر دم قلاش می دهند • ازل کوننده خراباتی
لشی یه ویررلر مراد ملامیه واهل اخلاص واقف اسرار اولور دیمکدر
ساقی بیار باده گلرنگ مشکبوی • ای تیغ کشور گل رنکلو مشک قوقولو
شراب • کارباب عقل زحمت اوباش می دهند • که عقلا اهلی اوباشلری
زحمت ویررلر مراد عشق الهی نوش ایدوب کار دنیادن بطال اولنلره
عقل معاش صاحبی اولانلر زحمت ویررلر ابدی ای شیخ اندره وحی عشق الهی
نوش ایتدرکه اهمال اولار • از لذت حیات ندارد تمتعی • حیات لذتندن

دونمز فایده لنمق ● امروز هر که وعده بفرداش می دهند ● بوکون هر کیمکه
یارنه وعده ویررلر مراد بودر که اعلموا اخرتكم كما تموتون غدا بوجنبه
علمًا اخونده استعجال ایدرسکز انی یارنه تأخیر ایتدرب علاوه اهمال ویره
رانکه لذت اخروندن فایده لنمه اولمز ● مطرب باز کرده عاشق بی نوا
ای مطرب دوز پرده عشاق بی نوای ● کانراکه بی نواست نوا ماش
می دهند ● کی اول که نوا اسزدر انکا نوال ویررلر مراد مطربدن شوق
وحالت ویرندر که انك کلامی فیضنای الهی یه باعث اولور ● حافظ
بترك جنت فردوس میکند ● حافظ جنت فردوس ترکا ایدر ● کر در حریم
وصل تو ما و اش بمی دهند ● اکر سنك وصلك حریمنده انکا مکان ویره لر
مراد تمکین حریم وصل یار بولان جائز فردوسی اولمز دیمکدر ● ول
ایضًا کارم ز دور چرخ بسامانی نمی رسد ● اشیم دور فلکدن صلاحه
ایرمز ● خون شد دلم ز درد بدرمانی نمی رسد ● قان اولدی کوکلم درددن
درمانه ایرمز مراد زمانه دن شکایتدر ● با آنکه خاک کوی شدم همچو سك
هنوز ● بونکه برله که محله طپراغی اولدم کلب کبی هنوز ● آب رخم همی
رود و نان نمی دهد ● یوزم صوینی کیدر اتمك ایرمز مراد تذلل ایدب
منتفع اولمدوغندن شکایتدر ● بی پاره نمی کنم ازهیچ استخوان ● بر کسك
قمه بر پاره یرم هیچ بر کمکدن ● تا صد هزار زخم بدندان نمی رسد ● تا یوز بیك
زخم دیشه ایرمیه مراد چوق مشقت ایله از منتفع حاصل ایدرم دیمکدر
سیرم ز جان خود بدل دوستان ولی ● دو بدم کنده چاندن

دوستلر

دوستلر کوکلی چنچون ● بیچاره را چه چاره چو فرمان نمی رسد ● بیچاره یه
نه چاره چو فرمان ایرمز مراد کال خنجرندن موت استرین اما اجل
ایرمز دیمکدر ● یعقوب را دو دیده ز حسرت سپید کشت ● یعقوبك
ایکی کوزی حسرتندن آغردی ● آوازهٔ ز مصر بکنعان نمی رسد ● آوازه
مصردن کنعانه ایرمز مراد بودر تقدیر حقده زمان حسرت تمام اولمش
ایمش انوکچون یوسف طرفندن کنعانه خبر کلمش ایدی بنم حالم دخی بویلی
در ● از آرزوی کشته گران بار غم دلم ● سنك آرزوکدن آغر اولدی
کوکلمك غمی یوکی ● اوخ که آرزو بمن ازآن نمی رسد ● وای که آرزو
بکا اوجرا ایرمز مراد منطوقندن ظاهردر ● تا صد هزار خار نمی روید از
زمین ● تا یوز بیك کن بتمیه یردن ● از کلبنی کلی بکلستان نمی رسد ●
بر کل فداننذن بر کل کلستانه ایرمز مراد چوق زحمت ایله از منفعت حاصل
اولور دیمکدر ● از دست برد جور زمان اهل فضل را ● جور زمانك
غلبه سندن اهل فضله ● این غصه بس که دست سوی جان نمی رسد ●
بو غصه یتر که ال جان جانبنه ایرمز مراد جانلری تدبیرلی ایده‌مزلر معتکفلری
امرنده عاجزلردر ● از حشمت اهل جهل بکیوان رسیده اند ● عظمتلری
جهل اهل کیوانه یعنی زحل یلدزینه ایرمشلردر ● حافظ ز علم و فضل بکیوان
نمی رسد ● حافظ علم و فضلدن کیوانه ایرمز مراد بودر که اهل جهل عظمتلری
زحل یلدزی اولدوغی بدبختی فلکه ایرمشلردر حافظ علم و فضلدن
کیوان نام قوله مرتبه سنه ایرمز مصراع ثانی بعض نسخه ده بویله‌در ● جو آه

اهل فضل بلمیوان نمی رسد • مخلص بیتی بویله واقع اولمش • حافظ صبور
باش که در راه عاشقی • ای حافظ زیاده صبر ایدیجی اول که عاشقلق
بولنده • هر کس که جان نداد بجانان نمی رسد • هر کیم که جان و یرمدی
جانانه ایرمز مراد وصول الی الله صبر ایله اولدیغی بیان ایدر وله ایضا

زهی خجسته زمانی که یار باز آید • زهی مبارک بر زمان که یار کو
کله • بکام غمزدگان غمگسار باز آید • غم او رشلر مراد بخه مصاحب کرو
کله مراد ظهور تجلی وانس حق زمانی مدح ایدر • چه پیش شاه خیالش کشیدم
ابلق چشم • انک خیالی شاهنک اوکنه چکلدم کوزک آلاجه آتنی • بدان امید
ای شهسوار باز آید • اول امیدده که اول شهسوار کرو کله مراد خیالی
کلکی فضل بلوب اکا رغبت قلمقدر • در انتظار خدنکش همی برد دل
صید • اول خیال ایله که شکارعادنی اوزره کرو کله مراد اندن کلملم
داخی لطفدر دیوانی استر • مقیم بر سر راهش نشسته ام چون کرد •
انکه یولی باشنده مقیم اوتورمشم توز کبی • بدان هوس که بدین رهکذار
باز آید • اول هوس ایله که بو یول اوغراغنه کرو کله مراد ممر مرصاد حقده
فقیر وحقیر اولانه عنایة الله کلور دیمکدر • اگر نه در خم چوکان او رود
سر من • اگرانکه چوکانی بوکلنده کتمزسه بنم باشم • ز سر چه کویم و سر خود
چه کار باز آید • باشدن نه دییم و باش خود نه ایشه کلور مراد باش
اکا فدا اولمغه یرامزسه نه یرره یرار دیمکدر • دلی که با سر زلفین او قراری
کرد • برکونکل که انک اکی زلفی باشی ایله قرار ایلدی • کمان مبرکه در آن دل

قرار

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

قرار باز آید • کمان ایتمه که اول کلده قرار کرو کله مراد غیب هویت ومتعلق ذات
ایله قرار ایدن کوکلده قرار اولمز دیمکدر • ز شکسیر بر نوج برکنار چون
بحر • بنم کوزم یاشی موج اورر کنار اوزره دکز کبی • اگرمیان ویم باکنار
باز آید • اگر انکه یلی بنم کناره کرو کله مراد بو درکه قرب حق عاشقه غلبهٔ شوق
وپروب ذوق وسرور دن اغلمه اولور • چه جورها که کشیدند بلبلان ز دی
بنجه جورلر که چکدیلر بلبللر خزاندن • ببوی انکه دکر نوبهار باز آید • انک
قوقوسی ایله نوبهار کرو کله مراد جفا چکلنیه وفا یه ایرلمز دیمکدر • ز نقش بند
قضا هست امید آن حافظ • قضا نقشی باغلیندن اول امیدوار در
حافظ • که همچو سرو بدست نگار باز آید • که سرو کبی الکه نگار کرو کله
مراد بو درکه قضای فضلدن رجا بو درکه • علو درجه کبی مطلوب حاصل اولا
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

وله ایضا

بر سر بازار جان بازان منادی می زنند • جان
اوینجلر بازاری باشی اوزره چاغرجیلق ایدک • بشنوید ای ساکنان کوی
جانان بشنوید • ایشدک ای جانان محله‌سی ساکنلری ایشدک بو بیت
مرهوندر • دختر رز چند روزی شد که از ما کم شدست • اوزم جبوغی
قزی برنیجه کون اولمشدرکه بزدن ناپدید اولمشدر • رفت تا کیرد سرخود
ناحاضر شوید • کندی ناحقی نه باشی ووه ناحاضر اولک مراد عشق الهی
وسلوک وارشاد برمانع سببی ایله برنیجه کون ایدیکه غایب اولمش ایدی
کوفقان جانبنه کندی حاضر اولک کرو عشق الهی نوش ایدوب سلوک
طریقت قلوب شیخدن ارشاد حاصل ایلک دیمکدر • جامهٔ دارد زلعل ونیم تاجی

از حباب • اولدی دختر زرک نقصانی وار در لعلدن یعنی قزل دور و یارم تاجی
وار دختر رز چه غمدر • عقل و دانش برد و شد ایمن از وی نقنو بد •
عقلی و علمی التدی وکندی اندن ایمن اویمک مراد عشق الهی یه حرمت شوقی
و هوادر تاجی واردر عقل معاشی و علم ظاهری التوب کتمشدر اندن غافل
اولمه دیمکدر • هر که آن تلخ دهد حلوا بها جانش دهم • هر کیم اول آجی یی
بکا ویره حلوا بها اکا جانی ویررم • ور بود دوشیده و پنهان بدوزخ
در رود بد • اگر مستور و گزلنورسه جهنمه گیده که مراد اول آجیدن رباضت
در که نفسه غایتده آجی کلور انی ویروب ارشاد ایدن شیخه جانی ویرب
تسلیم دلمی کرک و جهنمدن مراد مکاره نفس یعنی نفسه مکروه کلندر در
اکا کرمینجه جنت و وصله ایرمز • دختر رز گرچه تلخ و تیز و گلرنگ است
و مست • اوزوم جیوغی قزی هر چه آجی و ایتی و گلرنک و مست در
گر بیابد نقل سوی خانه حافظ برید • اگر بولورسکز انی حافظ اوی
جانبنه الیک مراد کنده و حجره و خلوتنده عشق الهی اولدوغی طلب در
ولـه ایضاً • بنفشه دوش بگل گفت و خوش نشانی داد •
بنفشه دون کیجه کله دیدی و خوش بر نشان ویردی • که تاب من بجهان
طره فلانی عباد • که بنم بوکلمم جهانده فلانک طره سی اولسون مراد بنفشه
دل کشاده اولان حظ در که لسان حال ایله کشفه دیر بنم معنالرمک
لمعانی غیب هویت و اسرار الهیه اولسون • دلم خزینه ء اسرار بود و دست
قضا • کوکلم خزینه ء اسرار ایدی و قضا الی • درش ببست و کلیدش

[illegible] باد

بدلستانا

بدلستانی داد • قیوسن بغلدی و مفتاحنی بر کوکل الجی الله ویردی که
مراد دلستاندن مرشددر که مرید انک اذنسز فتح باب ایتیوب مجاز
اولمز سنی ارشاد ده اقدام اتمک کرک • شکسته وار بدرگاهت
آمدم که طبیب • صنق کبی درکاهکه کلدم که طبیب • بمومیایی لطف
توام نشانی داد • سنک لطفک مومیاسنه نشان ویردی مراد
طبیبدن الهام حقدر که ارشاد شیخ دوا ایدر دیو اعلام ایدر
• کذشت بر من مسکین و با رقیبان گفت • کچدی دلبر بن مسکینه
اوغرادی و رقیبلره دیدی • دریغ عاشق مقتول من چه جانی داد
• دریغ بنم مقتول عاشقم نه جان ویردی مراد نفس مالکه اولانه عنایة
الله مرور و شفقت اندکی بیاندر • تنش درست و دلش شاد
باد آن عارف • تنی درست و دلی شاد اولسون اول عارفک •
که دست دادنش یاری ناتوانی داد • الی ویردی و بر ضعیفه یاردم
ویردی مرشد و مصبحی اولانه دعادر • برو معالجت خود کن ای
نصیحت گوی • یوری کند و معالجک قیل ای نصیحت ایدی • شراب و
شاهد شیرین کرا زیانی داد • شراب و شیرین محبوب کیمه زیان
ویردی مراد طلب دنیا ایچون نصیحت ایدنه جوابدر که عشق
الهی و محبوب حقیقی کیمه زیان ایندی • خزینه ء دل حافظ زگوهر اسرار
حافظک کوکل خزینه سی اسرار گوهرندن • بیمن عشق تو سرمایه ء جهانی
داد • سنک عشقک برکتنده جهان سرمایه سن ویردی مراد بودر

عشق الهی حافظه بر فیض ابدی که بو دکلو معارف دقیقه یه اهل عالمه سرمایه
قلدی بیت اگرچه حافظ لا فخظ نغنه کفت اسرار • سروری
لیک بشرحش عجب بیانی داد • وله ایضا
عشقت نه سرسریست که از سر بدر شود • سنک عشقک قولای بنه دکلدرکه باشدن
چقه • مهرت نه عارضیست که جای دگر شود • محبتک عارضی دکلدرکه
غیری یره کیده. مراد حضرت خداوندن ظاهر در • عشق تو در درونم و مهر تو
در دلم • سنک عشقک بنم ایچمده و محبتک کوکلمده • با شیر اندرون
شد و با جان بدر شود • سود ایله ایچرو کردی جان ایله چقار مراد
بودر که عشق الهی جوان حال صبیندن طبیعتم ایله بشندر ما دام که جانی
تنده در اندن منفک اولمز جان ایله بله چقار • دردیست درد عشق
که اندر علاج او • بر درددر که عشق دردی که انک علاجنده • هر چند
سعی بیش نمایی بتر شود • هرنه دکلو سعی زیاده کوستورهسن بتر اولور
مراد بودر که عشق الهی علاجی معشوق حضرتنه وصول و قرب ایله اولور
لاجرم اول حضرته وصول و قرب زیاده اولدقجه شوق و محبت غالب اولور
• اول یکی منم که در این شهر هر شبی • اول بری بنم بو شهرده که
بر کیجه • فریاد من ز عشق با فلاک بر شود • بنم افغانم عشقدن
افلاکه اوزره کیدر مراد بودر که عاشق حق اولان دوکلی کیجه اویوب
هر کیجه مناجات و افغانی افلاکه عروج ایتمک کرک بو شهرده • اول بری بنم
دیو ترغیب و مناجات ایدر • ور زانکه من ز شکر فشانم بزنده رود

اگر

اگر من کوز یاشی چاپیرسم زنده رود • کشت عراق و فارس بیکبار تر ۲۸۸
تر شود • عراق و فارس اکنی بر اوغوردن اسلنور مراد بودر که اگر کوزم
یاشی شو قدر جاری اولوب زنده رود ارماغنه منضم اولوب مزارع
عراق و فارس اکنلکه سیوارلق ایچون اجامنیدی جمله سنه کفایت
ایدر ایدی رباعی حرمت علی فراقک بعد بعد • فاملیت الجفان من الجفون
ولوکان البکاء بقدر شوقی • لاجریت العیون من العیون • دی در رهی
زلف بدیدم رخ نگار • دون زلفلو اوزرنده کوردوم نگارک یکاغی •
بر هیأتی که ابر محیط قمر شود • بر هیاتده اوزره که بولت قمری محیط اولا
• گفتم که ابتدا کنم از بوسه گفت نی • دیدمکه ابتدا ایدرن بوسه دن
دیدی یوق • بگذار تا که ماه ز عقرب بدر شود • قو که ای عقربدن طشره
چقه مراد بودر که تجلی ذات بلا وراء حجابدن واقع اولوب دعوی
وصل و قصد وصول ایتدم هنوز وقت اولمدی • زمان نحوستک کچمدی
دیو رخصت ویرلمدی • عاشق سر از لحد بدر آرد بپای بوس • عاشق
باشی قبردن چقار ایاغی اوپمکه • کز خاک او بپای شما سبز شود • اگر
عاشقک طپراغی سزک ایاغکز قلعانشر یعنی رده سز اولا بیت نعدر
اولمش ایسم دورم ایاغک اوپمکه • سیر ایدرکی سرو را باصلک قدم
سیمی اوسنه • مراد صفت احیا متعلق اولیجق حیات حادث
اولور دیکدر • حافظ بیاد لعلش اگر باده می خوری • ای حافظ
انک لعل یادنه اگر شراب ایچرسن • بگذار تا که مدعیان را خبر شود

توبه یعنی اول غافل اوله که مدت عبارهٔ خبر اولور مراد بودر که توبه وانابت
وسلوک طریقت قصد ایدن استعمال ایتمک گرک که اعدایمز شیاطین جن
وانس مانع اولور **وله ایضا** از خدای کسی را
بهر گناه بگیرد • اگر الله تعالی برکسه یی هر گناه ایله دوته • زبیم ناله که
ناله زمانه آه بگیرد • یر ناله ایله ایکلر زمانه آه دوتر مراد بودر که
اگر حق گناهکاری گناه سببی ایله مؤاخذه ایدرسه ولو یؤاخذ الله الناس
بما کسبوا ما ترک علی ظهرها من دابة حسبنجه قهر کلی ایدردی • برابر است که
وکوه پیش حضرت مولا • برابردر صامان وطاغ حضرت مولا اوگنده • که
بکوه بخشد که بکاه بگیرد • گاه طاغ ایله بغشلر گاه صامان ایله دوتر
مراد بودر که کبیره وکثیره ایله رحمتدن مایوس اولمامق گرک وذنب صغیر
ایله عذابدن امین اولمامق گرک که گاه چوق گناهی عفو ایدر گاه از گناه
سببی ایله عذاب ایلر • گنار روی زمینی مرا نمی دانی • یرپوزنده
گناه ایدرسین بلمزسین • که ماه بر فلک از شومی گناه بگیرد • که ای فلکده
گناه شوملغندن دوتلور مراد بودر که گناه شومی ضرری سماده بیله
ظاهر اولور ان الشمس والقمر آیتان من آیات الله لا ینکسفان لموت احد
ولا لحیوته یخوف الله بهما عباده حسبنجه انخساف قمر معصیتدن اثردر واندن
اهل ارضه نیجه ضرر ترتب اولور • تو پاک دامنی آری ولی شود پیدا • سن
پاک دامنسین لکن ولی ظاهر اولور • گناهای تو فردا که دادخواه بگیرد
سنک گناهلرک که یارین مشتکی تیمی دوتر یعنی انلکی مراد طلبه یندور که

بلکون

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

بلکون لباس فاخر کیوب فخر ایدوب پاک دامن بورسن اما یارین قطلمر
دامنک دوتیجق ظاهر اولور که ملوث وصاحب معاصی ایمشسن
شبی بشرم گنه من چنان بگریم زار • برگیجه گناه حجابندن بن شویله زار
اغلارم • که سجده گاه من آن شب همه گیاه بگیرد • که بنم سجده گاهم اول
گیجه دوکلی اوت دوتر مراد کثرت گناهی اغلدیغی ایچون حکایت ایدوب
کوزم یاشندن اوت بتر دیو مبالغه در • گهی وداع بگریم بدان شبانه
که یار • وداع وقتنده اغلارم اول شبانه ده که یار • بهر زمین که رود
آب دیده راه بگیرد • هر یره که گیدر کوز صویی یولی دوتر مراد دوست
وقتنده گریه بکاسن حکایت ایدوب مبالغه در • چو شاه قصد دل بیدل
کند حافظ • چون شاه بو بیدل حافظک کوکلی قصدین ایده ای
حافظ • کراهت زهره ویار اگر پیش شاه بگیرد • کمه اودو قدرت
اولور که شاهک اوکن دوته یعنی مانع اولا مراد پادشاهدن ظاهر دل
پادشاه حقیقیه اشتغالدر که حضرت حق جل جلاله قچن قهر وعذاب ایلمه
ایدر انک حضرتنده کم سوز سویلیوب تخلیص ایده بیلور **وله ایضا**
سر سودای تو اندر سر ما می گردد • سنک سوداک باشمز بزم باشمزده
دولانور • بین که اندر سر شوریده چه ها می گردد • گور که شوریده
باشده نلر دولانور مراد بودر که ابن الرب الجلیل وابن العبد الذلیل
موجبنجه بز قولز وسنک سوداک قندن **بیت** هرگز هوای وصل تو
از جان ما نرفت • سودای سلطنت ز سر این گدا نرفت • هرکه دل

بی دل

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

در خم چوگان سر زلف تو بست • هر کیمکه کوکلی سنک زلفک اوجی بو کلنده باغلدی
لاجرم کوی صفت بر سر و پای کردد • لاجرم طوب کبی باشی و ایاغی اوزره
دولانور مراد غیب هویت و ذات حضرته کوکل باغلیلک سفل طلبده ارک
دیمکدر بیت کر قدم عاجز شود نتوان نشست • که به پهلو که بسر باید
دوید • کرچه بیداد و جفای کند آن دلبر من • اکرچه ظلم و جفا ایدر اول
بنم دلبرم • همچنان در پی او دل بوفای کردد • انجلیین انما ردنجه کوکل
وفایه دولانور مراد طالب صادق جفا ایله ترک رجا اتمامک کرک دیمکدر
بیت ای که دلم بردی و جان سوختی • در سر سودای تو سرم برقرار
از جفای فلک و غصهٔ هجران صد بار • فلک جفاسندن و هجران غصه سندن
یوز کره • بر تنم پیرهن صبر قبای کردد • بنم بدنم اوزره صبر قفتانی
یعنی صبر قفتانی قبا اولور یعنی یرتلور اوکی اچیق قفتان اولور مراد کثرهٔ
الام واقع اولوب کندوسی تحمل قلدوغنی حکایتدر • در ضعیفی و نزاری
تن بیچارهٔ من • ضعیفلکده و آرقلقده بنم بیچاره بدنم • چون هلال سبت
انکشت نمای کردد • هلال کبی درکه پرمق ایله کوسترلور مراد ضعیف
اولان و ریاضت ایله نحیف اولان شار الیه بالبنان اولدوغنی
بیاندر • بلبل طبع من از فرقت کلزار رخش • بنم طبعم بلبلی انک رخی
کلزاری فرقتنده • دیرگاه هست که بی برک و نوای کردد • چوق زماندر که
بی براقسز و آوازسز دولانور مراد مدة مدیده فرقت چکلینجه وصلت بولنمز
دیمکدر • چند کویم مرو ای دل زپی نفس و هوا • نیجه دیم کیتمه ای کوکل نفس

دیرگا

وهوا

٢٩٠

292

و هوا اردنجه • کین هوایست که در عین خطای کردد • بو بر هوادر که
عین خطاده دولانور • مراد نفس و هوا اردنجه کتمه عین خطا ایدکن بیان
در بیت ای بی نفس و هوای روی • راه نه اینست خطای روی
بهوا داریت ای سرو قد و لاله عذار • سنک هوادارلغکده ای سرو قامت
و لاله عذار • بس که آشفته و سرگشته چو مای کردد • نیجه آشفته و حیران
بر جلبین دولانور مراد اول عالم حضرت و خوب طلعت انجوم بی حد و
عد عاشق طالب وار ایدوکن ذکردر • دل حافظ چو صبا بر سر کوی تو مقیم
حافظک کوکلی صبا کبی سنک محلک باشنده مقیم • دردمند است و باشید
دوامی کردد • دردلودر دوا اقیدی ایله دولانور مراد صبا نیجه
دولانورسه حافظک کوکلی دخی درکاه حقی دولانور دیمکدر • ول
ایضا • من زنم هر نفس از دست فراقت فریاد • اوررم هر نفس سنک
فراقک الندن فریاد • آه اگر ناله و زارم نرساند بتو باد • آه اکر
ناله و زارم ایرشدرمزسه کایل مراد ظاهره نظر ظاهردر و تحقیقه نظر
آه اکر توجه و تضرعم مقبول حضرت اولمزسه دیمکدر • چکنم الکنم ناله و فریاد
و فغان • نیلیم اکر اتمزسم ناله و فریاد و افغان • کز فراق تو چنانم که بد اندیش
تو باد • که سنک فراقکدن اویلیم که سنک بداندیشک اولسون مراد
مراد نظر بودرکه حضرتدن بعد اول حضرته سوء ظن ایدنلر بعدی کبی اولق
مصیبت عظیمه در انوکچون چوق ناله و فریاد و افغان اتمک موفقدر • در
روز و شب غصه و خون می خورم و چون نخورم • کیجه و کوندز غصه و قان

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

انجم نه ایکیم • چون زدیدار تو دورم بچه باشم دلشاد • چون سنک
دیدارکدن ایراغم نیجه اولم کوکلی شاد مراد شوق لقادن ظاهردر
تا توازچشم من سوخته دل دور شدی • تا سن بنم کوکلی یانمشک
کوزندن ایراغ اولدک • ای بسا چشمهٔ خونین که دل از دیده کشاد
ای نیجه قان چشمه‌سی کوکل کوزندن آچدی مراد فرقت حضرت ایچون قان
اغلادم دیمکدر بیت فرقت ایچون آدم اغلارسه نیجه دم جیری در
نیجه بللر اغلق چون سنی در آدمک • از بن هر مژه صد قطرهٔ خونین
بیش شود • هر کیلک دبندن یوز قطره قان اوکلکده اولور • چون
بیاردوم ازدست فراقت فریاد • چون قالدر کوکلم سنک فراقک
الندن فریاد مراد بودرکه سنک فراقکدن کوکلم فریاد ایدیجک کوزلرم
قان یاشی سیغتی ایدر بیت فریاد و نالهٔ دل باشد آب دیده
چون رعد و برق باشد مقرون سیل باران • حافظ دلشده مستغرق
حسن تو شب روز • کوکلی کیتمش سنک حسنک مستغرقی در کیجه و کوندز
تو از بن بندهٔ دل رفته بکلی مهجور • سن بو کوکلی کیتمش قولدن بالکلیه
کسلم مراد بودرکه اگرچه جسمم بر یاندر اما جانم مستغرق جمالکدر سندن
رجا اندم کمال احسان و حسن کمالکدر وله ایضا
مراد وصل تو کر زانکه دست رس باشد • بکا سنک وصلکه کرال ایرمک اولا
در ز طالع خوشنم چه ملتمس باشد • وحش کند و ما نعمدن نه مطلوب اولور
مراد بودرکه شول کمسه که وصول الی الله میسر اولا دخی انکا مطلوب کرکمز

بیت

٢٩١ 293

بیت مراد جانم از عالم تو بودی • ترا چون یافتم دیکر چه جویم
بر آستان تو غوغای عاشقان چه عجب • سنک اشیکک اوزره عاشقلر
غوغاسی عجبدر • که هر کجا شکرستان بود مکس باشد • که هر قندشکرلک
اولسه سکک اولور مراد بودرکه باب حضرت مرحمه ارباب حاجت
اولسه عجب دکلدرکه ملجأ اصحاب حاجاتدر شعر یا من یری ما فی
الضمیر ویسمع • انت المعد لکل ما یتوقع • یا من یرجی للشدائد کلها • یا من
الیه المشتکی والمفزع • مالی سوی قرعی لبابک حیلة • فلان رددت فای
باب اقرع • چه حاجتست بشمشیر قتل عاشق را • نه حاجتدر قلیج عاشق
قتل ایچون • که نیم جان مرا یک کرشمه بس باشد • که نیم یارم جانم بر نظر
ینر مراد اهلاک نفسه عینی غایتدن بر نظر کافی در دیمکدر بیت
نفسی بوته قرب ایتمدر عاشق اولان • جان ویر بر لحظه ده بر لحظ
اندر سنه کر جیب • اگر هر دو جهان یک نفس زنم با دوست • اگر جهانده
بر نفس اورسم دوست ایله • مرا ز هر دو جهان حاصل آن نفس باشد • بکا
ایکی جهاندن حاصل اول بر نفس اولور مراد بودرکه اگر تقرب الهی میسر
اولورسه اندن اعظم مقصد واندن اشرف وقت اولمز رباعی
کر نوازی بجان خوشنم ازین وقتم خوش • که همه مطلب و مطلوب همانم
باشد • در قیامت چو سر از خاک لحد بر دارم • یک نظر کر بکنی به ز جنانم
باشد • ازین هوس که مرا دست بخت کوتاهست • بو هوسدن که بکا
بخت القصه در • کیم سرو بلند تو دست رس باشد • قچن بکا سنک بلند

سروك الو پرمك اولور مراد بودركه سوداى عشق الهى ايدرلر
اما جنتم الى اندن قصه كه اكا لايق عبادت ايده مزلر پس قبح درجه
عاليه وقرب حضرت عزت حال قلم ● ره خلاص كجا باشد از غريبت
راخلاص بولمقدن اولور اول غريبكه ● كه بسيل محنت عشقش زبيش وپس
باشد ● كه عشق محنتى سيلى اكا اوكدن وارددن اولور مراد سيل محنت
محبت هر طرفدن احاطه قلدوغى غريبه خلاص ميسر اولمزديمكدر ● هزار
بار شود آشنا و ديكر بار ● بيك كره آشنا اولور روكرو ● مرا ببيند و
كويد كه اين چه كس باشد ● بنى كورر ويربونه كمه در مراد كبرياى حضرت
حقى بياندر ● وله ايضاً ● سوسن باد بهارم بسير صحرا برد
بهار يلى هوسه بنى صحرايه الندى ● باد بوى تو بياورد وقرار ازما برد
● يل سنك قوقوكى كتوردى وقرارى بزدن آلدى مراد عشق مجازى صحراى
لاعنة التوب نفخه ربانيه رايحه الهيه كتورب بنى بى قرار اندى ديمكدر
● هركجا بود دل چشم تو برد از راهش ● هر قنده كه بر كوكل وار ايدى سنك
كوزك يولدن چقاردى ● نه دل خسته وبيمار مرا تنها برد ● يالكز بنم مجروح
دخسته كوكلم الندى مراد بودركه عين الله نظر قلجق اوقوبانى بيله جذب
ايدر ضعفاى جذب اتسه خود بالطريق الاولى ● آمده كرم ببر در آب رخم
اشك چو سيم ● كلدى وحركت ايله الندى بو زم صوبى دكش كبى كوز ياشى
زر بزرد ادكسى كه آمد واين كالا برد ● نقدى نقده ويردى برنكسه
كلدى بو قماشى الدى مراد روى زرد وسيم اشك ايسه دخى عند الله عزيز

وشريف

وشريف ونقد نفيس در ديمكدر ● دل سنكين ترا اشك من آورد براه
● سنك طاش كبى كوكلى بنم كوزم ياشى كتوردى يوله ● سنك را سيل
تواند بكند در يا برد ● طاشى سيل قادردركه كنارنه الندكه مراد
مخاطبدن نفس ونفكلدن روح در ● دوش شوق وطرب سلسله
شوق توبست ● دون كيجه سنك ذوقك بكا سنك شوقك زنجيرين
بغلدى ● پاى خيل خردم لشكر غم ازجا برد ● عقل عسكرينك اياغنى
غم عسكرى يرندن الندى مراد بونده مخاطبدن حضرت حقدر وعقل
مراد عقل معاش در وغمدن مراد غم آخرتدر ● راه ما ابروى ان ترك
كمان ابرو زد ● بزم بولمز اول ياى قاشلو محبوبك قاشى اوردى
رخت ما سنبل آن سرو سهى بالا برد ● بزم قماشمزى اول سرو سهى بالانك
سنبلى الندى مراد تارالبه دن حضرت حقدر وابرودن مراد
رموز الهيه در راه عقل معاش اورر ومتاع روى عجب ماهيت
آلور ● جام مى داد زلبت دم زروان بخشى زد ● شراب قدحى دولو
سنك لبكدن جان بغشليجق دم اوردى ● آب مى را لب جان
بخش توروان افزا برد ● شرابك صوينى جان بغشليجى وجان
ارتوريجى لهو داق الندى مراد بودركه اشربه مكيفه ذوق
وحالت وروان وقوت ويرمك لافن اوررايدى اما كلام الهى
انك يوزى صوينى دوكدى كه ذوق وشوق وروحه قوت بوندن
اولور ايمك بوكا هركز نسبتى يوقدر ● نكهت بلبل بر حافظ ملكس از

خوش سخنی • بلبلك خوش سوزلوكدن بحثی حافظ قنده قلمه • بیش طوطی
نتوان نام هزار او ابرد • طوطی اوكنده بلبل آدن الكق اولمز مراد
حافظ طوطی در • بلبلك اكا مركز نشا بهنی یوقدر دیملدر وله
ایضا سحر چون خسرو خاور علم بر كوهساران زد • صباح چون
مشرق پادشاهی سنجاغنی داغلر اوزره اوردی • بدست مرحمت یارم
در امیدواران زد • مرحمت الی ایله یارم امیدوارلر قپوسن اوردی
مراد صبح وقتنده اجابت دعوات و مرحمت قاضی الحاجات اولدوغنی
بیاندر • چو پیش صبح روشن شد كه حال مهر گردون چیست • چون
صبح اوكنده روشن اولدی یعنی اولدن ظاهر اولدی كه فلك گنشنك
حالی ندر • برآمد خنده خوش بر غرور كامكاران زد • خوش كلمك ظاهر
اولدی كامكارلر غرورنه اوردی مراد بودركه صباحك ظهوری گویا
خنده در كامكار اولنلر غرورنه كه نیچون گنشك زوال و غروبندن
غایه انتقال ایتمزلر • نگارم دوش در مجلس بعزم رقص چون برخاست
• نگارم دون گیجه مجلسده رقص قصدی ایله قالقدی • گره بگشاد از
گیسو و بر دلهای یاران زد • دوكوم آچدی زلفدن و یاران كوكلنه
اوردی مراد نگاردن صفت فیض درجون اول ظهور رابده غیب
قیدی یارانك كوكلنه دوقنور • من از رنگ صلاح اندم بخون دل
بشستم دست • بن صلاح رنگندن اولدم بورك قانی ایله ال یودم
كه چشم باده پیمایش صلا بر هوشیاران زد • كه انك شراب اوجیجی كوزی

صلای

صلای آیغلر اوردی مراد صلادن مصالح دنیایه صلاحدر چون ذات
الله كه عشق اوجیجی یعنی تجلی شوق ایدیجی اولانسالك مصالح دنیایه
قابلیتدن بوركی قانی ایله ال یوب آیغلر سست حتی اولار • كدام
آهن دلش آموخت این آیین عیاری • قنغی دمر كوكلی اوكرندی اكا
عیارلق رسمنی كه اول چون برون آمد ره شب زنده داران زد
• كه اول چون طاشره چقدی احیای لیل ایدنلرك یولن اوردی مراد
آهن دلدن صفت قهردر اوكرنمكدن مراد انك تجلی سیدر اول
تجلی ذاتدن صادر اولوب احیای لیل ایدنلرك یولن اوروب انلری اصلاح
مصالح دنیادن منع ایدوب جمله وارلقدن الوب كند وحكمنه ایدركه
مسخر قهر وارادت اولور • خیال شهسواری پخت و حالی شد دل مسكین
• شهسوارلق خیالن پشوردی كندی مسكین كوكل • خداوندا نگه
دارش كه بر قلب سواران زد • یارب صقله آنی كه انلر قلبنه یعنی
الا یلكه اورشنه اوردی مراد بودركه مسكین كوكلم شهسوارلق
خیالن بغلیوب یعنی طریقت سلوك ایلیوب هوا وجنس نفس و وساوس
شیطان عسكرنه دوقندی یاربی پس آنی صقله مكر ضرردن •
ازان عنت كه جام جم بدست او مشرف شد • اول سلطندن كه جم
قدح انك الیله مشرف اولدی • زمانه ساغر شادی بیاد می گساران زد
• زمانه شادلق قدحن مدمن خمر اولنلر یادنه اوردی مراد
بودركه قلب عشق الهی نوشنه شروع ایدیجك زمانه صوفیلر یادنه

فرح فرحنده وقتنده که اخواندن بری زیاده اولدیغی انلره شادمانی ور
✱ در آب رنگ رخسارش چه خون خوردیم جان دادیم ✱ انک رخسا
رنک آب رنکنده نه قان ایچدک نه جان ویردک ✱ چو نقشش دست
داد اول رقم بر جان سپاران زد ✱ چون انک نقشنی ال ویردی اول
رقمی جان اصمرلنلره اوردی یعنی اول انلره وصول قلدی مراد بودر که
والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا حسبنجه جهاد و جاهده زیاده
اولوب بذل روح ایدنلره فضل حق زیاده اولور ✱ منش با خرقهٔ
پشمین کجا اندر کمند آرم ✱ من اول یوک خرقه ایله قچن کمنده کتورم
✱ زره موی که مژکانش ره خنجر گذاران زد ✱ بر زره قللو که انک
مژکانی خنجر کچیجیلرک یولن اوردی مراد بو ضعف حال ایله انی نیجه صید ایدم
که انک ضعف جلالی اقویالرک یولن اورمشدر دیمکدر ✱ نظر بر قرعهٔ
توفیق و یمن دولت شاه است ✱ نظر توفیق قرعه‌سنه و شاه
دولتی برکاتنه در ✱ که حافظ فال ازین دفتر بنام بختیاران زد
✱ که حافظ فالی بو دفتردن بختیارلر آدینه اوردی مراد سابقا
بیان اولنمشدر که خواجه حافظک عادتیدر بعض غزللرده مخلصدن
صکره بر تاج بیت ایله بر صاحب وجودی ذکر ایدر ✱ شهنشاه
مظفر شجاع ملک و دین منصور ✱ لفظ شجاع مهادر بعضسنده در و کندونک
ممدوحی اولان شاه شجاع مراد اولمغی دخی اتمام ایدر ✱ که جود بی دریغش
خنده بر ابر بهاران زد ✱ که انک دریغسز سخاسی بهار سحابنه کولدی اوردی

یعنی

یعنی سخاسی شو مرتبه‌ده کثیردر که بهارلرک کثیر المطر سحابنه بونک سخاسی قلیلدر
دیو کولر ✱ ز شمشیر زر افشانش ظفر آن روز بدرخشید ✱ انک
آلتون صاچیجی قلجندن ظفر اول کون یلدرردی ✱ که چون خورشید انجم
سوز که تنها بر هزاران زد ✱ که یلدز یاقیجی کون کبی یعنی یلدزلری
محو ایدن کنش کبی بیکلره اوردی ✱ دوام عمر و ملک او بخواه
از لطف حق ای دل ✱ انک ملکی عمرنک دوامنی استه لطف خدادن
ای کوکل ✱ که چرخ این سکهٔ دولت بدور روزگاران زد ✱
که فلک بو دولت سکه‌سنی روزگارلر دورنه اوردی یعنی انک
ملکنده دوام عمری روزگارلره سکهٔ دولتدر و ایضاً

حرف دال

بیا که رایت منصور پادشاه رسید ✱ کل که پادشاهک
منصور بیراغی کلدی ایرشدی ✱ نوید فتح و بشارت بمهر و ماه رسید
✱ فتح و بشارت آوازی کونه و آیه ایرشدی مراد پادشاهک سنجاغی
کلوب فتح و ظفر ایله عودت قلدیغنی بیان ایدر نته‌کم سعدی کند و زمانی
پادشاهی و سنجاغی فتوحمند ایدی دیمش قطعه المنة لله که نه مردم
بدیدیم ✱ دیدار عزیزان بحضرت برسیدیم ✱ در رفتن و باز آمدن
رایت منصور ✱ پس فاتحه خواندیم باخلاص دمیدیم ✱ جمال بخت
ز روی ظفر نقاب انداخت ✱ بخت جمالی ظفر یوزندن نقاب آتدی
✱ کمال عدل بفریاد دادخواه رسید ✱ کمال عدل شکایتچی فریادینه
ایرشدی مراد کندو شاهنک کمال عدل ایله وصفدر بیت

[illegible]

چون ماه شب چارده از مشرق برآمد • رویی که دران ماه جو او می طلبیدیم
• سپهر دور خوش اکنون زند که ماه آمد • زند لفظنک فاعلی ضمیر سپهردر
مفعولی دور خوشدر یعنی فلک شمدی خوش دور اوردی که آی کلدی
• جهان بکام دل اکنون رسد که شاه رسید • جهان کوکل مرادنه شمدی
ایردی که شاه ایرشدی بیت المنة لله که بهوای خوش نوروز •
باز آمد از جور زمستان برهیدیم • زغاطان طریق این زمان شوند
ایمن • شوند لفظنک فاعلی مصراع آخرک اولیدر • قوافل دل و دانش
که مرد راه رسید • یول کسیجیلردن بونده ایمین اولدیلر کوکل و علم
قافله لری که یول اری ایرشدی مراد مرد راهدن سفردن کلن پادشاه
ظاهردر پادشاه طرفندر بیت ورسایه بر ایوان سلامت
بنشستیم • تا کوه بیابان مشقت نرسیدیم • زقعر جاه برآمد بر
اوج جاه رسید • قیود بندن چقدی منصب اوجنه ایرشدی بیت
دوشمنکه نمی خواست چنین کوس بشارت • مجنون دانش پوست بچوگان
بدریدیم • کجاست صوفی دجال شکل ملحد کیش • قنده در دجال شکل
و ملحد مذهب صوفی بگو بسوز که مهدی دین پناه رسید • دین پاکی
دین صفتی مهدی ایرشدی مراد قزلباش صوفی اولمغی جایزدر
• صبا بگو که چها بر سرم درین غم عشق • ای صبا وی که نلر بنم باشمه
عشق غمندن • زآتش دل سوزان دود آه رسید • یانجی کوکل اودندن
دود آهدن ایرشدی مراد جو قلق آلام چکوب حالیا خلاص بولوغی

ذاکردر

[illegible]

ذاکردر بیت وقتست بدندان لب مقصود گزیدند • کان لشکر که
بحسرت سر انگشت گزیدیم • زشوق روی تو شاها بدین اسیر فراق
• سنک یوزک شوقندن شاها بو فراق اسیرنه • همان رسید کز
آتش برگ کاه رسید • اول ایرشدیکه اوددن صمان یوزنه ایرشدی
مراد عذاب ناردن خلاص اولدم دیمکدر بیت شکر شکر
عافیت از کام حلاوت • امروز بگفتیم که حنظل بچشیدیم • مرو بخواب
که حافظ بیارگاه قبول • اویقویه کتمه که حافظ قبول بارگاهنه •
زورد نیم شب و درس صبحگاه رسید • نصف لیلده ورددن و صباح
وقتی درسندن ایرشدی مراد ورد شب و درس سحر مراده وصوله
سبب اولدوغنی ذکرده روالکا ارشاددر بیت سوی د
آنست که در حضرت خورشید • کوهیم که ما خود شب دیجور ندیدیم •

وله ایضاً

دارد دکرا قرا فلک جرعه کشی بیا باد
• ای عدل ایدجی سلا فلک جرعه کس حلقی اولسون • دوشمن دل
سیاه تو غرقه بخون چو لاله باد • سنک کوکلی قره دوشمنک لاله
کبی قانه غرق اولسون مراد پادشاه مدحی والکا دعادر یا ظاهر
پادشاهی مراد یا آخرت پادشاهی مراددر • زروی کاخ رفعت
راست زفرط ارتفاع • سنک رفعتک قصرنک دوه سی اجون زیاده
ارتفاعدن • راه رواق وهم را هزار ساله باد • وهم یولجی لرنه
بیک یللق یول اولسون مراد پادشاهک علون و رفعتی استمکدر

[illegible]

زلف سیاه برخست چشم چراغ عالمست ◦ سنگ برغم اولان زلف سیاه
چشم چراغ عالمدر ◦ جان ز نسیم دولتش در کشاکش کلاله باد ◦ جانی
انگ دولتی نسیمندن زلف بوکلومند اولسون مراد انک کنف حمایتنده اولمغی
طلبدر ◦ ای مه چرخ معدلت نور جمال عالمی ◦ ای چرخ عدالتک آی نوری
جمال عالمکس ◦ باده صاف دایمت در قدح و پیاله باد ◦ صاف شراب
دایما سنگ قدحکده اولسون مراد عشق صاف قلبکده اولسون دیمکدر
◦ چو بنوای مدحت زهره شود ترانه ساز ◦ چون سنگ مدحک نواسی
ایله زهره ترانه دوزیجی اوله ◦ حاسد تو از سماع آن همدم آه و ناله
باد ◦ سنگ حاسدک انک استماعندن آه و ناله مصاحبی اولسون مراد پادشاهه
دعا حسوده دعاء علیه در ◦ نه طبق سپهر و آن قرصه سیم و زر که هست
◦ فلکک طقوز طبقی و اول گمش و آلتون چورکی که وارد ◦ از لب خوان
حکمت سحل تر این نواله باد ◦ سنگ عظمتک سفره سی کناریندن ایا ترکه
لقمه اولسون مراد طقوز فلکی طقوز طبقه تشبیه و قمری گمش چورکه تشبیه و شمسی
آلتون چورکه تشبیهدر ◦ دختر فکر بکر من همدم مدحت تو شد ◦ بنم بکر
فکرم قزی سنگ مدحک مصاحبی اولدی ◦ مهر جنان عروس را ایکنت
حواله باد ◦ انجلین کلبین مهری سنگ الوکا حواله اولسون مراد فکرینی بکر
قزه تشبیه و اکا مهر معجل بادشاه الندن اولمق استدعاسیدر ◦ حافظ
تو درین غزل تحبت بنده کی بداد ◦ سنگ حافظک بو غزلده قوللق تحفه سنی
ویردی ◦ لطف عمید پرورش هدای قباله باد ◦ سنگ قوللر بسلیجی
لطفک

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

لطفک بوحجته شاهد اولسون مراد بودرکه چونکه قوللر بسلمک لطفکه
عادتدر بن قولک دخی لطفک بسلیوب قولک ایتدیکنه لطفک شاهد
حجت اولسون **وله ایضا** سپیده دم که صبا بوی
زلف جان گیرد ◦ طاک پری آغزدی وقتنده چون صباح جان زلفی قوقوسنی
دوته ◦ چمن ز لطف هوا نکته بر جنان گیرد ◦ چمن هوا لطفندن
یعنی لطافتندن جنتلره نکته دوتر یعنی طعن ایدر ◦ هزار نکهت گل در چمن
نتق بندد ◦ بیک گل قوقوسی چمنده پرده باغلر ◦ افق ز رنگ شفق
رنگ گلستان گیرد ◦ گوک کناری شفق رنگندن گلستان رنگنی دوتر
◦ نوای چنگ بدان سان زند صلای صبوح ◦ چنگ آوازی اول رسم
ایله اور صباح شراب صلاسی ◦ که پیر صومعه راه در مغان گیرد ◦
که خانقاه پیری مغان قپوسی یولنی دوتر یعنی زاهد بابا اولان شیخ
صاحب خرابه مایل اولور ◦ شه سپهر چو زرین سپر کشد در روی
فلک پادشاهی آلتون قالقان چکر یوزه ◦ بتیغ صبح و عمود افق جهان گیرد
◦ صبح قلیجی و افق گوندری ایله جهانی دوتر یعنی زاغ شب هباز
زرین بال ◦ قره قرغه رغمنه آلتون قنتلو شاهباز ◦ درین فیروزه
زنکاری آشیان گیرد ◦ بو زنکار رنکلو فیروزه نواده یعنی افتاب
عالمتاب که طالع تابان اوله بو بیتی بیت مرهوندر ◦ بیا رکا جمع
رو که خوش تماشا بست ◦ چمن بارکاهنه کت که خوش تماشادر
چو لاله کاسه نسرین و ارغوان گیرد ◦ چونکه لاله آیاغ گل و ارغوان جنانمی

دو نه آق لاله وقزل لاله آق وقزل قدحه تشبیه ایدر • چه حالتست که گل
در سحر نماید رخ • نه حالتدر که گل سحرده یوز گوسترر • چه غلغله است که در صبح
خوان کند • نه غلغله در که بلبلده • دوتر مراد گلک آچلمه سندن و بلبلک ناله سندن
عبرت المق ایکن دیمکدر • چه پرتو است که نور چراغ صبح دهد • نه ضیادر که صبح
چراغنه نوری ویرر • چه شعله است که در شمع آسمان گیرد • نه شعله در که
که شمع آسماندر • دوتر مراد نور آفتابه نذر ویندر که عالمی بو یله منور ایدر
دیو ب الله نور السموات والارض مضمونه اشارتدر حضرت حقک صانع
غریبه سن بیان ایدر • خیال شاهی از نهت در سر حافظ • پادشاه هلق خیالی
بوقه ایسه اگر حافظه بخشنده • چو انیغ زبان عرصه جهان گیرد • نیچون دل
قلیجی ایله میدانی • دوتر مراد کندونک نظم بلیغ ایله جهان گیرلکنی بیاندر
بعض نسخه ده بو بیتدن اول شو ابیات واقع اولمش • چو شهسوار فلک
بنگر و بجام صبوح • چون فلک شهسواری نظر ایده صبوح قدحنه • که خورشید
نور کحل جا گیرد • که گنش نوریله بمندن جا گیره سن • دوتر مراد اول روشنا
لقده جام زباده بصیر اولور دیمکدر • صبا که دمادم جو رند شاهد باز
صبایی گور که هر وقت رند محبوبی دوست گبی • گهی لب گل وگه زلف ضیمران
گیرد • گاه گل طوداغنی و گاه ریحان زلفنی • دوتر مراد صبانک بونلره
تعلقنی اوخشمه تشبیه در • درایتی دهیولی و اختلاف صور ماده بر اولوب
صورتلر مختلف اولدقده • خرد زهر گل تو نقش صد بیان گیرد • عقل هر برینی چیچکلدن
یوز بیان دوتر مراد بودر که چیچکلرک ماده سی بردر عناصر اربعه دن مرکبلردر

اما

اما صورتلری مختلفدر • خاصه لری ورایحه لری وطعملری و رنکلری مغایردر
ورنکلری بر اولنلرک بهاقی وخواصی وروایحی وطعومی مغایردر • و بعضنک
بر یوزی بر درلو رنک و بر یوزی بر درلو رنک و بعضنک بر یوزنده بر نیجه
درلو رنک وار • پس عقل بونلردن بنجه نقش بیان وفهم ایدر که ماده بر ایکن
صورتلر مختلف و متغایر اولمسی اننک اقتضا ایدر که فاعل مختارک ارادتیله بو جمله
اولمش اوله لاجرم حضرت حق فاعل ایدوکی وافعال کثیره یه قادر و فعل ایدیجی
و هر شیئه اختیاری متعلق اولدیغی و هر شیئه اراده سی تعلق ایتدوکی وارا
دتی توجهیله متعلق اولورسه قدرتی اولوجهیله ایجاد و خلق ایتدوکی هر جزئیه
و هر جزئیه نک هر جزئیه علی حده علمی واراده سی متعلق اولوب قدرتی علم
وفق الاراده خلق ایتدوکی ظاهر اولور فتبارک الله احسن الخالقین
• من اندر آن که دمی هست این مبارک دم • بن اندهین که کیمک
نفسی در بو مبارک نفس • که وقت صبح درین شهره خاکدان گیرد •
که صبح وقتنده بو دونق جو بلکده • دوتر مراد بودر که نفس رحمانی واستجابتی
دربو دکلو اثار اظهار ایدن • جو اقصد غم حسرتی سپهر دایره شکل
نیچون بوزغم و حسرت ایله دایره شکللی فلک • مرا چو نقطه پرگار در میان
گیرد • بنی نقطه پرگار گبی اورته ده • دوتر مراد فلکدن شکایتدر
وهموم و غموم احاطه ایتدوکی حکایتدر • ضمیر دل تک شام گیر آن به :
کوکل ضمیرین آچمز بن کمسه یه اول یکدر • که روزگار غیور است و ناگهان
گیرد • که روزگار غیوردر ناگهان دوتر مراد کندنک سرا ولسی ایتدوکی

نه ایلر دیر • چو شمع هر که بافشای راز شد مشغول • شمع گبی هر کیمسه راز فاشنه
مشغول اولدی • بکشدش زمانه بمقراض در زبان گیرد • گیجه متعرض
دلی انک دلن دوترعیتن گسر مراد بو درکه افشای راز ایدنک دلن
بلکه باشن کسرلر کی سلامة الانسان فی حفظ اللسان • کجاست صوفی
مهروی من که از سر مهر • قندندر ربنم ای یوزلو ساقیم که تحت او جندن
بنیم مست خودش ساغر گران گیرد • کندونک بنیم مستنه آغر قدح یعنی
طولو دونه • مراد طلب فیض و فضلدر • پیاله آور واز یار در پیشش
جانی برخبر کتوره یاردن اردنجه بر قدح • بشادی رخ آن یار مهربانی
گیرد اول شفقتلو یارک یوزی شادلغی ایله دونه مراد خطاب
قدسدن خبر ویروب عشق الهی صونه دیمکدر • نوای مجلس ما را اگر نشد
مطرب • بزم مجلسمزک اگرچه مطربی نواسی • گهی عراق زند گاه اصفهان گیرد
گاه عراقه اورر گاه اصفهانه دونر مراد بودر که مطرب طریقت بزی
نوالندرمک ایچون صدایه ودعوت خدایه مشغول اولمقله مراتب و درجات
سلوکی ذکر ایدر دیمکدر • فرشته بحقیقت سروش عالم غیب • فرشته
در حقیقتده عالم غیب ملکی • که روضه ارمش نکته برجنان گیرد • که انک
کرمی باغچه سی جنتلر طعن دوتر مراد سروش عالم غیبدن وعظ طریقت
و عالم الهی دن اخبار ایسو یلین مرشددر که اگرچه صورتده بشر حقیقتده
اخا ملکدر وانک بذل فضل اتدوکی مجلس وروضه یه جنت نکته دوترکه
بونده جمال حق و اسرار حقیقت سویلنور وجنده اولمیان اخبار دیکلنور

سکندری

سکندری که مقیم حریم او چون خضر • بر اسکندر که انک حریمی مقیمی اولا
خضر گبی • رفیق خاک درش عمر جاودان گیرد • انک قپوسی طپراغنک
یولداشی عمر ابدی دوتر مراد اسکندردن کندونک ممدوحی درکه
بو بیتده آنی ذکر ایدوب دیر • جمال چهره تایید شیخ ابو اسحق
• تقویت یوزینک جمالی شیخ ابو اسحق • که ملک در قدمش زیب بوستان
گیرد • که ملک انک قدمنده بوستان زینتن دوتر مراد ملکی تزیین
قلدی دیمکدر • گهی که بر فلک سروری عروج کند • بر وقتده که سرور
لک فلکی اوزره چقه • تخت پایه او فرق فرقدان گیرد • اول
پایه سی انک فرقدان دپه سن دوتر فرقدان یدی کر یلدزینک اکی نور
لوسنک اسمیدر • چراغ دیده محمود شه که دشمن را • محمود شاهک
گوزی چراغی سن که دشمنی • ز برق تیغ تو آتش بده زبان گیرد • سنک
قلیجک شمشیرندن اود اون هلاک ایله دوتر • باوج ماه رسد
موج خون چو تیغ کشد • ای اوجنه ایر رقان موجی چون قلیج چکه
بتیغ چرخ بر دحمله چون کمان گیرد • فلک عطارنه انتر حمله چون
یای دونه مراد انک عظمتی وقوت تأثیرن بیان در • عروس
خاوری از شرم رای انور او • مشرقه منسوب گلین انک زیاده نورلو
فکری حجابندن • بجای خود بود از راه قیروان گیرد • کندو یرینه
اولور اگا کاربانی یولن دوتر مراد گنشک انک زیاده نورلو فکریدن
اوتنوب کندو یرینه گیدر دیمکدر • ایا عظیم وقاری که هرکه بنده

نست • ای وقاری عظیم مرکیمه سنک قوللکدر • ز وضع قدر کمر بند تو آمان کیرد
سنک قوشاغک باغی قدر زنک وضعندن آلمشدر ونز مراد قهر و مهابتدر بیاندر
رسد بچرخ عطارد هزار تهنیت • ای رشتۀ رسکا عطارد فلکندن بیک تهنیت
جو فکرت صنعت امر کی فغان کیرد • جون سنک فکرک کبی فغان امری
صنعتی دوته مراد چرخ عطارددن اکنجی فلکدر جون اول ادار الله شانه
ان یقول له کن فیکون حسنجه فکرک امر الهی کبی صواب و سریع الجریاندر اوله
فلک عطارددن نیجه مبارک ای رشۀ رسکا • مدام در پی طعنت بر حسود و عدو
دایم طعن ایدیجه در سنک حسودکه و عدوکه اوزره • سماک رامح از آن
روز و شب سنان کیرد • سماک رامح انوکیجون کیجه و کوندز کوندزر دوتر
سماک رامح ستارۀ نجی فلکده بر یوزلو کوکبدر انکه اوکنده بر کوکب دخی واردر
اکا رمح دیرلر مراد بودر که سماک رامح دیدکلری یلدز النده رمح دوتمشدر
سنک حسودکه و عدوکه دورمغه اسنر دیوب حدحده بیانلو ایدر • فلک چو
جلوه کنان بنگرد سمند ترا • فلک جلوه ایدرک نظر ایلیه سنک آتکه • کمینه پای
کهش اوج کهکشان کیرد • الچق قدمه کهکشان بوقروسنی دوتر
مراد کاه کشان و کهکشان دیدوکلرندن غرض مجره دیدوکی در تیرکیجه
حاجیلر یولی و صمان اوغریسی دیدکلری در • علامتی که شدی سعادتی
دیهد • علامت و علامت که جلدک سکا بر سعادت ویرر • که مشتری
نسق کار خود از آن کیرد • که مشتری کندو ایشی ترتیبنی اندن دوتر مراد
مشتری دن کواکب سبعۀ سیاره دن التنجی فلکده اولان آق یلدزدر

اکرچه

اکرچه کوکب سعود در آنکا منسوب اولانلر سعادتی آواخر عمرده بولورلر
اول ایلده جفا جکر • از امتحان تو ایام را غرض اینست • سنک امتحا
نکدن ایامه غرض بودر • که از صفای ریاضت دلت نشان کیرد • که ریاضت
صفاسندن سنک کوکلک نشان آلمق دوته مراد بودر که محنت و جفادن خلوص
و صفا دره **بیت** بهار اینست ای مه رها شو زین جفا • تا برارد کوره
از بغره جفا • ور نه پایه مصحف از آن بلندترست • یوخسه مصحف مرتبه سی
اندن اعلی در • که روزکار بروحرف امتحان کیرد • که روزکار اکا
امتحان حرفی دوته مراد مصحف کبی شریف سن دیو ممدوحی تعظیم ایدر
دلیر در خرد آنکس بود که در همه حال • بها در عقلده اول کمسه اولور که
دوکلی حالده • نخست بنگرد و انکه طریق آن کیرد • اول کوره اندن صکره
انک طریقنی دوته مراد بودر که عقلی قوی اولان حقی کوروب انک طریقنی
دوتر • مذاق جان تو شد تلخی غم تو و ایمن • جان مذاقی غم اجلغندن ایمین
اولور • مر آنکه شکر تو در دهان کیرد • مر اول کمسه که سنک
شکرنی اغزنده دوته مراد نظمنی اوقیدن حضرت حقی اولمق مقدار
زعمر برخورد آنکس که در جمیع صفات • عمردن بهره ور اول کمسه که جمیع صفاتنده
بخویش بنگرد و انکه طریق آن کیرد • کندویه نظر ایده اندن صکره انک
یولنی دوته مراد بودر که عمرنک حاصلی المق استیین کندو صفات و احوالنی
کوروب انکا اصلاح ویره اولمق کرک • چو جای جنگ به بیند بکام نار دشت
• چون جنکه برین کوره قدحه ال کنورمز • چو وقت کار بود تیغ جان ستان

سنان کیرد • چون ایش دفتی اولا جان ایلجی قلیچ دوتر مراد جنک وقتنده
عیبتی مشغول اولمیوب قوج دوتمیوب قلیچ دوته دیمکدر • ز لطف غیب سخنی
رخ از امید متاب • لطف غیبدن قیلقده یوزی امیددن دوندرمه
که مغز نغز مقام اندر استخوان کیرد • که پاک الک مقامی ایلکده دوتر
مراد بودر که ایلک برکدر اچنده لطیف ایلک اولنور لاجرم قیلق اچنده
لطف اولنمدن امید کسمک کرک • شکر کمال حلاوت پس از ریاضت
یافت • شکر کمال حلاوتی ریاضتدن صکره بولدی • نخست در شکن
تنک زان مقام کیرد • اول طار بوکلکده انوکچون مکان دوتدی مراد
ریاضت ومشقتده چکن حلاوت ولطافته مالک اولور دیمکدر • در آب نقام
که سیل حوادث از جپ وراست • اول قاعده که حوادث سیلی صولدن وصاغدن
جهان رسد که امان از میان کران کیرد • اویله ایرشه امان اورته دن
کناره دوته یعنی اورته ده امانی قالمیه بو بیت مرهوندر • چه غم بود بهمه
حال کوه ثابت را • نه غم اولور دونکلی حالده ثابت طاغه • که حملهای جنابی
قلزم کران کیرد • که کوکلی حمله لری اغرد ز دوتر مراد حضرت حقه واثق
اولان قلب ثابت حوادثدن متغیر اولمز دیمکدر • اکرچه خصم تو کستاخ
می رود حالی • اکرچه سنک خصمک کستاخ کیدر حالیا • تو شاد باش که
کستاخیش عنان کیرد • سن شاد اول که کستاخلقی انک اوبایندن دوتر
مراد ممدوحی شلیندر • اکر در حق این خاندان دولت کفت • اکرچه
بو دولت خاندانی حقنده دیدی • جزاش در زن و فرزند و خانمان کیرد
جزاسنی

جزاسنی عورتنده واوغلانده وماله یلکنده دوتر مراد جزاء سیئة قتلها
حسبنجه کنده و عملی جنسندن جزاسنی کوررد دیمکدر • زمان عمر تو پاینده
باد کین دولت • سنک عمرک زمانی باقی اولسون که بو دولت • عطیه ایست
که در جان انس وجان کیرد • بر عطادر که انس وجان جاننده دوتر
یعنی انلره بله خیر ونافعدر • شعر • وهذا دعاء لابرد فانه • دعاء لاصناف
البریة شامل • سر ملوک سخن حافظست از ان مردم • سوز پادشاهلرینک
باشی حافظ در انوکچون مردم • بذو الفقار سخن عرصه بیان کیرد
سوز ذو الفقاری ایله بیان میدانی دوتر • بیت • سر ملوک معانی سرور ست
امروز • بیان سر بدیع از روش بیان کیرد • وله ایضا مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
تنم ز رنج فراوان نمی بیاساید • تنم بد تنم دائم فراوان راحت اولمز
دلم از آنکه بیحد همی بفرساید • کوکلم حدسز غصه دن ازیلور مراد منظورنک
ظاهردر • نگار حسرت جون بر شود ز دل بسرم • حسرت نگاری
جون قالقه کوکلدن باشمه • ز دیدکان نم باران غم فرو آید • کوزلریمدن
غم یغموری نم اشقه اینر مراد بودر که بنم نگار فراقندن بسبب
اولور اندن مطر نزول ایدر بنم کوکلمدن دخی حسرت نگاری باشمه قالقوب
کوزلرمدن یغمور کبی یاش اولدوکیلور • دو چشم من ز رخ من زرد دید
نتوانست • بنم ایکی کوزم بنم بکا غم صارو کوردکی قادر اولمدی یعنی
اویله کور ملکه • ازان نجون دل انزا همی بشند آید • انوکچون کوکل
قانی ایله انی صیوار مراد بودر که کوزلردن اقدی یاش دکل بویرکوم قانیدر

یوزمی اول قرا بو یا یوب چاره لغی مستور اولور نه کم دیر • که گر به بیند و بدخواه
روی من روزی • که اگر کوره پر مز چابکی یعنی و شمس بنم یوزمی بر کون •
بخشم او رخ من زرد و زنک نماید • کوزنه انکه بنم بکا غم چاره کوریه •
زمانه بدو هر جا که فتنه‌یی بنشت • زمانه هر بر دره که پر فرو فتنه اولا • چونکه عزو کی
دو چشم من بیار آید • ببر بکلمش کبی بنم کوزه زینت ایدر مراد بو در که
زمانه هر بر فتنه‌یی پر گلمش کبی دو زرقو شر بکا کوندرر • زمانه خود
بر بود از من انچه بود مرا • زمانه خود قابدی اولکه بنم ایدی • بجز محبت
جانان که در رهی باید • جانان محبتندن غیری که ثابت اولور مراد زمانه
بنم نم وار ایسه آلدی اما جانان محبتی قالدی دیو زمانه دن شکایت ایدر
چرا نگرید چشمم چرا ننالد جانم • نیچون اغلیه کوزم نیچون انکلیه جانم
چگونه کم نشود صبر و غم نیفزاید • نیچون اکسلیه صبر و ارتمیه غم بو بیت
مرهوندر • فلک چو شادی من دید مرا بشمرد • فلک چون بنم شادلغم
کوردی بنم ایچون قایدی یعنی بکا شادلغی عدد ایله ازاجق ویردی
کنون که می دهد هم غم همی نه پیماید • شمدیکه بکا غم ویرر اولچمز یعنی اول
چون حسابسز ویرر مراد زمانه دن شکایت ایدر که شادلوغ
ویرسه حسابیله قلیل ویرر و غم ویرسه بی حساب و کثیر ویرر بیت
عندی من الدهر الوان اسیرة • یلقی علی الفلک الدوار لم یدر جو دوستانم
من از همین گرفت بیزارم • چون بنم دوستلرم بندن بیزار اولدیلر
چگونه دشمن من بر تنم نبخشاید • نیجه سنه بنم دشمنم بنم تنم اوزرینه عطا ایدر

قطعه

قطعه عفا علی هذا الزمان فانه • زمان عقوق لا زمان حقوق • فکل رفیق
فیه غیر موافق • وکل صدیق فیه غیر صدوق • اگر بنالم و گویند راز من خاید • اگر
ایکلرسم دیرلر هر نره جیسر مراد زمانه سی اهلندن شکایت ایدر که هیچ وجهله
رعایت بو قدر دیو کیمنه بو نسلی ویروب دیر • غمی باشد از آن که خدای
عزوجل • بر غمم بو قدر انوکیچونکه حضرت حق جل و علی • دری ببندد تا دیگری نگشاید
بر قپو قاپمز تا بر غیری اچیه بو غزل بعض دیوانلرده بولنوب اما مخلص بیتی
بولنمیوب حسب حالم اولدوغیچون یازوب شرح ایتدم و دیدم بیت سرورم
جز بدر او نرفت ای رزاق • بندگان گر بی روزیش نفرماید دل
ایضا گفتم که خطا کردی و تدبیر نه این بود • دیدم که خطا ایلدک
تدبیر بو دکل ایدی • گفتا چه توان کرد چو تقدیر چنین بود • دیدی نیلک
اولور که تقدیر بو نجلیدی ایدی مراد متکلمدن روح انسانی یا عقل معاددر
و مراد مخاطبدن نفس اماره در روح یا عقل انکا اعتراض ایدوب صفای وقتی ایتمک
خطا ایدی ابو اتمدک دیجک اول جواب ویروب تقدیر بویله ایدی دیر کندونک
صرف اختیار و مباشرت اسباب و کسب سیئات ایتدکی الکمز لاجرم انکا دیمک گرک
مصرع یا غادیا فی غفلة و رایحا الی کم تستحی والقبایحا • وکم الی کم لا تخاف
موقفا یستنطق الله به الجوارحا • گفتم که بسی خطا بر تو کشیدند • دیدم نیچه
که خطا سنک اوزرکا چکلدیلر یعنی یازدیلر • گفتا همه آن بود که بر لوح چنین بود
دیدی هپ اندن ایدی که لوحده ایدی مراد متکلمدن اول روح و عقلدر
مخاطبدن مراد نفس بوره در که انکا نیچه گناهلر یازلدی دیجک بو دخی الننده

[illegible]

بازلمش ایدی دیرسن اکا دیمکه کرك **شعر** یا عجبا منك وانت مبصر کیف
تجنبت الطریق الواضحا کیف تکون حین تؤاخذ غدا صحیفة قد حوت الفضائحا
گفتم که قرین بدت افکندی بدین روز دیدم که برامر بولدك اثرا قدی یعنی
بو کونه گفتا که مرا بخت بد خویش قرین بود دیدی که بلا بر امر بخنجم قرین ایدی
مراد بودرکه روح یا عقل نفس مذکوره شیطان که بئس القرین در اوکسنی بو برامر
کونه وفعال قبیحه دوشوردی دیجك اول جواب ویرب برامر بخت وتقدیر قسم بلا ازلدن
قرین ایدی دیر لاجرم معصیت کندو به وشیطانه اسناد ایدب توبه وانابت
ایتمز خسرانده قالمغی اختیار ایدرسن اکا دیمکه کرك **بیت** وکیف ترضی ان تکون
خاسرا یوم یفوز من یکون رابحا گفتم زمن ای ماه چرا مهر بریدی دیدم ای
آی بندن نیچون محبتی کسدك گفتا که فلک با من بدمهر بکین بود دیدی که فلك
بنم شفقتسز کین ایله ایدی مراد بودرکه النفس هی الصنم الاکبر حسبنجه
نفس معشوقه روحدر اکا ای ماه نیچون بندن محبتی کسوب موافقت وطاعت
ایتمدك دیجك اول جواب ویرب فلك بکا انتقام وار ایدی دیر کندونك روحه
عدم موافقتی یاد ایتمز **رباعی** سرسو ماند ارو یار چون توان شد
زنجیر بر خود دار کار ما با یکت دو رهم شهر وان یکی تنم نمی دهد در کار
گفتم که بسی جام طرب خوردی ازین بیش دیدم که نیچه شنلك قدحی ایچدك
بوندن اول دیدیم گفتا که شفا در قدح باز پسین بود دیدی که شفا صکره قی
قدحده ایدی مراد بودرکه روح یا عقل نفسه بنده ایدوب بودکلو شهواته
ارتکاب ایتدك وبو قدر تلذذات ذوق ایتدك من بعد فراغت وانابت قلموق دیجك

دخی

دخی ارزو ومرادم وار دراتی کورمیجه تمام فراغت کلمز دیو جواب
ویرر **قطعه** نقش دارم که نکردد از کنه سیر هر دم کوید که
مراد دگرم هست کوید پس ازین توبه کنم لیکن او اندر عقب گناه نفسش
کرده ست گفتم که تو را عمر بوا باز بر فتی دیدم که عمر نسن نیچون
کرو کلمدی گفتا که فلانی چه کنم عمر همین بود دیدی که ای فلان نیله یم عمر
همین ایدی یعنی انجق بو قدر ایمش مراد فی طول کوتفرد رمنزله عمر
دریا عمر کنده رسیده رکه اکا نیچون کندك دیجك امان مدت عمر بو دکلو ایمش دیمکله
غیری جوابی یوقدر چون حال بویله در عباد نده بادرت ایتمك کرك **شعر**
ما اقبلت اوجه اللذات سافرة مذ ادبرت باللوی ایامنا الاولی
گفتم که بوقت سفرت بود چنین زود دیدم که سنك سفرك وقتی
بویله تیز دکل ایدی یعنی بویله تیز کتمك وقتی دکل ایدی گفتا که مگر مصلحت وقت
درین بود دیدی مگر مصلحت وقت بونده ایدی یعنی تیز جك کتمك خیر
ونافع ایدی اولا مراد بودرکه نیجه کمسه وار درکه عمری چوق اولدقجه
معصیتی چوق اولور یعنی چوق ایدر انك کبی کمسه تیز جك مدت مصلحت
وقت وخیر ومنفعت اولور سعادت اول کمسه درکه عمری طویل اولوب
عملی حسن اولا که حدیث وارد اولمشدر طوبی لمن طال عمره وحسن عمله بلکه
بو غزل دیوان حافظده دکل دیوان سلمانده بعینه بولنور اما دیوان
سلمانده مخلص بیتی بولنمیوب ودیوان حافظك بعض نسخلرنده دخی مخلص
بولنمیوب بعض نسخه لرنده بولنندیکی بودر گفتم که ز حافظ بچه موجب شده دور

دیدکلرچه حافظک نه سببله بعید اولدیکی • گفتا که همه وقت مراد اعیه این بود
دیدیکه جمیع وقتده بکا اقتضا ایدی مراد بودرکه امعان نظر اولنه بو معنی معلوم
اولور که نفسک دایما اقتضاسی بودرکه روح انسانی وعقلی معاددن
بعید اولوب فساده و غذایه قریب اولا نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سیئات
اعمالنا

غزل حرف الراء

الا ای طوطی گویای
اسرار • اگاه اول ای اسرارک طوطی گویاسی • مبادا خالیت شکر زمنقار • شکر
خالی اولمسون منقارکدن مراد فی طوطیدن نفس ناطقه درکه اسرار الهیه سویلر اولا واکا
دعا ایدوب دیرکه فیض لدنیدن دماغکدن خالی اولمسون • سرت سبز و دلت
خوش باد جاوید • باشک دائما تازه وکوکلک خوش اولسون ابدی • که خوش
نقشی نمودی از خط یار • که خوش بر نقش گوستردک یارک خطندن مراد نفس ناطقه
واسرار تکلم ایدن متکلمه دعا ایلدر واکا دعا ایتدوکنی تعلیل در صورت مجازیه
والغاز وجهله سنه وجهی ایله سویلدیکی ایله • سخن سربسته گفتی با حریفان •
سوزی بکلی اوزلو دیدک مصاحبلره • خدارا زین معما پرده بردار • الله ایچون
پرده قالدر مصراع اول بیت اولک مصراع ثانیسنی بیان ایدر ومصراع ثانیده
کشفه مرادی استدعادر ولله الحمد که بو فقیر کثیر القلم ایله بو معادن پرده لر مکشوف
اولدی و بو کلدر ان الفضل حقدر وان الفضل بید الله یؤتیه من یشاء والله
ذو الفضل العظیم • بروی ما زن از ساغر گلابی • بزم یوزمزه اور قدحدن
بر گلاب • که خواب آلوده ایم ای بخت بیدار • که اویقویه یوشمشز ای اویانق بخت
مراد بخت بیداردن اویانق بختی نیت اولان کشی در یعنی غفلتدن بیدارلق بختی

نصیب

نصیب اولان کمسه بزم یوزمزه عشق الهیدن بر گلاب اوره یعنی معارف بیله
سویلیوب اویاندره سی قل • غزل • ای شده عمر عزیز تو بغفلت برباد • وز کفن
موی سفید تو ترا یاد نداد • جنواز این خواب گران خیز و دمی طاعت کن
ای که در روی زمین کس خوش تو در خواب مباد • در دل خاک لحد خواب جهانی
خواهی کرد • گر رود جمله لذات جهانت از یاد • کاروان رفت درین خوابگه خوار
مخسب راه دورست و خطرناک و نخوری غم زاد • در بدرگاه خداوند کریم
آرو رحیم • یاد کس کرده خود را و برآور فریاد • که الهی زمعاصی بتو می کردم
باز • هرچه کردم همه بد بود و خطا بود و فساد • یارب از فضل ببخشی
تو گناهان همه را • وعده شد الله لطیف بعباد • چه روا بود این که زدور
پرده مطرب • نه یول ایدی که اوردی پرده ده مطرب • که می رقصند با هم
مست و هشیار • که رقص اوررلر بر بری ایله مست وایق مراد مطربدن جرذار
ایدوب شوق ویرن در اول بر پرده اوردی یعنی بر نغمه چلدی کم مست وهشیار
یکسان وبی اختیار اولوب رقص ایتدیلر • رباعی • ای مانده بسال و مه باکرد کار خود
بچنگ • وه وچه خواهی کرد برگ واخر اندر گور تنگ • بنه غفلت کنی در گوش
خود وقت اذان • گوش بنهشت می کنی چون برآید بانگ چنگ • از ین افیون
که ساقی در می افکند • بو افیوندن که ساقی شرابه برآغندی • حریفان را نه سرماند و نه دستار
مصاحبلرک نه باشی قلدی نه دلبندی مراد بودرکه واعظ و شیخ عشق الهی ذکر ایدنده
بر تکلیف قودی بر کیفیت ایله ادا ایدر که صوفیان مجلس و مستمعان محفل
دلبندلرین یره اورر دنقلری کبی باشلرین دخی یره اوررلر • بیت • چندو جوب

غفلتی دایم • آخرای خفته وقت بیداریست • چندای خود دشتوی و کاری کار
آخرای مست وقت هشیاریست • از همه عمر بود ناظر آر • کین همه آفت
زبیکاریست • سکندر را نمی بخشند آبی • اسکندر بغله مزار بر صو
بزور و زر میسر نیست این کار • قوت والتون ایله میسر دکلدر بو ایش
مراد بودرکه آب حیات معنوی که فیض فضل الهی در درویش اهل محنته
و بریلور پادشاه جیبا شوکته ویرلمز من کان یرید حرث الدنیا نؤته منها
وماله فی الاخرة من نصیب حسبنجه طالب دنیا صاحب عقبی اولمز • بیت
بهر دینی ترک عقبی می کنی • عقل داری شرم دار از ذوالجلال • خرد هر نقد
چند کاپاتست • عقل هر بد کله که نقد کاپا ندر • چه سنجد پیش عشق کیمیا کار
نه دزلی وار در کیمیا اسلیبی عشق اوکنده • مراد عقل معاشدن عشق حقیقی
اول واعلی بدوکی بیاندر • رباعی • عاشق چو دل از وجود خود بر گیرد • اندر
دور دامن دلبر گیرد • والله که عجب نباشد از دلبر او • کو را بکمال لطف خود
بر گیرد • با وحال اهل درد بشنو • کل اهل دل حالنی ایشت • بلفظ اندک و معنی بسیار
از حق لفظ وجوق معنی ایله مراد بودرکه اوتیت جوامع الکلم حسبنجه لفظ
قلیل و معنی کثیر خاصهٔ رسول اخیار روایت اخیار در خصوصا اهل درد اولان
بو خصوصده بی شمار در • قطعه • علم و حکمت قول تو قرآن حق بصداق او • انجم و وهر شک
اشک وجهره ای براق تو • ناصحت الهام غیبی واعظت تنبیه قلب • ناصرت
تایید علوی حافظت خلاق تو • بت چینی عدوی دین ماشد • صنم چینی
بزم دینمز دشمنی اولدی • دل اندر دام و مهر صید غدار • کوکل اغده و شکار
بکی

بکی الدیکی مراد دنیانک زخارف و نقوشیدر دین دشمنی ایدوکی و قلب الکارفنا
و نقش حس نیا مکاره و غداره ایدوکی ذکردر • بت چینی عدوی دین
و ما را • صنم چینی دین دشمنی درو بزه • خداوندا دل و دینم نگه دار
یا رب کوکلی و دینمی صقله مراد حسن ظاهر ضار ایدوکی ذکر و حضرت حقدن
طلب حفظدر • بستوران ملکوا سرار مستی • مستور راه دیه فلک اسرارینی
حدیث جان مپرس از نقش دیوار • جان خبرنی صورة دیوار تصویرندن
مراد بودرکه محجوب اولنلر سالکلک اسرارن سویلمک دیوار نقشندن جان
خبرن صورمق کبی بی وجه و بغیر فایده‌در • بیمن رایت منصور شاهی • علم
منصور شاهی برکشنده • علم شد حافظ اندر نظم و اشعار • سنجاق اولندی
حافظ نظم و اشعارده مراد التفات عالی علو انارینه باعث اولدی دیمکدر
خداوندی بجای بندگان کرد • افندلک قوللره حقنده ایلیدی • خداوندا
از آفاتش نگه دار • یارب انی آفاتدن صقله مراد بونی اعلا در که شمول
افندی که قوللر حقنده افندیلک ایده افندی انی حفظ انکله مستحق اولور
والیضا گر دهد عمر بتخانه رسم بار دگر • اگر عمر اولا بتخانه فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
ایرم بر کره دخی • بجز از خدمت رندان نکنم کار دگر • رندلر خدمتندن
غیری ایش ایتمیم دخی مراد بتخانه دل خانقاهدر و رندلردن مراد اهل الله
عباد ایدنلردر و طریق ما خدمت نوجهنجه انلره خدمت موروث وصلتدر
خرم آن روز که با دیدهٔ گریان بروم • خرم اول کون که اغلر کوزیله کیدم
تا زنم آب در میکده یکبار دگر • تا اورم بتخانه قپوسی صوین بر کره دخی

مراد خانقاه قپوسنه واروب اغلق آرزوسیدر • معرفت نیست در بس
قوم خدایا سببی • معرفت یوقدر بو قومده یاربی بر سبب یعنی بر بهانه قل
که برم جوهر خود را بخریدار دگر • که الهم گنده وجوهرمی بر مشتریه دخی مراد
اهل معرفت اولمیوب قدر بیلمیجک کمسه اولدیغن شکایتدر • یار اگر رفت وحق
صحبت دیرین نشناخت • یار اگر گیتدی وصحبت قدیم حقن اگلمدی ایسه
حاش لله که روم من زپی یار دگر • حاشا لله که گیدم بن بر یار آخره دخی
مراد گیتمکدن حق شناسلغن بیاندر • گر مساعد شود دایره چرخ کبود
اگر مساعد اولورسه گوک چرخ دایره سی • هم بدست آورمش باز به پرگار
دگر • آنی اله گتورم گرو بر غیری پرگار ایله مراد یار صادق وشیخ موافق
حضورندن دور اولدوغندن بی حضور اولوب گرو انکا وصول طلبدر
عافیت می طلبد خاطرم ار بگذارند • عافیت استر خاطرم اگر قورارسه • غمزه
شوخش وان طره طرار دگر • آنک شوخ غمزه سی واول طره طرار دخی مراد غمزه
وطره مانع حضور وعافیت اولدوغن بیاندر • راز سربسته ما بین که بدستان
گفتند • بزم پنهان اولنمش سرمزی گور که قصه ایله دیدیلر • هر زمان با دف
ونی بر سر بازار دگر • هر زمان دف ونی ایله بازار باشنده دخی مراد
اهل ساز وسرود سویلدکلری احوال عشقدر دیمکدر بیت درصومعه
میکده اسرار تو گویند • زاهد بسرود خود وعاشق بترانه • هردم از درد
بنالم که فلک هر ساعت • هر دم دردن اینکلرم که فلک هر ساعت • کندم
قصد دل ریش بازار دگر • ایدر بنم یاره لو گوکلم قصد بر انجتمه ایله دخی مراد

جور

٣٠٥ جور فلکدن شکایتدر • باز گویم نه درین واقعه حافظ تنهاست • گرو دیرم
307
بو واقعه ده حافظ یالکز دگلدر • غرقه گشتند درین واقعه بسیار دگر
غرق اولمشلردر بو واقعه ده چوق آدم دخی مراد آلامه چوق کمسه مبتلا ایدوکن
ایدوب تسلیتدر **غزل حرف را** • یوسف گمگشته فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
باز آید بکنعان غم مخور • یاوی قلمش یوسف گرو گلور کنعانه غم یه • کلبه
احزان شود روزی گلستان غم مخور • غصه اوچ بیتی بر گون گلستان اولور
غم یه مراد بعد عسر یسر اگر چنبه هر ترحله بر فرجی وار ایدوکن بیاندر • ای دل
غمدیده حالت به شود دل بد مکن • ای غم گورمش گوکل حالک ایو اولور بوزوک
پرمز ایتمه • وین سر شوریده باز آید بسامان غم مخور • ای قریشمش باش گرو
گلورسن ایو حاله غم یه مراد گنده ویه تسلی ویرمکدر • گر بهار عمر باشد باز
بر تخت چمن • اگر عمر بهاری اولورسه گرو چمن تختی اوزره • چتر گل بر سر کشی
ای مرغ شب خوان غم مخور • گل سایبانی باشه چکرسن ای گیجه اوقیوجی قوش
غم یه مراد مرغ شب خواندن بلبلدر که شب خیز ومستغرقدر انکا وصول مطلوب
ایله بشارتدر • هان مشو نومید اگر واقف نه ز اسرار غیب • نومید اولمه
اگر واقف دگل ایسک اسرار غیبدن • باشد اندر پرده بازیهای پنهان غم مخور
اولور پرده ایچره گزلو اویونلر غم یه مراد گاه غم والم واسطه وصول فتح وخیر اولور
پرده غیبده نیجه گزلو اویونلر واردر غم یه دیو بیندور • دور گردون گر دو روزی
بر مراد ما نگشت • دور فلک اگر ایکی گون بزم مرادمزجه دونمدی ایسه • دایما
یکسان نماند حال دوران غم مخور • دایما بر مثال اوزره قالمز دوران حالی غم یه

مراد منظوقندن ظاهردر • در بیابان گر بشوق کعبه خواهی زد قدم •
بیابانده اگر کعبه شوقندن اورمق استرسن قدم • سرزنشها گر کند خار مغیلان
غم مخور • باشه قاقیقلر اگر ایدرسه مغیلان دکنی غم یمه مراد کعبه استیانلر بریه
خار مغیلان بکشنه دوقنده و غصه احتیار ایتمک کرک دیمکدر یعنی مطلوب ایچون
محنت چکمک لازمدر بیت • کوی یار ره طلبی دشمندن قحبی وار رنج • کعبه یه وارنجه
شوکم خار مغیلاندن بر رنج • ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکند • ای کوکل اگر فنا
سیلی وارلق بنیادن قوبارر ایسه • چون ترا نوحست کشتیبان ز طوفان
غم مخور • چون سکا نوح حدد کمیجی طوفاندن غم یمه دیمکدر • حال ما در فرقت جانان
و ابرام رقیب • بزم حالمزی جانان فرقتنده و رقیب ابرامنی • جمله می داند خدای
حال گردان غم مخور • جمله بیلور حال دوندرجی الله غم یمه مراد هجردن و ملک نفسدن
شکایت ایدیب حضرت حقه اعتماد ایتدکی ذکردر • گرچه راه بس خطرناکست
و مقصد بس بعید • اگرچه یول زیاده خطرلودر و مقصد زیاده ایراقدر • هیچ
راهی نیست کانرا نیست پایان غم مخور • هیچ بر یول یوقدر که آکا نهایت اولمیه غم یمه
مراد طریق حقک صعوبتی و وصول حقک بعدن بیان و آخر وصول ذکری اولندیغی
ذکردر • حافظا در کنج فقر و خلوت شبهای تار • ای حافظ فقر بوجاغنده و قرنو
کیجه‌لرده • تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور • تا اولدقچه سنک وردک دعا
و درس قرآن عظیم غم یمه مراد بودر که کنج فقر محل حیرت و قرنو کیجه‌لر زمان
وحشتدر و وردی دعا و درسی قرآن اولانه بونلردن غم یوقدر • وله
ایضا
روی بنمای وجود خودم از یاد ببر • یوزی کوستر و وجودم

خاطردن

خاطردن کیدر • خرمن سوختگان را همه گو باد ببر • یانمشلرک خرمنن یله ویر دی کوکلی
کیدر مراد بودر که چون تجلی جمال اوله طالبه عاشق بیخود اولوب جمله‌لرن
یله ویرب فانی محض اولور بو حال اکا احسندر بیت • در ره عشق از سبب
بهانه فانی شو • عاشق آخر مستی همه گو باد ببر • ما چو دادیم دل و دیده بطوفان
بلا • بز چون ویردک کوکلی و کوزی بلا طوفانه • گو بیا سیل غم و خانه زبنیاد
ببر • دی کلسون غم سیلی او بنیادندن کیدر مراد فنای کلی سبب بقای
الهی در اکا ارشاد ایدر بیت • اول از نقش تعلق دل و جان کن آزاد
بعد از آن صورت او بر دل ازاد ببر • دولت پیر مغان باد که باقی سهلست
پیر مغانک دولتی اولسون باقی آساندر • دگری گو برو نام من از یاد ببر
غیری دی یوری و بنم آدم خاطردن کیدر مراد بودر که مرشد صاحب حالک
دولتی باقی اولسون که بزه لازم اندن غیری مهم و لازم دکلدر قطعه
بسا زمانه بگذارد این جهان فنا • ببین ز ارزانجا چه خسروان رفتند
زمال و ملک نبردند هیچ سوی لحد • چنان که آمده بودند همچنان رفتند
بکار گوش کزین خانه سوی دار بقا • روندگان ره دین شاد و شادمان
رفتند • زلف چون عنبر خامش که ببوید هیهات • انک عنبر خام کبی زلفنی کم قوقر
هیهات • ای دل خام طمع این سخن از یاد ببر • ای خام طمع خام طمع کوکل
بو سوزی خاطردن کیدر مراد غیب هویت استشمامی متعذر ایدوکن بیان ایدر
دوش می گفت بمژگان درازت بکشم • دون کیجه دیدی سنی قره
کرپکله اولدررم • یا رب از خاطرش اندیشه بیداد ببر • یا ربی انک

خاطرندن ظلم مکرین کیدر مراد نفسدر که کیجه وسوسه ایدوب حسن ظاهر ایله هلاک
اغوی به قصد ایدنکی حکایت وحضرت حقه استعاذه در • سینه کو شعلهٔ
آتشکدهٔ پارس بکش • سینه یه دی پارس اقلیمی آتشخانه سی شعله سن چك یعنی
پوت • دیده کو آب رخ دجلهٔ بغداد ببر • کوزه دی بغداد دجله سی یوزی
صوین کیدر مراد بودر که سینهٔ عاشق آتشکش وعینی سیل ریزدر • سعی
نابرده درین راه بجائی نرسی • سعی اتمزسن بو یولده بر یره ایرمزسن
• مزد اگر میطلبی طاعت استاد ببر • ثواب اگر استرسن استاده اطاعت
ایت مراد عمل صالحسز وصول الی الله میسر اولمز ومرشده اتباع اتمزسن ثواب طریقت
حاصل اولمز دیمکدر رباعی در خدمت دوست عز وحرمت یابی • اسرار دو کون
را بخدمت یابی • از جهل ترا شیخ جهان صبح برخیز • تا گنج روان وعلم وحکمت یابی
• روز مرگم نفسی وعدهٔ دیدار بده • وفاتم کوننده بر نفس وعدهٔ دیدار
ویر • وانگهم تا بلحد فارغ وآزاد ببر • اندن صکره بنی تا قبره فارغ وآزاده ایلت
مراد بودر که تتنزل علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی
کنتم توعدون موجبنجه اکا کم حالت نزعده بشارت اولا تا موتدن فارغ البال و
قفصدن آزاد اولان مرغ کبی یرینه برو کیدر • حافظ اندیشه کن از نازکی خاطر
یار • ای حافظ فکر قیل یارک خاطرینک نازکلکی • برو از درکهش این ناله و
فریاد ببر • یوری انک درکاهندن بو ناله وفریادی کیدر مراد بودر که
ذکر جهری واعلان حالت شیخ ریادن خالی دکلدر یا حضرت حقه هرگز
مقبول اولور دکلدر لاجرم ریادن اجتناب واخلاص خاص لازمدر بیت

صوفیا

۳۰۷ فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

صوفیا نعرهٔ مستانهٔ تو کر بهر خداست • خاصه از بهر خدا نعره وفریاد ببر •
وله ایضاً ای صبا نکهتی از خاک در
یار بیار • ای صبا بر خوش قوقو یارک قپوسی طپراغندن کتور • ببر اندوه
دل ومژدهٔ دلدار بیار • کیدر کوکل غمنی ودلدار مژده سن کتور مراد
صبادن بو نوده نفحات ربانیه در که جناب الهیدن کلوب کوکلدن
غمی کیدرر مژدهٔ الهی کتورر • نکتهٔ روح فزا از دهن یار بگو •
جان ارتورجی نکتهٔ یارک اغزندن دی • نامهٔ خوش خبر از عالم اسرار بیار
خوش خبرلو نامهٔ عالم اسراردن کتور مراد دهن یاردن کلام الله در
نفحات ربانیه نک کتوردیکی کلام حقدر وعالم اسراردن مراد نامهٔ
خوش خبردر • کرد از رهگذر دوست بکوری رقیب • بر توزی دوست
دوست اوغره‌ندن رقیب کورلکنه • بهر آسایش این دیدهٔ خونبار بیار
بو قانلو باغلرجی کوزک راحتلغی ایچون کتور مراد توزدن اثر طریق حقدر
ورقیبدن مراد شیطاندر که مانع رحماندر ورحمدن نفحات ربانیه اثر طریق
الهیه ایرشدره شیطان کور اولوب دیدهٔ مجاهده راحت اولور •
خامی وساده دلی شیوهٔ جانبازان نیست • خاملق وبونلق جان اوینلر
شیوه سی دکلدر • خبری از بر آن دلبر عیار بیار • بر خبر اول دلبر عیاردن
قنداندن کتور مراد بودر که اول خبر ایله بزده عیار اولوب خاملقدن وبونلقدن
کیدوب جانبازلق ایدوب بذل باقی وتحصیل باقی ایده وز • تا معطر کنم از
لطف نسیم تو مشام • تا معطر ایدم سنک نسیمک لطافتندن مشامی

شمهٔ از نفحات نفس یار بیار • بر شمه یار نفسنک خوش قوقولرندن کتور
مراد نفحات ربانیه ایله مشام دل و جانی معطر اولمسی طلب ایدر
رسول الله علیه السلام بیورر ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا
لها تعرض تطهیر نفس و تصفیهٔ قلب ایله اولور وساوس شیطانیه
و شهوات نفسانیه‌دن انی کچورن دیر • بوفای تو که خاک ره
آن یار عزیز • سنک وفاک حقیچون که اول یار عزیزک یول طپراغن •
بی غباری که پدید آید از اغیار بیار • اغیاردن مراد اولان غبارسز
کتور مراد وساوس شیطانیه و شهوات نفسانیه کدورتسز و اهل
وصالک اولیسی دیمکدر • روزگاریست که دل چهرهٔ مقصود ندید •
بر زماندر که کوکل مقصود یوزن کورمدی • ساقیا آن قدح آینه کردار
بیار • ای ساقی اول آینه مثللو قدحی کتور مراد شیخ و مرشددن قلبی
صافی ایدجی عشق الهی طلبیدر زیرا کدورات نفسانیه و شیطانیه‌دن
قلب صافی اولمیجه مقصود یوزن کورمز • شکر آنرا که تو در عشرتی
ای مرغ چمن • انک شکرانه‌سی که عشرتده‌سن ای بلبل • به اسیران قفس
مژدهٔ گلزار بیار • قفس اسیرلرینه گلزار مژده‌سی کتور مراد واصل
حق اولانلردن محجوب اولانلر اجون ارشاد طلبیدر • کام جان تلخ شد
از صبر که کردم بی دوست • جان طاقی آجی اولدی صبردن که دوستسز
ایلدم • عشوهٔ زان لب شیرین شکربار بیار • بر شیوه او لب شکر
یاغدرجی طاتلو طوداقدن کتور مراد فرقت مرارتندن شکایت و کلام
الهیدر حلاوت

حلاوت طلب ایدوب شیخدن بو امرده فیض و اغاثه طلبیدر • دلق حافظ
بچه ارزد بمیش رنگین کن • حافظک خرقه‌سی نه دکر انی شراب ایله بویه •
وانگهش مست و خراب از سر بازار بیار • اندن صکره مست و خراب بازار باشندن
کتور مراد خرقه‌دن بدندر و اول عزیز المقدار دکلدر غدای مور و مار اولجقدر
انی عشق الهی ایله ملون ایتمک کرک اندن صکره کورنامه کسر ایجون صوفیانه
لباس و عاشقانه هیئات ایله خلقه کوسترمک کرک • وله ایضا

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

ای صبا نکهتی از کوی فلانی بمن آر • ای صبا بر خوش قوقو فلانک محله‌سندن
بکا کتور مراد صبادن غزل سابقده کی کبی نفحات ربانیه یا فیضان کشف
در اندن جناب قدسه ایچسه طلب ایدر • زار و بیمارم غم راحت جانی
بمن آر • غمکه خسته و زاری بن راحت جانی بکا کتور مراد حضور قدن ظاهر در
قلب بی حاصل ما را بزن اکسیر مراد • بزم بی حاصل قلبمزه اول مراد کیمیاسن •
یعنی از خاک در دوست نشانی بمن آر • یعنی دوست قپوسی طپراغندن
بر نشان کتور بکا مراد بودر که مراد بودر که جناب قدسدن بر اثر کیمیای
قلب بی دزدر • در کمینگاه نظر با دل خویشم جنگست • نظر پوسی
برنده کندو کوکلم ایله جنکم واردر • ز ابرو و غمزهٔ او تیر کمانی بمن آر • انک
قاشندن و غمزه‌سندن اوق و یایی بکا کتور مراد ابرودن رمز الهی
و غمزه‌دن تأثیر جذبه در یعنی عقل معاد دیر که کندو قلبم ایله جنکده‌یم بن که اول دنیایه
اول دنیایه منقلب اولور بن آخرته جذب ایدوب جنک ایدرم رمز الهی
و تأثیر حق بکا تیر و کمان اولیجق غلبه ایدرم • در غریبی و فراق و غم دل پیرم

غربلغده و فراقده و کوکل غمده پیر اولدم • ساغری زلف و تازه جوانی بمن آر
شراب بر قدحی بر تازه جوان الیندن بکا کتور مراد غربلغدن دار دنیاده
اولمق که وطن اصلی عالم الهی در و فراقدن مراد حضرت غیوبیت الهیه دن افتراق
در و قلب غمدن مراد قلبک هر بر نسنه یه تعلقندن غفلت تأملی در لاجرم یوقده الام
و غموم آدمی تیز جک پیر ایدر بر جوان طریقیده و وصولده تو دولت الندن
عشق الهی و ذوق شاهی واصل ایلیجک مراد حاصل اولور • منکر اندرهم ازین
می دو ساغر بچشان • منکرلره هم بو شرابدن ایکی اوج قدح طاتدر • وگر ایشان نمی
نستانند روانی بمن آر • اگر بونلر یعنی منکرلر المزلر ایسه فی الحال و علی الفور بکا
کتور مراد بو در که تعمیم ارشاد و دعوت عامه مستجمد منکر و عامی اولنلره
دخی عشق الهی ذوقی ایندرمکه سعی قیل اگر انلر قبول ایتمزلر ایسه بکا که طالبم بکا کتور
که لا تعطوا الحکمة لغیر اهلها فتظلموها و لا تمنعوها عن اهلها فتظلموهم حسنجه اهل و قابلیتلرندن
حکمت الهیه یی منع ایتمک اولمز • ساقیا عشرت امروز بفردا فکن • ای ساقی
بوکونکی عشرتی یارنه قومه • یا ز دیوان قضا خط امانی بمن آر • یا دیوان
قضادن امان خطی بکا کتور مراد بو در که ای شیخ و مرشد بوکونکی عبادتی یارنه
تأخیر ایتمکه هلک المسوفون بو جنبجه دخی فی التأخیر آفات حکمنجه تأخیرده فوت
غالبدر اعملوا لآخرتکم کأنکم تموتون غدا حسنجه عمله استعجال کرکدر اگر تأخیر ایدرسک
قضا و قدر دیوانخانه سندن بکا حکم شریف و امان و مهلت و زمان نشانی کتور
تا خاطرم حصول مرام و وصول مقام ایچون برات عالیشان کتور • دلم از پرده بشد
دوش که حافظ می گفت • کوکلم پرده دن کتدی دون کیجه که حافظ دیر ایدی •

ای صبا

[illegible]

ای صبا نکهتی از کوی فلانی بمن آر • مراد بو در که چون دوستدن خبر و اثر
واصل اولمق رجاسی اولا عاشق طالب دیوانه و اربابی اختیار اولور
وله ایضاً ای خرم از فروغ رخت لاله زار عمر • ای محبوب
شاد و معمور سنک رخلرک نوریله لاله زاری • باز آکه ریخت بی گل رویت
بهار عمر • کل کل که دوکلدی سنک یوزک کلشنز عمر بهاری مراد بو در که عمر
باغچه سنک طراوتی تجلی جمال الهی ایله در اول اولمیجق بهار عمر خزان و خراب
اولور • اندیشه از محیط فنا نیست هر که را • محیط فنادن غصه یوقدر
هر کیمه که • بر نقطه ء دهان تو باشد مدار عمر • سنک اغزک نقطه سی اوزره
اولا دوری مراد قواردن دهاندن کلام الهی در لاجرم کیمک که عمری
کلام حق ایله دور ایده بو کبی محیط فنادن و دائره ء وجوددن الکا غم یوقدر
که عمری ثواب آخرت ایله تمام اولور • از دیده گر سرشک چو باران چکد رواست
کوزدن یاش اکر یغمور کبی طمره روادر • کاندر غمت چو برق بشد
روزگار عمر • که سنک غمکده شمشک کبی کتدی عمر روزگاری مراد بو در که
سرشت روز عمر ایچون وافر اغلمق وجه در • بی عمر زنده ام من و این
بس عجب مدار • عمرسز دیریم بن و بونی چوق عجب دوتمه • روز فراق
را که نهد در شمار عمر • فراق کونینی کیم قور عمر حسابنده مراد بو در که بن دائم
فراقده یم فراق کونی عمردن محسوب دکلدر اویله عمرسز زنده یم دیدوکم
عجب دکلدر • **بیت** عمری که در وصل یار و نقد عمر دان • ایام وصل یار کی
رو داند در شمار عمر • از هر طرف ز خیل حوادث کمین گهست • هر طرفدن حوادث

عمرلرن پوسی کاهلرر • زان رو عنان گسسته دواند سوار عمر • اول یوزدن
اویان چکلش بلدرر عمر آتلوسی مراد بودرکه حوادث وشبهات خفیات جوقدر
عمر آتنه سوار اولان عاقل آنک اویانن چکرکه کندی مواضع ضلالت ومهلکات
ومهلکه شیاتندن اجتناب ایتمه‌لرک • این یک دو دم که مهلت دیدار ممکنست
بو بر ایکی دم که صحبت دیدار ممکن در • دریاب کار ما که نه پیداست کار عمر •
دوی بزم اشیمزکه ظاهر دکلدر عمر ایشی مراد بودرکه شمدیکی بر ایکی نفس وقت
وزمان حاله عائدکس بوندن تحصیلات ایده وصحبت دیداره قادرسن غافل
اوله که عمرو تمام عمر معلوم دکلدر بیت • گذرگاهیست این دنیای فانی •
نباید مرد عاقل بر گذرگاه • تاکی می صبوح و شکرخواب بامداد • تاکیجه دک صباح
شرابی وصباحلک طاتلو اویقوسی • بیدار گرد هان که گذشت اختیار عمر •
اویانق اول بیلکه گذشته ینی کچدی عمر اختیاری مراد بودرکه نیجه یه دک عیش
وعشرتده وخواب غفلتده اوله‌رق عملدن فارغ وغافل سن غفلتدن اویان
که عمرک اختیاری الیه دکلدر بیت • کشای از خواب غفلت چشم • تا بی‌گوش
هوش تو گویم خبرها • دی در گذر بود و نظر سوی ما نکرد • دون گیجه ایدی
وبزم جانبمزه نظر ایتمدی • بیچاره دل که هیچ ندید از گذار عمر • بیچاره کوکل که
هیچ کورمدی عمر کچمه‌سن مراد قلبک غفلتن بیاندر که عمر کچدی وکچ کوزلر عملی آخرت
تدبیرین عمله • بیت • نظر بست در دل من که ز جان خبر ندارد • گذر جهان
نبیند که از آن ندارد • حافظ سخن بگوی که بر صفحهٔ جهان • حافظ سوز سویله که
جهان صفحه‌سنده • این نقش ماند از قلمت یادگار عمر • بو نقش قالدی سنک قلمکدن

عم

312

۳۲۰

مقصود از عید علامتش تعلیل عالی

عمر یادکاری مراد بودرکه عالم صحیفه‌سی جهانده اثر قومق ایسک اهل کلام ونظم ودانش
قلم ایله رقم ایدیب یادکار عالم قلمق کرک • وله ایضا •
عیدست وآخر گل و یاران در انتظار • بیرامدر وکل آخری ودر دو یاران انتظار
ده‌در • ساقی بروی شاه ببین ماه و می بیار • ای ساقی شاهک یوزنده
کورآیی وحی شراب کتور مراد بودرکه بیرام کلوب کشف وفیض آخری اولوب جلوه‌دن
جهجهت زمان ایرشوب یاران طریقت انتظارده در پس ای شیخ ماهی جمال شاهده
شاهده ایدیب شراب عشقی کتوروب یارانه نوش ایتدر ب جوش وخروش ایتدر
• دل برگرفته بودم از ایام گل ولی • کوکلی کوترمش ایدم کل ایامندن اما
کاری بکرد همت رندان روزه‌دار • بر ایش ایلدی اوروج دوتن رندلر
همتی مراد بودرکه کشف وکرامت حصولندن امیدی کسمش ایدم پیرانی
مخلص وعابدان خالص همتی اثر ایدوب بنده کشف وحالت ظهور ایلدی
رباعی چو مشتاقان حضرت زانجناب از راه برخیزد • زخلوت خانهٔ
معنی هزاران آه برخیزد • ستاهم زتهم شکار درینجا نه بگشاید • درآن
مجلس یک نعره کداموش ماه برخیزد • دل در جهان مبند و زمستی سؤال
کن • که کلی جهانه باغلمه وبرمستدن سؤال ایله • از فیض جام و قصهٔ جمشید
کامکار • قدح فیضندن وجمشید کامکار قصه‌سندن مراد بودرکه دنیایه تعلق
ایله سلطنت دنیاوی اولورسه کبی بقادر خیر دنیاوی اولان قلب برصفادر
سبب حق اولوب واصل حقیقت اولانلردن سؤال ایله که صفای قلب ایله ده
حقیقته یتشدر وسلطنت عالم محنت وندامت نوتدی در • قطعه • دل بدین

انکه عالم برنتافت • دل بدانست انکه عرش اندر نیافت • تمامت جمشید پوشیده
کنش • رفت زنجا کرچه بس زربفت یافت • جو نقد جان بدست ندارم شراب
کو • جان نقد بدن غیری المده یوقدر شراب قنی • کان نیز بر کرشمه ساقی
کنیم نثار • که آنی دخی ساقینک نازی اوزره ایدم نثار مراد بودر که صرف
فیض وفضل حق ایچون جاندن غیری نقده قادر دکلم شیخ ومرشدک
برنظر عنایتی اولورسه آنی دخی فدا ایدرم • خوش دولتیست خرم وخوش
خسروی کریم • خوش بر دولتدر خرم وخوش پادشاه کریم • یارب
زچشم زخم زمانه نکاه دار • یارب زمانک کوزی زخمندن صقله مراد بودر که
قبضه مالکده اولان قسمت حق دولتی بر خوش دولتدر و ذاتی بر خوش کریم
پادشاهدر لاجرم ضرر زماندن صقنمق لابدّدر • می خور بشعر بنده که
زیبی دکر دهد • شراب ایچ بنده نک شعری ایله که بر زینت دخی ویرر
جام مرصع تو ازین در شاهوار • سنک مرصع قدحک بو لؤلؤ دانه لردن
مراد جام مرصعدن مشغول قلبدر جواهر معانی ایله قرین اولان سن اکا شوق
وذوق ویرر کلام ضم اولنوب انک سببی ایله عشق الهی نوش قلنیجق
وعظ ونصیحتک زیب وزینتی وتأثیر وحالتی زیاده اولور زیرا که
بپردهای تو پوشی عفو کریم تست • اول پرده لر که اورتسک عفوک بک پرده پوشلغی
در • بر قلب ما ببخش که نقدیست کم عیار • بزم قلبمزی عفو قل که بر ونقسز
الکه نقددر مراد کندو قصور واستعدادم معذور ووقت دیکلدر
کرفوت شد سحور چه نقصان صبوح هست • اکر فوت اولدی ایسه سحور نه
نه نقصان

نه نقصان شراب واردر • ازمی کنند روزه کشا طالبان یار • شرابدن ایدرلر اوروج
اچیجی یار طالبلری مراد بودر که کیجه بعض نوافل فوت اولدی ایسه نه نقصانی چون
سحرده شوق وذوق ایله توحید وادایه فرض وار لاجرم یار طالبلرینک
روزده روزه شروعی وشبده افطاری عشق وشوق ایله در • بیت
یک عبادت که بود با وجد وحال • به زطاعتها که باشد با کسل • ترسم که
روز حشر عنان بر عنان رود • قورقرم که حشر کوننده اوباده ایله یانه کیده
یعنی برابر بوریه • تسبیح شیخ وخرقه رند شرابخوار • شیخک تسبیحی ورند
شرابخوارک خرقه سی مراد بودر که شیخ مرائی فاسق فقیردن فضلیت
کوستر میوب یوم قیامتده برابر اولالر دیو قورقرم • حافظ چو رفت
روزه وکل نیز می رود • ای حافظ چون اوروج کیتدی کل دخی کیدر
ناچار باده نوش که از دست رفت کار • ضروری شراب ایچ که الدن کیتدی
ایش مراد بودر که ایام صوم زمان طاعت وحالت ایدی چون صوم
کیتدی اول کشف وحالت دخی کیدر عشق الهی ایله تکلیف اولنوب سالک
طریقت اول و الا ضلاله دوشرسن • وله ایضاً
صبا زمنزل جانان گذر دریغ مدار • ای صبا جانانک منزلندن اوغرامقی
دریغ دوتمه • وزو بعاشق بیدل خبر دریغ مدار • اندن عاشق
مسکینه خبری دریغ دوتمه مراد صبادن بونده توجه شیخدر آندن
استدعا ایدر که جناب قدسه توجهی اکسک ایتمیوب سالک طالبلره اندن
خبری دریغ ایتمه • بشکر آنکه شکفتی بکام دل ای گل • اول شکره که

معالیکم عالیکم معالیکم

آچلدی کوکل مرادی ایله ای گل • نسیم وصل ز مرغ سحر دریغ مدار • وصل یاردن بلبلان
دریغ دوتمه مراد کلدن صاحب کشف در اکا دیرکه اول نعمت شکرانه سنه
که اهل کشف و صاحب فیض اولهلر کوکلک مرادینه یتیشدی خیر اولن سالک
طالبدن وصال الا ایله فتوحنی دریغ دوتمه • کنون که چشمهٔ قندت
لعل نوشینت • شمدیکه شکر چشمهسی در سنک طاتلو لبک • سخن بگوی و ز طوطی
شکر دریغ مدار • سوز سویله و طوطیدن شکر دریغ دوتمه مراد شیخ صاحب
معرفتدن کلمهٔ حکمت طلبی در • حریف عشق تو بودم چو ماه نو بودی • سنک
عشقک مصاحبی ایدم چون یکی آی ایدک • کنون که ماه تمامی نظر دریغ مدار
شمدیکه تمام آیسن نظری دریغ دوتمه مراد ابتدایه حالکدن سکا محب ایدم
انتهایه کالکده بزدن نظری دریغ اتمه دیمکدر • جهان و هرچه درو هست
سهل و مختصر است • جهان و هرنه که انده وار در سهل و مختصر در • ز اهل
معرفت این مختصر دریغ مدار • اهل معرفتدن بو مختصری دریغ دوتمه
مراد بودر که قل متاع الدنیا قلیل حسبنجه دنیا و نه هرنه که وار در اشی قلیلدر
اهل علم و معرفتدن دریغ اتمک وجه دکلدر • مکارم تو بآفاق می برد
شاعر • سنک کرملرکی آفاقه التر شاعر • از و وظیفهٔ زاد سفر دریغ مدار
اندن سفر آزغی و وظیفهسنی دریغ دوتمه مراد شاعر و عالم آفاق عالم سیر
ایدب اهل کرمک مکارم الطافنی عالمه التر یا خود شاعر و عالمی احسان ایله
مالامال ایدوب کوندرمک گرکه عالمی ذکر کرم ایله مالی ایده • چو ذکر خیر طلب
میکنی سخن اینست • چونکه ذکر خیر استرسن سوز بودر • که در بهای سخن سیم
زر

زر دریغ مدار • که سوز بهاسنده ملکه والتونی دریغ دوتمه مراد بودر که چونکه
ذکر بالخیر اولنمق استرسن اهل نظم و نثر و صاحب بلاغت و اهل اولنلردن درهم
و دیناری دریغ اتمه که انلر سنک مداحک اولالر • غبار غم برود حال به شود
حافظ • غم توزی کیدر حال ایو اولور ای حافظ • تو آب دیده ازین رهگذر
دریغ مدار • سن کوز صویی بو یولدن دریغ دوتمه مراد اغلمق موجب فرح و حضور
دیمکدر • والیضاً • روی بنمای و مرا گو که ز جان دل
برگیر • یوز کوستر بکا دی که جاندن کوکل قالدر یعنی جاندن تعلقی کس
واندن معارفتی متعزر بل • پیش شمع آتش پروانه بجان گو در گیر • شمع اوکنده
آتش پروانهیه دی جانه تأثیر قل مراد بودر که یوزک آتش شمعدر اول
تنی جاندن دور ایدر نته کم پروانهیی جاندن مهجور ایدر یا جوم تجلی جمال با کمال
ظاهر اولیجق وجود عاشق طالبی افنا ایدر • بیت • کشتی عاشق چو دل مهر
ز جانت برگیر • هرچه داری بگذار و ره آن دلبر گیر • در لب تشنهٔ ما بین و
مدار آب دریغ • بزم صو نثر طوطی غمز کور و صوبی دریغ اتمه • بر لب تشنهٔ خوش
ای و زخاکش برگیر • کنند مقتولک باشی او زره کل آنی طپراقدن قالدر
مراد طلب فیض و رفع درجات در • بیت • سر خود را که فکندم چو بخاک ره تو
کوی چوگان خودش ساز و زخاکش برگیر • ترک درویش مگیر ار نبود سیم و
زرش • درویشه ترک اتمه اگر که والتونی یوق ایسه • در غمت سیم شمار اشک و
رخش از زر گیر • غمکده کوزی یاشنی و یاغنی التون دوت مراد
بودر که اغنیانک سیم و زری وار ایسه فقرانک سیم و اشکی و زرد چهرهسی

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

واردر عنوانله سیم وزر اعتبار اولنه وجهی واردر **بیت** اغنیا فخر ایلر
سیم وزر ایله ای قنبر • اشک چشم وروی زردک سکا سیم وزر بتر • چنک
بنواز وبساز ار نبود عود چه باک • چنکی نغمه لندر وعود اولمزسه
ابکله • آتشم عشق ودلم عود وتنم مجمر گیر • اودم عشق وکوکلم عود وبدنم
مجمر طوت مراد چنکدن شیخ منحنی در وعوددن واعظ در یعنی شیخ مرائی نغمه
لندرب انکله موافقت قل اکر واعظ کلز ایسه دخی قیرمز زیرا اول عود وبوق
ایسه غیری عود واردر • در سماع آی وز سر خرقه بر انداز برقص • سماعه
کل وباشدن خرقه یی آت رقص ده • ورنه در گوشه رو وخرقهٔ ما در سر گیر
بوجه برکوشه یه کت اناک خرقه سی باشه دوت مراد بودر که ای سالک طریقت
اوچ مردانه میدانه کرمک اکر بوجه زنانه لباس کیوب برکوشه ده اوتور رفیق
اکر انو کیجون • صوف برکش زسر وباده صافی درکش • یوک قفتانی باشدن
چک وصافی شراب چک • سیم در باز وبزر وسیم بری در برگیر • کونلکی اوبیه
ویوری برکوش کوکلک سینه ده دوت مراد بودرکه چون مردانه صوفیلق
ایده مزسن صوفی صورتنده فاسق اولمه او زرکدن صوفی قفتانی چقار
شرابی چوب اچه خرج ایدوب اچه نلو قوچ نته کم بر صوفی صورت وفاسق
سیرت حقنده دینلمش **بیت** معرفت سویلکده سن طوطی لیک فسق
اهلیسن قیتی لوطی • دوست کر یار تو شود خلق جهان دشمن باش • دوستک
اکر یار اولور ایسه خلق جهان دشمن اولسون • بخت کو پشت مشو روی زمین
لشکر گیر • بخت اکر ارقه اولا یر یوزنی لشکر طوت مراد بودرکه اکاکم حضرت حق

نصیبه اولا

نصیبه اولا جمله عالم دشمن اولسون غم یوقدر اکاکم بخت ظهیر اولا وما یعلم جنود ربک
الا هو • حسنجه اکا عسکر چوقدر • میل رفتن مکن ای دوست دمی با ما باش
کتمکه میل ایتمه ای دوست بر دم بزمله اول • بر لب جوی طرب جوی وبساغر گیر
ارماق کناری اوزره شنلک استه وقدح لبی دوت مراد مخاطبدن نفسدر
وجویدن مراد جهاندرکه جاری وسریع المروردر وساغردن مراد ذوق
وشوقدر لاجرم عقله وروح نفسه خطاب ایدوب دیرلر ای دوست بزی
ترک ایدوب کتمه بردم بزمله اولوب جهان کذاردن برکنارده فرح وفراغت
وسرور آخرت استیوب ذوقدن بر پاره طوت **بیت** هرکو بهنای عشق بیابد
ثانی بنشست بجای بفراغ جانی • سلطان ممالک همه عالم اوست • خود
کی رسد این ملک بهر سلطانی • رفته گیر از برم وز آتش وآب دل وچشم
کیتمش دوت بنم قالدیم کوکل وکوز آتشندن وآبندن • کونه ام زرد ولبم
خشک وکنارم تر گیر • بکزیمی صاری وطوداغمی قوری وکنارم یاش دوت
مراد بودرکه سنک فرقتکدن فرض ایدوب بنم حالمه نظر ایت کوکلم اودندن
بکزم صاری وطوداغم قوری وکوزم یاشندن کنارم یاش بولورسن • حافظ
آراسته کن بزم وبکو واعظ را • ای حافظ بزمکی قل صحبتی وودی واعظه
که ببین مجلسم وترک سر منبر گیر که کور بنم مجلسمی منبر باشی ترک طوت مراد بودر
بر اخلاصله خلوت اختیار ایدوب عبادت ایتمکه منبره وکرسیه چقوب خلقه حکم وجلوس
ایتمکدن کلدر **بیت** کر باسبح واعظان بر کرسی • بالا بروند فوق کرسی • بر خلق کنند
لعب بسیار • برکوی بشان بیرتکم کرسی • **وله ایضا**

منقول عن [illegible]

دیگر ز شاخ سرو سهی بلبل صبور • وجهی سرو سهی بوداغندن صبر ایدیجی بلبل
گلبانگ زد که چشم بد از روی گل بدور • گلبانگ اوردی که یاوز گوز گلک
یوزندن ایراغ اولسون مراد سرو سهی بوداغندن علو مرتبه دن بر شعبه در
و بلبل صبوردن مراد سالک صابردر و نغمه چابردر و گلدن مراد شیخ صاحب کشفدر
لاجرم سالک صبور چون مرتبهء علیه دن بر شعبه یه واصل اولا شیخنه دعا ایدر
و اندن چشم بد دور جا ایدر • ای گل بشکرانه که توئی پادشه حسن • ای گل انک شکرانه
که سن حسنک پادشاهی • با بلبلان عاشق بیدل مکن غرور • بی کس عاشق بلبللره
ایله غرور مراد بودر که ای شیخ صاحب کشف سالک عاشقلره مرحمت ایدوب ارشاد طریقت
قیل • از دست غیبت تو شکایت نمی کنم • سنک غیبتک الندن شکایت ایتمزم
تا نیست غیبتی نبود لذت حضور • تا بر غیبت اولمیه بر لذت و بر فرح حضور اولمز
احتجاب و استتار اولمیوب تجلی جمال الهی ظاهر اولمز • زاهد اگر بحور و قصور است امیدوار
زاهد اگر حور و قصوره امیدوار ایسه • ما را شرابخانه قصور است و یار حور
بزه شرابخانه قصوردر و یار حوردر مراد بودر که زاهد زهد یاسین ایله یارین
حور و قصوره امیدوار ایسه بز که سالک عاشقلرز بزه خانقاه قصور و محبوب حقیقی حور
حکمنده در • می خور به بانگ چنگ و مخور غصه ور کسی • شراب ایچ چنک آوازی ایله
و غم یمه اگر بر کمسه • گوید ترا که باده مخور گو هو الغفور • دیر ایسه که شراب ایچمه دی
اول غفوردر مراد بودر که بیر مرتبه و شیخ منحنی کلامی و احوال و اسرار طریقت
اخبار ایله عشق الهی نوش ایدوب رموز طریقتی کلامی ایله خروش قیل اگر بر کمسه
دیر ایسه که اسرار طریقتی افشا ایدنه اهل ظاهر اعدادر خصم ایدنلر جواب و پیرکه
حضرت

حضرت حق غفور و ساتردر عیبی ستر و حفظ ایدر • ای دل کرا عیش و طرب
خرمند و شاد • اگر غیر اهل عشرت و شنلک ایله خرم و شاد ایسه ار • ما را غم
نگار بود مایهء سرور • بزه یار و نگاریمزک غمی فرح و سرور مایه سی در مراد فقط
ظاهردر • بیت • غصهء عشقک عالمده شادی بلمیین شاد اولمسون • اولمیین عشقک
اسیری غمدن ازاد اولمسون • حافظ شکایت از غم هجران چه میکنی •
ای حافظ غم هجراندن شکایت نه ایدرسن • در هجر وصل باشد و در ظلمتست
نور • هجرده وصل اولور و ظلمتده نوردر مراد بودر که هجر جلب وصاله ایدر
لاجرم صابر اولان مراد بولور • بیت • گویند صبر مایهء فتح و فرج بود
ای دل تو نیز در غم دلدار شو صبور • ولهُ ایضاً

معامله عمل عامل

شب قدرست و طی شد نامهء هجر • قدر گیجه سیدر و دوررلدی هجر نامه سی
سلام فیه حتی مطلع الفجر • سلامتدر بو سلام و بر مکدر اندا فجر طلوع وقتنه دک مراد
شب قدر وصلدر • دلا در عاشقی ثابت قدم باش • ای گونکل عاشقلقده
ثابت قدم اول • که در این ره نباشد کار بی اجر • که بو یولده اولمز عمل اجرسز
مراد بودر که عمل دنیاده و ملازمت شاه بر جایده چوق عمل ضایع اولور
اجی حاصل اولمز اما طریق مولاده و ملازمت بارگاه اعلیده عمل ضایع اولمز
بیت • در نبی فرموده است این را چو رب العالمین • خوش بشنو لا یضیع الله
اجر المحسنین • من از رندی نخواهم کرد توبه • بن رندلکدن توبه اتسم اولمز
ولو اذیتنی بالهجر والحجر • اگر بکا اذا ایدرسن هجر له و ضع ایله مراد بودر که
اخلاص ایله عبادت مقتضای طبعمدر استغنای و انک ایچون برغرض ایچون

دكلدر بيت اناكه بجز عشق نيستند • حق راز براى حق برستند • دلم رفت و
نديدم روى دلدار • كوكلم كتدى وكورمدم دلدارى يوزن • فغان از اين
تطاول كه ازين زجر • فرياد و تعديدن آه بو تعددن مراد ابتدا وحصول
مراددن وقصور استعداددن شكايتدر انوكيجون دير • براى صبح روشن دل از خدا
طلع اى كوكل روشن صبح الله ايچون • كه بس تار رنك مى بينم شب هجر • كه زياده
قره كورورم هجر كيجه سن مراد سرعت فيض فضل ووصول وحصول وصل طلبى در
وكنده به شكايت ايچون دير • وفا خواهى جفاكش باش حافظ • وفا استرسن
جفاكش اول اى حافظ • فان الربح والخسران فى التجر • تحقيقا اصى وزيان تجارتده
در مراد بو در كه تجارت ايدن گاه زيان ايدر گاه اصى بدر عاشق دخى گاه جفا
چكرسه گاه وفا كورر لاجرم طالب حقه گاه استتار وانقباض اولورسه گاهى
تجلى وانكشاف اولور وله ايضا نصيحتى كنمت بشنو وبهانه
مكير • بر نصيحت ايدرلر كه اشت وبهانه دوتمه • هر آنچه ناصح مشفق بگويدت بپذير
هر آنكه شفقت ايدن ناصح دير سكا قبول قل بو بيت مرهوندر • ز وصل روى
روى جوانان تمتعى بردار • تمتع بوزى وصلندن برفايده قالدر • كه در
كمين كه عمر نشسته مكر عالم پير • كه عمر بوسى كه ايده در عالم پير مكرى مراد بو دركه
تازه لر طالبدر شهه وسيله ظفر بولمقدن حظ ونصيب آل كه عمر زمانه دن بقا يوق وثانى
جوقدر • نعيم هر دو جهان پيش عاشقان بجو جو • ايكى جهانك نعمتى عاشقلر
اوكنده ايكى آربه • كه آن متاع قليلست وابن بهاكثير • كه اول متاع قليلدر
وبو بها كثيردر مراد بو دركه عاشقلر جمال حقى استرلر ايكى جهانك نعمتى اندرك قنده
شئ

شئ قليلدر واكلى ايه الكانسبت كثيردر • معاشران خوش ورودى بسازيم خواهم
بر خوش مصاحب وبرابرى سازده استرم • كه درخوش گويم بناله بم وزير
كه كنده بو دردم ديم بو قر ووالحح ناله ايله مراد بو دركه بر مصاحب اهل حال
وبر مقال حسب حال استرم تاكه دردم ذكر ايدم گاه بلند وگاه پست • بر آن
سرم كه ننوشم مى وگنه نكنم • اول سودا اوزره يم كه شراب ايچميم وگناه ايشلميم
اكر موافق تدبيرى رود تقدير • اگر تدبيره موافق واقع اولورسه تقدير
مراد بو دركه عصيان اتمك استرم اكر المعصوم من عصمه الله حسنجه تدبيرم
تقديره وعصمت حقه موافق واقع اولورسه • بعزم توبه نهادم قدح زكف
صد بار • توبه عزمى ايله قودم قدحى الدن يوز كره • ولى كرشمه ساقى نمى كند
تقصير • لكن ساقى نازى تقصير اتمز مراد بو دركه نيچه كره ظفر بولمقدن رجوع اتمك قصد
ايدم لكن بند وشبه شيخ مانع اولمقده تقصير اتمدى • مى دو ساله و
محبوب چارده ساله • ايكى يللق شراب واون دورت ياشنده محبوب • همين
بست مرا صحبت صغير وكبير • انلر بكا صغير وكبير مصاحبى مراد بو دركه
صلوة الليل مثنى مثنى حسبنجه اكثر ركعت نافله نماز واون دورت روايت
ايله مشغول اولان قرآن بكا صغير وكبير مصاحبى رباعى ركعتين چشمكنبس كمكا
بتراى دل محباب كوچك • كه داراى عظيم صحبتى حفظ قرآن قل آنى سينه به جك
جو قسمت ازل بى حضور ما كردند • چون ازل قسمتى بر حاضر دكل ايكن
اندر • كر اندكى نه بوفق رضاست خرده مكير • اكر از اجق رضايه موافق
دكل ايسه طعن ايتمه مراد منطوقدن ظاهر دركه قضايه رضايه ارشاد در

چو لاله در قدحم ریز ساقیا می لعل • لاله گبی قدحه دوك ای ساقی اثر لعل • که نقش خال
نگارم نمی رود ز ضمیر • که نگارمك خالی نقشی گتمز ضمیرمدن مراد بودر که لاله
نكله ایجنده قره طاغ اولدوغی گبی بنم قدحم یعنی قلبیم بویله در • و لاله نك ایجنده قره بك
اولدوغی گبی قلبمده عالم غیب وضع بی ریب نقشی مقرردر پس لاله گبی قلبمه ای
شیخ عشق ریختن و شوق سکب دوك که بیخود اولم • نگفتمت که حذر
کن ز زلف او ای دل • دیمدم می سکا که حذر قل انك زلفندن ای گوکل • که می
کشند در این حلقه باد در زنجیر • که چکرلر بو حلقه ده یلی زنجیره • مراد بودر که
غیب هویت ادراکنه قصد ایتمك گرك زیرا انده باد گبی چالاك و چابك اولنلر مقید
و محبوس و متحیر و منکوس در قلب ضعیفك نه قدرتی وار در که انی فهم ایده و خلاص
اوله • بیار ساغر یاقوت و فیض در خوشاب • گتور یاقوت دخی لولوی
آبدار فیض قدحی • حسود گو کرم آصفی ببین و بمیر • حسود دی آصفه منسوب
کرمی گور و هلاك اول مراد بودر که جواهر و لآلی ایله اراسته اولمش قلبی گتور که عشق
الهی ایله مالا اوله و حسود ده آصفك گبی ول علم و علی کرمی گور و هلاك اول ادی
لاجرم ای عالم علمیله اراسته اولمش قلب و عشق حق و ذوق ولی مطلوع ایله بیرانسی
ارك اکا حسد ایدن هلاك اولورسه نه باك • قطعه • ای غره بعلم خود و عمل تو
در کوی نهنگ بی تو المجد گو • علمت ز عمل جو بود بی بار • تریاك ترا نمود چون زهر
پندار شده که مرهمت اوست • درد دل تست ان نه دارو است • دل رمیده
ما را که پیش میگیرد • بزم او رکس که کلمالکم او کس دوتر • خبر دهید بمجنون خسته
خسته از زنجیر • خبر ویرك خسته مجنونه زنجیردن یعنی زنجیر ایله بند ایدك مراد
قلبی

قلبی غیب هویت ابتلا سلسله مقید ایدرن دیمکدر • بیت • دلم بسلسلهٔ زلف
خود مقید کن • که نیست چارهٔ دیوانها بجز زنجیر • چه جای کلمهٔ خواجو و
سلمانست • نه خواجو کلامی و سلمان شعری یری در • که شعر حافظ ما به نظم
خوب ظهیر • که بزم حافظك شعری یکدر ظهیرك خوب نظمندن مراد بودر که
خواجو یه اگرچه نقلبند شعرا دیرلر و سلمانه شاعر ماهر دیرلر اما ظهیر بولنردن
اول و اعلی در انوکیجون دیمشلر در • بیت • دیوان ظهیر فاریابی •
در کعبه بدزد اگر بیابی • لیکن احوال سلوك بیانندن و معارف الهیه ذکرندن
خالی در بزم حافظك شعری بونلر ایله مالی در لاجرم اعلی دن اعلی در •
حدیث توبه در این بزمگه مگو حافظ • توبه سوزن بو صحبتگاهده دیمه ای حافظ
که ساقیان کمان ابروت زنند بتیر • که بای قاشلو ساقیلر اورر سنی
اوق ایله مراد بودر که طریقتدن و صحبتدن اهل حقیقتدن رجوع ایده بیندیمه
که شاخ اصحاب رموزی سنی مجروح ایدرلر • وله ایضاً •
دلا چندم بریزی خون ز دیده شرم دار آخر • ای گوکل نیجه دوکرسن بنم قانم
گوزدن اوتان آخر • تو نیز ای دیده خوابی کن مراد دل برآر آخر •
سن دخی ای گوز برآو بو گوکل مرادن حاصل قل آخر مراد قلبه عتاب در گوزه
جون قان اغلدغی ایچون و گوزه عتاب بدر او بو محبوب قلبك مرادن ویر دیدگی
ایچون • منم یارب که جانانرا ز لعلش بوسه میچینم • بنم یارب که جانانك
لعلندن بوسه دگوشورم • دعای صبحدم دیدی که چون آمد بکار آخر •
صبح وقتنده دعامنی گوردکی نیجه کلدی اشه آخر مراد دعای سحرگاهی اجابته قرین

[illegible]

اولوب کلام آلهیدن مستر و واقف اولندوغی بیاندر • مراد دینی و عقبی
بس بخشید روی بخت • دنیا و عقبی مرادین بکا باغشلدی بخت یوزی • بکلوشم
قولاغ چنک آمد بدستم زلف یار آخر • قولاغمه چنک قولی و الومه زلف یار کلدی آخر
مراد دنیادن شیخ مراقب کلامی قولاغمه کلدوکی و مراد عقبیدن غیب هویته
الی ایرشدوکیدر • چو با آواز خوش دونای ربودن خوشه تا چند هرکی
خسبان خرمندن قانعی برخوشه بنچه دک • راحت کوشه بردار خود تخمی بکار آخر •
همتدن برازق قالدروکنده برتخم اک آخر مراد بودرکه شایخدن و مجتهدلردن
وشیوخ ناقصلردن معرفت جزئیه و فیض قلیل قابلمغی ترک ایدب همت ایله
تحصیل فضل و فیض ایلیوب تخم طاعات اکوب حاصل کرامات قالدرمغه سعی قل • نگارستان چین
دایم نخواهد شد سرای تنگ • نگارستان چینی بیلورم سنگ سرای ایله اولمه کدر
اما بنوک کلک مشک آمیز نقشی می نگار آخر • مشک قارشدرجی قلم اوجی ایله
بر نقش تصویر قیل آخر مراد بودرکه نگارستان چینه قادر دکلسن فلک ایله نقش
معنی ایتمکه قادرسن آنی قیل یعنی مالا یدرک کله لا یترک کله موجبنجه اعمال دقیقه و افعال
انیقه یه قادر دکلسن بالکلیه ترک ایلمک اولمز قادر اولدوغک قدر عمل ایله • بیت • اندرین
ره می تراش و می خراش تا دم آخر دمی فارغ مباش • دلا در ملک شب خیزی
کر از اندوه ننگ تری • ای کوکل کیجه قالقمق ملکنده اگر غصه دن قاجیرسن • یعنی زحمتدن
قاجیرسن اویانمغی اختیار ایدرسک • دمی صحبت بشارتها بیارد ز انجم و یار آخر
صبح نفسی سکا ندن زنگار کیدرور اول دیاردن آخر مراد شب خیز اولنلره جانب الهیدن
بشارت فیض و فضل کلور دیمکدر • بتی چون ماه زانو زد می چون لعل پیش آورد

ای کمی

آی کبی بربت ونیز جوکلدی لعل کبی شرابی اوکه کتوردی • تو کویی تایبم حافظ ز ساقی
شرم دار آخر • پس دیر تایبم ای حافظ ساقیدن اوتن آخر
مراد ماه کبی بندن مقتدی و متبوع و صاحب نور اولان مرشد و شیخدرکه دیز جلوب
لعل کبی لطایف معانی اوکه کتوررین اندن تایب ورجعمی و اکثر حالة فتوحاتی
دیکله و اول فیض اولکا شیخ و مرشددن اوتنمقدر • وله ایضاً
ساقیا مایه شراب بیار • ای ساقی شراب مایه سنی کتور • یک دو ساغر
شراب ناب بیار • برایکی قدح شراب صافی کتور مراد شیخ و مرشددن شراب آخرت
مایه سن آنلمه دورکه برایکی نوبت ریادن خالی عبادت ایلیکدر • دار وی درد
عشق یعنی می • مرض عشقک دواسی یعنی شراب • کوست در علاج شیخ و شباب
بیار • که اولدر پیر و جوانی درمانی کتور مراد مرض قلبه دوا و پیر و برنایه علاج
عبادت حولادر دیمکدر • آفتابست و ماه و باده و جام • کوندر و آیدر
وسطنده بدر و فجردر • در میانه آفتاب بیار • آی نورسنده کونی کتور
مراد آفتابدن الله نور السموات والارض حسبنجه آفتاب حقیقی در
و ماهدن مراد نور القمر مستفاد من الشمس موجبنجه رسول الله علیه الصلوة
والسلام درکه نوری اول حضرتدن در راجم نبیه اتباع ایلیجه
مطلب و مقصد الله اکلدر • می کند عقل سرکشی تمام • عقل تمام باش چکلمک
ایدر • قیدش از زلف چون طناب بیار • انک قیدینی ساچدر زلفی کبی
زلفدن کتور مراد عقل معاشی غیب هویته قید قیل دیمکدر • بزن این آتش
مرا آبی • اوربنم نوا دوده صو • یعنی آن آتش خواب بیار • یعنی اول

چلاتی عقلی جملاتی

صوکره اودی گتور مراد بونیم او دملرده سنه اوایدر آن عشق الهی ایله سویندک
کرک اگرچه آتش سوزناکه در اما آب گبی غیرک آتشنی اطفا ایدر ٭ گل از
رخت گو بیادی رو ٭ گلک اگر گلن تابه دی شادلق ایله گلسون ٭ باده
ناب و چون گلاب بیار ٭ و فی بعض النسخ شراب گلاب گبی گتور مراد
گلدن کشف و حالدرکه باقی دگلدر و باده ناب اخلاص عبادتدرکه گلاب
گبی زنده طاعاتدر ٭ غلغل البلبل از ناله چه غم ٭ بلبل غلغلی اگر قالدی ایسه نه غم
غلغل شیشه شراب بیار شرابک شیشه سنی قلقلی گتور مراد غلغل بلبلدن
گوینده و خواننده سرودی دراول اولمزسه غم دگل قلقل شیشه شرابدن
مراد ترغیب طاعات شحذ آن گتورمک اگرکه نافع اولان اولدر ٭ غم دوران
مخور که رفت بیاد ٭ دوران غمین یمه که یلده گتدی ٭ نغمه بربط و رباب بیار
٭ قبوز و اچلق سرودن گتور مراد بو در که جهان فانی در انک غمن یمک
نادانی در انجام غم آخرت سویلیوب دوست طلبی ایچون ناله ایدنلرک نغمه
سن گوش ایتمک گرک ٭ وصل او چو بخواب نتوان دید ٭ انک وصلنی اویخودن
غیری ده گورمک اولمز ٭ داروی گوش بهر وصل خواب بیار ٭ بر دوا که
اویقو اچوندر گتور مراد وصل دوست قنده ایسه انکا طلبکار شاد و رسانیه
مبشر نیه ترغیب در ٭ اگرچه مستم سه چار جام بیادار ٭ اگرچه مستیم اوچ دورت
قدح دخی ٭ تا بکلی شوم خراب بیار ٭ تا بالکلیه خراب اولم گتور ٭ یک دو
رطل گران بحافظ ده ٭ بر ایکی آغر رطل یعنی طولو قدح حافظه ویر
گر صوابست ور عذاب بیار ٭ اگر صواب و اگر عذاب ایدر گتور مراد بو ایکی بیتدن

عشق

فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن

وله ایضاً

عشق الهیه و ریاضت شدیده یه دلالتدر
سرو بالا بلند خوش رفتار ٭ لفظ سرو فی خاطب و ما بعدی انکا صفتدر
دلبر نازنین گلعذار ٭ لفظ دلبر فی خاطب و ما بعدی انکا صفتدر لاجرم اول فی خاطب
دیر ٭ دل ما برده بعیاری ٭ بزم گوگلمزی الدک عیارلق ایله ٭ از برای خدا
نگاهش دار ٭ الله ایچون آنی صقله مراد مخاطبدن شیخ و مرشددرکه علوّ
مرتبه صاحبی و خوب بو رتبه و گوگل آلیجی و عزیز و حسن الوجه در چونکه سالک
طالب تجلیسنی آلدی اندن رجا ایدرکه تربیت و حفظ ایده و بی امراض قلبیه
دل محفوظ دوته ٭ تا بدیدم دو چشم جادوت ٭ تا گوردم سنک ایکی جادو
گوزک ٭ در دل من نماند صبر و قرار ٭ بنم گوگلمده قالمدی صبر و قرار مراد
سنک ایکی سنک گوگلک ایکی نسنه سن الدی دیمکدر اما فی الحقیقه عین ذات
برجاذبه و عین صفات برجاذبه اولوب بنی مجذوب قلدلر دیمکدر ٭ سنبل زلف
اگر برافگنی ٭ زلف سنبلک اگر حجاب ایدرسن ٭ بنه دوشکه لر مقدار اولمز
شکه دخی مقدار مراد غیب هویت رائحه سی ظهور ایدیجک سایر روائح
طیبه قدر و اعتبار قالمز دیمکدر ٭ با وفائی تکنی و کربشه ٭ وفا سنک لغی ایتمه
دخی صنعت ٭ بو فا گوش ای بت عیار ٭ وفایه دوش ای عیار بت
مراد بونده مخاطبدن نفس رحمانی استشمام رائحه ایتدی و سلوک طریقت
قلدن نقض عهد ایلمک روا دگلدر ٭ گاه گاهم ببوسه بنواز ٭ گاه گاه بنی
بربوسه ایله اوخشه ٭ تا که گردی ز عمر برخوردار ٭ تا اولکسن عمردن برخوردار
مرادندن ذوق و عبادت و حلاوت و طاعت طلبیدر که بو یله

بو بلا اولیجق نفس عمردن فایده لنور • حافظ دردمند حیرانست • خسته
حافظ حیرانندر • بنده گشت بی زر و دینار • سنکه قوللر التونسز
و فلوسسز مراد فی الحقیقه معشوق حقیقیدر که حافظ دردمند حیران وانک
قولیدر زرسز و اقچه سزدر بیت عبد خلقک قوللری اسباب ملک ایله اولور
حق تعالینک قوللری اولندر اولور خلقی ایله

غزل با حرف را

منم که دیده بدیدار دوست کردم باز • بنم که کوزی دوست دیدارینه آچدم
یعنی دوست دیدارینی کوردم • چه شکر گویمت ای کارساز بنده نواز •
نه شکر دییم سکا ای ایشی دوزیجی قول اوخشیجی مراد دوستدن شیخ و مرشددر
چونکه آنی کورمک میسر اولدی اولکچون حضرت حقه شکر و افراتمک روادر
نیازمند بلا گو رخ از غبار مشوی • بلا محتاجنه دی یوزی توزدن یومه
که کیمیای مرادست خاک کوی نیاز • که مراد کیمیاسی در احتیاج محله سنک طپراغی
مراد بودر که اکا که احتیاج و دعا ویرلدی حصول مراد و اجابت اکا حاضردر
پس من رزق له الدعاء لم یحرم من الاجابه حسبنجه احتیاج و دعایی ترک
ایتمز اولمز شعر لا ازمت قرع باب انه • کنت المراقب لمن الکن لا اهی
حتی یرت للعین مسبحة وجهه • وان هلم لم یکن الا اهی • بیک دو قطره
که ایثار کردی ای دیده • بر ایکی قطره سببی ایله که ویردوک دوکدک ای
کوز بسا که بر رخ دولت کنی کرشمه و ناز • نیجه دولت یوزی اوزره
ایدرسن نظر شیوه و ناز مراد بودر که کوزک برای قطره دوکمسی دولت
و سعادت یوزنه نیجه نظره سبب اولور قطعه امروز که نادری ز دیده
ریز

[illegible]

ریز آتش • فردا نه بینی بجز روی خدا • تا جمع آتشین و تا خوفیز
است • ترسنده کنون بشد امین روز جزا • طهارت ارنه بخون جگر
کند عاشق • طهارت اگر جگر قانی ایله ایتمزسه عاشق • بقول مفتی عشقش درست
نیست نماز • مفتی عشق فتواسی ایله درست دکلدر انک نمازی مراد بودر که
عاشقک طهارت و وضوسی جگر قانی ایله اولمزسه نماز و نیازی اهل عشق قتنده
مقبول اولمز رباعی گر ماتم کار خود ندارم چکنم • خون جگر از دیده نبارم چکنم
• کویند مرا چند بکری شب و روز • زین خون وضوء خود نبارم چکنم •
ز مشکلات طریقت عنان متاب ای دل • مشکلات طریقتدن اویان اگرمه ای کوکل
دوندرمه • که مرد ره نیندیشد از نشیب و فراز • که یول اری تشویش
لنمز انیشدن و یوقشدن مراد بودر که بر طریقه سلوک ایدن انک شدایدن
اختیار اتمکرک بیت هرگز نبود غصه و تشویش مرا • از بیم رهی که است
در پیش مرا • چون سالک ره محنت اولور انکسز • لابد ز رهم نیست غم
تشویش مرا • من از نسیم سخن چین چه طرف بر بندم • بن قوغچی شمدن
نه کوشه باغلیم و راحت اولم • چو سرو راست درین باغ نیست محرم راز
دوغری سرو کبی بو باغده بو قدر محرم راز مراد بودر که هوای اولنلره کشف
راز اتیوب مستقیم اولنلری همراز ایدنمکه ارشاد در • بهیچ در نروم
بعد ازین ز حضرت دوست • هیچ قپویه کتمزم بن بوندن صکره دوست حضرتندن
چو کعبه یافتم آیم ز بت پرستی باز • چونکه کعبه بولدم بته طاپمقدن رجوع
ایدرم مراد بودر که چونکه درگاه خدای حلال رحمته محتاج بنی قناد اولدم غیری

قبویه وارمزم و اجنبنی وبنی ان نعبد الاصنام موجبنجه چون حقیقت کعبه سی
بولدم اهل دنیا خانه سنه و انلرک بتخانه سنه وارمزم انلری معبود ایدنمزم
رباعی طرفه ایشدر بوکه شونلرکیم ایدر کبری چو گبر • مرکز اسلام
اهلنه یوق یا بارنده بر وجود • جاه و مال ایچون سوررلر یوزی بابی جاهله
صورته طابق دکلمی آدمه قلماق سجود • شبی چنین سحرگه زبخت خواسته‌ام
بو نجلیم بر کیجه دیکر وقتنه بخشدن دیله دم • که با تو شرح سرانجام خود
کنم آغاز • که ابتدا کند و سرانجام شرحنه بسلیم ابتدا بوده رکه شول کیجه که
فنای دنیا و بقای عقبی فکر ایدم یا کیجه اویقو و صباح اویانق کورب موت
و ظلمت قبری و فردای قیامت تذکر ایدم بنم آخر کارم نیجه اوله کرک
آنی سویلرم غزل آه ازان شب که عزرائیل قصد جان کند • آه ادم بس
آهنک در روانها کند • آه ازان شب که چابر جنبر حلقم رسید • آب حسرت
کوشهای چشم را ویران کند • آه آزان شب که شوم مرده جسم مرا •
بعد ازان پیچید کفن او را لحد زندان کند • آه ازان شب که پیشم منکر آید
هم نکیر • هر یکی پرسش ز دین و هم رسول جان کند • آه ازان شب که
صورتش در دمد • قبر بشکافد جمیع خلق را حیران کند • آه ازان شب
که باشد قاضی محشر خدای • پرسش از اعمال بشنو ماها بران کند • آه ازان
شب که می باید گذشتن بر صراط • آتش دوزخ جمیع خلق را ترسان کند •
بنده را آن به که کارش نیک باشد تا بحشر • شاد و خندان روی خود در روضه
رضوان کند • زهد و تقوی ورز و طاعت کن که مسکین آدمی • از جنبی

افعال

افعال زاد راه را آراسته کند • غزل سرای ناهید صرفه نبرد • زهره نک
غزل ایرلمسی بر زیاده النمز • دران مقام که حافظ برآورد آواز • اول مقامده
که حافظ قالدره آوازی مراد بودرکه زهره که سازنده فلکدر سازنده
نک غزل شهوانه تحریکه ایلکدر او از حافظ معارف الهیه سویلکدر زیرا انک یونک
اوزرینه مرکز مزیتی بو قدر اندکیچون بو غزلک نظیر سنده دیر وایضا
هزار شکر که دیدم بکام خویشت باز • بیلک شکر که کوردم کندو مرادیجه
سنی او • ز روی صدق و صفا گشته با دلم دمساز • صدق و صفا
یوزندن کوکلم ایله مصاحب اولمش مرادی کلیدن نقدر و شکلدن مراد
باعث معاد در یار و صدر جون نفس قلبه صدق و صفا یوزندن مصاحب و موافق
اولیجق او روحه بیلک شکر قلمی ور • روندهٔ گاه طریقت ره بلا سپرد
طریقت سالکلری بلا بولنی بصرا • رفیق عشق چه غم دارد از نشیب و
فراز • عشق یولداشنک نه غمی وار در اینشدن و یوقشدن مراد غزل
سالکده بیان اولنانلری در رباعی سالک بره روش خسته دنیا
می باید • شیدای تجلیات رب می باید • جانی که سوز شوق خطی خواهد
پیوسته نشش تبا شب می باید • غرض کرشمهٔ حسنست
ورنه حاجت نیست • غرض حسن نازی در یوخسه حاجت یوقدر • جمال
دولت محمود را بحسن ایاز • محمودک دولتی جمالنه ایازک حسنی مراد بودرکه
حسن معشوق عاشقک عشقی تزییدر و جمالنه محتاج دکلدر اما عاشقک عشقی
معشوقک حسننک اثر تجلیسی ظهوری در رباعی پادشاه حسن چون

عاشق عشقنک عشقی معشوقک حسننک

بصرا

شکسته شاه را در خدمت چاکر شد • افکند حسن از دوشش کمند •
کس نماند کز کمندش سر کشد • اگرچه حسن تو از عشق غیر مستغنیست • اگرچه
سنک حسنک غیرک عشقندن مستغنی در • من آن نیم که ازین عشق بازی
آیم باز • بن اول دکلم که بو عشق بازلقدن رجوع ایدم مراد بودر که حسنک
عشق عاشق تزیینه انکه محتاج دکلدر اما بن اکا عاشق اولمغه قادر دکلم
لاجرم حضرت حق جل جلاله عالمدن غنی و عشق غیردن مستغنی در اما عاشقلر
بی اختیار • پروانه وار آتش عشقنده دوشوب محو فانی اولوب کدورتی کیدوب
نورانی اولورلر رباعی عشق تو مرا جنین بیک رو بیه • ببرید ز خلق و روی
سوی تو کرد • اول چو جگر فراس بود • اکنون بی قرار چون موی تو کرد •
بای سپاس که مجلس منور ست بدوست • بو شکره که مجلس منور در دوستکله
کرت چو شمع جفایی رسد بسوز و بساز • اکر سکا شمع کبی جفا ایریشه یانه
و موافق اول مراد بودر که مقام فنا حده‌دن بانوق و فنا اختیار قلمق
کرک بیت مثال شمع بیک بادوشاه باسنا دهام هشتم • آتش
رخ او می روم بسوز و کداز • ببینم بوسه دعایی بجز اهل دلی • یارم بوسه ابله
برد عا آل بر اهل دلدن • که کید دستنت از جان و چشم دارد باز •
که دشمان مکر انسک جانکدن و جسمکدن کوز ادوتر مراد مخاطبدن نفس
و قیلکم دن عقلدر و یارم بوسه دن مراد توبه در که لا تخ نو اغلی فعالی
اولوب تمام دکلدر لاجرم نفس توبه ایدوب اهل طریقتک و عکس الیجی
مکر شیطاندن جانکی و جسمکی منع ایدر بیت مسجد و ذکر و تلاوت

نفسکه

نفسکه ای اهل دین • مکر شیطاندن امین اولمغه در حصن حصین • ملامتی
که بروی من آمد از غم تو • بر ملامت که نیم بوزه کلدی سنک غمکدن
زاشک بر سر حکایت که من نیم غماز • کوز یاشندن اصه حکایتی که بن غماز
دکلم مراد بودر که عاشق اولورکه کاتم سر عشق و جهنده اشکدن فاش
اوله قطعه عشق آمد و باز رفتم اندر غم دوست • هم با سر گریه که
چشم راخوست • از خون دلم هر مژه کر یک فروست • سنجیده
که پاره جگر بر سر اوست • درین مقام مجازی بجز پیاله مکیر • بو مجازی
مقامده قدحدن غیری دوتمه • درین سراچه بازیچه غیر عشق مباز •
بو اوینجق اوجاقنده عشقدن غیری اوینه مراد بودر که مقام حقیقی
دکلدر بونده عشق الهیه و عمل آخرتدن غیری عمل تضییع عمردر و دنیا انما الحیوة
الدنیا لعب و لهو بوجنبه اوینجق اوجاقیدر بونده عاقبت جیده
اولورا اوینجق اوینمق اکلدر بیت کنون بجای مقام خوب بنیاد
نیاری رحلت راهیچ در باد • نکردی منزل باقی معمور • همه عمرت
بها و شن رفت بر باد • فکند زمزمه عشق در حجاز و عراق • اندی
ور قذی عشق آوازه سن حجازه و عراقه • نوای بانگ غزلهای حافظ
شیراز • شیراز حافظک غزللرینک صوتنک نواسی مراد کندو شعری
عشق الهی اوقیدوکی بیاندر انکلم بو فقیر کبی شرح ایده ممانده بیت
خوش شده اول اشعارکم اشعار عشق الله ایده • کوش ایدنلر وارنی اینار
عشق الله ایده • ترک ایدوب افعال دنیایی ایده اعمال خیر • کار و باری دائما

اولدى دعشق الله ايده • اولدر شعر حسن كم حسن حق تذكير ايدوب • كم سماع
الله آنى اذكار عشق الله ايده • هجو در اول شعر كم تهييج شهوات ايليه
استماع ايدن آنى انكار عشق الله ايده • حافظك شعرينى شرح ايدن
سرورى بنده سن • دلبرى حقدن كه برخوردار عشق الله ايده •
واليضا خوش آن شبى كه در آيى بصد كرشمه و ناز •
خوش اول كيجه كه جفا كله سن يوز كرشمه و ناز ايله • كنى تو ناز بشوخى ومن
كشم بنياز • ايده سن سن ناز شوخلق ايله وبن چكم نياز ايله مراد ناكاه
كيجه ده تجلى الهى واقع اولوب غنچه دل آقلوب كنده ونك نظر و نياز ايده سن
استدعادر قطعه شب چيست محل آب حيوان • قدرش نبود بر پيش
نادان • بهتر ز هزار روز روشن • روشن چو بمن تو دو جانان •
مى كرد كرشمه نهانى • من در نظرش چو ورد خندان • شد فرض
رسول الله تهجد • تا خلوت خاص شد بيزدان • بر خيز شب سرو رباتو
تا همچو رسول باشى بكيهان • چو غنچه سر در پوش بجا نمان مانند • غنچه كبى
ايچنك سترى غنده گزلو قالور • دل مرا كه نسيم صباست محرم راز نيك
بنم كوكلمه كه صبا يلى در محرم راز مراد بودر كه اهل هوايه حقايق اولان
سترى فاش اولور بيت حالتا رباب معنى را نبا اهلان مكو
ورنه از پوشيده كى ستر معنى دست شو • امد قد تو مى داشتم زبخت بلند
سنك قدوك اميدن دوتر ايدم بخت بلندن • نسيم زلف تو مى خواستم
زعمر دراز • سنك زلفك خوش قوقولو يلن استردم اوزون عمردن

مراد

[illegible]

مراد بودر كه دولت عاليه دن مرتبه علية اقتدن دوتردن حضرت حقدن
غيب هويت رايحه سن ديلردن جوق ياشمقدن رباعى رفعت دنيا ايچون
استرا ايتمم دولتى • عمر استر ايدم لازمانه كه حظ ولذتى • دولتى بن حضرتكده
رفعت ايچون استرم • استرم عمر اوزون تا كه غنيله بولم بن حالتى • چه فتنه
بود كه بنشاطه بلا انگيخت • نه فتنه ايدى كه بلادن زنجيسى قوبردى
كه كرد نركس شوخت بسيه ببرمه ناز • كه ايلدى سنك شوخ كوزك قره ناز
سرمه سى ايله مراد نه طبدن نفس محبوب مجازى اولديغى مراد ظاهر ورنه
طبدن مراد محبوب حقيقى اولديغى مراد بو اولور كه نه فتنه حادث اولدى كه
بر بلايه باعث اولدى سنك صفت بصرك كه جميع اشيايه على العموم ناظر
ايكن بندن غير غبارى سترايدر بيت كرما مقصريم كرما تو فضل
كن • عيب عطاى خود زبرما مكش دريغ • حكايت شب هجران بدستمان در
نكنيد • هجران كيجه سى حكايتنى دشمنكره ديمك • كه نيست سينه ارباب
كينه محرم راز • كه دكلدر انتقام اهلى سينه سى راز محرمى مراد بودر كه وصل
الهى مستتر اولمدوغنى عوام الناسه ديمك منهى در بيت دشمنه
اسرار حقى سويلمك اولمز روا • تا فضولر فيضدن تا ليده نقصاندن صافور •
چه حلقها كه زدم بر در دل از سر سوز • نه حلقه لر اوردم كوكل قپوسى اوزره
حرارت اوجندن • بيوز شمع وصال تو در شبان دراز • سنك وصالك
شمعى نورنه يعنى انك حاسنده اوزون كيجه لرده مراد بودر كه من قرع
الباب ولج ولج حتى ييه كوكل قپوسى حلقه سن نيجه كره شوق و حرارت

فاقدم اوزرن کیمه اراده تا شمع وصال یوزنی ظاهر اوله بیت هر کس که قرع
باب کند فتح می شود • از بهر آن زنم در درگاه کردگار • مراچه فکر جور
تو وجفای رقیب • بلانه فکر سنک جورکدن ورقیب جفاسندن • اسیر عشق
ندارد غم از نشیب وفراز • عشق اسیرلری بو قیدلرغمی ایتمزلر وبوقیدلن
مراد بودرکه اسیر اولان خلاص استر بواز رحمتی الکا اسلکلور بیت دعای
مردن خود میکنم مگر یابم • ز دوری تو ونیز دهای رقیب خلاص • اگرچه ستی
عشقم خراب کرد ولی • اگرچه عشق سنکلکی بنی خراب ایلدی اما • من آن نیم که ز بنای
عشق آیم باز مراد عشق است وخرابی اولان ظاهری خراب وباطنی معمور اولور
بو بنیان عشقله خراب اولنی اختیار قلور بیت عقل گفتا خانه بازوران
ساحت عشق • گفتم ای نادان چه ویران این زمان معمور خانه • غبار خاطر ما
چشم خصم کور کند • بزم خاطر مزک غباری خصم کوزن کور ایدر • تو رخ نجالیب
نه ای حافظ وبسوز وبساز • بس یوزی طپراغه قوی ای حافظ یان ومواقعا
اوله مراد منظوقدن ظاهر در ولیضا براه
میکده عشاق راست در تک وتاز • یعنی نه یولند عشاق دوار در میکده وستریمده
همان نیاز که حجاج را براه حجاز • اول نیاز که حاجیلرده در حجاز یولنده مراد
بودرکه طریق عاشقانه خانقاه یولنده حاجیلر حجازده اولان شوق وذوق
اولورلر انلر بولده حاجیلر اولور رباعی در طریق میکده لشکر کوید
اهل خبر حج مسکینان بود این قدر ای نعم از قبیح • استطاعت جونکه
شرط فرض حج آمد بدان نسبت ایشان بود این قدر تعمیق • تنم
بهجر تو

بهجر تو چشم از جهان وجان بدوختم • بنم تنم فرقت سببی ایله کوزی
جهان وجاندن دیکدی یعنی بیت اولوب الدن کوز یومدی • تو بود
دولت وصل تو داد جانم باز • سنک وصلک دولتی مژده سی بکا جان
ویردی کرو مراد بودرکه کاه حیات معنویه وبحیان اخرتدن امیدی کسردن
کاه فیض وصل مژده سی ایرشوب تازه جان بولورن اول مژده یه کم کتوردکنه
رمز اجون دیر • صبا بمقدم گل روح روح بخشد • صبا گلمک سببی ایله
روحه راحت بخشلر • هزار رحمت حق باز بر جنین غماز • بیک رحمت حق اوسون
بو نکهت غماز اوزره مراد صبادن بونده توجه سحری در وگلدن کشف و
درجون توجه سحر کاه کشف وحالات الهی کتوره روحه راحت قلوب بشارتی
وصل واصل اولور بو نکهت غمازه دعا خیرحال اولور بیت بکاو صلک
دیمین کوبلده اولسون • ایو غماز او جغلق دیمشلر • دلا زهجر ملول
زانکه در عالم • ای کوکل هجردن ملال ایتمه زیرا عالمده • غم شادی و
خار وگل نشیب وفراز • غم وشادی دکن وگل خار اینش ویوقشدر
مراد بودرکه دایما وصل اولمز گاهی هجر اولور بیت جور دشمن چه کند
کرنکشد طالب دوست • گنج ومار وگل وخار وغم وشادی بهمند • دوتا
شدم چه کمان از غم ایشان گویم • ایکی قاتم اولدی یای کبی غمدن ودیمزم
هنوز ترک کمان ابروان تیرانداز • هنوز یای قاشلو اوق اتجیلر ترکینی
مراد نفس ترک هوا ایلدوکن شکلا بند رجوع حاجی بیرلک ره انشده
اولقی زیاده چنبور وصف حال جامی بر مجبوبه عاشق اولوب بولده

محبوبه راست کلوب محبوب بوندن دونوب ینه نظر ایدوب حالی حسب حال
دل ایلیوبه دیمش غزل جامی دی چو دیدان مه مرا از راه کردیدن
چه بود • وان روان بکذشتن آخر باز پس دیدن چه بود • واول محبوبه
تا نیجه اولان بو حالک شکلری ایله اشارتله شویله کوسترلرانی دخی بیان
ایتمش جامی کریه رمزی و دستی از من در نهایتها نهان آن اشارت
کردن پنهان و خندیدن چه بود • آنلقا بولده بر کره جامیه اول محبوب
اوین صورتنه دخی دیمش بیت بیدلی می گفت که ماه رخ خانه کجاست
من زغیرت سوختم کان خانه پرسیدن چه بود • واول محبوبدن کندویه
وضع اولنده غنذ بی حضور اولوب دیمش جامی کرنه آخر در دلش جا کرد
قول ترحم جامی ای کناه از عاشقان بیچاره رنجیدن چه بود • و جامی بولده
نماز شروع ایدوب یوزین یره سوروب ایلمکده جامی بیان ایتمش جامی
بر زمین پای او سازم بهانه سجده را • تا نکوید کس کرخ برخاک مالیدن
چه بود مکر جامی اول محبوب محله سنده کیجه آه و آه و های و هوی و یا هو
دیوبه اول محبوب اکا عتاب ایدوب ان ذکر ایتمش مع
نیا سودم زناله دوش آن بدخو بگفت • شب همه شب بر سر این کوی نالیدن
چه بود و جامی پیرلک زمانده عشق اولدوغن تشنیع ایدوب دیمش
جامی آخر زین جوان بازیچه طفلان شدی • خود بگو پیرانه سر این عشق
ورزیدن چه بود • روندکان طریقت ره بلا پویند • طریقت سالکلری
بلا یولنده یلرز • که زین روست ایشان در سعادت باز • که بو یولدن در
بوندلر

بوندلر اوزرینه سعادت قپوسی آچق مراد بودرکه سالک طریقت بلا یولنه
کتدکجه اکا فتح باب سعادت اولمز بیت ازهر بلای دوست بجامی رسد وفا
بیش بیشم نخوش نشست بیا سعادت • ز شوق مجلس آن ماه خرکهی حافظ
اول خرکاهه منسوب ایلک مجلسی شوقندن ای حافظ • کرت چو شمع بسوزند پایدار
و ساز • اکر سنی شمع کبی یاقرسه ثابت و موافق اول مراد ماه خرکهیدن دنیایه
تعلق اولمیوب جانب آخرته اشتغال اوزره اولاندر چون انجلیدن ماه که استغنا
نور آله ایدر مجلس وعظ و نصیحت با اظهار کشف و حقایق ایدر سکا شوق حاصل
اولا اکر جانب الهیدن حرارت ظاهر اولوب سنی یاقوب نفسانیتک افنا
ایدرسه ثابت قدم اولوب موافقت قیل قطعه صوفی آن باشد که باشد
هستی او هستی • تا نماند هرگز از نفس و هوایش در وجود • کی بود صوفی
کسی کز آتش شوق آله • می نسوزد جان او در مجمر نی همچو عود • ولایضا
عروس غنچه کل در آمد بیزم گلشن باز • کل کلنی کو کلدی کلشن صحبتنه کلمشت
بلبل خوش کو برآورد آواز • قنده در خوش سویلیجی بلبلکه فالدره آواز
مراد کشف و حالت مجلس اهل اللهده غالب اولیجق واعظ و مرشد سوز
سویلمک محلی اولور دیمکدر بیت چو کل بشکفت همچون کل بپای دوستش
جولان کن • چه بلبل ناله کن هر مرغ را پایان و نالان کن • زطره تا بر شانه
دلم شد فاش • نسانک طره کردن بنم کوکلک پریشانلغی فاش اولدی • غرب
نهند رنکین آن ری ار بود غماز • عجب دکلدر شکلدن بلای اکر اولورسه
غماز مراد بودرکه غیب هویت مشک کبی خوش قوقولودر لاجرم اندن خاطر ملک

فعلاتن مفاعلن فعلن

برنشان یعنی ظاهر اولور زیرا عشقک خاصه سی اخفا واظهاردر • نه این زمان
منم شوریده ودل نهاده م روی • بن کوکلی بولانمش بوز مانده قومدم یوزی
بر آستان تو که اندر ازل بسوز ونیاز • سنک اشیکک اوزره که ازلده چاره سز
ونیاز ایله در مراد بودر که بنم عبودیت ومحبتم حضرت عزته ازلیدر • بهیچ
کس نروم بعذر یعنی زحضرت دوست • هیچ کیمسه یه کتمزم یوندن صکره دوستک
حضرتندن • بهیچ در بزم دیکر از در تو نیاز • هیچ قپویه الیمزم دخی سنک
قپوکدن نیازی مراد منطوقندن ظاهردر • غم حبیب نهان به زگفت وگوی
رقیب • حبیب غمی کزلو یکدر رقیبک بحثندن وطلبندن • که نیست سینه ارباب
کینه محرم راز • اصل معنی ومراد ندکور اولمشدر • چه گویمت که بسوز درون
چه می بینم • نه دیم سکا اچ حرارتندن نه کوردم • زاشک پرس حکایت که من
نیم غماز • اصل معنی ومراد فندکور اولمشدر بو ایکی بیتده مصراع ثانی کندو فنک
آخر غزلندن تضمین وجهی ایله در • بکست صعب وسهل در طریق حافظ را
بر در صعب وکلکز طریقده حافظه • که مرغ راچه تفاوت بود زشیب وفراز
که قوشه نه تفاوت اولور اینشدن ویوقشدن مراد العشاق طیارلر حسبنجه
کندوسی اهل عشق اولوب سلوکی بجذب التسیر اولمیوب علی وجه الطیران ایدکی
بیاندر • وله ایضا • درا که دردل خسته توان
درآید باز • ایچرو کل که خسته کوکله قوت کله کرو • بیا که در تن مرده روان
درآید باز • کل که میت تنه جان کله کرو مراد بودر که چون صدده نور الهی
داخل اولا حب دنیا ومیل ملکوی ایله خسته اولان قلبه قوت کلوب میت مثابه
سنده

سنده اولوب علاقه اوندن منقطع اولان تنه جان کلوب اعمال صالحات ایدر اولور
نته کم رسول الله علیه السلام بیورر اذا دخل النور القلب انفسح وانشرح اصحابی دیدیلر
بونک علامتی وار میدر رسول الله علیه السلام دیدی نعم التجافی عن دار الغرور والانابة
الی دار الخلود والاستعداد للموت قبل نزوله • بیا که فرقت تو چشم من چنان دربست
کل که سنک فرقتک بنم کوزمی شویله قپادی • که فتح باب وصالت مکر کشاید باز • که
وصالک فتح بابی مکر اچه کرو مراد بودر که حضرت حقدن محجوب اولمغلغمک کوزی
مستور اولوب حقی باطلدن فرق ایدمز اولدیغیچون رسول الله علیه دعا ایدوب
دیرایدی اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا
اجتنابه دخی دیرایدی اللهم ارنا الاشیاء کما هی • غمی که چون بسیه زنگ دل بجون
بکرفت • بر غم که زنک سیاهی کبی کوکلی قاره ایله ووتدی • زخیال لعل تو ای روم
رخت زداید باز • سنک لعلک خیالی ومی شادلیغی عسکر ندن صیقللنور کرو مراد بودر که
حضرت حقدن محجوب اولمق سببی ایله بل ران علی قلوبهم حسبنجه قلب پاسلنوب جلایه
محتاج اولور وان العبد اذا اذنب نکتت فی قلبه نکتة سوداء فان هو نزع
واستغفر ذنبه صقل وان عاد زید فیه حتی یعلو قلبه موجبنجه کناه ایله قلبی زنک
زنکلندوب قره قاپه اولمش لیکن مراد اولدر که تجلی جمال ایله جلالنور یا توبه واستغفار
ایله صیقللنور • به پیش آینه دل هر انچه می دارم • کوکل اینه سی اوکنده هر نه که
واردر • بجز خیال جمالت نمی نماید باز • سنک جمالک خیالندن غیری کوزنمز کرو
مراد بودر که قلب مرآت مثابه سنده در الک جلاسی نفی ماسوی در چون ملکوی
اندن نفی اولا تجلی جمال ظاهر اولور نته کم اخبار مشابهده وارد اولمشدر قلب المؤمن

كالمرآت اذا صقل تجلی رته فيه **بيت** دل آينه ء خدا نماست • وز رانكه بغير
صيقلا نيست • بدان مثل كه شب آبستنست دوران تو • اول مثل ايله كه كيجه
بوكلو در يعنی مثل مشهور در كه الليل حبلی دير اسنده اول اراق • ستاره می شمرم
تا كه شب چه زايد باز • يلدز صايه رم تا كيجه نه طوغوره كه مراد بودر كه قم الليل
الا قليلا موجبنجه وكانوا من الليل ما يهجعون حسبنجه انبيا واوليايه قيام ليلدن
منافع اخرويه حاصل اولور نجيا بكا نه اولور اوله ديو انتظار واضطرابده يم
بيا كه بلبل مطبوع خاطر حافظ • كل كه حافظك خاطرنك مطبوع بلبلی • ببوی گلشن
وصال توهمی سرايد باز • سنك وصالك گلشنی قوقوسی ايله ايرلار كو مراد بودر كه
انا جليس من ذكرنی حسبنجه بن سنی ذكر ايدرم تا كه بكا احسان وفضلك ايله قربی
او كاسی **وايضا** ای سرو ناز حسن كه خوش می روی
بناز • ای حسن سرو نازی كه خوش كيدرسين ناز ايله • عشاق را بناز تو هر لحظه
صد نياز • عاشقلرك سنك نازك كه هر لحظه ده يوز نيازی واردر مرادی تجلی
معشوق حقيقی در و ناز جذبه در تعزز وكبريا ايله اولكاسی اول حضرتدن جذبه
ظهور ايدجك كه تمام اوليه عاشقلره هر انده يوز تضرع اولور كه حصول مرام و
وصول مقام بونك ايله اولور **بيت** يك ناز ملكنی تو ومن صد كنم نياز
كامد نياز عاشق بيچاره كارساز • فرخنده باد طلعت نازت كه در ازل مباركك
اولدی سنك نازك يوزی كه ازلده بيربده اند بر قد سروت قبای ناز چست دوزدر
سنك سرو قدك اوزره ناز قفتانی مراد بودر كه العظمة ازاری والكبرياء ردائی
حسبنجه صفت عظمت وكبريا صفت قديمه ء حضرت خدادر • انداكه بوی عنبر زلف

تو

تو ازروست • اكاكه سنك زلفك عنبری قوقوسی آرزودر • چون عود كو
بر آتش سوزان بسوز وساز • عود كبی حرى يانراودوه يان وموافق اول
مراد بودر كه غيب هويتدن رايحه ادراك اتمكه ناسوتيتی افنا اتمك كرك
رباعی ای جان شكسته در ره عيان آتش • سرمست در او بار ره عشق بكش
چون مست شدی تو با خيال معشوق • پروانه صفت رقص همی كن خوش
خوش • از طعنه ء رقيب نكردد عيار من • رقيب طعنندن دونمز
بنم وزن خلوصم • چون زر اگر در برند مرا در دهان گاز • التون
كبی اگر الته ريني قاذی اغزينه مراد بودر كه طعن اغيار وجفای روزكار ايله
بنم اخلاصيله عبادتم متغير اولمز **رباعی** تا شمع صفت تجردی بگزينی •
در صفه ء جمع اوليا ننشينی • كو نيز شب تار نور نمی داد • تا ترك
بگرد صحبت شبرنی • پروانه را ز شمع بود سوز دل ولی • پروانه شمعدن
اولور كوكلی حرارت ولی • بی شمع عارض تو دلم را بود گداز • سنك
عارضك شمعنسز اولور كوكلم اريمكه مراد بودر كه پروانه يانغی شمع
وصلندن اولور بنم كوكلم اريمكی فرقت ديداردن اولور كه حضرت
عنديت الهی يه دلم دور اولدوغم ايچون يانقده وهلاك اولقده يم
بيت گشت اينجا آمدن فرقت ز تو • كاشكی باهم بودی ملكور ازين زمان
دل كه طواف كعبه ء كويت وقوف يافت • كوكلم كه سنك كعبه ء كويكدن
وقوف بولدی • از شوق آن حريم ندارد سر حجاز • اول حرمك شوقندن
حجاز سوداسی دوتمز مراد بودر كه مشاهده ايله عبادت قاذن محجوب اولوب

عبادت ایتمک استمز زیرا بو درجهٔ عالیه‌دن تنزلدر • مردم بچون دیده چه حاجت وضو چو نیست
مردم کوزلرنی ایله وضودن نه حاجت چون بو قدر • بی طاق ابروی تو نماز مرا
جواز • سنک قاشک کمرنسز بنم نمازمه جواز مراد نماز درد یدوکندن اهل طریقت
نمازی دیکلرکه ایدرک قسنده نماز کمال اخلاص ودهدهٔ باری ایله اولمقدر
نته‌که قال ان صلوتی ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین لا شریک له اجنبی نماز
شریعت وطریقتده جواز اولا • صوفی که بی تو توبه ز می کرده بود دوش • صوفی
که سنسز شرابدن توبه ایتمش ایدی دون کیجه • بشکست عهد چون در میخانه دید
باز • صدی عهدی چو میخانه قپوسی آچق کوردی مراد بودر که صوفیه وصول الی الله
وقربت حضرت حق حاصل اولیوب آنسزاولدوغی ایچون عشق الهی دن توبه ورجوع
ایدوب طریقتدن فراغته عزم ایتمش ایدی دون کیجه میخانه دن یعنی شوق
وذوق حاصل اولان عالم الهی طرفندن فتح باب کوروب اول عهدی صیوب
کرو عشق الهی نوشنی مقرر ایلدی • چون باده گشت بر سر خم رفت کف زنان
شراب کبی مست کوپ باشنه کتدی کف اورارق • حافظ که دوش از لب ساغر
شنید راز • حافظ که دون کیجه قدح لبندن اشتدی راز شرابک کوپ باشنه
کتمه‌سی کاشمه‌سندن عبارتدر وکف اورسی کوپکلمه‌سی دیمکدر وحافظک کوپ
باشنه کتمه‌سی شیخدن فیض طلب ایتمکه کتمه‌سیدر وکف اورمه‌سی الا که قاقوب
بر شوق اولمه‌سیدر وقدحدن بونده مراد کیفیت تجربه‌سی اولاندر مریدور
چون حافظ اندن راز طریقت وستر الهی اشتدی بر ذوق اولوب کوپ
بعنی شیخ جانبنه کتدی والایضا بر نیامد از تمنای لبت

کام هنوز

کام هنوز • حاصل اولمدی سنک لبک تمناسندن بنم مرادم هنوز • بر امید جام
لعلت دردی آشامم هنوز • سنک لعلک قدحی امیدنه بوسه‌اجیجی یم هنوز
مراد لبدن کلام والهامدر وجام لعلدن مراد بطون کلام واسرار افهامدر
ودردی آشامقدن عبارتدر یعنی کلام الهی والهامنک معناسی ایدرم
هنوز اول مراد حاصل اولمدی وبطون کلام واسرار افهام امیدنه رغبت ایدرم
امیدوارم که اول مراد حاصل اولا رباعی ای دل تو بعلم سینه را کلشن کن •
وی جان ز عمل تن مرا جوشن کن • ور نیم شبی چو صبح روشن کردی • چون
صبح ضمیر عاشقا روشن کن • روز اول رفت دینم در سر زلفین تو • اول کوندن کتدی
دینم سنک اکمی زلفک اوجنده • تا چه خواهد شد ازین سودا سرانجامم هنوز
تا نیجه اوله کرکدر بو سودادن بنم آخر کارم هنوز مراد دیندن معنای لغویسی
درکه طاعت وانقیاددر وزلفیندن مراد غیب هویت وصفاتدر یعنی ازلده اتباع
وانقیادم ذات وصفاته اولمشدر آخر کارم نیجه اوله‌رک بو سودادن بلمزم اما
فضل واحساننه امیدم کسمزم غزل هر کز ای شه بکنم از در تو نومیدی •
چون هزاران بتر از من بکرم بخشیدی • روز بازار الستم چو مرا بخریدی •
همکی عیب نهانم تو عیان می دیدی • کی کنی جرم من بد عمل آخر یارب • تو که کردار
من اکنون بکرم بوشیدی • نیست لایق کرمت را که مرا رد کنی • اول روز که از
لطف کرم بکزیدی • مخور ای مستی بیچاره از و چندین غم • تو که جای بالست از
کف او نوشیدی • ساقیا یک جرعه ده زان آب آتش کون که من •
ای فقیر بر جرعه وبر اول اود کبی صودن که من • در میان پختکان عشق او

خام هنوز • انكه عشقی پخته ایدی اوز نیسندی خامم هنوز مراد آب آتش كوندن
ریاضتلردر كه آب حیات معنویه در اتاتش كبی یشنوزند در لاجوم ای شیخ
یعنی شیخ ومرشد برقیته یه سلوك ایدن بكا ویرنا كه بندخی انلر كبی پخته اولام
قطعه عاشق خواهی كه تا پایان بری • بس كه بپسندید باید ناپسند • زشت
باید دید وانگاری دخوب • زهر باید خورد وانگارید قند • از خط عنبر
شب بوی ترا اشك ختن • خطا دن دیدم بر كبیه زلفكه ختن مشك • هنوز بند
هر لخظه تیغ چو بر اندامم هنوز • اوزره هر لحظه بر تیغ قل اندامم اوزره هنوز
مراد اول شبه ومقلدندن منزه اولان غیب هویتی برنسنه یه تشبیه ایتسم انكمده
هر قچان تنمه تیغ كبی یا توب ازار ایدر بیت خیال كشف حقیقت مكن بقوت
عقل • كه این لغت بقیاس خرد نمی باشد • نام من رفتست روزی بر لب
جانان بسهو • بنم آدم كتمش بر كون جانان لبی اوزره سهوله • اهل دلرا
بو جای آید از نامم هنوز • اهل دله جان قوقوسی كلور ادن هنوز مراد
بوندن شول حدیث شریف مضمونیدر رسول الله صلی الله علیه وسلم بویورمشدر
محبن حق سبحانه وتعالی بر قولنی سوسه جبرائیله ویر الله فلانی سوررسن فی سو جبرائل
دخی سور اندن صكره جبرائل ملا اعلیده ندا ایدوب دیر الله تعالی فلانی سور
سزدخی سوك انلر دخی سورر اندن صكره انك قبولی دوشر اهل ارض قلوبنه
بیت شول كه محبوب القلوب اوله او در محبوب حق • هر كجن یاد اولنه نامی
اهل دلدر اشتادلور • بر تو روی ترا در خلوتم دید آفتاب • كشك
بوزلیق ضیاسی بنم خلوتده كوردی كنش • می رود چون سایه هر دم بر درو

بام هنوز

بام هنوز • كیدر كونلكه كبی هر دم بنم قاپوم وطامم اوستنه هنوز مراد خلوتده
تجلی جمال اولدیغی بیلیندر واهل شوق انكا طالب ایدكن ذكر در بیت
لی مع الله وقت اهل خلوتست • هر كه این را یافت صاحب دولتست • وگر ازل
داد دست ما را ساقی لعل لبت • ازلده ویرمشدر بكا لعل لبك ساقیسی • جرعه
جامی كه من در ان مدهوشم آن جام هنوز • بر قدح بغیه بسم اول قدحك غملی كتمشم هنوز
مراد الست بربكم ندا سی بكا كیفیت ویرمشدر كه هنوز اول كیفیت باقیدر بیت
یارب چه مست انكه بخوردم بازل • كیفیت اوكنون كما كانست • ای كه گفتی
جان بده تا باشدت آرام دل • ایكه كه دیدك جان ویر تا سكا قرار قلب اوله
• جان بغمهاش سپردم نیست آرامم هنوز • جانا انك غملرنه تسلیم ایندم
بو عقدر قرارم هنوز مراد بودركه ایكه بكا سن تو اقبال من تو تو جنبجه كندوكی
ثبت قلوب وثبت بلوب قرار قلب حاصل قلدر یس بن كندومی جمیع ما سوی دن
قطع قلوب تركنم ما سوا ایلیوب جانم جانانك غملرینه تسلیم قلدم اما هنوز
قرار قلب حاصل قلدم رباعی مرا گوئی توفانی باش از خویش • بیابی تا قرار قلب درویش
• من از خویش فنا گشتم ولیكن • نمی یابم قرار ای مرد درویش • جانا جانانك
غملرنه تسلیم قلدم اما هنوز قرار قلب حاصل قلدم • در قلم آورد حافظ قصه
لعل لبش • قلمه كتوردی حافظ انك لعل لبی قصه سن • آب حیوان می رود
هر دم ز اقلامم هنوز • آب حیوان كیدر هر دم قلملردن هنوز مراد بودر كه حافظك
قلمی كلام الهی یازر انوكیچون انك قلملرندن آب حیات آقر یعنی حیات جانه سبب
اولور معارف جاری اولور قطعه ز آب حیوان ازین آن زندگی

مؤخر

بدن شود حادث لیکه کفتار حق بود هر دم از برای حیات جان باشد •
وله ایضاً خیزد رکاسه زر آب طربناک انداز • ایاغ
اوزره قالق التون چاناغنه شنکلکلو صو آت • بیشتر زانکه شود کاسه سر خاک
انداز • اندن اول کدیکه اولا باش چاناغی طپراغه آتلمش مراد التون چاناقدن
قلبدر که اعضای رئیسه نک اشرفیدر که التون کبی عزیزدر و آب طربناکدن
مراد عشق الهیدر که غم دنیایی فراموش ایتدررر لاجرم باش چاناغی طپراغه دوشمزدن
اول انکاسی ایتمک کرکه تضییع عمر خسران عظیمدر رباعی عمری بغم دنیی دو
میکذرد • آخر بینی که زدیده خون میکذرد • بیخود ده و شب خوش وفته وابر
صبح خمار • اوقات عزیز بین که چون میکذرد • عاقبت منزل ما وادی
خاموشانست • عاقبت بزم منزلمز سکتلر درهسیدر حالیا غلغله در
کنبد افلاک انداز حالیا غوغا و صدای فلکلر قبه سنه آت مراد بودر که صیدادر
حیث و صدا و شهرت و غوغای فلکلره چیقرن که عاقبت بزم ملکانه و فونا غفیر
مقابر اوله کرک کدا کرک خلقه خاموش ایدرلر • چشم آلوده نظر از رخ جانان
دورست • کوزکه بولاشق نظر اولا جانان یوزندن بعیددر • بر رخ او
نظر از آینه پاک انداز • انکه حق اوزره نظری آینه پاکدن آت
مراد قول عنیدر که تلوث شهوتدن و میل ماسوادن پاک اولا شاهده دی
جمال حقه لایق اولا • بیت عاشقان که کرفتار جمال اویند • یکدل و یک جهت و
یک روش و یکرمه روند • بسر سبز تو ای سرو که چون خاک شوم • سنک بشکل
باشک چیقون ای سرو چونکه طپراق اولام • ناز از سر بنه و سایه بر این خاک

انداز

انداز نازی باشدن قو و کولکه کی بو طپراق اوزره آت مراد نی طیدن تونمه
طراوت و لطافتی و علو درجه و رفعتی اولنمزاندن اذکر و اهوتی کم بالخیر
موجنبجه دعاء خیر و زیارت قبر رجا ایدر بیت اکرم بعد از فاتح یاد کن •
همی بالحمدی روانم شاد کن • دلها را که زماری سر زلف تو بجسست •
بزم کوکلمزی که سنک زلفک اوجی باغلاندن مجروح اولدی • از لب خود شفا
خانه پی تریاک انداز کند و لبکدن تریاک شفاخانه سنه آت مراد غیب هویتدن
مجروح اولانه کلام فیض ایله ازرانی قیلادیکلدر • ملکاین مزرعه دانی که ثباتی
نکمند • بو مزرعه نک ملکی بلورسنکه برثبات ایتمز • آتش از جکر جان در املاک
انداز • بر آتشی قدح که جکرندن که شرابدر املاکه آت مراد بو مزرعدن الدنیا
مزرعة الاخرة حسنجه دنیادر لاجرم بونک ملکی ثباتی قرار ایتمز • غسل در
اشک زدم کاهل طریقت کویند غسل کوز یاشندن اوردم کاهلی طریقت
دیرلر • پاک شو اول پس دیده بر آن پاک انداز • پاک اول اوّل اندن صکره
کوزنی اول پاک اوزره آت مراد پاک اولان مشاهده حقه لایق اولور
دیمکدر • یارب آن زاهد خود بین که بجز عیب ندید • یارب اول کندین
کورجی زاهدکه عیبدن غیری کورمدی • دود آهیش در آینه ادراک انداز
آه توتونی انک ادراکی اینه سنه آت تاکه آینه ادراکی دو توب عیبی کورمز
اولا • چون کل از نکهت او جامه قبا کن حافظ • کل کبی انک خوش قفوسندن
قفتانی قبا قیل ای حافظ • وآن قبا در ره آن قامت چالاک انداز •
اول قباییٔ اول چابک قامت یولنه آت مراد جامه دن بدندر که جانه لباس یه

[illegible]

سندن در واندر قبا اتمک ریاضت ایله چاک ایتمک یا حجاب وتسترنی رفع اتمکدر مراد
نهایت چاک اکدن علو درجه در لاجرم تحصیل مرتبه علیه الهیه ایچون بدنی انکله
سبیلنده بذل اتمکدر **وله ایضا** دلم ربوده لولی وشیست شور انکیز
• بهم کوکلم برقارجی کبی فتنه قارشدیرجنک قابلمیدر خلاف وعهده وقتل او صنع
رنکامیز وعده خلاف ایدجی وقتال وضعلو وحیله کار مراد بوندن نفس اماره
درکه بودکلو اوصاف قبیحه ایله متصفدر وقلبه الکا متعلقدر **رباعی** مجید حقی
اثر انک بلورکن نفس بدکاری • انک افعالنه کوره ایدر هر لحظه کردکاری
نیجه نیجه تلوث حالی اولمشدر واله اندن • کوراولدی عقلم بردم ترک ایلمز اوی (?)
فدای پیرهن چاک ماه رویان باد • ای یوزلولرک بیر توخ کوملکنه فدا اولسون
هزار جامه تقوی وخرقه پرهیز • بیک تقوی قفتانی وپرهیز خرقه سی مراد آی
یوزلولردن نورانیت حاصل ایدن فقرادرکه لباسلری کهنه اندر فدا اولسونلر
صورتن اراسته ایدوب تقوی واهل پرهیز کچنلرکه اک لباسه تزیین وریاسی
رباعی درصورت اکر موسی وهرون باشی • برشیوه که جبریل بیرون باشی
ازصورت زهد وتوجه مقصود ونزاه • درسیرت اکر یزید قارون باشی
فرشته عشق ندانند که چیست ای ساقی • فرشته عشقی بلمز که ندر ای ساقی
بخواه جام وکلابی بخاک عالم ریز • استه قدحی وکلابی آدم طپراغنه دوک
مراد بودرکه ملائکه عشقه استعداد یوقدر اگرچه عبادت چوقدر نه که
خواجه عطار دیشدر **بیت** عشق چون خاصیت انسان بوده • از ملک عاشق نبود
ز انسان بود • لاجرم عشق الهی خوض الوب اندن رایحه طیبه دن طپراغنه

دوکوب

دوکوب عشقله عبادتده اولمغه ایرکه **بیت** عشق بر چرخ حقیقت اخترست
• از عبادت یک قدم بالاترست • فقیر وخسته بدرکاهت آمدم جانا فقیر وخسته
درکاهکه کلدم ای جان • که جز ولای توام نیست هیچ دست آویز • که سنک
محبتکدن غیری بنم بو قدر هیچ ارمغانم (?) مراد بودرکه حضرت باریه تحفه فقیرانه
ایلجق محبتم واردر • غلام آن کلماتم که آتش افروزد • اول کلماتک قولیم که
اوبالکلمه در • نه آب سرد زند در سخن بآتش تیز • صوغوق صو اورمز
سوز دماغی اوده مراد بودرکه سوز اولدرکه آتش شوقی یاکلندره
سوز اولدرکه اولانجه شوقی سوندره • بیاکه هاتف میخانه دوش
باهمن کفت • کلکه منی نه هاتف دون کیجه بکا دیدی • که درمقام رضا باش
وزقضا مکریز • که رضا مقامنده اول قضادن قاچه مراد خانقاه وعبادت
خانه هاتفی بکا قضایه رضا ویر دیو بندایدی دیمکدر **رباعی** هر بنده که
اوکرنج رب بود • پیوسته قرین تاب وتب بود • درحکم قضا که ازحق آید
تسلیم ورضا نبود ضب بود (?) • مباش غره ببازوی خود که درخبرست
مغرور اولمه که کندو قوتکه غیبده در • هزار تعبیه با پادشاه حکم انکیز
بیک خلط وستر حکم تدبیرچی پادشاه ایله مراد بودرکه قوت علمه مغرور اولمغه
منهی در زیرا حکم ازل وضع لم یزل سلطاننه نیجه ایدکی معلوم دکلدر **قطعه**
غره اعمال خود بودن روا نبود دلا • درسر راه نوشتی کرد دیوان ازل
چون ترا چون کوی چوکان کرد سلطان ازل • غیر خوف وهم رجا نبود
طریق سالکان • عقل عاجز راکه کوید مرد میدان ازل • خواجه حافظک بوسنی (?)

بدل
آن کلماتم

[illegible]

دخی ولیل قوی درکه شراب و پیاله دن مراد اهل نظام هرخم ایتدکی درموالی
عجمه بر ای روده کلوب مرض بوتنده بو بیتی اوقوایمش مرادی بو فقیره ذرا ایتدوکی دعای
وصیت ایدکلری اهردر • پیاله برکفنم بند تا بحرکاه • قدح کفنه یاله تا حشر سحری وقتنده
بمی زدل ببرم هول روز رستاخیز • شراب ایله کوکلدن کیدرم قیامت کوننک قورقوسنی
مراد بودرکه کفنه دعای قدح باغله که انک خاصیتی هول قیامت دن امین قالمقدر
میان عاشق معشوق هیچ حائل نیست • بعض نسخه ده بو مصراع بدل بو مصراع واقع اولمش
نقاب پرده ندارد نگار دلکش ما • تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز
سن خود کندو حجابک سن ای حافظ اورته دن قالق مراد بودرکه جانب
حقدن کندو ایله عاشق اورتسنده مانع حجاب بو قدر همان بنلکی حائلدر اول
دفع اولنجق وصول بولور بیت ترک جمله کن که تجرید این بود • خویشتن کم کن تفرید
این بود **و له ایضا** بیا و کشتی ما در شط شراب انداز
کل بزم کمیزی شراب ارماغنه آت • غریو و ولوله در جان شیخ و شاب انداز • فریاد
وغلغله پیر و جوان جانه آت مراد مخاطبدن اسخیدر رواکا وبرکه بزکه شرع کمیسنده
یوز بزم شرعه علمزی طریقت ارماغنه براق تاکه عقل و نفس جانه فریاد عشق و غلغله
شوق واقع اوله **غزل** علت بطال کز افرین نیست • در زندوکن نام تمام
دیر نیست • چون شرع تمام بود با عمال بی شرع کجا رستی با حوال • اصلاح درون
خود مهم است • بی او نه نهد طریقت دست • راه همه انبیا و رسل این بود تمام
تا از اول • تا از دل و جان جز تنبای • از شاخ امید برنیابی • ان زاکه نه دردش
غم اوست • در دیدنی واخوشست روشن • گر تشنوی از من این خبر را • برتو
شهر فلک

[illegible]

شرف است کاو خسروا • مرا بکشتی باده در افکن ای ساقی • بنی شراب کمیسنه
براق ای ساقی • که کفته اند نکویی کن و در آب انداز • که دیشلر دراییلوکی
ایله و صوابه آت مراد بودرکه بنی عشق الهی کمیسنه براق و بحر وحدته صال که مقتضای
اوکاس **بیت** بهجر و بده ام افکن خیال سرو قدت • که کفته اند نکویی کن و در
آب انداز • زکوی میکده برگشته ام زراه خطا • میخانه محله سندن دونشم خطا یولندن
مراد بکرز کرم باره صواب انداز • بنی اوکرمدن صواب یولنه آت مراد بودرکه
خانقاه وطریقت محله سندن رجوع ایدوب خطا ایلدم بنی طریق صوابه آت یعنی
سالک طریقت قیل • بیار ازان می کلرنک مشکبو جامی • کتور کل رنکلو مشک قوقولو
شرابدن بر قدح • شرار رشک و حسد در دل کلاب انداز • کونه و حسد قغلجیسین
کلابه بخنه آت مراد بودرکه عشق الهی نوش ایدوب غم دنیای فراموش ایدوب
حسن حالی و طیب بالی اولانک حاللرنه ارباب دنیا و اهل عیش و هوانک غبطه و حسدی
اولوب ایچلرنه اود دوشه • اگرچه مست خرابم تو نیز لطف کن • اکرچه مست خرابم
سن دخی بر لطف قیل • نظر برین دل سرگشته خراب انداز • نظری بو حیران و خراب
کوکله آت مراد مرشددن عنایت و غایت طلبیدر • بنیم شب اگرت آفتاب می باید
نصف اللیلده اگرسکا کنش کرک ایسه • زروی دختر گلچهره رز نقاب انداز
کل یوزلو یلدزیوزیندن نقابی آت مراد کل یوزلو یلدزدن کوزدرکه کل کبی
نازکدر و التون نقابدن مراد کوزقباغی درکه التون کبی صاروردر لاجرم
کیجه نصف اللیلده نور آفتاب حقیقی استرسه کوزندن قباغ برده سن قالدر غوغا
کرک • مهل که روز وفاتم بخاک بسپارند • قومه که وفاتم کوننده طپراغه تسلیم ایده‌لر

مرا بمیکده بر در خم شراب انداز • بنی میخانه الست شرابه کوپه آت مراد عبادت
خانه قربنده اولنلر حسب حالت تغیره سنده وقف ایله دیمکدر • ز جور چرخ چو حافظ
بجان رسید دلت • بچرخ جور زندن چونکه ای حافظ جانه ایرشدی سنک کوکلک
بسوی دیو محن ناوک شهاب انداز • محنتلر شیطانه جانبنه شهاب اوقی آت مراد
چو چرخدن ملالنکا باشدن زمانه ضعففکنده معاصی و بدعته ابتلادر حرف السین
ای صبا گر بگذری بر ساحل رود ارس • ای صبا اگر اوغرر ایسک ارس ارماغی کنارنه
بوسه زن بر خاک آن وادی و مشکین کن نفس • اوپ اول وادینک طپراغنی
مشکلو قیل نفسی مراد توجه صحرایه سپارشدر که جانب الهی یه ایرسه اندن کیفیت
طیبه حاصل ایده • منزل سلمی که بادش هردم از ما صد سلام • منزل سلمی که اوسون
اکا هردم بزدن یوز سلام • پر صدای ساربان بینی و بانگ جرس • دوه جیلر
صداسندن و جان آوازندن طولو کورسن سلمی اسم معشوقه در مراد بوندن معشوق
حقیقی در دوه جیلردن مراد هادیان سبیل هدی و جرسدن مراد سالکان رهبرا
و هادیدر • محمل جانان ببوس آنگه بزاری عرضه ده • محمل جانانی اوپ اندن جکلکره
زاریلق ایله عرض قیل • کز فراقت سوختم ای مهربان فریاد رس • سنک فراقکدن
یاندق ای شفقتلو مدد ایرش • رب رحیم دن طلب مدد در • من که قول ناصحان را
خواندمی قول رباب • شیمی که ناصحلرک قولنه قول رباب اوقوردم • کوشمال دیدم از
هجران که اینم پند بس • بو قوناق بو رمق کوردم هجراندن بو بکا پند و نصیحت بتر
مراد بودر که ناصحلرک کلامی بکا آواز ساز کبی هوا کلوردی فرقت بکا کوشمال
اولوب پند کافی اولدی • عشرت شبگیر کن بی‌ترس کاندر شهر عشق • کیجه اوپنلق

عشرتن

عشرتن قیل خوفسز که عشق شهرنده • شب روان را آشنایی هاست با میر عسس
کیجه کزنلرک شحنه ایله آشنالغی واردر عسسک ایله مراد احیاء لیل ایدیجو جوف لیلده عبادت
ایدنلر بی خوف اولوب ریادن امین و انیس رب العالمین اولدوغی بیاندر
غزل شب روان مستند با ماه عاشق همراه • چشم ایشان شد منور زمهر شبی
از نور شب • غم ندارد از عسس چون با او میر شدند • بلکه ایشان شد شاه
مقبل و منصور شب • روز بطالی نماند از برای ستر حال • تن خراب جان و
دل ایشان بود معمور شب • پادشاهی کار بازی نیست ای دل سر بباز • پادشاه
عاشق اولوبن وکلدر ای کوکل باشن اوینه • ورنه کوی عشق نتوان زد بچوکان هوس
بو خیه عشق طوپن اوروب اولمز هوس چوکانی ایله مراد بودر که سلطنت
الهی یه پایه بلنددر که خدمت امر سهل دکلدر انوکیچون باشن اوینمق کرکدر
لاجرم عشق طوپن اوینمق هوا و هوس ایله اولمز رباعی اندر طلب یار همی باید
چو گوی • بی سر و پای و سر خویش تو اندر تک و پوی • کان چنبر در زده خود
باشد • در بیخودی ای بسر باید روی • دل در رغبت یکی بسپارد جان بدست چشم یار
کوکل رغبت ایله و بیر رجاده یار کوزی النه • گرچه هشیاران ندادند اختیار
خود بکس • گرچه آیقلر و بیدارلر کنده اختیارلرین کمسه یه ویرمزلر مراد بودر که عاقلر و منلر
اختیارلرین کمسه یه ویرمزلر اما عاشق اولان جانینی رغبت ایله عشقه و دانه حسنه
ویرر رباعی عشق تو ام بست کنون بر جانم • در قبضه قدرت اسیرم دانم
چون نیست دلا بدو هد درمانم • بیچاره شده منتظر فرمانم • طالبان در
کشا کامران می کنند • طالبلر اکلدی مراد سور حجله ابدرا • از تحسر دست

برسری رند مسلکین مسلکش تجرددن ایی باشه اورر مسلکین مسلک مراد علو معارف
و وصول اولانلر حظ وصفاده اما جاهل و عامی اولنلر حیرنده وحسرنده چکترد ر بملور
نام حافظ گر برآید بر زبان کلک دوست • حافظک آدی اگر طورسه دوست قلمی
دلنه • از جناب حضرت شاهم بس است این ملتمس • بنم شاهم حضرت جنابندن
بنم بو مطلوب مراد بودر که لوحه علم ایله اگر حافظک نامی خیر ایله مکتوب ایسه
بو سعادت اکا بتر **وله ایضاً** جانا تراکه گفت که احوال
ما مپرس • ای جان سلام دیدی که بزم احوالمز صورمه • بیگانه گرد و قصه
هیچ آشنا مپرس • یاد اول هیچ آشنا قصه سن صورمه مراد مخاطبدن معشوق
حقیقی درکه اتهم لا مانع لما اعطیت حسبنجه الکلمه بز عاصیلرک احوال صورمه
و مرحمت قلمه دیمز والست بزم کوننده آشنا اولانه یاد اولان انلر قصه سن صورمه
دیمز و مغفرتدن منع ایلمز انوکیبجوب دیمز • زانجا که لطف شامل و خلق کریم تست
اول یردن که سنک لطفک شامل و خلقک کریمدر • جرم نکرده عفو کن و ماجرا
مپرس • گیجمش گناهی عفو قیل و ماجرائی صورمه مراد وسعت رحمتک و عموم رافتک
اقتضاسی ایله گیجمش گناهمزی عفو ایدوب مضی ما مضی موجبنجه واقع اولانی
صورمه **قطعه** من کیم بر آستانت یا اله • شرمساری عذرخواهی از گناه
عمر ضایع کرده گشته • خوار و زار افتاده در خاک راه • می کشم زاندیشه
آخر نفس • آههای سرد وقت صبحگاه • هرچه کردم عفو فرما انکه من برامید
رحمت کردم گناه • گشته بار معصیت سنگین چو کوه • کاه تیره دی وزن طاعت
برگ کاه • من ذوق سوز عشق تو دانم نه مدعی • بن لذت شغل حرارتی ذوق

بلورم

بلورم مدعی دکل • از شمع پرس قصه ز باد صبا مپرس • شمعدن صور قصه یی
باد صبادن صورمه مراد حب الهی کندویه ملکه و حال ولدوغنی ذکردر
رباعی هرگز نشود از سر بت بگزیده من • مهرت زدل و خیالت از دیده من
از بس هرگز من بجوی بابی • مهر تو در استخوان پوشیده من • هیچ آگهی
ز عالم درویشیش نبود • هیچ خبردارلگی درویشلک عالمندن یوق ایمش
انکه که با تو گفت که درویش را مپرس • اول کمسه که سکا دیدی درویشی
صورمه مراد بودر که تا اهل اولان اهل اولانک قدرینی بلمز لاجرم درویشلگدن
اکا ماولیمی درویشک حالنی بلمز ولا یحض علی طعام المسکین حسبنجه بیلمک
حالنی صورمغه ترغیب اتمز بلکه نهی ایدر **قطعه** خدا یاری کند آن دم
که درویشان بود یارش • بگیر ای پارسی خوش شوی تا یار درویشان
بوده یارشان رحمت بود گفتارشان حکمت • غنیمت دان اگر دانی
چنین مقدار درویشان • حضور ان عزیزان دان همیشه صحبت یزدان
خوش آن ساعت که در بیشت بود دیدار درویشان • از خرقه پوش صومعه
نقد وفا مجوی • خانقاه خرقه پوشندن و خانقاهدن اسنمه • یعنی رفعلرینی
سخن کیمیا مپرس • یعنی معتقلردن کیمیا سوزن صورمه مراد بودر که
خانقاهی دکانی ریا ایدوب خرقه یی سرمایه رحلافه قلنلره نقد و وفا اولمز
و فعل اولان علم کیمیا بلمز **قطعه** سخن رانکه بهر مال گوید • ز گفتارش
رضای حق نجوید • اگر روزی شود روزیش افزون • ز روی و موی او
بروید • اگر روزی نباشد فتح بابش • کند چیزی بهانه و بموید • از و هر گز وفا

چون مجنون که او دست از وفا و عهد نشوید حکایت وارد در صورت وعظ
که عامی بهار انش بنوید ما قصه سکندر و دارا نخوانده ایم بز اسکندر
و دارا قصه سن اوقیمدق از ما بجز حکایت مهر و وفا مپرس بزدن مهر و وفا
حکایتندن غیری صوره مراد بزم علم معرفتدر و وعظ و نصیحتدر محبت و وفا
حکایتی در و بیلدر در دفتر طبیب خرد باب عشق نیست عقل طبیبی قتنده
عشق بابی یوقدر ای دل بدرد خو کن و نام دوا مپرس ای کوکل درد ایله
خو قیل دوا آدن صوره مراد بودر که وصول الی الله اچون طریق اقرب عشقدر
در عقل نامرد دکلدر پس طبیب عقل علاج عشقی بیلمز لاجرم رای عقلی قویوب درد
عشق اختیار قلمق کرک وصف عشق و عقل خصوصنده و بیمثل در غزل خوش
بدان حلال مشکلهاست عشق صیقل آینه دلهاست عشق صد علت این طریقه
هوش دار تا بعقل اندر نکویی زینهار عقل گوید جبه و دستار کو عشق گوید خانه
خمار کو عقل هستی میکند گر در خور است عشق هستی میکند کین خوشتر است عقل
گوید کار سازی میکنم عشق گوید پاکبازی میکنم عقل میگوید پریشانی مکن عشق
میخندد که نادانی مکن عقل میسازد که این آسوده‌ها کیست عشق میسوزد که
آلوده‌ها کیست عقل گوید کر خدایی میکنم عشق را گویی که در قرآن بگفت عشق را در
گنج ما او حی نهفت رب ارنی از زبان عشق بود لی مع الله آن زمان عشق بود
عشق نبود پیشه هر بوالهوس عشق را هم عاشقان دانند بس حافظ رسید
موسم گل معرفت مگوی ای حافظ گل موسمی ایرشدی معرفت سویلمه دریاب نقد عمر ز چون و
چرا مپرس عمر نقدینی الکه وار ایرش نه و نیچوندن صوره مراد بودر که وقت مغتنمدر

وافاضه

وافاضه ایرشدی و زمان استعداد و استفاضه یتشدی علم و معرفت و قول
بی حاصل ذکرینی ترک ایلیوب سرمایه زندگی قلیوب تحصیل غنیمته سعی ایدوب کیف
بلکه صفا ادم الا بجز ان یکی کوز اچمقینی قو بیت حافظ کلامی شرحنی خوب ایلدک
ولی سعادت سرورها علمله قیل و قالی قو علم ایله عمر حاصلی در فیض و فضل حق خوش
ایله بونلری بوری چنکه جدالی قو دارم از زلف سیاهت گله چندانکه مپرس
زلف سیاهکدن شکایتم وارد را اولدکلوکه صوره که چنان روشنده ام
بی سر و سامان که مپرس که اویله اولدم اندن باشم و بوکسر که صوره مراد
بودرکه غیب هویت که آب حیات کبی ظلمت ستردن کنفی در اکا طالب اولوب
اطلاعدن اثر ظاهر اولیوب انوکیچون سعی و عملم ضایع اولدی و غفلتدن شکایتم
وارد در کس بامید وفا ترک دل و جان مکناد که وفا ایتدی ایله دل و دین
ترک ایتمسون که چنانم من ازین کرده پشیمان که مپرس که بن بو ایتدکمدن
اویله پشیمانم که صوره مراد بودرکه غیب هویت وفا ایدوب واندن اطلاع
طلوع ایده دیو کمه قلبی اکا متعلق قلوب دین و طاعتی الک اچون
ایتمسون که بن اویله ایتدکمدن زیاده پشیمانم بیت دریای ازل محیط بی پایانست
ای بیت چه لایق چنین دریارا بیلکه چونکه از از کشش دری بسته
بربغبه قدح ایله که کی انجمک اشکارد نده بوقدر زحمتی میکشم از مردم
نادان که مپرس بو زحمت چکرین جاهل کسیدن که صوره مراد بودرکه
بر جرعه عشق الهی نوش ایدوب و سر غیب هویت ایله حزوش ایدوب و بوندن
کمیه ازارم و هزل کنارم ادمیوب بو مضمونی موجبی ایله بیت

من نظری فکند تا که دلارا • زان یک نظر گشود چندین در اسرار • بعض اخبار سویلرم
والله ایلکی رنجیده ایتمز اما جاهل کشیدن چوق زحمت چکرم • زاهد از ما
بسلامت بگذر کین می لعل • ای زاهد بردن سلامت ایلکیج که بو لعل شراب
دل و دین می برد از دست بدان شکل که میپرس • کوکلی و دینی آلور الدن
انلکیچ که صورده مراد بودرکه ای زاهد یابس سنکه عشق الهیدن غافل
و بونلک کیفیتندن ناهلسن انلک عشق شربدن غرلت و سلامتده اولکه
عشق الهی قلبه شرع ظاهری جذبه بوب عملی رجای جنت و خوف نار ایچون
ایتمز قطعه یک قوم عمل بروضه می سپرند • یک قوم زبیم نار بر حذر زند
یکدشته ازین دو قومی دیگرند • از بهر جذب حب او برگذرزند • گوشه گیری
سلامت بهوسم بود ولی • گوشه دو نیم و سلامت بهوسم ایدی اما گوشه
میکند آن نرگس فتان که میپرس • بر شیوه ایدر اول فتان گوز که صورده
مراد بودرکه بر گوشهٔ فراغت و محل سلامت اختیار ایتمک مرادم ایدی اما
اول عشوه دان ممتحن دربکار شیوه و جذبه ایدرکه بی اختیار ترک اختیار ایدرم
بیت عشقست که برون با ملامت باشد • زهدست درون که با سلامت
باشد • گفت کو هاست در این راه که جان بگدازد • سوز و ساوار اوار دربو
یولده که جان ارید • هر کسی عربده این که مبین آن که میپرس • ارکمه برخلکده
بونی کوره آنی صورده مراد بودرکه راه آخرتده و سلوک طریقتده بونجه خطر
و بیم ضرر وار در که عامی و جاهل ایله و غافل اولنلر بونی کوره و آنی صورد
دیو به احتیاط و اهتمام کلامی استمز • بیت ابلهی برسید از آن گیسبر ح

مقال

مقال هر گزت خندان نه بینیم چیست حال • گفت چون خندم که حساب ما تمم
سوکوار از بیم و جان برعجم • پیش دارم منزل دور و دراز • زیر کامی دو صد
شیب و فراز • حلقهٔ درگاه روم بسیار صبح • یک ترسانم ز ختم کار صبح
عالمی را خون شد جان و جگر • از قبول و رد کس نامد خبر • گفتم از کوی فلک صورت
حالی پرسم • دیدم فلک طوبیان بر صورت حال صورم • گفت آن میکشم اندر خم
چوگان میپرس • دیدی آنی چاربی چوگان بو گلمند که صورده مراد بودرکه قضا
و قدر سرتن و مشیت الهیه و تقدیر ازلی جبرین فلکدن صورمغ دیلدم
لسان حال ایله بکا جواب و یرب دیدی که چوگان قضا و تقدیر خدا ایله
سرگردان ایله شدرکه قابل تعبیر و متحمل تقریر دکلدر لاجرم اول اسرار دن
بر نیچه خبر دار اولورن • بیت کوی رالعنتم چرا سرگشته • گفت این باجب
چوگان بلمو • گفتم این زلف بلبین که گشتی لعتا • دیدم اکار لغی کیمک استعاده
صدک دیدی • حافظ این قصه دراز است بقرآن که میپرس • ای حافظ بو قصه
اوزوندر قرآن حقیچون صورمه مراد زلف صنمدن غضب هو تنک انفعالی
و غضبی در آنی سؤال ایتمه استطاعت در و مطولدر آنی صورمه دیکلدر مراد
کاهی الهی لطف ایچون اولور و کاهی قهر ایچون اولور راندن سؤال ایتمیوب
قضایه رضا ویرمک ارشاد در • رباعی • در عالم ابته بجز کوی مباش • با الله
بخدا مرد هواجوی مباش • چون گوی اگر شد صد چوگانی • اندر همه حال
بکلی کوی مباش • وله ایضا • در دعشقی کشیده ام که میپرس •
بر عشق دردن حکمت شدرکه صورده • زهر هجری چشیده ام که میپرس • ز هجر

[illegible]

لازم ایتمشدر که صورته مراد عشق الهی درزنک شدتینی واول حضرت عزتک فرقتنک
صعوبتنی ذکر ایدر • کشته ام در جهان که آخر کار • طول لیلم شمع چه باند در آخر الامر •
دلبری برگزیده ام که مپرس • بر دلبر اختیار ایتمشدر که صورته مراد سیر طلب و فکر
ایدوب حب حضرت حقی اختیار ایتدکی بیان ایدر • آنچنان در هوای خاک
درش • انجلیه انک قپوسی طپراغی هوسنده • می رود آب دیده ام که مپرس
گیدر گوزم یاشی که صورته مراد وصول الی الله مشقت و عنا و درد و بلا ایله
اوله یغنی ذکر ایدر که اکا ایرنلر محنت چکن ازلر در **قطعه** مرحبا قومی که داد
بندگی را داده اند • ترک دنیا کرده اند وز همه آزاده اند • روزها با روزها
در گوشهٔ بنشسته خویش • بازشبها در مقام بندگی استاده اند • نفس خود را
قهر کرده رنج داده • فتوح • زاد تقوی بر گرفته بهر مرگ آماده اند • طرفة العینی
نبوده غافل از حضرت ولیک سالها با این همه از چشم خود بگشاده اند • بکرها
از نوحه همچون نوح خالی هستند • کو با خود همچو یحیی بهر زاری زاده اند •
من بگوش خود از دهانش دوش • بن کندو قولاغم ایله انک اغزندن دون کیجه
سخنانی شنیده ام که مپرس • بر سوز ایشتمشدر که صورته مراد گیجه مناجات
قاضی الحاجات و ندای ایدن لبیک عبدی جوابن ایشتدوکنه اشارت ایدر
قطعه شب روان از آب دیده غسل اعضا کرده اند • روی را بر خاک پاک
مسجد و بنهاده اند • شب روان لبیک عبدی هر شب از هو بشنوند • لاجرم سرمست
عشق از جرعهٔ آن باده اند • سوی من لب چه گزی که مگوی • بنم جانبمه طوداغنی
نیچون اصیرسن که دیمه • لب لعلی گزیده ام که مپرس • بر لعل لبی اصرمشدر که صورته

مراد

مراد بودر که بکا اسرار الهی سویله دیرسن بن کلام الهی بلذت اندم که گنه قدرتم
یوقدر **بیت** تکلم نباخ الوجود ما عبوننا • فنحن بسکوت والهوی یتکلم
بی تو در کلبهٔ گدای خویش • سنسز کندو نجالر چکمشدر • رنجهائی کشیده
ام که مپرس • بر زحمتلر چکمشدر که صورته مراد بودر که سالک طریقت وکما
اوللی انک مرشده حجره وخلوتنده زحمتلر چکرکه کوندز صایم وکیجه قایم وذاکر
دایم وقلبی صایم اولور **غزل** گر همی خواهی نصیب آخرت • رو بدر کن جامه های
فاخرت • خرقهٔ پشمینه را بر دوش کن • شربتی از نامرادی نوش کن
ای که در بر میکنی پشمینه را • پاک کن از بد درون سینه را • گر همی خواهی صحبت
با خدا • اول میکن تو تقلیل غذا • بعد ازان تکثیر طاعت کن تمام • روز روزه
دار و شب میکن قیام • هم رعایت کن تو آداب طریق • کس مر انچه میکند نیکو رفیق
تا نشوی اندر طریق نیک نام • تا کنی حاصل بزیب حق مقام • همچو حافظ غریب
در ره عشق • حافظ غریب گبی عشق یولنده • بمقامی رسیده ام که مپرس • بر مقامه
ایرشمشدر که صورته مراد بیت سابقی بیاندن ظاهردر **بیت** سالها
راه عشق پوییدم • بمقامی رسیده ام که مپرس • **وایضا**
دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس • ای کوکل سفر یولداشی ایلوکک استیجی بختک
بتر • نسیم روضهٔ شیراز پیک راهت بس • شیراز باغچه سی یلی سکا یول پیکی بتر
مراد بودر که خواجه حافظ کندو شهری اولان شیرازدن سفر ایدوب آخر شهره
گیدوب اول شهرده دلگیر اولوب حب الوطن من الایمان حسنجه کرو شیرازه
گلمکه عزم ایدوب کندو قلبنه خطاب ایدوب بو مطلعی دیمش • دگر ز منزل جانان

سفر مکن ز درویش دخی جانان منزلندن سفر اینه ای درویش که سیر معنوی
کنج خانقاهست بس که معنوی سیر که خانقاهده بجاغی بتر مراد بوندن سالک
طریقت اولانه بیندور که محل عبادت منزل جانان حقیقیدر اندن سفر ایتوب
خانقاه بوجاغنده ساکن اولوب معنی یوزندن سیر ایله بتر رباعی
آب چون ساکن شود گندیده گردد و عاقبت لاجرم از بهر پاکی بایدت کردن
سفر لیک می باید سفر کردن چو سنگ آسیاب گو رود اما نباشد رخت خویش
جای دگر هوای مسکن مألوف و عهد یار قدیم انس دوتلمش مسکن محبتی
و یار قدیم عهدی ز رهروان سفر کرده عذر خواهست بس سفر ایتمش سالکلر
دن سنک عذرک دیلیجی بتر مراد بودر که سالک سیاح اولانلر نیچون بر محله
سفر ایتمزسن دیرلرسه حب وطن اصلی و عهد یار قدیم سفره مانع اولدوغی
بهانه و عذر بتر رباعی مسکن مألوف ما از بهر کنج غربتست عهد و
عقد توبهٔ ما هم دوران باحضرتست این دو پابند ولست انجا نمیتانم
رفت عذرها پیداست ای یاران نه مارا خصلتست بصدر مصطبه
بنشین و ساغری نوش صاغر فرمانه صدر نشین اول و شراب فوص ایچ
که این قدر ز جهان کسب مال و جاهست بس که بو مقدار جهاندن کمانه
و منصبی سکا بتر مراد بودر که صدر خانقاهده صدارت سکا منصب و ساغر
شرابی یعنی قلبک محل عشق الهی در مال و سرمایه بتر قطعه جامی بسند تو نیست
همت بهیچ از همچون خران برآخر آخر زمانیان از خوان خاکیان مطلب
لقمه یا رسد نزل بقا ز مائدهٔ آسمانیان آزادهٔ که بیزد و بنزد عقل
ملک

ملک جهان بدیدن روی جهانیان بس نشست قدر سفله اگر خود کلاه جاه
بر اوج سلطنت زند از گردش زمان سفله است اگرچه نه بر مقتضای طبع
مهر افکند یاد کند سر بر آسمان و رکین ما بشاید عدو و بگشود دل از بو سو آچر
دشمن گوکل مملکته حرم در که پیر مغان پناه هست بس پیر مغان درگاهنک
حریمی سکا صیغنق بتر مراد بودر که اگر آن الشیطان عدو مبین حسبجه ذی عدی
عدو اولی نفسک التی بین جنبیک موجبنجه شیطان و نفس هجوم و غلو ایدرسه شیخ
حضایت خانقاه درکاهی وانک خانقاهی پناه بتر بیت هر مجنی اعدای دین است
هجوم جنگ باید رسم جنید غیبم در سپاه گر فرار آنمک دارسم نامنه مسجد ایله خانقاه
بتر پناه زیادتی مطلب کار بر خود آسان کن ز باده ملک طلب ایته اشیشه
کندو که آتش قبال که شیشهٔ می لعل و بتی چو ماهست بس که بر لعل شراب
شیشه سی و آی گبی بر بت سکا بتر مراد بودر که شاهجون جو فکمیه التجا
داور ادل جو قلیل اسباقلبه حیرت و عمله صعوبت ویر لاجرم بر اسم اعظم
و شیخ مکرم کافیدر رباعی چون مرا خوی کسی دایم بطاعت بدان قدری
که داری کاسلطنت چو فرمود احسن الاعمال ادوم باندک کرد شیخی کن قناعت
فلک بمردم نادان دهد زمام مراد فلک جاهل کشیه ویر مراد بولارن
تو اهل فضلی و دانش همین گناهست بس سن اهل فضل و علمسن اهمین
گناهک بتر مراد اهل کمال نامرادی ولدوغین ذکر در شعر عتبت علی الدنیا
بنعومهم جاهل و تاخیر ذی فضل فقالت الی العذرا ذو الجهل ابنائی لیهذا فعلیهم
و اهل التقی ابناء ضرتی الاخری بیهیچ ورد دانسته جانب خا

هیچ غمی ورده بو قدر سنك جانك ای حافظ • دعای نیمه شب و درس صبحگاهت
بس • نصف اللیل دعاسی و صباح وقتی درسك یتر مراد اوراد کثرتی لازم
دکل وقت شریفده قلیل و دایم و اخلاص مقارن اولان یتر دیمکدر رباعی
کر بود خوشی فاسقانرا بستر خوش خواب صبح • ای خوشا شام عاشقانرا سجده
گاه نیمه شب • ای غنیمت طالب حق صبح می خوان درس دین • هم وظیفه کن بخود
نوافل نیمه شب • بهشت وآن خوشی که در دو جهان • غیر ازان کشتی
خوابیده که ایکی جهانده • رضای ایزد و انعام پادشاهت بس • الله
رضاسی و سنك پادشاهك انعامی یتر مراد پادشاهدن پادشاه حقیقی
یعنی ایزد اولمق اولور بو تقدیرجه عطف صفت علی الصفت اولور
و پادشاه زمان مراد اولمق محتملدر • والصلا گلعذار [illegible]
زگلستان جهان مارا بس • بر گل یوزلو جهان گلستانندن بزه بز • زین چمن
سایه آن سرو روان مارا بس • بو چمندن اول یوروسروك کولکه سی
بزه یتر مراد بودر که گلعذاردن مشغول مرشددر که انك یوزندن کشف اولان
وجه گلستاندن مراد عالم مکاشفه در و چمن مکاشفه دن اول یوروسروك
یعنی درجه عالیه سی اولان آدمك ظل حمایتی و سایه عنایتی بزه بیزه تعلیم
اخلاص ایدوب بزی صیانت ایدر • من و همصحبتی اهل ریا دورم باد •
بس دورم بادا ریا همصحبتلکی بندن ایراغ اولسون • از گرانان جهان رطل گران
مارا بس • جهان ثقیللرندن بر آغر طلو بزه یتر مراد ثقیللردن ریاضت ثقیله
امر ایدنلردر انلردن ریاضت ثقیله بزه یتر که سبب وصول حق اولور بیت
راه روشن

راه روشن گنشت دیمدر رونقی • بحقیقت پیدا اولیش مطلق • زرق بر قست
اتابی ثبات • نیست صوفی هر که پوشد ازرق • قصر فردوس بپاداش عمل
می بخشند • فردوس کوشکی عمل عوضنه ویریلیر بغشلرلر • ما که رندیم وگدا دیر مغان
مارا بس • بزکه رند وگدا یوز دیر مغان بزه یتر مراد بودر که شونلرکم عمل
عمل و طاعتی جنت ایچون ایدرلر انلره جزای عمل جنت ویررلر بزکه عملی اخلاصله
ایدرز و عمله اعتماد اتمزز و حضرت حقه عرض افتقار دهیوز بزه مخلص و اهل
شوق اولانلر عبادت خانه سی یتر رباعی بر در میکده رندان قلندر باشند •
کرستانند و دهند افسر شاهنشاهی • خشت زیر سر و بر تارك هفت اختر
پای • دست قدرت نگر و منصب صاحب جاهی • بنشین برلب جوی وگذر عمر ببین
اونتو از رماق کناری او وزره و عمر گنجمش گور • این اشارت ز جهان گذران مارا بس
بو اشارت کیچی جهاندن بزه یتر مراد آب نیجه سریع الجریان ایسه عمر دخی بویله
بویله یدکی اهل اشارت فهم ایدر دیمکدر • العارف یکفیه الاشارة والذی
فهم له البشارة • نقد بازار جهان بنگر و آزار جهان • جهان بازارینك نقدینی
و جهانك انجینه سن کور • کر شمارا نه بس این سود و زیان مارا بس • اگر بو
احسن و زیان یتمزسه بزه یتر مراد بودر که جهان بازارینك نقدی و ادای سی
آزار و زحمتی وحی واردر بزانك نقدی زحمتیدر دو تو بر فراغتم اندك
غزل مال خواهی که دلا رزق الله بس • گر شرح رحمت بجانب آن شاه خدمت
بس • چند ازین بیوندرها از برای کسب مال • مردم حق جوی را جول
شرع و دانش راه بس • چند ازین درگاه میر و چند ازین صدر و وزیر

جان باقی جوی را ای دوست آن درگاه بس • گر همی خواهی رفیق راه و همدم بشنت
دنیاده لطف یاری بهر یاری همنشین همراه بس • نیست حاجت بهر عرض حاجت با مردمان
زنفس بهر فضا حاجت تو سوز و آه بس • یار با ما چه حاجت که زیادت طلبیم • یاربلیه
در نه حاجت که زیاده طلب ایده وز • دولت صحبت این مونس جان ما را بس
بو جان مونسنک صحبتی دولتی بزه بس مراد بودر که شول که انس حق حاصل ایده
انکه حق نسنه یه حاجتی یوقدر اولنز • از در خویش خدایا به بهشتم مفرست • که ندو
قپکدن یاربی بنی جنته گوندرمه • که سر کوی تو از کون و مکان ما را بس • که سنک
محلک باشی کون و مکاندن بزه بس مراد قرب حق حاصل ایدن غیری نسنه استمز با
رباعی جانا که دلم از تو جدا ماند نشد • با هیچ کس دیگر آشنا ماند نشد • از مهر تو بگسلد
گر از دو دوست • از کوی تو بگذرد کجا ماند نشد • حافظ از مشرب قسمت گله نا
انصافیست • ای حافظ قسمت مشربندن شکایت انصافسزلقدر • طبع چون آب و
غزلهای روان ما را بس • صو طبع گبی و روان غزللر بزه بس مراد بودر که غیری
منصب و مال ایسترلر ایسه بزه لطف طبع و کلام حسن و یترلری بونلک شکرین
بلمیوب شکایت قلمق انصافسزلقدر غزل با حرف شین
اگر رفیق شفیقی درست پیمان باش • اگر شفقت ایدجی یولداش ایسک عهدی
درست اول • حریف حجره و گرمابه و گلستان باش • حجره و حمام و گلستانده مصاحبی
اول یار اول رفیقدن الرفیق ثم الطریق حسنجه مرشده دلالت ایدر و دیرا که شفقت
ایدجی یولداش ایسک صحیح العهد اول مریدکه مرید ایسه مصاحب اول و بو نعمتدن
غافل اولماکه اتمام سلوک حضور خضر ایله در • بیت • چاره در دفع خواطر محب
بیرست

بیرست و بس • رخنه بر یأجوج بستن خاصهٔ اسکندرست • شکنج زلف پریشان
بدست باد مده • زلف پریشانک بوکلملرین یله ویرمه • مگو که خاطر عشاق
گو پریشان باش • دیمه که عاشقلرک خاطری دی پریشان اول مراد بودر که غیب
هویت مراتب طبقاتن افشا اتمه که عاشقلرک یعنی مرید و محبوبلرک خاطری پریشان
اولور پس آنی نهان اتمک اولیدر • بیت • ایشان دارند دل ما ایشان
دارند • ایشان که سر زلف پریشان دارند • گرت هواست که با خضر همنشین
باشی • اگر سنک هوا ایسه که خضر مصاحبی اولاسن • نهان ز چشم سکندر چو آب حیوان
باش • اسکندر گوزندن آب حیات گبی گزلو اول مراد بودر که ای شیخ اگر پیر
خضر اولمق ایسترسک آب حیوان اسکندردن گزلو اولدوغی گبی سن دخی پادشاه
و اغنیادن گزلو اول • بیت • از همه اغنیا مستغنیست • هم مراد خودرست
آنچه مراست • رموز عشق نوازی نه کار هر مرغیست • رموز چندادر مخفیدر
عشق نوازی نغمه و لفظه نه کار هر مرغیست جبر چندادر یعنی نغمه لندرمک رمزلری
هر قوشک ایشی دکلدر • بیا و نوگل این بلبل غزلخوان باش • گل بلبل غزلخوان انک
یکی گلی اول مراد بودر که بر عشق نغمه لندرمک رموزنه قادر ان گل بنم کلمم اول
عشق نغمه ای رموزن سویلیم • رباعی • ای دوست حدیث عشق دیگر گونست
وز کیل حرف این حدیث افزونست • از دیدهٔ دلنوازگان بینی معلوم کنی که
این حکایت چونست • طریق خدمت و آیین بندگی کردن • خدا برا
تو رها کن و باد و سلطانی باش • معنای بیت بودر که الله خدمتی اتمک طریقن
و قوللق ایلمک رسمن سن قو بزه سلطان اول مراد بودر که کثرت مجاهده

وعبادتی بزه مرید ایده‌لم سن بزه حاکم سلطان اول بیت نفس را تربیت باید یعنی
تابکرو در رام با رجوع کشد • گر گذاری بی عنان وبی مهار بر زمینت می زند نا گه کشد •
دار بعید حرم تیغ برمکش زنهار • وحش صیدنه قلیج چکمه زنهار • وانچه با دل من کرده‌ای
پشیمان باشی واندن که بنم کوکلمه اتمش سن در پشیمان اول مراد بودر که مریدکه
حرم آلهی صیدیدر اکا اسم قوی حواله قلمه که هلاک اید رسن و بقا اندکک فعلیدن
دخی نادم اول بیت شیخ اولق ارکه طبیب مزاج • هر مریده مناسب ایده علاج
چوق ریاضتله انیه احراق • قومه حددن آشوری آتی آج • تو شمع انجمنی یکدل یک
ویکدل ایکو • سن مجمع شمعی سن بردلو وبرکوکللو اول • خیال کوشش پروانه
ببین وخندان باش • پروانه نک دورشمه سن وخیالی کور خندان اول مراد
بودر که ای شیخ سن مریدلر جمعنک شمعی سن پروانه کبی بونلرکی آتش ریاضته آتمغه کرب
لان یهدی الله بک اقوا اما خیر من ان یلق لک حمر النعم حسنجه دخی انا اباهی بکم ولو
بسقط موجنبه شاد اول بیت چون نبی فخر کردی از امت • بهر بسیار گشتی
ابت ان • چونکه الشیخ کالنبی فرمود • شیخ هم از مرید شد خندان • کمال دلبری
حسن در نظر باز نیست • کمال مبتدا در رضا فدر دلبری نغطه وحسن معطوف در
اکا ولفظ در نظر باز نیست خبر در • بشیوه نظر از نادران دوران باش
یعنی کمال التی وحسن کامل نظر بازلقده در نظر شیوه سی ایله زمانک نادرلرندن
اول مراد بودر که قلب مریدی آلمق وحسن طریقت کمالی کوزل کوزلکده در اهده
ای شیخ نظری شیوه سی ایله یعنی مریدلری کوزل کوزلک ایله نادر زمان اولا بلدن
اول بیت کامل ناقص نه یکسانند در قطع سلوک • آنچه از شمشیر می آید زه

خنجرنه

بخنجرست • خموش حافظ و از جور یار ناله مکن • سن کنک اول ای حافظ وجور
یاردن ایکلمه • ترا که گفت در روی خوب حیران باش • سکا کیم دیدی که کوزل
یوزنه حیران اول مراد بودر که عشقی اختیار ایدن جور یاری چکملک کرک طالب حق
اولان ریاضت وعبادت ایدوب شیخ ارشادی ایله شد ایدوب قبول ایتمک کرک
بیت حکمت اندر رنج تن تهذیب عقل وجان نست • قصد واعظ زجر اصحاب
والد بر منبر نست والیضاً ای همه شکل تو مطبوع وهمه جای تو
خوش • ای دلبر سنک وکلی شکلک مطبوع ودوکلی یرک خوش • دلم از عشوه
یاقوت شکرخای تو خوش • کوکلم سنک شکر چینیجی یاقوتک شیوه سندن خوش
مرادنی طبدانکه شیخده رکه شکلی سنت اوزره اولوب خلوتی وسلوکی بکنه او لاونعظی
کبی شیرین وغدای قلب حزین اولا رباعی راه سنت روان خواهی صراط
مستقیم • کر سنت راهی بود سوی رضای ذوالمنن • هر مژه در چشم وی همچو
سنان وتیر باد کر سنانی زنده‌ای خواهد زمانی بی سنن • همچو گلبرگ طری هست
وجود تو لطیف • تازه گل پیراغی کبی در سنک وجود لطیف • همچو سرو چمنی جمله
سراپای تو خوش • سرو چمن کبی سنک باشدن ایاغنه خوش مراد عزیزانک وجودی
شریف ولطیف وافعال وحرکاتی مقبول وموزون ایدوکن ذکر در رباعی
هرکه سر بر خط فرمان دلیل ننهد • کی بستر شود دش روی براه آوردن • هرکه
خواهد بسر منزل مقصود رسد باید بش • بی روی راه نما باید کردن • شیوه و
ناز تو شیرین خط وخال تو ملیح • سنک نازک شکلک شیوه سی شیرین وسنک خط و
خالک کوزل • چشم ابروی تو زیبا قد وبالای تو خوش • کوزک قاشک پراغ

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

وقد و بالاک خوش مراد شکلگک شیوه سی شسته مطابق خطک علوم دینیه و خالک
اندن متأثر اولمقدر که مجدر کوزک که عین عنایت ایله نظر ایدر و مژک بطون
معانیه تنبیه قلور که برانتقدر و قدک که علو درجه ارشاد ایلر خوشحه رشو
قطعت الاخوة من معشر • بهم مرض من کتاب الشفاء • فماتوا علی دین رسطالیس •
وعشنا علی ملة المصطفی رباعی دل گفت مرا علم لدنی هوس است • تعلیم کن
گرت بدین دست رس است • گفتم که الف گفت دگر گفتم هیچ • در خانه اگر کست
یک حرف بس است • هم گلستان خیالم ز تو پر نقش و نگار • هم بنم خیالم گلستانی
سنده پر نقش و تصویر • هم مشام دلم از زلف سمن سای تو خوش • هم بنم
کوکلم مشامی سنک سمن سا اولان زلفکدن خوش مراد شیخک مصاحبتی ایله علوم لدنیه
و فیضیه ایله خیالم طلودر و کوکلک مشامی اسرار غیبیه اخباری ایله طیب در که
سمن ایچه سی انک قتنده محو و مضمحل در رباعی عالم اولور رنجه عالم اکثر بین •
جون طریق حقه اول مالک اولور • حق تعالی ون ایر فیض قوی • علم غیبیه وحی
مالک اولور • بی پیش چشم تو بمیرم که بدان بیماری • سنک کوزک اوکنده اولورم
که بو خسته لقده • می کند درد مرا از رخ زیبای تو خوش • بنم دردومی سنک ارشاد
یوزکدن خوش ایدر مراد چشمندن عینی در اندن مراد ذات شیخ در بعضیلر ایچ
اگرچه و انلک زار و نزار در اما وجه جمیلک نظر مرضه صحت ویرر لاجرم بن انلک
اوکنده هلاکم بیت از شفاجستن شفا مرکز نشد قانون من • شیخ
مرشد چون کند با یک نظر با من دوا • در ره عشق که از سیل بلا نیست گذر
عشق یولنده که بلا سیلندن کچمک اولمز • کرده ام خاطر خود را بتماشای تو خوش

انمشمدر

343

انمشمدر که کندو خاطرینی سنک تماشاک ایله خوش مراد بودر که ریاضتلر چکوب
و مجاهدات کثیره ایله وصوله مانع اولور که ایدی مرادم اندن کچمزم اما شیخه
شیخک شکلی و بروب انک ایله خاطرم خوش ایدرم • در بیابان بلا گرچه ز هر سو
خطر است • بلا بیابانده اگرچه هر طرفدن خطر واردر • می رود حافظ
بیدل بتولای تو خوش • گیدر یوریر گنز و عاشقا حافظ سنک محبتک ایله
خوش مراد بیت سابقده کی غلو دایره سنده اولان کلامدن عدول عشق
دایره سنده اولان مرتبه انتقال و تنزلدر قطعه صوفی صافی کسی باشد که
بی دیدار یار • گر بود دار القرار اینجا نمی خواهد خلود • ساقی باقی سقاهم
ربهم فرموده است • ورنه عاشق را بجنت رغبتی هرگز نبود • جون میان عاشق
و معشوق تن شد سد وصل • تا بنگذارد از و نبود ورا پاوی ورود •
والیضا فکر بلبل همه آنست که گل شد یارش • بلبلک فکری دوکلی اولدر که
گل اولا انک یاری • گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش • گلک فکری دخی
نیجه شیوه ایده انک ایشنده مراد عاشق طلب وصلده و معشوق شیوه و نازده
ایدوکی بیاندر که معشوقه ناز و عاشقه نیاز صفت لازمه در رباعی در عشق
تو خوش دلی ز من بیزار است • روشن دلیی که بر مرادت کار است •
توک شخ من مشکلی و پیش سهلست • من وصل تو میجویم این دشوار است • دلربائی
همه آن نیست که عاشق بکشند • که گلرا بجلوه دوکلی اولدر که عاشق اولدوره
خواجه آنست که باشد غم خدمتکارش • افندی اولدر که اولا اکا خدمتکار یغمی
مراد بودر که شیخ و مرشد اولدر که کوکلنده ایتار یا تا صاحب شدیدی ایله مرید و محبی

[illegible]

هلاک قلمه سبب تنبیه اولور که مزاج مربی دخی رعایت ایده **قطعه** چنین گفته است
مرشد مولانا • بهر کس سزاوار هست دو غذا • چو طفلی که باشد ز شیرش طعام •
مده نان و حلوا که باشد حرام • غذای که نو زنده کی یافت مرد • چو طفلی خورد
زود میرد و بدرد • جای آنست که خون موج زند در دل لعل • انکه بریدر که خاره
موج اوره لعل یوزلنده • زین تغابن که خزف می شکند بازارش • بو مغبونلغه
که صفتی صبر انک بازاری مراد بودر که اهل فضل اولانکه یوره کنده خار جدایی
اولوب تموج ایتسه بریدر شو مغبونلق ایچونکه نااهل انک بازارین کاسد ایده
که نااهل رغبت اولوب اهل اولان بی قدر اولا **رباعی** می دهد دست فلک
نعمت اصحاب یقین • بکسانی که ندانند یمین را ز شمال • انکه اورا ز خزی
تو بده باید برسر • فلکش لعل بپاس دهد و زر بجوال • بلبل از فیض گل آموخت
سخن ورنه نبود • بلبل گل فیضندن اوزکلی سوزی یوخسه یوق ایدی • این همه
قول غزل تعبیه در منقارش • بو دوکلی سوز و غزل کزلنش و قرشمش
انک منقارنده مراد معشوق حقیقی فیضندن در بو دوکلی معارف ظهوری
عاشقلسانندر والا انک اغزنده بونلکبی کلام لطیف و نصیح شریف یوق
ایدی **بیت** خود گوید راز خود می شنود • ورما وشما بهانه ساخته
است • آن سفر کرده که صد قافله دل همره اوست • اول سفر قلمش که
که یوز قافله کوکل انک یولداشیدر • هر کجا هست خدایا بسلامت دارش
هر قنده اولورسه یاربی انی سلامت ده وت مراد سفر ایکیدر یا عزیز
ایچون دعاء خیر دو **بیت** چون کونلدک لطف خدا یار کی اولا • بخت همراه

ودعا قافله سالار کی اولا • ای که بر کوچه معشوقه ما می گذری • ای کیمکه
بزم معشوقه مز سو قانغینه اوغرارسن • بر حذر باش که سر می شکند دیوارش
• حذر اوزره اولکه باش صیرانک دیواری یعنی حسنت کبی کیمه که بالنک دیواره
دوقنوب یارلسون مراد بودر که طریق حقه سالک اولان غافل اولیوب
کندویه ضرردن اجتناب ایتمک کرک **قطعه** بو دوست خری که دم نبودش
• روزی غم بی دمی فرو دیش • از هر طرفی قدم همی زد • دم می طلبید و دم
نمی زد • تا که نه ز روی اختیاری • بگذشت میان کشت زاری • دهقان
• مکرش ز گوشه دید • بر جست از او دو گوش ببرید • بیچاره خر آرزوی دم کرد
نایافته دم دو گوش کم کرد • انکه که زحد برون نهد گام • اینست سزای
او سرانجام • صحبت عافیتت گرچه خوش افتاد ای دل • سنک عافیتلک صحبتی
اگرچه خوش کوشدی ای دل • جانب عشق عزیزست فرو مگذارش • عشق
جانبی عزیزدر آنی ترک ایتمه مراد بودر که سلوک طریقته ابتوب کثرت
عباده مشغول اولمق خوشدر اما عشق الهی و صحبت شاهنشاهی عزیز و گرانقدر
ازترک ایتمک اولمز **رباعی** گر بر ره شهوت و هوا خواهی رفت • از خود خبرت
نه بی نوا خواهی رفت • بنگر که کیی از کجا آمده • می دان که چه میکنی کجا خواهی
رفت • اگر از وسوسه نفس و هوا دور شوی • اگر نفس و هوا وسوسه سندن
اراق اولورسن • بی شکی راه بری در حرم دیدارش • شک سز یول الیرسن
انک دیداری حرمنه مراد بودر که نفس و هوا مانع وصول حضرت خداد در کیم بونلردن
اراق اولوب سالک راه و طالب الله اولاو دیداره وصول الکامیتر اولور

بیت از آن گشتی ز حضرت شاه دور • که بدهود تر از نفس و شیطان غرور •
صوفی سرخوش ازین دست که کج کرد کلاه • سرخوش صوفی که بوالدن الری ابلدی
کلاهی • بدو جام دگر آشفته شود دستارش • ایکی قدح ایله وجد و فرح قوشمش وبو
زائل اولور دلبندی مراد بودر که صوفی که کیفیت جزئیه ایله احوالی من الجمله متغیر
اولور چونکه زیاده جه کیفیت حال ایده بالکلیه متغیر الاحوال اولوب عوام
رتبه‌سی ولباسندن محجوب تمام اهل تصوف اولور بیت ایمن کائنه ابدا اهل
تحقیق • باقی همه خوش دلی پرستند • دل حافظ که بدیدار تو خوگر شده بود • خاطرلک
کوکلی سنک دیدارک ایله خوابیدن اولمش ایدی • نازپرورد وصالست مجو آزارش
وصال نازی ایله بسلنمش در آنی انجیتمک استمه مراد بودر که چون عالم ازلده حضرت
عنایت الهیه و صحبت معنویه و روحانیه حاصل اولوب نعمت وصال ایله مربی اولمش
ایدم اول حالی بندن زائل قلمه بیت نور ایمانم که دادی در ازل • حاشا لله
واستانی ای کریم • وله ایضا باز آی و دل تنگ مرا مونس
جان باش • گروگلر بنم طارکوکلمه مونس جان اول • وین سوخته را محرم اسرار نهان
باش • بو یانمش اسرار نهانه محرم اول مرادی طلبدن شیخدر ملک غیری بره
گتمش یا عزلت اختیار ایتمش ایمش اکا کلمه‌سی و قلبه مونس جان اولمه‌سی و محرم
اسرار نهان اولمسی طلب ایدر که تنگدللکدن خلاص بولوب سر الهیدن
خبردار اوله زیرا اهل ریا صحبتی قلبی خراب و جانی بی نور و تاب ایدر قطعه
جانها چند از پی رنگی شده • صوف بوشش بوده تنگی شده • هر یکی را ظاهرش
معمور لیک • باطنش ویران و دل سنگی شده • برق زرقی نایدز بروی

اندرون

[illegible]

اندرون برروی دل زنگی شده • نقش‌ها را زخود بینی که هست • صحن سینه
بحر تا تنگی شده • خواب خور را کرده عادت همچو گاو • در ره طاعت خرلنگی
شده • مرد باید اندرین ره بهر دوست • استخوان پوست چون چنگی شده •
دوست با تو صلح کرد آن دم که دید • در میان با نفس تو جنگی شده • زان باده
که در میکده عشق فروشند • اول شرابدن که عشق میخانه‌سنده صاتلر • ما را
دو سه ساغر بده و گو رمضان باش • بزه ایکی اوچ قدح ویردی رمضان اول
مراد بودر که شیخ رمضانده خلوته گروب مریدلره ارشاددن فارغ اولور
لاجرم اکا معتقدلر بر مقدار عشق الهی و ذوق طریقتدن اذواق ایدوب
بعده گندو خلوت و اعتکافله شروع قلدیلر • در خرقه چو آتش زدی ای
عارف سالک • خرقه‌یه اود اوردک ای عارف سالک • جهدی کن و سر حلقه
رندان جهان باش • برسعی قل و جهان رندلرینک سرحلقه‌سی اول مراد بودر که
عارف اولان سالک صوفیانه لباس گیمز گندویی ریایه سالدن مجبور ایسه اکا
لازمدر که جهد ایدوب مخلصلر زمره‌سی اوله و بو اهل فساددن دور اولوب اصحاب
صلاحه قرین اولمق ایله اولور غزل تا توانی از زیان تو دور باش •
تا بجا شد سیرت بد دور باش • تا توانی صحبت نیکان گزین • کاب را تا له
بود از همنشین • یکنفس با بد مرو در هیچ راه • کاینه از یکنفس گردد سیاه
هر که با عطار باشد او غنی • بوی نیکو یابد او را برگزین • آن یاری که گفتا
بتوام دل نگرانست • اول یار که دیدی سکا کوکلم متعلقدر • گو می رسم
اینک بسلامت نگران باش • دیدی ایرشورم شمدیجک سلامت ایله ناظر اول

یعنی کوزلرله مراد بودرکه اول مریدکه قلبم سنکا منعقد ردیه اکا تربیت واصلاح
ایچون وعده وروردکلر **بیت** یار کز تو طلب کند یاری • یادکن تو تقاضا نبود
را زود • خون شد دلم از حسرت آن لعل روان بخش • قان اولدی کوکلم
اول جان بغشلیجی لعل حسرتندن • ای درج محبت بهان مهر و نشان باش
ای محبت حقه سی اول مهر و نشان ایله اول مراد کلام الٓهی والهام شاهی ایچون
قلبه قاپو واندن اکا مهر و نشان اولق ممدوح ایدوکی بیاندرکه آخر
باعث فیض اولور **رباعی** انراکه نجواند او نباچار آید • تا هستی او بار
درکار آید • وانراکه کشید لطف او نزد خودش • بی واسطه محرم اسرار
آید • تا بر دلش از غصه غباری ننشیند • تا کوکلنه غصه دن بر توز قونمیه
ای سیل سرشک از عقب نامه روان باش • ای کوز یاشی سیلی نامه نک اردنجه
روان اول مراد بودرکه دفتر عصیانم حضور حضرته عرض اولنمسزین
توبه وانابت ایدوب آب دیده کریانم سیل روان اولوب انک قره یازی
سن محو ایتمک اکر **بیت** دفتر عصیانمک محو اتمکه ایچون یار بس • سیل اشکم
اهلدم بس انکا ردنجه روان • حافظ که هوس میکندش جام جهان بین
حافظ که هوس ایدر جهان کوریجی قدح • کو در نظر آصف جمشید مکان باش
• دی اکا جمشید مکان وزیرک نظرنده اول مراد بودرکه قلب جهانی استر ایسک
که عالمی مشاهده ایدر • خلیفة الله اولان رسول الله علیه السلام حضرتلرینک وزیری
اولان شیخک نظرنده اول که الصحبة مؤثرة حسنیجه اثر ظاهر اوله **وله ایضا**
بدور لاله قدح گیر و بی ریا می باش • لاله دورنده قدح دوت وریاسز اول

بوی

ببوی گل نفسی همدم صبا می باش • گل قوقوسی سببی ایله بر نفس صبا به مصاحب اول
مراد ور لالهدن داغ عشق درون دلده اولدغی زماندرکه انده ریاسز
اولمیه لاجرم اول وقتده طاعته اشتغال ایلکدر اخلاص ایله ورایحهٔ کشف
بردم نفحهٔ ربانیه قارن ایلکدر **شعر** عبدنا الهوی ایام جهل وانتا • لنا
غمر ناس سکر ناس شرابه • وعشنا زماننا نعبد الحق للهوی من الجنة الاعلی وحسن
ثوابه • فلما تجلی نوره فی قلوبنا • عبدنا رجاء رفع الغطاء وخطابه • فمن جمیع انواع
العبودیة الهوی • سوی من یکن عبد العز جنابه • ونعبده من غیر شیء فی الهوی
ولا للشوی من ناره وعقابه • نکو نیست که همه سال می پرستی کن • دیبزم
سالکه دو کلی یلی بر سنلک قل • سه ماه می خور و نه ماه پارسا می باش •
اوچ آی شراب ایچ طقوز ای زاهد اول مراد بودرکه دایما عشق الٓهی وریاضت
قل دیبزم اوچ آی صوم وعبادت واعتکاف وخلوت زمانی ورمجاهده قبل طقوز
آی ریاضتدن زاهد وفارغ اول **بیت** سالک پیر طریقتی تکمیل اید جلد
بیله، اوچ آی پیر اکا آنک ریاضتی • گرت هواست که چون جم بسر غیب رسی
اکر سنک هوا ایسه که جم کبی ستر غیبه ایرسن • بیا وهمدم جام جهان نما می باش
کل جام جهان نما مصاحبی اول مراد بودرکه اول پادشاه دین کبی ستر غیبدن خبردار
اولق استرسک صفای قلبه قرین اول که قلب مصفی مرآت جهان نمادر **بیت**
زواثر نلمه غلغل درون وبیرون را • زبهر عکس رخ یار با صفا می باش • جو
پیر سالک عشقت بمی حوالت کرد • چون سنی عشق سالکی پیر شرابه حواله ایلدی
بنوش ومنتظر رحمت خدا می باش • ایچ ورحمت خدایه منتظر اول مراد بودرکه

چون شیخ سنی طریق عشقه ارشاد ایلدی اکا سالک اولوب فیض آلیجون رحمت حقه منتظر
اول **رباعی** با پیر خرد نهفته می‌گفتم دوش • کز من سخنی ستر نهان هیچ مپوش
نرمک نرمک مرا همی گفت بگوش • کین دیدنیست گفتنی نیست خموش • چو غنچه اگرچه
فروبستگیست کار جهان • غنچه کبی اگرچه باغلنمقدر جهان ایشی • تو همچو باد
بهاری گره‌گشا می‌باش • سن بهار یلی کبی دوکلم آچیجی اول مراد بودر که دنیا
ایشی انعقاددن و عدم مساعده و انقباضدن خالی دکلدر سن ای عاشق
حلال مشکلات اولوب فقر و قلتدن و انقباض و علتدن فتحلی اولاندن
نصیحت ایله تسلی قلوب خاطرلری عقده‌لردن کیدرمک کرکسن **بیت** جو او جه
هست همه تابع مشیت اوست • زهیچ خیر مخور غم تو با رضا می‌باش • وفا
مجوی ز کس ور سخن نمی‌شنوی • وفا استمه جهاندن اگر ایشتمز سن • بهرزه طالب
سیمرغ و کیمیا می‌باش • بطالت ایله عنقا و کیمیا طالبی اول مراد بودر که جهانده
وفا یوقدر انی کمسه‌دن استمه اگر بنم نصیحتمی ایشتمیوب وفا استرسک عنقا و کیمیا
طالبی اولورسن که بری موجود الاسم معدوم الجسم و بری سیر الاسم عسیر الجسم در
بیت مواعد اخوان الزمان حقیقة • مواعد عرقوب علیها معاقد **بیت**
دو چیز هست که او را وصول ممکن نیست • یکی شیشه‌ء قارون یکی دیدن
عنقا • مرید طاعت بیگانگان مشو حافظ • یاد ار طاعته مرید اولمه ای حافظ
ولی معاشر رندان آشنا می‌باش • ولی آشنا رندلرک مصاحبی اول مراد بودر که
سالک مخلص اولمینلرک عبادتنه مرید اولمه سالک مخلص و عاشق صادق اولنلرک
عبادتنه مباشر و مصاحب اول **بیت** سالکا تقلید قلمه مرد عامی حالنه • عارف سلک

اختیار

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

اختیار ایت عشق ایله حالت خاص **وله ایضاً** باغبان
گر پنج روزی صحبت گل بایدش • باغبانه اگر بش گونلک گل صحبتی گرک ایسه • بر جفای
خار هجران صبر بلبل بایدش • هجران دیکنی جفاسنه صبر بلبل گرک اکا مراد بودر که
هر طالب دنیا و عاشق ماسوی زمانی قلیلده انتفاع و تمتع ایچون عاشق کبی مشقت
شدیده چکملک کرک با وجود که فائده در **غزل** ای دل اگر عاشق شوی با حضرت
جبار شو • گر همچو بلبلان کری از بهر آن گلزار شو • این ماه رویان عاقبت چون
گلها رویان می‌شوند • از بی‌ثباتان چنین بستان دل و بیزار شو • اهل علائق خفت را
از رخ بهر دم طراوت کم شود • گر عاشقی خواهی برو بر جنس باقی زار شو • تو گار چندین
ساله را اندیشه پیش خود نهای عمرت نماند آن قدر با فکر این در کار شو •
ای بی‌وفا آن بر عطا هردم مرادت بس دهد • شکری بدار آخر دمی بر وفق
امر یار شو • پنجاه و شصت از عمر تو بگذشت تو طفلی هنوز • ای پیر نابالغ بیا
از مستی هشیار شو • چندین چه معماری کنی بستان سرای خویش را • زندان
تنگ گور را آخر دمی معمار شو • ای دل اندر بند زلفش از پریشان حال • ای کل اگر
زلفی بند بند پریشانلقدن ایکله • مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش • زیرک
قوش چون آغه دوشه تحمل کرک اکا مراد بودر که بر قیده مبتلا و مقید اولان
پریشان اولدم دیو ایکلمه و ضجرت اتمه کرک والا قید محکم اولوب خلاص
مشکل اولور **بیت** نوشی کردم ندانستم همی • کز کشیدن سخت‌تر گردد کمند
با چنین زلف رخش باد انظر بازی حرام • بو تحملی زلف و رخه عاشقلق حرام
اولسون • هر که روی یاسمین و جعد سنبل بایدش • هر کیمکه یاسمین یوزلی و سنبل

فوجعی اگر دربونلره متعلقدر اکا اول جمال جمیله و زلف جانان اشارة عشق و محبت
حرام اولسون لاجرم غیبدن هویدا وجمال جمیل حضرت محبوب اولان ماسوی یه و زخارف
دنیایه تعلق ایتمه‌مکدر بیت دنیا و آخرت دیلر حقی اسنبع • اهل خدایه بلکه
جهان جوی اولور • رند عالم سوز را با مصلحت بینی چه کار • عالم یاقیجی رندک مصلحت
گوزیجیلک ایله نه ایشی وار • کار ملکست آنکه تدبیر و تأمل بایدش • ملک ایشیدر
اول که تدبیر و فکر ارکه اکا مراد بودرکه فقیر فلحلک تدبیر عالم ایله کاری واول
فکر ایله انکاری یوقدر اما صاحب ملک اولانک تدبیر و تأملی وهر امرده حلم
ترسالی لازمدر بیت جیست تریف شه عالم اگر پرسی ازان • مردم بسیار اندوه
نعرتیعش بدان • تکیه بر تقوی و دانش در طریقت کافریست • تقوی یه و علم
و علمه اعتماد طریقت عقلاسنده کفردر • راه رو گر صد هنر دارد توکل بایدش • سالک اگر یوز
هنری دخی وار ایسه توکل گرک اکا مراد بودرکه حضرت حقدن غیریه اعتماد حضرت
حقه اشتراکدر تشریک غیر مع الحق کفردر لاجرم اهل طریقت هر نه دکلو علمی کثیر اولسه
اعتماد و توکلی حضرت حقه ایدر شعر اخاف وارجو عفوه وعقابه • واعلم حقا انه
حاکم عدل وان یک عفو فهو منه تفضل • وان یک تعذیب فانی له اهل • والیس جمال علیه
اعتمد ولیس فعالی جلب الا جر فضل • نازها زان نرگس ترکانه اش باید کشید
مرهونندر • ای دل شوریده تا آن جعد کاکل بایدش • کشید لفظنک فاعلی ای دل
شوریده در معنی بیت بودرکه نازلری انکه ترکانه نرگسندن چکمک گرک بو دلو کاکل
تا اولوقی رحق بر حم گرک ایسه اکا مراد بودرکه ذات الله دن ناز و تعززی چکمک گرک
شول کوکله که غیبدن هویدا واثر فیض حضرت اسنر همکس ناز توجه بنده چون من

بنیاز

بنیاز همه دشنام تو خواهد نه چون من بدعا • ساقیا در گردش ساغر تعلل
تا بکی • ای ساقی قدح دورنده تعلل نیجه دک • دور چون با عاشقان افتد
تسلسل بایدش • دور چون عاشقلره دوشه تسلسل گرک مراد بودرکه ای شیخ
عشق الهی نوش ایتدرمکده بهانه نیجه دک چون نوبت عاشقلره و طالب
صادقلره ایره علی الدوام شرب مدام اولمق گرک بیت نوبت رسید
نوبت عاشقان درد کش • می ده شراب باقی با قدح بی شمار • کیست
حافظ تا ننوشد باده بی آواز رود • کیمدر حافظ تا اچمیه شرابی قبل
آواز نی • عاشق مسکین چرا چندین تحمل بایدش • عاشق مسکینه نیجون
بودکلو تحمل گرک مراد بودرکه حافظ عشق الهی نوش ایتمکه شهرت و اعتبار
لازم دکلدرکه عاشق مسکینی و فقیر تحملی تجمل و تزئین استمز بیت
خوش که میکده کنجنده بیر بناغم اولا • الم ایاغم آلوب کاسه ودل فراغم
اولا • ولیضا • خوشا شیراز و وضع بی مثالش •
نه خوش شهردر او انک بی مثل وضعی • خداوندا نگهدار از زوالش • یا ربی
سن حافظ و والی اول ان مراد حب الوطن من الایمان حسبنجه کندو وطنه
محبتی اعلامدر و آوازه مدحت و ثنا ایدر بیت دل سر کوک خوب اتمز هوس
دار السلام • هر کیشی کندو شهری ایله کلو بغداد دکل • ز رکناباد ما صد
لوحش الله • بلکه لفظ لوحش الله اصلده لااوحش الله ایدی عرب برنعمه
دعا ایدرسه لا اوحش الله دیرلر ایدی معناسی الله تعالی وحشت ویرمسون
یعنی خلقی بوندن کیدوب خارج قالمسون حکره غلط ایدوب ایکی الفی حذف ایدوب

[illegible]

لامی واوه متصل قلوب لوحش الله دیدیلر و حمد و ذکر ایدوکی دعادن تکبیر
ایچون در یعنی بارک الله لا اوحش الله دکل یوزلا اوحش الله • که عمر خضر می بخشد
زلالش • که خضر عمر بخش ویرر انک زلالی زلال شول صویه دیرلر که لطیف اوله
سبکلیجی اولا مراد انک زلالی آب حیاتدر و بو مدحده مبالغه ایدر • میان جعفر
آباد و مصلا • جعفرآباد و مصلی اوزنده جعفرآباد اندن بر باغک اسمی در
مصلی حرف الغده بیان اولنمشدر • عبیرآمیز می آید شمالش • صبا کونک طوغسی
دیدکلری یلدر که مشرقدن اسر شمال یو یلدر دیدکلری یلدر که قطب شمال
الندن اسر مراد ایکی لطیف ممدوح یلدر بری بری ایله مخلوط اسر دیمکدر بعض
نسخه ده صبا یرنه نسیم واقع اولمش یعنی خوش قوقو ایله قارشمش کلور انک شمالی
بشیراز آی و فیض روح قدسی • بجوی از مردم صاحب کمالش
یعنی شیرازه کل جبریله منسوب فیضی استه انک صاحب کمال کشیلرندن مراد شیرازک
صاحب کمال کشیلرینی جبرائیل کبی فیض ایدر دیمکدر احتمالی واردر که مردم صاحب
کمالش دیدوکندن مراد کندوسی اولا • صبا زان لولی شنگول سرمست
مرهو ندر • چه داری آگهی چونست حالش • لولی و لولی فروجی کوزه لی
دیمکدر و مرغبان کوزله اطلاق اولنور و شنگل و شنگول بطبع کوزل
و شیرین حرکات دیمکدر معنی بیت بودر که صبا اول محبوب فتان و شوخ
جهانک و سرمستندن نه خبر دانک واردر نیجه در انک حالی مراد بر شخص معهود
درکه محرک عشق و جوشش صاحب وجد و حال اولوب اندن خواجه حافظ شغف
و فیض بولوب شکر قمت قلوب انی بو وجهله ذکر ایدر **بیت** حقوق خدمت

من

من کز نزا فراموشن است • مکارم تو مرا لحظه لحظه در یاد است • که نام
قند مصری برد آنجا • کم قند مصری آدن الندی انده • که شیرینان ندادند
انفعالش • که شیرینلر اکا انفعال ویرمدیلر یعنی کیمکه شیرازده شکر مصری
آدن اکه اکا شیرینلر بر لذت کوسترر انک قندی شکر مصری لذیذ
دکل ایدوکی ظاهر اولوب انک آدین ذکر ایدوکندن منفعل و محجوب اولور
غزل کی بگویم من شکر مانند لعل یار ماست • چون شکر از آب یکدا
زد ابشم ابم بجاست • کی بگویم من شکر مانند گفتارش بود • نیست کرد
چون شکر او باقی و بی منتهاست • بهتر این باشد اما هیچ نفع شکر نه بهتر رو
• کی بگویم پس شکر مانند لعل جان فزاست • لذت و نفع شکر از بهر جنبا
بوده است • ذوق گفتار عزیزان از برای مهر و جانست • چون شکر
مقبول خلق عالمست از بهر نوش • پند شیرین بیان بهتست از وی که مقبول
خداست • ملکی بیدار از این خوابم خدایا • بنی او یندره بو او یقودن ایا
یاربی • که دارم عشرت خوش با خیالش • که خوش عیشم واردر انک
خیالی ایله مراد خیالش ضمیرنک مرجع الهندن اول لولی شنگلدرکه
او یقوده قوه متخیله ده انک صورتی مرتسم اولوب انکله عیش
میسر اولور **قطعه** حبیب من که ربود از سپهر گوی جمال • جمال
او نرود ساعتی مرا ز خیال • بخواب خوب تصور شود خیال مرا • ولم
تصور آن میکند که کشت وصال • خیال مهر تو آنکه رود مرا از دل

که افتاب جمالم رسید ببرج زوال • کمال عاشق صادق زوال و نقصانست •
درین جهان که بود کار آن جهان بکمال • چه آنکه کرد تصور خیال وصل توبی حد
زهی تصور باطل زهی خیال محال • گر آن شیرین پسر خونم بریزد • اگر او شیرین
اوغلان قانم دوکرسه • دلا چون شیر مادر کن حلالش • ای کوکل اناسی سودی
کبی انکا حلال قیل مراد اول شیرین پسردن اول لعلی شکلدر یاخود حق تعاده
بیت ای نازنین پسر تو چه مذهب گرفته‌ئی • کت خون ما حلال‌تر از شیر ما
درست • دیدکی محلده ذکر اولنان در چرا حافظ چو می‌ترسیدی از هجر
نیچون حافظ چون قورقر ایدک هجردن • نکردی شکر ایام وصالش • انک
ایام وصالی شکرنی مراد بو درکه اول یار عزیزک هجرندن قورقر ایدک نیچون
ایام وصالی شکرین اتمدک که انک وصالی نعمتی سندن زایل اولمیدی
تا جوم یار عزیز هجرندن دهروم مهجور اوله و غنجوب تأسف ایدر قطعه
زصحبت ترا انگار چون زر شود • که از بوی گل جل معنبر شود • زصحبت ترا پایه
گردد فزون • که در ناف آهو شود مشک خون • زصحبت توان کسب
کردن شرف • که در گردد اشک سحاب از صدف والیضاً
ببرد از من قرار و طاقت و هوش • الذی بندن قرار و طاقتی و عقلی
بت شیرین لب سیمین بنا گوش • شیرین لب گوشی نلو کلو بت •
بو غزلک شرحنه کلدکده معنی حقیقی و نقدنامه تحقیق ظاهر اولدوغی اجلدن
متحیر و متفکر اولوب دیرسکم قانوب ملاحظه اوزره اولوب نوم غلبه ایدوب
حلقه اولمش برجماعت کوردم جمله‌سی اهل کسوت خاطره بویله کلور بونلرک هر بری
شیخ

شیخ ایمش بن بونلره قریب وارد م جمیعسی حلقه‌ئه واحده‌ده فقیره توجه ایدوب
دایره نقشندن کلام دردیدلر او بانوب یازمغه شروع ایتدم تا جوم
نقل اثار شیرین لب و سیمین بنا گوش محبوب کوریجک قرار و طاقتی
و عقلی کیدوب بر فعل مباشرت اتمک استر که آخری ندامت عظیمه اوله العیاذ
بالله تعالی • نگاری چابکی شنگی کله دار • بر نگار چابک شیرین حرکات
کلاهلو • ظریفی مه وشی ترک قبا پوش • بر ظریف آی کبی محبوب قبا پوش •
بر ظریف آی کبی محبوب قبا پوش فی الواقع نفسه اضلال ایدن نگار چابک و شیرین
حرکات و ظریف و ماه چهره و لباس فاخر کیندر که بونلرک تحرک شهوتدر اهل
نفس و شهوت شهرت است اولنه عارف اولنه دکل قطعه عارف اولان
نظر ایلیه معنی کوزلر • صورتا چه سود عارض و زلف و ذقنی • ایلم شمعی
بیاض کوزه و در صورت بیرن • اهل معنی یلو زمعنی وجه حسنی • نظر اتمز
آشفته معنی عالی اولان ار • ترسه کوهر کهری اولکم اولا کوکلی غنی غنی
یا نمه سول خوش جانی ویر ایسک شهوت اودی • نمه سول عقل اوبی اسستر
ایسک یا معنی • کنج غزلنده اونور آجه کوزک خوبلره • کنج عصمت بولا
تا محو اولا نقشک معنی • زتاب آتش سودای عشقش • انک عشقنک یازر
اودنک حرارتندن • بسان دیگها من زنم جوش • چوملک کبی دایم
قاینرم مراد شهوت اودنک غلیانی بیاندر قطعه روبهی بدر چون
دور عمرش منقضی گشت • مرا این یک وصیت کرد و بگذشت • که شهوت
آتشست ازوی بپرهیز • بخود بر آتش دوزخ مکن تیز • چوبیرا هی کوم

اگسوم خاطر • کوکلک کبی خاطری دکلنمش اولورم • اگرم ایچون قبا گیرم در اغوش
اگر غنچان کبی قوجاغه دوترسم یعنی قوچرسم مراد نفس دلبری قوچیجوه سکلونی
بیاندر بیت محبت زائل اولور چون عرض در • حکیم ایدر که شهوانی مرضدر •
نمی بخیم زجور او که لب خار مرهوندر • نیابد گل کسی بی نیش هم نوش • انجنمزم
انک جورندن که دکنسز بولمز گلی برکه و نیشترسز بال مراد جور و جفا چکلمن
مهر و وفایه ایرر دیلدر ازجمله وکی جور طلب آخرت ایچون ایسه سعادت
بولور اگر هوای نفس ایچون ایسه شقاوت بولور قطعه ای کلام ناصحان
از گوش هوش انداخته • وی زبهار شهوت آنی دل و جان باخته • زاتش
سودای نفس شوم شیطان مرترا • هر دمی در بوته ایچون سیم و زر بگداخته
از جهول بر طریق حق نرفتی یک قدم • ور فضول سوی شهر شر دواب تاخته
• بس خیالها به بینی از پری ایجنهی • ای که اکنون سبز گرت ناسها افراخته
• وه که عزرائیل ناگه سخت می گیرد گلوت • تو ببری و روی کار خودت
ناساخته • اگر بوسیده گردد استخوانم • از جور رسه کوکلم • نگردد مهرش
از جانم فراموش • اولمز انک محبتی جاندن اونودلمش مراد نفس جبلتی
هوا و زر اولوب شهوت اکا طبیعت ایدوکن بیاندر رباعی نفس را
بدجبلت است نخست • بس نگردد زخوی نیک درست • محکمش قید و
بند باید داد • بیشتر زان کو ترا به بند و جست • سر اندازی کن آندر پاش
ای دل • پاش آت انک ایاغنه ای کوکل • که در پای او به بهتر که بر دوش
که باش انک ایاغنده یلگور اوموزا اوزره اولمقدن مراد باشی ایاغنه

سورمک

٣٤٨

سورمکه یلگور اوموزنده اولمقدن ویلگور پاباش انک ایاغنده اولمق یلگور
انک ایاغی اوموزده اولمقدن و بالجمله شهوتدن ایراغ اولمق یکدر بیت
زاسباب شهوت شدن دور بده • که در قرب مشکل بود ضبط نفس • دلا چو
دینیم دل و دینم ببر دوست • کوکلمی دینمی کوکلمی دینمی آلمشدر • بر دوش
بر دوشش برو دوشش • انک کوکسی و اوموزی انک کوکسی و اوموزی انک
کوکسی و اوموزی فی الواقع نفسک کوکلی و دینی آلور محبوبک کوکسی و اوموزی
قطعه چون نماید یار سینه هم بود مجلس تهی • در چنین حالت طریق پارسایی مشکلست
خوشتر آن باشد که نبود نفس تنها با نگار • زانکه بدای شود آن قصد بدکه
در دلست • دوای تو دوای تست حافظ • حافظ سنک دواک سنک
دواکدر ای حافظ • لب نوشش لب نوشش لب نوشش • انک طاتلو طوطاغی
انک طاتلو طوطاغی انک طاتلو طوطاغی • مراد طاتلی طوداغندن نفس حافظدر انک
درد حظ نفسانیدر لاجرم لب دلبر انک درمانیدر ولی ایضا
دلم رمیده شد و غافلم من درویش • کوکلم اورکدی غافلم بن درویش
که آن شکاری سرگشته را چه آمد پیش • که اول آوجی حیرانه نه کلدی اوکه
یعنی نه واقع اولدی مراد کوکلدر اوآره للکندن شکایتدر غزل
ای خورده ز ایام فریبنده دمی چند • وی کرده تلف عمر بهار دمی چند
گیتی گره بند بقای تو گشوده • تو بر در می بسته هزاران گره و بند •
ای غافل ازین وسوسه بیهوده تاکی • وی بیخبر از خامی بی فائده تا چند
یکسل طمع از عمر که در عالم فانی • بر عمر معول نکند مرد خردمند • بس جاکه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

351

ناخورده فرو ماند ز خواجه پس قصر بنا کرده که ننشست خداوند در دنیا
محتشم شو و فرمان خدا کن تا تخم امید تو شود کشت برومند ای خواجه
اگر مرد خردمند بصیری از روی وفا گوش کن این دو غلط و پند چو
بید بر سر ایمان خویش لرزم سکوت کبی کنده ایمانم باشی اوزره و تیر ایچ
که دل دوخت کمان ابرو بست کافر کیش که کوکل بر پای قتلوک الندە
در که کافر ندهد مراد روحک ایمان ایچون خوفی در که قلبه یغش بد عمله
اللذه در خیال حوصله بجرمی برم هیهات در حوصله سی خیالی بشو روم
هیهات جهانست در سر این قطرهٔ محال اندیش نکرواردر بو محال فکر ایدجی
قطره باشنده مراد علم و عملده تبحر فکر اتدوکی سوکنده وک ضعف حالندن بو
محاله طلوکی حقا بندر بو تعبیر ایله غیراه بندو تواضعه دلالت اندر غزل
ای پیر کهن دار هوا پرور در روزه باش وز تواضع خاک بوسی و رقدم چون روزه
باش خویشتن افکنده وار و بارکش همچون زمین برو رخش پشت خم چون
گنبد فیروزه باش مطعم بیچاره کان چون کاسه شو بی منتهی با طمع سقای بی
تغییر دل همچون کوزه باش ورد دوام نور ایمان باید شب زنده دار و رنج
خواهی زده رنج روزها بر روزه باش ور غنای قلب میخواهی مجو از خلق هیچ
قانع و راضی زحق بر قسمت هر روزه باش جان زم آن مژده شو خوش عاقبت
کشته ای او خوشتر اول عاقبت اولدرجی شوخ ازیکی که موجامی زندگی آب نوش
بر سر ریش که موجا او رطانهٔ صو زهر نوشته او زره مراد مژده دن حضرت حق
جذبه و غلبه ایله سالکه عمل ایندردکی دره که صورت قهرده لطف در بیت کوید

نهر

352

نهر چشمش قصد شکار دارد هر لحظه باور وزی دل را چنین شکاری زاستین
طبیبان هزار خون بچکد طبیبا رکه بکشند بیک قان طمار کرم بتجربه دستی نهند بر
دل ریشم اگر تجربه ایله ال قویه ار یاره لوبورک اوزره مراد قلبنده یاره اولدوغی
بیاندر بیت سینهٔ مجروح مجنون را رسد در وقت صبح نعرهٔ جان سوز و
وآو یلا و وآو یلا زدن بکوی ملک ها کرایان وسر فکنده روم فیجانه مکه تشنه
اغلیه رق و باشن اشغه براغمش کیدرم چرا که شرم همی آیدم ز حاصل خویش پنجونکه
حجاب ملوه بکاکند و حالمدن مراد سلوک طریقت و طلب حقیقت ایدجک اغلیق
و باشن اشغه قلمق ایله ایدرم زیرا کنده و علمدن کسرفند ای دیمکدر بیت زبسیاری
عصیان خود ای دل زعزم خانقه شرم آیدم رفت ولی در گاه دیار نیست آخر با بی
شرمندگی می بایدم رفت نه عمر خضر باند نه ملک اسکندر خضر عمری قالمز واسکندر
ملکی قالمز نزاع بر سر دنیای دون مکن درویش نزاعی دنیای دون با
اوزره ایته ای درویش مراد جونکه دنیا فانیدر انوکیچون نزاع اتمک فانیدر
لایق دکلدر دیمکدر قطعه جهان بگشتم آفاق سر بسر دیدم نه مرد باقی و نه
از بقا اثر دیدم ای بسی که بده روزه عمر مغروری مبش غره که از تو بزر
گتر دیدم کسی که تاج زرش بود بامداد بکاه نماز شام ورا خشت زیر سر دیدم
ز حالات جهانم هیچ پسند آمد که زشت و خوب و بد و نیک برگذر دیدم
تو بندهٔ گله از دوستان مکن ای دل کسی قول اسن دوستلر دن گله ایت ایته
ای کوکل که شرط عشق نباشد شکایت از کم و بیش که عشق شرطی اولمز شکایت اکدن
وار نقصدن مراد بودر که دوستلر دن و دوست حقیقی حضرتندن جور و قهر

ارتق ومهر ولطف اکسك اوله انجمنده هر کاری درویشانه اتمك ایکن بیت
کفتمش بوسی بده کفتا خموش • کین سخنها هیچ درویشانه نیست • تا آن کمر نرسد دستی
هر کدا حافظا • اول قوشاغه ایرشمز هر کدا ای حافظ • خزینه بکف آور زکنج قارون
بیش • بر خزینه اله کتور کنج قارونندن زیاده مراد وصول حق ووصل الهیدر علم قلیل ایله
میسر اولمز بذل مال کثیر وصرف اعمال بسیار لازمدر دیو بکلدر بیت سؤال کرده ام از
کلک که بر چه می خندی • جواب داد که بر عاشقان بی دینار • والیضا
دوش با من گفت پنهان کاردانی تیزهوش • دون کیجه بکا دیدی کزلو برایش بیلور
اینی عقللو • کز شما پنهان نشاید داشتن راز می فروش • که سزدن کزلو طوتمق
اولمز شراب صاتیجنك رازنی مراد کاردان تیزهوشدن شول مریددر که علم آخرت
بیلوب طریقتدن خبردار اوله می فروشدن مراد شیخدر که عشق الهی بایعیدر یا خود
مرید عالم عامل وخبیر طریقت بکا شیخ رازنی وسلوك احوالنی بیان وعده ایدوب
کفت آسان کیر بر خود کارها کز روی طبع • دیدی آسان دوت کندو اوزرکه
ایشلری که طبع یوزندن • سخت می کیرد جهان بر مردمان سختکوش • برك
طوتر جهان برك دوزیشیجیلره • ای مراد بودر که اول مرید خبیر بکا راز بیان ایدوب
دیدی که ایشلری کندوکه آسان قیل یعنی علم دنیا ایله علم آخرتی جمع ایدوب دیه
بلکه علم دنیایی ترك قیلکه من جعل الهموم هما واحدا کفی الله سایر همومه حسبجه
حق تعالی عملی آسان ایده والا مقتضای طبع فلك بودرکه ایکی جهانی علمنه سعی ایدنلره
برك طوتوب مرادی سهولتله حاصل اولمز بیت ایکلیشی برادوغرد دن نیجه
اولور جنانك قازوق دیشلر بیره باتمز • وانکه هم درداد جامی کز فروغش بر فلك

اندن

نه غم عقبا نه غم دنیا

اندن چکرده بکا وبردی بر قدح که انک نورندن فلکلر وزره • زهره در رقص آمد و
بربط زنان می کفت نوش • زهره رقصه کلدی وچنبوز اورارق ایچ دیدی
مراد بودرکه اول مرید علم دنیایی فراموش ایدجك سوز سویلیوب عقل که مقامی انکه
فلك راتبی در سماعه کلوب سینه یه دوکوب عشق الهی نوش قیل کار دنیایی
فراموش قیل دیو امر ایلدی غزل بیش صاحب نظران ملك سلیمان بادست
• ملك آنست که سلیمان که زملك آزادست • آنچه کویند که بر آب نهادند
جهان • مشنو ای دوست که چون درنکری بر بادست • خاك بغداد بمرك خلفا
می کرید • ورنه این دجله روان چیست که در بغدادست • کر برازلاله آسیب
بود دشت جهان • مرو آنجا که همه خون دل افرادست • همچو نرکس بکشا
چشم وببین اندر خاك • چند روی چو کل وقامت چون شمشادست • خیمه
انس مزن بر در این کهنه رباط • که اساسش همه موقع وبی بنیادست •
حاصل نیست بجز غم زجهان خواجه را • شاد آنکس که زبندش همکی آزادست
کوش کن پند ای پسر وزبهر دنیا غم مخور • ایشتدم نصیحتی ای اوغل دنیا ایچون
غم یمه • کفتمت چون در حدیثی کر توانی دار کوش • دیدم سکا انجق بیوزار کر
قادر ایسك قولاق طوت مراد طالب دنیایی ترك ایدوب عقبی وقربه قول یه
ارشاددر غزل سر کویش بهوس داری هوس اینست بیا بی زن • ودیج
اندیشه بکرو شود وعالم را تقفای زن • طریق عشق می پویی خرد را الوداعی
کو • بساط قرب میجویی بلا را مرحبای زن • زباد از خود سوی نخواهی دیکر
سودا • بکوی عاشقی دور شو در غربت سرای زن • صبوح می برستان ستانه ایچه

ساقی شراب ده • سماع بی نوا نیست همان مطرب نوایی زن • غمش در پای بی
پایان و ما را از دست گیری نه • گذشت آب از سرت سلمان چه پای و دست
و پایی زن • با دل خونین لب خندان بیاور همچو جام • قانلو گوکل ایله گولر
طوداق گتور قدح کبی • نی گرت زخمی رسد چون چنگ آیی در خروش • بو بله
دیلکه اگر سکا بر زخم ایرسه چنگ کبی خروشه گلمه پس مراد بودر که قدح کبی
قان آغلاسه ده خندان لبدر و چنگ بر زخم دوقنیجق افغان ایدر پس عاشق
صادق و طالب حق قدح کبی ایچی قان ایکن لب خندان گرکه چنگ کبی بر زخم ایله
نالان اولمیه • قطعه اگر بروی ترش کار زهد راست شدی • که دوی سرکه شدی
بایزید بسطامی • وگر بجامه ازرق کسی شدی صوفی • نغار نیل شدی شیخ
احمد جامی • اگر بمال و منال آدمی شدی خوشدل • کجا ز دولت او دل بس نهادمی
بکامی • چو خوش دلی بازل حق مرا عطا کردست • مکش تو طعنه کنون ای برادر
ز جامی • نامحرمی آشنا زین پرده رمزی نشنوی • نا آشنا او که پس
بو پرده دن بر رمز ایشتمزسن • گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش
نامحرم قولاغی اولمز فرشته خبری یری مراد بودر که صوفی و اهل حال اولمیان
بو کلام و اسراری فهم ایتمز • بیت • نکته گفتن چه پیش کم فهمان ز حکمت بی گمانی
• چو هر چند از جواهر ریختن پیش خر است • در حریم عشق نتوان زد دم از
گفت و شنید • عشق حرمنده نفس اورمق اولمز دیمکدن و ایشتمکدن • زانکه انجا
جمله اعضا چشم باید بود و گوش • زیرا اندا جمله اعضا گوز و قولاق اولمق گرک
مراد احوال عشق قیل و قال ایله اولمز انکا وجد و حال گرکدر دیمکدر • غزلت

عشق

٣٥١

عشق تو حالیست که گفتن نمی توان • از دل غبار درد تو رفتن نمی توان
افکنده ام سرشک را از نظر بر زمین که او • درد اندرا بسینه نهفتن نمی توان
عالم شکفته گشت ولی بی گل رخت • گر صد بهار رسد شکفتن نمی توان
گفتم که ای عشق تو شد چشم خون بهم • گفتا چنین که ای شنفتن نمی توان
اخبار عشق را همه اعضای من گواست • لیکن صریح ذکر تو گفتن نمی توان
• در بساط نکته دانان خودفروشی شرط نیست • نکته بیلنلر و سویلنلر
کندوی صاتمق شرط دکلدر • یا سخن دانسته گو ای مرد عاقل یا خموش • یا سوزی
بیلوب دی ای عاقل ار یا خود سویلمه مراد بودر که اهل تصوف مجلسنده
اظهار فضل قصد ایدوب اصطلاحات تصوفی کمال ایله بلمز سوزن سویلمک
ادب دکلدر یا تمام بیلوب سویلمک یا کتم اولق گرک انلردن استفاده
ایده یاسن • غزل • بنده پیر مغان باش و بجان کن خدمتش • تا بکام
دل رسی روزی بیمن همت اشتش • کی توان از عهده یک جرعه بیرون آمدن
سالها از جان اگر گوییم شکر نعمتش • هر که را از زهد و تقوی
بر نیاید هیچ کار • چون بکوی می فروش آید بباید فرصتش • محتسب
در کوی مغان کمر در بسته بود • عشق از آن رو می نهد بر سر کلاه و دوش
• بر در میخانه عاشق سجدها آورده • گر کند ... در آن جا حسب قبول طاعتش
شیخ می ده که زندهای حافظ فهم کرد • ای فقیه شراب و بر که حافظ
رندلکارن اکلدی • آصف صاحبقران جرم بخش عیب پوش • گناهم
بغشلیجی عیب اورتیجی صاحبقرانک وزیری مراد اول صاحبقران رسول

الله عمر دراتکه وزیر شیخ کامل و مرشد مکمل در و ساقیدن مراد واعظ در یا امام
واعظدن کلمه حکمت استدوب اخلاصم حضرت شیخه معلوم اولمشدر دیر و مسئول
الله عمر حضرتی جرم بخشلق و عیب اورتمک ایله وصف ایدر که اتکنک خونو
بنی عفو اولنمق و اندرکه عیوبنی ستر اولنمق استر ایدی بیت ستم‌دیده عالم که خواست
از کرده کار گفت گناه اتنم با من گذار ٭ تا باید اطلاعی هیچکس بر گناه
امت من بکنفس ٭ ولایضا ٭ در عهد پادشاه خطابخش جرم پوش
خطابخشلیجی گناه اورتیجی پادشاه عهدنده ٭ معنی قرابه کش شد و حافظ
پیاله نوش ٭ معنی قباقولاق چلبیجی اولدی حافظ قدح ایچیجی مراد اول پادشاه
عهدن شهدی بیان اولندی رسول الله علیه الصلوة والسلام عهدیدر لاجرم علم کثیر اولدی
انما یخشی الله من عباده العلماء حسنجه حق سبحانه وتعالی حضرتندن زیاده خوف
ایدر پس عشق الهی نوشی زیاده ایدر وحافظ یعنی حفظ کلام الله ایدن
معنی بلمز پس نوش عشق ملهسی قلیل اولور بعض نسخه‌ده معنی برنه حافظ حافظ
برنه مفتی واقع اولمش اول تقدیرجه مراد بو بیله اولور که سالک اولوب
عشقی غالب اولان حب الهی شرابنی چوق ایچر علم ظاهر اهلی اولان آز
ایچر رباعی قنقی ظرف کم اولا خالی و بیوک ٭ معرفت آبنی اول افزون الور
قنقی ظرف کم کوچک اوله یا طلو ٭ آب اندک برله اندق بر اولور ٭ صوفی
ز کنج صومعه بابای خم نشست ٭ صوفی خانقاه بوجاغنده کوب دیبنده
اوتوردی ٭ تا دید محتسب که سبو میکشد بدوش ٭ تا کوردی محتسبی که دوشنی
چکر اوموزنده مراد محتسبدن اهل ظاهردر چون صوفی اهل ظاهر اولانی
کوررکه

کوررکه کوبدن یعنی شیخدن فیض آلوب کندو وجودی دستی سن اندن
طولدورب کیدر پس صوفی کندوسی کوبدبنده اوتورب یعنی شیخ خانقاهنده
مقیم اولمغی اختیار ایدر و بدن انسانی سبویه تشبیه ایدرلر باشی قولپی
قولاری در بیت وستی ندیدی عاشقانه گسکین بکردنی ٭ تا روز کار
خاک وجودش سبو نکرد ٭ احوال شیخ و قاضی وشرب الیهودشان ٭
شیخ وقاضی احوالنی و بونلرک خفیانه شربنی یا طمع دنیاسنی ٭ کردم سؤال
صبحدم از پیر می فروش ٭ سؤال ایتدم صباح وقتنده پیر می فروشدن
بو بیت مرهوندر ٭ گفتا نه گفتنیست سخن گرچه محرمی ٭ ویدی دیلوسوز
دکلدر اگرچه محرم سن ٭ درکش زبان و پرده نگه دار و می بنوش ٭
دیلک چک و پرده‌ی صاقله و شراب ایچ مراد شیخدن شول شیخلردر که اهل
دنیا و ارکان ایله اختلاط ایدر اولا و قاضی مراد حاکمدر و شرب الیهوددن
مراد حیلبازلق و خفیانه نوشلری رباء رشا و اخذ مالدر بو احوالی کندو
شیخدن سؤال ایتدم جواب ویروب ویدی بونک جوابی دیلوسوز دکلدر
فقیر طرح ایدرم بونک جوابی بودر که شول شیخ که اهل ظاهر ایله صحبت و مصاحبت
ایدر و حاکم اولوب مهمات ناسی کورن چوق عشق الهی نوشی ایتمز و عبادتدن
تعلل قلمز اول شیخ ارکان قنده مصالح ناسی کوروب دردمندلرک
حاجتلرن روا ایتمه‌سی عبادتدر حاکم عدل ایدرسه عدل ساعة یوازی عبادة
سنین سته حسنجه افضل عبادتدر یا اول شیخک اخذ مال ایتمه‌سی اغنیانک ثواب
صدقه بولدرسی و قاضی و حاکم طلب مال ایله قضایه و مصالح ناسه مبتلا اولوب

بوقیودایله تقیید اولمیه عبادتدر لاجرم صوفی اولان بونلره طمع ایتوب ستری احبوب
کندی عبادتنده اولمق گرک بیت زبان در کش از عیب دیگران • ای مرد آگاه
خودکی توز زود • ساقی بهار می رسد و وجه می نماند • ای ساقی بهار ابر شراب
خارجلنی قالمدی • فکری بکن که خون آمد زغم بجوش • بر فکر قیلکه کوکل قانه کلدی
غمدن جوشه مراد بودرکه ای بهار فیض ایرراولدی اما بنم معاشم ایچون حاله
احتیاجم توجه کلی یه مانع در بنم ایچون بر تدبیر خیال • عشقست و مفلسی و جوانی
و نوبهار • عشقدر و مفلسلک و یاشلق در و یکی بهار دور • عذرم بپذیر و جرم
بذیل کرم بپوش • عذرمی کور و کناهمی کرم اتکی ایله اورت مراد بودرکه ای شیخ
عشق طلبیم و مجال فیضم وار اما فقر وضعم وار تمام شغل ایده میوب عبادتده تقصیر ایدیجک
عذرمی کور و کرم اتکی ایله ستر ایدوب بعض قصورم معذور دوت رباعی آنراکه
بدست نیست درهم • در عزم بدست و روش در رهم • ترک همه ملک و مال کردن
کارست که کرد بوراد هم • تا چند همچو شمع سرکشی آوری کنی • تا بنجیه دک
دل بورکلکم و فصاحت ایدرسن • پروانه یه مراد رسید ای محب خموش • مراد
پروانه سی ایرشدی ای محب ساکت اول مراد بودرکه سالک و مریده کثرت کلام
مانع مرام و درس شمع کبی حرب زبانلق قیوب عبادته اشتغال ایلرک قطعه نظر کردم
بچشم عقل و تدبیر • ندیدم به زخاموشی خصالی • کمویم لب ببند و دیده
بر دوز • ولیکن هر مقامی را مقالی • زمانی بحث علم و درس و تکرار • که باشد
نفس انسان را کمالی • زمانی خلوت و عزلت عبادت • که باشد نفس را تحصیل حالی
ای پادشاه صورت و معنی که مثل تو • ای صورت و معنی پادشاهی که سنک کبی

نادیده

356

نادیده هیچ دیده و نشنیده هیچ کوش • کوز کورمدی هیچ کوز و اشتمدی هیچ
قولاق مراد نفی طبقات روح انسانیدر که بیت پادشاهی در زمانی پیش
از پیش • ملکه دنیا بودش و هم ملک دین • جسمنجه هم ظاهر پادشاهی هم دین
پادشاهیدر اما ویسیلهٔ نکی عشق الروح قلالروح اعلا ابقی موجبنجه آنی کوز کورمش
و قولاق اشتمه مشدر و بو بیت مرهونندر • چندان بپاس که خرقهٔ ازرق کند
قبول • اولدقلو قالکه کوک خرقه قبول ایده • بخت جوانت از فلک پیر ژنده پوش
سنک بخت جوانک فلکدن که پلاس پوش پیردر مراد ژنده جلد بونده تعبیر تعلقی
استکمدر تا شول جمعیته و کله تائب اولوب سلوک طریقت علو به حصول حال
ایله ضم اوله بیت خواهی بمقصود رسی زود طلب کن • راهی که درو راستی
مست رحمی نیست • و له ایضاً • سحر ز هاتف غیبم رسید مژده
بکوش • سحرده هاتف غیبدن ایرشدی مژده قولاغمه • که دور شاه شجاعست
می دلیر بنوش • که شاه شجاعک دوری در شرابی شجاعت ایله ایچ مراد شاه شجاع ایله
یزد ولایتنک پادشاهیدرکه محب صلحا ایدی بس شول پادشاه که صلحایه محب اوله
انلکده وارندر عشق الهی و کلمات تصوف فاش سویلنمک جایز اولور و الا
تصوف اهلنک اعداسی جوقدر که جمیع فساق و عوام و جمله غیر سالک و خام
اندره دشمن و رکلام مرامی فهم ایده میوب کفر و ضلال نسبت ایدوب قصد هلاک
ایدرلر و ارباب تصوف پادشاه چاره دخی بولنمیوب دیرا غزل خسروا
ناگه خزانی در رسد گلزار را • همچنین دایم نبینی رونق بازار را • گر اهمی دادی
چه کنم جهد کن در عدل کوش • کینه را از دل بدر کن بس کن این آزار را • دست

[illegible]

ظلم از آستین کبر بر مردم مکش • که آه مظلومان سحرگه بفکند کهسار را • بود نوشروان
عادل کافر آتش پرست • لیک تو اقرار کردی ایزد جبار را • نام او عادل بر آید وان تو
ظالم بجبر • مؤمنا بر گو که بر خود چون کشی این عار را • فعل منکر ما بسی از ذات تو
حادث شدست • گشته ای شایسته تا بد طعنه وانکار را • چون تشیتان کرهی خواهی
که سلطانی کنی • توبه کن از کار بد زین پس بهل بدکار را • ای پادشاه الحق مر
مقتضاسنجه کلام حقدن رنجیده اولوب العوام کالهوام دا اهل ظاهر و خام اولنلره
مساعده ایدرسه اهل نظر و عبرا اولنلر عزلت و صمت اختیار ایدر ایتدکلم شاه
شجاعدن اول ایله ایمش نته کم خواجه حافظ دیر • شد آنکه اهل نظر بر کناره
می رفتند • کشد اول که اهل نظر کناره گیدر ایدی • هزار گونه سخن در دهان و
لب خاموش • بیک دورلو سوز اغزده و طوطاق ساکت اولدوغی حالده یعنی
بونوع ایله ایدی که بیک سوز بیلنلر کناره گیدوب سکوت اختیار ایدوب
گمونوره ایدیلر شمدی اول حال گتدی • بصوت چنگ بگوییم آن حکایتها • چنگ
صوتی ایله دیه لوم اول حکایتلری • که از نهفتن آن دیگ سینه می زد جوش
که آنی گزلمکدن سینه چولمکی جوش اورر مراد شیخ مفتی و بیگراقب صداسی ایله اسرار
الهیه فاش سویلیم که اونی گتمکدن سینه مز چولمکی قینر ایدی **غزل**
الرحیل ای دوستان مارخت خود بر داشتیم • بر شما باد این دیارک آنچه ما بگذاشتیم
ما بدوست آنچه او را حال خود وی گفته ایم • باد بر دوست آنچه او را غم خود و
بینوا اشتیم • ای با انبار ما از حرص و از طول امل • بهر نوشانوش عیش دیگران
انباشتیم • منزل ما خاک تیره بود و ما از بیخبری • قصر و ایوان تا عنان آسمان
افراشتیم

افراشتیم • با خدا و دوستانش جنگها بود ست تحت • از زبان مصلح الدین ارمن
زمان در انشتیم • حاصل کار کسان از دانه ی دین بود و ام • حاصل ما دانه ی
خالست از آنچه کاشتیم • باربود ه طالب ما ما دلی از بیخودی • خویشتن را
ناشناسا طالبش پنداشتیم • شراب خانه ی از ترس محتسب خورده • او ده منسوب
شرابی محتسب قورقوسندن ایچمش ایدک • بروی یار بنوشیم و بانگ نوشانوش
یار یوزنه ایچلم متصل ایچک اوازی ایله مراد بو درکه اول اسرار طریقتی و اخبار
حقیقتی مخفی و مستور سویلر ایدک شمدی آشکارا و علی الدوام سویلر اولدق **رباعی**
خواهی که سخن زجان آگه شنوی • و اسرار درونی ز شهنشاه شنوی • گم کرد
زخویش تا تو از هستی خود • بیخود همه انّی انا الله شنوی • ز کوی میکده دوش
بدوش می بردند • میخانه محله سندن دونکی اوبور ده القدر یعنی کوتردار
امام خواجه که سجاده می کشید بدوش • امام خواجه که سجاده چکر یعنی کتورر ایدی
او موزده مراد بو درکه اهل ظاهردن بری که جهان ظاهر شرع بیلور ایدی
جماعته امام و متبوع انام ایدی طریقته سلوک ایدوب کسب حالت قلوب
بیخود اولدی یا خود خانقاهده وفات ایدوب اندن اموزه گتوروب قبره
گتدلر **رباعی** گر هرچه ترا هست همه در بازی • در هستی خود جدا کنی انبازی
باشد که ز خود باز رهی در بازی • در پرتو نور او بنا هی سازی • دلا
دلالت خیرت کنم براه نجات • ای کونکل سکا خیر دلالت ایده یم نجاته یولنه
مکن بعشق مباهات و زهد هم مفروش • عشق ایله فخر ایتمه دخی زهد صاتمه مراد
طریق نجات بودر که عشق مجازی ایله یا عشق حقیقی ایله فخر ایتمیوب و زهد صاتمیه سن

که عشق مجازی فسق قبیلندندر و عشق حقیقی ایله فخر ریایه راجع و زهد صانمق
خود محض تصنعدر بونلرکه بر سبیل نجابه دلیل دکلدر نته کم خاقانی عطا خصوصنده
دیمشدر **بیت** خاقانیا سائل اکر بلدرم دهی • خواهی جزای آن دو بماشت
از خدای خویش • بس نام اکرم نهای ای خواجه تومنه • نام کرم بداده روی ریای
خویش • برداده تو نام کرم کی بود روا • کان داده را بماشت ثنای برای
خویش • دانی کرم کدام بود آنچه هرچه هست • بدهی بهار که است ونخواهی جزای
خویش • محل نور تجلیست رای انور شاه • نور تجلی محلی درت ملکلرنک رای انورلو
فکری • چو قرب او طلبی در صفای نیت کوش • چون انک قربن استرسک صفای
نیت دوکوش مرادشاهدن رسول الله علیه السلامدر انک رأیی و سنتیدر و انک
سنتی محل نور تجلیدر شول کم رعایت قلیه مظهر نور تجلی اولور و هرکیم انک قربن طلب
ایده تصفیه نیت ایده بر عمل اتوکی سنتی سنت رسول در دیو انتمک کرکدر رسول
الله علیه السلام بیورمشدر من احیا سنتی فقد احیانی و من احیانی کان معی •
نقل بر عالم عابده بر مرد زاهد سؤال ایدوب دیمش انلی بیلدرسه اک استعمال
ایدرلر عجبا بکا ثواب اولدیمی اولا اول عالم دیمش اکر دیشم پاک اولسون
دیو استعمال اتدک ایسه هیچ ثوابی یوقدر اکر سنت رسول الله دردیو استعمال
اتدک ایسه ثواب کثیر واردر و سهل تستری دیمش اصول مذهبمز التی در بری
رسول الله علیه السلام حضرتنه اقتدادر اخلاق و افعالده بری اکل حلال و بری
اخلاص نیت در جمیع اعمالده • بجز ثنای جلالش بساز ورد ضمیر • اول شاهنک
ثنای جلالی مسندن عنبری قلیه کوکلم وردنی • که هست گوش دلش محرم پیام سروش • که انک

کوکلی

کوکلی قولاغی ملک خبرینک محرمی در مراد بودر که رسول الله علیه السلام حضرتنک
صلواتی و سلامی ملائکه واسطه ایله قلب منورینه و روح مطهرینه واصل اولور
نته کم بیورمشدر ان الله ملائکة سیاحین فی الارض یبلغون عن امتی السلام
و نحوه **شعر** یا سید الانام در رو جناب تو • و روز بان ما شده وسلام و صبح
و شام • نزدیک تو چه تحفه فرستیم ما ز دور • و ردستی ما همین صلوات است
والسلام • رموز مصلحت ملک خسروان دانند • ملک مصلحتلرینک رمزلرن پادشاهلر
بیلورلر • کدای کوشه نشینی تو حافظا مخروش • کوشه ده اوتورجی کدا سن
سن ای حافظ خروش ایتمه مراد بودر که عالم ملک تصرفاتی تدابیرین اقطاب
و اوتاد اولنلر بیلورلر سن انلردن دکل کوشه ده ساکن بر فقیرسن دعوی
تصرف و لاف کرامت اوره که داب طریقت دکلدر **وله ایضا**
شراب تلخ می خواهم که مرد افکن بود زورش • آجی شراب استرم که ار
براغنجی اوله تا اونک قوتی • که تا یکدم بر آسایم ز دنیا و شر و شورش مکر
بردم دکلنم دنیادن و انک شرندن و فتنه و غوغاسندن مراد شراب
تلخدن عشق و محبت و فقر و ریاضتدر که آدمی لا یعقل ایدر که اسبابلکندن
ماسوایی فراموش ایدر تا که الدنیا ساعة فاجعلها طاعة حسبنجه بردم
راحت اولم یعنی دنیادن و انک شر و غوغاسندن فراغت بولم و بو مرادی
ابن یمین تفصیل ایدر **غزل** کشتم بهر دانه چه باشم چو آسیا • آخر تا
قطب که آرمیده نشم • تا چند باشد ای فلک آخر ز دور تو • بهر دونان بدر که
دونان دو بدنم • خاک ار خورم بهتر ز نانی هزار بار • کان نان آب روی

[illegible]

بیا که بدخرید نم • کز الم ظیر مجبورم از دست سفلگان • چون شمع منفعلست بکاه جوشیدنم
عنقا صفت بگوشهٔ عزلت روم که نیست • چون مرغ خانگی سرخواری کشیدنم
بیاور می که نتوان شد ز مکر آسمان ایمن • کتور شرابی که اسمانک مکرندن امین
اولمق اولمز • بلعب زهرهٔ چنگی و مریخ سلحشورش • زهرهٔ چنگی و آنک سلحشور
مریخی اوینی ایله مراد بودر که زهره که الکا چنگی فلک دیرلر تصویرلری چنگی
صورتنده یازارلر و مریخ که الده قلیجی واردر سلحشور فلک دیرلر چنگ چالوب
بری سلحشورلک ایدوب لعبه ایتدکلرندن مغرور اولیوب مکر فلکدن غافل
اولمق ارکک لاجرم عشق الهی و طاعت پادشاهی عیش و نوشنه اشتغال
ایتمک اک بیت دیگر هوس را که فلک جوش می‌دهد • مغرور مشو که خواب
خرگوش می‌دهد • چندان که بود چرخ فلک در گردش • گه نیش جهاندن
گهی نوش می‌دهد • بساط دهر دون پرور ندارد شهد آسایش • دولت
بیلیجی زمان سفره سنده راحتلک بالی یوقدر • مذاق حرص را ای دل مکن
از تلخ و از شورش • حرص مذاقنی ای کوکل بو آنک آجی سندن و طوزلو
سندن مراد بودر که زمان دون پرور راحت پرورد کلدر و بونک
سفره سنده راحتلک عسلی یوقدر لاجرم بونک نعمتندن رجا قطع ایت **غزل**
ای چرخ سفله پرور وای دهر دون نواز • هردم بانت کار تو سوز دل
گداز • چون مار گنج جوئی و چون گربه بچه خور • چون می کشی بر از چه می
پروری بناز • تا کی دهی و باز ستانی زده مگیر • تا چند سازی و شکنی
شکس نوبناز • چون اعتماد بر تو کند آدمی که نیست • نرم تو بی ورشت
ونشیب

و نشیب تو بی فراز • ایام تو راحت چو عهد تو بی ثبات • شبهای محنت تو
چو دور تو بس دراز • رسم تو حصد عمر و شعار تو قبض جان • شغل تو جنگ
و فتنه و کار تو ترک و تاز • ای خوش کسی که گوشه گرفت از تو چون منش نهاد
بر در تو سر حاجت و نیاز • کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار • بهرامه
منسوب صید کمندنی براق جام و جم قالدر • که من پیمودم این صحرا نه بهرامست و نه
گورش • که بن اولچدم بو صحرایی نه بهرام وار نه قولانی مراد بودر که بهرام
نام بر پادشاه وار ایدی شکاره مشغول اولوب اکثر قولان دیدکلری حیوانی
شکار ایدوب بریان ایدردی و جم دیرلر بر پادشاه وار ایدی عیشه مشغول
و کار عالمدن فارغ ایدی لاجرم خواجه حافظ بیورمش دیرکه بهرامک صید
کمندنی الدن براغوب جام جم که مراد اندن قلندرانه الله آلوب عیش
و عشرت آخرته مشغول اول که بن صحرای دنیایی اولچدم و گوردم نه بهرامی و نه
شکارین بولدم لاجرم متاع دنیا باقی قالمز و صاحبی بونده اولمزان
ترک ایدوب و الآخرة خیر و ابقی حسنیه عیش و عمل آخرته اشتغال ایلک **رباعی**
ساقی بیار باده که فرصت مدام نیست • پیوسته دور چرخ بکام
نیست • مهر و وفا مجوی ز دوران که ذره • در طبع روزگار ثبات
و دوام نیست • نظر کردن بدرویشان منافی بزرگی نیست • درویشلره
نظر ایتمک اولولوغه مخالف و مانع دکلدر • سلیمان با چنین حشمت نظرها
بود با مورش • سلیمان بو عظمتی ایله نظرلری وار ایدی قرنجه سنه مراد
اولوره فقیرلره نظره دلالت و تواضعه ارشاد در **بیت** گدا گر

گر تواضع کند خوی اوست • تواضع ز گردن فرازان نکوست • بیا تا در می صافیت
راز دهر بنمایم • کلک با شراب صافی ده سکا زمانک رازینی کوستریم • بشرط آنکه
ننمایی به کج طبعان دل کورش • اول شرط ایله که کوسترمیه سن اکری طبعلولرک
کور کوکلنی مراد بودر که عشق الهی که بی ریا اولا اکا نظر ایدن دنیانک فناسن
وخلقی اهلاک وافناسن کورر لاجرم انک ترکن ایدوب باقی یه میل قیلور
پس لابد که بوکه واقف اولور طالب دنیا اولنلره بونی کوسترمیوب انلرک
غفلتلرنده قومق کرک • لولا الحمقی لخربت الدنیا حسبیجه انلر اولمسه نظام عالم
مختل اولور ایدی زیرا مال و منصب هواسی و انلرک سوداسی ایله خلقک
غوغاسی جکلر عالمه نظام و انتظام ویرر والا اهل دنیایه دیملودر
غزل ماه و سال ای کس چرا چندین قدر تن پروری • تا یکی از بهر یک
تن دیگران را چاکری • خویشتن فربه کنی در آخر آخر غافلی • گز برای
تیغ باشد گوسفند آخری • بامداد از شور بختی سوی دیوان می روی
خویشتن محبوس سازی ظلم بری که سروری • گاه شبکاری کنی فردا شوی
سوی دکان • دین و ایمان می فروشی حب دنیا می خری • صد هزاران
صاحب اموال و جاه و سلطنت • خاک کشته عمر را داده بباد صرصری •
کمان ابروی جانان نمی پیچد سر از حافظ • جانانک قاشی یای باشنی دوندرمز
حافظدن • ولیکن خنده می آید برین بازوی بی زورش • ولیکن کولکه
کلور انک قوتسز بازوسی اوزره یعنی قوتسز بازوسنه کولر مراد بودر که
رموز الهیه حافظدن اعراض ایلمز اما استغراب و استعظام ایدر انک
قصور

[illegible]

قصور استعدادندن و نقصان استعدادندن که فهم رموزه کمال قدرت و قوت
کرکدر • وله ایضاً صوفی گلی بچین و مرقع بخار بخش • ای صوفی
برکل دیر و خرقه یی دکنه بغشله • وین زهد تلخ را بمی خوشگوار بخش •
بو آجی زهدی خوش سکیجی شرابه بغشله مراد صوفیه بنددر که بر کشف تحصیل
ایدوب هستی و صورتی ربابه ویروب یعنی صوفیانه لباس ریادن
خالی دکلدر انی ترک ایلیوب و ریاضتلی عشق و زهد خشکی عشقه
بدل ایتمک کرک وصول بو طریق ایله اسهلدر غزل سر شد ملول از خرقه یی
ازرق دل من چون کنم • ساقیا جامی بده تا خرقه را گلگون کنم • ساقیم
کوید که می خور زاهدم کوید مخور • قول ساقی بشنوم من پند زاهد چون کنم •
کو لب ساغر که بر یاد چشم مست دوست • تا خمار خود پرستی راز سر بیرون
کنم • ای صبا زنجیر جعد طرهٔ لیلی کجاست • تا علاج این دل آشفتهٔ مجنون
کنم • دور چرخم دور کرد از یار بختم یار نیست • الغیاث از بخت بد
با ناله از گردون کنم • با من و شیدای وصلش بغرتی گیر و دلش • آه
بی خورا نمی دانم که چون افسون کنم • خم گرفت از بار غم پشت نسیمی چون
هلال • دال خونم با چو ابروی تو ناقش نون کنم • طامات و شطح
در ره آهنک چنک نه • رسوم الفاظ طریقتی و کلمات رعونت و دعوی
حقیقی چنک آهنکی یولنده قو • تسبیح و طیلسان بمی و میگسار بخش • تسبیح
و طیلسانی شرابه و شرابخواره بغشله مراد چنکدن شیخ مراقب در ادعای
ای صوفی اصطلاحات و عبارات تصوفی و دعوی ارشادی شیخ طریقته

تو یعنی اول اصطلاحات طریقت ارشاد ده اولان شیخلر و تسبیح و طیلسانی
یعنی صوفیانه وضعی و صورتی عاشق علامتی به و بر یعنی سندمی صورت قیدی
ایله مقید اولمیوب عاشق مشرب اولندن اول ثبتلکه بر عاشق دیمش غزل
شکر شکه سجاده در افتاد ردوشم • تا من نتوانم که دگر زهد فروشم •
دل مرغ نغمه بنوایی داد که میمش دارد • المنة لله که نه دل ماند نه هوشم •
زین پس منم و رندی و بازار خرابات • وز هر که جهان بند دهندم نه نیوشم •
شیخم سخنی گفت دلم زو بشنو شد • مستی حق جی ده که بروی تو نیوشم •
هر چند که پوشیده ام این دلق مرقع • زنار هوس فی کنندم از تو چو پوشم •
هر صبح بمسجد چه نهم پای که چون شب • از میکده آرند سوی خانه بدوشم •
وی جای که سر حلقهٔ رندان خرابات • من حلقه بگوشان ترا حلقه بگوشم •
زهد گران که شاهد و ساغر نمی خرند • آغر زهدی که محبوب و قدح المزا
در حلقهٔ چمن بنسیم بهار بخش • جمیع حلقه سنده بهاریله نعشله بود حق
صوفی بی پند و رکه زهد نقلی محبوب حق اولوب قلب جافیه اولنلر رغبت
ایدوب المزار پس کشف و قبض کلنده آنی فضل الهی بله و پر • راهم
شراب لعل زد ای میر عاشقان • یولمی لعل شراب اوردی ای عاشقلر بکی
خون مرا بچاه زنخدان یار بخش • بنم قانمی یارک الکی چقورنه نعشله مراد
میر عاشقاندن مرشد عاشق شیبدر اکا خطاب ایدوب دیرکه بنم یولمی عشقی
خالص اوروب وشطلات اسراریمی هلاک قلدی بنی اکا فدا قیل یعنی
انوکچون قانم مسلم دوت غزل ای خواجه مرا بابی و میخانه رها
کن

کن • جان من دل خسته بجانانش رها کن • دلدار مرا من و سوخته بگذار •
بگذر ز سر شمع و بپیر وانه رها کن • بر رهگذرت دینی و دین دانه و
دام است • در دام فقید سوددانه رها کن • از آنکه بود برگ گل و عزم تماشا
کو خیمه بصحرا زن و کاشانه رها کن • گنجست غم عشقت و ویران دل چو
از بهر دلم گنج بویرانه رها کن • یارب بوقت گل گنه بنده عفو کن • یارب
گل وقتنده قولک گناهنی عفو قیل • وین ماجرا سرو لب جویبار بخش • بو ماجرایی
ارماق کناری سروینه بغشله مراد کشف زمانده بعض اسرار سویلیم اول
جریان فیضدن واقع اولان درجهٔ عالیه دن ناشی اولور لاجرم بنم اظهار
اسرار ایتدکم عفو ایدوب مرتبهٔ علیه دن حادث اولمشدر دیو اکا نسبت
قیل غزل از کرم درمن بیچاره نظر کن نفسی • که ندارم بجز از لطف
تو فریاد رسی • در سرم نیست بجز و زرش تو سودایی • در دلم نیست
بجز دیدن رویت هوسی • بیش از آن کز تو مرا جان بلب آید ناگاه •
نظری کن که نماندست مرا عمر بسی • ترسم از آه که سوز دهنم ناگاهی
ورنه هر لحظه برآوردمی از جان نفسی • گر بگفتم بغلط از سر لغزشی
ستری عفو کن نا شود قدر گهرم بخسی • ای آنکه ره بمشرب مقصود
برده • ای کس که یولی بمقصود مشربنه التشسن • در رین بحر قطرهٔ بمن
خاکسار بخش • بو درگذن بر قطره بر الجبراغه قرشمه نعشله مراد مقصوده
واصل و اولجه وحدته داخل اولاندن فیض جزوی مستعاد رکه اول
حضرت علیا به عرض حال واسطه به محتاجدر غزل قصهٔ مور بنزد یک سلیمان

که برد ○ سخن بنده شوی درگه سلطان که برد ○ نالهٔ بلبل بیچاره و درد
دل او ○ نزد آن سروان و گل خندان که برد ○ خبری از دل رنجور که آرد
سوی تن ○ اثری از تن رنجور بر جان که برد ○ پیش دلدار من آن خسرو خوبان
خطا ○ حال زار من دلسوخته پنهان که برد ○ شد مسلم رغم مور ضعیفی ای دل ○
قصهٔ مور بنزد یک سلیمان که برد ○ شکرانه را که چشم تو روی بتان ندید
اول شکرانه که سنک کوزک بتلر یوزین گورمدی ○ ما را بعفو لطف خداوندگار
بخش ○ بزی خداوندگار لطفی عفوینه بغشله مراد خطاطیدن اول شرب
مقصود اولندر یعنی دنیا بتلری عوضی اندی کاسن اندلری گورمدک
شکرانه سی بنی عفو حقه تسلیم ایدوب حق سبحانه وتعالی قصورک تکمیل
ایدوب وتقصیرک عفو ایده دیو دعا قیل رباعی یارب سوی کعبه که باشد دلها
○ گیرم ره که می رویم طریق ضلالت است ○ چندانکه می‌رویم بمقصود نمی‌رسیم
ما را ازین تردد ضایع خجالت است ○ ساقی چو خواجه نوش کند بادهٔ صبوح
ای ساقی چون خواجه نوش ایده صبح شرابن ○ گو جام زر بحافظ شب
زنده‌دار بخش ○ دیکا النون قدحی گیجه بی دیری طوتن حافظه بغشله
مراد ساقیدن ذوق و شوق ویرن خواننده در وخواجه دن مراد
شیخ کاملدر و النون قدحدن مراد انکه قلبی درلاجرم اول خواننده یه
دیرکه چون شیخ سجاده فیض و فضل ایره اکا دیکی احیاء لیل ایدن
حافظه قلب صافی و همت وافی عطا قلسون ○ وله ایضا
کنار آب و پای بید و طبع شعر و یاری خوش ○ صو کناری و سوکت دبی و شعر
طبیعتی

طبیعتی و بر خوش یار ○ معاشر دلبر شیرین و ساقی گلعذار خوش ○ مصاحب
برلبر شیرین و ساقی بر خوش گلعذار مراد بودر که صفای قلب اسباب
صو کناری در و سکوت گولکه سیدر و علمی طبع در و خوش یار دلر و گل
آلوب کنده و به مائل قیلان شیرین دلبر در که جذبهٔ الٰهیه در و ذوق
ویرن برصاحب کشف یار و چندن کشف حال اولان کمسه در بو بیت
مرهوندر ○ الا ای طالع دولت که قدر وقت می دانی ○ اگاه اول
ای دولت طالعی که وقت قدرنی بیلسن ○ گوارا بادت این عشرت
که داری روزگاری خوش ○ سکیجی اولسون سکا بو عشرت که بر
خوش روزگارک واردر مراد بودر که طالع دولته خطاب ایدوب
ایدوب دیر سکا بو جمعیت خاطر و وقت شریف حاصل اولیجق بونک
قدرنی بلوب تضییع اتمیوب عبادته صرف ایده سن بعده دعا له
ایدر لاجرم عاقل اولدر که تعطیل وقت و تضییع عمر اتمیه که صوکی ندامتدر
غزل بگذشت در هوا و هوس روزگار ما ○ ضایع شد آنچه بود ز عمر
اختیار ما ○ بر باد شد بلهو و لعب موسم شباب ○ اندوه و غصه ماند از و
یادگار ما ○ روز طرب گذشت و توانیم هم نماند ○ اکنون چه آید از تن
زار و نزار ما ○ تا رفته ایم راه زپای اندر آمدیم ○ تا کرده ایم کار شد
وقت نگار ما ○ گرچه گناه و شوخی زاندازه درگذشت ○ گرچه بباد رفت
همه روزگار ما ○ دارم امید آنکه نیازند در شمار ○ در جنب جود او گنهی
شمار ما ○ عبد المجید بحر گنا هم چو قطره نیست ○ با آفتاب رحمت پروردگار ما ○

هر آنکس را که بر خاطر ز عشق دلبری بارست • مر اول کیمسنه که خاطری اوزره بر دلبر
عشقندن بر یوک وار در • سپندی کو در آتش نه که واری کار و باری خوش •
یعنی آتشه قویه سنک بر خوش کار و بارک وار در مراد بو در که یوزرک
اوتنی یا یوز کوزدن ضرر اولمامق ایچون توتسی ایدر ایشوتنک که کوکلنده
دلبر یوکی وار در انک خوش کار و باری وار در پس کوز دکمه مک ایچون یوزرک
لک یاقمق کرکدر **رباعی** از طلب کرمی فزاید • داغ و درد او کمال • درد
دل ارشیش تو جز درد طلب کاری مباد • عروس طبع را زیور ز فکر بکر می بندم
طبع کلننه زینتی بکر فکرندن باغلرم • بود کز نقش ایامم بدست افتد نگاری
خوش • اولا که ایام نقشندن الومه دوشه بر خوش نگار مراد عروس
طبعدن کلام نغزدر انکچون زینتی بکر فکر اولمق کرک زمان ایله کلام مرغوب و نظم
محبوب ایله کله والحاصل زحمت چکلنمه که کمال کلام حاصل اوله **بیت** هر کیمه کمال استه سنه
چکملک کرک الم • خیر الانام چکدی حق ایچون بلای تام • حق استین هر بدر ر
ارجلک چوق بلا • زحمت ارکه اوله بو در حاصل کلام • شب صحبت غنیمت دان
و داد خوش دلی بستان • صحبت کیجه سنی غنیمت بیل و خوش دللک دادنی ال
که مهتاب دلفروزست و طرف جویباری خوش • که کوکل نورلندیرجی آی
ایدیکی در و بر خوش ارماق کناری در مراد بو در که صفای خاطر حاصل اولدیغی
وقتی غنیمت بیلوب الکدن کیجه ده خوش دللک مقتضاسی اوزره اوله
بیت شب یار من شوی پرسد خواب کرا • تضییع عمر دانم و تعطیل روز
کار • میبوح رکانه جشمت رقیب را بنما میزد • بر شرابه کوزی جفا غنده در

ساقینک

ساقینک ابتدا آدی چقینجه • که مستی میکند با عقل و می آرد خماری خوش • که مستلک
ایدر عقل ایله و کوترر بیننه کتورر بر خوش خمار مراد بو در که شیخ نظری عقله بر کیفیت
ویره که دنیایی فراموش ایتدررو بر خوش خمار ویره که امر دنیاده بیزار
اولور **قطعه** ز خواب نرگس مست تو سر گران برخاست • خروش و لوله
از جان عاشقان برخاست • چه سحر کرد ندانم دو چشم جادویت • که از نظاره
کنار نعره و فغان برخاست • چنین که من ز فراق تو بر سر آمده ام • کرم
تو دست نگیری کجا توان برخاست • تو در کنار منی آنا من از میان بروم
که هر کجا که در آمد یقین گمان برخاست • بغفلت عمر شد حافظ بیا با ما بمیخانه
غفلت ایله عمر کیتدی ای حافظ کل بزمله میخانه یه • که شنکولان خوش باشت
بیاموزند کاری خوش • که سنک خوش اولیجی شنکوللرک اوکرته لر خوش ایش
مراد میخانه دن خانقاه و معبد در و شنکوللردن خوش باشدن مراد فقرای خانه
در لاجرم انلره خوش عمل اوکرتمک ایچون عبادت خانه یه توب غفلت ایله اولمک
کرک **وله ایضا** مجمع خوبی و لطفست عذار چو مهش • خوبلق و لطف
مجمعیدر انک آی کبی عذاری • لیکنش مهر و وفا نیست خدایا بدهش • لیکن
انکا شفقت و وفا یوقدر یاربی ویر انکا بلکه بوند اوچ ضمیر غایب محبوبه
راجع در و مراد اول محبوبدن نفس در که ره حق معشوقدر و نفس جمیع حسن
و لطفدر که کمالات کثیره یه استعدادی وار در اما روحه و عقله و قلبه عشقی
و عهد و وفا و محبتی یوقدر انی کچون توفیق الهی و عطاء شاهی لازمدر
اللهم اهد نفسی فانها لاماره بالسوء • **قطعه** در من خسته نظر چه بکار تکی

و علامت معلوم علامت فعلیدر

بکشتهٔ زنده دلانرا او ز زیارت نکنی • دل عار ار بجز امروز ببر مایه حسن • حیف
باشد که بدین مایه تجارت نکنی • تکه دل غایتو دادیم مکس تاراجش • چه بدان
شرط سپردیم که غارت نکنی • یکنفس دولت وصل ار بدو عالم بدهند • بده ای
خواجه و بستان که خسارت نکنی • نکنی در حرم کعبهٔ مقصود طواف • تا بخونابهٔ
دل پیش طهارت نکنی • دلبرم شاهد و طفلست و ببازی روزی • بنم کوکلم الی
محبوبدر و کوچکدر او بین ایله برکون • بکشد زارم و در شرع باشد گنهش
اولدر بنی زار و شرعده اولمز گناهی مراد اول کوکلم الان شاهدک نفسدر که
طفله تشبیه اولنور نتکم قصیده برده صاحبی دیمش شعر والنفس کالطفل ان تهمله
شب علی حب الرضاع • وان تفطمه تنفطم • و بر لهو و لعب ایله روحی هلاک ایدر
یعنی عذاب آخرته گرفتار ایلر عجبدر که شرعده اکا مفاد در اجرم دیمزلر • من همان
به که ازو نیک نگه دارم دل بن همان اویکدر که اندن ایو صقنلیم کوکلی که
بد و نیک ندیدست ندارد نگهش • که پیرامز دایو کورمشدر آنده صقنلمز مراد بودر
عقل قلبی صقلیوب نفس سلیم ایتمکدر که نفس ایو پیر فرق بلمز قلبی اوکا نیجه صقلمز •
بیت نفس جاهلدر اکا قلبی اینانمه عاقلا • عارف اولان جاهله قلمز کوکلدن
اعتماد • چارده ساله بتی چابک و شیرین دارم • اوندورت یاشنده بر
چابک و لذیذ محبوبم واردر که بجان حلقه بگوش است مه چاردهش • که جانی
ایله قوللر اکا اوندورت کیجه لک آی مراد چارده ساله محبوبدن قرآن عظیمدر
که اون دورت روایت ایله بری شیخدن مرویدر و چابکدن سریع الفوار در
که تلاوت تکرارندن حفظ اولنمز و لذیذدر که بر اعرابی شهره کلوب قرآن عظیم
استماع

استماع ایدوب هذا کلام من فان له لحلاوة وله لطلاوة دیو استغفار ایتمش
بوی شیر از لب همچون شکرش می آید • سود قوقوسی انک شکر کبی لبندن کلور •
گرچه خون میچکد از شیوهٔ چشم سیاهش • اگرچه قان طملر انک قره کوزی شیوه سندن
مراد بودر نفس اگر نصایح سویلیه شکر کبی کلام لذیذ سویلر اگر شهوانی نظر ایله هلاک
جانه باعث اولور انوکچون عقله خطاب ایدوب دیمشلر رباعی پای از حدود
شرع برون می نهی منه • خودرا اسیر نفس و هوا میکنی مکن • بی حاصل شرع باشد
خلاص رجاه طمع • این رشته را روشن رها میکنی مکن • یار و دلدارم که ز
قلب بدرین سرا لکشکند • بنم کوکل دوشجی یارم اگر قلبی بونک کبی صرصه
ببرد زود بجان داری خود پادشهش • البته تز چک کنده و جلاد لکنه پادشاه
آنی مراد اول یاردن که کوکلی دوشنر نفسدر که کوکلی آلور کنده و به تیل قلبورا تا
معصیه ارتکاب ایتمک ایله انی بر وجهله قیلندرکه هلاک ابدی یه ایرشدرر
و شویله شفقتسزدر که کندو جاننه دخی رحم اتمز پس بویله بی رحم اولان پادشاه
جلاد لکنه لایق اولور نعوذ بالله تعالی من شره بیت یا الهی جانه قل رحمکی عاجزه
هیچ اکا رحم ایتمز بر لحظه نفس ظالمه • در بیان مکل نو رسته دل یارب که اول
یکی بتمش کل ارو بجه بزم کوکلمز یارتی • خود کجا شد که ندیدم در این چند گهش
قنده کتدی که کورمدک بو دکلو وقتده مراد یکی بتمش کلدن ابتداء حالده و جمع
اولان شغفدر لاجرم کشف الهی واقع اولیجق قلب جانب حقه منقلب اولور
پس انک مقام و حالتی الله تعالی اعلم رباعی آن دل که ز دست دلبران بربودم
هرگز بکسی ندادم و ننمودم • جانا تو بیک نظر چنان بربودی • گوبی که هزار

کس بدان بوده ام • جان بشکرانه کنم صرف گر آن دانهٔ دُر • جانی شکرانه صرف ایدم اگر اول انجو دانه سی • صدف دیدهٔ حافظ بود آرامگهش • حافظک کوزی صدفی اولا ازیک قرارگاهی مراد شاهد هنر اولورسه جانم شکرانه ایچون فدا ایدم دیمکدر **قطعه** دوش آن کشته بسر وقت گدا آمده بود • زلف سیاه و چشم از خفته بقا آمده بود • گر برای دل ویش هرد واز وروشن گشته عجبی نیست که شمع دو سرا آمده بود • مژدهٔ رحمتم آورده رهیدم زبلا • همچو رحمت زپی دفع بلا آمده بود • تیغ معشوق زعاشق سر و جان می طلبد • جان من دست زنان بر سر پا آمده بود • **وله ایضاً** که آزموده ام • در بی شهر بخت خویش • بزتجربه ایتمشز در بو شهرده کندو بختمز بیروانی کشیدبا بد از بن ورطه رخت خویش • ظاهرا چلک اگر بو ورطه دن کندو اسبابمز مراد بوده رکه اولدیغی شهرده عالمی بسا عداولیوب و ایشی راست کلیوب وقدری بلنیوب وفیض الهی اولدو غندن شکایت ایدوب آخر بره انتقال اتمک قصد اتدوکن بیان ایدر **قطعه** پدر که جان عزیزش بلب رسید چه گفت • یکی نصیحتی من یاد دار جان پدر • در آن دیار که قیمت تو نشناسند • ازان مقام سبک نقل کن بجای دگر • درخت اگر متحرک شدی زجای بجای • نه جور اره کشیدی و نه جفای تبر • ازبس که دعوتش میکنم وآه میکشم بنجه که الهی رو آه جگرم • آتش زدم چو گل بتن لخت لخت خویش • اوده اوروم گل گبی پاره پاره تنمه مراد جوق باطنی وظاهری الام چکوب منفعل اولدوغن حکایه ایدر **بیت** چون بیاد آید مرا یار وه یار خویشتن •

خون

خون دل بینم زبده در کنار خویشتن • کس چو من در دست هجران یا پایمال غم مباد بی در ودستمزد هجران نگار خویشتن • می فشاندابر چشمم ژاله بر برگ خزان تا چرا بر باد وادم نو بهار خویشتن • ای عزیزان من غم دل با که گویم در جهان • چون نمی بینم بجز غم غمگسار خویشتن • عمر ضایع گشت وازکرده جز حسرت نماند • تا چه بینم روز حشر از کردگار خویشتن • گر سر از پای ندامت بر ندارم عجب نیست • شرمسارم ای برادر شرمسار خویشتن • بخت من بر من نخندد هر زمانی از فسوس • گر بگریم ساعتی بر روزگار خویشتن • دوش گفتم بلبلی جه خوش همی آمد که می سرود • دوش گیجه بر بلبلدن نه خوش کلدی که ایرلار ایدی • گل گوش بهن کرده زشاخ درخت خویش • گل قولاغن اینلو اتمش ایدی کندو اغاجی بدنندن یعنی گل قولاغن یصلیوب اوکانت آچوب دیکلر ایدی و بلبلک ایرلادیغی بیتی ایشیدر مضمون در که دیر • ای دل صبور باش که یار تند خوی • که ای کوکل صبر ایدیجی اول که اول صعب خویلو یار • بسیار تندخوی نشیند زبخت خویش • چوق صعب خویلو اوتورسه کدر کندو بختندن مراد بودر که یار و یاران تندخولق ایدوب ولی اینجیدیجک اول دوسته صبر ایدوب خوش دل اولمق کرک ایمش که اول تندخویلق ایدنه جوق تندخویلق ضرری کلمه اکدر **قطعه** بس از مرگم زخاکم گر گیاهی بالکلی رویند • ازین یک بوی مهر آید وزان بوی وفاداری • نظر بر حال مشتاقان خویشت افکنی نیکو بکن • که هرگز کس جزای بد نبیند از نکوکاری • زهی دولت که خوبانراست در دنیی و در عقبی • اگر با خوب رویی جمع باشد خوب کرداری • خواهی که سخت و سست جهان بر تو بگذرد • دیدی که جهان

[illegible]

سنلاوزره برک وشش گبی • بگذر ز عهد سست وسخنهای سخت خویش • گیج
کندگلکه سست عهد نمدن وبرک سوزاردن مراد بودر که هر کیمکه سست عهد
اوله وحشی سوزلو اولا انلرس مجبز بوننا باعالم حسنیجه جبانذدن سنلک وبرکلک
کوره **غزل** مراد ردل ایشی گردد که دلدار دگر گیرم • ز یار بی وفا آن
به که مهر خویش برگیرم • چو با ما نیست پیوندی نگار سست پیمان را • روم باد یکری
عهدی وپیوندی دگر گیرم • نه من دارم عهد خود و ورنه کجا باشم • گلی زین
تازه تر چینم نگار خوبتر گیرم • بجای سنجیش دوران کند سختی بنوای آن • وگرنه
سنگ محنت را من از دستش شکر گیرم • هیچ منزل نه این شهرست که صبر قهر
او بندم • کنم ترک دیار او وروم کار دگر گیرم • گر موج خیز حادثه سر بر فلک
زند • اگر حادثه نک تالنجی موجی باشی فلکه اوره • عارف تاب تر نکند رخت
وبخت خویش • عارف صوابله اصلح کند واسباب ومتاعی مراد بودر که عارف اولان
قضایه رضا ویروب حوادث کثرتندن متاثر اولمز • ای حافظ ار مراد میسر شدی
مدام • ای حافظ اگر مراد مدام میسر اولیدی • جمشید نیز دور نماندی ز تخت
خویش جمشید دخی اراق قالمز ایدی کنه وتختندن مراد دنیانک زوالی ودولتی
انتقالی بیاندر **رباعی** آن قصر که بر فلک همی زد پهلو • شاهان همه بر درش
نهادندی رو • دیدیم بر کنگره اش فاخته ی • فریاد همی کرد که کوکوکوکو
وله ایضاً هاتفی از گوشه ی میخانه دوش • بر هاتف بنم کوشه
سندن دون گیجه • گفت ببخشند گنه می بنوش • ویدی بغشلر گناهی شراب
ایچ مراد میخانه دن خانقاهدر انک گوشه سندن هاتف غیبی سالکه مبتدی یه ندا

ایدوب

ایدوب گناهلک یارلغنور توبه قبول وعشق الهی نوشنه مشغول اول دیدوکی
خبر ویرر **بیت** گر توبه عدد کار گناهکار نبودی • او را که بسر حد کرم راه
نمودی • ور توبه نبودی که در فیض گشودی • زنگ غم از آینه ی عاصی که زدودی بتوون
• عفو الهی بکند کار خویش • عفو الهی بدر کند و ایشنی • مژده ی رحمت
برساند سه وش • رحمت مژده سن ایرشدرر ملک مراد بودر که حق تعالی
کنده وصفنده وهو الذی یقبل التوبة عن عباده ویعفو عن السیئات بیورب
دخی والله لا یخلف المیعاد بیورمشدر وتائب ومؤمن اولنلر حقنده تتنزل
علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون
بیورمشدر لاجرم توبه ایدجک عفو الهی وعد حسنی رجبیله گناهلرن عفو وملائکه
تعالی مژده رحمت گتوررر • لطف خدا بیشتر از جرم ماست حق تعالینک لطفی بزم گناهمزدن
زیاده در • نکته سربسته چه گویی خموش • یانی بغلو نکته یه نه دیرسن سکوت مراد
بودر که مغفرت مشیته متعلق وکثرت معصیت غفرانه مدللا یقدر دیمیوب
توبه یه اقدام اتمک گرکه که کثرت عصیان واراکمی غفران سترحق در **قطعه**
سر عشقت بکس نتواند گفت نی • در وصلت کس نتواند سفت نی • دیده ها
هر کس بجاروب مژه ها • خاک درگاهت تواند رفت نی • از گلستان جمال دلکشت
هیچ بی دل را گلی بشکفت نی • پیش خورشید رخت چون ذره ام آفتاب
از فرقت رخ بنهفت نی • حلقه ی در می زدم گفتی درا اندران بودم که
غیرت گفت نی • آخر این بخت مرا بیدار کن هیچ کس را بخت چندین خفت
نی • لطف کن بیدل عراقی طاق ماند • ای بخوبی در جهانت جفت نی

این خرد خام بمیخانه ببر • بو خام عقلی میخانه یه الت • تا می لعل آوردش
خون بجوش • تا لعل شراب ایله قانی جوشه کتوره مراد بودرکه عقل
کمکش ذوق عشق الهی دن غافلدر آنی خانقاه الهیه ایلت تا شراب عشق
حتی انک قانن جوشه وکندوین خروشه کتوره • غزل • از گریبان حقایق
چون برآوردم سری • نوش کردم از شراب بی نیازی ساغری • چون
شدم سرخوش ز راه بیخودی کردم طواف • هر دمی در عالمی هر ساعتی
در کشوری • ناگهان از دور آواز سرود آمد بگوش • سرخوش از جام
تجلی هر طرف سیمین بری • مست ولا یعقل در آن بزم آدم دیدم
ز شوق • های وهوی قدسیان را هر طرف نقش پری • در دل هر یک ز جام
عشقبازی مستیی • بر سر هر یک ز ملک بی نیازی افسری • جرعهٔ زان بزم
بزم وارثان قدسی عالمی • غمزهٔ زان فوج واز خیل ملایک لشکری •
گر از آن گلشن بسوی عالم آید یک نسیم • در بنی آدم نماند هیچ روحی در
بری • چون نظر کردم در و از واقفانش جستم • کان دل من بود آواره
بکوی دلبری • گفتم این عالم چه جایست که اینجا جبرئیل • گر بپرد هر شکسته
سوزد از وجود او پری • گفت عشق پاک عاشق را درین کوی کشد
تا بغفلت ننگری تا پاک در هر منظری • زیر لب خندید وگفت این بارگاه
عصمتست • جز من آزرده اینجا ره ندارد دیگری • گرچه وصالش
نه بکوشش دهند • اگرچه انک وصالی دورشمکله ایله ویرمزلر • هر
قدر ای دل که توانی بکوش • هر مقدار که قادرسن ای کوکل دورش مراد
بودرکه

بودرکه سو البته منتج اولمز اما اکثر علی اولان محروم قالمز • بیت • اندرین ره
می تراش و می خراش • تا دمی آخر دمی فارغ مباش • گوش من و حلقهٔ گیسوی
یار • بنم قولاغم و یارک زلفی حلقه سی • روی من و خاک در می فروش • بنم
یوزم و شراب صاحبی قپوسی طپراغی • مراد بودرکه بنم قولاغمده غیب هوهت
حلقه سی تاقلمشدر و بنم یوزم شیخ کامل قپوسی طپراغنه سورلمشدر یعنی اول طلبده
و بو ملازمتده خالی اولمز لاجرم من طلب وجد وجد من قرع الباب ولج ولج
حسبنجه وصوله حاصل ایدرم که هرکه جوید بوید وهرکه بوید یابد • بیت • واند
انکه جو یابنده بود • عاقبت جوینده یابنده بود • رندی حافظ نه گناهیست
صعب • حافظک رندلکی مشکل گناه دکلدر • با کرم پادشه عیب پوش •
عیب اورتجی پادشاه کرمی ایله یا انکه کرمنه مراد بودرکه حضرتک سعت
رحمتی بر مرتبه درکه اکا نسبت حافظک رندلکی مشکل گناه دکلدر • قطعه
ای آنکه من والتهمه کرمست عذرخواه همه • قطرهٔ ابر رحمت تو بس است
از پی شستن گناه همه • داور دین شجاع شاه • آنکه کرد • دین حاکمی
شاه شجاع اوکه ایلدی • روح قدس حلقهٔ امرش بگوش • جبرائیل انک
امری حلقه سن قولاغنده • مراد حاکم دین اولانه جبرائیل امینی خدمت وعبودیت
ایدردی همکلدر • بیت • شاه آن نیست که او حاکم اشباح بود • شاه آنستکه
او حاکم ارواح بود • ای ملک العرش مرادش بده • ای عرش پادشاهی انک
مرادین ویر • وز خطر چشم بدش دار گوش • یارمز کوز خطرندن قولاق
دوت اکا مراد پادشاه اوله خیر دعادر • وله ایضاً

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بار بستان تو گل خندان که سپردی بمنش • یارب اول بکی خندان گلی که اصم
لدک یعنی تسلیم ایتدک بکا آنی • می سپارم بتو از چشم حسود چمنش •
اصمرلریم سکا چمن حسودی گوزندن آنی مراد اول گل خندانڈن که نفس
انسانی در ازانکه فرح دنیا ورغم آخرت دکلدر و حسود چمندن مراد ابلیس در که
حسود جنت اولوب آدمی اندن اخراج ایتمشدر لاجرم نفسی حضرت حقه
اصمرلیق کرک شیطاندن خطا ایچون بلکه جمیع اموردہ تسلیم و اعتماد اول
حضرته کرک رباعی تو مجموع کار خود ای مرد کار بکو • حسبنا الله و بادی
گذار • زغیر خدا هیچ یاری مجوی • و فوضت امری الی الله گوی • گرچه از
کوی وفا گشت بصد مرحله دور • اگرچه وفا محله‌سندن یوز قوناق ایراق
اولدی • دور باد آفت دور قمر از جان و تنش • ایراق اولسون دور قمر
آفتی انک جان و تنندن • مراد مصراع اولدن نفس حالنه بیان در که عهده
وفا ایتمکدن غایت بعید در و مصراع ثانی مضمونی دعا در که نفسی ضلالی زیانندن
اولملوب جانه و تنه ضرر عذاب کلمک طلب بیدر قطعه الهی بهنگام پیری مرا
تمنای نفس جوانان مده • بشوعاصم نفس عاصی من کشاده کن از کار ننگم گره
که بسیار دارم من اعدای دین • که بعضی از ایشان که و بعضی مه • همه بار
عصیان نخواهد نهاد • بگردن مرا بار ایشان منه • گر ببر منزل سلمی رسی ای باد
صبا • اگر معشوق سرمنزلنه ایرسک ای صبا یلی • چشم دارم که سلامی برسانی
بمنش • گوز دوترم یعنی امید ایدرم که بر سلام ایرشدره‌سن بنم اوزمندن اکا
مراد توجه سحری حضرت عزته مناجات و عرض حاجات ایتمه‌سن طلب بیدر بیت

سلام

سلام علی العهد الذی کان بیننا • سلام علی العهد القدیم سلام • و نوشتن
النفس تخالف عهدها • بو اعتقی قلبی علی الحب بالدوام • باد به نافه گشایی کسی
زان زلف سیاه • اگر دوب ایله نافه آچ اول زلف سیاهدن • جای دل‌های
عزیزست بهم برمزنش • عزیز کوکللر یریدر بربرنه اورمه مراد بو در که
غیب هویت قلوب اهل الله توجه و تمکن ایتدکی مقام در انک اسرار اخبارن
اهل شریعت و طریقت و بدکارلرک خلافنه اچمق کرک رباعی دانسته‌ام
خدای تعالی که او یکیست • ذات و صفات او بکمالست و بر دوام • حق
است و لایزال و قدیمست و لم یزل • ماند باهم و خالق ما اوست
والسلام • گو دلم حق وفای خط و خالت دارد • دی کوکلم حق
وفاسی سنک خط و خالکه واردر • محترم دار در آن طره عنبر شکنش
محترم طوت اول عنبر بو کاکلی طره‌ده آنی مراد بو در که روح انسانی توجه بکریه
خطاب ایدوب در که معشوق حقیقی حضرته عرض ایده سنکه اگرچه نفس عهده وفا
ایتمز اما قلبک حق وفاسی وار در سنک شریعتک خطنه و طریقتک رمزنه
لاجرم انی عز حضرتده عزیز و محترم دوتمق کرک غزل کدام دل که زجان
بسته وفای تو نیست • کدام جان که ز دل چاکر هوای تو نیست • بدان
خوشست دل من که هست در عالم • دلی که شیفتهٔ زلف مشکسای
تو نیست • ترا بجای من ار چه کسی بود لیکن • بجان تو که مرا هیچ کس بجای
تو نیست • بجای خویش برای رضای تو خواهم • بجای خویش نمی‌خواهم
از رضای تو نیست • کسی که از دل و جان جان و دل فدای تو کرد • مکیر

خورده کر اینها شهانرای تو نیست • در مقامی که یاد او می نوشنند • بر مقامله که
انلک لبی یاد و نه شراب ایجار • سفله آن است که باشد خبر از خویش نشش •
دنی در اول است که کند ولکندن خبری اولا مراد بودر که عشق الهی نوش ایدن
بجود اوشوب ماسوایی بلکه کندویی بله فراموش ایتمز سه دنی در عالی همت
دکلدر **بیت** ذکر خدای آن دم باشد درست و صادق • که آن دم
وجود خود را کلی کنی فراموش • عرض و مال از در میخانه نشاید اندوخت
عرض و مال میخانه قپوسندن قزنق اولمز • هر که این آب خورد رخت بدریا
فکندش • هرکیم بو صویی ایچر قناعی درکاه آتش مراد بودر که خانقاهه واروب
طلب عرض و وقار و شیخوخت و اعتبار ایستمیوب و تحصیل مال قصد ایلیوب
طالب حق اولمیلر که عشق الهی نوش ایدن و حب حق اختیار ایدن عرض
و ناموس و مال و شانی محو و افنا ایلمک کرک **بیت** جز از دنیا و مافیها فراغت
دارم و دارم • نگارینی که یک مویش به از دنیا و مافیهاست • هر که
ترسد ز ملال انده عشقش نه حلال • هرکیمکه قورقرسه ملالدن عشق غصه
سی کا حلال دکلدر • سر ما و قدمش یا لب ما و دهنش • بزم باشمز انک
ایاغی یا بزم لبمز و انک اغزی مراد بودر که عشق اختیار ایدن رنج و ضرر
هرنه واقع اولورسه آنی قبول ایلمک کرک و حقارت و عزت و فرقت و وصلت
الکا یکسان اولمق کرک **قطعه** نکوی عاشق از عافیت نشان ندهند • بدان
کسی که بد و آبرو دهند آن ندهند • چو عشق جان ببرد شکر گوی کین
دولت • عطیه ایست که کس برایگان ندهند • ز دوست می نتوان دل

خوب

خوب رویانرا • اگر داد دل ما مهربانان ندهند • بگفتمش که بکشش یا بمیرم
و بر بهم • جواب داد که راحت بعاشقان ندهند • بجور ترک ... ان ع
طریقت حشو نیست • همین بود که زخون ریزشش امان ندهند •
شعر حافظ همه بیت الغزل معرفت است • حافظک شعری دوکلی معرفتدر سوزی بیتی در
آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش • آفرین انکه کل جلیجی نفسنه و سوزنک
لطافتنه مراد منطوقندن ظاهردر و انصاف بودر که خواجه حافظک جمله
شعری معرفتدر بو امر غریبدر که صورت مجازده بو دکلو لطایف درج
ایلمشدر پیران طریقت اسرار حقیقت فهم ایدرلر اگرچه جوانلر شعر شربه
ترغیب کاذب ایدرلر ایدی لیکن بو فقیرک شرحندن معلوم ایدیلر که مراد
مجاز دکل حقیقتدر و صلاح ارشاد و نصیحتدر **قطعه** جوانا پند بشنو
دل درو بند • ز نو توبه ز پیران کهن پند • ملک کاری که از ننگ و تنگ
شود روشن سیه روز قیامت • جو از نیکی رضای کردگارست • بباز
نیکی نظر کن نامه کارست • ز آدم زنده این معنی فراگیر • ز نیکی کرد
آیدم مراگیر • **و له ایضاً** جو بر شکست صبا زلف عنبر افشانش
چون صدی صبا انک صباحیجی زلفی • بهر شکسته که پیوست زنده باشد
جانش • هر صنق کمیسه که او عزوی جانی درلدی مراد بودر که شول کمسنه
که توجه سحری بی عیب همیندن کسر و فتح ایدوب یعنی اندن خفه یه فیض اولوب
وجعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا حسبنجه اعانه و ارشاد و محل اولامنک اولکا
نور کمال جانانه حیات ویروب لولا المربی ما عرفت ربی بو حجنجه مرشد اولور

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کجاست همنفسی تا که شرح غصه دهم • قنده در بر همنفس که غصه شرحن ویرم
که دل چه میکشد از روزگار هجرانش • که کوکل نه چکر انک هجرانی زمانندن
مراد بودر که روح انسانی عالم غیبده حضرت عندیت الهیه ده ایدی چون
اندن عالم کون و فساده کلدی آدم کبی اول حضرتدن دور اولدی انده
درد هجر ظاهر اولوب سالک مبتدی و طالب وصول الی الله اولوب وصول
بولدقدن صکره بر کمسه طالب استر که اکا ارشاد ایده پس بر قتی بر درد دوری
بیلور که اکا شرح هجران قلم و ارشاد ایلیوب درد نه در اکا تعلیم ایده کم حضرت
مولانا اول مثنویده دیر بیت سینه خواهم شرحه شرحه از فراق •
تا بگویم شرح درد اشتیاق • پس مطلع مرتبهٔ ارشاده واصل اولانلر حالنی
بیلدی و بیت ثانیده طالبه طالب اولدیغن ذکر ایدر بیت صبح وفا نامه که برد بدوست
وفا صباحنک یلی • بر نامه که التدی دوسته • زخون دیده که نامه بود و مهر عنوانش
• بزم کوزم قانندن ایدی انک عنوانی مهری مراد بودر که الست بربکم
نداسنده اولان عهده وفا ایدوب والمستغفرین بالاسحار موجبنجه سحرگاه
استغفار و دعاوات قلوب توجه سحری جناب عزته نامهٔ طاعتی آلوب کیدب
عنوانی و مهری کوزم یاشی ایدی که اعلمی ابتدای اعمال ایدی • زمانه از ورق
گل مثال روی تو بست • زمانه گل یپراغندن سنک یوزک مثالن دوزدی • ولی
زشرم تو در غنچه کرد پنهانش • ولی سنک حیاکدن غنچه ده کیزلدی غزل رویت
بازار آمد انصاف که می باید • مانند رخ خوبت از گل نبود شاید • گر هر سر موی
من چشم نظری باشد • نظاره روی تو را چشم دگرم باید • روی توجه ادم

است

است یاتی چه شود و گل و خوش • کیمین عهد گل خندان بسیار نمی پاید • آری روی
خوش تو حال عجب دارد • پیدا اشت ولی خود را از دیده بپوشاند • روزی
ده دوری منزل از بهر تو ام خوش دل • ورنه دل عاشق را دنیا بچه کار آید •
تو خفته و نشد عشق را کرانه پدید • پس مجردن و عشقه کنار ظاهر
اولدی • تبارک الله ازین ره که نیست پایانش • اعلی در راتقه بو یولک
که بو عذر نهایتی انک مراد بودر که ای طالب بس مجرد و فانی اولور سن
وسیر فی الله نهایت بولمز شعر حتی الیک و رسم دار کعبتی • والیک سعی
والطواف و عمرتی • ار قن فیک حتی علی الغنا • یا بیتی و علی العهود اقامتی
• اری زمانی فی الصلوة باسره • باعدوت و نور وجهک قبلتی • الصوم عندی
عن سواک فریضة • النظر فیک باکمل فطرتی • زکوة حیلی انی اهدی الی
نهج المحبة من اراد هدایتی • احشی واسعی الیک بطالبا • ولم یتم لوصلی الیک نهایتی
ولو عز فیک الذل ما لذ فی الهوی • ولم تک لولا الحب فی الذل عزتی • جمال
کعبه مگر عذر ره روان خواهد • کعبه نک جمالی مگر یولجیلرک عذرنی دیلیه
که جان زنده دلان سوخت در بیابانش • که کوکلی دیریلرک جانی یاندی
بیابانده انک مراد کعبه دن حضرت عزتدر و انک سالکلری انک طریق
طلبنده یاندیلر لاجرم انکچون جمالی جیلی بونلرک عذرن دیلیوب یعنی اعتذار
فعلی ایلیوب تکثیر تجلی قلمغه کیدر بیت انراکه فراقی می سندی زوری
دو بخدمن اشناکره • بدین شکسته بیت الحزن که می آرد • بو
غصه اوی صنمش کم کتورر • نشان یوسف دل از چه زنخدانش • کوکل یوسفی

شانی انك الکی قیویسندن مراد سکته‌دن روح منکسر با عقل متکدر در
و بیت الحزن حجرهٔ خلوتدر و چاه زنخداندن مراد مشکلات راهدر مشاهده
درلاجرم روح منکسر ایله و عقل مختل الاحوال یوسف قلبك مشکلات اسرار مشاهده ایده
شانی کم کیتورر دیو انتظارده در **غزل** وقت نیامد هنوز که آورم دست
در کنار • عمر بآخر رسید تاکی ازین انتظار • وقت گل اندر چمن وصل نیار دوست
وعده نگشت اختیار دهر روزگار • عمر جوانی چو باد میگذرد بی درنگ • فرصت
ایام عشق فوت مکن زینهار • در چمن عمر تو هست جوانی گلی کاینکه بر سر ما
شعر باز نیاید ببار • مشکل بسیار هست در ره عشق حبیب • کیست که گوید
حل صعوبات یار • بگیرم آن سر زلف و بدست خواجه دهم • دوتیررم اول
زلف اوجنی افندینك الینه ویررم • که داد من بستاند ز مکر و دستانش
که بنم دام آلالك مکر و حیله‌سندن مراد بو درکه سلسلهٔ عشقك نیجه عقبات
و مصطلحاتی وار درکه سالکلر ایله علاوه و ساهل و مطالعه کوسترمز لاجرم
انك اوجنی دونوب شیخ افندینك الینه ویرمك کرك تا که حل مشکلات و تسهیل معضلات
ایده • سحر بطرف چمن می‌شنیدم از بلبل • صباح چمن کوشه‌سنده بن ایشتدم
بلبلدن • نوای حافظ خوش لهجهٔ خوش الحانش • خوشدل الله خوشخوان اوازلو
حافظك نواسی مراد صرف چیندن جانب حقیقت و آوازه ورو بلبلدن
مراد واعظ طریقتدر لاجرم انك نواسی حافظك زبان شکرینی و آواز رنکینی
در • **وله ایضا** من خرابم ز غم یار خراباتی خویش • بن خرابم
کندو خراباتی یارمك غمندن • می‌زند غمزهٔ او ناوک غم بر دل ریش • او یارنك
غمزه‌سی

غمزه‌سی غم اوقنی یاره‌لو کوکله. مراد خراباتدن بونده دنیا و خراباتی
دنیایه منسوب اولاندر و یار خراباتی نفس اماره در که دایم بر فعل
قبیح و عمل شنیع ایله قلبه مجروح ایدر اوقی اورور بعه الم ایرشدرر انکچون دیلر
بیت بپرهیز از نفس همچو مباش • که بدتر رهزنان شیطان بود • اکر چلبیا
سر زلف زهم بکشاید • اکر زلف اوجی چاچنی بر بریدن آچه • چو بس مسلمانکه شود
فتنهٔ آن کافرکیش • نیجه مسلمانلر اول کافر منوالنك مفتونی اولور مراد
بو درکه نفس انجون طبیعت اضلال و مراتب مکاید وار درکه هر بریی چلبیا
وصنم ایدوب کوستره‌جك نیجه مسلمانی مفتون و مغبون ایدر نعوذ بالله
من شرور انفسنا و من سیئات اعمالنا • با تو پیوستم و از غیر تو ببریدم دل
سکا اولشدم و سندن غیریدن کسدم کوکلی • آشنای تو ندارد سر بیگانه و خویش
سنك آشنالکه نه قدر یار و خصم سوداسی مراد متکلمدن روح انسانی
یا عقل جسماندر و غیری طبیعیدن مراد نفسدر لاجرم روح یا عقل نفسه دیر سکا اتصال
و تعلق ایله اولدن بری کوکلی غیریدن کسدم زیرا سکا آشنا اولوب مطیعك
اولدم که یاد ایلك حقوقنی رعایت و اقربانك صلانی حمایت ایتمم **غزل**
کفتم مگر بعهد مودت وفا کنی • روزی رعایت دل رنجور ما کنی • هرگز
گمان نبردمی ز تو بدین طریق • آیین دوستی و محبت رها کنی • از عاشقان
غمزده تاچند بگسری • بر خستگان سوخته تا کی جفا کنی • مگسل ز عاشقان
وحشو یار و خویشان • حیفی بود که میل بهر ناسزا کنی • از خوی تو غریب ندیدم
تجربه • بیگانگان بصحبت خود آشنا کنی • بعنایت نظری کن که من دلشده را

عنایت ایله نظر قیل که بن کوکلی کیتمه مک • نره دبی حد و لطف تو کاری به زپیش
کتمز سنک لطفک حدودنه برایش ایلر و مراد نفسدن عین عنایت ایله نظر طلب
ایدب انک اعانتی و موافقتی ایله عمل طاعت تقدم اندکن ذکر در غزل چه خوش
بود که میسر شود دیداری چند • که در نشاط کذاریم روزکاری چند • امید هست
که فتح شود بروز شمار • بیک کرشمه شفیع کناهکاری چند • چه کم شود ز نوای
آفتاب عالم حسن • که سایه باز کیری ز خاکساری چند • کرت هواست که از باغ
بوی جان آید • ز زلف خویش بستان فرستناری چند • اکر موافقت
کند آن یار غمزه کار مرا • بیمن او بکذاریم کار و باری چند • اخرای پادشه
ملک ملاحت چه شود • ای کوزللک ملکنک پادشاهی نولو راضی • کز لب لعل تو
ریزه نمکی بر دل ریش • که سنک لعل لبکدن دو کلمه بر طوز پاره • لو کوکلم اوزره
مراد روح حکمتندن بر کلام نفس طلبی در که قلبه اندن داخل و ملهم اولا دوار
کلام شور انکیز اولوب قلبه مجروح حک حرکتنه باعث اولا قطعه کاشکی آن بنم کند
بیمن ناتوان حدیث • بای دهد بجسم و دلم تازه جان حدیث • در دل
کند اثر سخن دوست همچو تیر • کرچه کند بر من نهان بی دهان حدیث •
آنست بوی جان که کند با خبر مرا • چون زیر لب همی کند دلستان حدیث •
آب حیات میچکدش کو بیا ز لب • هر لحظه اشک می کند و بزبان حدیث •
از آسمان حدیث فرو آمد بارض • باز از زمین رود بر آسمان حدیث •
حرمن صبر من سوخته دل داد بباد • بن کوکلی یانمش صبری خرمنی
ویردی یله • چشم مست تو که بک دکمین از پس و پیش سنک مست کوزک
چون

چون آجدی بوسی اردن اوکدن مراد بو در که روح با عقل نفسه خطاب
ایدب دیر که سنک شهوات ایله مست اولمش کوزک اردن و او که بعل محل ترجمه
نفسانیت و شهوانیت ایله نظر ایدجک بن کوکلم یانمش صبری قالمیوب شهوانه
مائل اولوب معصیته ارتکاب ایدر العیاذ بالله غزل ای براندا خته یار
دکر از بنیادم • خاک راه توام ای دوست بده بر بادم • راستی بخت در بسته
برویم بکشای • تا در دیده و ابروی طمع بکشادم • اکر آزاد شوم از غم
تو دلشادم • بر لم هر ملک آید بمبارکبادم • میکنم ناله بجای سک کویت
هر شب • زین تمنا که بکوش تو رسد فریادم • یارب ام دولت ان بخشکه
سلطان غمت • کند از بنده کی صحبت غیر آزادم • مرهمی بر دل حافظ نه از آن
حقه نوش • بر مرهم حافظ کوکلی اوزره قو اول لب حقه سندن که جگر
خون شد از آن غمزه چون نشتر نیش • که جکر قان اولدی اول نشتر کبی
غمزه دن مراد اول حقه ینوشندن اغزدر یعنی اغزدن توبه اتمک ایله برهم
قو حافظک قلبنه که جکری قان و مجروح اولمشدر اول نشتر کبی غمزه دن یعنی
اول شهوانی نظردن که رسول علیه السلام بیورمشدر که النظر سهم مسموم من
سهام ابلیس وایضاً چو جام لعل تو نوشم کجا
بماند هوش • چون سنک لعلک قدحن اچجک قنده قالور عقل هوش چو چشم
مست ببینم مرا که دارد کوش چون سنک مست کوزک کورم بکا کیم قولاغ
دوتر مراد جام لعلدن طوطاقدر و قدحن اچجکلم مراد ذکر محل آراده حال
اعتباری ایله کلامدر پس روح افاده نفس ظلمانیه دیر بن سنک سوزک

[illegible]

اشتدی بلکه قیدنه قالور عقل یعنی عقل قالمزکه مجنون کبی افعال قبیحه ایدرم وجود
سنک شهواته نازل اولان کوزک کورم بلکه قوللغی دونمزکه بندن کلام
خیر صادر اولمز یا کلام ملککه ده تأثیری اولمز بیت واعظ که پند خوش
خود نکرد ٭ هرگز بخشش نگیرد دیگر ٭ منم غلام تو و زان که از من آزادی
بن سنک قوللکم اگر بندن آزاد ایسک مرا بکوزه فروش شراب خانه فروش
بنی میخانه بر دواقی صاتیجیسنه صات مراد میخانه دن خانقاهدر و انکا بر دواق
صاتمق انکچون صاتند روا که قول اولوب خدمت ایدن و کیم خرجدر
لاجرم روح عقل نفسه ویرب سکا قول اولوب الله قوللغنه دلالت ایدرم
اگر بندن آزاد خارج ایسک بنی خانقاه خدمتنه نصب قیل یعنی ای نفس خانقاه
جماسنده سکی اولوب عبادته و ریاضته موافقت و مساعده ایدم مرادم
باری خانقاه خدمتنه مساعده و موافقت قیل ٭ ببوی آنکه زمیخانه کوزه
یابم ٭ قچق ایله که میخانه دن بر بر دواق بولام ٭ روم بسوی خرابات نیازکشیم
بر دوش ٭ کیدم خرابات کوستی سبو چکرم اموز ایله مراد بودرکه اول
رجا ایله که خانقاه دن بر صوفی حصه سی بولم اهل خانقاهک دستی سبو
اوموزم ایله چکرم زیرا شیخ اتفاق اتمشلردرکه خادم خانقاه اولان
صوفی هر نا صندر فیض اولور شیخ شهاب الدین دیمش بر وقتده صوفیلر
خلوتده و ریاضتده ایدیلر بر صوفی خادم خانقاه اولوب نونلرک حوایج
و مهمات و خدماتن کورر ایدی بعد مشاهده و مکاشفه ده شویله ظاهر اولدیکه
خانقاهده اولان صوفیلرک جمله سنه نه دکلو فیض اولدی ایسه اول خادم خانقاهه

اول

اول جمله سی قدر اولدی و کوزه تعبیر نده بدن انسان مراد ایدکنه ارشاد واردر
بلکه کوزه اصلده بدن انسان ایدوکنه تنبیه در رباعی از کوزه گران
کوزه فراوان بردم ٭ بر می کردم وپیش حریفان بردم ٭ کوزه بزبان حال باس
می گفت ٭ من نیز ازین کوزه فراوان بردم ٭ زشوق لعل تو سقای میخواران ٭ سنک
لعلک شوقندن میخوارلر جمله سی سقاسی ٭ بدیده آب زند آستان باده فروش ٭ کوزی
ایله سو رشراب صاتیجی اشکنه مراد لعلدن معشوق حقیقی در چون خواجه حافظ
خادم خانقاه احوال سقالکی احوالی بیان قلدی ایسه ذکر ایدرکه صوفیلر بری
سقالق ایدوب پارانه صو کتورر انکا سقا دیرلر پس میخوارلردن مراد
عشق الهی نوش ایدن صوفیلردر و باده فروش شیخدر لاجرم سقای خانقاه
لعل الهی و کلام ساقی شوقندن صوفیلره آب ویرب استانه شیخه کوز یاشی
سپر بیت آتشم آبله سو بندردی چون سقا دده ٭ نوش ایده اول
کوثری دیه بن انکا سنجا دده ٭ مرا مکوی که خاموش باش و دم درکش ٭ بکا
دیه که ساکت اول و نفسی چک ٭ که در چمن نتوان گفت مرغرا که خموش ٭ که چمنده
دلک اولمز قوشه ساکت اول مراد بودرکه مجلس انس و محل وعظ اولیجق نفس
ناطقه طوطی کویا و بلبل بر نوا کبی تکلم و ترنم قلور پس اول وقتده سکوت
ایله امر بلبله کلستانده ساکت اول دیمکدر هیچ عاشق بر بلا سکوته قادر
اولور می قطعه مرا که سینه پر از آتشست دل پر درد ٭ چکونه تا هم
درد و بلا شوم خاموش ٭ اگر زلعل تو جویم کدام صبر و قرار ٭ اگر سنک شفالکا استیم
بکا قنقی صبر و قرار ٭ و کر حدیث تو کویم کدام طاقت هوش ٭ اگر سنک سوزک سویلیم

بکا قنی طاقت و عقل مراد بودر که معشوق حقیقینک شانن استیوب اول جانبه
متوجه اولیجق صبر و قرارم قالمیوب اول جانبه انجذاب کلی ایدوب بی صبر و قرار
اولورم و اگر انک کلامن سویلرسم طاقت و عقلم قالمز بیت اگر از تو حدیث
آشفته گویم دار معذورم • که از دگرت شوم بیهوش نمیدانم آنکه بیهوشم • شراب
تلخت بجانهای دل غمپرور دهند • تلخ شرابی کوکلی طوکش جانلره ویررلر • که باده
آتشین تیز است و تلخکامان در جوش • که شراب ایتی اوده رنجه قالمقده در مراد
بودر که عوام العاشقان اولکاجنیدی کاسالکلره ریاضت شدیده تکلیف ایدرلر
تلخنه ایتمز عشق الهی و مجاهده قوت ایتی اوده رنجه اولنلر قالمقده در انلرک آتش
حاجتی یوقدر لاجرم ملامتیندی بیکسع دکلدر رباعی آب در غوره نرسیده باشد ولیک
چون با تکوری رسید شیرین و نیک • باز در خم او شود تلخ و حرام • در مقام سرکلی نعم
الادام نسیم روضهء جنت بذوق آن نرسد • جنت باقی بی بلی اولدوقده ایرر جز
که یار نوش کند بادهء و تو گویی نوش • که یار شراب ایچه و سن دیه سن ایچ مراد بودر که
نسیم روضهء جنت حظ جسمانی در و یار شراب ایچمسی یعنی نفس عشق الهی نوش
ایدوب عقل الکا نوش قیل دیه سی حظ روحانیدر ذوق روحانی حظ جسمانیدن
اولی در لاجرم نسیم روضهء جنت حظندن نفس عابد نه مشغول اولوب عقل الکا
ترغیب قلدوغی اولی و اعلی در غزل خرم آن عمر که در صحبت یار آخر شد • تیره
آن روز که بی روی نگار آخر شد • بر دل بلبل آزرده منه داغ ای گل • که خزان
آمد و ایام بهار آخر شد • بدهای ساقی صبح طرب در صف بستان چمن • که پریشانی
شبهای خمار آخر شد • من چو خورشید برافروز که از خندهء جام • دیده در شب

غم

غم دیدهء زار آخر شد • دل ایلیم رخت سفر کرد دل از شهر وجود • عصمتا زوی
نکمند سوء جو یار آخر شد • مرا چو خلعت سلطان عشق می دادند • بکا چون سلطان
عشق خلعتن ویرردی ندا ورندی که حافظ خموش باش و بپوش • ندا اوردی که
حافظا ساکت اول و کی مراد خلعت سلطان عشقدن لباس فقردر لاجرم بکا دیدیلر
ز فقردن شکایت ایتمیوب ساکت اولوب لباس فقری لابس اول و امیر المؤمنین
علی کرم الله وجهه دیمش شعر دلیلک ان الفقر خیر من الغنی • وان قلیل المال
خیر من الکثر • لقاءک مخلوقا عصی الله للغنی • ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر و خبرده
وارد اولمشدر الشریعة اقوالی والطریقة افعالی والحقیقة احوالی والمعرفة
رأس مالی والعقل اصل دینی والحب اساسی والشوق مرکبی والخوف رفیقی
والعلم سلاحی والحلم صاحبی والتوکل ردائی والقناعة کنزی والصدق منزلی
والیقین مأوائی والفقر فخری وبه افتخر علی سائر الانبیاء والمرسلین
غزلیات حرف صاد نیست کس را ز کمند سر زلف تو خلاص •
بو قدر کسیه سنک الفک اوجی کمندندن خلاص • میکشی عاشق مسکین و نترسی
ز قصاص • اولدورسن عاشق مسکینی قورقمزسن قصاصدن مراد فنا طلبن
نفسدر که هرکم انک قیدنه مبتلا در و او عذاب آخرتدن بی پروادر غزل
ای سر زلف تو لیلی و جهانی مجنون • عالمی بر شکن زلف سیاهت مفتون •
خسروان شکر شیرین ترا فرهادوند • عاقلان طرهء لیلی صفت را مجنون • خال
زنگیست سیاهت بنحافت مقبل • زلف هندوت بلا لیک بنحافت میمون •
چشم خونخوار تو چون تشنه بخون دلهاست • هست دور از تو مرا چشم و صد

چشمهٔ خون • چون فغان من دل سوخته از گردون گذشت • می رسانم همه شب نالهٔ
خود برگردون • عاشق سوخته دل تا به بیابان فنا • کو کلی یانمش عاشق تا
فنا بیابانینده • نرود در حرم جانش و خاص الخاص • کنیه جان حرمنه اولمز خاص
الخاص مراد عاشق سوخته دلدن سالک طالبدر اول که فنا فی الله مقامنده
نفسی تیزلندن امین اولمیوب روح حرمنه واصل اولمیه مقبول حضرت الهی اولمز
رباعی ای وای بر آن دل که درو سوزی نیست • سودازدهٔ مهر دل افروزی
نیست • روزی که تو بی عشق بسر خواهی برد • ضایع تر از آن روز بر از روزی
نیست • ناوک غمزهٔ تو دست ببرو از رستم • سنک غمزک اوقی ال الندی
رستمدن یعنی اکا غالب اولدی • حاجب ابروی تو برده گرو از وقاص •
سنک قاشک یانی و یوای او کدل الندی یعنی الدی سعد بن ابی وقاصدن
گرو اوق آتمقده پهلوان ایدی مراد منی طعیدن نفس دور و اول برجه ایله غالب
درکه شجیع و پهلواندر انک مغلوبی دور رباعی از آن جادوی خونخوار نرگس
در فسون آرد • دلیران جهان را در زمین زار و زبون آرد • مرا باری برآمد
جان از آن بار و درون مانده • کسی بکشاد دل بشکافد و او را برون
آرد • بهواداری او شمع صفت از سر ذوق • آنکه هوادارلغی ایله شمع گبی
ذوق باشندن • گردم ایثار رتن خویش زروی اخلاص • ابلدم ایثار گندو
تنمی اخلاص یوزندن مراد اخلاص ایله عبادتده و ریاضتده تنمی افنا ایتمکی
اختیار ایلدم دیمکدر غزل بیا و قتل من خسته را بتیغ جفا کن • وفای عهد بی
و بعهد خویش وفا کن • تنم بسایهٔ دیوار خود فکن که گشتی • بیک کرشمه

مرا

مرا بتیغ روی مهر دو سرا کن • زسوز سینه چو خاکستریم آتش با بین • در آب
دیدهٔ تر غرقه ایم چارهٔ ما کن • میانهٔ سر و تن چند جنگ تیغ تو بینم • برای
صلح زهم هر دو را بلطف جدا کن • بسا که تاب این جان وام کرده بجانان
در انتظار تقاضا مباش قرض ادا کن • بعض نسخه بو بیت واقع اولمش •
بهواداری و اخلاص چو پروانه ز شوق • هوادارلق و اخلاص ایله پروانه
گبی شوقدن • تا نسوزی تو نیابی ز غم عشق خلاص • تا یانمیه سن بولمزسن
عشق غمندن خلاص مراد بودر که تا ریاضت ایله نفسانیتکی شوق ایله افنا ایتمیه سن
حب الهی غمندن خلاص اولمیوب وصول الی الله حاصل ایتمزسن بیت مطلب دل
مقصود جان یافتنی • جز بریاضت نتوان یافتنی • آتشی در دل پروانهٔ ما افکندی
بر او دی بزم دل و کو کلمزه آتدک • که چو گردیم همیشه بهوایت رقاص • که تو ز
گبی یوز دایم سنک هواک ایله رقص اوریرز مراد فنا طلبدن بونده محبوب حقیقی
و آتش ایلمک اشتیاقی ور ه جرم ایتمک اشتیاقی ذاته جملنه عاشقی تو ز گبی رقاص
و فقر دبلی مولوی وار د وار ایدی رباعی خواننده و گوینده تو بسیار ست •
هر یک چو هزار خوش گفتار ست • رقصیدن من نیست عجب از شوقت •
کز عشق تو این چرخ فلک دوار ست • کیمیای غم عشق تو تن خاکی ما • سنک
عشقک غمی کیمیاسی بزم خاکی تنمزی • زر خالص کند ار چند بود همچو رصاص •
خالص التون ایدر هر نه دکلو قلای ایسه دخی مراد عشق الهی نک خاصه سی
بایدر که اخلاق ذمیمهٔ اخلاق حمیده یه تبدیل ایدر و قلیل القدر اولانی
عزیز المقدار ایلر بیت کیمیای بنود همچو غمت خوب خواص • که کند چند

مس و نقره بیلدم زر خاص • غمزه‌ات نقش مرا کشت بیک تیر نظر • حاکم شرع نظر مود
بیوی لیک قصاص • از صفای غم تو خالص و صافی گشتم • هوش و جانش اکرم
نام نهی خاص الخاص • گرچه درگاه خدا مجمع عامست ولا جز بخاصان ندهد
جام صفات (فی) خاص • در خم زلف تو شد جان و سر و دین محبوس • لیک مرغ دل
او زو نکند قصد خلاص • قیمت در گرانمایه چه دانند عوام • اغر بها لؤلؤ قیمتنی
نه بلور عوام • حافظا گوهر یکدانه مده جز بخواص • ای حافظ گوهر یکدانه یی
خواصدن غیریه مراد گنده و کلامنی عوام الکلیوب انلره و یرمکه وجه کورمیوب
خواصه تخصیص ایتمه کرکه ایدکی ذکر در • و له ایضا • از قیمت
دلم نیافت خلاص • سنک نقیبلری گوکلم بولدی خلاص • مثل القاص لا یحب القاص
قصه خوان قصه خوانی سومز مثلی مراد بودر که اهل دنیا که رقیب خدادر و عدو
اهل هدای در انلرک کلامی حب دنیا و وسوسی در و انلرک اهل الله اشلری
غوغادر که بونلرک کلامنده تنغص حظادر • بیت • نیجه اهل ظاهر اهل باطنی
قتل ایتدی • سوز ازکفر خطا در دیو کلکش گتیردی • محتسب خم شکست و من سر او
شرح • محتسب کوپ اوفاتدی بنده باشنی • السن بالسن والجروح قصاص
السن بالسن والجروح قصاص مراد محتسبدن اهل ظاهر در و کوپدن مراد
شیخ کاملدر لاجرم هر کیمکه اهل ظاهردن شیخ طریقته مضرت ایرشدره
بن اکا جزاسنی ایتمک روادر زیرا النفس بالنفس والعین بالعین والانف
بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص قول خدادر •
همچو عیسی است جام می که مدام • عیسی گبی در شراب خوش دایم • مرده را زنده
میکند

فاعلاتن مفاعلن فعلن

میکند بجز خواص • اولو بیر دیری گورر خواص ایله مراد جام بیدن قلب کاملدر
که شراب عشق الهی ایله مالی در لاجرم قلوب میته‌یی احیا ایتمکه التمه خالی در • قطعه
زان می که حیات جاودانیست بخور • سود تو ازین باده جوانیست
بخور • سوزنده چو آتش دلت را لیکن • سازنده چو آب زندگانیست
بخور • مطرب مس راهی بزن که بچرخ • بنم مطرب بر یول اور که فلکده مشتری
همچو زهره شد رقاص • مشتری زهره گبی رقاص اولدی مطربدن مراد شوق
ویرن شیخ واعظدر و مشتریدن مراد علم ظاهر اهلیدر که علم نجومده مبیندر
که مشتری یه علما منسوبدر و زهره دن مراد اهل ذوق و طربدر که علم نجومده
مبیندر که زهره یه اهل عشرت و ساز منسوبدر لاجرم کندو مطربنه یعنی وعظ
و نصیحته خطاب ایدوب دیر که بر وجهله وعظ و نصیحت و تعلیم طریقت قیل که
علم ظاهر اهلی صوفی صاحب شوق گبی وجد و سماعه کلسونلر • قطعه • الا ای
غافل افتاده از راه • بخواهی مرد عامی وار ناگاه • بدادی رایگان عمر خود
از دست • اگر برخود بگری جای آن هست • برو از سر بنه کبر و بیندیش
که تا گوکیسی و جهت در پیش • دلا خاموش چون محرم نیابی • مزن دم
چون بخود هم دم نیابی • جوهردان خوی کن دایم بطاعت • بخوشی و
صبوری و قناعت • که تا صوفی شوی در ستر و در شکل • نه آنکه صورت
صوفی بی اکل • خداوندا دلم بر کار گردان • ز خواب غفلتم بیدار گردان
فضیلت از عشق باد نه از عقل • فضیلت عشقدن اولسون عقلدن دگل تا که خاص
شوی چو زر خلاص • تا که خالص اولاسن گزیده التون گبی مراد عالم اهل فضله

بنده در که فضل و کمالده غیرلرندن تفضیل حالنده عقل کامل و علم شامل ایله اولمسون
بلکه عشق الهی ایله اولسون که ایکی جهانی جامع اولوب گزیده دن اولا اولکاس شعر
اذا شئت ان تلقى عدوك راغما ・ وتقتله غما وتحرقه هما فرم للعلى وازدد من
الفضل انه من ازداد فضلا زاد حاسده هما ・ حافظ از دل مصحف رخ دوست
حافظا که گلدن دوستک یوزی مصحفندن ・ خواند الحمد و سورهٔ اخلاص ・ اوقودی
فاتحه و سورهٔ اخلاص مراد که گلدن اوقودن یا صدق ایله اوقیمقدر و وجه حبیبی
مصحفه تشبیه ایدر بیت ・ ای یوزی مصحف جمالک یازجی عاشق سنک
زلفک واللیل ولعلک سورهٔ کوثر بیزه ・ اما بونده مراد تجلی جمال اولیجق فاتحه و اخلاص
اوقومغی ذکر ایدر غزل یا حرف ضاد ・ حسن جمال تو جهان جمله گرفت
طول و عرض ・ سنک حسن و جمالک جهانی جمله دوتدی اوزونینه و اینینه ・ شمس فلک
خجل شد از رخ خوب ماه ارض ・ فلک گونشی خجل اولمشدر اول آنک خوب یوزندن
مراد فخر طبعدن رسول علیه السلام در که آنک حسن و جمالی جهانی دوتمشدر و اول
نور الهی در لاجرم آنک یوزندن شمس فلک شرمنده و خجل شعر السلام
ای سید کونین و ختم انبیا السلام ای شاه مرسل صاحب تاج لوا ・ السلام ای صدر
بدر عالم و نور آله ・ السلام ای فخر نسل آدم و شمع هدی ・ دیدهٔ حسن و خوبت
بر همه خلق واجبست ・ سنک حسنکی و خوبلغکی گورمک جمیع خلقه اوزره واجبدر
・ رؤیت روت بلکه بر جمله ملائکه است فرض ・ سنک یوزک گورمک بلکه جمله ملکلر
اوزره فرضدر مراد بودر که شول ذات شریف که حضرت حق آنی حبیب اختیار ایده
جمله خلق جهان و اهل آسمان آنی گورمک استمکه لازمدر بیت آن کسی کش

خدای

خدای خواند حبیب ・ دیدنش لازمست بر همه خلق ・ از رخ شمس مقبس خور ز
چهارم آسمان ・ سنک یوزکدن شعله الیجی در گونش دوردنجی فلکده ・ همچو زیبق
هشتمین مانده بزیر بار فرض ・ بدنجی یرکبی قالمشدر فرض یوکی آلتنده مراد بودر که
لولاک لما خلقت الافلاک حسبجه فلک رابع شمسنک نوری سنک یوزکدن
التمشدر دیمکدر که سن اولمسه فلک اولمز و شمس اولمز و اکا نور اولمز ایدی لاجرم
شمس سنک مدیونکدر و اول دین آلتنده در که اکا دین بارگران اولمشدر بیت
نور از رخ تو وام گرفتست خور و بجاو ・ زردی روشن هست بدیونش گواه
・ جان که فدای او نشد مرده بجاودان بماند ・ جان که آنک فداسی اولمدی ابدی
میت قالدی ・ تن که اسیر او نشد لایق او نیست قطع و برص ・ تن که آنک اسیری
اولمدی آنک لایقی دکلدر و اکسلمک مراد بودر که شول جان که رسول الله
علیه السلام حضرتنه فدا و تسلیم اولمیه کفر و ضلالتده قالور و کافر و ضال
میت مثابه سنده در و همچنین که آنک مقیدی اولمیه یعنی سنتی ایله عمل اولمیه
قطع علاقه و نقصان ثوابه مستحق اولور شعر افق واطلب لنفسک منواما
ودع غضبا فذا نعت هواکا ・ وسنة احمد المختار فالزم ・ وعظها وعظم
من رواکا ・ بوسه بخاک پای او دست کجا دهد ترا ・ آنک خاک پاینی اوپمک
قچن الک ویررسکا ・ قصهٔ عشق حافظا باد رساندش بعرض ・ قصهٔ
عشق ای حافظ یل ایرشدرر اکا عرضه مراد بودر که رسول الله علیه السلام
حضرتنه دنیاده وصول میسر وکلدر ・ یا فقرا اولان قبرین قربنه وارمق عسیردر
اما عرض عشق و شوق مستهلدر که رسول علیه الصلوة والسلام یوم حشر من

صلی علی بغیر سمعة ومن صلی نائیا بلغته یعنی برکسه بکا صلوات ویرسه قربده
بن انی اشیدرم و برکیمسه بکا صلوات ویرسه بعید ایکن بکا یتشورلر قطعه
ای بتوس از فضل صلوات گفتمی • بیا بشنو این مخبر روح پرور • روایت
چنین است از راوی کو • بود معتبر با کلام معنبر • که در گلشن باغ فردوس
مرغیست • بغایت عظیم آفریدست اکبر • که آن مرغ را مرغ صلوات خوانند
فراز درختی خدا را ثنا کرد • بزیر درخت آفریدست ایزد • یکی حوض مانند
حوض کوثر هر آنکس پرستنده را سر کو باید • درودی باخلاص در هفت کشور
بزیر درخت آید آن مرغ صلوات • بپس انکه رود درتک حوض یکسر خورد
غوطه و برلب حوض خود را • بیفشاند آن مرغ با کبر با بکر • بهر قطره آب
که آفشاندو • که افتد ز هر بال آن مرغ و هر پر • خدا یک ملک آفریند بقدرت
بشخصی که گفت او درود پیمبر • همی خواهد آمرزشش از خداوند • بصدق
باخلاص تا روز محشر ولە ایضا بیا که می شنوم بوی جان
ازان عارض • گل که دو هر دم نجاتی نفس اول عارضدن • که یافتم گل خود را
نشانی ازان عارض • که بولدم کندو گوکلم ایچون نشانی اول عارضدن مراد
مخاطبدن رسول الله علیه السلام در که روح مطهرندن توجه طلب ایدر واول
وجهدن روح اعظم استشمام ایدر کی ذکر و قلبی ایچون اول قبلەدن نشانی بولندوغنی
بیان ایدر رباعی ای آنکه بوصف تو بگویند • الواسطه بیننا و الله • مارا ببر
ای وسیله با وی • تا دور نمی شویم ازان شاه • معانی که زحوری شرح می گویند
شول معنی ایکه حوری بدن شرح ایلە دیرلر • رحسن لطفه پرسی بیان ازان عارض

لطف

لطف حسندن صوری حسن نشانی اول عارضدن مراد بودر که حورکه جهات حسنی
شرح ایدر خوب که سویلر و لطافت حسن که ذکر ایدرلر اول عارضدن نشانی
صورکه کمال حسن و لطافت و جلال جمال و ملاحت انلکه عارضندن روشندر و حسن نتیجه ایدیکی
بوندن مبیندر بیت حسن تو جلوه کرد با شتم زیاد رفت • جوهر
نمودی و ورق گل بباد رفت • بگل بمانده قد سرو ناز ازان قامت • بالجمله
قامتندر سرو نازک قدی اول قامتدن • خجل بمانده گل گلستان ازان عارض
خجل قالمشدر گلستان گلی اول عارضدن مراد حضرت رسالتپناهک علو درجه حسن
بیان ایدر که انا سید بنی آدم ولا فخر حسبنجه درجه عالیه سی اولانی الکاشفت
بیت در بنجه و اهل مکاشفه کشفی اول وجه وجهندن انکشاف ایتمیشدر • در رباعی بای
در گل دشت بر سر سرو را • روز شب از خجلت بالای تو • آب گل آید گل
ز شرمت همچو یخ • چون ببیند آن رخ زیبای تو • بشرم مانده تن یاسمین ازان
اندام • خجلتده قالمشدر یاسمن تنی اول اندامدن • بخون نشسته دل ارغوان
ازان عارض • قانده اوتورمشدر یعنی قانه غرق اولمشدر ارغوان یورکی
اول عارضدن مراد رسول الله علیه الصلوة والسلام خضرتنک ملاحتنی بیان ایدر که
یوسف ابیض منی وانا املح منه بو جنبجه بیاض او لانک تنی انکه ملاحت ایدیکی
منوال اشترکلیدر و سرخ روی اولانی انکه غم عشقندن قلبی قانه غرق اولدیغی
رنگیدر • ز شوق وصل می کریم اگر دستم رسد روزی • ز بیم هجر می کریم
که ناکه در کمین باشد • همام از کره خونین و سوز و لکه چنین ندانستی
که حال عشق باران رنجنهی باشد • گرفته نافه چین بوی مشک ازان کیسو

ودونمشدر جبینی ماه وسی مسک مغشوش اولان عارضندن مراد بلاد حبشه ده اولان
اول سلسلهٔ شریفه دن رایحهٔ طیبه بولمشدر واهل ریاضت اوکا اول جهتدن
بوی طریقت بولمشدر دیمکدر نعت السلام ای هادی امت شفیع المذنبین
السلام ای از تو درد دردمندانرا دوا • السلام ای شرح گیسوی تو واللیل
آمده • السلام ای شمهٔ از وصف رویت والضحی • ز مهر روی تو خورشید گشته
غرق عرق • سنک یوزک محبتندن کنش اولمشدر غرقهٔ عرق • نزار مانده مه آسمان از آن
عارض • ضعیف قالمش آسمان آیی اول عارضدن مراد رسول الله عم حضرتلرینک جمال
وبا ایکه اکا اصحاب جمال وارباب حال عاشق اولدوغن ذکر ایدر شعر ای ملک
حسنت بجمال تو مباهی • در عالم جان حسن ترا منصب شاهی • ذرات جهان محو در انوار
رخ تست • اینک ز تو دعوی وز خورشید گواهی • ارواح قدس با همه پاکی
ولطف • ماهیت حسن تو ندانند کماهی • نقاش قضا بسته ز رنگ رخ وزلفت
در دیدهٔ جان نقش سپیدی وسیاهی • دیوانه وسرمستم از آن دم که جمالت • دیدم
در آینهٔ انوار الهی • ز نظم دلکش حافظ چکیده آب روان • حافظک
کوکل چکیجی نظمندن تمامیش آقر صو • چنانکه خوی شده چکان از آن عارض
اول یله کم ترلمش جانان تماما اول عارضدن مراد کند ونظمنی عارض یاره تشبیه
وبوندن ترشح وظهور ایدن معنی لطیفی آب روانه وعرق جانانه تشبیه در
غزل با حرف طا • کرد عذار یار من تا بنوشت دو خط • عذار اطرافنه
بنم یارم تا یازدی خط دورنی • ماه فلک ز روی او راست فتاد در غلط • فلک
آیی یوزندن راست دوشمشدر غلطه یعنی ماه فلک انک عذاری اطرافنده خط ایله
کوریجک

کوریجک کندوبی صانور هلاله واهر ماهی ایکنده بیت خط ز جان کم دو لا نشدر
گلستانش درست • لاله در کم دو رابد بدر ماه تابانی درست • مراد غرابت
صنع حقی بیان در • از هوش لبش که آن ز آب حیاتش خوشترست • انکه
لبی هوشندن که آب حیاتدن خوشترقدر • گشت روان ز دیده ام چشمه
آب همچو شط • اولمشدر روان کوزمدن صو چشمه سی شط کبی مراد کلام
الهی ایچون اغلدوغن ذکر ایدر که سلف صالحین قرآن اوقیجق اغلر ایمش
ویر کره مصحف آچوب تلاوت ایدوب اغلمش هذا الکتاب آیتنی وابن البکاء دیرلر ایمش
بیت بکا اول محبوب کوندرمش عجب مکتوب خوب • اوقیوب آنی بکا الهانی
اکدم اغلدم • گه بهوا میدهم گرد مثال جان ودل • گاه ششک هوا که دیر وم
تو زکبی جان و گوکلی • گاه به آب میکشم آتش عشق تو چو بط • گاه صوبه چکرم
سنک عشقک اودنی قاز کبی مراد گاه مثلجه توز کبی جان ودلی بر ان ایدرم
گاه آتش عشقکی صوبه زرکه ایچون کندومی صوده نهان ایدرم دیمکدر •
خال سیاه او بر آن عارض سیم رنگ یافتم • انک قره بکی اول کومش رنکلو
عارض اوزره کوردم • راست بمشک مانده آن بر رخ ماه یک نقط • راست
مشکه بکزر اول آی یاناغی اوزره بر نقطه یعنی انک قره بکی آق یوزنده آی یوزنده
مشک نقطه سی بکزر مراد بوندن دخی غرابت صنع حقی بیاندر • زلف گشاده گرد
خوی چو بچمن در آمدی • زلفک چوزمش وترلمش چون چمنه کردک • شاخ
گل چو ارغوان مشک گلاب شد سقط • گل یوزی ارغوان اولدی یعنی
قرمزی ومشک وگلاب سقط اولدی مراد غیب هو بندن رفع حجابه

ایدوب واستغراق فیض الهیه بمجمع مکاشفیه دخول ایدوب اهل کشفه نثر نثار
و روایح طیبه صاحبی اولنلری بیکار قلدوغی بیاندر لاجرم تجلی جمال غیرای بی مجال
ایدر بیت دی چاشتکه زچهره فکندی نقاب را • شرمنده ساختی همه روز
آفتاب را • گر بغلامی خودم شاه قبول میکند • اگر بنی کندو قوللغنه شاه
قبول ایدرسه • تا بمبارکی و هنر بنده به بندگیش خط • تا مبارکلکله و بره قول
اولدوغنه خط یعنی تمسک مراد عبودیت ایله مقبول اولنه طالب و راغب
اولدوغی بیاندر بیت هر بنده که آزاد شود شاد شود • من شاد از آنم
که ترا بنده شوم • آب حیات حافظا گشت ز نظم تو خجل • آب حیات ای حافظ اولدی
سنک نظمکدن خجل • کس بهوای عشق او شعر نگفت از این نمط • کمسنه انک عشقی هواسی
شعر دیمدی بو اوسلوبدن مراد کنه شعرنی مدح در فی الواقع بو اوسلوب اوزره
کمسنه شعر سویلمشدر که صورت مجازده بوده کلو حقایق طریقت و دقایق حقیقت
کمدن واقع اولمشدر و آب حیات بو نظمدن خجل اوله جایزدر که اول حیات
دنیای فانیه باعث در و بو حیات عقبای باقیه یه موصلدر بیت آفرین
باد آفرین باد آفرین • هیچ کس شعری نگفته اینچنین غزل حرف ظا
ز چشم بد رخ خوب ترا خدای حافظ • یارمز گوزدن سنک خوب یوزکی الله
صاقلیجی • که گرد جمله نکوی بجای ما حافظ • که ایلدک جمله ایلوکی بزم ایچون
ای حافظ مراد مرشد طریقت دعادر که انک کاری ایلک اتمکدر که جناب غنیدن
فیض فضله باعث در دنیاده و آخرتده • غزل بروز مرگ که روز فراق
یارانست • یکی که دست من آمد گرفت یارانست • کان بیرکه بمیرم ز مرگ کرد
خاک

خاک • ز سوی دوست چو باران لطف بارانست • بماتمم ملکی زار و زار و نوحه
ملکی • که این نفس نفس سور وصل سلطانست • جنازه ام چو ببینی تو از
فراق منال • که دست دوست در ان دم بگردن جانست • مرا بگور درآری
بگو مبارک باد • ملم دریغ که تاریک و تنگ زندانست • که راه گور ز گلشنست
بر دار • بهوای خاک لحد فصل نو بهارانست • ز نخ بسته و در گور خفته ام
منکر • که مرغ روح من اندر خروش و جولانست • کفن ببین که به از جامه
بر تن من • سرای و منزل من در ریاض رضوانست • زیارتم چو ببینی بیا
تو پاکوبان • که بزم مقبره عاشقان حورانست • بیا که نوبت صلحست دوستی
بگذار • که صلح نوبتی در دشمنلکی ترک قیل • که با تو نیست مرا جنگ و
ماجرا حافظ • که سنک ایله بزم یوقدر جنگ و ماجرای ای حافظ مراد محبوب
حقیقی طرفندن کلامدر که اول جانبده حرب و ماجرا یوقدر رنجش در کاهنه
وار اقبال و قبول ایدر • اگرچه خون دلش خورد لعل من بستان • اگرچه لعلک
گوکلک قانینی ایچدی بنم لعلم آل • بجان من ز لبم بوسه خونبها حافظ •
بنم جانم حقیچون لبمدن بوسه قان بهای ای حافظ مراد بوندن دخی محبوب حقیقی
طرفندن کلامدر که جفا و ریاضت مقابله سنده وفا و عنایت ایدرم دیر
بیت یا دیشم شو کام جور و جفا ایده رز • قتلغوز سه صوک اوجی
مهر و وفا ایده رز • تو از کجا و امید وصال او ز کجا • کس قنده انک وصالی
امیدی قنده • بدامنش نرسد دست هر گدا حافظ • انک اتکنه ایرمز هر گدا
الی ای حافظ مراد حضرت حقک عظمت و جلالی و عبد حقارت و حالی

ذکر درکه مشایخ دیمشلر ورأی الرب الجلیل ورأی العبد الذلیل اما عجبدر که
بوقدر کمال استغنا ایله بندهٔ گناهکاره ترک ماسوی امر ایدوب کندو جانبنه
دعوت ووعد قرب ایدر **رباعی** بازآی کز آنچه بودی افزون باشی •
وز نابکنون بنودی اکنون باشی • آنی که بوقت جنگ جان داد وجهان • بنگر که
بوقت آشتی چون باشی • وبو لطف عظیمه وفضل جسیمه دلیل بودر که • وعصی آدم
ربه فغوی دیوب ان الله اصطفی آدم خبرن ویروب انی اجتبیا اندی لاجرم
ترک غیر ایدنه مضی ما مضی واستوی الود بیننا حسبنجه کمال لطفندن دیر
بیت آی برسر جوبازمانی زهمه • معشوقهٔ روزی نوائبت • منم برلف
خط بتان دل بنبد وجان دیگر • بنگر زلف خطنه کوکل وجانا غلمه دخی • اگر
بجهی ازین بند وازین بلا حافظ • اگر قوتلمه ریسک بو بندن وبو بلادن
ای حافظ مراد بودر که عشق مجازی وحب غیره مبتلا اولان اندن خلاصه
سعی ایدوب وبردخی اکا گرفتار اولمیه اک تکلم دیمشلردر **بیت** که ازین
بازجان برم زغمت • دگرم عاشقی هوس نبود • بیا بخوان غزلی خوب وتازه
وتر ونو • کل اوقی خوب وتازه وتر ویکی غزلی • که شعر تست فرح بخش
وجانفزا حافظ • که سنک شعرک درشدیلیغی بغشلیجی وجان ارتوریجی
ای حافظ مراد بوندن بر نظم طلب ایتمکدر که غم دنیایی فراموش ایدوب
جانه جوش وخروش ایندره **بیت غزل** ایها الناس جهان جای تن آسانی
نیست • مرد دانا بجهان داشتن ارزانی نیست • خفتگانرا چه خبر زمزمهٔ
مرغ سحر • حیوانرا خبر از عالم انسانی نیست • داروی تربیت از

پیر

پیر طریقت بستان • که دمی راست از علت نادانی نیست • روی اگر چند پری
چهره وزیبا باشد • نتوان دید درآیینه که نورانی نیست • طاعت
آن نیست که برخاک نهی پیشانی • صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی
نیست • حذر از پی روی نفس که در راه خدا • مردم افکن تر ازین غول
بیابانی نیست • با تو ترسم نکند شاهد روحانی روی • کالتماس تو بجز
راحت نفسانی نیست • خانه پرگندم ویک جو نفرستی تو بگور • غم گورت
چو غم برگ زمستانی نیست • ببری مال کسان را وچو مالت ببرند • بانگ
وفریاد برآری که مسلمانی نیست • آنکس از درد بترسد که مقامی دارد •
عارفان جمع نگردند وپریشانی نیست • غرفه در جنت فردوس بنا کن
کانرا • هرگز از سیل حوادث غم ویرانی نیست • گر گدایی کنی از درگه
اوکن باری • که گدایان درش را سلطانی نیست • گر برانی وگرم بندهٔ
مخلص خوانی • روی نومیدی ام حضرت ربانی نیست • تو دلق شعبده پوشیدهٔ
برو زاهد • بس حقه بازلق خرقه سن کیمشسن بودی ای زاهد • زرد رو درد
تو نوشیدهٔ بیا حافظ • درد بوسندن ایچمشسن کل ای حافظ مراد
بودر که مرائی مردود درگاه واهل درد مقبول حضرت اله اولور
بصبحگاهی چند نالان از دل وجان • صبح وقتنده رندلر ایکلدی جاندن
بکار من کنی آن دم یکی دعا حافظ • بنم ایشیمه یده سن اول دم بر دعا ای حافظ
مراد بودر که صبح وقتنده ناله وتضرع رندلر یعنی مخلصلر حالیدر واول وقت
ایجابت دعا محلیدر لاجرم عموما دعا ایدلم حسبنجه غیره دخی دعا ایتمک گرکدر

وغیر اسحار خیز و مخلص اولنلردن استدعا ایتمک کرکدر

مناجات

یاربم توفیق ده در هر نفس • کار من باید همه ذکر تو بس • مهر خود
ده تا بجو انم همه • داغ خود کن تا بدانندم همه • کاشف ضرا و دانای ضمیر
غیر تو نبود خدایا دستگیر • هرچه می دادی مرا فرسند کن • هرچه بشکسته ام
پیوند کن • بد بسی کردم نکو پنداشتم • هیچ جای آشتی نگذاشتم • ای شب
افروز سحرخیزان راه • همچو شب دارم دل و نامه سیاه • حالت من گشته
چون صبح تخت • بی ثبات وجود ناتوان درست • ای امید ناامیدان کوی تو
هر دو عالم را توجه سوی تو • زان عنایتهای بی علت که هست • این زبان
افتاده را فکن ز دست • پیش از آن کز ما توانایی رود • رحمتی کن ورنه
رسوایی رود • دانشم از عالم تحقیق بخش • بر طریق مصطفی توفیق بخش
هم روا کن حاجت آن بندگان • که دعا میخواستند از ما نهان • بر جمیع اهل ایمان
کن کرم • تا بکش باشند سروری الجرم • کثرت اشتغالم و تشویش حالم
و تفرق بالم و شمول ملالم وار ایکن • دیوان خواجه حافظ • و بیان معانی
الفاظ • اول آن مقداری زمانده و بو دکلو اوانده
نصف مقداری شرح اولنوب علی حرجه
شرحنه کلوب اغدان شروعه تصمیم •
و بو وجهله تتمیم نیت اولنمشدر •
والله المغنی و به نستعین •
تم

